תלמוד בבלי · סדר קדשים

מנחות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מנחות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מנחות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 7
דף ב: 7
דף ג. 8
דף ג: 9
דף ד. 11
דף ד: 12
דף ה. 13
דף ה: 14
דף ו. 15
דף ו: 17
דף ז. 18
דף ז: 19
דף ח. 20
דף ח: 22
דף ט. 23
דף ט: 24
דף י. 25
דף י: 26
דף יא. 27
דף יא: 28
דף יב. 29
דף יב: 31
דף יג. 32
דף יג: 33
דף יד. 34
דף יד: 35
דף טו. 36
דף טו: 38
דף טז. 39
דף טז: 40
דף יז. 42
דף יז: 43
דף יח. 44
דף יח: 45
דף יט. 46
דף יט: 48
דף כ. 49
דף כ: 50
דף כא. 50
דף כא: 52
דף כב. 53
דף כב: 54
דף כג. 54
דף כג: 55
דף כד. 57
דף כד: 58
דף כה. 59
דף כה: 59
דף כו. 61
דף כו: 62
דף כז. 64
דף כז: 65
דף כח. 67
דף כח: 68
דף כט. 69
דף כט: 71
דף ל. 73
דף ל: 74
דף לא. 75
דף לא: 76
דף לב. 77
דף לב: 77

דף לג. 78
דף לג: 79
דף לד. 80
דף לד: 82
דף לה. 83
דף לה: 84
דף לו. 84
דף לו: 85
דף לז. 86
דף לז: 87
דף לח. 88
דף לח: 89
דף לט. 89
דף לט: 90
דף מ. 91
דף מ: 92
דף מא. 93
דף מא: 94
דף מב. 95
דף מב: 96
דף מג. 97
דף מג: 99
דף מד. 100
דף מד: 102
דף מה. 103
דף מה: 104
דף מו. 105
דף מו: 106
דף מז. 108
דף מז: 109
דף מח. 110
דף מח: 111
דף מט. 112
דף מט: 113
דף נ. 114
דף נ: 115
דף נא. 117
דף נא: 118
דף נב. 119
דף נב: 121
דף נג. 121
דף נג: 123
דף נד. 124
דף נד: 125
דף נה. 126
דף נה: 126
דף נו. 128
דף נו: 129
דף נז. 129
דף נז: 131
דף נח. 132
דף נח: 133
דף נט. 133
דף נט: 135
דף ס. 136
דף ס: 137
דף סא. 138
דף סא: 139
דף סב. 140
דף סב: 141
דף סג. 142
דף סג: 143
דף סד. 145
דף סד: 146

דף סה. 147
דף סה: 148
דף סו. 149
דף סו: 151
דף סז. 152
דף סז: 152
דף סח. 153
דף סח: 154
דף סט. 155
דף סט: 156
דף ע. 157
דף ע: 158
דף עא. 159
דף עא: 161
דף עב. 162
דף עב: 163
דף עג. 164
דף עג: 165
דף עד. 167
דף עד: 168
דף עה. 169
דף עה: 170
דף עו. 171
דף עו: 172
דף עז. 174
דף עז: 174
דף עח. 176
דף עח: 177
דף עט. 179
דף עט: 180
דף פ. 181
דף פ: 182
דף פא. 184
דף פא: 185
דף פב. 186
דף פב: 187
דף פג. 188
דף פג: 189
דף פד. 190
דף פד: 191
דף פה. 192
דף פה: 193
דף פו. 194
דף פו: 196
דף פז. 197
דף פז: 199
דף פח. 200
דף פח: 201
דף פט. 202
דף פט: 204
דף צ. 205
דף צ: 206
דף צא. 207
דף צא: 209
דף צב. 210
דף צב: 211
דף צג. 213
דף צג: 214
דף צד. 215
דף צד: 216
דף צה. 217
דף צה: 218
דף צו. 219
דף צו: 220

דף צז. 221
דף צז: 222
דף צח. 224
דף צח: 225
דף צט. 226
דף צט: 227
דף ק. 229
דף ק: 230
דף קא. 231
דף קא: 233
דף קב. 234
דף קב: 235
דף קג. 236
דף קג: 237
דף קד. 239
דף קד: 240
דף קה. 241
דף קה: 242
דף קו. 243
דף קו: 244
דף קז. 245
דף קז: 246
דף קח. 247
דף קח: 249
דף קט. 250
דף קט: 251
דף קי. 253

דף ב.

מַתְנִי׳ **כָּל הַמְּנָחוֹת** שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁירוֹת, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה, חוּץ מִמִּנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת.
מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת שֶׁקְּמָצָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, נָתַן בְּכְלִי וְהָלַךְ וְהִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן – פְּסוּלוֹת.
כֵּיצַד לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן – לְשֵׁם מִנְחַת חוֹטֵא וּלְשֵׁם מִנְחַת נְדָבָה. שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן – לְשֵׁם מִנְחַת נְדָבָה וּלְשֵׁם מִנְחַת חוֹטֵא.
גְּמָ׳ לְמָה לִי לְמֵיתְנָא ״אֶלָּא״? לֵיתְנֵי: וְלֹא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה!
הָא קָא מַשְׁמַע לַן: לַבַּעֲלִים הוּא דְּלֹא עָלוּ לְשׁוּם חוֹבָה, הָא מִנְחָה גּוּפַהּ כְּשֵׁרָה, וְאָסוּר לְשַׁנּוּיֵי, כִּדְרָבָא, דְּאָמַר רָבָא: עוֹלָה שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – אָסוּר לִזְרוֹק דָּמָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ.
אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא. אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא: מִשּׁוּם דְּמִשַּׁנֵּי בַּהּ, כֹּל הָנֵי לִישַׁנֵּי בָּהּ וְנֵיזִיל?
וְאִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא, ״מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַה׳ אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה״, נְדָבָה? נֶדֶר הוּא! קְרֵי לֵיהּ נֶדֶר וְקְרֵי לֵיהּ נְדָבָה! אֶלָּא, אִם כְּמָה שֶׁנָּדַרְתָּ עָשִׂיתָ – יְהֵא נֶדֶר, וְאִם לָאו – יְהֵא נְדָבָה.

דף ב:

וּנְדָבָה מִי שְׁרֵי לְשַׁנּוּיֵי בַּהּ?
לֵימָא מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁירוֹת, וְעָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה.
שֶׁאֵין הַמְּנָחוֹת דּוֹמוֹת לִזְבָחִים, שֶׁהַקּוֹמֵץ מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת – מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ לְשׁוּם מַחֲבַת, חֲרִיבָה לְשׁוּם בְּלוּלָה – מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ לְשׁוּם חֲרִיבָה.
אֲבָל בִּזְבָחִים אֵינוֹ כֵּן, שְׁחִיטָה אַחַת לְכוּלָּן, וּזְרִיקָה אַחַת לְכוּלָּן, וְקַבָּלָה אַחַת לְכוּלָּן.
הָנִיחָא לְרַב אָשֵׁי, דְּאָמַר: כָּאן בְּקוֹמֵץ מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת, כָּאן בְּקוֹמֵץ מִנְחַת מַחֲבַת לְשׁוּם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת –
מַתְנִיתִין מִנְחָה לְשׁוּם מִנְחָה הִיא. אֶלָּא לְרַבָּה וְרָבָא מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
וְכִי תֵּימָא, כִּדְקָא מְשַׁנֵּי רַבָּה: כָּאן בְּשִׁינּוּי קֹדֶשׁ, כָּאן בְּשִׁינּוּי בְּעָלִים –
הָא מַתְנִיתִין שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ הוּא, דְּקָתָנֵי: ״כֵּיצַד לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן״ – לְשׁוּם מִנְחַת חוֹטֵא וּלְשׁוּם מִנְחַת נְדָבָה.
וְאִי נָמֵי כִּדְקָא מְשַׁנֵּי רָבָא: כָּאן בְּקוֹמֵץ מִנְחָה לְשׁוּם מִנְחָה, כָּאן בְּקוֹמֵץ מִנְחָה לְשׁוּם זָבַח –

הָא מַתְנִיתִין מִנְחָה לְשׁוּם מִנְחָה הִיא, דְּקָתָנֵי: ״שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן״ – לְשֵׁם מִנְחַת נְדָבָה לְשֵׁם מִנְחַת חוֹטֵא. אֶלָּא לְרַבָּה וְרָבָא מְחַוַּורְתָּא מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

וְרָמֵי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אַדְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: ״קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כְּחַטָּאת וּכְאָשָׁם״ – יֵשׁ מֵהֶן כְּחַטָּאת, וְיֵשׁ מֵהֶן כְּאָשָׁם.

מִנְחַת חוֹטֵא הֲרֵי הִיא כְּחַטָּאת, לְפִיכָךְ קְמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – פְּסוּלָה, כַּחַטָּאת; מִנְחַת נְדָבָה הֲרֵי הִיא כְּאָשָׁם, לְפִיכָךְ קְמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – כְּשֵׁירָה.

וּכְאָשָׁם – מָה אָשָׁם כָּשֵׁר וְאֵינוֹ מְרַצֶּה, אַף מִנְחַת נְדָבָה כְּשֵׁירָה וְאֵינָהּ מְרַצָּה.

אָמַר רַבָּה, לָא קַשְׁיָא: כָּאן בְּשִׁינּוּי קוֹדֶשׁ, כָּאן בְּשִׁינּוּי בְּעָלִים.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מִכְּדֵי מַחְשָׁבָה דְּפִסַל רַחֲמָנָא הֵקִישָׁא הִיא, מָה לִי שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ, מָה לִי שִׁינּוּי בְּעָלִים?

אֲמַר לֵיהּ: מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין דְּקָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, סְבָרָא הִיא, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דָּרֵישׁ טַעְמָא דְּקְרָא.

מַחְשָׁבָה דְּלָא מִינַּכְרָא – פְּסַל רַחֲמָנָא, מַחְשָׁבָה דְּמִינַּכְרָא – לָא פְּסַל רַחֲמָנָא.

(סֵימָן: עוֹלָה, עוֹלָה, מָלַק וּמִיצָּה, חַטַּאת הָעוֹף, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, קָדָשִׁים קַלִּים.)

אֶלָּא מֵעַתָּה, עוֹלַת הָעוֹף שֶׁמְּלָקָהּ לְמַעְלָה מִשּׁוּם חַטַּאת הָעוֹף, תְּרַצֶּה? מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ דְּעוֹלַת הָעוֹף הִיא, דְּאִי חַטַּאת הָעוֹף הִיא – לְמַטָּה הֲוֵי עָבֵיד לַהּ.

אִטּוּ חַטַּאת הָעוֹף לְמַעְלָה מִי לִיתְא? הָאָמַר מָר: מְלִיקָה בְּכָל מָקוֹם בַּמִּזְבֵּחַ כְּשֵׁרָה!

עוֹלַת הָעוֹף שֶׁמִּיצָּה דָּמָהּ לְמַעְלָה לְשֵׁם חַטַּאת הָעוֹף תְּרַצֶּה, מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ דְּעוֹלַת הָעוֹף הִיא, דְּאִי חַטַּאת הָעוֹף הִיא – לְמַטָּה הֲוָה עָבֵיד לַהּ הַזָּאָה.

דף ג.

אָמְרִי: דִּילְמָא מִיצּוּי דְּבָתַר הַזָּאָה הוּא, דְּאָמַר מָר: מִיצָּה דָּמָהּ בְּכָל מָקוֹם בַּמִּזְבֵּחַ כְּשֵׁרָה.

חַטַּאת הָעוֹף שֶׁהִזָּה דָּמָהּ לְמַטָּה לְשֵׁם עוֹלַת הָעוֹף תְּרַצֶּה, דְּמַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ דְּחַטַּאת עוֹף הִיא, דְּאִי עוֹלַת הָעוֹף הִיא – לְמַעְלָה הֲוָה עָבֵיד לַהּ, וּמִיצּוּי הֲוָה עָבֵיד לֵיהּ!

הָכִי נָמֵי, אֶלָּא לְפִי שֶׁאֵין הַמְּנָחוֹת דּוֹמוֹת לַזְּבָחִים קָאָמַר – לַזְּבָחִים, וְלֹא לָעוֹפוֹת.

קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁשְּׁחָטָן בַּצָּפוֹן לְשֵׁם קָדָשִׁים קַלִּים, לִירָצוֹ, מַעֲשֵׂיהֶן מוֹכִיחִין עֲלֵיהֶן דְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים נִינְהוּ, דְּאִי קָדָשִׁים קַלִּים – בַּדָּרוֹם הֲוָה עָבֵיד לְהוּ.

אֵימוֹר דְּאָמַר רַחֲמָנָא אַף בַּדָּרוֹם, בַּדָּרוֹם וְלֹא בַּצָּפוֹן מִי אָמַר? דִּתְנַן: שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה.

קָדָשִׁים קַלִּים שֶׁשְּׁחָטָן בַּדָּרוֹם לְשֵׁם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים לִירָצוֹ, מַעֲשֵׂיהֶן מוֹכִיחִין עֲלֵיהֶן, דְּקָדָשִׁים קַלִּים נִינְהוּ, דְּאִי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים – בַּצָּפוֹן הֲוָה עָבֵיד לְהוּ.

אָמְרִי: קָדְשֵׁי קָדָשִׁים נִינְהוּ, וּמִיעְבַּר הוּא דַּעֲבַר, וּשְׁחַט לְהוּ בַּדָּרוֹם.
אִי הָכִי, מַחֲבַת לְשֵׁם מַרְחֶשֶׁת נָמֵי, הַאי דְּקָא קָמֵיץ לֵיהּ לְמַרְחֶשֶׁת, אֲמַר: הַאי בְּמַרְחֶשֶׁת נָדַר, וְהָא דְּמַיְיתֵי לַהּ בְּמַחֲבַת – דְּמַרְחֶשֶׁת הִיא, וּמִעְבַּר הוּא דַּעֲבַר וְאַתְיֵיהּ בְּמַחֲבַת!
הָתָם, כִּי נָמֵי בְּמַרְחֶשֶׁת נָדַר, כִּי מַיְיתֵי לַהּ בְּמַחֲבַת – מַחֲבַת הָוְיָא.
כְּדִתְנַן: הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי בְּמַחֲבַת" וְהֵבִיא בְּמַרְחֶשֶׁת, "בְּמַרְחֶשֶׁת" וְהֵבִיא בְּמַחֲבַת – מַה שֶּׁהֵבִיא הֵבִיא, וִידֵי נִדְרוֹ לֹא יָצָא.
וְדִילְמָא אָמַר "זוֹ לְהָבִיא בְּמַחֲבַת" וְהֵבִיא בְּמַרְחֶשֶׁת, כְּדִתְנַן: זוֹ לְהָבִיא בְּמַחֲבַת וְהֵבִיא בְּמַרְחֶשֶׁת, בְּמַרְחֶשֶׁת וְהֵבִיא בְּמַחֲבַת – הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה.
לְרַבָּנַן הָכִי נָמֵי, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, כֵּיוָן דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: "אַף יְדֵי נִדְרוֹ יָצָא", אַלְמָא קָבִיעוּתָא דְּמָנָא וְלָא כְּלוּם הוּא, וְלָא שְׁנָא אָמַר "זוֹ", וְלָא שְׁנָא אָמַר "עָלַי".
אֶלָּא מַעַתָּה, עוֹלָה שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטָּאת תִּרַצֶּה, דְּהַאי זָכָר וְהַאי נְקֵבָה, כֵּיוָן דְּאִיכָּא שְׂעִיר נָשִׂיא דְּזָכָר הוּא – לָא יְדִיעַ.
אָמַר: "לְשֵׁם חַטָּאת יָחִיד", מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? וְתוּ, חַטַּאת יָחִיד שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם עוֹלָה תִּרַצֶּה, דְּחַטָּאת נְקֵבָה וְעוֹלָה זָכָר? מִיכַּסְיָא בְּאַלְיָהּ.
הָתְנַן הֵיכָא דְּאָיְיתִי כִּבְשָׂה, אַיְיתִי שְׂעִירָה, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? אֶלָּא, בֵּין זְכָרִים לִנְקֵבוֹת לָאו אַדַּעְתַּיְיהוּ דְּאִינָשֵׁי.
פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ לְשֵׁם אָשָׁם לִירַצֵּי, דְּהַאי בֶּן שָׁנָה, וְהַאי בֶּן שְׁתַּיִם, כֵּיוָן דְּאִיכָּא אֲשַׁם נָזִיר וַאֲשַׁם מְצוֹרָע, לָא פְּסִיקָא לֵיהּ.
אָמַר: "לְשׁוּם אֲשַׁם גְּזֵילוֹת וּלְשׁוּם אֲשַׁם מְעִילוֹת", מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? וְתוּ, אֲשַׁם גְּזֵילוֹת וַאֲשַׁם מְעִילוֹת שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוּם פֶּסַח לִירַצּוֹ, דְּפֶסַח בֶּן שָׁנָה וְהָנֵי בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים!
אֶלָּא, בֵּין בֶּן שָׁנָה לְבֵין בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים לָאו אַדַּעְתַּיְיהוּ דְּאִינָשֵׁי, דְּאִיכָּא בֶּן שָׁנָה דְּמִיחֲזֵי כְּבֶן שְׁתַּיִם, וְאִיכָּא בֶּן שְׁתַּיִם דְּמִיחֲזֵי כְּבֶן שָׁנָה.
שָׂעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ לְשׁוּם אָשָׁם לִירַצֵּי, דְּהַאי צֶמֶר וְהַאי שֵׂיעָר, אָמְרִי: דִּיכְרָא אוּכָּמָא הוּא.
עֵגֶל וּפַר שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוּם פֶּסַח וְאָשָׁם, לִירַצּוֹ, דְּעֵגֶל וּפַר בְּפֶסַח וְאָשָׁם לֵיכָּא! אִין הָכִי נָמֵי,

דף ג:

וּמַאי זְבָחִים? רוֹב זְבָחִים.
רָבָא אָמַר, לָא קַשְׁיָא: כָּאן – בְּקוֹמֵץ מִנְחָה לְשׁוּם מִנְחָה, כָּאן – בְּקוֹמֵץ מִנְחָה לְשׁוּם זֶבַח.
מִנְחָה לְשׁוּם מִנְחָה – "וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה", תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַמְּנָחוֹת; מִנְחָה לְשׁוּם זֶבַח – "וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֶבַח" לָא כְּתִיב.

וְהָא תַּנָּא ״מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ״ קָאָמַר? הָכִי קָאָמַר: אַף עַל גַּב דְּמַחְשָׁבָה דְּלָא מִינַּכְרָא הִיא, וְתִיפְסֵל, ״וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה״ – תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַמִּנְחוֹת.

וּמַאי אֲבָל בִּזְבָחִים אֵינוֹ כֵּן?

אַף עַל גַּב דִּשְׁחִיטָה אַחַת לְכוּלָּן, ״וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה וְזֶבַח״ לָא כְּתִיב.

אֶלָּא מֵעַתָּה, חַטַּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטַּאת דָּם, לְשׁוּם חַטַּאת עֲבוֹדָה זָרָה, לְשׁוּם חַטַּאת נָזִיר, לְשׁוּם חַטַּאת מְצוֹרָע – תְּהֵא כְּשֵׁירָה וּתְרַצֶּה, דְּאָמַר רַחֲמָנָא: ״וְזֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת״, תּוֹרָה אַחַת לְכָל חַטָּאוֹת!

לְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָכִי נָמֵי, לְרַבָּנַן הָא אָמַר: חַטַּאת חֵלֶב שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חַטַּאת דָּם, לְשׁוּם חַטַּאת עֲבוֹדָה זָרָה – כְּשֵׁירָה, לְשֵׁם חַטַּאת נָזִיר מְצוֹרָע – פְּסוּלָה, דְּהָנֵי עוֹלוֹת בַּהֲדֵייהוּ נִינְהוּ.

רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא מַתְנֵי לֵיהּ לְכוּלְּהוּ לִפְסוּלָא, ״וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת״ – לְשֵׁם אוֹתוֹ חַטָּאת.

רַב אָשֵׁי אָמַר, לָא קַשְׁיָא: כָּאן – בְּקוֹמֵץ מִנְחַת מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת, כָּאן – בְּקוֹמֵץ מִנְחַת מַחֲבַת לְשׁוּם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת.

מִנְחַת מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת – בְּמָנָא קָא מְחַשֵּׁב, וּמַחְשָׁבָה בְּמָנָא לָא פָּסְלָה; מִנְחַת מַחֲבַת לְשׁוּם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת – בְּמִנְחָה דְּפָסְלָה בָּהּ מַחְשָׁבָה קָא מְחַשֵּׁב.

וְהָא תַּנָּא ״מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ״ קָאָמַר? הָכִי קָאָמַר: אַף עַל גַּב דְּמַחְשָׁבָה מִינְכַּר הִיא, תִּיפְסֵל.

וּמַאי אֲבָל בִּזְבָחִים אֵינוֹ כֵּן? אַף עַל גַּב דִּשְׁחִיטָה אַחַת לְכוּלָּן, זְרִיקָה אַחַת לְכוּלָּן, קַבָּלָה אַחַת לְכוּלָּן – בִּזְבִיחָה דְּפָסְלָה בֵּיהּ מַחְשָׁבָה קָא מְחַשֵּׁב.

אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: חֲרֵבָה מִשּׁוּם בְּלוּלָה, אַמַּאי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן? אֲמַר לֵיהּ: לְשׁוּם בֵּילָה בְּעַלְמָא.

אִי הָכִי, לְשׁוּם שְׁלָמִים נָמֵי, לְשׁוּם שְׁלָמִים בְּעַלְמָא?

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם זֶבַח גּוּפֵהּ אִיקְּרִי שְׁלָמִים, דִּכְתִיב: ״הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים״, ״הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים״. הָכָא מִנְחָה גּוּפֵהּ מִי אִיקְּרֵי בְּלוּלָה? ״וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן״ כְּתִיב, ״בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן״ אִיקְּרֵי, ״בְּלוּלָה״ סְתָמָא לָא אִיקְּרֵי.

כּוּלְּהוּ כְּרַבָּה לָא אָמְרִי, דְּאַדְּרַבָּה, מַחְשָׁבָה דְּמִנַּכְּרָא פְּסַל רַחֲמָנָא.

כְּרַבָּא לָא אָמְרִי, ״וְזֹאת תּוֹרַת״ לָא מַשְׁמַע לְהוּ.

כְּרַב אָשֵׁי לָא אָמְרִי, מִשּׁוּם קוּשְׁיָא דְּרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא.

מֵילְתָא דְּפָשִׁיטָא לֵיהּ לְרַבָּה לְהַאי גִּיסָא, וּלְרָבָא לְהַאי גִּיסָא, מִיבַּעְיָא לֵיהּ לְרַב הוֹשַׁעְיָא.

דְּבָעֵי רַב הוֹשַׁעְיָא, וְאָמְרִי לַהּ: בָּעָא מִינֵּיהּ רַב הוֹשַׁעְיָא מֵרַבִּי אַסִּי: מִנְחָה לְשׁוּם זֶבַח

דף ד.

מָה לִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן? טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם מַחְשָׁבָה דְּמִינַכְרָא לָא פָּסְלָה, וְהָא מַחְשָׁבָה דְּמִינַכְרָא הוּא.

אוֹ דִילְמָא טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם דִּכְתִיב: ״וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה״, וְזֶבַח לָא כְּתִיב. אֲמַר לֵיהּ: כְּלוּם הִגַּעְנוּ לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן?

כְּרַבָּה לָא מְשַׁנֵּי לֵיהּ, מִשּׁוּם קוּשְׁיָא דְּאַבָּיֵי.

כְּרָבָא לָא מְשַׁנֵּי לֵיהּ, מִשּׁוּם קוּשְׁיָא ״וְזֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת״.

כְּרַב אָשֵׁי לָא מְשַׁנֵּי לֵיהּ, מִשּׁוּם קוּשְׁיָא דְּרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא.

חוּץ מִמִּנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת. בִּשְׁלָמָא מִנְחַת חוֹטֵא – ״חַטָּאת״ קָרְיֵיהּ רַחֲמָנָא, ״לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא וְגוֹ׳״, אֶלָּא מִנְחַת קְנָאוֹת מְנָלַן?

דִּתְנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן: מִנְחַת קְנָאוֹת מוֹתָרָהּ נְדָבָה.

אֲמַר לֵיהּ: שִׁפְיר קָאָמְרַתְּ, ״מַזְכֶּרֶת עָוֹן״ כְּתִיב בָּהּ, וּבְחַטָּאת כְּתִיב: ״וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה״, מָה חַטָּאת מוֹתָרָהּ נְדָבָה – אַף מִנְחַת קְנָאוֹת מוֹתָרָהּ נְדָבָה. וְכַחַטָּאת, מָה חַטָּאת פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – אַף מִנְחַת קְנָאוֹת פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ.

אֶלָּא מַעֲתָּה, אָשָׁם יְהֵא פָּסוּל שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, דְּגָמַר ״עָוֹן״ ״עָוֹן״ מֵחַטָּאת.

דִּנְיָן ״עָוֹן״ מֵ״עָוֹן״, וְאֵין דִּנְיָן ״עֲוֹנוֹ״ מֵ״עָוֹן״.

מַאי נָפְקָא מִינַּהּ? וְהָא תְּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״וְשָׁב הַכֹּהֵן״ ״וּבָא הַכֹּהֵן״ – זוֹ הִיא שִׁיבָה זוֹ הִיא בִּיאָה.

וְעוֹד, לִיגְמַר ״עֲוֹנוֹ״ ״עֲוֹנוֹ״ מֵעָוֹן דִּשְׁמִיעַת הַקּוֹל, דִּכְתִיב: ״אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ״.

אֶלָּא, כִּי גָּמְרִי גְּזֵירָה שָׁוָה, לְמוֹתַר נָדָבָה הוּא דְּגָמְרִי.

וְכִי תֵּימָא: אֵין גְּזֵירָה שָׁוָה לְמֶחֱצָה – גַּלִּי רַחֲמָנָא גַּבֵּי חַטָּאת, ״וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת״ – אוֹתָהּ לִשְׁמָהּ כְּשֵׁירָה, שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ פְּסוּלָה. אֲבָל כָּל קָדָשִׁים, בֵּין לִשְׁמָן בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁרִים.

אֶלָּא, מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת דִּפְסוּלִין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, מְנָלַן?

חַטָּאת טַעְמָא מַאי, מִשּׁוּם דִּכְתִיב בַּהּ ״הִיא״, הָכִי נָמֵי, הָא כְּתִיב בָּהּ ״הִיא״.

אָשָׁם נָמֵי, הָא כְּתִיב בֵּיהּ ״הוּא״, הָהוּא ״הוּא״ לְאַחַר הַקְטָרַת אֵימוּרִין הוּא דִּכְתִיב.

כִּדְתַנְיָא: אֲבָל אָשָׁם לֹא נֶאֱמַר בּוֹ ״הוּא״ אֶלָּא לְאַחַר הַקְטָרַת אֵימוּרִין, הוּא עַצְמוֹ שֶׁלֹּא הוּקְטְרוּ אֵימוּרָיו כָּשֵׁר.

וְאֶלָּא ״הוּא״ לְמָה לִי? לְכִדְרַב הוּנָא אָמַר רַב: אָשָׁם שֶׁנִּיתַּק לִרְעִיָּיה, וּשְׁחָטוֹ סְתָם – כָּשֵׁר לְשׁוּם עוֹלָה.

נִיתַּק – אִין, לֹא נִיתַּק – לָא. אָמַר קְרָא: ״הוּא״, בַּהֲוָיָיתוֹ יְהֵא.
אָמַר רַב: מִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁקְּמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – פְּסוּלָה, הוֹאִיל וּבָאת לְהַתִּיר וְלֹא הִתִּירָה.
וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּאֲשָׁם נָזִיר

דף ד:

וַאֲשָׁם מְצוֹרָע שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – פְּסוּלִין, הוֹאִיל וּבָאוּ לְהַכְשִׁיר וְלֹא הִכְשִׁירוּ.
תְּנַן: כָּל הַמִּנְחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁרוֹת, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה, חוּץ מִמִּנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת. וְאִם אִיתָא, לֵיתְנֵי נָמֵי: ״חוּץ מִמִּנְחַת הָעוֹמֶר״!
כִּי קָתָנֵי בָּאָה יָחִיד, בָּאָה צִבּוּר לָא קָתָנֵי; כִּי תָנֵי בָּאָה בִּגְלַל עַצְמָהּ, בָּאָה בִּגְלַל זֶבַח – לָא קָתָנֵי.
כִּי קָתָנֵי הָנָךְ שֶׁאֵין קְבוּעַ לָהֶן זְמַן, הָא דְּקָבוּעַ לָהּ זְמַן – לָא קָתָנֵי.
אָמַר מָר: וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּאֲשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן פְּסוּלִין, הוֹאִיל וּבָאוּ לְהַכְשִׁיר וְלֹא הִכְשִׁירוּ.
תְּנַן: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִין, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה, חוּץ מִפֶּסַח וְחַטָּאת. וְאִם אִיתָא – לֵיתְנֵי נָמֵי: חוּץ מֵאֲשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע, דְּבָאוּ לְהַכְשִׁיר וְלֹא הִכְשִׁירוּ!
כֵּיוָן דְּאִיכָּא אָשָׁם גְּזֵילוֹת וַאֲשָׁם מְעִילוֹת, דִּלְכַפָּרָה אָתוּ – לָא פְּסִיקָא לֵיהּ.
מַאי שְׁנָא אָשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע, דְּבָאוּ לְהַכְשִׁיר וְלֹא הִכְשִׁירוּ? הָנֵי נָמֵי בָּאוּ לְכַפָּרָה וְלֹא כִּפְּרוּ!
אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: מָצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין מְכַפְּרִים וּבֵין מַכְשִׁירִין, מְכַפְּרִין אֵית בְּהוּ דְּאָתוּ לְאַחַר מִיתָה, מַכְשִׁירִין לֵית בְּהוּ דְּאָתוּ לְאַחַר מִיתָה. דִּתְנַן: הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאָה חַטָּאתָהּ וּמֵתָה – יָבִיאוּ יוֹרְשִׁין עוֹלָתָהּ, עוֹלָתָהּ וּמֵתָה – לֹא יָבִיאוּ יוֹרְשִׁין חַטָּאתָהּ.
מַתְקֵיף לַהּ רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי: מַכְשִׁירִין נָמֵי, מִי לֵית בְּהוּ דְּאָתוּ לְאַחַר מִיתָה? וְהָתְנַן: הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לִנְזִירוּתוֹ – לֹא יָנֵזִין וְלֹא מוֹעֲלִין, מִפְּנֵי שֶׁרְאוּיִין לָבֹא כּוּלָּן שְׁלֵמִים.
מֵת וְהִיוּ לוֹ מָעוֹת סְתוּמִין – יִפְּלוּ לִנְדָבָה; מְפוֹרָשִׁין: דְּמֵי חַטָּאת – יוֹלִיךְ לְיָם הַמֶּלַח, לֹא נָהֳנִין וְלֹא מוֹעֲלִין; דְּמֵי עוֹלָה – יָבִיא בָּהֶן עוֹלָה, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן.
דְּמֵי שְׁלָמִים – יָבִיא בָּהֶן שְׁלָמִים, וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, וְאֵין טְעוּנִין לֶחֶם. וְהָא עוֹלָה וּשְׁלָמִים דְּנָזִיר דְּמַכְשִׁירִים נִינְהוּ, וְקָא אָתוּ לְאַחַר מִיתָה!
אָמַר רַב פָּפָּא: הָכִי קָא אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: לֹא מָצִינוּ הֶכְשֵׁר קָבוּעַ דְּבָא לְאַחַר מִיתָה, וּדְנָזִיר הֶכְשֵׁר שֶׁאֵינוֹ קָבוּעַ הוּא,

דף ה.

דְּאָמַר מָר: גִּילַּח עַל אַחַת מִשְּׁלָשְׁתָּן יָצָא.
מֵיתִיבִי: אָשָׁם מְצוֹרָע שֶׁנִּשְׁחַט שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ שֶׁלֹּא נִיתַּן מִדָּמוֹ עַל גַּבֵּי בְּהוֹנוֹת – הֲרֵי זֶה עוֹלֶה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, וְטָעוּן נְסָכִים, וְצָרִיךְ אָשָׁם אַחֵר לְהַכְשִׁירוֹ. תִּיובְתָּא דְּרַב.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: מִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁקְּמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – כְּשֵׁירָה, וּשְׁיָרֶיהָ אֵין נֶאֱכָלִין עַד שֶׁתָּבִיא מִנְחַת הָעוֹמֶר אַחֶרֶת וְתַתִּירֶנָּה.
שְׁשָׁיָרֶיהָ אֵין נֶאֱכָלִין עַד שֶׁתָּבִיא מִנְחַת הָעוֹמֶר אַחֶרֶת, מִקְּרֵב הֵיכִי קָרְבָה? "מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל" – מִן הַמּוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: קָסָבַר רֵישׁ לָקִישׁ, אֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבוֹ בַּיּוֹם.
מֵתִיב רַב אַדָּא בְּרֵיהּ דְּרַב יִצְחָק: יֵשׁ בָּעוֹפוֹת שֶׁאֵין בַּמְּנָחוֹת, יֵשׁ בַּמְּנָחוֹת שֶׁאֵין בָּעוֹפוֹת. יֵשׁ בָּעוֹפוֹת – שֶׁהָעוֹפוֹת בָּאִין בִּנְדָבַת שְׁנַיִם, אֲבָל מְנָחוֹת "נֶפֶשׁ" כְּתִיבָא.
וּמְחוּסְּרֵי כַּפָּרָה: זָב, וְזָבָה, יוֹלֶדֶת, וּמְצוֹרָע.
וְהוּתְּרוּ מִכְּלַל אִיסּוּרָן בַּקּוֹדֶשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּמְּנָחוֹת.
וְיֵשׁ בַּמְּנָחוֹת – שֶׁהַמְּנָחוֹת טְעוּנוֹת כְּלִי, וּתְנוּפָה וְהַגָּשָׁה, וְיֶשְׁנָן בַּצִּיבּוּר כְּבַיָּחִיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּעוֹפוֹת.
וְאִם אִיתָא, בְּמְנָחוֹת נָמֵי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ, דְּהוּתְּרוּ מִכְּלַל אִיסּוּרָן בַּקּוֹדֶשׁ, וּמַאי נִיהוּ? מִנְחַת הָעוֹמֶר.
כֵּיוָן דְּאֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבוֹ בַּיּוֹם, לָאו אִיסּוּרָא הוּא.
מֵתִיב רַב שֵׁשֶׁת: הִקְדִּים מַתַּן שֶׁמֶן לְמַתַּן דָּם – יְמַלְּאֶנּוּ שֶׁמֶן וְיַחֲזוֹר וְיִתֵּן שֶׁמֶן אַחַר מַתַּן דָּם, מַתַּן בְּהוֹנוֹת לְמַתַּן שֶׁבַע – יְמַלְּאֶנּוּ שֶׁמֶן וְיַחֲזוֹר וְיִתֵּן מַתַּן בְּהוֹנוֹת אַחַר מַתַּן שֶׁבַע.
וְאִי אָמְרַתְּ אֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבוֹ בַּיּוֹם, אַמַּאי יַחְזוֹר וְיִתֵּן? מַאי דַּעֲבַד עֲבַד!
אָמַר רַב פָּפָּא: שָׁאנֵי הִלְכוֹת מְצוֹרָע, דִּכְתִיבָא בְּהוּ הֲוָיָיה, דְּאָמַר הַכָּתוּב: "זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוֹרָע", "תִּהְיֶה" – בַּהֲוָיָיתָהּ תְּהֵא.
מֵתִיב רַב פָּפָּא: הִקְדִּים חַטָּאתוֹ לַאֲשָׁמוֹ – לֹא יְהֵיא אַחַר מְמָרֵס בְּדָמָהּ, אֶלָּא תְּעוּבַּר צוּרָתָהּ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.
אַמַּאי קָא מוֹתֵיב רַב פָּפָּא? וְהָא רַב פָּפָּא הוּא דְּאָמַר: שָׁאנֵי הִלְכוֹת מְצוֹרָע, דִּכְתִיבָא בְּהוּ הֲוָיָיה! אֶלָּא רַב פָּפָּא הָכִי קָא קַשְׁיָא לֵיהּ: אֵימָא הָנֵי מִילֵּי עֲבוֹדָה, שְׁחִיטָה לָאו עֲבוֹדָה הִיא, וְאִי אֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבוֹ בַּיּוֹם – יְהֵא אַחַר מְמָרֵס בְּדָמָהּ, וְלֵיקְרֵיב אִשָּׁם, וַהֲדַר לֵיקְרֵב חַטָּאת!
אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרֵישׁ לָקִישׁ, דְּקָסָבַר הֵאִיר מִזְרָח מַתִּיר, דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: אָפִילּוּ בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים,

דף ה:

הֵאִיר מִזְרָח מַתִּיר.
וְהָא דְּרֵישׁ לָקִישׁ לָאו בְּפֵירוּשׁ אִיתְּמַר, אֶלָּא מִכְּלָלָא אִיתְּמַר, דְּתָנַן: אֵין מְבִיאִין מִנְחַת בִּכּוּרִים וּמִנְחַת בְּהֵמָה קוֹדֶם לָעוֹמֶר, דִּבְעֵינַן "מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל", וְאִם הֵבִיא – פָּסוּל.
קוֹדֶם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֹא יָבִיא, מִשּׁוּם דְּאִיקְּרוּ "בִּכּוּרִים", וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר, אֲבָל בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר אִם הֵבִיא – כָּשֵׁר, וְקָשְׁיָא לִי: לֵיהְווֹ כַּמְחוּסַּר זְמַן! אַלְמָא קָסָבַר הֵאִיר הַמִּזְרָח מַתִּיר.
וְרָבָא אָמַר: מִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁקְּמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – כְּשֵׁירָה, וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין, וְאֵינָהּ צְרִיכָה מִנְחַת הָעוֹמֶר אַחֶרֶת לְהַתִּירָהּ, שֶׁאֵין מַחְשָׁבָה מוֹעֶלֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁרָאוּי לָעֲבוֹדָה, וּבְדָבָר הָרָאוּי לָעֲבוֹדָה, וּבִמְקוֹם הָרָאוּי לָעֲבוֹדָה.
בְּמִי שֶׁרָאוּי לָעֲבוֹדָה – לְאַפּוֹקֵי כֹּהֵן בַּעַל מוּם, וּבְדָבָר הָרָאוּי לָעֲבוֹדָה – לְאַפּוֹקֵי מִנְחַת הָעוֹמֶר דְּלָא חֲזָיָא, דְּחַדּוּשׁ הוּא, וּבִמְקוֹם הָרָאוּי לָעֲבוֹדָה – לְאַפּוֹקֵי נִסְּכִים הַמִּזְבֵּחַ.
תָּנוּ רַבָּנָן: כְּשֵׁהוּא אוֹמֵר "מִן הַבָּקָר" לְמַטָּה, שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, אֶלָּא לְהוֹצִיא אֶת הַטְּרֵפָה.
וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה בַּעַל מוּם שֶׁמּוּתֶּרֶת לַהֶדְיוֹט – אֲסוּרָה לַגָּבוֹהַּ, טְרֵיפָה שֶׁאֲסוּרָה לַהֶדְיוֹט – אֵין דִּין שֶׁאֲסוּרָה לַגָּבוֹהַּ? חֵלֶב וָדָם יוֹכִיחוּ, שֶׁאֲסוּרִין לַהֶדְיוֹט וּמוּתָּרִין לַגָּבוֹהַּ!
מָה לְחֵלֶב וָדָם, שֶׁכֵּן בָּאִין מִכְּלַל הֶיתֵּר, תֹּאמַר בְּטְרֵיפָה שֶׁכּוּלָּהּ אֲסוּרָה, וְלֹא תְּהֵא מוּתֶּרֶת לַגָּבוֹהַּ!
מְלִיקָה תּוֹכִיחַ, שֶׁכּוּלָּהּ אִיסּוּר, וַאֲסוּרָה לַהֶדְיוֹט, וּמוּתֶּרֶת לַגָּבוֹהַּ.
מָה לְמְלִיקָה, שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁתָהּ אוֹסַרְתָּהּ, בְּשַׁעַת קְדוּשָּׁתָהּ לַמִּזְבֵּחַ הִיא נֶאֱסֶרֶת לַהֶדְיוֹט, דְּהַיְינוּ מְלִיקָתָהּ, אֲבָל קוֹדֶם לָכֵן לֹא נֶאֱסֶרֶת לַהֶדְיוֹט, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּטְרֵיפָה, שֶׁאֵין קְדוּשָּׁתָהּ אוֹסַרְתָּהּ!
וְאִם הֵשַׁבְתָּהּ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "מִן הַבָּקָר" לְמַטָּה, שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, לְהוֹצִיא אֶת הַטְּרֵפָה.
מָה "אִם הֵשַׁבְתָּהּ"? (סִימָן: רְקִיחַ, מָר, אַדָּא, לְשֵׁישֵׁיהּ).
אָמַר רַב, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: מִנְחַת הָעוֹמֶר תּוֹכִיחַ, שֶׁאֲסוּרָה לַהֶדְיוֹט וּמוּתֶּרֶת לַגָּבוֹהַּ.
מָה לְמִנְחַת הָעוֹמֶר, שֶׁכֵּן מַתֶּרֶת חָדָשׁ!
בַּשְּׁבִיעִית – שְׁבִיעִית נָמֵי, שֶׁכֵּן מַתֶּרֶת סְפִיחִין בַּשְּׁבִיעִית, כְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר: סְפִיחִין אֲסוּרִים בִּשְׁבִיעִית.
אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בַּר אַבָּא לְרַב אָשֵׁי: לְרַבִּי עֲקִיבָא נָמֵי לִפְרוֹךְ, מָה לְמִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁכֵּן מַתֶּרֶת חָדָשׁ בְּחוּצָה לָאָרֶץ?
וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר: חָדָשׁ בְּחוּץ לָאָרֶץ לָאו דְּאוֹרְיְיתָא, שֶׁכֵּן בָּאָה לְהַתִּיר לָאו שֶׁבְּתוֹכָהּ.

אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא מִדִּיפְתִּי לְרָבִינָא: אִי הָכִי, טְרֵיפָה נָמֵי תִּקְרַב וְתַתִּיר לָאו שֶׁבְּתוֹכָהּ! אֶלָּא פְּרֵיךְ הָכִי: מָה לְמִנְחַת הָעוֹמֶר, שֶׁכֵּן מִצְוָתָהּ בְּכָךְ.
רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר מְפַטֵּם הַקְטֹרֶת יוֹכִיחַ, שֶׁאָסוּר לַהֶדְיוֹט וּמוּתָּר לַגָּבוֹהַּ. מְפַטֵּם גַּבְרָא הוּא!
אֶלָּא, פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת יוֹכִיחַ, שֶׁאָסוּר לַהֶדְיוֹט וּמוּתָּר לַגָּבוֹהַּ. מָה לְפִטּוּם הַקְּטֹרֶת, שֶׁכֵּן מִצְוָתוֹ בְּכָךְ.
מָר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא אָמַר, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: שַׁבָּת תּוֹכִיחַ, שֶׁאָסוּרָה לַהֶדְיוֹט וּמוּתֶּרֶת לַגָּבוֹהַּ.
מָה לְשַׁבָּת, שֶׁכֵּן הוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ אֵצֶל הֶדְיוֹט בְּמִילָה!
אַטּוּ מִילָה צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט הוּא? מִילָה מִצְוָה הִיא! אֶלָּא, מָה לְשַׁבָּת שֶׁכֵּן מִצְוָתָהּ בְּכָךְ.
רַב אַדָּא בַּר אַבָּא אָמַר: מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר, כִּלְאַיִם תּוֹכִיחַ, שֶׁאָסוּרִין לַהֶדְיוֹט וּמוּתָּרִין לַגָּבוֹהַּ.
מָה לְכִלְאַיִם, שֶׁכֵּן הוּתְּרוּ מִכְּלָלָן אֵצֶל הֶדְיוֹט בְּצִיצִית? אַטּוּ צִיצִית צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט הִיא? מִצְוָה הִיא! אֶלָּא

דף ו.

מָה לְכִלְאַיִם שֶׁמִּצְוָתוֹ בְּכָךְ.
רַב שִׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי אָמַר: מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר, לִיהְדַּר דִּינָא וְתֵיתֵי בַּ"מָּה הַצַּד" – מָה לְמִלִּיקָה שֶׁכֵּן קְדוּשָּׁתָהּ אוֹסַרְתָּהּ, חֵלֶב וָדָם יוֹכִיחוּ.
מָה לְחֵלֶב וָדָם, שֶׁכֵּן בָּאִים מִכְּלַל הֶיתֵּר – מְלִיקָה תּוֹכִיחַ.
וְחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁאָסוּרִין לַהֶדְיוֹט וּמוּתָּרִין לַגָּבוֹהַּ, אַף אֲנִי אָבִיא טְרֵפָה – אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּרָה לַהֶדְיוֹט תְּהֵא מוּתֶּרֶת לַגָּבוֹהַּ,
מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן מִצְוָתָהּ בְּכָךְ!
אֶלָּא אָמַר רַב אָשֵׁי, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: מֵעִיקָּרָא דִּדִינָא פְּרָכָא, מֵהֵיכָא קָא מַיְיתֵית לַהּ? מִבַּעַל מוּם –
מָה לְבַעַל מוּם, שֶׁכֵּן עָשָׂה בּוֹ מַקְרִיבִין כְּקְרֵיבִין.
אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא סָבָא לְרַב אָשֵׁי: יוֹצֵא דּוֹפֶן יוֹכִיחַ, שֶׁלֹּא עָשָׂה בּוֹ מַקְרִיבִין כְּקְרֵיבִין, וּמוּתָּר לַהֶדְיוֹט וְאָסוּר לַגָּבוֹהַּ.
מָה לְיוֹצֵא דּוֹפֶן, שֶׁכֵּן אֵינוֹ קָדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה.
בַּעַל מוּם יוֹכִיחַ, מָה לְבַעַל מוּם שֶׁכֵּן עָשָׂה בּוֹ מַקְרִיבִין כְּקְרֵיבִין, יוֹצֵא דּוֹפֶן יוֹכִיחַ.

וְחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁמּוּתָּרִין לַהֶדְיוֹט וַאֲסוּרִים לַגָּבוֹהַּ, וְכָל שֶׁכֵּן טְרֵפָה שֶׁאֲסוּרָה לַהֶדְיוֹט תְּהֵא אֲסוּרָה לַגָּבוֹהַּ.

מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן לֹא הוּתְּרוּ מִכְּלָלָן, תֹּאמַר בִּטְרֵיפָה שֶׁהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ.

אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: טְרֵפָה שֶׁהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ מַאי הִיא? אִילֵימָא מְלִיקָה דְּעוֹלַת הָעוֹף לַגָּבוֹהַּ, בַּעַל מוּם נָמֵי בְּעוֹפוֹת אִשְׁתְּרוֹיֵי אִשְׁתְּרִי, תַּמּוּת וְזַכְרוּת בַּבְּהֵמָה, וְאֵין תַּמּוּת וְזַכְרוּת בָּעוֹפוֹת!

אֶלָּא, מְלִיקָה דְּחַטַּאת הָעוֹף לַכֹּהֲנִים – כֹּהֲנִים מִשּׁוּם גָּבוֹהַּ קָא זָכוּ.

וְאֶלָּא פְּרִיךְ הָכִי: מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן מוּמָן נִיכָּר, תֹּאמַר בִּטְרֵיפָה שֶׁכֵּן אֵין מוּמָהּ נִיכָּר! מִשּׁוּם הָכִי אִיצְטְרִיךְ קְרָא.

וּטְרֵיפָה מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא: "מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל" – מִן הַמּוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל!

מ"כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבוֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט" – נָפְקָא, פְּרָט לַטְּרֵיפָה שֶׁאֵינָהּ עוֹבֶרֶת.

צְרִיכִי, דְּאִי מ"מַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל" הֲוָה אָמֵינָא לְמַעוֹטֵי הֵיכָא דְּלֹא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, דָּמְיָא דְּעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם, אֲבָל הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר אֵימָא תִּתַּכְשַׁר, כְּתַב רַחֲמָנָא "כָּל אֲשֶׁר יַעֲבוֹר".

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "כָּל אֲשֶׁר יַעֲבוֹר", הֲוָה אָמֵינָא לְמַעוֹטֵי הֵיכָא דְּנִטְרְפָה וּלְבַסּוֹף הִקְדִּישָׁהּ, דָּמְיָא דְּמַעֲשֵׂר. אֲבָל הִקְדִּישָׁהּ וּלְבַסּוֹף נִטְרְפָה, דִּבְעִידְנָא דְּאַקְדְּשַׁהּ הֲוָה חַזְיָא, אֵימָא תִּתַּכְשַׁר. כְּתַב רַחֲמָנָא "מִן הַבָּקָר", צְרִיכִי.

מַתְנִי' אֶחָד מִנְחַת חוֹטֵא וְאֶחָד כָּל הַמִּנְחוֹת, שֶׁקְּמָצָן זָר, אוֹנֵן, טְבוּל יוֹם, מְחוּסַּר בְּגָדִים, מְחוּסַּר כִּיפּוּרִים, שֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו, עָרֵל, טָמֵא, יוֹשֵׁב, עוֹמֵד עַל גַּבֵּי כֵלִים, עַל גַּבֵּי בְהֵמָה, עַל גַּבֵּי רַגְלֵי חֲבֵירוֹ – פָּסוּל.

קָמַץ בִּשְׂמֹאל – פָּסוּל, בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: יַחֲזִיר וְיַחֲזוֹר וְיִקְמוֹץ בְּיָמִין.

קָמַץ וְעָלָה בְּיָדוֹ צְרוֹר, אוֹ גַּרְגֵּר מֶלַח, אוֹ קוֹרֶט שֶׁל לְבוֹנָה – פָּסוּל, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: הַקּוֹמֶץ הַיִּתֵּר וְהֶחָסֵר – פָּסוּל. וְאֵיזֶהוּ הַיִּתֵּר – שֶׁקְּמָצוֹ מִבּוֹרֶץ, וְחִסֵּר – שֶׁקְּמָצוֹ בְּרֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו.

גְּמָ' לְמָה לִי לְמִתְנָא "אֶחָד מִנְחַת חוֹטֵא וְאֶחָד כָּל הַמִּנְחוֹת"? לִיתְנֵי "כָּל הַמִּנְחוֹת שֶׁקְּמָצָן זָר וְאוֹנֵן"!

לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אִיצְטְרִיךְ, דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: בְּדִין הוּא שֶׁתְּהֵא מִנְחַת חוֹטֵא טְעוּנָה שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׂכָּר, וּמִפְּנֵי מָה אֵינָהּ טְעוּנָה? שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּנוֹ מְהוּדָּר, וּבַדִּין הוּא שֶׁתְּהֵא חַטַּאת חֵלֶב טְעוּנָה נְסָכִים,

דף ו:

שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׁכָּר, וּמִפְּנֵי מָה אֵינָהּ טְעוּנָה? שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּנוֹ מְהוּדָּר. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּנוֹ מְהוּדָּר, כִּי קָמְצֵי לַהּ פְּסוּלִין נָמֵי תִּתַּכְשַׁר, קָא מַשְׁמַע לַן.

אִי הָכִי, הָתָם נָמֵי לִיתְנֵי: אֶחָד חַטַּאת חֵלֶב וְאֶחָד כָּל הַזְּבָחִים שֶׁקִּבְּלוּ דָּמָן זָר וְאוֹנֵן, וְלֵימָא: לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אִצְטְרִיךְ.

אַלְמָא, כֵּיוָן דִּתְנָא לֵיהּ "כָּל" וְלָא קָתָנֵי "חוּץ" – כּוּלְּהוּ מַשְׁמַע, הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דִּתְנָא "כָּל" וְלָא קָתָנֵי "חוּץ" – כּוּלְּהוּ מַשְׁמַע.

אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאוֹקֵימְנָא לְרִישָׁא דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, סֵיפָא נָמֵי דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר רַב: זָר שֶׁקִּמֵּץ – יַחְזִיר, וְהָא אֲנַן "פְּסַל" תְּנַן? מַאי "פְּסַל"? פָּסַל עַד שֶׁיַּחֲזִיר.

אִי הָכִי, הַיְינוּ בֶּן בְּתִירָא? אִי דְּאִיתֵיהּ לְקוֹמֶץ בְּעֵינֵיהּ – לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ דְּבֶן בְּתִירָא, כִּי פְּלִיגִי – דַּחֲסַר קוֹמֶץ. רַבָּנַן סָבְרִי: לָא יָבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנּוּ, בֶּן בְּתִירָא סָבַר: יָבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנּוּ.

אִי הָכִי, בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: יַחְזִיר וְיַחֲזוֹר וְיִקְמוֹץ בְּיָמִין?! בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: יַחְזִיר וְיָבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנּוּ, וְיַחֲזוֹר וְיִקְמוֹץ בְּיָמִין, מִיבְּעֵי לֵיהּ!

כִּי קָא אָמַר רַב לְבֶן בְּתִירָא, פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתֵימָא: עַד כָּאן לָא קָא מַכְשַׁר בֶּן בְּתִירָא אֶלָּא בְּשֶׁמֹּאל, אֲבָל בִּשְׁאָר פְּסוּלִין לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

מַאי שְׁנָא שְׁמֹאל, דְּאַשְׁכְּחַן לַהּ הֶכְשֵׁירָא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? זָר נָמֵי אַשְׁכְּחַן לַהּ הֶכְשֵׁירָא בְּשַׁחִיטָה!

שְׁחִיטָה לָאו עֲבוֹדָה הִיא.

וְלָא? וְהָאָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַב: שְׁחִיטַת פָּרָה בְּזָר פְּסוּלָה, וְאָמַר רַב עֲלַהּ: "אֶלְעָזָר" וְ"חוּקָה" כְּתִיב בַּהּ. שְׁאנִי פָּרָה, דְּקִדְּשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת הִיא.

וְלָאו כָּל דְּכֵן הוּא? קִדְּשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת בְּעוּ כְּהוּנָּה, קִדְּשֵׁי מִזְבֵּחַ לָא בָּעוּ כְּהוּנָּה?! אָמַר רַב שִׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: מִידֵּי דְּהָוָה אַמַּרְאוֹת נְגָעִים, דְּלָאו עֲבוֹדָה נִינְהוּ וּבָעֵי כְּהוּנָּה.

וְנֵילַף מִבָּמָה?

וְכִי תֵּימָא, מִבָּמָה לָא יְלִפִינַן, וְהָתַנְיָא: מִנַּיִן לַיּוֹצֵא, שֶׁאִם עָלָה לֹא יֵרֵד, שֶׁהֲרֵי יוֹצֵא כְּשֵׁר בְּבָמָה!

תְּנָא אַ"זֹּאת תּוֹרַת הָעֹלָה" סְמִיךְ לֵיהּ.

אֶלָּא טַעְמָא דְּאַשְׁמְעִינַן רַב, הָא לָאו הָכִי הֲוָה אָמֵינָא בִּשְׁאָר פְּסוּלִין פָּסַל בֶּן בְּתִירָא? וְהָתַנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מַכְשִׁיר הָיָה בֶּן בְּתִירָא בְּכָל הַפְּסוּלִין כּוּלָּן!

וְתַנְיָא: "וְקָמַץ מִשָּׁם" – מִמָּקוֹם שֶׁרַגְלֵי הַזָּר עוֹמְדוֹת.

בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁאִם קָמַץ בִּשְׂמֹאל שֶׁיַּחֲזִיר וְיַחֲזוֹר וְיִקְמוֹץ בְּיָמִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְקָמַץ מִשָּׁם", מִמָּקוֹם שֶׁקָּמַץ כְּבָר.

וְכֵיוָן דִּקְרָא סְתָמָא כְּתִיב בַּהּ, מָה לִי שְׂמֹאל, וּמָה לִי שְׂאָר הַפְּסוּלִין?

אֶלָּא, הָא קָמַשְׁמַע לַן רַב: קָמַץ וַאֲפִילּוּ קִידֵּשׁ, וּלְאַפּוֹקֵי מֵהָנֵי תַּנָּאֵי דְּתַנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי בֶּן יוֹסֵי בֶּן יָאסְיָין וְרַבִּי יְהוּדָה הַנַּחְתוֹם אָמְרוּ: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – שֶׁקָּמַץ וְלֹא קִידֵּשׁ, אֲבָל קִידֵּשׁ – פָּסַל.

וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי: קָמַץ – אִין, קִידֵּשׁ – לָא. כְּמַאן? כְּהָנֵי תַּנָּאֵי, וּלְאַפּוֹקֵי מִתַּנָּא קַמָּא.

מַתְקֵיף לַהּ רַב נַחְמָן: מַאי קָא סָבְרִי הָנֵי תַּנָּאֵי? אִי קָמִיצַת פְּסוּלִין עֲבוֹדָה הִיא, אַף עַל גַּב דְּלָא עֲבֵיד לֵיהּ מַתַּן כְּלִי! אִי קָמִיצַת פְּסוּלִין לָאו עֲבוֹדָה הִיא, כִּי עֲבַד לֵיהּ מַתַּן כְּלִי מַאי הֲוָה?

הֲדַר אָמַר רַב נַחְמָן: לְעוֹלָם עֲבוֹדָה הִיא, וְלָא גָּמְרָה עֲבוֹדָתָהּ עַד דְּעָבֵיד לֵיהּ מַתַּן כְּלִי.

אִי הָכִי, אֲפִילּוּ לֹא קִידֵּשׁ,

דף ז.

וְכִי מַהְדַּר לֵיהּ לְקוֹמֶץ לְדוּכְתֵּיהּ, (תִּקְדּוֹשׁ) [לְקִדּוּשׁ] וְלִפְסוֹל.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, זֹאת אוֹמֶרֶת: כְּלֵי שָׁרֵת אֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא מִדַּעַת.

הָא מִדַּעַת מְקַדְּשִׁין? וְהָא בְּעָא מִינֵּיהּ רֵישׁ לָקִישׁ מֵרַבִּי יוֹחָנָן: כְּלֵי שָׁרֵת מַהוּ שֶׁיְּקַדְּשׁוּ פְּסוּלִין לְכַתְּחִילָּה לִיקָּרֵב? וַאֲמַר לֵיהּ: אֵין מְקַדְּשִׁין! אֲמַר לֵיהּ: אֵין מְקַדְּשִׁין לִיקָּרֵב, אֲבָל מְקַדְּשִׁין לִיפָּסֵל.

רַב עַמְרָם אָמַר: כְּגוֹן שֶׁהֶחְזִירוֹ לְבֵיסָא גְּדוּשָׁה.

וּמִקְמָץ הֵיכִי קָמַץ? אֶלָּא, כְּגוֹן שֶׁהֶחְזִירוֹ לְבֵיסָא טְפוּפָה.

וְכֵיוָן דְּקָמַץ לֵיהּ עֲבַד לֵיהּ גּוּמָּא, כִּי מַהְדַּר לְגַוֵּויהּ דְּמָנָא קָא מַהְדַּר לֵיהּ! מִכִּי מַהְדַּר לֵיהּ, מַנַּח לֵיהּ אַדֻּפְנָא דְּמָנָא, וּמְנִיד לֵיהּ וְנָפֵל מִמֵּילָא, דְּנַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהֶחְזִירוֹ הַקּוֹף.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: וְלוֹקְמַהּ כְּגוֹן שֶׁהֶחְזִירוֹ לִכְלִי הַמּוּנָּח עַל גַּבֵּי קַרְקַע! אֶלָּא, שְׁמַע מִינַּהּ קוֹמְצִין מִכְּלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע? אֲמַר לֵיהּ: קָא נָגְעַתְּ בְּבַעְיָא דְּאִיבַּעְיָא לַן, דְּרַבִּי אֲבִימִי תָּנֵי מְנָחוֹת בֵּי רַב חִסְדָּא.

וַאֲבִימִי בֵּי רַב חִסְדָּא תָּנֵי? וְהָאָמַר רַב חִסְדָּא: קוּלְפֵּי טָאבֵי בְּלַעְזִי מֵאֲבִימִי עֲלֵהּ דְּהָא שְׁמַעְתָּא, בָּא לְהַכְרִיז רְצוּפִין – שְׁלֹשִׁים יוֹם, שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי – שִׁשִּׁים יוֹם.

אֲבִימִי מַסְכְּתָא אִיתְעֲקָרָא (אִיתְעֲקַר) לֵיהּ, וַאֲתָא קַמֵּיהּ דְּרַב חִסְדָּא לְאִדְכּוֹרֵי גְּמָרֵיהּ. וְלִישְׁלַח לֵיהּ וְלֵיתֵי לְגַבֵּיהּ? סָבַר: הָכִי מִסְתַּיְיעָא מִילְּתָא טְפֵי.

פְּגַע בֵּיהּ רַב נַחְמָן, אָמַר לֵיהּ: כֵּיצַד קוֹמְצִין? אָמַר לֵיהּ: מִכְּלִי זֶה. אָמַר לֵיהּ: וְכִי קוֹמְצִין מִכְּלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע? אָמַר לֵיהּ: דְּמַגְבַּהּ לֵיהּ כּוֹהֵן.

כֵּיצַד מְקַדְּשִׁין אֶת הַמְּנָחוֹת? אָמַר לֵיהּ: נוֹתְנָהּ לִכְלִי זֶה. וְכִי מְקַדְּשִׁין בִּכְלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע? אָמַר לֵיהּ: דְּמַגְבַּהּ לֵיהּ כּוֹהֵן.

אָמַר לֵיהּ: אִם כֵּן, הוֹצָרְכְתָּה שְׁלֹשָׁה כֹּהֲנִים! אָמַר לֵיהּ: וּתְהֵא צְרִיכָה שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, כַּתָּמִיד.

אִיתְיְבֵיהּ: זֶה הַכְּלָל, כָּל הַקּוֹמֵץ וְנוֹתֵן בִּכְלִי, הַמּוֹלִיךְ וְהַמַּקְטִיר, לָאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֵאָכוֹל וְכוּ'.

וְאִילּוּ מַגְבִּיהַּ לָא קָתָנֵי? תַּנָּא סֵדֶר עֲבוֹדוֹת נָקִיט, וְלָא סֵדֶר כֹּהֲנִים.

בְּעוֹ מִינֵּיהּ מִדְּרַב שֵׁשֶׁת: מַהוּ לְקַמּוֹץ מִכְּלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע? אָמַר לֵיהּ: פּוֹק חֲזִי מָה עָבְדִין לְגָאו. אַרְבָּעָה כֹּהֲנִים נִכְנְסִין, שְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי סְדָרִים, וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי בָּזִיכִין, וְאַרְבָּעָה מְקַדְּמִין לִפְנֵיהֶם, שְׁנַיִם לִיטּוֹל שְׁנֵי סְדָרִים, וּשְׁנַיִם לִיטּוֹל שְׁנֵי בָּזִיכִין.

דף ז:

וְאִילּוּ מַגְבִּיהַּ אֶת הַשּׁוּלְחָן לָא קָתָנֵי.

לָאו אָמְרַתְּ הָתָם, סֵדֶר עֲבוֹדוֹת נָקִיט? הָכָא נָמֵי סֵדֶר עֲבוֹדוֹת נָקֵט.

מִי דָּמֵי? הָתָם לָא נָחֵית לְמִנְיָינָא דְּכֹהֲנִים, הָכָא נָחֵית לְמִנְיָינָא דְּכֹהֲנִים. אִם אִיתָא – לִיתְנֵי מַגְבִּיהַּ! אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ: קוֹמְצִין מִכְּלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע. שְׁמַע מִינַּהּ.

אָמַר רָבָא: פְּשִׁיטָא לִי, קוֹמֵץ מִכְּלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּסִילּוּק בָּזִיכִין. מְקַדְּשִׁין מִנְחָה בִּכְלִי שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּסִידּוּר בָּזִיכִין.

בָּעֵי רָבָא: קִידּוּשׁ קוֹמֶץ מַאי? מִמִּנְחָה יְלִפִינַן לַהּ, אוֹ מִדָּם יְלִפִינַן לַהּ? הֶדֵר פַּשְׁטַהּ: מִדָּם יְלִפִינַן לַהּ.

וּמִי אָמַר רָבָא הָכִי? וְהָא אִתְּמַר: קוֹמֶץ שֶׁחִלְּקוֹ בִּשְׁנֵי כֵּלִים, רַב נַחְמָן אָמַר: אֵינוֹ קָדוֹשׁ, וְרָבָא אָמַר: קָדוֹשׁ. וְאִם אִיתָא, לֵילַף מִדָּם! הֶדֵר בֵּיהּ רָבָא מֵהַהִיא.

וְדָם מְנָלַן דְּלָא קָדוֹשׁ לַחֲצָאִין? דְּתָנֵי רַב תַּחְלִיפָא בֶּן שָׁאוּל: קִידֵּשׁ פָּחוֹת מִכְּדֵי הַזָּאָה בִּכְלִי זֶה, וּפָחוֹת מִכְּדֵי הַזָּאָה בִּכְלִי זֶה – לֹא קִידֵּשׁ.

וְאִיבַּעְיָא לְהוּ: בְּדָם מַאי? הִלְכְתָא הִיא, וּמֵהִלְכְתָא לָא יְלִפִינַן.

אוֹ דִלְמָא הָתָם מַאי טַעְמָא – דִּכְתִיב "וְטָבַל בַּמַּיִם", הָכָא נָמֵי הָכְתִיב "וְטָבַל בַּדָּם"?

וְאִיתְּמַר, אָמַר רַבִּי זְרִיקָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַף בְּדָם לֹא קִידֵּשׁ. אָמַר רָבָא: תַּנְיָא נָמֵי הָכִי, בִּפְנֵי כֹּהֵן מַנִּיחַ, "וְטָבַל" וְלֹא מְסַפֵּיג.

"בַּדָּם" – שֶׁיְּהֵא בַּדָּם שִׁיעוּר טְבִילָה מֵעִיקָּרוֹ, "מִן הַדָּם" – מִן הַדָּם שֶׁבָּעִנְיָן.

וְאֵיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב "וְטָבַל", וְאֵיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב "בַּדָּם", דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "וְטָבַל" הֲוָה אָמֵינָא: אַף עַל גַּב דְּלֹא קִיבֵּל שִׁיעוּר טְבִילוֹת, דְּהַיְינוּ הַזָּאָה שֶׁבַע פְּעָמִים מֵעִיקָּרוֹ, כְּתַב רַחֲמָנָא "בַּדָּם".

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "בַּדָּם", הֲוָה אָמֵינָא אֲפִילּוּ מְסַפֵּיג, כְּתַב רַחֲמָנָא "וְטָבַל".

"מִן הַדָּם שֶׁבָּעִנְיָן", לְמַעוֹטֵי מַאי? אָמַר רָבָא: לְמַעוֹטֵי שִׁירַיִם שֶׁבָּאֶצְבַּע, מְסַיֵּיע לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר: שִׁירַיִם שֶׁבָּאֶצְבַּע פְּסוּלִין.

אָמַר לֵיהּ רָבִין בַּר רַב אַדָּא לְרָבָא: אָמְרִי תַּלְמִידָךְ אָמַר רַב עַמְרָם, תַּנְיָא: הָיָה מַזֶּה וְנִתְזָה הַזָּאָה מְיָדוֹ, אִם עַד שֶׁלֹּא הִזָּה – טָעוּן כִּיבּוּס, מִשֶּׁהִזָּה – אֵין טָעוּן כִּיבּוּס.

מַאי לָאו עַד שֶׁלֹּא גָּמַר הַזָּאָתוֹ, וּמְשָׁמַע מִינַּהּ דְּשִׁירַיִם שֶׁבָּאֶצְבַּע כְּשֵׁרִים.

לֹא, עַד שֶׁלֹּא יָצְתָה מְיָדוֹ הַזָּאָה – טָעוּן כִּיבּוּס, וּמִשֶּׁיָּצְאָה הַזָּאָה מְיָדוֹ וְנִתְזָה מִמַּה שֶׁנִּשְׁאַר – אֵין טָעוּן כִּיבּוּס.

אֵיתִיבֵיהּ אַבָּיֵי: גָּמַר מִלְּהַזּוֹת – מְקַנֵּחַ יָדוֹ בְּגוּפָּהּ שֶׁל פָּרָה. גָּמַר – אִין, לֹא גָּמַר – לָא.

אָמַר לֵיהּ: גָּמַר – מְקַנֵּחַ יָדוֹ, לֹא גָּמַר – מְקַנֵּחַ אֶצְבָּעוֹ.

בִּשְׁלָמָא גָּמַר מְקַנֵּחַ יָדוֹ בְּגוּפָּהּ שֶׁל פָּרָה, דִּכְתִיב: "וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו", אֶלָּא לֹא גָּמַר מְקַנֵּחַ אֶצְבָּעוֹ, בְּמַאי מְקַנֵּחַ? דְּאִי אָמְרַתְּ בְּגוּפָּהּ שֶׁל פָּרָה, אִיבְּעִי לֵיהּ לְמִיתְנֵי: מְקַנֵּחַ יָדוֹ וְאֶצְבָּעוֹ בְּגוּפָּהּ שֶׁל פָּרָה! מִדְּלָא קָתָנֵי הָכִי, שְׁמַע מִינַּהּ דְּלָא בָּעֵי קִינּוּחַ.

אָמַר אַבָּיֵי: בִּשְׁפַּת מִזְרָק, כְּדִכְתִיב: "כְּפוֹרֵי זָהָב וְגוֹ'".

וּמִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָכִי? וְהָא אִיתְּמַר: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל – רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינָהּ קְדוֹשָׁה לַחֲצָאִין, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: מִתּוֹךְ שֶׁקְּרֵבָה לַחֲצָאִין, קְדוֹשָׁה לַחֲצָאִין.

דף ח.

וְאִם אִיתָּהּ, לֵילַף מִדָּם? וְכִי תֵּימָא: רַבִּי אֶלְעָזָר מִילְּתָא מִמִּילְּתָא לָא גָּמַר? וְהָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מִנְחָה שֶׁקְּמָצָהּ בַּהֵיכָל כְּשֵׁרָה, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּסִילּוּק בָּזִיכִין.

מִנְחָה מִמִּנְחָה יָלִיף, מִנְחָה מִדָּם לָא יָלִיף.

וּמִנְחָה מִמִּנְחָה מִי יָלִיף? וְהָתַנְיָא: עַד שֶׁלֹּא פֵּרְקָהּ נִפְרַס לַחְמָהּ – הַלֶּחֶם פָּסוּל, וְאֵין מַקְטִיר עָלָיו אֶת הַבָּזִיכִין. מִשֶּׁפֵּרְקָהּ נִפְרַס לַחְמָהּ – הַלֶּחֶם פָּסוּל, וּמַקְטִיר עָלָיו אֶת הַבָּזִיכִין.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא פֵּרְקָהּ מַמָּשׁ, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לְפָרֵק, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פֵּרְקָהּ, כְּמִי שֶׁפֵּרְקָהּ דָּמְיָא.

וְאַמַּאי? תֶּיהְוֵי כְּמִנְחָה שֶׁחִסְּרָה קוֹדֶם קְמִיצָה!
הָא לָא קַשְׁיָא, מִנְחָה לָא בְּרִיר (בְּרֵירָה) קוֹמֶץ דִּידַהּ, וְהָא בְּרִיר (בְּרֵירָה) קוֹמֶץ דִּידַהּ, וְכֵינָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לְפָרֵק – כְּמַאן דְּפָרְקַהּ דָּמְיָא.
אֶלָּא מַעֲתָּה, תֶּיהְוֵי כְּשִׁירַיִם שֶׁחִסְּרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה, דְּאֵין מַקְטִירִין קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן!
לָאו פְּלוּגְתָּא נִינְהוּ? רַבִּי אֶלְעָזָר סָבַר לַהּ כְּמַאן דְּאָמַר: שִׁירַיִם שֶׁחִסְּרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה – מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן.
גּוּפָא: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינָהּ קְדוּשָּׁה לַחֲצָאִין, וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: מְתוּקְּשׁ שֶׁקְּרֵבָה לַחֲצָאִין, קְדוּשָּׁה לַחֲצָאִין. אָמַר רַבִּי אַחָא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן? אָמַר קְרָא: "מִנְחָה מַחֲצִיתָהּ", הֲבֵיא מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ חֲצִיהוּ.
מֵיתִיבִי: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא הָיוּ בָּאוֹת חֲצָאִין, אֶלָּא מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם וְחוֹצֵהוּ; וְתַנְיָא: אִילּוּ נֶאֱמַר "מִנְחָה מַחֲצִית", הָיִיתִי אוֹמֵר: מֵבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ שַׁחֲרִית וּמַקְרִיב, חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ עַרְבִית וּמַקְרִיב; תַּלְמוּד לוֹמַר "מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר" – מֻחֶצָה מִשָּׁלֵם הוּא מֵבִיא.
לְמִצְוָה. אָמַר לֵיהּ רַב גְּבִיהָא מִבֵּי כְתִיל לְרַב אָשֵׁי: וְהָא "חוּקָּה" כְּתִיב בַּהּ, אָמַר לֵיהּ: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לַהֲבִיאָהּ שָׁלֵם מִבֵּיתוֹ.
וּמִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָכִי? וְהָא אִיתְּמַר: הִפְרִישׁ חֲצִי עִשָּׂרוֹן, וְדַעְתּוֹ לְהוֹסִיף – רַב אָמַר: אֵינוֹ קָדוֹשׁ, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: קָדוֹשׁ. וְאִם אִיתָא, לֵילַף מֵחֲבִיתִין!
וְכִי תֵּימָא, רַבִּי יוֹחָנָן מִילְּתָא מְמִילְּתָא לָא יָלֵיף, וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שִׁלְמִים שֶׁשְּׁחָטָן בַּהֵיכָל כְּשֵׁירִין, דִּכְתִיב: "וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד", שֶׁלֹּא יְהֵא טָפֵל חָמוּר מֵעִיקָּר.
דַּעְתּוֹ לְהוֹסִיף שָׁאנֵי, דְּתַנְיָא: "מְלֵאִים" – אֵין "מְלֵאִים" אֶלָּא שְׁלֵמִים (כְּלוֹמַר שֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ עַד שֶׁיְּהֵא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם), וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְהוֹסִיף, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁדַּעְתּוֹ לְהוֹסִיף – רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן קָדוֹשׁ.
וְרַב, בְּחֲבִיתִין כְּמַאן סְבִירָא לֵיהּ? אִי כְּרַבִּי אֶלְעָזָר, לֵילַף מֵחֲבִיתִין!
וְכִי תֵּימָא רַב מִילְּתָא מְמִילְּתָא לָא יָלֵיף, וְהָאָמַר רַב: מִנְחָה קְדוּשָּׁה בְּלֹא שֶׁמֶן (וּבְלֹא לְבוֹנָה) – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּלֶחֶם הַפָּנִים. בְּלֹא לְבוֹנָה – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּמִנְחַת נְסָכִים.
בְּלֹא שֶׁמֶן וּבְלֹא לְבוֹנָה – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּמִנְחַת חוֹטֵא, עַל כָּרְחָיְךָ רַב כְּרַבִּי יוֹחָנָן סְבִירָא לֵיהּ.
גּוּפָא, אָמַר רַב: מִנְחָה קְדוּשָּׁה בְּלֹא שֶׁמֶן, וְאֵין דִּינָהּ כְּעִשָּׂרוֹן חֹסֶר – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּלֶחֶם הַפָּנִים. בְּלֹא לְבוֹנָה – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּמִנְחַת נְסָכִים. בְּלֹא שֶׁמֶן וּבְלֹא לְבוֹנָה – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּמִנְחַת חוֹטֵא.
וְשֶׁמֶן וּלְבוֹנָה קָדְשֵׁי הַאי בְּלָא הַאי וְהַאי בְּלָא הַאי; שֶׁמֶן – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, לְבוֹנָה – שֶׁכֵּן מָצִינוּ בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה בְּבָזִיכִין, וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר:

דף ח:

לֹא זוֹ קְדוֹשָׁה בְּלֹא זוֹ וְלֹא זוֹ קְדוֹשָׁה בְּלֹא זוֹ.
וּלְרַבִּי חֲנִינָא, עִשָּׂרוֹן לָמָּה נִמְשַׁח? (וַהֲלֹא אֵינוֹ עָשׂוּי אֶלָּא לְמִדַּת קֶמַח בִּלְבַד, וְהַקֶּמַח אֵינוֹ קָדוֹשׁ בְּלֹא שֶׁמֶן!) לְמִנְחַת חוֹטֵא.
וְלוֹג, לָמָּה נִמְשַׁח? לְלוֹג שֶׁל מְצוֹרָע.
וְאַף שְׁמוּאֵל סָבַר לַהּ לְהָא דְּרַב, דְּתָנַן: כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַלַּח, וּמִדּוֹת הַיָּבֵשׁ מְקַדְּשִׁין אֶת הַיָּבֵשׁ, וְאֵין כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַיָּבֵשׁ, וְלֹא מִדּוֹת הַיָּבֵשׁ מְקַדְּשִׁין אֶת הַלַּח.
וְאָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מִדּוֹת, אֲבָל מִזְרָקוֹת (שֶׁל דָּם) מְקַדְּשׁוֹת אֶת הַיָּבֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: "שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה".
אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מִדְּפְתִּי לְרַבִינָא: מִנְחָה לַחָה הִיא! אָמַר לֵיהּ: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לַיָּבֵשׁ שֶׁבָּהּ, (דְּהַיְינוּ לְבוֹנָה.
וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ קְסָבַר שְׁמוּאֵל: אֵין מִנְחָה קְדוֹשָׁה עַד שֶׁיְּהוּ כּוּלָּן, יָבֵשׁ שֶׁבָּהּ הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ? וַהֲלֹא כּוּלָּן לַחִים הֵן מִפְּנֵי הַשֶּׁמֶן! אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ קְסָבַר שְׁמוּאֵל: הַאי בְּלֹא הַאי.)
וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מִנְחָה, לְגַבֵּי דָּם – כְּיָבֵשׁ דָּמְיָא.
גּוּפָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מִנְחָה שֶׁקְּמָצָהּ בַּהֵיכָל – כְּשֵׁרָה, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּסִילּוּק בָּזִיכִין.
מֵתִיב רַבִּי יִרְמְיָה: "וְקָמַץ מִשָּׁם" – מִמָּקוֹם שֶׁרַגְלֵי הַזָּר עוֹמְדוֹת.
בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: מִנַּיִן שֶׁאִם קָמַץ בִּשְׂמֹאל, שֶׁיַּחֲזִיר וְיִקְמוֹץ בִּימִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְקָמַץ מִשָּׁם" – מִמָּקוֹם שֶׁקָּמַץ כְּבָר.
אִיכָּא דְּאָמְרִי: הוּא מוֹתֵיב לַהּ וְהוּא מְפָרֵק לַהּ. אִיכָּא דְּאָמְרִי: אָמַר לֵיהּ רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי יִרְמְיָה בַּר תַּחְלִיפָא, אַסְבְּרֵהּ לָךְ – לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְהַכְשִׁיר אֶת כָּל עֲזָרָה כּוּלָּהּ, שֶׁלֹּא תֹּאמַר: הוֹאִיל וְעוֹלָה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּמִנְחָה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, מָה עוֹלָה טְעוּנָה צָפוֹן – אַף מִנְחָה טְעוּנָה צָפוֹן.
מָה לְעוֹלָה, שֶׁכֵּן כָּלִיל, מֻחְטֶאת.
מָה לְחַטָּאת, שֶׁכֵּן מְכַפֶּרֶת עַל חַיָּבֵי כָרֵיתוֹת, מֵאָשָׁם.
מָה לְאָשָׁם, שֶׁכֵּן מִינֵי דָמִים! מִכּוּלָּהוּ נָמֵי, שֶׁכֵּן מִינֵי דָמִים!
אֶלָּא אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, הוֹאִיל וּכְתִיב: "וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְקָמַץ", מָה הַגָּשָׁה בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, אַף קְמִיצָה נָמֵי בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, קָא מַשְׁמַע לַן.
גּוּפָא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁלֹמִים שֶׁשְּׁחָטָן בַּהֵיכָל – כְּשֵׁרִין, שֶׁנֶּאֱמַר: "וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד", וְלֹא יְהֵא טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר.

מֵיתִיבִי: רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁאִם הִקִּיפוּ גּוֹיִם אֶת הָעֲזָרָה, שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִין לַהֵיכָל וְאוֹכְלִין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר:

דף ט.

"בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ".

וְהָא לְמָה לִי קְרָא? לֵימָא: "בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ", וְלֹא יְהֵא טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר. עֲבוֹדָה, דְּאָדָם עוֹבֵד בִּמְקוֹם רַבּוֹ, אָמְרִינַן שֶׁלֹּא יְהֵא טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר. אֲכִילָה, שֶׁאֵין אָדָם אוֹכֵל בִּמְקוֹם רַבּוֹ, טַעְמָא דִּכְתַב קְרָא, הָא לָא כְּתַב קְרָא – לֹא יְהֵא טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר לָא אָמְרִינַן.

אִיתְמַר: בְּלָלָהּ חוּץ לְחוֹמַת עֲזָרָה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: פְּסוּלָה, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: כְּשֵׁרָה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר כְּשֵׁרָה, דִּכְתִיב: "וְיִצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבוֹנָה", וְהַדַּר "וֶהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ".

מִקְמְיָצָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהוּנָּה, לִימַּד עַל יְצִיקָה וּבְלִילָה שֶׁכְּשֵׁרִין בְּזָר, וּמִדְּכְהוּנָּה לָא בָּעֲיָא, פְּנִים נָמֵי לָא בָּעֲיָא.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: פְּסוּלָה, כֵּיוָן דַּעֲשָׂייָתָהּ בִּכְלִי הוּא, נָהֲי דִּכְהוּנָּה לָא בָּעֲיָא, פְּנִים מִיהַת בָּעֲיָא. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: בְּלָלָהּ זָר – כְּשֵׁרָה, חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה – פְּסוּלָה.

אִיתְמַר: מִנְחָה שֶׁחִסְּרָה קוֹדֶם קְמִיצָה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: יְבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנָּה, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לָא יְבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנָּה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מֵבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנָּה, קְמִיצָה קָבְעָה לֵיהּ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: לָא יְבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וִימַלְּאֶנָּה, קְדוּשַׁת כְּלִי קָבְעָה לֵיהּ.

אֵיתְיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: חָסֵר הַלּוֹג, אִם עַד שֶׁלֹּא יָצַק – יְמַלְּאֶנּוּ, תְּיוּבְתָּא.

אִיתְמַר: שִׁירַיִם שֶׁחִסְּרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: אֵין מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן. אֲלִיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כּוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי, כִּי פְּלִיגִי אֲלִיבָּא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

דְּתָנַן: נִטְמְאוּ שִׁירֶיהָ, נִשְׂרְפוּ שִׁירֶיהָ, אָבְדוּ שִׁירֶיהָ – כְּמִדַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּשֵׁרָה, כְּמִדַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פְּסוּלָה.

מַאן דְּפָסֵל – כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וּמַאן דְּמַכְשֵׁר – עַד כָּאן לֹא אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָתָם אֶלָּא דְּלָא אִישְׁתַּייֵר, אֲבָל הֵיכָא דְּאִישְׁתַּייֵר – אֲפִילּוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֶה לֵיהּ.

דְּתַנְיָא: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּשְׁתַּייֵר מֵהֶם כְּזַיִת בָּשָׂר אוֹ כְּזַיִת חֵלֶב – זוֹרֵק הַדָּם, כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר כַּחֲצִי זַיִת חֵלֶב – אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם.

וּבָעוֹלָה, אֲפִילּוּ כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת חֵלֶב – זוֹרֵק אֶת הַדָּם, מִפְּנֵי שֶׁבָּעוֹלָה כּוּלָּהּ כָּלִיל, וּבַמִּנְחָה, אַף עַל פִּי שֶׁכּוּלָּהּ קֳמֶיצָה – לֹא יִזְרוֹק.

דף ט:

מִנְחָה מַאי עֲבִידְתֵּהּ? אָמַר רַב פָּפָּא: מִנְחַת נְסָכִים.

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּבַהֲדֵי זֶבַח אָתְיָא – כִּי גּוּפֵיהּ דְּזֶבַח דָּמְיָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

וּמַאן דְּפָסֵל – שָׁאנֵי הָכָא, דְּאָמַר קְרָא: "וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה", "הַמִּנְחָה" – עַד דְּאִיתֵּהּ לְכוּלָּהּ מִנְחָה לֹא יַקְטִיר.

וְאִידָךְ, "מִן הַמִּנְחָה" – מִנְחָה שֶׁהָיְתָה כְּבָר שְׁלֵימָה בִּשְׁעַת קֳמִיצָה יַקְטִיר, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא אֵינָהּ שְׁלֵימָה.

אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ: עַד שֶׁלֹּא פֵּרְקָהּ נִפְרַס הַלֶּחֶם – פָּסוּל, וְאֵין מַקְטִיר עָלָיו אֶת הַבָּזִיכִין, וְאִם מִשֶּׁפֵּרְקָהּ נִפְרַס לַחְמָהּ – הַלֶּחֶם פָּסוּל, וּמַקְטִיר עָלָיו אֶת הַבָּזִיכִין. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא פֵּרְקָהּ מַמָּשׁ, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לְפָרֵק, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פֵּירְקָהּ.

אָמַר לֵיהּ: הָא מַנִּי? רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר הִיא. אָמַר לֵיהּ: אֲנָא אָמֵינָא לָךְ מִשְׁנָה שְׁלֵימָה, וְאָמְרַתְּ לִי אַתְּ רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר?

אִי רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר, מַאי אִירְיָא נִפְרַס? אֲפִילּוּ שָׁרוּף וְאָבוּד נָמֵי מַכְשַׁר! אִישְׁתְּמִיק.

וְאַמַּאי שְׁתֵּק? לֵימָא לֵיהּ: צְבוּר שָׁאנֵי, הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרֵי טוּמְאָה לְגַבַּייהוּ – אִישְׁתְּרֵי נָמֵי חֲסֵרוֹת! אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: זֹאת אוֹמֶרֶת, הַחֶסְרוֹן כְּבַעַל מוּם דָּמֵי, וְאֵין בַּעַל מוּם בַּצִּבּוּר.

יָתֵיב רַב פָּפָּא וְקָאָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא, אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף בַּר שְׁמַעְיָה לְרַב פָּפָּא: מִי לָא עָסְקִינַן דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ בְּמִנְחַת הָעוֹמֶר דְּצִיבּוּר הִיא, וּפְלִיגִי?

אָמַר רַב מַלְכִּיּוֹ, תָּנָא חֲדָא: "מִסָּלְתָּהּ" – שֶׁאִם חָסְרָה כָּל שֶׁהוּא פְּסוּלָה, "מִשַּׁמְנָהּ" – שֶׁאִם חָסְרָה כָּל שֶׁהוּא פָּסוּל.

וְתַנְיָא אִידָךְ: "וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה" – פָּרָט לַמִּנְחָה שֶׁחָסְרָה הִיא, וְשֶׁחָסַר קוּמְצָהּ, וְשֶׁלֹּא הִקְטִיר מִלְּבוֹנָתָהּ כְּלוּם.

תְּרֵי קְרָאֵי בַּחֲסֵרוֹת לְמָה לִי? לָאו חַד לְמִנְחָה שֶׁחָסְרָה קוֹדֶם קֳמִיצָה, וְחַד לְשִׁירַיִם שֶׁחָסְרוּ בֵּין קֳמִיצָה לְהַקְטָרָה,

וּתְיוּבְתָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן בְּתַרְוַיְיהוּ?

לָא, חַד לְמִנְחָה שֶׁחָסְרָה קוֹדֶם קֳמִיצָה, דְּאִי מֵבִיא מִבֵּיתוֹ וְיִמַּלְאֶנָּה – אֵין, וְאִי לָא – לָא, וְחַד לְשִׁירַיִם שֶׁחָסְרוּ בֵּין קֳמִיצָה לְהַקְטָרָה, דְּאַף עַל גַּב דְּמַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן – אוֹתָן שִׁירַיִם אֲסוּרִים לַאֲכִילָה.

דְּאִיבַּעְיָא לְהוּ: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר שִׁירַיִם שֶׁחָסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן, אוֹתָן שִׁירַיִם מָה הֵן בַּאֲכִילָה?

אָמַר זְעֵירִי, אָמַר קְרָא: "וְהַנּוֹתֶרֶת", וְלֹא הַנּוֹתֶרֶת מִן הַנּוֹתֶרֶת. וְרַבִּי יַנַּאי אָמַר: "מֵהַמִּנְחָה" – מִנְחָה שֶׁהָיְתָה כְּבָר.

קָמַץ בִּשְׂמֹאל – מָנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַבִּי זֵירָא, דְּאָמַר קְרָא: "וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַּפּוֹ מִמֶּנָּה" – כַּף זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מַהוּ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלּוֹג הַשָּׁמֶן וְיָצַק עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית" – כָּאן שְׂמָאלִית, הָא כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "כַּף" אֵינוֹ אֶלָּא יָמִין.

וְהָא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְגוּפֵיהּ? "שְׂמָאלִית" אַחֲרִינָא כְּתִיב.

וְאֵימָא: אֵין מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אֶלָּא לְרַבּוֹת? "שְׂמָאלִית" אַחֲרִינָא כְּתִיב. כָּאן שְׂמָאלִית, וְאֵין אַחַר שְׂמָאלִית.

וְאֵימָא: אַדְרַבָּה, מָה כָּאן שְׂמָאלִית – אַף בְּעָלְמָא נָמֵי שְׂמָאלִית! אַרְבָּעָה "שְׂמָאלִית" כְּתִיבִי: תְּרֵי בְּעָנִי, וּתְרֵי בְּעָשִׁיר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: "עַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית" דִּכְתִיב בְּשֶׁמֶן דִּמְצוֹרָע עָשִׁיר לְמָה לִי?

דף י.

(דְּהָא כְּתִיב "עַל דַּם הָאָשָׁם"!), חַד לְהַכְשִׁיר צְדָדִין, וְחַד לִפְסוֹל צִידֵי צְדָדִין.

"עַל דַּם הָאָשָׁם", (עַל) [וְ"עַל] מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם" – לְמַאי אָתוּ?

הָנֵי צְרִיכִי, אִי כְּתַב רַחֲמָנָא "עַל דַּם הָאָשָׁם", הֲוָה אָמֵינָא: אִיתֵּיהּ – אִין, נִתְקַנַּח – לָא, כְּתַב רַחֲמָנָא "עַל מְקוֹם".

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "עַל מְקוֹם", הֲוָה אָמֵינָא: דַּוְקָא נִתְקַנַּח, אֲבָל אִיתֵּיהּ – אֵימָא הָוֵי חֲצִיצָה, קָא מַשְׁמַע לַן "עַל דַּם הָאָשָׁם".

אָמַר רָבָא: מֵאַחַר דִּכְתִיב "עַל דַּם הָאָשָׁם" וְ"עַל מְקוֹם [דַּם] הָאָשָׁם", וּכְתִיבָא יְמָנִית בְּדָם "עַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית", וּכְתִיבִי בְּשֶׁמֶן דִּמְצוֹרָע עָשִׁיר וְעָנִי, לְמָה לִי?

אֶלָּא אָמַר רָבָא: "יָד" "יָד" לְקַמִּיצָה.

"רֶגֶל" "רֶגֶל" לַחֲלִיצָה.

"אוֹזֶן" "אוֹזֶן" לְרִצִּיעָה.

"שְׂמָאלִית" (הָעָנִי) לְמַאי אָתָא? אָמַר רַב שִׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: לִיפְסוֹל יָמִין דְּכֹהֵן בִּמְצוֹרָע, שֶׁלֹּא תֹּאמַר: וּמָה בִּמְקוֹם שֶׁלֹּא נִתְרַבְּתָה שְׂמֹאל נִתְרַבְּתָה יָמִין, בְּמָקוֹם שֶׁנִּתְרַבְּתָה שְׂמֹאל אֵינוֹ דִּין שֶׁנִּתְרַבְּתָה יָמִין?

וְאִידְּךְ "שְׂמָאלִית" (וְיָד וָרֶגֶל יְמָנִית דְּעָנִי), לְמַאי אֲתָא? לְכִדְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כָּל פָּרָשָׁה שֶׁנֶּאֱמְרָה וְנִשְׁנֵית, לֹא נִשְׁנֵית אֶלָּא בִּשְׁבִיל דָּבָר שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ בָּהּ.

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמְרָה אֶצְבַּע וּכְהוּנָּה, אֵינָהּ אֶלָּא יָמִין.

קָא סָלְקָא דַּעְתִּין, אֶצְבַּע וּכְהוּנָּה בָּעֵינַן, כְּדִכְתִיב: "וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ", וְגָמַר מִמְּצוֹרָע, דִּכְתִיב: "וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית". הֲרֵי קְמִיצָה דְּלָא כְּתִיבָא בָּהּ אֶלָּא כְּהוּנָּה, וּתְנַן: קָמַץ בִּשְׂמֹאל פָּסוּל!

אָמַר רָבָא: אוֹ "אֶצְבַּע" אוֹ "כְּהוּנָּה".

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: הֲרֵי הוֹלָכַת אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ, דִּכְתִיב בָּהּ כְּהוּנָּה, דִּכְתִיב: "וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה", וְאָמַר מָר: זוֹ הוֹלָכַת אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ, וּתְנַן: הֶרֶגֶל שֶׁל יָמִין בִּשְׂמֹאל וּבֵית עוֹרָהּ לַחוּץ.

כִּי אָמְרִינַן "אוֹ אֶצְבַּע אוֹ כְּהוּנָּה" – בְּדָבָר הַמְעַכֵּב כַּפָּרָה.

וַהֲרֵי קַבָּלָה (דבר) [וְדָבָר] הַמְעַכֵּב כַּפָּרָה הוּא, וּכְתִב בָּהּ כְּהוּנָּה, דִּכְתִיב: "וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם" – זוֹ קַבָּלַת הַדָּם, וּתְנַן: קִבֵּל בִּשְׂמֹאל פָּסַל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר.

לְרַבִּי שִׁמְעוֹן קַאֲמַרְתְּ? רַבִּי שִׁמְעוֹן תַּרְתֵּי בָּעֵי.

וּמִי בָּעֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן תַּרְתֵּי? וְהָתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמְרָה "יָד" – אֵינָהּ אֶלָּא יָמִין, "אֶצְבַּע" – אֵינָהּ אֶלָּא יָמִין! אֶצְבַּע לָא בָּעֵיא כְּהוּנָּה, כְּהוּנָּה בָּעֵיא אֶצְבַּע.

אֶלָּא כֹּהֵן לְמָה לִי? בְּכֹהוּנוֹ.

דף י׳:

וַהֲרֵי זְרִיקָה דְּלָא כְּתִיב בַּיהּ אֶלָּא כְּהוּנָּה, וּתְנַן: זָרַק בִּשְׂמֹאל פָּסוּל, וְלָא פְּלִיג רַבִּי שִׁמְעוֹן?

אָמַר אַבָּיֵי: פְּלִיג בְּבָרַיְיתָא, דְּתַנְיָא: קִבֵּל בִּשְׂמֹאל פָּסוּל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר; זָרַק בִּשְׂמֹאל פָּסוּל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר.

וְאֶלָּא, הָא דְּאָמַר רָבָא: "יָד" "יָד" לִקְמִיצָה, לְמָה לִי? מִכְּהוּנָּה נָפְקָא!

חַד לְקוֹמֶץ, וְחַד לְקִידּוּשׁ קוֹמֶץ.

לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּלָא בָּעֵי קִידּוּשׁ קוֹמֶץ, וּלְמַאן דְּאָמַר נָמֵי דְּבָעֵי קִידּוּשׁ קוֹמֶץ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וּבִשְׂמֹאל אַכְשׁוֹרֵי מַכְשַׁר – "יָד" "יָד" דְּרָבָא לְמָה לִי?

אִי לִקְמִיצָה גּוּפַהּ, אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, מִדְּרַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא נָפְקָא, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? דְּאָמַר קְרָא: "קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם".

בָּא לְעוֹבְדָהּ בַּיָּד – עוֹבְדָהּ בְּיָמִין, כְּחַטָּאת; בָּא לְעוֹבְדָהּ בִּכְלִי – עוֹבְדָהּ בִּשְׂמֹאל, כְּאָשָׁם.

לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְקוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּנוֹ מְהוּדָּר, כִּי קָמֵיץ לַהּ נָמֵי בִּשְׂמֹאל תִּתַּכְשַׁר, קָמַשְׁמַע לַן.
קָמַץ וְעָלָה בְּיָדוֹ צְרוֹר, אוֹ גַּרְגֵּר מֶלַח,

דף יא.

אוֹ קוֹרֶט לְבוֹנָה – פָּסוּל. כֹּל הֲנֵי לְמָה לִי?
צְרִיכָא, דְּאִי תְּנָא צְרוֹר – מִשּׁוּם דְּלָאו בַּת הַקְרָבָה הִיא, אֲבָל מֶלַח דְּבַת הַקְרָבָה הִיא – אֵימָא תִּתַּכְשַׁר.
וְאִי תְּנָא מֶלַח, דְּלָא אִיקְּבַע בַּהֲדֵי מִנְחָה מֵעִיקָּרָא (שֶׁאֵינוֹ מוֹלֵחַ אֶלָּא הַקּוֹמֶץ בִּלְבַד), אֲבָל לְבוֹנָה דְּאִיקְּבַע בַּהֲדֵי מִנְחָה מֵעִיקָּרָא – אֵימָא תִּתַּכְשַׁר, קָא מַשְׁמַע לַן.
מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: הַקּוֹמֶץ הֶחְסֵר אוֹ הַיֶּתֶר פָּסוּל. מַאי אִירְיָא מִשּׁוּם חָסֵר וְיָתֵר? וְתִיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם חֲצִיצָה! אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: מִן הַצַּד.
אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרָבָא: כֵּיצַד קוֹמְצִין? אָמַר לֵיהּ: כִּדְקָמְצִי אִינָשֵׁי. אֵיתִיבֵיהּ: זוֹ זֶרֶת, זוֹ קְמִיצָה.
זוֹ אֻמָּה, זוֹ אֻצְבַּע, זוֹ גּוּדָּל.
אֶלָּא לְהַשְׁווֹת, (כְּלוֹמַר, קוֹמֵץ מְלֹא הַיָּד כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא חָסֵר, וְאַחַר כָּךְ מוֹחֵק בְּאֻצְבַּע קְטַנָּה מִלְּמַטָּה).
הֵיכִי עֲבִיד? אָמַר רַב זוּטְרָא בַּר טוֹבְיָה, אָמַר רַב: חוֹפָּה שְׁלֹשׁ אֻצְבְּעוֹתָיו, עַד שֶׁמַּגִּיעַ עַל פִּס יָדוֹ, וְקוֹמֵץ.
תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: "מְלֹא קֻמְצוֹ" – יָכוֹל מְבוֹרָץ? תַּלְמוּד לוֹמַר "בְּקֻמְצוֹ".
אִי בְּקֻמְצוֹ, יָכוֹל בְּרֹאשֵׁי אֻצְבְּעוֹתָיו? תַּלְמוּד לוֹמַר: "מְלֹא קֻמְצוֹ", הָא כֵּיצַד? חוֹפָּה שְׁלֹשׁ אֻצְבְּעוֹתָיו עַל פִּס יָדוֹ וְקוֹמֵץ.
בְּמַחֲבַת וּבְמַרְחֶשֶׁת, מוֹחֵק בְּגוּדָּלוֹ מִלְּמַעְלָה וּבְאֻצְבָּעוֹ קְטַנָּה מִלְּמַטָּה, וְזוֹ הִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.
זֶהוּ וְתוּ לָא? וְהָאִיכָּא מְלִיקָה, וְהָאִיכָּא חֲפִינָה! אֶלָּא זוֹ הִיא אַחַת מֵעֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.
אָמַר רַב פָּפָּא: פְּשִׁיטָא לִי, "מְלֹא קֻמְצוֹ" כִּדְקָמְצִי אִינָשֵׁי. בָּעֵי רַב פָּפָּא: קָמַץ בְּרֹאשֵׁי אֻצְבְּעוֹתָיו, מַאי?
מִן הַצְּדָדִין, מַאי? מִמַּטָּה לְמַעְלָה, מַאי? תֵּיקוּ.
אָמַר רַב פָּפָּא: פְּשִׁיטָא לִי, "מְלֹא חָפְנָיו" כִּדְחָפְנִי אִינָשֵׁי. בָּעֵי רַב פָּפָּא: חָפַן בְּרֹאשֵׁי אֻצְבְּעוֹתָיו מַהוּ? מִן הַצְּדָדִין מַהוּ? חָפַן בְּזוֹ וּבָזוֹ וְקֵרְבָן זוֹ אֵצֶל זוֹ מַהוּ? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רַב פָּפָּא: דַּבְקֵיהּ לְקוֹמֶץ בְּדַפְנֵיהּ דְּמָנָא, מַאי? תּוֹךְ כְּלִי בָּעֵינַן, וְהָאִיכָּא, אוֹ דִלְמָא הַנָּחָה בְּתוֹכוֹ בָּעֵינַן, וְלֵיכָּא? תֵּיקוּ.

בָּעֵי מָר בַּר רַב אָשֵׁי: הַפְכֵיהּ לְמָנָא, וְדַבְקֵיהּ לְקוֹמֶץ בְּאַרְעִיתָא דְּמָנָא, מַאי? הַנָּחָה בְּתוֹכוֹ בָּעֵינַן, וְהָאִיכָּא, אוֹ דִלְמָא כְּתִיקְנוֹ בָּעֵינַן, וְלֵיכָּא? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? פּוֹשֵׁט אֶת אֶצְבְּעוֹתָיו עַל פִּי יָדוֹ. רִיבָּה שַׁמְנָהּ, חִסֵּר שַׁמְנָהּ, חִיסֵּר לְבוֹנָתָהּ – פְּסוּלָה.

גְּמָ' הֵיכִי דָּמֵי רִיבָּה שַׁמְנָהּ? אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: כְּגוֹן שֶׁהִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי לוּגִּין. וְלוֹקְמַהּ כְּגוֹן דְּעָרִיב בָּהּ שֶׁמֶן דְּחוּלִּין וְשֶׁמֶן דַּחֲבֶירְתַּהּ!

וְכִי תֵּימָא, שֶׁמֶן דְּחוּלִּין וְשֶׁמֶן דַּחֲבֶירְתַּהּ לָא פָּסֵל, מַתְקִיף לַהּ רַב זוּטְרָא בַּר טוֹבִיָּה: אֶלָּא מֵעַתָּה, מִנְחַת חוֹטֵא דְּפָסֵל בָּהּ שֶׁמֶן, הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ?

אִי דִּידַהּ – הָא לֵית לַהּ, אִי דְּחוּלִּין וְדַחֲבֶירְתַּהּ – הָא אָמְרַתְּ לָא פָּסֵל, (וְאִי אָמְרַתְּ דְּאַפְרֵישׁ לַהּ שֶׁמֶן – כֵּיוָן דְּלֵית לַהּ שֶׁמֶן כְּלָל, חוּלִּין נִינְהוּ).

וְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר לָא מִיבַּעְיָא קָאָמַר: לָא מִיבַּעְיָא דְּחוּלִּין וְדַחֲבֶירְתַּהּ דְּפָסֵיל, אֲבָל הִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי לוּגִּין, הוֹאִיל וְהַאי חֲזֵי לֵיהּ וְהַאי חֲזֵי לֵיהּ, אֵימָא לָא לִיפְסֵיל – קָא מַשְׁמַע לַן.

וּמְנָא לֵיהּ לְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר הָא? אָמַר רָבָא: מַתְנִיתִין קְשִׁיתֵיהּ, מַאי אִירְיָא דְּתָנֵי "רִיבָּה שַׁמְנָהּ"? לִיתְנֵי "רִיבָּה לָהּ שֶׁמֶן"! אֶלָּא הָא קָא מַשְׁמַע לַן, דְּאַף עַל גַּב דְּהִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי לוּגִּין.

חִיסֵּר לְבוֹנָתָהּ. תָּנוּ רַבָּנָן: חִסְרָה וְעָמְדָה עַל קוֹרֶט אֶחָד – פְּסוּלָה, עַל שְׁנֵי קְרָטִין – כְּשֵׁרָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַל קוֹרֶט אֶחָד – כְּשֵׁרָה, פָּחוֹת מִכָּאן – פְּסוּלָה.

דף יא:

וְהָתַנְיָא (רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר): קוֹמֶץ לְבוֹנָה שֶׁחִסַּר כָּל שֶׁהוּא – פָּסוּל. תְּנִי: קוֹרֶט לְבוֹנָה שֶׁחִסַּר כָּל שֶׁהוּא – פָּסוּל. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: כָּאן בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה עִם הַמִּנְחָה, כָּאן בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שָׁלֹשׁ מַחְלוֹקוֹת בַּדָּבָר, רַבִּי מֵאִיר סָבַר: קוֹמֵץ בַּתְּחִילָּה וְקוֹמֵץ בַּסּוֹף, וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: קוֹמֵץ בַּתְּחִילָּה וּשְׁנֵי קְרָטִין בַּסּוֹף, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר: קוֹמֵץ בַּתְּחִילָּה וְקוֹרֶט אֶחָד בַּסּוֹף.

וּשְׁלָשְׁתָּן מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ, "וְאֵת כָּל הַלְּבוֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה". רַבִּי מֵאִיר סָבַר: עַד דְּאִיתָא לְלְבוֹנָה דְּאִיקְבַּעָה בַּהֲדֵי מִנְחָה מֵעִיקָּרָא, וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: "כָּל" – וַאֲפִילּוּ חַד קוֹרֶט, "אֵת" – לְרַבּוֹת קוֹרֶט אַחֵר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן "אֵת" לָא דָּרֵישׁ.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַחְלוֹקֶת בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה עִם הַמִּנְחָה, אֲבָל בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ – דִּבְרֵי הַכֹּל קוֹמֶץ בַּתְּחִילָּה וְקוֹמֶץ בַּסּוֹף. לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ "אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה", דְּבַהֲדֵי מִנְחָה – אִין, בִּפְנֵי עַצְמָהּ – לָא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַחְלוֹקֶת בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה עִם הַמִּנְחָה, אֲבָל בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה בִּבְזִיכִין – דִּבְרֵי הַכֹּל שְׁנֵי קְמָצִין בַּתְּחִילָּה, וּשְׁנֵי קְמָצִין בַּסּוֹף.

פְּשִׁיטָא, מַהוּ דְּתֵימָא: כֵּיוָן דְּבַהֲדֵי לֶחֶם אָתְיָא, כַּ"אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה" דָּמְיָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

פְּלִיגִי בַּהּ רַבִּי אַמֵּי וְרַבִּי יִצְחָק נַפָּחָא, חַד אָמַר: מַחְלוֹקֶת בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה עִם הַמִּנְחָה, אֲבָל בִּלְבוֹנָה הַבָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ – דִּבְרֵי הַכֹּל קוֹמֶץ בַּתְּחִילָּה וְקוֹמֶץ בַּסּוֹף, וְחַד אָמַר: כְּמַחְלוֹקֶת בָּזוֹ כָּךְ מַחְלוֹקֶת בָּזוֹ.

חִיסֵּר לְבוֹנָתָהּ – הָא יָתֵיר כְּשֵׁרָה, וְהָתַנְיָא: יָתֵיר פְּסוּלָה! אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: כְּגוֹן שֶׁהִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי קְמָצִין.

וְאָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: הִפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי קְמָצִין, וְאָבַד אֶחָד מֵהֶן קוֹדֶם קְמִיצָה – לֹא הוּקְבְּעוּ, אַחַר קְמִיצָה – הוּקְבְּעוּ.

וְאָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: הִפְרִישׁ אַרְבָּעָה קְמָצִין לִשְׁנֵי בְזִיכִין, וְאָבְדוּ שְׁנַיִם מֵהֶן קוֹדֶם סִילּוּק בָּזִיכִין – לָא הוּקְבְּעוּ, לְאַחַר סִילּוּק בָּזִיכִין – הוּקְבְּעוּ.

הָא תּוּ לְמָה לִי? הַיְינוּ הָךְ!

מַהוּ דְּתֵימָא: כֵּיוָן דִּבְרִיר קוֹמֶץ דִּידַהּ, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לְפוֹרְקָהּ – כְּמַאן דִּפְרִיקָה דָּמְיָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

מַתְנִי' הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ בַּחוּץ, אוֹ כְּזַיִת מִשְּׁיָרֶיהָ בַּחוּץ, לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ בַּחוּץ, אוֹ כְּזַיִת קוּמְצָהּ בַּחוּץ, אוֹ לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ בַּחוּץ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ לְמָחָר, אוֹ כְּזַיִת מִשְּׁיָרֶיהָ לְמָחָר, לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ לְמָחָר, אוֹ כְּזַיִת מִקּוּמְצָהּ לְמָחָר, אוֹ לְהַקְטִיר לְבוֹנָהּ לְמָחָר –

דף יב.

פִּיגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת.

זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקּוֹמֵץ [אוֹ] נוֹתֵן בִּכְלִי, הַמּוֹלִיךְ, הַמַּקְטִיר, לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ – פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וּבִלְבַד שֶׁיַּקְרִיב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ.

כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? קֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ; אוֹ שֶׁקָּמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר בִּשְׁתִיקָה; אוֹ שֶׁקָּמַץ וְנָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ – זֶהוּ שֶׁקָּרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ.

כֵּיצַד לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? קָמַץ חוּץ לִמְקוֹמוֹ, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁקָּמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אוֹ שֶׁקָּמַץ, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִמְקוֹמוֹ – זֶהוּ שֶׁלֹּא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ.

מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת שֶׁקְּמָצָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ; אוֹ שֶׁקָּמַץ חוּץ לִזְמַנּוֹ, נָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן; אוֹ שֶׁקָּמַץ וְנָתַן בִּכְלִי וְהוֹלִיךְ וְהִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – זֶהוּ שֶׁלֹּא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ.

לֶאֱכוֹל כְּזַיִת בַּחוּץ כְּזַיִת לְמָחָר, כְּזַיִת לְמָחָר כְּזַיִת בַּחוּץ, כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה הַכְּלָל: אִם מַחְשֶׁבֶת הַזְּמַן קָדְמָה לְמַחְשֶׁבֶת הַמָּקוֹם – פִּיגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. אִם מַחְשֶׁבֶת הַמָּקוֹם קָדְמָה לְמַחְשֶׁבֶת הַזְּמַן – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

גְּמָ' אִיבַּעְיָא לְהוּ, לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר: שִׁירַיִם שֶׁחָסְרוּ בֵּין קֹמִיצָה לְהַקְטָרָה מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן, וְקָיְימָא לַן דְּאוֹתָן שִׁירַיִם אֲסוּרִים בַּאֲכִילָה, מַהוּ דְּתֵיהַנֵּי לְהוּ הַקְטָרָה לְמֵיקְבְּעִינְהוּ בְּפִיגּוּל?

(ולפקינהו) [וּלְאַפּוֹקֵינְהוּ] מִידֵּי מְעִילָה?

אָמַר רַב הוּנָא: אֲפִילּוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר "זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא", הָנֵי מִילֵּי יוֹצֵא, דְּאִיתֵּיהּ בְּעֵינֵיהּ, וּפָסוּל מֵחֲמַת דָּבָר אַחֵר הוּא, אֲבָל חֶסְרוֹן, דִּפְסוּלָא דְּגוּפֵיהּ הוּא – לָא מַהְנֵיָא לֵיהּ הַקְטָרָה.

אָמַר לֵיהּ רָבָא: אַדְרַבָּה, אֲפִילּוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאָמַר "אֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא" – הָנֵי מִילֵּי יוֹצֵא, דְּלֵיתֵּיהּ בְּפָנִים, אֲבָל חֶסְרוֹן דְּאִיתֵּיהּ בְּפָנִים – מַהְנֵיָא לֵיהּ הַקְטָרָה.

אָמַר רָבָא: מְנָא אָמֵינָא לַהּ, דִּתְנַן: הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל שְׁיָירֶיהָ בַּחוּץ אוֹ כְּזַיִת מִשְּׁיָירֶיהָ בַּחוּץ, וְתָנֵי רַבִּי חִייָא: הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה, וְלָא תָּנֵי "אוֹ כְּזַיִת".

מַאי טַעְמָא לָא תָּנֵי "אוֹ כְּזַיִת"? לְאוֹ כְּגוֹן שֶׁחָסְרוּ שִׁירַיִם וְקָמוּ לְהוּ אַכְּזַיִת, וְכֵיוָן דִּבְמַתָּן כְּלִי, בְּהִילּוּךְ, וּבְהַקְטָרָה לָא מִתְּנֵי לֵיהּ

דף יב:

"אוֹ כְּזַיִת" אַשִּׁירַיִם, בְּקָמִיצָה נָמֵי לֶאֱכוֹל שִׁירַיִם לָא תְּנֵי "אוֹ כְּזַיִת", וְקָתָנֵי סֵיפָא: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, אַלְמָא מַהְנְיָא לְהוּ הַקְטָרָה.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: לָא, הָא מַנִּי? רַבִּי אֶלְעָזָר הִיא, דְּתַנְיָא: הַקּוֹמֶץ, וְהַלְּבוֹנָה, וְהַקְּטֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים, שֶׁהִקְרִיב מֵאַחַת מֵהֶן כְּזַיִת בַּחוּץ – חַיָּיב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת כּוּלּוֹ.

כֵּיוָן דִּבְהַקְטָרַת קְמִיצָה לָא מִתְּנֵי לֵיהּ "אוֹ כְּזַיִת מִקּוּמְצָהּ בַּחוּץ", בְּשִׁירַיִם נָמֵי לָא מִתְּנֵי לֵיהּ "אוֹ כְּזַיִת".

אִי רַבִּי אֶלְעָזָר, הַאי "לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ", "לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ וּלְבוֹנָתָהּ" מִיבְּעֵי לֵיהּ! דְּתַנְיָא: הַקּוֹמֶץ וְהַלְּבוֹנָה שֶׁהִקְרִיב אֶת אֶחָד מֵהֶן בַּחוּץ – חַיָּיב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת שְׁנֵיהֶם.

לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְקוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא.

וְאִיכְּפֵל תַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא? אִין. וְכֵן כִּי אֱתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא הוּא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִיא.

הֲדַר אָמַר רָבָא: לָאו מִילְּתָא הִיא דַּאֲמַרִי, דְּתַנְיָא: "קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא", שֶׁאִם נִפְרְסָה אַחַת מֵהֶן – חַלּוֹתֶיהָ כּוּלָּן פְּסוּלוֹת.

הָא יָצְאת – הֲנֵי דְּאִיכָּא גַּוּואי כְּשֵׁרוֹת, מַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר: זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא? רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, וְקָאָמַר: נִפְרְסָה – לָא.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מִי קָתָנֵי הָא יָצְאת? דִּלְמָא הָא נִטְמֵאת – הָנָךְ כְּשֵׁרוֹת.

מַאי טַעְמָא? דִּמְרַצֵּה צִיץ, אֲבָל יָצְאת – לָא, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר: אֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא.

וּבְדִין הוּא דְּאִיבְּעִי לֵיהּ לְמִיתְנֵי נָמֵי יָצְאת, וְהַאי דְּקָתָנֵי נִפְרְסָה – הָא קָא מַשְׁמַע לַן, דַּאֲפִילּוּ נִפְרְסָה, דְּאִיתֵּיהּ בִּפְנִים – לָא מַהְנְיָא לֵיהּ הַקְטָרָה. אֲבָל לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר: זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא – אֲפִילּוּ חֶסְרוֹן נָמֵי מַהְנְיָא לֵיהּ הַקְטָרָה.

מַתְנִי' לֶאֱכוֹל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת – כָּשֵׁר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין.

גְּמָ' טַעְמָא דְּלֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר, הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל – מִצְטָרֵף.

וְהָקְתָנֵי רֵישָׁא: לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר – דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אִין; שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, לָא. מַאן תַּנָּא?

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: הָא מַנִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר: מְחַשְּׁבִין מֵאֲכִילַת אָדָם לְמִזְבֵּחַ, וּמֵאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם.

דִּתְנַן: הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר – כָּשֵׁר, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל.
אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, לָא תֵּימָא הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אֶלָּא אֵימָא הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל.
וּמַאי קָא מַשְׁמַע לַן? הָא בְּהֶדְיָא קָתָנֵי לַהּ: לֶאֱכוֹל כְּזַיִת בַּחוּץ וּכְזַיִת לְמָחָר, כְּזַיִת לְמָחָר וּכְזַיִת בַּחוּץ, כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ וְכַחֲצִי זַיִת לְמָחָר, כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר וְכַחֲצִי זַיִת בַּחוּץ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

דף יג.

הָא תּוּ לְמָה לִי? אִי לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר (שאין) [שֶׁ]דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל קָא מַשְׁמַע לַן דְּמִצְטָרֵף, מַרִישָׁא דְּסֵיפָא שְׁמַעַתְּ מִינַּהּ, דְּקָתָנֵי: כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר פָּסוּל, הָא כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר וְכַחֲצִי זַיִת לְמָחָר – פִּיגּוּל.
אִי לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר (דְּהֵיא גּוּפַהּ קָא מַשְׁמַע לַן), מִדִּיּוּקָא דְּרֵישָׁא שְׁמַעַתְּ מִינַּהּ.
דְּהַשְׁתָּא, מָה לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל – אָמְרַתְּ לָא מִצְטָרֵף, לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר מִיבַּעְיָא?
אִין, לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָתָם הוּא דְּלָא כִּי אוֹרְחֵיהּ קְמָחַשֵּׁב.
אֲבָל הָכָא, דִּבְהַאי כִּי אוֹרְחֵיהּ קָמְחַשֵּׁב, וּבְהַאי כִּי אוֹרְחֵיהּ קָא מְחַשֵּׁב, אֵימָא לִצְטָרֵף, קָא מַשְׁמַע לַן.

הֲדַרַן עֲלָךְ כָּל הַמִּנְחוֹת.

מַתְנִי׳ **הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה** לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ אוֹ לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ לְמָחָר – מוֹדָה רַבִּי יוֹסֵי בָּזֶה שֶׁהוּא פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ לְמָחָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת.
אָמְרוּ לוֹ: מָה (שִׁינָּה) [שָׁנַת] זוֹ מִן הַזֶּבַח? אָמַר לָהֶן: שֶׁהַזֶּבַח דָּמוֹ וּבְשָׂרוֹ וְאֵימוּרָיו אֶחָד, וּלְבוֹנָה אֵינָהּ מִן הַמִּנְחָה.
גְּמָ׳ לְמָה לִי לְמֵיתְנָא "מוֹדָה רַבִּי יוֹסֵי בָּזוֹ"?
מִשּׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמֵיתְנֵא סֵיפָא, לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ לְמָחָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.
מַהוּ דְּתֵימָא: טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם דְּקִסְבַר אֵין מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר, וַאֲפִילּוּ רֵישָׁא נָמֵי,

דף יג:

קָא מַשְׁמַע לַן דִּבְהָא מוֹדֵי.

לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ לְמָחָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אוֹמֵר הָיָה רַבִּי יוֹסֵי, אֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר.

וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בִּשְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁאֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר.

מַאי "וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר"? מַהוּ דְּתֵימָא טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בִּלְבוֹנָה – מִשּׁוּם דְּלָאו מִינַהּ דְּמִנְחָה הִיא, אֲבָל בִּשְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה, דְּמִינַהּ דַּהֲדָדֵי נִינְהוּ – אֵימָא מְפַגְּלִי אַהֲדָדֵי, קָא מַשְׁמַע לַן.

וּמִי מָצֵית אָמַרְתְּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בִּלְבוֹנָה לָאו מִשּׁוּם דְּלָאו מִינַהּ דְּמִנְחָה הִיא? וְהָא קָתָנֵי סֵיפָא: אָמְרוּ לוֹ: מָה שִׁנְּתָה מִן הַזָּבַח? אָמַר לָהֶן: הַזָּבַח דָּמוֹ וּבְשָׂרוֹ וְאֵימוּרָיו אֶחָד, וּלְבוֹנָה אֵינָהּ מִן הַמְּנָחָה.

מַאי "אֵינָהּ מִן הַמְּנָחָה"? אֵינָהּ בְּעִיכּוּב מְנָחָה, דְּלָאו כִּי הֵיכִי דְּמְעַכֵּב לְהוּ קוֹמֶץ לְשִׁירַיִם, דְּכַמָּה דְּלָאו מִתְקַטֵּר קוֹמֶץ לָא מִיתְאַכְלִי שִׁירַיִם, הָכִי נָמֵי מְעַכֵּב לַהּ לִלְבוֹנָה, אֶלָּא אִי בָּעֵי הַאי מַקְטַר בְּרֵישָׁא וְאִי בָּעֵי הַאי מַקְטַר בְּרֵישָׁא.

וְרַבָּנַן, כִּי אָמְרִינַן "אֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר" (גַּבֵּי שְׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל מֵחֶבֵירוֹ לְמָחָר, דְּאָמְרַתְּ שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים), הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלָא אִיקְבַּעוּ בְּחַד מָנָא, אֲבָל הֵיכָא דְּאִיקְבַּעוּ בְּחַד מָנָא – כְּחַד דָּמֵי.

אָמַר רַבִּי יַנַּאי: לִיקּוּט לְבוֹנָה בְּזָר – פָּסוּל. מַאי טַעְמָא? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: מִשּׁוּם הוֹלָכָה נָגְעוּ בָּהּ, קָסָבַר הוֹלָכָה שֶׁלֹּא בָּרֶגֶל שְׁמָהּ הוֹלָכָה, וְהוֹלָכָה בְּזָר – פְּסוּלָה.

אָמַר רַב מָרִי: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקּוֹמֵץ, וְנוֹתֵן בִּכְלִי, וְהַמּוֹלִיךְ, וְהַמַּקְטִיר. בְּשֶׁלְמָא קוֹמֵץ הַיְינוּ שׁוֹחֵט, מוֹלִיךְ נָמֵי הַיְינוּ מוֹלִיךְ, מַקְטִיר הַיְינוּ זוֹרֵק, אֶלָּא נוֹתֵן בִּכְלִי מַאי קָא עָבֵיד?

אִילֵימָא מִשּׁוּם דְּדָמֵי לְקַבָּלָה, מִי דָּמֵי? הָתָם מִמֵּילָא, הָכָא קָא שָׁקֵיל וְרָמֵי.

אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּלָא סַגִּיא לֵיהּ דְּלָא עָבֵד לַהּ, עָבוֹדָה חֲשׁוּבָה הִיא, עַל כָּרְחָיךְ מְשַׁוֵּי לַהּ כְּקַבָּלָה. הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דְּלָא סַגִּיא לֵהּ דְּלָא עָבֵד לַהּ, עָבוֹדָה חֲשׁוּבָה הִיא, עַל כָּרְחָיךְ מְשַׁוֵּי לַהּ כִּי הוֹלָכָה.

לָא, לְעוֹלָם דְּדָמֵי לְקַבָּלָה, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ: הָתָם מִמֵּילָא, הָכָא קָא שָׁקֵיל וְרָמֵי – מִכְּדֵי תַּרְוַיְיהוּ קְדוּשַׁת כְּלִי הוּא, מָה לִי מִמֵּילָא, מָה לִי קָא שָׁקֵיל וְרָמֵי.

מַתְנִי' שְׁחַט שְׁנֵי כְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל אַחַת מִן הַחַלּוֹת לְמָחָר, הִקְטִיר שְׁנֵי בְּזִיכִין לֶאֱכוֹל אֶחָד מִן הַסְּדָרִים לְמָחָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אוֹתָהּ הַחַלָּה וְאוֹתוֹ הַסֵּדֶר שֶׁחִישֵּׁב עָלָיו – פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וְהַשְּׁנִי פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וָזֶה פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת.

גְּמָ' אָמַר רַב הוּנָא: אוֹמֵר הָיָה רַבִּי יוֹסֵי, פִּיגֵּל בַּיָּרֵךְ שֶׁל יָמִין – לֹא נִתְפַּגֵּל הַיָּרֵךְ שֶׁל שְׂמֹאל.
מַאי טַעְמָא? אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא.
אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא: לָא עֲדִיפָא מַחְשָׁבָה מִמַּעֲשֶׂה הַטּוּמְאָה, אִילּוּ אִיטַּמֵּי חַד אֵבֶר מִי אִיטַּמֵּי לֵיהּ כּוּלֵּיהּ? וְאִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא: "וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא" – מִמֶּנּוּ וְלֹא מֵחֲבֵירוֹ.
אִיתֵּיבֵיהּ רַב נַחְמָן לְרַב הוּנָא: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, לְעוֹלָם אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בִּשְׁתֵּיהֶן בְּכְזַיִת. בִּשְׁתֵּיהֶן – אִין, בְּאַחַת מֵהֶן – לָא.
מַנִּי? אִילֵימָא רַבָּנַן – אֲפִילּוּ בְּאַחַת מֵהֶן נָמֵי! אֶלָּא פְּשִׁיטָא רַבִּי יוֹסֵי. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא חַד גּוּפָא הוּא – מִשּׁוּם הָכִי מִצְטָרֵף,

דף יד.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ תְּרֵי גּוּפֵי נִינְהוּ – מִי מִיצְטָרְפִי?
הָא מַנִּי? רַבִּי הִיא, דְּתַנְיָא: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכֶּבֶשׂ לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת מֵחַלָּה זוֹ, וְכֵן חֲבֵירוֹ לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת מֵחַלָּה זוֹ, רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי שֶׁזֶּה כָּשֵׁר.
טַעְמָא דְּאָמַר "חֲצִי חֲצִי", אֲבָל אָמַר "כְּזַיִת מִשְּׁתֵּיהֶן" – מִצְטָרֵף.
וְרַבִּי, אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִי אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן – אֲפִילּוּ בְּאַחַת מֵהֶן נָמֵי! אִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יוֹסֵי – הָדַר קוּשְׁיָין לְדוּכְתֵּיהּ.
לְעוֹלָם אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן, וְלָא תֵּימָא "עַד שֶׁיְּפַגֵּל בִּשְׁתֵּיהֶן", אֶלָּא [אֵימָא] "עַד שֶׁיְּפַגֵּל בִּשְׁנֵיהֶן", וַאֲפִילּוּ בְּאַחַת מֵהֶן.
וּלְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא.
אִי הָכִי, מַאי "לְעוֹלָם"? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא בִּשְׁתֵּיהֶן וּבִשְׁנֵיהֶן, וְרַבִּי יוֹסֵי הִיא, וּלְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי מֵאִיר וּמִדְּרַבָּנַן קָאָתֵי – הַיְינוּ דְּקָאָמַר "לְעוֹלָם".
אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ רַבָּנַן, וּלְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי מֵאִיר, מַאי "לְעוֹלָם"?
וְעוֹד, הָא אָמַר רַב אָשֵׁי: תָּא שְׁמַע, רַבִּי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: פִּיגֵּל בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ – פִּיגֵּל, בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים – לֹא פִּיגֵּל.
כֵּיצַד? הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ וְאָמַר: "הֲרֵינִי שׁוֹחֵט עַל מְנָת לְהַזּוֹת מִדָּמוֹ לְמָחָר" – לֹא פִּיגֵּל, שֶׁמַּחְשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים. הָיָה עוֹמֵד בִּפְנִים וְאָמַר: "הֲרֵינִי מַזֶּה עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵימוּרִין לְמָחָר וּלְשִׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר" – לֹא פִּיגֵּל, שֶׁמַּחְשָׁבָה בִּפְנִים בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ.
הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ, וְאָמַר: "הֲרֵינִי שׁוֹחֵט עַל מְנָת לִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר וּלְהַקְטִיר אֵימוּרִין לְמָחָר" – פִּיגֵּל, שֶׁמַּחְשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ.

לִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִים, לְאִיפַּגּוֹלֵי מַאי? אִילֵימָא לְאִיפַּגּוֹלֵי דָּם – דָּם מִי מִיפַּגַּל? וְהָתְנַן: אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל: הַקּוֹמֶץ, וְהַלְּבוֹנָה, וְהַקְּטוֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת נְסָכִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וְהַדָּם!

אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאִפַּגּוֹלֵי בָּשָׂר, הַשְׁתָּא וּמָה הָתָם דְּלָא חַשֵּׁיב בֵּיהּ בְּבָשָׂר גּוּפֵיהּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מִיפַּגַּל, הָכָא דְּחַשֵּׁיב בֵּיהּ בְּזָבַח גּוּפֵיהּ, לֹא כָּל שֶׁכֵּן דְּפִיגֵּל בְּיָרֵךְ יָמִין פִּיגֵּל בְּיָרֵךְ שְׂמֹאל?

וְעוֹד, הָאָמַר רָבִינָא: תָּא שְׁמַע, הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל שְׁיָרֶיהָ אוֹ לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ לְמָחָר, מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי בָּזוֹ שֶׁפִּיגֵּל וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת.

לְהַקְטִיר קוּמְצָהּ, לְאִיפַּגּוֹלֵי מַאי? אִילֵימָא לְאִיפַּגּוֹלֵי קוֹמֶץ, קוֹמֶץ מִי מִיפַּגַּל? וְהָתְנַן: אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל: הַקּוֹמֶץ כּוּ'! אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאִיפַּגּוֹלֵי שִׁירַיִים. הַשְׁתָּא וּמָה הָתָם, דְּלָא חַשֵּׁיב בְּהוּ בְּשִׁירַיִים גּוּפֵיהּ,

דף יד:

מִיפְּגְּלִי – הָכָא דְּחַשֵּׁיב בְּהוּ בִּזְבִיחָה גּוּפַהּ, לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי – הַכְתוּב עָשָׂאן גּוּף אֶחָד, וְהַכְתוּב עָשָׂאן שְׁנֵי גּוּפִין; גּוּף אֶחָד – דְּמַעֲכְבִי אַהֲדֵי, שְׁנֵי גּוּפִין – דְּאָמַר רַחֲמָנָא: הָא לְחוֹדַהּ עֲבִידָא וְהָא לְחוֹדַהּ עֲבִידָא.

עָרְבִינְהוּ – מִתְעָרְבִין, דְּהַכְתוּב עָשָׂאן גּוּף אֶחָד; פַּלְגִינְהוּ מִיפַּלְגִי, דְּהַכְתוּב עָשָׂאן שְׁנֵי גּוּפִין.

בָּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: פִּיגֵּל בְּלַחְמֵי תוֹדָה מַהוּ, בְּמִנְחַת מַאֲפֶה מַהוּ? תְּנָא לֵיהּ רַב תַּחְלִיפָא מְמַעְרְבָא: וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בְּלַחְמֵי תוֹדָה, וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בְּמִנְחַת מַאֲפֶה.

תָּנוּ רַבָּנָן: בְּשָׁעַת שְׁחִיטָה חִישֵּׁב לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת, וּבְשָׁעַת זְרִיקָה חִישֵּׁב לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת – פִּיגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁחִיטָה וּזְרִיקָה מִצְטָרְפִין.

אִיכָּא דְּאָמְרִי: שְׁחִיטָה וּזְרִיקָה, דְּתַרְוַיְיהוּ מַתִּירִין – אִין, קַבָּלָה וְהוֹלָכָה – לָא. וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: הָנָךְ דְּמַרְחֲקָן, וְכָל שֶׁכֵּן הָנֵי דְּמָקְרְבָן.

אִינִי? וְהָא תְּנֵי לֵוִי: אַרְבַּע עֲבוֹדוֹת אֵין מִצְטָרְפוֹת לְפִיגּוּל, שְׁחִיטָה וּזְרִיקָה, קַבָּלָה וְהוֹלָכָה!

אָמַר רָבָא, לָא קַשְׁיָא: הָא רַבִּי, הָא רַבָּנַן.

דְּתַנְיָא: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכֶּבֶשׂ לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת מֵחַלָּה זוֹ, וְכֵן חֲבֵירוֹ לֶאֱכוֹל חֲצִי זַיִת מֵחַלָּה זוֹ, רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי שֶׁזֶּה כָּשֵׁר.

אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי: אֵימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי – חֲצִי מַתִּיר וַחֲצִי אָכִילָה, כּוּלּוֹ מַתִּיר וַחֲצִי אָכִילָה מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ?

אָמַר לֵיהּ רָבָא בַּר רַב חָנָן לְאַבַּיֵי: וְאִי אִית לֵיהּ לְרַבִּי כּוּלּוֹ מַתִּיר וַחֲצִי אָכִילָה, לְגָזוֹר חֲצִי מַתִּיר וַחֲצִי אָכִילָה אַטּוּ כּוּלּוֹ מַתִּיר וַחֲצִי אָכִילָה, דְּהָא רַבִּי יוֹסֵי גָּזַר וְרַבָּנַן גָּזְרִי!

רַבִּי יוֹסֵי גָּזַר, דִּתְנַן: לְהַקְטִיר לְבוֹנָתָהּ לְמָחָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת.
וְרַבָּנַן נָמֵי גָּזְרִי, דִּתְנַן: פִּיגֵּל בַּקּוֹמֶץ וְלֹא בַּלְּבוֹנָה, בַּלְּבוֹנָה וְלֹא בַּקּוֹמֶץ – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.
אֲמַר לֵיהּ: הָכִי הַשְׁתָּא? בִּשְׁלָמָא הָתָם, גָּזַר רַבִּי יוֹסֵי קוֹמֶץ דִּלְבוֹנָה אַטּוּ קוֹמֶץ דְּמִנְחָה.
רַבָּנַן גָּזְרִי קוֹמֶץ אַטּוּ קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא, וּלְבוֹנָה אַטּוּ לְבוֹנָה הַבָּאָה בְּבָזִיכִין.
כְּבָשִׂים נָמֵי, כֶּבֶשׂ אַטּוּ כֶּבֶשׂ חֲבֵירוֹ.
בָּזָךְ, אַטּוּ בָּזָךְ חֲבֵירוֹ.
אֶלָּא הָכָא, מִי אִיכָּא חֲצִי מַתִּיר וַחֲצִי אֲכִילָה בְּעָלְמָא, דְּלֵיקוּם וְלִיגְזַר?
הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּטַעְמָא דְּרַבָּנַן מִשּׁוּם הָכִי הוּא, דְּקָתָנֵי סֵיפָא: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּמִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת שֶׁאִם פִּיגֵּל בַּקּוֹמֶץ שֶׁפִּיגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת, שֶׁהַקּוֹמֶץ הוּא הַמַּתִּיר.
הָא לְמָה לִי לְמֵיתְנָא כְּלָל? פְּשִׁיטָא, מִי אִיכָּא מַתִּיר אַחֲרִינָא? אֶלָּא לְאוֹ הָא קָא מַשְׁמַע לַן, דְּטַעְמָא דְּקוֹמֶץ מִשּׁוּם דְּאִיכָּא קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא דְּדָמֵי לֵיהּ.

מַתְנִי' נִטְמֵאת אַחַת מִן הַחַלּוֹת, אוֹ אֶחָד מִן הַסְּדָרִים – רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה, שֶׁאֵין קָרְבַּן צִיבּוּר חָלוּק. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַטָּמֵא בְּטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֵאָכֵל.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַחְלוֹקֶת לִפְנֵי זְרִיקָה, אֲבָל לְאַחַר זְרִיקָה – דִּבְרֵי הַכֹּל הַטָּמֵא בְּטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֵאָכֵל.
וְלִפְנֵי זְרִיקָה, בְּמַאי פְּלִיגִי? אָמַר רַב פָּפָּא: בְּצִיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת קָא מִיפַּלְגִי,

דף טו.

רַבָּנַן סָבְרִי: הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת, וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת.
אֲמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא: וְהָא עוֹלִין, דְּהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הָעוֹלִין, וּפְלִיגִי!
דְּתַנְיָא: נִטְמָא אֶחָד מִן הַבְּזִיכִין, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם יֵעָשׂוּ בְּטוּמְאָה, לְפִי שֶׁאֵין קָרְבַּן צִיבּוּר חָלוּק, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַטָּמֵא בְּטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר בְּטָהֳרָתוֹ.
וְעוֹד, אָמַר רַב אָשֵׁי: תָּא שְׁמַע, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִילּוּ שֵׁבֶט אֶחָד טָמֵא וְכָל הַשְּׁבָטִים טְהוֹרִין – יֵעָשׂוּ בְּטוּמְאָה, לְפִי שֶׁאֵין (קָרְבְּנוֹת) [קָרְבַּן] צִיבּוּר חָלוּק, וְהָכָא מַאי הַצִּיץ מְרַצֶּה אִיכָּא?

וְעוֹד, הָאָמַר רָבִינָא: תָּא שְׁמַע, נִטְמֵאת אַחַת מִן הַחַלּוֹת אוֹ (אַחַת) [אֶחָד] מִן הַסְּדָרִין, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה, לְפִי שֶׁאֵין קָרְבַּן צִיבּוּר חָלוּק, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַטָּמֵא בְּטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֵאָכֵל.

וְאִם אִיתָא, לְפִי שֶׁאֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת מִיבְּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא בְּפִיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁאֵין קָרְבַּן צִיבּוּר חָלוּק.

מַתְנִי' הַתּוֹדָה מְפַגֶּלֶת אֶת הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם אֵינוֹ מְפַגֵּל אֶת הַתּוֹדָה. כֵּיצַד? שְׁחַט אֶת הַתּוֹדָה לֶאֱכוֹל מִמֶּנָּה לְמָחָר – הִיא וְהַלֶּחֶם מְפוּגָּלִין, לֶאֱכוֹל מִן הַלֶּחֶם לְמָחָר – הַלֶּחֶם מְפוּגָּל וְהַתּוֹדָה אֵינָהּ מְפוּגֶּלֶת.

הַכְּבָשִׂים מְפַגְּלִין אֶת הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם אֵינוֹ מְפַגֵּל אֶת הַכְּבָשִׂים. כֵּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל מֵהֶן לְמָחָר – הֵם וְהַלֶּחֶם מְפוּגָּלִין, לֶאֱכוֹל אֶת הַלֶּחֶם לְמָחָר – הַלֶּחֶם מְפוּגָּל וְהַכְּבָשִׂים אֵינָן מְפוּגָּלִין.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא? אִילֵימָא מִשּׁוּם דְּרַב כָּהֲנָא, דְּאָמַר רַב כָּהֲנָא: מִנַּיִן לְלֶחֶמֵי תוֹדָה שֶׁנִּקְרְאוּ תוֹדָה? שֶׁנֶּאֱמַר: ”וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת“.

אִי הָכִי אִיפְּכָא נָמֵי, הָא לָא קָשְׁיָא: לֶחֶם אִיקְּרֵי תּוֹדָה, תּוֹדָה לָא אִיקְּרֵי לֶחֶם.

אֶלָּא הָא דְּקָתָנֵי: הַכְּבָשִׂים מְפַגְּלִין אֶת הַלֶּחֶם וְהַלֶּחֶם אֵינוֹ מְפַגֵּל אֶת הַכְּבָשִׂים, לֶחֶם הֵיכָא אִשְׁכְּחַן דְּאִיקְּרֵי כְּבָשִׂים? אֶלָּא לָאו הַיְינוּ טַעְמָא: לֶחֶם גָּלַל תּוֹדָה, וְאֵין תּוֹדָה גָּלַל (דלחם) [לֶחֶם], לֶחֶם גָּלַל (דכבשים) [כְּבָשִׂים], וְאֵין כְּבָשִׂים גָּלַל (דלחם) [לֶחֶם].

וּצְרִיכִי, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן תּוֹדָה – הָתָם הוּא דְּכִי מְפַגֵּל בְּלֶחֶם לָא מְפַגְּלָא תּוֹדָה, מִשּׁוּם דְּלָא הוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה בִּתְנוּפָה, אֲבָל כְּבָשִׂים דְּהוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה בִּתְנוּפָה – אֵימָא כִּי מְפַגֵּל בְּלֶחֶם לִיפַּגְּלֵי נָמֵי כְּבָשִׂים, צְרִיכָא.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מֵרַב: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתּוֹדָה לֶאֱכוֹל כְּזַיִת מִמֶּנָּה וּמִלַּחְמָהּ לְמָחָר, מַהוּ לְאַיפַּגּוֹלֵי? תּוֹדָה לָא מִיבַּעְיָא לִי, הַשְׁתָּא כּוּלּוֹ מִלַּחְמָהּ לָא מִיפַּגְּלָא, מִמֶּנָּה וּמִלַּחְמָהּ מִיבַּעְיָא?

כִּי קָא מִיבַּעְיָא לִי לְאִיפַּגּוֹלֵי לֶחֶם, מִי מִצְטָרְפָה תּוֹדָה לְאִיפַּגּוֹלֵי לְלֶחֶם אוֹ לָא?

אָמַר לֵיהּ: אַף בְּזוֹ, הַלֶּחֶם מְפוּגָּל וְהַתּוֹדָה אֵינָהּ מְפוּגֶּלֶת. וְאַמַּאי? לֵימָא קַל וָחוֹמֶר: וּמָה תּוֹדָה הַמְפַגֵּל אֵין מִתְפַּגֵּל, הַבָּא לְפַגֵּל וְלֹא פִיגֵּל – אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יִתְפַּגֵּל?

וּמִי אָמְרִינַן קַל וָחוֹמֶר כִּי הַאי גַּוְונָא? וְהָתַנְיָא: מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד

דף טו:

שֶׁזָּרַע כַּרְמוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ סְמָדַר, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְאָסְרוּ אֶת הַזְּרָעִים וְהִתִּירוּ אֶת הַגְּפָנִים. וְאַמַּאי? לֵימָא קַל וָחוֹמֶר הוּא: וּמָה הָאוֹסֵר אֵינוֹ נֶאֱסָר, הַבָּא לֶאֱסוֹר וְלֹא אָסַר – אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יִתְאַסֵּר?

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם קַנְבּוֹס וְלוּף אָסְרָה תּוֹרָה, דִּתְנַן: הָיְתָה שְׁדֵהוּ זְרוּעָה קַנְבּוֹס וְלוּף לֹא יְהֵא זוֹרֵעַ עַל גַּבֵּיהֶם, שֶׁהֵן עוֹשׂוֹת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים – שְׁאָר זְרָעִים מִדְּרַבָּנַן הוּא דַּאֲסִירִי. הַאי דְּעָבֵיד אִיסּוּרָא – קַנְסוּהּ רַבָּנַן, הַאי דְּלָא עָבֵיד אִיסּוּרָא – לָא קַנְסוּהּ רַבָּנַן. אֲבָל הָכָא, לֵימָא קַל וָחוֹמֶר!

וְאִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ אַכְּבָשִׁים, בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מֵרַב: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל כְּזַיִת מֵהֶן וּמִלַּחְמָן, מַהוּ?

לְאִיפַּגּוֹלֵי כְּבָשִׂים לָא קָא מִיבַּעְיָא לִי, הַשְׁתָּא כּוּלּוֹ מִלֶּחֶם לָא מִפַּגְּלִי, מֵהֶן וּמִלַּחְמָן מִיבַּעְיָא? כִּי קָא מִיבַּעְיָא לִי לְאִיפַּגּוֹלֵי לֶחֶם, מִי מִצְטָרְפִי כְּבָשִׂים לְאִיפַּגּוֹלֵי לְלֶחֶם אוֹ לָא? אֲמַר לֵיהּ: אַף בְּזוֹ, הַלֶּחֶם מְפוּגָּל וְהַכְּבָשִׂים אֵינָן מְפוּגָּלִין. וְאַמַּאי? לֵימָא קַל וָחוֹמֶר: וּמָה הַמְפַגֵּל אֵינוֹ מִתְפַּגֵּל, הַבָּא לְפַגֵּל וְלֹא פִיגֵּל – אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יִתְפַּגֵּל?

וּמִי אָמְרִינַן קַל וָחוֹמֶר כִּי הַאי גַּוְנָא? וְהָתַנְיָא: מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁזָּרַע כַּרְמוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ סְמָדַר וְכוּ'. וְאַמַּאי? לֵימָא קַל וָחוֹמֶר: מָה הָאוֹסֵר אֵינוֹ נֶאֱסָר, הַבָּא לֶאֱסוֹר וְלֹא אָסַר – אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא יִתְאַסֵּר?

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם קַנְבּוֹס וְלוּף אָסְרָה תּוֹרָה, שְׁאָר זְרָעִים מִדְּרַבָּנַן הוּא דַּאֲסִירִי, הַאי דְּעָבֵד אִיסּוּרָא – קַנְסוּהּ רַבָּנַן, דְּלָא עָבֵד אִיסּוּרָא – לָא קַנְסוּהּ רַבָּנַן, אֲבָל הָכָא לֵימָא קַל וָחוֹמֶר!

מַאן דְּמַתְנֵי לַהּ אַתּוֹדָה – כָּל שֶׁכֵּן אַכְּבָשִׂים, וּמַאן דְּמַתְנֵי לַהּ אַכְּבָשִׂים – כְּבָשִׂים הוּא דְּהוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה לְתְנוּפָה, אֲבָל תּוֹדָה דְּלֹא הוּזְקְקָה זֶה לָזֶה בִּתְנוּפָה – לָא.

רַבִּי אַבָּא זוּטֵי בָּעֵי לַהּ הָכִי, בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מֵרַב: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכֶּבֶשׂ לֶאֱכוֹל כְּזַיִת מֵחֲבֵירוֹ לְמָחָר, מַהוּ? "חֲבֵירוֹ" כֶּבֶשׂ מַשְׁמַע, וְלָא מְפַגֵּל, אוֹ דִלְמָא "לֶחֶם" מַשְׁמַע, וּמְפַגֵּל לֵיהּ.

אֲמַר לֵיהּ: תְּנֵיתוּהָ, שְׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ לְמָחָר – הוּא פִּיגּוּל וַחֲבֵירוֹ כָּשֵׁר, לֶאֱכוֹל מֵחֲבֵירוֹ לְמָחָר – שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים, אַלְמָא "חֲבֵירוֹ" כֶּבֶשׂ מַשְׁמַע! דִּלְמָא דְּפָרֵישׁ וְאָמַר "חֲבֵירוֹ כֶּבֶשׂ".

מַתְנִי' הַזָּבַח מְפַגֵּל אֶת הַנְּסָכִים, מְשֻׁקְּדָשׁוּ בִּכְלִי, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. הַנְּסָכִים אֵינָן מְפַגְּלִים אֶת הַזָּבַח. כֵּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזָּבַח לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ לְמָחָר – הוּא וּנְסָכָיו מְפוּגָּלִין, לְהַקְרִיב נְסָכָיו לְמָחָר – הַנְּסָכִים מְפוּגָּלִין, הַזָּבַח אֵינוֹ מְפוּגָּל.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן: נִסְכֵּי בְּהֵמָה חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדַּם הַזֶּבַח מַתִּירָן לִקָּרֵב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: וַהֲלֹא אָדָם מֵבִיא זְבָחוֹ הַיּוֹם וְנִסְכָּיו עַד עֲשָׂרָה יָמִים! אָמַר לָהֶן: אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִין עִם הַזֶּבַח. אָמְרוּ לוֹ: אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹתוֹ לְזֶבַח אַחֵר!

אָמַר רָבָא: קָסָבַר רַבִּי מֵאִיר, הוּקְבְּעוּ בִּשְׁחִיטָה, כְּלַחְמֵי תוֹדָה.

תְּנוּ רַבָּנָן: לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדַּם אָשָׁם מַתִּירוֹ לַבְּהוֹנוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: וַהֲלֹא אָדָם מֵבִיא אֲשָׁמוֹ הַיּוֹם, וְלוּגּוֹ מִיכָּן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים.

אָמַר לָהֶן: אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָא עִם הָאָשָׁם. אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹתוֹ לְאָשָׁם אַחֵר. אָמַר רָבָא: קָסָבַר רַבִּי מֵאִיר הוּקְבְּעוּ בִּשְׁחִיטָה, כְּלַחְמֵי תוֹדָה.

דף טז.

מַתְנִי' פִּיגֵּל בַּקּוֹמֶץ וְלֹא בַּלְּבוֹנָה, בַּלְּבוֹנָה וְלֹא בַּקּוֹמֶץ – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.

וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּמִנְחַת חוֹטֵא וּבְמִנְחַת קְנָאוֹת, שֶׁאִם פִּיגֵּל בַּקּוֹמֶץ, שֶׁהוּא פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, שֶׁהַקּוֹמֶץ הוּא הַמַּתִּיר.

שְׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל שְׁתֵּי חַלּוֹת לְמָחָר, הִקְטִיר אֶחָד מִן הַבָּזִיכִין לֶאֱכוֹל שְׁנֵי סְדָרִים לְמָחָר – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.

שְׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ לְמָחָר – הוּא פִּיגּוּל, וְחַבֵּירוֹ כָּשֵׁר; לֶאֱכוֹל מֵחַבֵּירוֹ לְמָחָר – שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים.

גְּמָ' אָמַר רַב: מַחְלוֹקֶת שֶׁנָּתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה, וְאֶת הַלְּבוֹנָה בְּמַחְשָׁבָה.

אֲבָל נָתַן הַקּוֹמֶץ בְּמַחְשָׁבָה, וְאֶת הַלְּבוֹנָה בִּשְׁתִיקָה – דִּבְרֵי הַכֹּל פִּיגּוּל, שֶׁכָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: עֲדַיִן הוּא מַחְלוֹקֶת.

יָתֵיב רָבָא וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, אִיתֵיבֵיהּ רַב אַחָא בַּר רַב הוּנָא לְרָבָא: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – בְּקָמִיצָה, וּבְמַתַּן כֵּלִי, וּבְהֵילּוּךְ.

בָּא לוֹ לְהַקְטָרָה, נָתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בְּמַחְשָׁבָה, אֶת הַקּוֹמֶץ בְּמַחְשָׁבָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בִּשְׁתִיקָה – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.

קָתָנֵי מִיהָא: נָתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בְּמַחְשָׁבָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בִּשְׁתִיקָה, וּפְלִיגִי.

אֵימָא: וּכְבָר נָתַן אֶת הַלְּבוֹנָה בִּשְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בַּדָּבָר: חָדָא, דְּהַיְינוּ קַמַּיְיתָא, וְעוֹד, הָתַנְיָא: אַחַר כָּךְ.

תַּרְגְּמַהּ רַב חֲנִינָא בִּשְׁתֵּי דֵּיעוֹת.

תָּא שְׁמַע: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדָמִים הַנִּיתָּנִין עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

אֲבָל דָּמִים הַנִּיתָּנִין עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, כְּגוֹן אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שֶׁל פַּר כֹּהֵן מָשׁוּחַ, וְאַחַת עֶשְׂרֵה שֶׁל פַּר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִיבּוּר, פִּיגֵּל בֵּין בָּרִאשׁוֹנָה בֵּין בַּשְּׁנִיָּה וּבֵין בַּשְּׁלִישִׁית, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּיגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.

קָתָנֵי מִיהָא: פִּיגֵּל בֵּין בָּרִאשׁוֹנָה, בֵּין בַּשְּׁנִיָּה, וּבֵין בַּשְּׁלִישִׁית, וּפְלִיגִי.

וְכִי תֵּימָא, הָכָא נָמֵי בִּשְׁתֵּי דֵּעוֹת – הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר ״בְּפַר״ וַאֲפִילּוּ בְּדָמוֹ שֶׁל פַּר, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר ״בְּפַר״ וְלֹא בְּדָמוֹ שֶׁל פַּר, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?

אָמַר רָבָא: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן שֶׁפִּיגֵּל בָּרִאשׁוֹנָה, וְשָׁתַק בַּשְּׁנִיָּה, וּפִיגֵּל בַּשְּׁלִישִׁית, דְּאָמְרִינַן: אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, מִיהְדָּר פִּיגּוֹלֵי בַּשְּׁלִישִׁית לְמָה לִי?

מַתְקֵיף לַהּ רַב אָשֵׁי: מִידֵּי שְׁתַק קָתָנֵי? אֶלָּא אָמַר רַב אָשֵׁי: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן – כְּגוֹן שֶׁפִּיגֵּל בָּרִאשׁוֹנָה וּבַשְּׁנִיָּה וּבַשְּׁלִישִׁית, דְּאָמְרִינַן: אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, מִיהְדָּר פִּגּוֹלֵי בַּשְּׁנִיָּה וּבַשְּׁלִישִׁית לְמָה לִי?

דף טז:

וְהָא ״בֵּין בֵּין״ קָתָנֵי! קַשְׁיָא.

אָמַר מָר: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר פִּגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. מִכְּדֵי, כָּרֵת לָא מִיחַיַּיב עַד שֶׁיְּקַרְבוּ כָּל הַמַּתִּירִין.

דְּאָמַר מָר: ״יֵרָצֶה״ – כְּהַרְצָאַת כָּשֵׁר, כָּךְ הַרְצָאַת פָּסוּל; מָה הַרְצָאַת כָּשֵׁר עַד שֶׁיְּקַרְבוּ כָּל הַמַּתִּירִין, אַף הַרְצָאַת פָּסוּל עַד שֶׁיְּקַרְבוּ כָּל הַמַּתִּירִין.

וְהַאי, כֵּיוָן דְּחַשֵּׁיב בֵּהּ בִּפְנִים – פַּסְלֵיהּ, כִּי מַדֵּי בְּהֵיכָל – מַיָּא בְּעָלְמָא הוּא דְּקָא מַדֵּי.

אָמַר רַבָּה: מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ בְּאַרְבָּעָה פָּרִים וְאַרְבָּעָה שְׂעִירִים.

רָבָא אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא פַּר אֶחָד וְשָׂעִיר אֶחָד, לְפַגּוֹלֵי מְרַצֵּי.

אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ, וְהָתַנְיָא: אַרְבָּעִים וְשֶׁבַע! לָא קַשְׁיָא, הָא כְּמַאן דְּאָמַר: מְעָרְבִין לִקְרָנוֹת, וְהָא כְּמַאן דְּאָמַר: אֵין מְעָרְבִין.

וְהָתַנְיָא: אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה! לָא קַשְׁיָא, הָא כְּמַאן דְּאָמַר: שִׁירַיִם מְעַכְּבִין, הָא כְּמַאן דְּאָמַר: שִׁירַיִם לֹא מְעַכְּבִין.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: פִּיגֵּל בְּהוֹלָכָה, מַהוּ?
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הוֹלָכָה כִּקְמִיצָה, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: הוֹלָכָה כְּהַקְטָרָה.
בִּשְׁלָמָא לְרֵישׁ לָקִישׁ, אִיכָּא נָמֵי הוֹלָכָה דִּלְבוֹנָה, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן מַאי טַעְמָא?
אָמַר רָבָא, קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל עֲבוֹדָה שֶׁאֵינָהּ מַתֶּרֶת, עֲבוֹדָה חֲשׁוּבָה הִיא לְפַגֵּל עָלֶיהָ בִּפְנֵי עַצְמָהּ.
אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: הֲרֵי שְׁחִיטַת אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים, דַּעֲבוֹדָה שֶׁאֵינָהּ מַתֶּרֶת, וּפְלִיגִי.
דִּתְנַן: שָׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל שְׁתֵּי חַלּוֹת לְמָחָר, הִקְטִיר אֶחָד מִן הַבַּזִּיכִין לֶאֱכוֹל שְׁנֵי סְדָרִים לְמָחָר, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פִּגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר.
אָמַר לֵיהּ: מִי סָבְרַתְּ לֶחֶם בְּתַנּוּר קָדוֹשׁ? שְׁחִיטַת כְּבָשִׂים מְקַדְּשָׁא לֵיהּ, וְהַבָּא לְקַדֵּשׁ כְּבָא לְהַתִּיר דָּמֵי.
מֵתִיב רַב שִׁימִי בַּר אָשֵׁי: אֲחֵרִים אוֹמְרִים: הַקְּדָשִׁים מוּלִים לַעֲרֵלִים – כָּשֵׁר, הַקְּדָשִׁים עֲרֵלִים לְמוּלִים – פָּסוּל.
וְקַיְימָא לַן, דְּבַחֲצִי מַתִּיר פְּלִיגִי. אָמַר לֵיהּ: מִי סָבְרַתְּ דָּם בְּצַוָּאר בְּהֵמָה קָדוֹשׁ? דַּם – סַכִּין מְקַדְּשָׁא לֵיהּ, וְהַבָּא לְקַדֵּשׁ כְּבָא לְהַתִּיר דָּמֵי.
תָּא שְׁמַע: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – בְּקֶמִיצָה, וּבְמַתַּן כְּלִי, וּבְהִילּוּף.
מַאי לָאו הִילּוּף דְּהַקְטָרָה? לָא, הִילּוּף דְּמַתַּן כְּלִי.
אִי הָכִי, בְּמַתַּן כְּלִי וּבְהִילּוּף? בְּהִילּוּף וּבְמַתַּן כְּלִי מִיבְּעֵי לֵיהּ! הָא לָא קַשְׁיָא, תְּנֵי הָכִי.
בָּא לוֹ לְהַקְטָרָה? בָּא לוֹ לְהוֹלָכָה מִיבְּעֵי לֵיהּ! הָא לָא קַשְׁיָא, כֵּיוָן דְּהוֹלָכָה צוֹרֶךְ דְּהַקְטָרָה הִיא, קָרֵי לַהּ הַקְטָרָה.
אֶלָּא, נָתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה – הוֹלִיךְ מִיבְּעֵי לֵיהּ! קַשְׁיָא.
הִקְטִיר שׁוּמְשׁוּם לֶאֱכוֹל שׁוּמְשׁוּם, עַד שֶׁכָּלָה קוֹמֶץ כּוּלּוֹ – רַב חִסְדָּא וְרַב הַמְנוּנָא וְרַב שֵׁשֶׁת: חַד אָמַר: פִּיגּוּל, וְחַד אָמַר: פָּסוּל, וְחַד אָמַר: כָּשֵׁר.
לֵימָא: מַאן דְּאָמַר פִּיגּוּל – כְּרַבִּי מֵאִיר, וּמַאן דְּאָמַר פָּסוּל – כְּרַבָּנָן, וּמַאן דְּאָמַר כָּשֵׁר – כְּרַבִּי.
מִמַּאי? דִּלְמָא עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי מֵאִיר הָתָם, אֶלָּא דְּחִישַׁב בְּשִׁיעוּרוֹ, אֲבָל הָכָא דְּלֹא חִישַׁב בְּשִׁיעוּרוֹ – לָא.
וְעַד כָּאן לָא קָא אָמְרִי רַבָּנַן הָתָם, אֶלָּא דְּלָא חַשֵּׁב בֵּיהּ בְּכוּלֵּיהּ מַתִּיר, אֲבָל הָכָא דְּחַשֵּׁב בֵּיהּ בְּכוּלֵּיהּ מַתִּיר – הָכִי נָמֵי דְּפַגֵּיל.
וְעַד כָּאן לָא קָא אָמַר רַבִּי הָתָם, אֶלָּא דְּלָא הֲדַר מַלְיֵיהּ מֵאוֹתָהּ עֲבוֹדָה, אֲבָל הָכָא דַּהֲדַר מַלְיֵיהּ מֵאוֹתָהּ עֲבוֹדָה – הָכִי נָמֵי דְּפָסֵיל.

אֶלָּא, מַאן דְּאָמַר פִּיגּוּל – דִּבְרֵי הַכֹּל, מַאן דְּאָמַר פָּסוּל – דִּבְרֵי הַכֹּל, מַאן דְּאָמַר כָּשֵׁר – דִּבְרֵי הַכֹּל.

מַאן דְּאָמַר פִּיגּוּל דִּבְרֵי הַכֹּל, קָסָבַר: דֶּרֶךְ אֲכִילָה בְּכָךְ, וְדֶרֶךְ הַקְטָרָה בְּכָךְ. וּמַאן דְּאָמַר פָּסוּל דִּבְרֵי הַכֹּל, קָסָבַר: אֵין דֶּרֶךְ אֲכִילָה בְּכָךְ, וְאֵין דֶּרֶךְ הַקְטָרָה בְּכָךְ, וְהָוְיָא לָהּ כְּמִנְחָה שֶׁלֹּא הוּקְטְרָה. וּמַאן דְּאָמַר כָּשֵׁר דִּבְרֵי הַכֹּל, קָסָבַר: דֶּרֶךְ הַקְטָרָה בְּכָךְ, וְאֵין דֶּרֶךְ אֲכִילָה בְּכָךְ.

אָמְרִי

דף יז.

חֲרִיפֵי דְּפוּמְבְּדִיתָא: הַקְטָרָה מְפַגֶּלֶת הַקְטָרָה, וַאֲפִילּוּ לְרַבָּנַן דְּאָמְרִי אֵין מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר – הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּחַשֵּׁב בֵּיהּ בְּשִׁירַיִם וּלְבוֹנָה בְּמִילְּתָא קָיְימָא, אֲבָל הָכָא דְּחַשֵּׁב לַהּ בְּלִבּוֹנָה – כְּמָה דְּחַשֵּׁב בֵּיהּ בְּכוּלֵּיהּ מַתִּיר דְּמֵי.

אָמַר רָבָא: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, זֶה הַכְּלָל: כָּל הַקּוֹמֶץ וְנוֹתֵן בִּכְלִי, וְהַמּוֹלִיךְ וְהַמַּקְטִיר, לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ – פִּגּוּל וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת.

מַאי לָאו הַקְטָרָה דּוּמְיָא דְּהָנָךְ, מָה הָנָךְ – בֵּין לֶאֱכוֹל בֵּין לְהַקְטִיר, אַף הַקְטָרָה – בֵּין לֶאֱכוֹל בֵּין לְהַקְטִיר?

לָא, הָנָךְ – בֵּין לֶאֱכוֹל בֵּין לְהַקְטִיר; הַקְטָרָה – לֶאֱכוֹל אִין, לְהַקְטִיר לָא.

יָתֵיב רַב מְנַשְּׁיָא בַּר גַּדָּא קַמֵּיהּ דְּאַבָּיֵי, וְיָתֵיב וְקָא אָמַר מִשְׁמֵיהּ דְּרַב חִסְדָּא: אֵין הַקְטָרָה מְפַגֶּלֶת הַקְטָרָה, וַאֲפִילּוּ לְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: "מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר" –

הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּחַשֵּׁב בְּהוּ בְּשִׁירַיִם, דְּקוֹמֶץ מַתִּיר דִּידְהוּ, אֲבָל הָכָא דְּקוֹמֶץ לָאו מַתִּיר דִּלְבוֹנָה הוּא – לָא מָצֵי מְפַגֵּל בֵּיהּ.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: עֲנִי מָרִי מִשְׁמֵיהּ דְּרַב? אֲמַר לֵיהּ: אִין. אִיתְּמַר נָמֵי, אָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר רַב: אֵין הַקְטָרָה מְפַגֶּלֶת הַקְטָרָה.

אָמַר רַב יַעֲקֹב בַּר אִידִי מִשְׁמֵיהּ דְּאַבָּיֵי: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, שָׁחַט אֶחָד מִן הַכְּבָשִׂים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ לְמָחָר – הוּא פִּיגּוּל וַחֲבֵירוֹ כָּשֵׁר, לֶאֱכוֹל מֵחֲבֵירוֹ לְמָחָר – שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִין. מַאי טַעְמָא? לָאו מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּלָאו מַתִּיר דִּידֵיהּ הוּא, לָא מָצֵי מְפַגֵּל בֵּיהּ.

לָא, הָתָם הוּא דְּלָא אִיקְּבַע בְּחַד מָנָא, אֲבָל הָכָא דְּאִיקְּבַע בְּחַד מָנָא – כִּי חַד דָּמוּ.

אָמַר רַב הַמְנוּנָא: הָא מִילְּתָא אַבְלַע לִי רַבִּי חֲנִינָא, וּתְקִילָא לִי בְּכוּלֵּיהּ תַּלְמוּדַאי – הַקְטִיר קוֹמֶץ לְהַקְטִיר לְבוֹנָה, וּלְבוֹנָה לֶאֱכוֹל שִׁירַיִם לְמָחָר – פִּגּוּל.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? אִי הַקְטָרָה מְפַגֶּלֶת הַקְטָרָה קָא מַשְׁמַע לַן – לֵימָא: ״הִקְטִיר קוֹמֶץ לְהַקְטִיר לְבוֹנָה״! אִי מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר קָא מַשְׁמַע לַן – לֵימָא: ״הִקְטִיר קוֹמֶץ לֶאֱכוֹל שִׁירַיִם לְמָחָר״! אִי תַּרְוַיְיהוּ אַתָּא קָא מַשְׁמַע לַן – לֵימָא: ״הִקְטִיר קוֹמֶץ לְהַקְטִיר לְבוֹנָה וְלֶאֱכוֹל שִׁירַיִם לְמָחָר״!

אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: לְעוֹלָם קָסָבַר אֵין הַקְטָרָה מְפַגֶּלֶת הַקְטָרָה, וְאֵין מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר, וְשָׁאנֵי הָכָא דִּפְשִׁטָא לֵיהּ מַחְשָׁבָה בְּכוּלֵּהּ מִנְחָה.

תְּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב יִצְחָק בַּר אַבָּא: הִקְטִיר קוֹמֶץ לֶאֱכוֹל שִׁירַיִם – לְדִבְרֵי הַכֹּל פִּגּוּל. וְהָא מִיפְלָג פְּלִיגִי? אֶלָּא אֵימָא: לְדִבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל.

וְלֵימָא: הֲרֵי זֶה פִּגּוּל, וְרַבִּי מֵאִיר הִיא! תַּנָּא ״דִּבְרֵי הַכֹּל״ אַתְּנִיוּהּ, ״פִּיגּוּל״ בְּ״פָסוּל״ מִיחַלַּף לֵיהּ, ״הֲרֵי זֶה״ בְּ״דִבְרֵי הַכֹּל״ לָא מִיחַלַּף לֵיהּ.

הַדַּרַן עָלָךְ הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה.

מַתְנִי׳ **הַקּוֹמֵץ** אֶת הַמִּנְחָה לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר – כָּשֵׁר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל.

לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר פָּחוֹת מִכְּזַיִת – כָּשֵׁר. לֶאֱכוֹל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת – כָּשֵׁר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין.

גְּמָ׳ אָמַר רַבִּי אַסִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? אָמַר קְרָא ״וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו״ – בִּשְׁתֵּי אֲכִילוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אֶחָד אֲכִילַת אָדָם וְאֶחָד אֲכִילַת מִזְבֵּחַ, לוֹמַר לָךְ: כְּשֵׁם שֶׁמְּחַשְּׁבִין בַּאֲכִילַת אָדָם, כָּךְ מְחַשְּׁבִין בַּאֲכִילַת מִזְבֵּחַ.

וּכְשֵׁם שֶׁמְּחַשְּׁבִין מֵאֲכִילַת אָדָם לַאֲכִילַת אָדָם, וּמֵאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ, כָּךְ מְחַשְּׁבִין מֵאֲכִילַת אָדָם לַמִּזְבֵּחַ, וּמֵאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם.

מַאי טַעְמָא? מִדְּאַפְקִינְהוּ רַחֲמָנָא לְהַקְטָרָה בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה.

וְרַבָּנַן, הַאי דְּאַפְקִינְהוּ רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה,

דף יז:

דְּלָא שְׁנָא כִּי מְחַשֵּׁב בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה לְמִזְבֵּחַ, וְלָא שְׁנָא כִּי מְחַשֵּׁב בִּלְשׁוֹן הַקְטָרָה לַמִּזְבֵּחַ.

אִי נָמֵי, מָה אֲכִילָה בִּכְזַיִת – אַף הַקְטָרָה בִּכְזַיִת, וּלְעוֹלָם אֲכִילָה דְּאוֹרְחָא מַשְׁמַע.

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִם כֵּן, לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא ״אִם הֵאָכֹל״, אִי נָמֵי ״אִם יֵאָכֵל יֵאָכֵל״, מַאי ״הֵאָכֹל יֵאָכֵל״? שְׁמַעְתְּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא לְרַב אַסִּי: וְאִי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם הָכִי הוּא, כָּרֵת נָמֵי לִיחַיֵּיב? וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי, וְהָא אַתְּ הוּא דְּאָמְרַתְּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁאֵין עָנוּשׁ כָּרֵת!

אָמַר לֵיהּ: תַּנָּאֵי הִיא אַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר: פְּסוּלָה דְּאוֹרָיְיתָא, וְאִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר: פְּסוּלָה דְּרַבָּנַן.

דִּתַנְיָא: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לִשְׁתּוֹת מִדָּמוֹ לְמָחָר, לְהַקְטִיר מִבְּשָׂרוֹ לְמָחָר, לֶאֱכוֹל מֵאֵימוּרָיו לְמָחָר – כָּשֵׁר, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. לְהַנִּיחַ מִדָּמוֹ לְמָחָר – רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַף בָּזוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִין.

רַבִּי יְהוּדָה, אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִילֵימָא אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן – הַשְׁתָּא, וּמָה הָתָם דְּקָא מְחַשֵּׁב בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה מַכְשִׁירִי רַבָּנַן, הָכָא לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

אֶלָּא, אַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַף בָּזוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר הַיְינוּ רַבִּי יְהוּדָה!

אֶלָּא לָאו כָּרֵת אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, דְּרַבִּי יְהוּדָה (דְּתַנָּא קַמָּא) סָבַר: לְהַנִּיחַ – פְּסוּלָא בְּעָלְמָא, בְּהָנָךְ כָּרֵת נָמֵי מִיחַיַּיב, וְאָתָא רַבִּי אֶלְעָזָר לְמֵימַר: אִידֵּי וְאִידֵּי פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת!

לָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא כָּרֵת לֵיכָּא, וְהָכָא שָׁלֹשׁ מַחְלוֹקֶת בְּדָבָר: תַּנָּא קַמָּא סָבַר בְּהָנָךְ פְּלִיגִי, לְהַנִּיחַ – דִּבְרֵי הַכֹּל כָּשֵׁר,

דף יח.

וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר בְּהָנָךְ פְּלִיגִי, לְהַנִּיחַ – דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל. מַאי טַעְמָא? גְּזֵירָה מִקְצָת דָּמוֹ אַטּוּ כָּל דָּמוֹ, וְכָל דָּמוֹ פְּסוּלָא דְּאוֹרָיְיתָא.

דִּתַנְיָא, אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה: אִי אַתֶּם מוֹדִים לִי שֶׁאִם הִנִּיחוֹ לְמָחָר שֶׁפָּסוּל? חִישֵּׁב לְהַנִּיחוֹ לְמָחָר נָמֵי פָּסוּל.

וַאֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר לְמֵימַר: אַף בָּזוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִין.

וְסָבַר רַבִּי יְהוּדָה לְהַנִּיחַ מִדָּמוֹ לְמָחָר דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל? וְהָתַנְיָא: כְּשֶׁהָלַכְתִּי לְמַצּוֹת מִדּוֹתַי אֵצֶל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ, וְאָמְרִי לַהּ לְמַצּוֹת מִדּוֹתָיו שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ, מָצָאתִי יוֹסֵף הַבַּבְלִי יוֹשֵׁב לְפָנָיו, וְהָיָה חָבִיב לוֹ בְּיוֹתֵר, עַד לְאַחַת אָמַר לוֹ: רַבִּי, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לְהַנִּיחַ מִדָּמוֹ לְמָחָר מַהוּ?

אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. עַרְבִית אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. שַׁחֲרִית אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. צָהֳרַיִם אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. מִנְחָה אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר, אֶלָּא שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. צָהֲבוּ פָּנָיו שֶׁל יוֹסֵף הַבַּבְלִי.

אָמַר לוֹ: יוֹסֵף, כְּמִדּוּמֶּה אֲנִי שֶׁלֹּא כִּיוַּונְתּוּ שְׁמוּעָתֵינוּ עַד עַתָּה. אָמַר לוֹ: רַבִּי, הֵן! אֶלָּא שֶׁרַבִּי יְהוּדָה פָּסוּל שָׁנָה לִי, וְחָזַרְתִּי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקַּשְׁתִּי לִי חָבֵר וְלֹא מָצָאתִי, עַכְשָׁיו שֶׁשָּׁנִיתָ לִי פָּסוּל – הֶחְזַרְתָּ לִי אֲבֵידָתִי.

זָלְגוּ עֵינָיו דְּמָעוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ, אָמַר: אַשְׁרֵיכֶם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה חֲבִיבִין עֲלֵיכֶם בְּיוֹתֵר, קָרָא עָלָיו הַמִּקְרָא הַזֶּה: "מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי וְגוֹ'", הָא מִפְּנֵי שֶׁרַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אִלְעַאי, וְרַבִּי אִלְעַאי תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְפִיכָךְ שָׁנָה לְךָ מִשְׁנַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

וְאִי סְלְקָא דַּעְתָּךְ דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל אַתְנֵייהּ, מַאי הֶחְזַרְתָּ לִי אֲבֵידָתִי? אִיהוּ פְּלוּגְתָּא קָאָמַר לֵיהּ.

אֶלָּא מַאי, כְּשֵׁר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פָּסוּל) פּוֹסֵל אַתְנֵייהּ? אִי הָכִי, מַאי הָא מִפְּנֵי פְּלוּגְתָּא? אֲנַן נָמֵי פְּלוּגְתָּא קָא מַתְנִינַן!

אֶלָּא, לְעוֹלָם "דִּבְרֵי הַכֹּל פָּסוּל" אַתְנֵייהּ, וּמַאי הֶחְזַרְתָּ לִי אֲבֵידָתִי? (דהדר) [וְדַאֲהַדַּר] לֵיהּ מִיהָא שׁוּם פַּסְלוּת בָּעוֹלָם.

מַתְנִי' לֹא יָצַק, לֹא בָלַל, וְלֹא פָּתַת, וְלֹא מָלַח, וְלֹא הֵנִיף, לֹא הִגִּישׁ, אוֹ שֶׁפִּתָּתָן פִּתִּים מְרוּבּוֹת, וְלֹא מְשָׁחָן – כְּשֵׁירָה.

גְּמָ' מַאי "לֹא יָצַק"? אִילֵּימָא לֹא יָצַק כְּלָל – עִיכּוּבָא כְּתַב בָּהּ! אֶלָּא, לֹא יָצַק כֹּהֵן, אֶלָּא זָר. אִי הָכִי, "לֹא בָלַל" נָמֵי – לֹא בָלַל כֹּהֵן, אֶלָּא זָר, הָא לֹא בָלַל כְּלָל – פְּסוּלָה.

דף יח:

וְהָתְנַן: שִׁשִּׁים נִבְלָלִין, שִׁשִּׁים וְאֶחָד אֵין נִבְלָלִין, וְהָוֵינַן בָּהּ: כִּי אֵינָם נִבְלָלִין מַאי הָוֵי? וְהָתְנַן: "לֹא בָלַל" – כְּשֵׁרָה!

וְאָמַר רַבִּי זֵירָא: כָּל הָרָאוּי לְבִילָה – אֵין בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְבִילָה – בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ.

מִידֵּי אִירְיָא? הָא כִּדְאִיתַּהּ וְהָא כִּדְאִיתַּהּ: "לֹא יָצַק" – לֹא יָצַק כֹּהֵן אֶלָּא זָר, "לֹא בָלַל" – לֹא בָלַל כְּלָל.

אוֹ שֶׁפִּתָּתָן פִּתִּים מְרוּבּוֹת – כְּשֵׁרָה. הַשְׁתָּא לֹא פָּתַת כְּלָל – כְּשֵׁרָה, פִּתִּין מְרוּבּוֹת מִבַּעְיָא? מַאי "פִּתִּין מְרוּבּוֹת"? שְׁרִיבָה בִּפְתִיתִין.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: לְעוֹלָם פִּתִּים מְרוּבּוֹת מַמָּשׁ, וּמַהוּ דְּתֵימָא: הָתָם הוּא דְּאִיכָּא תּוֹרַת חַלּוֹת עֲלֵיהֶן, אֲבָל הָכָא, דְּלָא תּוֹרַת חַלּוֹת אִיכָּא וְלָא תּוֹרַת פְּתִיתִין אִיכָּא, קָא מַשְׁמַע לַן.

לֵימָא מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּעֲבוֹדָה אֵין לוֹ חֵלֶק בַּכְּהוּנָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה״ – מוֹדֶה בָּעֲבוֹדָה יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בַּכְּהוּנָּה, שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּעֲבוֹדָה אֵין לוֹ חֵלֶק בַּכְּהוּנָּה.

וְאֵין לִי אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד, מִנַּיִן לְרַבּוֹת חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה עֲבוֹדוֹת –

הַיְצִיקוֹת, וְהַבְּלִילוֹת, וְהַפְּתִיתוֹת, וְהַמְלִיחוֹת, וְהַתְּנוּפוֹת, וְהַהֲגָשׁוֹת, וְהַקְמִיצוֹת, וְהַקְטָרוֹת, וְהַמְלִיקוֹת, וְהַקָּבָּלוֹת, וְהַזָּאוֹת, וְהַשְׁקָאַת סוֹטָה, וַעֲרֵיפַת עֶגְלָה, וְטָהֳרַת מְצוֹרָע, וּנְשִׂיאוּת כַּפַּיִם, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, מִנַּיִן?

תַּלְמוּד לוֹמַר: ״מִבְּנֵי אַהֲרֹן״, עֲבוֹדָה הַמְּסוּרָה לִבְנֵי אַהֲרֹן, כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּהּ אֵין לוֹ חֵלֶק בַּכְּהוּנָּה!

אָמַר רַב נַחְמָן, לָא קַשְׁיָא: כָּאן בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים, כָּאן בְּמִנְחַת יִשְׂרָאֵל. מִנְחַת יִשְׂרָאֵל דְּבַת קְמִיצָה הִיא, מִקְמִיצָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהוּנָּה, לִימֵּד עַל יְצִיקָה וּבְלִילָה שֶׁכְּשֵׁירָה בְּזָר. מִנְחַת כֹּהֲנִים דְּלָאו בַּת קְמִיצָה הִיא, מֵעִיקָּרָא בָּעֲיָא כְּהוּנָּה.

אֲמַר לֵיהּ רָבָא: מִכְּדֵי מִנְחַת כֹּהֲנִים מֵהֵיכָא אִיתְרַבֵּי לִיצִיקָה? מִמִּנְחַת יִשְׂרָאֵל, מָה הָתָם כְּשֵׁירָה בְּזָר – אַף הָכָא נָמֵי כְּשֵׁירָה בְּזָר!

אִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב נַחְמָן: לָא קַשְׁיָא, כָּאן בְּנִקְמָצוֹת, כָּאן בְּשֶׁאֵין נִקְמָצוֹת.

אֲמַר לֵיהּ רָבָא: מִכְּדֵי שֶׁאֵין נִקְמָצוֹת, מֵהֵיכָא אִיתְרַבֵּי לִיצִיקָה? מִנִּקְמָצוֹת, כְּנִקְמָצוֹת – מָה הָתָם כְּשֵׁירָה בְּזָר, אַף הָכָא נָמֵי כְּשֵׁירָה בְּזָר! אֶלָּא מְחַוַּורְתָּא מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנָן? אָמַר קְרָא: ״וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבוֹנָה וֶהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְקָמַץ״, מִקְמִיצָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהוּנָּה, לִימֵּד עַל יְצִיקָה וּבְלִילָה שֶׁכְּשֵׁירָה בְּזָר.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, ״בְּנֵי אַהֲרֹן״

דף יט.

הַכֹּהֲנִים״ – מִקְרָא נִדְרָשׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו.

וְסָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִקְרָא נִדְרָשׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו? וְהָתַנְיָא: ״וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ״, ״בְּאֶצְבָּעוֹ וְלָקַח״ – מְלַמֵּד שֶׁלֹּא תְהֵא קַבָּלָה אֶלָּא בִּימִין, ״בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן״ – מְלַמֵּד שֶׁלֹּא תְהֵא נְתִינָה אֶלָּא בִּימִין.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכִי נֶאֱמַר ״יָד״ בְּקַבָּלָה? הוֹאִיל וְלֹא נֶאֱמַר ״יָד״ בְּקַבָּלָה, קִיבֵּל בְּשִׂמְאל – כָּשֵׁר.

וְאָמַר אַבָּיֵי: בְּמִקְרָא נִדְרָשׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו קָא מִיפַּלְגִי (וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר: לְאַחֲרָיו נִדְרָשׁ, וּלְפָנָיו אֵין נִדְרָשׁ).

אֶלָּא הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: ״וְהֵבִיאָהּ״ – וַיְ״ו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן.
וְסָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וָיו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן? אֶלָּא מֵעַתָּה, דִּכְתִיב: ״וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם״, מִקַּבָּלָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהוּנָּה, מְלַמֵּד עַל שְׁחִיטָה שֶׁכְּשֵׁירָה בְּזָר; אִי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וָיו מוֹסִיף עַל עִנְיָן רִאשׁוֹן, שְׁחִיטָה הָכִי נָמֵי בְּזָר תְּהֵא פְּסוּלָה!
שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא: ״וְסָמַךְ ... וְשָׁחַט״, מָה סְמִיכָה בְּזָרִים – אַף שְׁחִיטָה בְּזָרִים.
אִי: מָה סְמִיכָה בִּבְעָלִים, אַף שְׁחִיטָה בִּבְעָלִים? הָהוּא לָא מָצֵית אָמַרְתְּ, קַל וָחוֹמֶר: וּמָה זְרִיקָה דְּעִיקַּר כַּפָּרָה – לָא בָּעֵיָא בְּעָלִים, שְׁחִיטָה דְּלָאו עִיקַּר כַּפָּרָה – לֹא כָּל שֶׁכֵּן.
וְכִי תֵּימָא, אֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר, גִּלֵּי רַחֲמָנָא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים: ״וְשָׁחַט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ״, מִכְּלָל דִּשְׁחִיטָה בְּעָלְמָא לָא בָּעֵינַן בְּעָלִים.
אָמַר רַב: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר ״תּוֹרָה״ וְ״חוּקָּה״, אֵינוֹ אֶלָּא לְעַכֵּב. קָא סָלְקָא דַּעְתִּין תַּרְתֵּי בָּעֵיָא, כְּדִכְתִיב: ״זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה״.
(סִימָן: נת״ץ יקמ״ל.)
וַהֲרֵי נָזִיר, דְּלָא כְּתִיבָא בֵּיהּ אֶלָּא תּוֹרָה, וְאָמַר רַב: תְּנוּפָה בְּנָזִיר מְעַכְּבָא! שָׁאנֵי הָתָם, כֵּיוָן דִּכְתִיב ״כֵּן יַעֲשֶׂה״, כְּמַאן דִּכְתִיבָא בְּהוּ חוּקָּה דָּמֵי.
הֲרֵי תּוֹדָה, דְּלָא כְּתִיבָא בֵּיהּ אֶלָּא תּוֹרָה, וּתְנַן: אַרְבָּעָה שֶׁבַּתּוֹדָה מְעַכְּבִין וְזֶה אֶת זֶה. שָׁאנֵי תּוֹדָה דְּאִיתַּקַּשׁ לְנָזִיר, דִּכְתִיב: ״עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו״, וְאָמַר מָר: ״שְׁלָמָיו״ לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר.
וַהֲרֵי מְצוֹרָע, דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ אֶלָּא תּוֹרָה, וּתְנַן: אַרְבָּעָה מִינִין שֶׁבַּמְּצוֹרָע מְעַכְּבִין וְזֶה אֶת זֶה! שָׁאנֵי הָתָם, כֵּיוָן דִּכְתִיב ״זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע״, כְּמַאן דִּכְתִיב בֵּיהּ חוּקָּה דָּמֵי.
וַהֲרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ אֶלָּא חוּקָּה, וּתְנַן: שְׁנֵי שְׂעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, אֶלָּא: אוֹ תּוֹרָה אוֹ חוּקָּה.
וַהֲרֵי שְׁאָר קָרְבָּנוֹת, דִּכְתִיב בְּהוּ תּוֹרָה, וְלָא מְעַכְּבִי? תּוֹרָה בָּעֵיָא חוּקָּה, וְחוּקָּה לָא בָּעֵיָא תּוֹרָה.
וְהָא תּוֹרָה וְחוּקָּה קָא אָמַר, הָכִי קָאָמַר: אַף עַל גַּב דִּכְתִיב תּוֹרָה, אִי כְּתִיבָא חוּקָּה – אִין, וְאִי לָא – לָא.
וַהֲרֵי מִנְחָה, דִּכְתִיב בָּהּ חוּקָּה, וְאָמַר רַב: כָּל מָקוֹם שֶׁהֶחְזִיר הַכָּתוּב בְּתוֹרַת מִנְחָה אֵינוֹ אֶלָּא לְעַכֵּב, הֶחְזִיר – אִין, לֹא הֶחֱזִיר – לָא.
שָׁאנֵי הָתָם, דְּכִי כְּתִיבָא חוּקָּה – אַאֲכִילָה כְּתִיבָא.
וַהֲרֵי לֶחֶם הַפָּנִים, דְּכִי כְּתִיבָא חוּקָּה אַאֲכִילָה כְּתִיבָא, וּתְנַן: שְׁנֵי סְדָרִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, שְׁנֵי בָּזִיכִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, הַסְּדָרִין וְהַבָּזִיכִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

אֶלָּא, כֹּל הֵיכָא דִּכְתִיבָא אַאֲכִילָה – אַכּוֹלָא מִילְּתָא כְּתִיבָא.
שָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא: ״מִגִּרְשָׁהּ וּמִשַּׁמְנָהּ״,

דף יט:

גֶּרֶשׁ וְשֶׁמֶן מְעַכְּבִין, וְאֵין דָּבָר אַחֵר מְעַכֵּב.
גּוּפָא, אָמַר רַב: כָּל מָקוֹם שֶׁהֶחְזִיר לְךָ הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה מְנָחָה, אֵינוֹ אֶלָּא לְעַכֵּב. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: גֶּרֶשׁ וְשֶׁמֶן מְעַכְּבִין, וְאֵין דָּבָר אַחֵר מְעַכֵּב. וְלִשְׁמוּאֵל, אַף עַל גַּב דִּתְנָא בֵּיהּ קְרָא לָא מְעַכְּבָא לֵיהּ?
אֶלָּא, כֹּל הֵיכָא דִּתְנָא בֵּיהּ קְרָא וַדַּאי מְעַכְּבָא, וְהָכָא בְּ״מְלֹא קוֹמְצוֹ״ ״בְּקוֹמְצוֹ״ קָא מִיפַּלְגִי, דְּתַנְיָא: ״מְלֹא קֻמְצוֹ״ ״בְּקֻמְצוֹ״ – שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה מִדָּה לַקּוֹמֶץ.
רַב סָבַר: הָא נָמֵי תְּנָא בֵּיהּ קְרָא, דִּכְתִיב: ״וַיִּקְרֹב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה״, וּשְׁמוּאֵל: דִּורוֹת מִשְׁעָה לָא יָלְפִינַן.
וְלָא יָלִיף שְׁמוּאֵל דִּורוֹת מִשְׁעָה? וְהָתְנַן: כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַלַּח, וּמִדַּת יָבֵשׁ מְקַדְּשִׁין אֶת הַיָּבֵשׁ, וְאֵין כְּלֵי הַלַּח מְקַדְּשִׁין אֶת הַיָּבֵשׁ, וְלֹא מִדַּת יָבֵשׁ מְקַדְּשִׁין אֶת הַלַּח.
וְאָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מִדּוֹת, אֲבָל מִזְרָקוֹת מְקַדְּשִׁין, דִּכְתִיב ״שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת״!
שָׁאנֵי הָתָם, דִּתְנָא בָּהּ קְרָא תְּרֵיסַר זִימְנִין.
אָמְרוּ לֵיהּ רַב כָּהֲנָא וְרַב אַסִי לְרַב: וַהֲרֵי הַגָּשָׁה, דִּתְנָא בָּהּ קְרָא, וְלָא מְעַכְּבָא! מַאן תְּנָא בֵּיהּ? דִּכְתִיב: ״זֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אוֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי ה״!
הָהוּא לְקִבּוּעַ לָהּ מָקוֹם הוּא דַּאֲתָא, דְּתַנְיָא: ״לִפְנֵי ה״ – יָכוֹל בַּמַּעֲרָב? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ״.
אִי ״אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ״ יָכוֹל בַּדָּרוֹם, תַּלְמוּד לוֹמַר ״לִפְנֵי ה״, הָא כֵּיצַד? מַגִּישָׁהּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית כְּנֶגֶד חוּדָּהּ שֶׁל קֶרֶן וְדַיָּהּ.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָכוֹל יַגִּישֶׁנָּה לְמַעֲרָבָהּ שֶׁל קֶרֶן אוֹ לְדָרוֹמָהּ שֶׁל קֶרֶן? אֲמַרְתִּי: כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא שְׁתֵּי מִקְרָאוֹת, אֶחָד מְקַיֵּים עַצְמוֹ וּמְקַיֵּים חֲבֵירוֹ, וְאֶחָד מְקַיֵּים עַצְמוֹ וּמְבַטֵּל אֶת חֲבֵירוֹ – מַנִּיחִין אֶת שֶׁמְּקַיֵּים עַצְמוֹ וּמְבַטֵּל חֲבֵירוֹ, וְתוֹפְשִׁין אֶת שֶׁמְּקַיֵּים עַצְמוֹ וּמְקַיֵּים חֲבֵירוֹ.
שֶׁכְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר ״לִפְנֵי ה״ בַּמַּעֲרָב, בִּטַּלְתָּה ״אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ״ בַּדָּרוֹם, וּכְשֶׁאַתָּה אוֹמֵר ״אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ״ בַּדָּרוֹם, קִיַּמְתָּה ״לִפְנֵי ה״.
וְהֵיכָא קִיַּימְתָּהּ? אָמַר רַב אָשֵׁי: קָסָבַר הַאי תַּנָּא כּוּלֵּיהּ מִזְבֵּחַ בְּצָפוֹן קָאֵי.
מַתְקֵיף לַהּ רַב הוּנָא: הֲרֵי מֶלַח, דְּלָא תְּנָא בֵּיהּ קְרָא, וּמְעַכְּבָא בֵּיהּ! דְּתַנְיָא: ״בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא״ – שֶׁתְּהֵא

דף כ.

בְּרִית אֲמוּרָה בְּמֶלַח, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נֶאֱמַר כָּאן "בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם" – כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָרְבָּנוֹת בְּלֹא כְּהוּנָּה, כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לְקָרְבָּנוֹת בְּלֹא מֶלַח.

אָמַר רַב יוֹסֵף: רַב כְּתַנָּא דִּידַן סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: לֹא מָלַח – כָּשֵׁר. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי: אִי הָכִי, לֹא יָצַק נָמֵי – לֹא יָצַק כְּלָל? אֶלָּא: לֹא יָצַק כֹּהֵן אֶלָּא זָר, הָכָא נָמֵי: לֹא מָלַח כֹּהֵן אֶלָּא זָר.

אָמַר לֵיהּ: וְכִי תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שְׁזִר קָרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ?

וְאִי בָּעֵית אֵימָא, כֵּיוָן דִּכְתִיבָא בֵּיהּ "בְּרִית", כְּמַאן דִּתְנָא בֵּיהּ קָרָא דָּמְיָא.

וְלָא תְּנָא בֵּיהּ קָרָא? וְהָכְתִיב: "וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח"! הָהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: אִילּוּ נֶאֱמַר "קָרְבָּן בַּמֶּלַח", שׁוֹמֵעַ אֲנִי אֲפִילּוּ עֵצִים וְדָם שֶׁנִּקְרְאוּ קָרְבָּן.

תַּלְמוּד לוֹמַר: "מִנְחָה", מָה מִנְחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ, אַף כֹּל שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ.

אִי מָה מִנְחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁמַּתֶּרֶת, אַף כֹּל שֶׁמַּתִּיר, אָבִיא דָּם שֶׁמַּתִּיר – תַּלְמוּד לוֹמַר "מֵעַל מִנְחָתֶךָ", וְלֹא מֵעַל דָּמֶךָ.

יָכוֹל תְּהֵא מִנְחָה כּוּלָּהּ טְעוּנָה מֶלַח? תַּלְמוּד לוֹמַר: "קָרְבָּן", קָרְבָּן טָעוּן מֶלַח, וְאֵין מִנְחָה כּוּלָּהּ טְעוּנָה מֶלַח.

וְאֵין לִי אֶלָּא קוֹמֶץ מִנְחָה, מִנַּיִן לְרַבּוֹת אֶת הַלְּבוֹנָה? מְרַבֶּה אֲנִי אֶת הַלְּבוֹנָה, שֶׁכֵּן בָּאָה עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד.

מִנַּיִן לְרַבּוֹת אֶת הַלְּבוֹנָה הַבָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וּלְבוֹנָה הַבָּאָה בְּבָזִיכִין, וְהַקְּטֹרֶת, מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים, אֵימוּרֵי חַטָּאת, וְאֵימוּרֵי אָשָׁם, וְאֵימוּרֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵימוּרֵי קָדְשִׁים קַלִּים, וְאִבְרֵי עוֹלָה, וְעוֹלַת הָעוֹף – מִנַּיִן?

תַּלְמוּד לוֹמַר: "עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח".

אָמַר מָר: אֵין לִי אֶלָּא קוֹמֶץ (מִנְחָה), מִנַּיִן לְרַבּוֹת אֶת הַלְּבוֹנָה? מְרַבֶּה אֲנִי אֶת הַלְּבוֹנָה, שֶׁכֵּן בָּאָה עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד. וְהָא אָמְרַתְּ: מָה מִנְחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ?

הָכִי קָאָמַר: אֵימָא "קָרְבָּן" – כְּלַל, וּ"מִנְחָה" – פְּרָט, כְּלָל וּפְרָט – אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט, מִנְחָה – אִין, מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.

הֲדַר אָמַר: "עַל כָּל קָרְבָּנְךָ", חֲזַר וְכָלַל, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל – אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט, מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ, אַף כֹּל שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ.

אֲחֵרִים דְּבָאִין חוֹבָה לָהּ, מַאי נִיהוּ – עֵצִים, אַף כֹּל עֵצִים.

אֵימָא (אֲחֵרִים דְּבָאִין חוֹבָה לָהּ נִיהוּ) – לְבוֹנָה, וְאַיְיתִי דָּם, דְּאִיכָּא נְסָכִים! נְסָכִים בַּהֲדֵי אֵימוּרִין הוּא דְּאָתוּ, מַאי טַעְמָא? אֻכְּילָה וּשְׁתִיָּה. אַדְּרַבָּה – כַּפָּרָה וְשִׂמְחָה!
אֶלָּא, לְבוֹנָה בָּאָה עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד, אֲבָל עֵצִים, כִּי הֵיכִי דְּמִתַּכְשְׁרָא בְּהוּ מִנְחָה, הָכִי (מִתַּכְשְׁרָא) [מִתַּכְשְׁרִי] בְּהוּ כּוּלְּהוּ קָרְבָּנוֹת.
וְאֵימָא: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ, שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ וּמַתֶּרֶת – אַף כֹּל שֶׁאֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ וּמַתֶּרֶת, וּמַאי נִיהוּ? לְבוֹנָה הַבָּאָה בְּבָזִיכִין, דְּשָׁרְיָא לֶחֶם, אֲבָל מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.
מִדְּאִיצְטְרִיךְ "מֵעַל מִנְחָתֶךָ" וְלֹא מֵעַל דָּמֶךָ, מִכְּלָל דְּהָנָךְ כּוּלְּהוּ אָתוּ בְּחַד צַד.
אָמַר מָר: "מֵעַל מִנְחָתֶךָ" וְלֹא מֵעַל דָּמֶךָ, וְאֵימָא: "מֵעַל מִנְחָתֶךָ" וְלֹא מֵעַל אֵיבָרֶיךָ?
מִסְתַּבְּרָא, אֵבָרִים הֲוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן (א"ש בנטמ"א סִימָן)
אֲחֵרִים בָּאִין חוֹבָה לָהּ כְּמוֹתָהּ, אִישִׁים כְּמוֹתָהּ, בַּחוּץ כְּמוֹתָהּ, נוֹתָר כְּמוֹתָהּ, טוּמְאָה כְּמוֹתָהּ, מְעִילָה כְּמוֹתָהּ.

דף כ:

אַדְּרַבָּה: דָּם הֲוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן מַתִּיר כְּמוֹתָהּ, נִפְסָל בִּשְׁקִיעַת הַחַמָּה כְּמוֹתָהּ! הָנָךְ נָפְישָׁן.
אָמַר מָר: שׁוֹמֵעַ אֲנִי אֲפִילּוּ עֵצִים וְדָם שֶׁנִּקְרְאוּ קָרְבָּן. מַאן שְׁמַעְתְּ לֵיהּ דְּאָמַר עֵצִים אִיקְּרוֹ קָרְבָּן? רַבִּי! לְרַבִּי מַבַּעְיָא בָּעוּ מֵלַח!
דְּתַנְיָא: "קָרְבַּן מִנְחָה" – מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין עֵצִים, וְכַמָּה? שְׁנֵי גְּזִרִין, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְהַגּוֹרָלוֹת הִפַּלְנוּ עַל קָרְבַּן הָעֵצִים", רַבִּי אָמַר: עֵצִים קָרְבַּן מִנְחָה הֵן, וּטְעוּנִין מֶלַח, וּטְעוּנִין הַגָּשָׁה.
וְאָמַר רָבָא: לְדִבְרֵי רַבִּי, עֵצִים טְעוּנִין קְמִיצָה. וְאָמַר רַב פָּפָּא: לְדִבְרֵי רַבִּי, עֵצִים צְרִיכִין עֵצִים.
סְמִי מִיכָּן עֵצִים, וְאֶלָּא קְרָא לְמַעוֹטֵי מַאי? אִי לְמַעוֹטֵי דָּם – מֵ"עַל מִנְחָתֶךָ" נָפְקָא!

דף כא.

אַפִּיק עֵצִים וְעַיֵּיל נְסָכִים, דְּתַנְיָא: אָבָל הַיַּיִן וְהַדָּם וְהָעֵצִים וְהַקְּטֹרֶת אֵין טְעוּנִין מֶלַח.
מַנִּי? אִי רַבִּי – קַשְׁיָא עֵצִים, אִי רַבָּנַן – קַשְׁיָא קְטֹרֶת.
הַאי תַּנָּא הוּא, דְּתַנְיָא: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ – דָּבָר שֶׁמְּקַבֵּל טוּמְאָה, וְעוֹלֶה לְאִשִּׁים, וְיֶשְׁנוֹ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אַף כָּל דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה וְעוֹלֶה לְאִשִּׁים וְיֶשְׁנוֹ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

יָצְאוּ עֵצִים – שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה, יָצְאוּ דָּם וְיַיִן – שֶׁאֵין עוֹלִים לָאִשִּׁים, יָצְאָה קְטֹרֶת – שֶׁאֵינָהּ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

אֶלָּא טַעְמָא דְּמַעֲטֵיהּ קְרָא לְדָם, הָא לָאו הָכִי הֲוָה אָמֵינָא דָּם לִיבְעֵי מֶלַח? כֵּיוָן דְּמַלְחֵיהּ נָפֵיק לֵיהּ מִתּוֹרַת דָּם, דְּאָמַר זְעֵירִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: דָּם שֶׁבִּישְּׁלוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו, וְרַב יְהוּדָה אָמַר זְעֵירִי: דָּם שֶׁמְּלָחוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו.

וְרַב יְהוּדָה דְּיָדֵיהּ אָמַר: אֲבָרִים שֶׁצָּלָאן וְהֶעֱלָן, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם "לְרֵיחַ נִיחוֹחַ".

מַהוּ דְּתֵימָא: מִישְׁדֵּא בַּהּ מַשֶּׁהוּ לְמִצְוָה בְּעָלְמָא – קָא מַשְׁמַע לַן.

גּוּפָא, אָמַר זְעֵירִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: דָּם שֶׁבִּישְּׁלוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. יָתֵיב רָבָא וְקָא אָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, אִיתְיְבֵיהּ אַבָּיֵי: הִקְפָּה אֶת הַדָּם וַאֲכָלוֹ, אוֹ שֶׁהִמְחָה אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוֹ – חַיָּיב.

לָא קַשְׁיָא, כָּאן שֶׁהִקְפָּה בְּאוּר, כָּאן שֶׁהִקְפָּה בַּחַמָּה. בְּאוּר – לָא הָדַר, בַּחַמָּה – הָדַר.

בַּחַמָּה נָמֵי לֵימָא: הוֹאִיל וְאִידְּחִי אִידְּחִי, דְּהָא בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי מָנִי מֵרַבִּי יוֹחָנָן: דָּם שֶׁקָּרַשׁ וַאֲכָלוֹ, מַהוּ? אָמַר לֵיהּ: הוֹאִיל וְנִדְחָה יִדְּחֶה. אִישְׁתִּיק.

אָמַר לֵיהּ: דִּלְמָא וַדַּאי, כָּאן בְּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, כָּאן בְּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת!

אָמַר, אַדְּכַרְתַּן מִילְּתָא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא: דָּם שֶׁקָּרַשׁ בְּחַטָּאוֹת וַאֲכָלוֹ – חַיָּיב, "וְלָקַח וְנָתַן" אָמַר רַחֲמָנָא, בַּר לְקִיחָה וּנְתִינָה הוּא. בְּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וַאֲכָלוֹ – פָּטוּר, "וְטָבַל וְהִזָּה" אָמַר רַחֲמָנָא, וְהַאי לָאו בַּר טְבִילָה וְהַזָּאָה הוּא.

וְרָבָא דְּיָדֵיהּ אָמַר: אֲפִילּוּ בְּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וַאֲכָלוֹ – חַיָּיב, הוֹאִיל וּכְנָגְדּוֹ רָאוּי בְּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת. אָמַר רַב פָּפָּא: הִלְכָךְ דָּם חֲמוֹר שֶׁקָּרַשׁ וַאֲכָלוֹ – חַיָּיב, הוֹאִיל וּכְנָגְדּוֹ רָאוּי בְּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת.

אָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר זְעֵירִי: דָּם, בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ, חוֹצֵץ. מֵיתִיבִי: הַדָּם וְהַדְּיוֹ וְהַדַּבֵּשׁ וְהֶחָלָב, יָבֵשׁין – חוֹצְצִין, לַחִין – אֵינָן חוֹצְצִין. לָא קַשְׁיָא, הָא דְּסָרֵיךְ, הָא דְּלָא סָרֵיךְ.

"תִּמְלָח", לְמַאי אֲתָא? לְכִדְתַנְיָא: "בַּמֶּלַח" – יָכוֹל תְּבוֹנֶהוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: "תִּמְלָח". אִי "תִּמְלָח" – יָכוֹל בְּמֵי מֶלַח? תַּלְמוּד לוֹמַר: "בַּמֶּלַח".

"וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח" – הָבֵא מֶלַח שֶׁאֵינָהּ שׁוֹבֶתֶת, וְאֵיזוֹ זוֹ? מֶלַח סְדוֹמִית. וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא מֶלַח סְדוֹמִית שֶׁמֵּבִיא מֶלַח אִיסְתְּרוֹקְנִית? תַּלְמוּד לוֹמַר "תַּקְרִיב" – "תַּקְרִיב" כָּל שֶׁהוּא, "תַּקְרִיב" מִכָּל מָקוֹם, "תַּקְרִיב" וַאֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת, "תַּקְרִיב" וַאֲפִילּוּ בְּטוּמְאָה.

מַאי "תְּבוֹנֶהוּ"? אָמַר רַבָּה בַּר עוּלָּא: הָכִי קָאָמַר, יָכוֹל יִתְבּוֹנָנוּ כְּתֶבֶן בְּטִיט. אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אִי הָכִי, "יִתְבּוֹנָנוּ" מִיבְּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: יָכוֹל יַעֲשֶׂנּוּ כְּבֵנְיָן. אָמַר לֵיהּ רָבָא: אִי הָכִי, "יִבָּנֶנּוּ" מִיבְּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא אָמַר רָבָא: יָכוֹל תְּבוֹנֶהוּ.

מַאי "תְּבוּנֵהוּ"? אָמַר רַב אָשֵׁי: יָכוֹל יִתֵּן בּוֹ טַעַם כְּבִינָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "תְּמָלְחֶנָּה". כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מֵבִיא הָאֵבֶר וְנוֹתֵן עָלָיו מֶלַח, וְחוֹזֵר וְהוֹפְכוֹ וְנוֹתֵן עָלָיו מֶלַח, וּמַעֲלֵהוּ. אָמַר אַבָּיֵי: וְכֵן לִקְדֵירָה.

דף כא:

תָּנוּ רַבָּנָן: מֶלַח שֶׁעַל גַּבֵּי הָאֵבֶר – מוֹעֲלִין בּוֹ, שֶׁעַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׂ וְשֶׁבְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ – אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. (ואמר) [וְאָמַר] רַב מַתְנָה: מַאי קְרָאָה? "וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי ה' וְהִשְׁלִיכוּ הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אוֹתָם עֹלָה לַה'".

תָּנַן הָתָם: עַל הַמֶּלַח וְעַל הָעֵצִים, שֶׁיְּהוּ הַכֹּהֲנִים נְאוֹתִין בָּהֶן. אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְקָרְבָּנָם, אֲבָל לַאֲכִילָה – לָא.

קָא סָלְקָא דַּעְתִּין, מַאי לְקָרְבָּנָם – לְמִלּוֹחַ קָרְבָּנָם. לֶאֱכוֹל – אֲכִילַת קָדָשִׁים. הַשְׁתָּא לְמִלּוֹחַ עוֹרוֹת קָדָשִׁים יְהֵבִינַן, לַאֲכִילַת קָדָשִׁים לָא יְהֵבִינַן?

דְּתַנְיָא: נִמְצָאת אַתָּה אוֹמֵר, בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַמֶּלַח נְתוּנָה: בְּלִשְׁכַּת הַמֶּלַח, וְעַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׂ, וּבְרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ. בְּלִשְׁכַּת הַמֶּלַח – שֶׁשָּׁם מוֹלְחִין עוֹרוֹת קָדָשִׁים, עַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׂ – שֶׁשָּׁם מוֹלְחִים אֶת הָאֵבָרִים, בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ – שֶׁשָּׁם מוֹלְחִין הַקּוֹמֶץ וְהַלְּבוֹנָה וְהַקְּטוֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ וּמִנְחַת נְסָכִים, וְעוֹלַת הָעוֹף.

אֶלָּא מַאי לְקָרְבָּנָם – לַאֲכִילַת קָרְבָּנָם, וּמַאי לַאֲכִילָה – אֲכִילָה דְּחוּלִּין.

חוּלִּין, פְּשִׁיטָא! מַאי בָּעוּ הָתָם? אַף עַל גַּב דְּאָמַר מָר "יֹאכְלוּ", שֶׁיֹּאכְלוּ עִמָּהּ חוּלִּין וּתְרוּמָה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נֶאֱכֶלֶת עַל הַשּׂוֹבַע, אֲפִילּוּ הָכִי מֶלַח דְּקָדָשִׁים לָא יְהֵבִינַן לְהוּ.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ מַאי לְקָרְבָּנָם – לְמִלּוֹחַ, טַעְמָא דְּאַתְנִי בֵּית דִּין, הָא לָא אַתְנִי בֵּית דִּין – לָא? הַשְׁתָּא לְיִשְׂרָאֵל יְהֵבִינַן, לְכֹהֲנִים לָא יְהֵבִינַן?

דְּתַנְיָא: יָכוֹל הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מִנְחָה" – יָבִיא מֶלַח מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁמֵּבִיא לְבוֹנָה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ? וְדִין הוּא: נֶאֱמַר הָבֵיא מִנְחָה וְהָבֵיא מֶלַח, וְנֶאֱמַר הָבֵיא מִנְחָה וְהָבֵיא לְבוֹנָה, מָה לְבוֹנָה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ – אַף מֶלַח מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ.

אוֹ כְּלֶךְ לְדֶרֶךְ זוֹ: נֶאֱמַר הָבֵיא מִנְחָה וְהָבֵיא מֶלַח, וְנֶאֱמַר הָבֵיא מִנְחָה וְהָבֵיא עֵצִים – מָה עֵצִים מְשֻׁל צִיבּוּר, אַף מֶלַח מְשֻׁל צִיבּוּר!

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה, דְּנִין דָּבָר הַנּוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים מִדָּבָר הַנּוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, וְאַל תּוֹכִיחַ לְבוֹנָה שֶׁאֵינָהּ נוֹהֶגֶת בְּכָל הַזְּבָחִים.

אוֹ כְּלֶךְ לְדֶרֶךְ זוֹ: דְּנִין דָּבָר הַבָּא עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד, מִדָּבָר הַבָּא עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד, וְאַל יוֹכִיחוּ עֵצִים שֶׁאֵינָן בָּאִין עִמָּהּ בִּכְלִי אֶחָד!

תַּלְמוּד לוֹמַר: "בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא", וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר: "מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם", מָה לְהַלָּן מִשֶּׁל צִיבּוּר, אַף כָּאן מִשֶּׁל צִיבּוּר.

אָמַר לֵיהּ רַב מָרְדְּכַי לְרַב אָשֵׁי: הָכִי קָאָמַר רַב שֵׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְבֶן בּוּכְרִי.

דִּתְנַן: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵעִיד בֶּן בּוּכְרִי בְּיִבְנֶה: כָּל כֹּהֵן שֶׁשּׁוֹקֵל אֵינוֹ חוֹטֵא. אָמַר לוֹ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: לֹא כִי, אֶלָּא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוֹקֵל חוֹטֵא, אֶלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁין מִקְרָא זֶה לְעַצְמָן:

"וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל", הוֹאִיל וְעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים שֶׁלָּנוּ הֵיא, הֵיאַךְ נֶאֱכָלִין?

וּלְבֶן בּוּכְרִי, כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִילָּה לָא מִיחַיַּיב לְאֵיתוֹיֵי, כִּי מַיְיתֵי נָמֵי חוֹטֵא הוּא, דְּקָא מְעַיֵּיל חוּלִּין לָעֲזָרָה, דְּמַיְיתֵי וּמָסַר לְהוֹן לְצִיבּוּר.

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא:

דף כב.

כִּי זַכִּי לְהוּ רַחֲמָנָא – לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִית לְהוּ לִשְׁכָּה. לְכֹהֲנִים, דְּלֵית לְהוּ לִשְׁכָּה – לָא זַכִּי לְהוּ רַחֲמָנָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְעֵצִים, דִּפְשִׁיטָא לֵיהּ לְתַנָּא דְּמִשֶּׁל צִיבּוּר, מְנָלָן? דְּתַנְיָא: יָכוֹל הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה" יָבִיא עֵצִים מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבִיא נְסָכִים מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר: "עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ" – מָה מִּזְבֵּחַ מִשֶּׁל צִיבּוּר, אַף עֵצִים וְאֵשׁ מִשֶּׁל צִיבּוּר, דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שִׁמְעוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ אוֹמֵר: מָה מִּזְבֵּחַ – שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ הֶדְיוֹט, אַף עֵצִים וְאֵשׁ – שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הֶדְיוֹט. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ חַדְתֵּי.

וְעַתִּיקֵי לָא? וְהָכְתִיב: "וַיֹּאמֶר אַרְוָנָה אֶל דָּוִד יִקַּח וְיַעַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה הַבָּקָר לָעֹלָה וְהַמֹּרָגִים וּכְלֵי הַבָּקָר לְעֵצִים"! הָכָא נָמֵי בְּחַדְתֵּי.

מַאי "מוֹרִיגִים"? אָמַר עוּלָּא: מִטָּה שֶׁל טַרְבֵּל. מַאי מִטָּה שֶׁל טַרְבֵּל? אָמַר רַב יְהוּדָה: עִיזְּא דְּקוּרְקָסָא דְּדָשׁוּ בַּהּ דִּשְׁתָּאֵי. אָמַר רַב יוֹסֵף: מַאי קְרָאָה? "הִנֵּה שַׂמְתִּיךְ לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת תָּדוּשׁ הָרִים".

מַתְנִי' נִתְעָרֵב קוּמְצָהּ בְּקוֹמֶץ חֲבֵירְתָּהּ, בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים, בְּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, בְּמִנְחַת נְסָכִים – כְּשֵׁרָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, בְּמִנְחַת נְסָכִים – פְּסוּלָה, שֶׁזּוֹ בְּלֵילָתָהּ עֲבָה, וְזוֹ בְּלֵילָתָהּ רַכָּה, וְהֵן בּוֹלְעוֹת זוֹ מִזּוֹ.

גְּמָ' תְּנַן הָתָם: דָּם שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמַיִם, אִם יֵשׁ בּוֹ מַרְאִית דָּם – כָּשֵׁר. נִתְעָרֵב בְּיַיִן – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ הוּא מַיִם. נִתְעָרֵב בְּדָם בְּהֵמָה אוֹ בְּדָם חַיָּה – רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ הוּא מַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ, "וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר". הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁדָּמוֹ שֶׁל פַּר מְרוּבֶּה מִדָּמוֹ שֶׁל שָׂעִיר. רַבָּנַן סָבְרִי:

דף כב:

מִכָּאן לָעוֹלִין שֶׁאֵין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה, וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: מִכָּאן לְמִין בְּמִינוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּטֵל.

רַבָּנַן סָבְרִי מִכָּאן לָעוֹלִין שֶׁאֵין מְבַטְּלִין זֶה אֶת זֶה, וְדִלְמָא מִשּׁוּם דְּמִין בְּמִינוֹ הוּא!

אִי אַשְׁמְעִינַן מִין בְּמִינוֹ, וְלָא אַשְׁמְעִינַן עוֹלִין, כִּדְקָא אָמְרַתְּ. הַשְׁתָּא דְּאַשְׁמְעִינַן עוֹלִין, מִשּׁוּם דְּעוֹלִין.

וְדִלְמָא עַד דְּאִיכָּא מִין בְּמִינוֹ וְעוֹלִין? קַשְׁיָא.

וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר מִכָּאן לְמִין בְּמִינוֹ שֶׁאֵינוֹ בָּטֵל, וְדִלְמָא מִשּׁוּם דְּעוֹלִין הוּא!

אִי אַשְׁמְעִינַן עוֹלִין מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ – כִּדְקָאָמְרַתְּ, הַשְׁתָּא דְּאַשְׁמְעִינַן מִין בְּמִינוֹ – מִשּׁוּם דְּמִין בְּמִינוֹ הוּא.

וְדִילְמָא עַד דְּאִיכָּא מִין בְּמִינוֹ וְעוֹלִין? קַשְׁיָא.

תְּנַן: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים, בְּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּבְמִנְחַת נְסָכִים – פְּסוּלָה, שֶׁזּוֹ בְּלֵילָתָהּ עֲבָה וְזוֹ בְּלֵילָתָהּ רַכָּה, וְהֵן בּוֹלְעוֹת זוֹ מִזּוֹ. וְכִי בּוֹלְעוֹת זוֹ מִזּוֹ מָה הָווּ? מִין בְּמִינוֹ הוּא!

דף כג.

אָמַר רָבָא: קָסָבַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שֶׁהוּא מִין בְּמִינוֹ וְדָבָר אַחֵר – סַלֵּק אֶת מִינוֹ כְּמִי שֶׁאֵינוֹ, וְשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ רָבֶה עָלָיו וּמְבַטְּלוֹ.

אִיתְּמַר: קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא שֶׁשִּׁמְּנוֹ, רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר: פָּסוּל, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: הוּא עַצְמוֹ מְשַׁכְשְׁכוֹ בִּשְׁיָרֵי הַלּוֹג וּמַעֲלֶהוּ.

וְהָכְתִיב: "לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה"? הַהוּא שֶׁלֹּא יִקְבַּע לָהּ שֶׁמֶן כְּחַבְרוֹתֶיהָ.

אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ: חָרֵב שֶׁנִּתְעָרֵב בְּבָלוּל – יַקְרִיב, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יַקְרִיב. מַאי לָאו, קוֹמֶץ דְּמִנְחַת חוֹטֵא דְּאִיעָרֵב בְּקוֹמֶץ דְּמִנְחַת נְדָבָה?

לֹא, מִנְחַת פָּרִים וְאֵילִים בְּמִנְחַת כְּבָשִׂים.
וְהָא בְּהֶדְיָא קָתָנֵי לַהּ: מִנְחַת פָּרִים וְאֵילִים בְּמִנְחַת כְּבָשִׂים, וְחָרֵב שָׁנִתְעָרֵב בְּבָלוּל – יִקָּרֵב, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יִקָּרֵב. פָּרוּשֵׁי קָמְפָרֵשׁ לַהּ.
בָּעֵי רָבָא: קוֹמֶץ שֶׁמִּיצָּה שַׂמְנוֹ עַל גַּבֵּי עֵצִים, מַהוּ? חִיבּוּרֵי עוֹלִין כְּעוֹלִין דָּמוּ, אוֹ לָאו כְּעוֹלִין דָּמוּ? אֲמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: לָאו הֵיְינוּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ?
דְּאִיתְמַר: הַמַּעֲלֶה אֵבֶר שֶׁאֵין בּוֹ כְּזַיִת, וְעָצָם מַשְׁלִימוֹ לִכְזַיִת – רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חַיָּיב, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: פָּטוּר.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב, חִיבּוּרֵי עוֹלִין כְּעוֹלִין דָּמוּ, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פָּטוּר, חִיבּוּרֵי עוֹלִין לָאו כְּעוֹלִין דָּמוּ.
תִּיבְעֵי לְרַבִּי יוֹחָנָן, וְתִיבְעֵי לְרֵישׁ לָקִישׁ. תִּיבְעֵי לְרַבִּי יוֹחָנָן: עַד כָּאן לָא קָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָתָם, אֶלָּא בְּעֶצֶם, דְּמִינָא דְּבָשָׂר הוּא, אֲבָל הַאי דְּלָאו דְּמִינָא דְּקוֹמֶץ הוּא – לָא.
אוֹ דִלְמָא, אֲפִילּוּ לְרֵישׁ לָקִישׁ לָא קָא אָמַר אֶלָּא בְּעֶצֶם, דְּבַר מִפְרַשׁ הוּא, וְאִי פָּרֵישׁ – לָאו מִצְוָה לְאַהְדּוּרֵי, אֲבָל שֶׁמֶן דְּלָאו בַּר מִפְרַשׁ הוּא – לָא, אוֹ דִלְמָא לָא שְׁנָא. תֵּיקוּ.
מַתְנִי' שְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ וְנִתְעָרְבוּ זוֹ בָּזוֹ, אִם יָכוֹל לְקַמּוֹץ מִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ – כְּשֵׁירוֹת, וְאִם לָאו – פְּסוּלוֹת.
קוֹמֶץ שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמְצָה – לֹא יַקְטִיר, וְאִם הִקְטִיר – זוֹ שֶׁנִּקְמְצָה עָלַת לַבָּעָלִים, וְזוֹ שֶׁלֹּא נִקְמְצָה לֹא עָלַת לַבָּעָלִים.
נִתְעָרֵב קוּמְצָהּ בִּשְׁיָרֶיהָ, אוֹ בִּשְׁיָרֶיהָ שֶׁל חֲבֶירְתָּהּ – לֹא יַקְטִיר, וְאִם הִקְטִיר – עָלַת לַבָּעָלִים.
גְּמָ' אָמַר רַב חִסְדָּא: נְבֵילָה בְּטֵילָה בִּשְׁחוּטָה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁחוּטָה שֶׁתֵּעָשֶׂה נְבֵילָה.
וּשְׁחוּטָה אֵינָהּ בְּטֵילָה בִּנְבֵילָה, שֶׁאֶפְשָׁר לִנְבֵילָה שֶׁתֵּעָשֶׂה שְׁחוּטָה, דִּלְכִי מַסְרְחָה פָּרְחָה טוּמְאָתָהּ.
וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר: כָּל שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לִהְיוֹת כָּמוֹהוּ – אֵינוֹ בָּטֵל, וְכֹל שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִהְיוֹת כָּמוֹהוּ – בָּטֵל.
אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִי אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן, הָא אָמְרִי: עוֹלִין הוּא דְּלָא מְבַטְּלִי אַהֲדָדֵי, אֲבָל מִין בְּמִינוֹ – בָּטֵל.
אִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְהָא

דף כג:

רַבִּי יְהוּדָה בָּתַר חֲזוּתָא אָזֵיל, וְאִידֵּי וְאִידֵּי מִין בְּמִינוֹ הוּא.
אֶלָּא, אַלִּיבָּא דְּרַבִּי חִיָּיא, דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּיא: נְבֵילָה וּשְׁחוּטָה בְּטֵילוֹת זוֹ בָּזוֹ.

רַבִּי חִיָּיא אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִי אַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן – הָא אָמְרִי: עוֹלִין הוּא דְּלָא מְבַטְּלִי אַהֲדָדֵי, הָא מִין בְּמִינוֹ בָּטֵיל! וְאִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה – כָּל מִין בְּמִינוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה לֹא בָּטֵיל!
לְעוֹלָם אַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְכִי קָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִין בְּמִינוֹ לֹא בָּטֵל – הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר לֵיהּ לְמִיהְוֵי כְּוָותֵיהּ, אֲבָל הֵיכָא דְּלָא אֶפְשָׁר לֵיהּ לְמִיהְוֵי כְּוָותֵיהּ – בָּטֵל.
וּבְהָא קָא מִיפַּלְגִי, דְּרַב חִסְדָּא סָבַר: בָּתַר מְבַטֵּל אָזְלִינַן.
וְרַבִּי חֲנִינָא סָבַר: בָּתַר בָּטֵל אָזְלִינַן.
תְּנַן: שְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ וְנִתְעָרְבוּ זוֹ בְּזוֹ, אִם יָכוֹל לִקְמוֹץ מִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ – כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לָאו – פְּסוּלוֹת. וְהָא הָכָא, כֵּיוָן דְּקָמֵיץ לֵיהּ מֵחָדָא – אִידַּךְ הֶוָה לֵיהּ שִׁירַיִם, וְלָא קָא מְבַטְּלִי שִׁירַיִם לְטִיבְלָא.
מַנִּי? אִי רַבָּנַן – הָא אָמְרִי: עוֹלִין הוּא דְּלָא מְבַטְּלִי הֲדָדֵי, הָא מִין בְּמִינוֹ בָּטֵל! אֶלָּא פְּשִׁיטָא – רַבִּי יְהוּדָה.
בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר: בָּתַר בָּטֵל אָזְלִינַן, בָּטֵל הָוֵי כִּמְבַטֵּל, דִּלְכִי קָמֵיץ מֵאִידַּךְ – הָווּ לְהוּ שִׁירַיִם כִּי הָנֵי.
אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר בָּתַר מְבַטֵּל אָזְלִינַן, שִׁירַיִם מִי קָא הָווּ טִיבְלָא? לֵימָא אַלִּיבָּא דְּרַב חִסְדָּא, דְּלָא כְּרַבִּי חִיָּיא.
הָתָם, כִּדְרַבִּי זֵירָא, דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא: נֶאֱמְרָה הַקְטָרָה בְּקוֹמֶץ, וְנֶאֱמְרָה הַקְטָרָה בְּשִׁירַיִם.
מָה הַקְטָרָה הָאֲמוּרָה בַּקּוֹמֶץ – אֵין הַקּוֹמֶץ מְבַטֵּל אֶת חֲבֵירוֹ, אַף הַקְטָרָה הָאֲמוּרָה בַּשִּׁירַיִם – אֵין שִׁירַיִם מְבַטְּלִין אֶת הַקּוֹמֶץ.
תָּא שְׁמַע: הַקּוֹמֶץ שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמְצָה – לֹא יִקְטִיר, וְאִם הִקְטִיר – זוֹ שֶׁנִּקְמְצָה עָלְתָה לַבַּעֲלִים, וְזוֹ שֶׁלֹּא נִקְמְצָה לֹא עָלְתָה לַבַּעֲלִים, וְלָא קָא מְבַטֵּל לֵיהּ טִיבְלָא לְקוֹמֶץ.
מַנִּי? אִי רַבָּנַן – הָא אָמְרִי: עוֹלִין הוּא דְּלָא מְבַטְּלִי הֲדָדֵי, הָא מִין בְּמִינוֹ בָּטֵיל! אֶלָּא פְּשִׁיטָא – רַבִּי יְהוּדָה.
בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר: בָּתַר מְבַטֵּל אָזְלִינַן, מְבַטֵּל הָוֵי כְּבָטֵל, דִּכְלֹ פּוּרְתָּא חָזֵי לְמִקְמַץ מִינֵּיהּ, וְהָוֵי לֵיהּ מִין וּמִינוֹ, וּמִין בְּמִינוֹ לֹא בָּטֵל.
אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר בָּתַר בָּטֵל אָזְלִינַן, קוֹמֶץ מִי קָא הָוֵי טִיבְלָא? לֵימָא דְּלָא כְּרַבִּי חִיָּיא? הָא נָמֵי כִּדְרַבִּי זֵירָא.
תָּא שְׁמַע: נִתְעָרֵב קוּמְצָהּ בְּשִׁירַיִם שֶׁל חֲבֶרְתָּהּ – לֹא יַקְטִיר, וְאִם הִקְטִיר – עָלְתָה לַבַּעֲלִים.
וְהָא הָכָא דְּלָא הָוֵי מְבַטֵּל כְּבָטֵיל, וְלָא קָא מְבַטְּלִי לֵיהּ שִׁירַיִם לְקוֹמֶץ.
מַנִּי? אִי רַבָּנַן וְכוּ'.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: נֶאֱמְרָה הַקְטָרָה בַּקּוֹמֶץ, וְנֶאֱמְרָה הַקְטָרָה בַּשִּׁירַיִם, מָה הַקְטָרָה הָאֲמוּרָה בַּקּוֹמֶץ – אֵין קוֹמֶץ מְבַטֵּל אֶת חֲבֵירוֹ, אַף הַקְטָרָה הָאֲמוּרָה בַּשִּׁירַיִם – אֵין שִׁירַיִם מְבַטְּלִין אֶת הַקּוֹמֶץ.

תָּא שְׁמַע: תִּיבְּלָהּ בְּקֻצַּח, בְּשׁוּמְשְׁמִין, וּבְכָל מִינֵי תַּבְלִין – כְּשֵׁרָה. מַצָּה הִיא, אֶלָּא שֶׁנִּקְרֵאת מַצָּה מְתוּבֶּלֶת. קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאַפֵּישׁ לַהּ תַּבְלִין טְפֵי מִמַּצָּה.

בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר בָּתַר בָּטֵל אָזְלִינַן, בָּטֵיל הָוֵי כְּמַבְטֵל, דִּלְכִי מִעַפְּשָׁא (הוי) [הָוְיָא] לַהּ כְּתַבְלִין. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר בָּתַר מְבַטֵּל אָזְלִינַן, תַּבְלִין מִי קָא הֲווֹ מַצָּה?

הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? דְּלָא אַפֵּישׁ לַהּ תַּבְלִין, דְּרוּבַּהּ מַצָּה הִיא, וְלָא בָּטְלָה. דַּיְקָא נָמֵי, דְּקָתָנֵי: מַצָּה הִיא, אֶלָּא שֶׁנִּקְרֵאת מַצָּה מְתוּבֶּלֶת, שְׁמַע מִינַּהּ.

כִּי סְלֵיק רַב כָּהֲנָא, אַשְׁכְּחִינְהוּ לִבְנֵי רַבִּי חִיָּיא דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי: עִשָּׂרוֹן שֶׁחִלְּקוֹ

דף כד.

וְהִנִּיחוֹ בְּבֵיסָא, וְנָגַע טְבוּל יוֹם בְּאֶחָד מֵהֶן, מַהוּ? כִּי תְּנַן: כְּלִי מְצֻרָף מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ לְקֹדֶשׁ, הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּנָגְעִי בַּהֲדָדֵי, אֲבָל הֵיכָא דְּלָא נָגְעִי בַּהֲדָדֵי – לָא, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא?

אָמַר לְהוּ אִיהוּ: מִי תְּנַן "כְּלִי מְחַבֵּר"? "כְּלִי מְצֻרָף" תְּנַן, כֹּל דְּהוּ. הוֹשִׁיט אֶחָד לְבֵינֵיהֶן – מַהוּ?

אָמַר לְהוּ: צָרִיךְ לְכֻלִּי – כְּלִי מְצָרְפוֹ, אֵין צָרִיךְ לְכֻלִּי – אֵין כְּלִי מְצָרְפוֹ.

הוֹשִׁיט טְבוּל יוֹם אֶת אֶצְבָּעוֹ בֵּינֵיהֶן, מַהוּ? אָמַר לְהוּ: אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁמִּטַּמֵּא מֵאֲוִירוֹ אֶלָּא כְּלִי חֶרֶס בִּלְבַד.

הֲדַר אִיהוּ בְּעָא מִינַּיְיהוּ: מַהוּ לְקַמּוֹץ מִזֶּה עַל זֶה? צֵירוּף דְּאוֹרְיְיתָא אוֹ דְּרַבָּנָן?

אָמְרוּ לוֹ: זוֹ לֹא שָׁמַעְנוּ, כַּיּוֹצֵא בּוֹ שָׁמַעְנוּ, דִּתְנַן: שְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ וְנִתְעָרְבוּ זוֹ בְּזוֹ, אִם יָכוֹל לְקַמּוֹץ מִזּוֹ בְּפָנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בְּפָנֵי עַצְמָהּ – כְּשֵׁירוֹת, וְאִם לָאו – פְּסוּלוֹת.

כִּי יָכוֹל לְקַמּוֹץ מִיהָא כְּשֵׁירוֹת, אַמַּאי? הָךְ דְּמָעֲרֵב הָא לָא נָגַע!

אָמַר רָבָא: דְּלָמָא בְּגוּשְׁפִין הַמְחוּלָּקִין הָעֲשׂוּיִין כְּמַסְרֵק.

מַאי הֲוֵי עֲלַהּ? אָמַר רָבָא: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: "וְהֵרִים מִמֶּנּוּ" – מִן הַמְחוּבָּר, שֶׁלֹּא יָבִיא עִשָּׂרוֹן בַּשֵּׁנִי כֵּלִים וְיִקְמוֹץ. הָא בְּכָלִי אֶחָד דּוּמְיָא דִּשְׁנֵי כֵּלִים – קָמֵיץ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: דִּילְמָא שְׁנֵי כֵּלִים הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן קְפִיזָא בְּקַבָּא, דְּאַף עַל גַּב דַּעֲרִיבִי מֵעִילַּאי, כֵּיוָן דְּמִיפַּסְקָן מְחִיצָתָא דְּקָפִיזָא מִתַּתָּא.

הָא כְּלִי אֶחָד דּוּמְיָא דִּשְׁנֵי כֵּלִים, הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן עֲרֵיבַת תַּרְנְגוֹלִין, וְאַף עַל גַּב דְּמִיפַּסְקָן מְחִיצָתָא הָא נָגִיעַ, אֲבָל הָכָא דְּלָא נָגִיעַ כְּלָל – תִּיבְּעֵי לָךְ.

בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: צֵירוּף כְּלִי וְחִיבּוּר מַיִם, מַהוּ?

כִּי תְּנַן כְּלִי מְצָרֵף מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ לַקּוֹדֶשׁ, הָנֵי מִילֵּי דְּגַוַּאי, אֲבָל דְּבָרַאי – לָא, אוֹ דִילְמָא, כֵּיוָן דִּמְחַבַּר – מְחַבַּר.

וְאִם תִּימְצֵי לוֹמַר: כֵּיוָן דִּמְחַבַּר מְחַבַּר, חִיבּוּר מַיִם וְצֵירוּף כְּלִי, וְנָגַע טְבוּל יוֹם מְבַחוּץ – מַהוּ?

כִּי תְּנַן "כְּלִי מְצָרֵף", הָנֵי מִילֵּי דְּנָגַע מִגַּוַּאי, אֲבָל מִבָּרַאי – לָא, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָבָא: עִשָּׂרוֹן שֶׁחִלְּקוֹ, וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, וְהִנִּיחוֹ בְּבֵיסָא, וְחָזַר טְבוּל יוֹם וְנָגַע בְּאוֹתוֹ טָמֵא – מַהוּ? מִי אָמְרִינַן שְׁבַע לוֹ טוּמְאָה, אוֹ לָא?

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: וּמִי אָמְרִינַן שְׁבַע לֵיהּ טוּמְאָה? וְהָתְנַן: סָדִין טָמֵא

דף כד:

מִדְרָס וַעֲשָׂאוֹ וִילוֹן – טָהוֹר מִן הַמִּדְרָס, אֲבָל טָמֵא מַגַּע מִדְרָס.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּאֵיזֶה מִדְרָס נָגַע זֶה? אֶלָּא שֶׁאִם נָגַע בּוֹ הַזָּב, טָמֵא מַגַּע הַזָּב.

כִּי נָגַע בּוֹ הַזָּב מִיהָא טָמֵא, וַאֲפִילּוּ לְבַסּוֹף כְּטָמֵא מִדְרָס, וְאַחַר כָּךְ מַגַּע הַזָּב, אַמַּאי? לֵימָא: שְׁבַע לֵיהּ טוּמְאָה!

אָמַר לֵיהּ: וּמַמַּאי דְּהַאי "שֶׁאִם נָגַע בּוֹ הַזָּב" לְבָתַר מִדְרָס? דִּילְמָא מִקַּמֵּי מִדְרָס, דְּהָוְיָא טוּמְאָה חֲמוּרָה עַל טוּמְאָה קַלָּה.

אֲבָל הָכָא, דְּאִידֵּי וְאִידֵּי טוּמְאָה קַלָּה – לָא.

אֶלָּא מִסֵּיפָא, מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי בִּשְׁנֵי סְדִינִין הַמְקוּפָּלִין וּמוּנָּחִין זֶה עַל זֶה וְיָשַׁב זָב עֲלֵיהֶן, שֶׁהָעֶלְיוֹן טָמֵא מִדְרָס, וְהַתַּחְתּוֹן טָמֵא מִדְרָס וּמַגַּע מִדְרָס. וְאַמַּאי? לֵימָא: שְׁבַע לֵיהּ טוּמְאָה!

הָתָם בְּבַת אַחַת, הָכָא בְּזֶה אַחַר זֶה.

אָמַר רָבָא: עִשָּׂרוֹן שֶׁחִלְּקוֹ, וְאָבַד אֶחָד מֵהֶן, וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו, וְנִמְצָא הָרִאשׁוֹן, וַהֲרֵי שְׁלָשְׁתָּן מוּנָּחִין בְּבֵיסָא – נִטְמָא אָבוּד, אָבוּד וְרִאשׁוֹן מִצְטָרְפִין, מוּפְרָשׁ אֵין מִצְטָרֵף.

נִטְמָא מוּפְרָשׁ – מוּפְרָשׁ וְרִאשׁוֹן מִצְטָרְפִין, אָבוּד אֵין מִצְטָרֵף; נִטְמָא רִאשׁוֹן – שְׁנֵיהֶם מִצְטָרְפִין.

אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ נִטְמָא אֶחָד מֵהֶן נָמֵי – שְׁנֵיהֶם מִצְטָרְפִין, מַאי טַעְמָא? כּוּלְּהוּ בְּנֵי בִּיקְתָּא דַּהֲדֵי נִינְהוּ.

וְכֵן לְעִנְיַן קְמִיצָה, קֶמֶץ מִן הָאָבוּד – שְׁיָרָיו וְרִאשׁוֹן נֶאֱכָלִין, מוּפְרָשׁ אֵינוֹ נֶאֱכָל; קֶמֶץ מִן הַמּוּפְרָשׁ – שְׁיָרָיו וְרִאשׁוֹן נֶאֱכָלִין, אָבוּד אֵינוֹ נֶאֱכָל.

קֶמֶץ מִן רִאשׁוֹן – שְׁנֵיהֶם אֵינָן נֶאֱכָלִין.

אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ קָמַץ מֵאֶחָד מֵהֶן, שְׁנֵיהֶן אֵינָן נֶאֱכָלִין. מַאי טַעְמָא? כּוּלְּהוּ נָמֵי בְּנֵי בִּיקְתָּא דַּהֲדֵי נִינְהוּ.

מַתְקִיף לַהּ רַב פָּפָּא: וְשִׁירַיִם דִּידְהוּ מִיהָא נֶאֱכָלִין? הָא אִיכָּא דַּנְקָא דְּקוֹמֶץ דְּלָא קָרֵיב!

מַתְקִיף לַהּ רַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב מְשַׁרְשְׁיָא: וְקוֹמֶץ גּוּפֵיהּ הֵיכִי קָרֵיב? הָא אִיכָּא תְּלָתָא חוּלִּין.

רַב אָשֵׁי אָמַר: קוֹמֶץ בְּדַעְתָּא דְּכֹהֵן תַּלְיָא מִילְּתָא, וְכֹהֵן כִּי קָמֵיץ – אַעְשָׂרוֹן קָא קָמֵיץ.

דף כה.

מַתְנִי' נִטְמָא הַקּוֹמֶץ וְהַקְּרִיבוֹ – הַצִּיץ מְרַצֶּה, יָצָא וְהִקְרִיבוֹ – אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה, שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטָּמֵא וְאֵינוֹ מְרַצֶּה עַל הַיּוֹצֵא.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנַן: "וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים" – וְכִי אֵיזֶה עָוֹן הוּא נוֹשֵׂא? אִם תֹּאמַר עָוֹן פִּיגּוּל – הֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר "לֹא יֵחָשֵׁב"! אִם תֹּאמַר עָוֹן נוֹתָר – הֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר "לֹא יֵרָצֶה"! הָא אֵינוֹ נוֹשֵׂא אֶלָּא עָוֹן טוּמְאָה, שֶׁהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ בְּצִיבּוּר.

מַתְקִיף לַהּ רַבִּי זֵירָא: אֵימָא עָוֹן יוֹצֵא, שֶׁהוּתַּר מִכְּלָלוֹ בְּבָמָה.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי, אָמַר קְרָא: "לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי ה'", עָוֹן דִּלְפָנֵי ה' – אִין, עָוֹן דְּיוֹצֵא – לָא.

מַתְקִיף לַהּ רַבִּי אִילְעָא: אֵימָא עָוֹן שְׁמֹאל, שֶׁהוּתַּר מִכְּלָלוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אָמַר קְרָא "עָוֹן" – עָוֹן שֶׁהָיָה בּוֹ וּדְחִיתִיו, לְאַפּוֹקֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּהֶכְשֵׁירוּ בִּשְׁמֹאל הוּא.

רַב אָשֵׁי אָמַר: "עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים", וְלֹא "עֲוֹן הַמַּקְדִּישִׁין".

אֲמַר לֵיהּ רַב סִימָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי לְרַב אָשֵׁי, וְאָמְרִי לַהּ רַב סִימָא בְּרֵיהּ דְּרַב אָשֵׁי לְרַב אָשֵׁי: וְאֵימָא עָוֹן בַּעַל מוּם שֶׁהוּתַּר מִכְּלָלוֹ בְּעוֹפוֹת, דְּאָמַר מָר: תְּמוּת וְזָכְרוּת בִּבְהֵמָה, וְאֵין תְּמוּת וְזָכְרוּת בְּעוֹפוֹת!

אֲמַר לֵיהּ: עָלֶיךָ אָמַר קְרָא, "לֹא יֵרָצֶה", "כִּי לֹא לְרָצוֹן יִהְיֶה לָכֶם".

תְּנוּ רַבָּנַן: דָּם שְׁנִטְמָא וּזְרָקוֹ בְּשׁוֹגֵג – הוּרְצָה, בְּמֵזִיד – לֹא הוּרְצָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּיָחִיד, אֲבָל בְּצִיבּוּר, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – הוּרְצָה, וּבְגוֹי, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן –

דף כה:

לֹא הוּרְצָה.

וּרְמִינְהִי: עַל מָה הַצִּיץ מְרַצֶּה? עַל הַדָּם וְעַל הַבָּשָׂר וְעַל הַחֵלֶב שְׁנִטְמָא, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאוֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, בֵּין בְּיָחִיד בֵּין בְּצִיבּוּר.

אָמַר רַב יוֹסֵף: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי יוֹסֵי, הָא רַבָּנַן. דְּתַנְיָא: אֵין תּוֹרְמִין מִן הַטָּמֵא עַל הַטָּהוֹר, וְאִם תָּרַם בְּשׁוֹגֵג – תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, בְּמֵזִיד – אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

אֵימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי דְּלָא קָנֵיס, דְּמַרְצֵה צִיץ עַל אֲכִילוֹת מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ? וְהָתַנְיָא: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת.

אֵיפוֹךְ: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל אֲכִילוֹת.

מַתְקֵיף לַהּ רַב שֵׁשֶׁת: וּמִי מָצֵית אָפְכַתְּ לַהּ? וְהָתַנְיָא: יָכוֹל בָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים יְהוּ חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה?

תַּלְמוּד לוֹמַר: "כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר", "וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה", הַנִּיתָּר לְטָהוֹרִין חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה,

וְשֶׁאֵינוֹ נִיתָּר לְטָהוֹרִין, אֵין חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה.

אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא: נֶאֱכָל לְטָהוֹרִין – חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה, וְשֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל לְטָהוֹרִין – אֵין חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה, אוֹצִיא אֲנִי אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַיּוֹצֵא, שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין לְטָהוֹרִים.

תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֲשֶׁר לַה'" – רִיבָּה.

יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אֶת הַפִּיגּוּלִין וְאֶת הַנּוֹתָרוֹת?

נוֹתָרוֹת הַיְינוּ לָן, אֶלָּא אַף הַפִּיגּוּלִין כַּנּוֹתָרוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים" – מִיעֵט.

וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת אֵלּוּ וּלְהוֹצִיא אֶת אֵלּוּ? אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב וּמִיעֵט, אָמַרְתָּ: מְרַבֶּה אֲנִי אֶת אֵלּוּ שֶׁהָיְתָה לָהֶן שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת אֵלּוּ שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהֶן שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר.

וְאִם תֹּאמַר: בָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים וַאֲכָלוֹ לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים, מִפְּנֵי מָה חַיָּיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טוּמְאָה? מִפְּנֵי שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה.

נִטְמָא – אֵין, יוֹצֵא – לָא.

מַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר: "אֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא"? רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר, וְקָתָנֵי דְּמַרְצֵה צִיץ עַל אֲכִילוֹת.

אֶלָּא אָמַר רַב חִסְדָּא, לָא קַשְׁיָא: הָא רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר, הָא רַבָּנַן.

אֵימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר דְּמַרְצֵה צִיץ עַל אֲכִילוֹת, דְּלָא קָנֵיס מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ? אִין, כִּי הֵיכִי דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי, שָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר, דְּתַנְיָא: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

אֵימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בִּתְרוּמָה דְּקִילָא, בְּקָדָשִׁים דַּחֲמִירִי מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ? אִם כֵּן, הָא אַמַּאן תִּרְמַיֵּיהּ?

רַבִּינָא אָמַר: טוּמְאָתוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – הוּרְצָה; זְרִיקָתוֹ, בְּשׁוֹגֵג – הוּרְצָה, בְּמֵזִיד – לֹא הוּרְצָה.

וְרַב שֵׁילָא אָמַר: זְרִיקָתוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – הוּרְצָה. טוּמְאָתוֹ, בְּשׁוֹגֵג – הוּרְצָה, בְּמֵזִיד – לֹא הוּרְצָה.

וּלְרַב שֵׁילָא, דְּקָתָנֵי: שֶׁנִּטְמָא בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – הָכִי קָאָמַר: נִטְמָא בְּשׁוֹגֵג וּזְרָקוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד.

דף כו.

תָּא שְׁמַע: דָּם שֶׁנִּטְמָא וּזְרָקוֹ בְּשׁוֹגֵג הוּרְצָה, בְּמֵזִיד לֹא הוּרְצָה – הָכִי קָאָמַר: דָּם שֶׁנִּטְמָא וּזְרָקוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – נִטְמָא בְּשׁוֹגֵג הוּרְצָה, בְּמֵזִיד לֹא הוּרְצָה.

מַתְנִי' נִטְמְאוּ שְׁיָרֶיהָ, נִשְׂרְפוּ שְׁיָרֶיהָ, אָבְדוּ שְׁיָרֶיהָ – כִּמְדַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּשֵׁירָה, וּכְמִדַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פְּסוּלָה.

גְּמָ' אָמַר רַב: וְהוּא שֶׁנִּטְמְאוּ כָּל שְׁיָרֶיהָ, אֲבָל מִקְצָת שְׁיָרֶיהָ – לָא.

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ: נִטְמָא – אִין, אָבוּד וְשָׁרוּף – לָא. מַאי קָסָבַר? אִי קָסָבַר: שִׁיּוּרָא מִילְּתָא הִיא – אֲפִילּוּ אָבוּד וְשָׁרוּף נָמֵי! אִי קָסָבַר: שִׁיּוּרָא לָאו מִילְּתָא הִיא, וְנִטְמָא מַאי טַעְמָא – דִּמְרַצֵּה צִיץ? אִי הָכִי, כָּל שְׁיָרֶיהָ נָמֵי!

לְעוֹלָם קָסָבַר: שִׁיּוּרָא מִילְּתָא הִיא, וְנִטְמָא – וְהוּא הַדִּין לְאָבוּד וְשָׁרוּף, וְהַאי דְּקָאָמַר "נִטְמָא" – רֵישַׁיְיהוּ נָקֵט.

כִּדְתַנְיָא, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁנִּשְׁתַּיֵּיר מֵהֶן כְּזַיִת בָּשָׂר אוֹ כְּזַיִת חֵלֶב – זוֹרֵק אֶת הַדָּם.

כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת חֵלֶב – אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם, וּבָעוֹלָה אֲפִילּוּ כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת חֵלֶב – זוֹרֵק אֶת הַדָּם, מִפְּנֵי שֶׁכּוּלָּהּ כָּלִיל, וּבַמִּנְחָה אֲפִילּוּ כּוּלָּהּ קֻמֶּצֶת – לֹא יִזְרוֹק.

מִנְחָה מַאי עֲבִידְתַּהּ? אָמַר רַב פָּפָּא: מִנְחַת נְסָכִים, סָלְקָא דַּעְתָּךְ – הוֹאִיל וּבַהֲדֵי זָבַח קָא אָתְיָא, כְּגוּפֵיהּ דְּזִיבְחָא דָּמְיָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

מְנָהֲנֵי מִילֵּי? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, וּמְטוּ בַּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא: אָמַר קְרָא "וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַה'", חֵלֶב – וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּשָׂר.

וְאַשְׁכְּחַן חֵלֶב, יוֹתֶרֶת וּשְׁתֵּי כְּלָיוֹת מְנָלַן? דְּקָתָנֵי: וּבַמִּנְחָה, אֲפִילּוּ כּוּלָּהּ קֻמֶּצֶת לֹא יִזְרוֹק.

מִנְחָה הוּא דְּלֹא יִזְרוֹק, הָא יוֹתֶרֶת וּשְׁתֵּי כְּלָיוֹת – יִזְרוֹק.

מְנָלַן? רַבִּי יוֹחָנָן דִּידֵיהּ אָמַר: "לְרֵיחַ נִיחֹחַ" – כֹּל שֶׁאַתָּה מַעֲלֶה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ.

וְאִיצְּטְרִיךְ לְמִכְתַּב "חֵלֶב", וְאִיצְּטְרִיךְ לְמִיכְתַּב "לְרֵיחַ נִיחוֹחַ", דְּאִי כְּתַב "חֵלֶב" הָוָה אָמֵינָא: חֵלֶב – אִין, יוֹתֶרֶת וּשְׁתֵּי כְלָיוֹת – לָא, כְּתַב רַחֲמָנָא "רֵיחַ נִיחוֹחַ". וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "לְרֵיחַ נִיחוֹחַ" הָוָה אָמֵינָא: אֲפִילּוּ מִנְחָה, כְּתַב רַחֲמָנָא "חֵלֶב".

מַתְנִי' שֶׁלֹּא בִּכְלֵי שָׁרֵת – פָּסוּל, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר. הִקְטִיר קוֹמְצָהּ פַּעֲמַיִם – כְּשֵׁרָה.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? אָמַר קְרָא "קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם". בָּא לְעוֹבָדָהּ בַּיָּד כְּחַטָּאת – עוֹבָדָהּ בְּיָמִין, כְּחַטָּאת. בִּכְלִי – עוֹבָדָהּ בִּשְׂמֹאל, כְּאָשָׁם.

וְרַבִּי יַנַּאי אָמַר: כֵּיוָן שֶׁקְּמָצוֹ מִכְּלֵי שָׁרֵת, מַעֲלֶהוּ וּמַקְטִירוֹ אֲפִילּוּ בְּהֶמְיָינוֹ, וַאֲפִילּוּ בְּמִקְדָּה שֶׁל חֶרֶשׂ. רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: הַכֹּל מוֹדִים בַּקּוֹמֶץ שֶׁטָּעוּן קִידּוּשׁ.

מֵיתִיבִי: הֶקְטֵר חֲלָבִים וְאֵבָרִים וְעֹצִים שֶׁהֶעֱלָן, בֵּין בַּיָּד בֵּין בִּכְלִי, בֵּין בְּיָמִין וּבֵין בִּשְׂמֹאל – כְּשֵׁרִין; הַקּוֹמֶץ וְהַקְּטוֹרֶת וְהַלְּבוֹנָה שֶׁהֶעֱלָן, בֵּין בַּיָּד בֵּין בִּכְלִי, בֵּין בְּיָמִין בֵּין בִּשְׂמֹאל – כְּשֵׁרִין. תְּיוּבְתָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא!

אָמַר לָךְ רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא: לִצְדָדִין קָתָנֵי – בַּיָּד בְּיָמִין, בִּכְלִי – בֵּין בְּיָמִין בֵּין בִּשְׂמֹאל.

תָּא שְׁמַע: קְמָצוֹ שֶׁלֹּא מִכְּלֵי שָׁרֵת, וְקִידְּשׁוֹ שֶׁלֹּא בִּכְלֵי שָׁרֵת, וְהֶעֱלוֹ וְהִקְטִירוֹ שֶׁלֹּא בִּכְלֵי שָׁרֵת – פָּסוּל, רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין בְּמַתָּן כְּלִי.

אֵימָא: מְמַתָּן כְּלִי וְאֵילָךְ.

תָּא שְׁמַע: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: קוֹמֶץ טָעוּן כְּלִי שָׁרֵת, כֵּיצַד? קוֹמְצוֹ מִכְּלֵי שָׁרֵת, וּמְקַדְּשׁוֹ בִּכְלֵי שָׁרֵת, וּמַעֲלוֹ וּמַקְטִירוֹ בִּכְלֵי שָׁרֵת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כֵּיוָן שֶׁקְּמָצוֹ מִכְּלֵי שָׁרֵת, מַעֲלוֹ וּמַקְטִירוֹ שֶׁלֹּא בִּכְלֵי שָׁרֵת וְדַיּוֹ.

אֵימָא: כֵּיוָן שֶׁקְּמָצוֹ וְקִדְּשׁוֹ בִּכְלֵי שָׁרֵת, מַעֲלוֹ וּמַקְטִירוֹ וְדַיּוֹ.

תָּא שְׁמַע: קָמַץ בִּימִינוֹ וְנָתַן בִּשְׂמֹאלוֹ – יַחֲזִיר לִימִינוֹ, בִּשְׂמֹאלוֹ

דף כו:

וְחִישֵּׁב עָלֶיהָ בֵּין חוּץ לִמְקוֹמוֹ בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

(לֹא) חִישֵּׁב עָלֶיהָ חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ – פִּיגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת, דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כֵּיוָן שֶׁנִּתְּנוֹ לִשְׂמֹאל – פְּסָלַתּוּ מַתְּנָתוֹ, מַאי טַעְמָא? מִשּׁוּם דְּבָעֵי קְדוּשָּׁה בִּכְלִי, וְכֵיוָן שֶׁנִּתְּנוֹ לִשְׂמֹאל – נַעֲשָׂה כְּדָם שֶׁנִּשְׁפַּךְ מִצַּוָּאר בְּהֵמָה עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ, שֶׁפָּסוּל.

מִכְּלָל דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן לָא בָּעוּ מַתָּן כְּלִי, תִּיּוּבְתָּא דְּרַב נַחְמָן, תִּיּוּבְתָּא.
לְרַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא מְסַיְּיעָא לֵיהּ, לְרַבִּי יַנַּאי לֵימָא תֶּיהֱוֵי תִּיּוּבְתָּא?
אָמַר לָךְ רַבִּי יַנַּאי: אֲנָא דַּאֲמַרִי כְּתַנָּא דְּהֶקֵּטֶר, וְלָאו לְצָדְדִים קָתָנֵי.
הִקְטִיר קוּמְצָהּ פַּעֲמַיִם – כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: "פַּעֲמַיִם" – וְלֹא פַּעֲמֵי פַּעֲמַיִם, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: "פַּעֲמַיִם" – וַאֲפִילּוּ פַּעֲמֵי פַּעֲמַיִם.
מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר רַבִּי זֵירָא: יֵשׁ קוֹמֶץ פָּחוֹת מִשְּׁנֵי זֵיתִים, וְיֵשׁ הַקֶּטֶרָה פְּחוּתָה מִכְּזַיִת אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי סָבַר: אֵין קוֹמֶץ פָּחוֹת מִשְּׁנֵי זֵיתִים, וְאֵין הַקֶּטֶרָה פְּחוּתָה מִכְּזַיִת. וְרַבִּי יוֹחָנָן סָבַר: יֵשׁ קוֹמֶץ פָּחוֹת מִשְּׁנֵי זֵיתִים, וְיֵשׁ הַקֶּטֶרָה פְּחוּתָה מִכְּזַיִת.
אִיתְּמַר: קוֹמֶץ מֵאֵימָתַי מַתִּיר שִׁירַיִם בַּאֲכִילָה? רַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר: מִשֶּׁמְּשָׁלָה בּוֹ (אֶת) הָאוּר, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִשֶּׁתֵּצֵית בּוֹ (אֶת) הָאוּר בְּרוּבּוֹ.
אָמַר לֵיהּ רַב יְהוּדָה לְרַבָּה בַּר רַב יִצְחָק: אַסְבְּרֵהּ לָךְ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר קְרָא: "וְהִנֵּה עֹלָה קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן", אֵין כִּבְשָׁן מַעֲלֶה קִיטוֹר עַד שֶׁתֵּצֵית הָאוּר בְּרוּבּוֹ.
אָמַר לֵיהּ רָבִין בַּר רַב אַדָּא לְרָבָא: אָמְרִי תַּלְמִידֶיךָ אָמַר רַב עַמְרָם, תַּנְיָא: אֵין לִי אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לִיקָרֵב בַּלַּיְלָה, כְּגוֹן אֵבָרִים וּפְדָרִים, שֶׁמַּעֲלָן וּמַקְטִירָן מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, וּמִתְעַכְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה כּוּלָּהּ.
דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לִיקָרֵב בַּיּוֹם, כְּגוֹן: הַקּוֹמֶץ, וְהַלְּבוֹנָה, וְהַקְּטֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשׁוּחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים, שֶׁמַּעֲלָן וּמַקְטִירָן מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ?
וְהָא אָמְרַתְּ דַּרְכָּן לִיקָרֵב בַּיּוֹם! אֶלָּא, עִם בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁמִּתְעַכְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה – מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה" – רִיבָּה.
וְהָא עִם בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ – לָא מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ שֶׁתֵּצֵית הָאוּר בְּרוּבּוֹ. לָא קַשְׁיָא: כָּאן לְקָלוּט, כָּאן לְהַתִּיר.
רַבִּי אֶלְעָזָר מַתְנֵי לַהּ "מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ", וּמוֹקֵים לַהּ בְּפוֹקְעִין, וְכֵן כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יַנַּאי: בְּפוֹקְעִין.
וּמִי אָמַר רַבִּי יַנַּאי הָכִי? וְהָא אָמַר רַבִּי יַנַּאי: קְטֹרֶת שֶׁפָּקְעָה מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, אֲפִילּוּ קְרָטִין שֶׁבָּהּ אֵין מַחֲזִירִין אוֹתָן! וְתָנֵי רַב חֲנִינָא בַּר מְנִיוֹמֵי בִּדְבֵי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: "אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ" – עֵיכּוּלֵי עוֹלָה אַתָּה מַחְזִיר, וְאִי אַתָּה מַחְזִיר עֵיכּוּלֵי קְטֹרֶת! סְמֵי מִיכָּן קְטֹרֶת.
אָמַר רַבִּי אַסִּי: כִּי פְּשִׁיט רַבִּי אֶלְעָזָר בִּמְנָחוֹת, בְּעֵי הָכִי – בְּעֵי רַבִּי אֶלְעָזָר: קוֹמֶץ שֶׁסִּידְּרוֹ, וְסִידֵּר עָלָיו אֶת הַמַּעֲרָכָה, מַהוּ? דָּרְךְ הַקְטָרָה בְּכָךְ, אוֹ אֵין דָּרְךְ הַקְטָרָה בְּכָךְ? תֵּיקוּ.

בָּעֵי חִזְקִיָּה: אֲבָרִין שֶׁסִּידְּרָן וְסִידֵּר עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעֲרָכָה, מַהוּ? "עַל הָעֵצִים" אָמַר רַחְמָנָא דַּוְקָא עַל הָעֵצִים, אוֹ דִלְמָא כֵּיוָן דִּכְתִיב קְרָא אַחֲרִינָא: "אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ", אִי בָּעֵי הָכִי עָבֵיד, אִי בָּעֵי הָכִי עָבֵיד? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רַבִּי יִצְחָק נַפָּחָא: אֲבָרִין שֶׁסִּידְּרָן בְּצִידֵּי הַמַּעֲרָכָה, מַהוּ? אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר "עַל" מַמָּשׁ – לָא תִּיבְּעֵי לָךְ,

דף כז.

דְּעַל הָעֵצִים כְּתִיב.

כִּי תִּיבְּעֵי לָךְ, אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר "עַל" בְּסָמוּךְ, מַאי? הָכָא נָמֵי "עַל" בְּסָמוּךְ, אוֹ דִלְמָא "עַל הָעֵצִים" דּוּמְיָא דְּ"עַל הַמִּזְבֵּחַ" – מָה הָתָם עַל מַמָּשׁ, אַף הָכָא נָמֵי עַל מַמָּשׁ? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' הַקּוֹמֶץ מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, עִשָּׂרוֹן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, הַיַּיִן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, הַשֶּׁמֶן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ.

הַסּוֹלֶת וְהַשֶּׁמֶן מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, הַקּוֹמֶץ וְהַלְּבוֹנָה מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא "מִלֹּא קֻמְצוֹ" תְּרֵי זִימְנֵי.

עִשָּׂרוֹן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא: "מִסָּלְתָּהּ", שֶׁאִם חָסְרָה כָּל שֶׁהוּא – פְּסוּלָה.

הַיַּיִן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, "כָּכָה".

הַשֶּׁמֶן מִיעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רוּבּוֹ, דִּמְנַחַת נְסָכִים – "כָּכָה", וּמִנְחַת נְדָבָה – אָמַר קְרָא: "וּמִשַּׁמְנָהּ", שֶׁאִם חָסַר כָּל שֶׁהוּא – פְּסוּלָה.

הַשֶּׁמֶן וְהַסּוֹלֶת מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, "מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ", "מִגְּרִשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ".

הַקּוֹמֶץ וְהַלְּבוֹנָה מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, "עַל כָּל לְבוֹנָתָהּ", "וְאֵת כָּל הַלְּבוֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה".

מַתְנִי' שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, שְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, שְׁתֵּי חַלּוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ.

שְׁנֵי סְדָרִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. שְׁנֵי בָּזִיכִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. הַסְּדָרִין וְהַבָּזִיכִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

שְׁנֵי מִינִים שֶׁבַּנְּזִיר, שְׁלֹשָׁה שֶׁבַּפָּרָה, וְאַרְבָּעָה שֶׁבַּתּוֹדָה, וְאַרְבָּעָה שֶׁבַּלּוּלָב, (וארבע) [וְאַרְבָּעָה] שֶׁבַּמְצוֹרָע – מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

שֶׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁבַּפָּרָה מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, שֶׁבַע הַזָּיוֹת שֶׁעַל בֵּין הַבַּדִּים, שֶׁעַל הַפָּרֹכֶת, שֶׁעַל מִזְבַּח הַזָּהָב – מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ.

גְּמָ׳ שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה – חוּקָּה.
שְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה – הֲוָיָה, שְׁתֵּי חַלּוֹת – הֲוָיָה.
שְׁנֵי סִדְּרִין – חוּקָּה, שְׁנֵי בְּזִיכִין – חוּקָּה, הַסִּדְּרִין וְהַבְּזִיכִין – חוּקָּה.
שְׁנֵי מִינִים שֶׁבַּנָּזִיר, דִּכְתִיב: ״כֵּן יַעֲשֶׂה״, שְׁלֹשָׁה שֶׁבַּפָּרָה – חוּקָּה.
אַרְבָּעָה שֶׁבְּתוֹדָה, דְּאִיתַּקַּשׁ לְנָזִיר, דִּכְתִיב: ״עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו״, וְאָמַר מָר: ״שְׁלָמָיו״ – לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר.
וְאַרְבָּעָה שֶׁבִּמְצוֹרָע, דִּכְתִיב: ״זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע״, וְאַרְבָּעָה שֶׁבַּלּוּלָב – ״וּלְקַחְתֶּם״, לְקִיחָה תַּמָּה.
אָמַר רַב חָנָן בַּר רָבָא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין לוֹ, אֲבָל יֵשׁ לוֹ – אֵין מְעַכְּבִין.
מֵיתִיבִי: אַרְבָּעָה מִינִין שֶׁבַּלּוּלָב, שְׁנַיִם מֵהֶן עוֹשִׂין פֵּירוֹת, וּשְׁנַיִם מֵהֶם אֵין עוֹשִׂין פֵּירוֹת; הָעוֹשִׂין פֵּירוֹת יִהְיוּ זְקוּקִין לְשֶׁאֵין עוֹשִׂין, וְשֶׁאֵין עוֹשִׂין פֵּירוֹת יִהְיוּ זְקוּקִין לְעוֹשִׂין פֵּירוֹת, וְאֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּהֶן עַד שֶׁיִּהוּ כוּלָּן בַּאֲגוּדָּה אֶחָת.
וְכֵן יִשְׂרָאֵל בְּהַרְצָאָה, עַד שֶׁיִּהוּ כוּלָּן בַּאֲגוּדָּה אֶחָת, שֶׁנֶּאֱמַר: ״הַבּוֹנָה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ״.
תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: לוּלָב בֵּין אֲגוּד בֵּין שֶׁאֵינוֹ אָגוּד – כָּשֵׁר; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָגוּד – כָּשֵׁר, שֶׁאֵינוֹ אָגוּד – פָּסוּל.
מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה? גְּמַר קִיחָה קִיחָה מֵ״אֲגוּדַּת אֲזוֹב״,
מָה לְהַלָּן בַּאֲגוּדָּה – אַף כָּאן בַּאֲגוּדָּה. וְרַבָּנַן, לָא גָּמְרִי ״קִיחָה קִיחָה״.
כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּתַנְיָא: לוּלָב מְצָוָה לְאוֹגְדוֹ, וְאִם לֹא אֲגָדוֹ – כָּשֵׁר? כְּמַאן? אִי כְּרַבִּי יְהוּדָה, לֹא אֲגָדוֹ אַמַּאי כָּשֵׁר? אִי רַבָּנַן, מַאי מִצְוָה?
לְעוֹלָם רַבָּנַן, וּמַאי מִצְוָה? מִשּׁוּם ״זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ״.
שֶׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁבַּפָּרָה מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ – חוּקָּה.
שֶׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁעַל בֵּין הַבַּדִּים, וְשֶׁעַל מִזְבַּח הַזָּהָב, וְשֶׁעַל הַפָּרוֹכֶת – מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ; דִּיּוֹם הַכִּפּוּרִים כְּתִיב חוּקָּה.
דְּפַר כֹּהֵן מָשׁוּחַ, וּדְפַר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִיבּוּר, וְדִשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה – כִּדְתַנְיָא: ״וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר״, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְכָפוֹל בְּהַזָּאוֹת,

דף כז:

שֶׁאִם חִיסֵּר אַחַת מִן הַמַּתָּנוֹת לֹא עָשָׂה כְּלוּם.
תָּנוּ רַבָּנַן: שֶׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁבַּפָּרָה, שֶׁעָשָׂאָן – בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, בֵּין שֶׁלֹּא מְכוּוָנוֹת אֶל נֹכַח פְּנֵי אוֹהֶל מוֹעֵד – פְּסוּלוֹת.

וְשֶׁבִּפְנִים, וְשֶׁבְּמִצְוֹרָע – שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, פְּסוּלוֹת; שֶׁלֹּא מְכוּוָונוֹת, כְּשֵׁרוֹת.
וְהָתַנְיָא גַּבֵּי פָּרָה: שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – פְּסוּלוֹת, שֶׁלֹּא מְכוּוָונוֹת – כְּשֵׁרוֹת. אָמַר רַב חִסְדָּא: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי יְהוּדָה, הָא רַבָּנַן.
דְּתַנְיָא: מְחוּסְּרֵי כַּפָּרָה שֶׁנִּכְנְסוּ לָעֲזָרָה בְּשׁוֹגֵג – חַיָּיב חַטָּאת, בְּמֵזִיד – עָנוּשׁ כָּרֵת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר טְבוּל יוֹם וּשְׁאָר כָּל הַטְּמֵאִים.
וּטְהוֹרִים שֶׁנִּכְנְסוּ לִפְנִים מִמְּחִיצָתָן, לַהֵיכָל כּוּלּוֹ – בְּאַרְבָּעִים, מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת – בְּמִיתָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הֵיכָל כּוּלּוֹ וּמִבֵּית לַפָּרֹכֶת – בְּאַרְבָּעִים, וְאֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת – בְּמִיתָה.
בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? בְּהַאי קְרָא: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבוֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרוֹן וְלֹא יָמוּת". רַבָּנַן סָבְרִי: "אֶל הַקּוֹדֶשׁ" – בְּ"לֹא יָבֹא", "מִבֵּית לַפָּרֹכֶת" וְ"אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" – בְּ"לֹא יָמוּת".
וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: "אֶל הַקּוֹדֶשׁ" וּ"מִבֵּית לַפָּרֹכֶת" – בְּ"לֹא יָבֹא", וְ"אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" – בְּ"לֹא יָמוּת".
מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנַן? אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כִּדְקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא "אֶל הַקּוֹדֶשׁ" וְ"אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת", וְלָא בָּעֵי "מִבֵּית לַפָּרֹכֶת", וַאֲנָא אָמֵינָא: הֵיכָל מִיחַיַּיב, מִבֵּית לַפָּרֹכֶת מַבָּעְיָא? "מִבֵּית הַפָּרֹכֶת" דִּכְתַב רַחֲמָנָא לְמָה לִי? שְׁמַע מִינַּהּ בְּמִיתָה.
וְרַבִּי יְהוּדָה: אִי כְּתַב רַחֲמָנָא "אֶל הַקּוֹדֶשׁ" וְלָא כְּתַב "מִבֵּית לַפָּרֹכֶת", הֲוָה אָמֵינָא: מַאי קוֹדֶשׁ – מִבֵּית לַפָּרֹכֶת, אֲבָל הֵיכָל לָאו נָמֵי לָא. וְרַבָּנַן: הָהוּא לָא מָצֵית אָמַרְתְּ, דְּהֵיכָל כּוּלּוֹ אִיקְרִי "קוֹדֶשׁ", שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים".
וְרַבִּי יְהוּדָה מַאי טַעְמָא? אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כִּדְקָאָמְרִי רַבָּנַן, לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא "אֶל הַקּוֹדֶשׁ" וּ"מִבֵּית לַפָּרֹכֶת", וְלָא בָּעֵי "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת", וַאֲנָא אָמֵינָא: "מִבֵּית לַפָּרוֹכֶת" בְּמִיתָה, "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" מִיבַּעְיָא? "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" דִּכְתַב רַחֲמָנָא לְמָה לִי? שְׁמַע מִינַּהּ: "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" בְּמִיתָה, "מִבֵּית לַפָּרֹכֶת" בְּאַזְהָרָה.
וְרַבָּנַן? [אִין] הָכִי נָמֵי דְּלָא צְרִיךְ, וְהַאי דִּכְתַב רַחֲמָנָא "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" לְמַעוֹטֵי דֶּרֶךְ מְשׁוּפָּשׁ.
כִּדְתָנָא דְּבֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֶדְמָה" – זֶה בָּנָה אָב, כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "פְּנֵי" אֵינוֹ אֶלָּא פְּנֵי קְדִים.
וְרַבִּי יְהוּדָה, לֵימָא קְרָא "פְּנֵי", מַאי "אֶל"? שְׁמַע מִינַּהּ "אֶל" דָּוְקָא, וְרַבָּנַן – "אֶל" לָאו דָּוְקָא.
וְרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר "אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת" דָּוְקָא, וְ"הִזָּה אֶל נֹכַח" נָמֵי דָּוְקָא.
וְרַבָּנַן: מִדְּהָתָם לָאו דָּוְקָא, הָכָא נָמֵי לָאו דָּוְקָא.

מַתְקֵיף לַהּ רַב יוֹסֵף לְרַבִּי יְהוּדָה: מִדְּ"אֶל" דַּוְקָא, (אֶל נֹכַח) [עַל] נָמֵי דַּוְקָא? אֶלָּא דְּמִקְדַּשׁ שֵׁנִי דְּלָא הֲווֹ אָרוֹן וְכַפּוֹרֶת, הָכִי נָמֵי דְּלָא עָבֵיד הַזָּאוֹת?

אָמַר רַבָּה בַּר עוּלָּא, אָמַר קְרָא: "וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ" – מָקוֹם הַמְקוּדָּשׁ לַקּוֹדֶשׁ.

רָבָא אָמַר: הָא וְהָא רַבָּנַן,

דף כח.

הָא דְּקָאֵי מִזְּרָח וּמַעֲרָב וְאַדִּי, הָא דְּקָאֵי צָפוֹן וְדָרוֹם וְאַדִּי.

אָמַר מָר: וְשֶׁבִּפְנִים וְשֶׁבְּמִצְוֹרָע, שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – פְּסוּלוֹת, שֶׁלֹּא מִכְּוָונוֹת – כְּשֵׁרוֹת. וְהָתַנְיָא: בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן בֵּין שֶׁלֹּא מִכְּוָונוֹת – כְּשֵׁרוֹת!

אָמַר רַב יוֹסֵף: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהָא רַבָּנַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמַקֵּישׁ אָשָׁם לְחַטָּאת – מַקֵּישׁ נָמֵי לוֹג לְאָשָׁם, רַבָּנַן לָא מַקְּשִׁי.

וּלְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְכִי דָּבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶיקֵּשׁ?

אֶלָּא אָמַר רָבָא: הָא וְהָא רַבָּנַן, כָּאן לְהַכְשִׁיר הַקָּרְבָּן, כָּאן לְהַרְצוֹת, שֶׁלֹּא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשׁוּם חוֹבָה.

מַתְנִי' שִׁבְעָה קְנֵי מְנוֹרָה מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, שִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, שְׁתֵּי פָּרְשִׁיּוֹת שֶׁבַּמְּזוּזָה מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, אֲפִילּוּ כְּתָב אֶחָד מֵעַכְּבָן.

אַרְבַּע פָּרְשִׁיּוֹת שֶׁבַּתְּפִילִּין מְעַכְּבִין זוֹ אֶת זוֹ, אֲפִילּוּ כְּתָב אֶחָד מֵעַכְּבָן. אַרְבַּע צִיצִיּוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, שֶׁאַרְבַּעְתָּן מִצְוָה אַחַת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַרְבַּעְתָּן אַרְבַּע מִצְוֹת.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא? הֲוָיָה כְּתִיב בְּהוּ.

תָּנוּ רַבָּנַן: מְנוֹרָה הָיְתָה בָּאָה מִן הָעֶשֶׂת וּמִן הַזָּהָב. עֶשֶׂאהּ מִן הַגְּרוּטָאוֹת – פְּסוּלָה, מִשְּׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת – כְּשֵׁרָה. מַאי שְׁנָא מִן הַגְּרוּטָאוֹת פְּסוּלָה? דִּכְתִיב "מִקְשָׁה" וַהֲוָיָה, שְׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת נָמֵי זָהָב וַהֲוָיָה!

אָמַר קְרָא "תֵּיעָשֶׂה", לְרַבּוֹת שְׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת. וְאֵימָא לְרַבּוֹת גְּרוּטָאוֹת? לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּאָ"מִקְשָׁה" כְּתִיבָה הֲוָיָה.

"תֵּיעָשֶׂה" נָמֵי אָ"מִקְשָׁה" כְּתִיב, "מִקְשָׁה" "מִקְשָׁה" לְעַכֵּב.

"זָהָב" "זָהָב" נָמֵי לְעַכֵּב!

הַאי מַאי? אִי אְמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא מִן הַגְּרוּטָאוֹת פְּסוּלָה, מִשְּׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת כְּשֵׁרָה – הַיְינוּ "זָהָב" "זָהָב" "מִקְשָׁה" "מִקְשָׁה" לְדָרְשָׁא. אֶלָּא אִי אְמְרַתְּ מִן הַגְּרוּטָאוֹת כְּשֵׁרָה, מִשְּׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת פְּסוּלָה – "זָהָב" "זָהָב" "מִקְשָׁה" "מִקְשָׁה" מַאי דְּרִשַׁתְּ בֵּיהּ?

מַאי דִּרְשָׁא? דְּתַנְיָא: ״כְּכָר זָהָב טָהוֹר יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֵת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה״ – בָּאָה זָהָב, בָּאָה כְּכָר; אֵינָהּ בָּאָה זָהָב, אֵינָהּ בָּאָה כְּכָר. ״גְּבִיעֶיהָ כַּפְתּוֹרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ״ – בָּאָה זָהָב, בָּאָה גְּבִיעִים כַּפְתּוֹרִים וּפְרָחִים; אֵינָהּ בָּאָה זָהָב, אֵינָהּ בָּאָה גְּבִיעִים כַּפְתּוֹרִים וּפְרָחִים.
וְאֵימָא נָמֵי: בָּאָה זָהָב – בָּאָה קָנִים, אֵינָהּ בָּאָה זָהָב – אֵינָהּ בָּאָה קָנִים? הָהוּא פְּמוֹט מִיקָּרֵי.
״וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב״ – בָּאָה זָהָב, בָּאָה מִקְשָׁה; אֵינָהּ בָּאָה זָהָב, אֵינָהּ בָּאָה מִקְשָׁה.
״מִקְשָׁה״ דְּסֵיפָא לְמַאי אָתָא? לְמַעוֹטֵי חֲצוֹצְרוֹת, דְּתַנְיָא: חֲצוֹצְרוֹת הָיוּ בָּאִים מִן הָעֶשֶׁת, מִן הַכֶּסֶף. עָשָׂאם מִן הַגְּרוּטָאוֹת – כְּשֵׁרִים, מִשְּׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת – פְּסוּלִים.
וּמַאי שְׁנָא מִשְּׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת פְּסוּלִים, דִּכְתִיב ״כֶּסֶף״ וַהֲוָיָה, מִן הַגְּרוּטָאוֹת נָמֵי ״מִקְשָׁה״ וַהֲוָיָה? מִיעֵט רַחֲמָנָא גַּבֵּי מְנוֹרָה ״מִקְשָׁה הִיא״ – ״הִיא״, וְלָא חֲצוֹצְרוֹת.
תָּנוּ רַבָּנָן: כָּל הַכֵּלִים

דף כח:

שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, כְּשֵׁרִים לוֹ וּכְשֵׁרִים לְדוֹרוֹת. חֲצוֹצְרוֹת, כְּשֵׁרוֹת לוֹ וּפְסוּלוֹת לְדוֹרוֹת.
חֲצוֹצְרוֹת מַאי טַעְמָא? אִילֵימָא דְּאָמַר קְרָא ״עֲשֵׂה לְךָ״, לְךָ וְלֹא לְדוֹרוֹת, אֶלָּא מֵעַתָּה ״וְעָשִׂית לְךָ אָרוֹן עֵץ״, הָכִי נָמֵי דִּלְךָ וְלֹא לְדוֹרוֹת?
אֶלָּא, אִי לְמַאן דְּאָמַר: ״לְךָ״ – מִשֶּׁלְךָ, אִי לְמַאן דְּאָמַר: כְּבִיכוֹל בְּשֶׁלְךָ אֲנִי רוֹצֶה יוֹתֵר מִשֶּׁלָּהֶם, הַאי נָמֵי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְהָכִי. שְׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא ״לְךָ״ ״לְךָ״ תְּרֵי זִימְנֵי: ״עֲשֵׂה לְךָ״ ״וְהָיוּ לְךָ״.
תָּנֵי רַב פָּפָּא בְּרֵיהּ דְּרַב חָנִין קַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף: מְנוֹרָה הָיְתָה בָּאָה מִן הָעֶשֶׁת מִן הַזָּהָב, עֶשְׂאָהּ שֶׁל כֶּסֶף – כְּשֵׁרָה, שֶׁל בַּעַז וְשֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל גִּיסְטְרוֹן – רַבִּי פּוֹסֵל וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר, שֶׁל עֵץ וְשֶׁל עֶצֶם וְשֶׁל זְכוּכִית – דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה.
אֲמַר לֵיהּ: מַאי דַּעְתָּךְ? אָמַר לֵיהּ: בֵּין מָר וּבֵין מָר כְּלָלֵי וּפְרָטֵי דָּרְשִׁי.
מֵיהוּ, מָר סָבַר: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁל מַתֶּכֶת – אַף כֹּל שֶׁל מַתֶּכֶת, וּמָר סָבַר: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר חָשׁוּב – אַף כָּל דָּבָר חָשׁוּב. אָמַר לֵיהּ: סְמִי דִּידָךְ מִקַּמֵּי דִּידִי.
דְּתַנְיָא: כְּלֵי שָׁרֵת שֶׁעָשָׂאן שֶׁל עֵץ, רַבִּי פּוֹסֵל, וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר. בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? רַבִּי דָּרֵישׁ כְּלָלֵי וּפְרָטֵי, וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דָּרֵישׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי.
רַבִּי דָּרֵישׁ כְּלָלֵי וּפְרָטֵי, ״וְעָשִׂית מְנֹרַת״ – כְּלָל, ״זָהָב טָהוֹר״ – פְּרָט, ״מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה״ – חָזַר וְכָלַל, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁל מַתֶּכֶת, אַף כֹּל שֶׁל מַתֶּכֶת.

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה דָּרַשׁ רִיבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי: "וְעָשִׂיתָ מְנוֹרַת" – רִיבָּה, "זָהָב טָהוֹר" – מִיעֵט, "מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה" – חָזַר וְרִיבָּה. רִיבָּה וּמִיעֵט וְרִיבָּה – רִיבָּה הַכֹּל, וּמַאי רַבִּי? רַבִּי כֹּל מִילֵּי, וּמַאי מַיעֵט? מַיעֵט שֶׁל חֶרֶס.

אַדְּרַבָּה, סְמִי דִּידָךְ מִקַּמֵּי דִּידִי! לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּתַנְיָא: אֵין לוֹ זָהָב מֵבִיא אַף שֶׁל כֶּסֶף, שֶׁל נְחשֶׁת, שֶׁל בַּרְזֶל, וְשֶׁל בְּדִיל, וְשֶׁל עוֹפֶרֶת. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר אַף בְּשֶׁל עֵץ. וְתַנְיָא אִידַּךְ: לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם בַּיִת תַּבְנִית הֵיכָל, אַכְסַדְרָה כְּנֶגֶד אוּלָם, חָצֵר כְּנֶגֶד עֲזָרָה, שֻׁלְחָן כְּנֶגֶד שֻׁלְחָן, מְנוֹרָה כְּנֶגֶד מְנוֹרָה, אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא שֶׁל חֲמִשָּׁה וְשֶׁל שִׁשָּׁה וְשֶׁל שִׁמְנָה, וְשֶׁל שִׁבְעָה לֹא יַעֲשֶׂה, וַאֲפִילּוּ מִשְׁאָר מִינֵי מַתֶּכוֹת.

רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף שֶׁל עֵץ לֹא יַעֲשֶׂה, כְּדֶרֶךְ שֶׁעָשׂוּ מַלְכֵי בֵּית חַשְׁמוֹנַאי. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? שֶׁפּוּדִים שֶׁל בַּרְזֶל הָיוּ, וְחִיפּוּם בְּבַעַץ. הֶעֱשִׁירוּ – עֲשָׂאוּם שֶׁל כֶּסֶף, חָזְרוּ וְהֶעֱשִׁירוּ – עֲשָׂאוּם שֶׁל זָהָב.

אָמַר שְׁמוּאֵל מִשְּׁמֵיהּ דְּסָבָא: גּוֹבְהָהּ שֶׁל מְנוֹרָה שְׁמֹנָה עָשָׂר טְפָחִים, הָרַגְלַיִם וְהַפֶּרַח שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְטִפְחַיִים חָלָק, וְטֶפַח שֶׁבּוֹ גְּבִיעַ וְכַפְתּוֹר וָפֶרַח, וְטִפְחַיִים חָלָק, וְטֶפַח כַּפְתּוֹר.

וּשְׁנֵי קָנִים יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ, אֶחָד אֵילָךְ וְאֶחָד אֵילָךְ, וְנִמְשָׁכִין וְעוֹלִין כְּנֶגֶד גּוֹבְהָהּ שֶׁל מְנוֹרָה, וְטֶפַח חָלָק, וְטֶפַח כַּפְתּוֹר וּשְׁנֵי קָנִים יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ, אֶחָד אֵילָךְ וְאֶחָד אֵילָךְ, נִמְשָׁכִין וְעוֹלִין כְּנֶגֶד גּוֹבְהָהּ שֶׁל מְנוֹרָה, וְטֶפַח חָלָק, וְטֶפַח כַּפְתּוֹר וּשְׁנֵי קָנִים יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ, אֶחָד אֵילָךְ וְאֶחָד אֵילָךְ, וְנִמְשָׁכִין וְעוֹלִין כְּנֶגֶד גּוֹבְהָהּ שֶׁל מְנוֹרָה, וְטִפְחַיִים חָלָק, נִשְׁתַּיְּירוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה טְפָחִים שֶׁבָּהֶן שְׁלֹשָׁה גְּבִיעִין וְכַפְתּוֹר וָפֶרַח.

וּגְבִיעִין לָמָּה הֵן דּוֹמִין? כְּמִין כּוֹסוֹת אֲלֶכְסַנְדְּרִיִּים, כַּפְתּוֹרִים לָמָּה הֵן דּוֹמִין? כְּמִין תַּפּוּחֵי הַכְּרֵתִיִּים, פְּרָחִים לָמָּה הֵן דּוֹמִין? כְּמִין פִּרְחֵי הָעַמּוּדִין, וְנִמְצְאוּ גְּבִיעִין עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם, כַּפְתּוֹרִים אַחַד עָשָׂר, פְּרָחִים תִּשְׁעָה.

גְּבִיעִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, כַּפְתּוֹרִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, פְּרָחִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, גְּבִיעִים כַּפְתּוֹרִים וּפְרָחִים מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

בְּשֶׁלְמָא גְּבִיעִים עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם, דִּכְתִיב: "וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְּבִעִים וְגוֹ'", וּכְתִיב: "שְׁלֹשָׁה גְּבָעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתּוֹר וָפֶרַח וְגוֹ'", אַרְבָּעָה דִּידַהּ

דף כט.

וַתַּמְנֵי סָרֵי דְּקָנִים, הָא עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין. כַּפְתּוֹרִין נָמֵי אַחַד עָשָׂר כַּפְתּוֹרִין: תְּרֵי דִּידַהּ, וְשִׁשָּׁה דְּקָנִים, וְכַפְתּוֹר וְכַפְתּוֹר וְכַפְתּוֹר, הָא חַד סָר.

אֶלָּא פְּרָחִים תִּשְׁעָה מְנָלַן? פְּרָחִים תְּרֵי דִּידְהוּ, וְשִׁשָּׁה דְּקָנִים – תְּמָנְיָא הָווּ! אָמַר רַב שַׁלְמָן: כְּתִיב "עַד יֵרֶכָה עַד פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִיא".

אָמַר רַב: גּוֹבְהָהּ שֶׁל מְנוֹרָה תִּשְׁעָה טְפָחִים. אִיתִיבֵיהּ רַב שִׁימִי בַּר חִיָּיא לְרַב: אֶבֶן הָיְתָה לִפְנֵי מְנוֹרָה וּבָהּ שָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת, שֶׁעָלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת.

אֲמַר לֵיהּ: שִׁימִי אַתְּ? כִּי קָאֲמִינָא מִשְּׁפַת קָנִים וּלְמַעְלָה.

כְּתִיב: "וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת וְהַמֶּלְקָחַיִם זָהָב הוּא מִכְלוֹת זָהָב". מַאי "מִיכְלוֹת זָהָב"? אָמַר רַב אַמֵּי: שֶׁכִּילַּתּוּ לְכָל זָהָב סָגוּר שֶׁל שְׁלֹמֹה, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: עֶשֶׂר מְנוֹרוֹת עָשָׂה שְׁלֹמֹה, וְכָל אַחַת וְאַחַת הֵבִיא לָהּ אֶלֶף כִּכַּר זָהָב, וְהִכְנִיסוּהוּ אֶלֶף פְּעָמִים לְכוֹר, וְהֶעֱמִידוּהוּ עַל כִּכָּר.

אִינִי? וְהָכְתִיב: "וְכָל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכֹל כְּלֵי בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה"! זָהָב סָגוּר קָא אָמְרִינַן.

וּמִי חָסַר כּוּלֵּי הַאי? וְהָתַנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַעֲשֶׂה וְהָיְתָה [מְנוֹרַת] בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יְתֵירָה עַל שֶׁל מֹשֶׁה בְּדִינַר זָהָב קוּרְדְּיָקְיָנִי, וְהִכְנִיסוּהָ שְׁמוֹנִים פְּעָמִים לְכוֹר, וְהֶעֱמִידוּהָ עַל כִּכָּר. כֵּיוָן דְּקָאֵי קָאֵי.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי, אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, מַאי דִּכְתִיב: "עַל הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה", שֶׁיָּרְדוּ מַעֲשֶׂיהָ מִמְּקוֹם טָהֳרָה. אֶלָּא מֵעַתָּה, "עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר" שֶׁיָּרְדוּ מַעֲשָׂיו מִמְּקוֹם טָהוֹר? אֶלָּא טָהוֹר – מִכְּלָל שֶׁהוּא טָמֵא, הָכָא נָמֵי טָהוֹרָה – מִכְּלָל שֶׁהִיא טְמֵאָה.

בִּשְׁלָמָא הָתָם, כְּדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב "עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר", מִכְּלָל שֶׁהוּא טָמֵא? כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת הוּא, וְכָל כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת אֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה! אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁמַּגְבִּיהִין אוֹתוֹ לְעוֹלֵי רְגָלִים, וּמַרְאִים לָהֶם לֶחֶם הַפָּנִים, וְאוֹמֵר לָהֶם: רְאוּ חִיבַּתְכֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם.

מַאי חִיבַּתְכֶם? כִּדְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה בְּלֶחֶם הַפָּנִים, סִילּוּקוֹ כְּסִידּוּרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְשׁוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ".

אֶלָּא הָכָא, "טָהוֹרָה" מִכְּלָל שֶׁהִיא טְמֵאָה? פְּשִׁיטָא, כְּלֵי מַתָּכוֹת נִינְהוּ, וּכְלֵי מַתָּכוֹת מְקַבְּלִין טוּמְאָה! אֶלָּא, שֶׁיָּרְדוּ מַעֲשֶׂיהָ מִמְּקוֹם טָהֳרָה.

תַּנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָרוֹן שֶׁל אֵשׁ וְשֻׁלְחָן שֶׁל אֵשׁ וּמְנוֹרָה שֶׁל אֵשׁ יָרְדוּ מִן הַשָּׁמַיִם, וְרָאָה מֹשֶׁה וְעָשָׂה כְּמוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וּרְאֵה וַעֲשֵׂה כְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר".

אֶלָּא מֵעַתָּה, "וַהֲקֵמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאֵיתָ בָּהָר", הָכִי נָמֵי? הָכָא כְּתִיב "כְּמִשְׁפָּטוֹ", הָתָם כְּתִיב "כְּתַבְנִיתָם".

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: גַּבְרִיאֵל חָגוּר כְּמִין פְּסִיקְיָא הָיָה, וְהָרְאָה לוֹ לְמֹשֶׁה מַעֲשֵׂה מְנוֹרָה, דִּכְתִיב: "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה".

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָיוּ קָשִׁין לוֹ לְמֹשֶׁה, עַד שֶׁהֶרְאָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאֶצְבָּעוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: מְנוֹרָה, וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּשְׁרָצִים. מְנוֹרָה – דִּכְתִיב: "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה", רֹאשׁ חוֹדֶשׁ – דִּכְתִיב: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים", שְׁרָצִים – דִּכְתִיב: "וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא". וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף הִלְכוֹת שְׁחִיטָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ". שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּמְּזוּזָה מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, וַאֲפִילּוּ כְּתָב אֶחָד מֵעַכְּבָן. פְּשִׁיטָא!

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לְקוֹצָהּ שֶׁל יוֹד. וְהָא נָמֵי פְּשִׁיטָא! אֶלָּא לְכְאִידֵךְ דְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל אוֹת שֶׁאֵין גְּוִיל מוּקָף לָהּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ – פְּסוּלָה.

אָמַר אַשְׁיָאן בַּר נָדָבָךְ מִשְׁמֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה: נִיקֵּב תּוֹכוֹ שֶׁל הֵ״י כָּשֵׁר, יְרֵיכוֹ פָּסוּל. אָמַר רַבִּי זֵירָא: לְדִידִי מְפָרְשָׁה לִי מִינֵּיהּ דְּרַב הוּנָא, וְרַבִּי יַעֲקֹב אָמַר: לְדִידִי מְפָרְשָׁה לִי מִינֵּיהּ דְּרַב יְהוּדָה: נִיקֵּב תּוֹכוֹ שֶׁל הֵ״י כָּשֵׁר, יְרֵיכוֹ – אִם נִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ כְּשִׁיעוּר אוֹת קְטַנָּה כָּשֵׁר, וְאִם לָאו – פָּסוּל.

אַגְּרָא חֲמוּהּ דְּרַבִּי אַבָּא,

דף כט:

אִיפְּסִיקָא לֵיהּ כַּרְעָא דְּהֵ״י דְּ״הָעָם״ בְּנִיקְבָּא, אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא. אֲמַר לֵיהּ: אִם (מִשְׁתַּיֵּיר) [נִשְׁתַּיֵּיר] בּוֹ כְּשִׁיעוּר אוֹת קְטַנָּה – כָּשֵׁר, וְאִם לָאו – פָּסוּל.

רָאמֵי בַּר תַּמְרֵי, דְּהוּא חֲמוּהּ דְּרַמֵּי בַּר דִּיקוּלֵי, אִיפְּסִיקָא לֵיהּ כַּרְעָא דְּוָי״ו דְּ״וַיַּהַרֹג״ בְּנִיקְבָּא, אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי זֵירָא. אֲמַר לֵיהּ: זִיל אַיְיתִי יָנוֹקָא דְּלָא חַכִּים וְלָא טָפֵשׁ – אִי קָרֵי לֵיהּ ״וַיַּהַרֹג״ כָּשֵׁר, אִי לָא – ״יֵהָרֵג״ הוּא, וּפָסוּל.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה מֹשֶׁה לַמָּרוֹם, מְצָאוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיּוֹשֵׁב וְקוֹשֵׁר כְּתָרִים לָאוֹתִיּוֹת, אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִי מְעַכֵּב עַל יָדֶךָ? אָמַר לוֹ: אָדָם אֶחָד יֵשׁ שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת בְּסוֹף כַּמָּה דוֹרוֹת וַעֲקִיבָא בֶּן יוֹסֵף שְׁמוֹ, שֶׁעָתִיד לִדְרוֹשׁ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תִּילֵי תִילִין שֶׁל הֲלָכוֹת.

אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַרְאֵהוּ לִי, אָמַר לוֹ: חֲזוֹר לַאֲחוֹרֶךָ. הָלַךְ וְיָשַׁב בְּסוֹף שְׁמוֹנָה שׁוּרוֹת, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ מָה הֵן אוֹמְרִים, תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְדָבָר אֶחָד, אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: רַבִּי, מְנַיִן לָךְ? אָמַר לָהֶן: ״הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי״, נִתְיַישְּׁבָה דַּעְתּוֹ.

חָזַר וּבָא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לְךָ אָדָם כָּזֶה וְאַתָּה נוֹתֵן תּוֹרָה עַל יָדִי? אָמַר לוֹ: שְׁתוֹק, כָּךְ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנַי. אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִרְאִיתַנִי תּוֹרָתוֹ, הַרְאֵנִי שְׂכָרוֹ. אָמַר לוֹ: חֲזוֹר. חָזַר לַאֲחוֹרָיו, רָאָה שֶׁשּׁוֹקְלִין בְּשָׂרוֹ בְּמָקוֹלִין. אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זוֹ תּוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ? אָמַר לוֹ: שְׁתוֹק, כָּךְ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנַי.

אָמַר רָבָא: שָׁבַעָה אוֹתִיּוֹת צְרִיכוֹת שְׁלִשָּׁה זִיווּנִין, וְאֵלּוּ הֵן: שעטנ"ז ג"ץ. אָמַר רַב אָשֵׁי: חֲזִינָא לְהוּ לְסָפְרֵי דַּווּקְנֵי דְּבֵי רַב, דְּחָטְרֵי לְהוּ לְגַגֵּיהּ דְּחֵי"ת, וְתָלוּ לֵיהּ לְכַרְעֵיהּ דְּהֵ"י.

חָטְרֵי לְהוּ לְגַגֵּיהּ דְּחֵי"ת, כְּלוֹמַר: חַי הוּא בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְתָלוּ לֵיהּ לְכַרְעֵיהּ דְּהֵ"י, כְּדַבְעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה מַרַבִּי אַמֵּי: מַאי דִּכְתִיב "בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים"? אֲמַר לֵיהּ: כָּל הַתּוֹלֶה בִּטְחוֹנוֹ בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֲרֵי לוֹ מַחְסֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלָעוֹלָם הַבָּא.

אֲמַר לֵיהּ: אֲנָא הָכִי קָא קַשְׁיָא לִי, מַאי שְׁנָא דִּכְתִיב "בְּיָהּ" וְלָא כְּתִיב "יָהּ"?

כְּדְדָרֵישׁ רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי אִילְעַאי: אֵלּוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶחָד בְּהֵ"י וְאֶחָד בְּיו"ד, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם הָעוֹלָם הַבָּא בְּיו"ד וְהָעוֹלָם הַזֶּה בְּהֵ"י, אִם הָעוֹלָם הַזֶּה בְּיו"ד וְהָעוֹלָם הַבָּא בְּהֵ"י.

כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם", אַל תִּקְרֵי "בְּהִבָּרְאָם" אֶלָּא: בְּהֵ"י בְּרָאָם.

וּמִפְּנֵי מָה נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה בְּהֵ"י? מִפְּנֵי שֶׁדּוֹמֶה לְאַכְסַדְרָה, שֶׁכָּל הָרוֹצֶה לָצֵאת יֵצֵא.

וּמַאי טַעְמָא תַּלְיָא כַּרְעֵיהּ? דְּאִי הָדַר בִּתְשׁוּבָה מְעַיְילִי לֵיהּ.

וְלִיעַיֵּיל בְּהָךְ, לָא מִסְתַּיְיעָא מִילְּתָא, כִּדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב "אִם לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָוִים יִתֵּן חֵן"? בָּא לִטָּהֵר – מְסַיְּיעִין אוֹתוֹ, בָּא לְטַמֵּא – פּוֹתְחִין לוֹ.

וּמַאי טַעְמָא אִית לֵיהּ תְּאנָא? אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אִם חוֹזֵר – אֲנִי קוֹשֵׁר לוֹ קֶשֶׁר.

מִפְּנֵי מָה נִבְרָא הָעוֹלָם הַבָּא בְּיו"ד? מִפְּנֵי שֶׁצַּדִּיקִים שָׁבּוֹ מוּעָטִים. וּמִפְּנֵי מָה כָּפוּף רֹאשׁוֹ? מִפְּנֵי שֶׁצַּדִּיקִים שָׁבּוֹ כָּפוּף רָאשֵׁיהֶם מִפְּנֵי מַעֲשֵׂיהֶן, שֶׁאֵינָן דּוֹמִין זֶה לָזֶה.

אָמַר רַב יוֹסֵף: הָנֵי תַּרְתֵּי מִילֵּי אָמַר רַב בִּסְפָרִים, וְתַנְיָא תִּיובְתֵּיהּ. חֲדָא, הָא דְּאָמַר רַב: סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁתֵּי טָעִיּוֹת בְּכָל דַּף וַדַּף – יְתַקֵּן, שָׁלֹשׁ – יִגְנֹז.

וְתַנְיָא תִּיובְתֵּיהּ: שָׁלֹשׁ – יְתַקֵּן, אַרְבַּע – יִגְנֹז. תָּנָא: אִם יֵשׁ בּוֹ דַּף אַחַת שְׁלֵימָה – מַצָּלֶת עַל כּוּלּוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מָרְתָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: וְהוּא דִּכְתִיב רוּבֵּיהּ דְּסִפְרָא שַׁפִּיר.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרַב יוֹסֵף: אִי אִית בְּהָהוּא דַּף שָׁלֹשׁ טָעִיּוֹת, מַאי? אֲמַר לֵיהּ: הוֹאִיל וְאִיתְיְהֵיב לְאִיתְקוֹנֵי מִיתְקַן. וְהָנֵי מִילֵּי חֻסֵּירוֹת, אֲבָל יְתֵירוֹת לֵית לַן בַּהּ. חֻסֵּירוֹת מַאי טַעְמָא לָא? אָמַר רַב כָּהֲנָא: מִשּׁוּם דְּמִיחֲזֵי כִּמְנוּמָּר.

אַגְּרָא חֲמוּהּ דְּרַבִּי אַבָּא הֲוָה לֵיהּ יְתֵירוֹת בְּסִיפְּרֵיהּ, אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא, אֲמַר לֵיהּ: לָא אֲמַרַן אֶלָּא בַּחֻסֵּירוֹת,

דף ל.

אֲבָל יְתֵירוֹת לֵית לַן בַּהּ.

אִידַּךְ, דְּאָמַר רַב: הַכּוֹתֵב סֵפֶר תּוֹרָה וּבָא לִגְמוֹר – גּוֹמֵר, וַאֲפִילּוּ בְּאֶמְצַע הַדַּף. מֵיתִיבִי: הַכּוֹתֵב סֵפֶר תּוֹרָה, בָּא לוֹ לִגְמוֹר – לֹא יִגְמוֹר בָּאֶמְצַע הַדַּף כְּדֶרֶךְ שֶׁגּוֹמֵר בַּחוּמָּשִׁין, אֶלָּא מְקַצֵּר וְהוֹלֵךְ עַד סוֹף הַדַּף! כִּי קָא אָמַר רַב – בְּחוּמָּשִׁין.

וְהָא סֵפֶר תּוֹרָה קָאָמַר? בְּחוּמָּשִׁין שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה. אִינִי? וְהָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר אַבָּא אָמַר רַב גִּיּדֵל אָמַר רַב: "לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל" בְּאֶמְצַע הַדַּף? הָהִיא בְּאֶמְצַע שִׁיטָה אִיתְּמַר.

רַבָּנַן אָמְרִי: אַף בְּאֶמְצַע שִׁיטָה, רַב אָשֵׁי אָמַר: בְּאֶמְצַע שִׁיטָה דַּווּקָא, וְהִלְכְתָא: בְּאֶמְצַע שִׁיטָה דַּווּקָא.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר אַבָּא, אָמַר רַב גִּיּדֵל, אָמַר רַב: שְׁמֹנָה פְּסוּקִים שֶׁבַּתּוֹרָה, יָחִיד קוֹרֵא אוֹתָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. כְּמַאן? דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

דְּתַנְיָא: "וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד ה'", אֶפְשָׁר מֹשֶׁה חַי וְכָתַב "וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה"? אֶלָּא עַד כָּאן כָּתַב מֹשֶׁה, מִכָּאן וְאֵילָךְ כָּתַב יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, וְאָמְרִי לַהּ רַבִּי נְחֶמְיָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֶפְשָׁר סֵפֶר תּוֹרָה חָסֵר אוֹת אַחַת? וּכְתִיב "לָקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ וְגוֹ'".

אֶלָּא, עַד כָּאן – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר וּמֹשֶׁה כּוֹתֵב וְאוֹמֵר, מִכָּאן וְאֵילָךְ – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר וּמֹשֶׁה כּוֹתֵב בְּדֶמַע, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן: "וַיֹּאמֶר לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹּתֵב עַל הַסֵּפֶר בַּדְּיוֹ".

לֵימָא דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, הוֹאִיל וְאִישְׁתַּנִּי – אִישְׁתַּנִּי.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּר אַבָּא, אָמַר רַב גִּיּדֵל, אָמַר רַב: הַלּוֹקֵחַ סֵפֶר תּוֹרָה מִן הַשּׁוּק – כְּחוֹטֵף מִצְוָה מִן הַשּׁוּק, כְּתָבוֹ – מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילּוּ קִיבְּלוֹ מֵהַר סִינַי. אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: אִם הִגִּיהַּ אֲפִילּוּ אוֹת אַחַת – מַעֲלֶה עָלָיו כְּאִילּוּ כְּתָבוֹ.

(סִימָן סגל"ים) תְּנוּ רַבָּנַן: עוֹשֶׂה אָדָם יְרִיעָה מִבַּת שָׁלֹשׁ דַּפִּין וְעַד בַּת שְׁמֹנָה דַּפִּין, פָּחוֹת מִיכָּן וְיָתֵר עַל כֵּן לֹא יַעֲשֶׂה.

וְלֹא יְרֻבֶּה בְּדַפִּין, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה אֲגֻרַת, וְלֹא יְמַעֵט בְּדַפִּין, מִפְּנֵי שֶׁעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת, אֶלָּא כְּגוֹן "לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם" שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.
נְזְדַּמְּנָה לוֹ יְרִיעָה בַּת תֵּשַׁע דַּפִּים, לֹא יַחְלוֹק שָׁלֹשׁ לְכָאן וְשֵׁשׁ לְכָאן, אֶלָּא אַרְבַּע לְכָאן וְחָמֵשׁ לְכָאן.
בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּתְחִלַּת הַסֵּפֶר, אֲבָל בְּסוֹף הַסֵּפֶר – אֲפִילּוּ פָּסוּק אֶחָד וַאֲפִילּוּ דַּף אֶחָד. פָּסוּק אֶחָד סָלְקָא דַּעְתָּךְ? אֶלָּא אֵימָא: פָּסוּק אֶחָד בְּדַף אֶחָד.
שִׁיעוּר גִּלְיוֹן מִלְמַטָּה – טֶפַח, מִלְמַעְלָה – שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, וּבֵין דַּף לְדַף – כְּמִלֹּא רֶיוַח רוֹחַב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת, וּבַחוּמָּשִׁין מִלְמַטָּה – שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, מִלְמַעְלָה – שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת, וּבֵין דַּף לְדַף – כְּמִלֹּא רֶיוַח רוֹחַב גּוּדָל.
וּבֵין שִׁיטָה לְשִׁיטָה כְּמִלֹּא שִׁיטָה, וּבֵין תֵּיבָה לְתֵיבָה כְּמִלֹּא אוֹת קְטַנָּה, וּבֵין אוֹת לְאוֹת כְּמִלֹּא חוּט הַשַּׂעֲרָה.
אַל יְמַעֵט אָדָם אֶת הַכְּתָב, לֹא מִפְּנֵי רֶיוַח שֶׁל מַטָּה, וְלֹא מִפְּנֵי רֶיוַח שֶׁל מַעְלָה, וְלֹא מִפְּנֵי רֶיוַח שֶׁבֵּין שִׁיטָה לְשִׁיטָה, וְלֹא מִפְּנֵי רֶיוַח שֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה.
נְזְדַּמְּנָה לוֹ תֵּיבָה בַּת חֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת – לֹא יְכַתּוֹב שְׁתַּיִם בְּתוֹךְ הַדַּף וְשָׁלֹשׁ חוּץ לַדַּף,

דף ל:

אֶלָּא שָׁלֹשׁ בְּתוֹךְ הַדַּף וּשְׁתַּיִם חוּץ לַדַּף. נְזְדַּמְּנָה לוֹ תֵּיבָה בַּת שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת – לֹא יְזָרְקֶנָּה לְבֵין הַדַּפִּין, אֶלָּא חוֹזֵר וְכוֹתֵב בִּתְחִילַּת הַשִּׁיטָה.
הַטּוֹעֶה בַּשֵּׁם, גּוֹרֵר אֶת מַה שֶּׁכָּתַב, וְתוֹלֶה אֶת מַה שֶּׁגָּרַר, וְכוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם עַל מְקוֹם הַגָּרַר, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף תּוֹלִין אֶת הַשֵּׁם. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: אַף מוֹחֵק וְכוֹתֵב.
רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: כָּל הַשֵּׁם כּוּלּוֹ תּוֹלִין, מִקְצָתוֹ אֵין תּוֹלִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אֵין כּוֹתְבִין אֶת הַשֵּׁם לֹא עַל מְקוֹם הַגָּרַר וְלֹא עַל מְקוֹם הַמְּחָק, וְאֵין תּוֹלִין אוֹתוֹ. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? מְסַלֵּק אֶת הַיְרִיעָה כּוּלָּהּ וְגוֹנְזָהּ.
אִיתְּמַר: רַב חֲנַנְאֵל אָמַר רַב, הֲלָכָה: תּוֹלִין אֶת הַשֵּׁם. רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל, הֲלָכָה: מוֹחֵק וְכוֹתֵב.
וְלֵימָא מָר הֲלָכָה כְּמָר, וּמָר הֲלָכָה כְּמָר, מִשּׁוּם דְּאָפְכִי לְהוּ.
אָמַר רָבִין בַּר חִינָּנָא, אָמַר עוּלָּא, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי, הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ.
אַהֵיְיא? אִילֵימָא אַהָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר כָּל הַשֵּׁם כּוּלּוֹ תּוֹלִין, מִקְצָתוֹ אֵין תּוֹלִין – וְהָא אִיתְּמַר עֲלַהּ, אָמַר רַב חֲנַנְאֵל אָמַר רַב: הֲלָכָה תּוֹלִין אֶת הַשֵּׁם, וְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה מוֹחֵק וְכוֹתֵב.

וְאִם אִיתַּהּ, הוּא נָמֵי לֵימָא.
אֶלָּא אַהָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר אֲפִילּוּ בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְחוֹרֵשׁ בַּשָּׂדֶה – שְׁחִיטַת אִמּוֹ מְטַהַרְתּוֹ.
הָא אִיתְּמַר עֲלַהּ, זְעֵירִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי, וְאִם אִיתַּהּ – הוּא נָמֵי לֵימָא.
אֶלָּא אַהָא: בָּרְאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים הַיּוֹצֵא בְּקוֹלָר וְאָמַר "כִּתְבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי", הֲרֵי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ. חָזְרוּ לוֹמַר: אַף הַמְפָרֵשׁ וְהַיּוֹצֵא בִּשְׁיָירָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: אַף הַמְסוּכָּן.
אִי נָמֵי אַהָא: תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי שֶׁחָזְרָה לִמְקוֹמָהּ, רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: אַף בַּחוֹל שׁוֹאֲלוֹ וְאוֹכְלוֹ עַל פִּיו.
וְהָא אִיתְּמַר עֲלַהּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי בְּמְסוּכָּן וּבִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, וְאִם אִיתָא – הוּא נָמֵי לֵימָא.
אֶלָּא אַהָא: רַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי: פּוֹל הַמִּצְרִי שֶׁזָּרְעוֹ לְזֶרַע, מְקֻצָּתוֹ הִשְׁרִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּמְקֻצָּתוֹ אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה – אֵין תּוֹרְמִין מִזֶּה עַל זֶה, לְפִי שֶׁאֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין לֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ.
כֵּיצַד יַעֲשֶׂה, צוֹבֵר גָּרְנוֹ לְתוֹכוֹ, וְנִמְצָא תּוֹרֵם וּמְעַשֵּׂר מִן הֶחָדָשׁ שֶׁבּוֹ עַל הֶחָדָשׁ שֶׁבּוֹ, וּמִן הַיָּשָׁן שֶׁבּוֹ עַל הַיָּשָׁן שֶׁבּוֹ.
הָא אִיתְּמַר עֲלַהּ, אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי, וְאִם אִיתָא – הוּא נָמֵי לֵימָא.
אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא: אַשִּׁירָדָה, רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: אַיְּין, רַב פָּפָּא אָמַר:

דף לא.

אַשִּׁירָדָה, דְּתָנַן: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נִמְדֶּדֶת מִבִּפְנִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִבַּחוּץ, וּמוֹדִים אֵלּוּ וְאֵלּוּ שֶׁאֵין עוֹבֵי הָרַגְלַיִם וְעוֹבֵי הַלְּבֵזְבָּזִין נִמְדָּד.
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מוֹדִים שֶׁעוֹבֵי הָרַגְלַיִם וְעוֹבֵי הַלְּבֵזְבָּזִין נִמְדָּד, וּבֵינֵיהֶן אֵין נִמְדָּד. רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: אִם הָיוּ רַגְלַיִם גְּבוֹהוֹת טֶפַח – אֵין בֵּינֵיהֶן נִמְדָּד, וְאִם לָאו – בֵּינֵיהֶן נִמְדָּד.
רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: אַיְּין, דְּתָנַן: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שֶׁמָּן תְּחִלָּה לְעוֹלָם, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף הַדְּבָשׁ, רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: אַף הַיָּיִן. מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר יַיִן לָא? אֵימָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי אוֹמֵר: יַיִן.
תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי: פַּעַם אַחַת נִתְעָרֵב לִי טֶבֶל בְּחוּלִּין, וּבָאתִי וְשָׁאַלְתִּי אֶת רַבִּי טַרְפוֹן, וְאָמַר לִי: לֵךְ קַח לְךָ מִן הַשּׁוּק וְעַשֵּׂר עָלָיו.

קָסָבַר דְּאוֹרָיְיתָא בְּרוּבָּא בָּטֵל, וְרוֹב עַמֵּי הָאָרֶץ מְעַשְּׂרִים הֵן, וְהָוֶה לֵיהּ כְּתוֹרֶם מִן הַפָּטוּר עַל הַפָּטוּר.

וְלֵימָא לֵיהּ: ״לֵךְ קַח מִן הַגּוֹי״, קָסָבַר: אֵין קִנְיָן לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעַ מִיַּד מַעֲשֵׂר, וְהָוֶה לֵיהּ מִן הַחִיּוּב עַל הַפָּטוּר.

אִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר לֵיהּ: ״לֵךְ קַח מִן הַגּוֹי״, קָסָבַר יֵשׁ קִנְיָן לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעַ מִיַּד מַעֲשֵׂר, וְהָוֶה לֵיהּ מִן הַפָּטוּר עַל הַפָּטוּר.

וְלֵימָא לֵיהּ: ״קַח מֵהַשּׁוּק״, קָסָבַר: אֵין רוֹב עַמֵּי הָאָרֶץ מְעַשְּׂרִין.

שְׁלַח לֵיהּ רַב יֵימַר בַּר שֶׁלֶמְיָא לְרַב פָּפָּא: הָא דְּאָמַר רָבִין בַּר חִינָּנָא אָמַר עוּלָּא אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁזּוּרִי הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ, אַף בְּנִתְעָרֵב לֵיהּ טֶבֶל בְּחוּלִּין?

אָמַר לֵיהּ: אִין, אָמַר רַב אָשֵׁי: אָמַר לִי מָר זוּטְרָא, קָשֵׁי בַּהּ רַבִּי חֲנִינָא מִסּוּרָא: פְּשִׁיטָא!

דף לא:

מִי קָאָמַר בְּמִשְׁנָתֵינוּ? ״כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה״ קָאָמַר.

אָמַר רַב זְעִירָא, אָמַר רַב חֲנַנְאֵל, אָמַר רַב: קֶרַע הַבָּא בִּשְׁנֵי שִׁיטִין – יִתְפּוֹר, בְּשָׁלֹשׁ – אַל יִתְפּוֹר. אָמַר לֵיהּ רַבָּה זוּטֵי לְרַב אָשֵׁי: הָכִי אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא, הָא דְּאָמְרִינַן ״בְּשָׁלֹשׁ אַל יִתְפּוֹר״ – לֹא אָמַרַן אֶלָּא בְּעַתִּיקְתָא, אֲבָל חַדְתָּתָא – לֵית לַן בַּהּ.

וְלָא עַתִּיקְתָא עַתִּיקְתָא מַמָּשׁ, וְלָא חַדְתָּתָא חַדְתָּתָא מַמָּשׁ, אֶלָּא הָא דְּלָא אֲפִיצָן, הָא דַּאֲפִיצָן, וְהָנֵי מִילֵּי בְּגִידִין, אֲבָל בִּגְרָדִין – לָא.

בָּעֵי רַב יְהוּדָה בַּר אַבָּא: בֵּין דַּף לְדַף, בֵּין שִׁיטָה לְשִׁיטָה, מַאי? תֵּיקוּ.

אָמַר רַבִּי זְעִירִי, אָמַר רַב חֲנַנְאֵל, אָמַר רַב: מְזוּזָה שֶׁכְּתָבָהּ שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם, כְּשֵׁרָה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ וְאַחַת, מַהוּ? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: כָּל שֶׁכֵּן שֶׁעֲשָׂאָהּ כְּשֵׁרָה. מֵיתִיבִי: עֲשָׂאָהּ כְּשֵׁרָה, אוֹ שֵׁירָה כְּמוֹתָהּ – פְּסוּלָה! כִּי תַּנְיָא הָהִיא בְּסֵפֶר תּוֹרָה.

אִתְּמַר נָמֵי: אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב אַחָא בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְזוּזָה שֶׁעֲשָׂאָהּ שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ וְאַחַת – כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂנָּה כְּקוּבָּה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂנָּה כְּזָנָב.

אָמַר רַב חִסְדָּא: ״עַל הָאָרֶץ״ בְּשִׁיטָה אַחֲרוֹנָה, אִיכָּא דְּאָמְרִי: בְּסוֹף שִׁיטָה, וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: בִּתְחִלַּת שִׁיטָה.

מַאן דְּאָמַר בְּסוֹף שִׁיטָה, כ״גְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ״, וּמַאן דְּאָמַר בִּתְחִלַּת שִׁיטָה, כִּי הֵיכִי דִּמְרַחֲקָא שְׁמַיִם מֵאֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ: חֲזִינָא לֵיהּ לְרַב הוּנָא דְּכָרֵיךְ לַהּ מֵ"אֶחָד" כְּלַפֵּי "שְׁמַע", וְעוֹשֶׂה פָּרָשִׁיּוֹתֶיהָ סְתוּמוֹת.

מֵיתִיבִי: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: רַבִּי מֵאִיר הָיָה כּוֹתְבָהּ עַל דּוּכְסוּסְטוֹס כְּמִין דַּף,

דף לב.

וְעוֹשֶׂה רֵיווַח מִלְּמַעְלָה וְרֵיווַח מִלְּמַטָּה, וְעוֹשֶׂה פָּרָשִׁיּוֹתֶיהָ פְּתוּחוֹת. אָמַרְתִּי לוֹ: רַבִּי, מָה טַעַם? אָמַר לִי: הוֹאִיל וְאֵין סְמוּכוֹת מִן הַתּוֹרָה.

וְאָמַר רַב חֲנַנְאֵל, אָמַר רַב: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, מַאי לָאו אַפְּתּוּחוֹת?

לָא, אֲרֵיווַח. וְכַמָּה רֵיווַח? אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא בַּר יַעֲקֹב, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר יַעֲקֹב: כִּמְלֹא אַטְבָּא דְּסִיפְרֵי.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרַב יוֹסֵף: וְאַתְּ לָא תִּסְבְּרָא דְּכִי אָמַר רַב אֲרֵיווַח, וְהָא רַב אִית לֵיהּ מִנְהָגָא, וְהָאִידָּנָא נָהוּג עָלְמָא בִּסְתוּמוֹת!

דְּאָמַר רַבָּה, אָמַר רַב כָּהֲנָא, אָמַר רַב: אִם יָבֹא אֵלִיָּהוּ וְיֹאמַר חוֹלְצִין בְּמִנְעָל – שׁוֹמְעִין לוֹ, אֵין חוֹלְצִין בְּסַנְדָּל – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, שֶׁכְּבָר נָהֲגוּ הָעָם בְּסַנְדָּל.

וְרַב יוֹסֵף אָמַר רַב כָּהֲנָא, אָמַר רַב: אִם יָבֹא אֵלִיָּהוּ וְיֹאמַר אֵין חוֹלְצִין בְּמִנְעָל – שׁוֹמְעִין לוֹ, אֵין חוֹלְצִין בְּסַנְדָּל – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, שֶׁכְּבָר נָהֲגוּ הָעָם בְּסַנְדָּל.

וְאָמְרִינַן: מַאי בֵּינַיְיהוּ? מִנְעָל לְכַתְּחִילָּה אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ אֲרֵיווַח? שְׁמַע מִינַּהּ.

רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: מִצְוָה לַעֲשׂוֹתָן סְתוּמוֹת, וְאִי עַבְדִינְהוּ פְּתוּחוֹת – שַׁפִּיר דָּמֵי, וּמַאי פְּתוּחוֹת דְּקָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר – אַף פְּתוּחוֹת.

לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ, כַּיּוֹצֵא בּוֹ: סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה וּתְפִילִּין שֶׁבָּלוּ – אֵין עוֹשִׂין מֵהֶן מְזוּזָה, לְפִי שֶׁאֵין מוֹרִידִין מִקְּדוּשָּׁה חֲמוּרָה לְקְדוּשָּׁה קַלָּה. הָא מוֹרִידִין – עוֹשִׂין.

אַמַּאי? הָכָא סְתוּמוֹת וְהָכָא פְּתוּחוֹת! דִּלְמָא לְהַשְׁלִים.

הָא מוֹרִידִין עוֹשִׂין? וְהָתַנְיָא: הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי – תְּפִילִּין עַל הַקֶּלַף, וּמְזוּזָה עַל דּוּכְסוּסְטוֹס; קֶלַף בְּמָקוֹם בָּשָׂר, דּוּכְסוּסְטוֹס בְּמָקוֹם שֵׂעָר! לְמִצְוָה.

וְהָתַנְיָא: שִׁינָּה פָּסוּל בִּתְפִילִּין! וְהָתַנְיָא: שִׁינָּה בֵּין בָּזֶה וּבֵין בְּזֶה פָּסוּל! אִידֵּי וְאִידֵּי בִּתְפִילִּין, וְהָא דְּכַתְּבִינְהוּ אַקֶּלַף בְּמָקוֹם שֵׂעָר, וְהָא

דף לב:

דְּכַתְּבִינְהוּ אַדּוּכְסוּסְטוֹס בְּמָקוֹם בָּשָׂר.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: שִׁינָּה בָּזֶה וּבָזֶה תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: שִׁינָּה בָּזֶה וּבָזֶה – פָּסוּל, רַבִּי [אַחָא מַכְשִׁיר מְשׁוּם רַבִּי] אַחַאי בְּרַבִּי חֲנִינָא, וְאָמְרִי לַהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָא בְּרַבִּי חֲנִינָא.
הָא מוֹרִידִין עוֹשִׂין – וְהָא בָּעֲיָא שִׁרְטוּט, דְּאָמַר רַב מְנְיוֹמֵי בַּר חִלְקִיָּה, אָמַר רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא אָמַר רַב: כָּל מְזוּזָה שֶׁאֵינָהּ מְשׁוֹרְטֶטֶת פְּסוּלָה, וְרַב מְנְיָמִין בַּר חִלְקִיָּה דְּיָדֵיהּ אָמַר: שִׁרְטוּט שֶׁל מְזוּזָה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.
תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: רַבִּי יִרְמְיָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבֵּינוּ: תְּפִילִּין וּמְזוּזוֹת נִכְתָּבוֹת שֶׁלֹּא מִן הַכְּתָב, וְאֵין צְרִיכוֹת שִׁירְטוּט.
וְהִילְכְתָא: תְּפִילִּין לָא בָּעֵי שִׁרְטוּט, וּמְזוּזָה בָּעָיָא שִׁירְטוּט, וְאִידֵּי וְאִידֵּי נִכְתָּבוֹת שֶׁלֹּא מִן הַכְּתָב. מַאי טַעְמָא? מִינְרָס גְּרִיסִין.
אָמַר רַב חֶלְבּוֹ: אֲנָא חֲזֵיתֵיהּ לְרַב הוּנָא, דַּהֲוָה יָתֵיב אַפּוּרְיָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה עֲלֵיהּ, וְכַף לְכַדָּא אַאַרְעָא, וְאָנַח עֲלֵיהּ סֵפֶר תּוֹרָה, וַהֲדַר יָתֵיב בְּמִיטָּה. קָסָבַר: אָסוּר לֵישֵׁב עַל גַּבֵּי מִיטָּה שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה מוּנָּח עָלֶיהָ.
וּפְלִיגָא דְּרַבָּה בַּר בַּר חָנָה, דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מוּתָּר לֵישֵׁב עַל גַּבֵּי מִיטָּה שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה מוּנָּח עָלֶיהָ. וְאִם לְחָשַׁךְ אָדָם לוֹמַר: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הַמִּיטָּה וְנִזְכַּר שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה מוּנָּח עָלֶיהָ, וְנִשְׁמַט וְיָשַׁב עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְדוֹמֶה כְּמִי שֶׁהִכִּישׁוֹ נָחָשׁ – הָתָם סֵפֶר תּוֹרָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע הֲוָה.
אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּתָבָהּ אַגֶּרֶת – פְּסוּלָה. מַאי טַעְמָא? אָתְיָא "כְּתִיבָה" "כְּתִיבָה" מִסֵּפֶר.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: תְּלָאָהּ בְּמַקֵּל – פְּסוּלָה. מַאי טַעְמָא? "בִּשְׁעָרֶיךָ" בָּעֵינַן.
תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: תְּלָאָהּ בְּמַקֵּל, אוֹ שֶׁהִנִּיחָהּ אַחַר הַדֶּלֶת – סַכָּנָה וְאֵין בָּהּ מִצְוָה.
שֶׁל בֵּית מוֹנְבַז הַמֶּלֶךְ הָיוּ עוֹשִׂין בְּפוּנְדְּקוֹתֵיהֶן כֵּן, זֵכֶר לְמְזוּזָה.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ בְּתוֹךְ חֶלְלוֹ שֶׁל פֶּתַח. פְּשִׁיטָא, "בִּשְׁעָרֶיךָ" אָמַר רַחֲמָנָא! סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, הוֹאִיל וְאָמַר רָבָא: מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ

דף לג.

בְּטֶפַח הַסָּמוּךְ לְרֹאשׁוּת הָרַבִּים, כַּמָּה דִּמְרַחַק מְעַלִּי, קָא מַשְׁמַע לַן.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּתָבָהּ עַל שְׁנֵי דַּפִּין – פְּסוּלָה. מֵיתִיבִי: כְּתָבָהּ עַל שְׁנֵי דַּפִּין וְהִנִּיחָהּ בִּשְׁנֵי סִיפֵּי – פְּסוּלָה, הָא בְּסַף אֶחָד – כְּשֵׁרָה! רְאוּיָה לִשְׁנֵי סִיפֵּין קָאָמַר.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּמְזוּזָה, הַלֵּךְ אַחַר הֵיכֵר צִיר. מַאי הֵיכֵר צִיר? אָמַר רַב אַדָּא: אֲבַקְתָּא. הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן פִּיתְחָא דְּבֵין תְּרֵי בָּתֵּי, בֵּין בֵּי גַּבְרֵי לְבֵי נְשֵׁי.

רֵישׁ גְּלוּתָא בְּנָא בֵּיתָא, אֲמַר לֵיהּ לְרַב נַחְמָן: ״קְבַע לִי מְזוּזְתָא״, אֲמַר רַב נַחְמָן: ״תְּלִי דַּשֵּׁי בְּרֵישָׁא״.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: עֶשְׂאָה כְּמִין נֶגֶר – פְּסוּלָה. אִינִי? וְהָא כִּי אֲתָא רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף אָמַר: כּוּלְּהוּ מְזוּזָתָא דְּבֵי רַבִּי כְּמִין נֶגֶר הֲווֹ עֲבִידָן, וְהַהִיא פִּיתְחָא דְּעָיֵיל בֵּיהּ רַבִּי לְבֵי מִדְרְשָׁא לָא הֲוָה לַהּ מְזוּזָה! לָא קַשְׁיָא: הָא דַּעֲבִידָא כְּסִיכְּתָא, הָא דַּעֲבִידָא כְּאִיסְתְּוִירָא.

אִינִי? וְהָא הָהוּא פִּיתְחָא דַּהֲוָה עָיֵיל בַּהּ רַב הוּנָא לְבֵי מִדְרְשָׁא, וְהַוְיָא לֵהּ מְזוּזָה! הָהוּא רְגִיל הֲוָה, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: בִּמְזוּזָה הַלֵּךְ אַחַר הָרָגִיל.

אָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַב מַתְנָא אָמַר שְׁמוּאֵל: מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ בִּתְחִלַּת שְׁלִישׁ הָעֶלְיוֹן, וְרַב הוּנָא אָמַר: מַגְבִּיהַּ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח, וּמַרְחִיק מִן הַקּוֹרָה טֶפַח, וְכָל הַפָּתַח כּוּלּוֹ כָּשֵׁר לִמְזוּזָה.

מֵיתִיבִי: מַגְבִּיהַּ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח, וּמַרְחִיק מִן הַקּוֹרָה טֶפַח, וְכָל הַפָּתַח כּוּלּוֹ כָּשֵׁר לִמְזוּזָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: ״וּקְשַׁרְתָּם״ ״וּכְתַבְתָּם״, מָה קְשִׁירָה בְּגוֹבַהּ – אַף כְּתִיבָה בְּגוֹבַהּ.

בְּשְׁלָמָא לְרַב הוּנָא, הוּא דְּאָמַר כְּרַבִּי יְהוּדָה, אֶלָּא לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר – כְּמַאן? לֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי!

אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן: לְעוֹלָם כְּרַבִּי יוֹסֵי,

דף לג:

וּמַאי תְּחִילַּת שְׁלִישׁ הָעֶלְיוֹן דְּקָא אָמַר? לְהַרְחִיקָהּ (שֶׁלֹּא לְהַרְחִיקָהּ מִן הַקּוֹרָה שֶׁל מַעְלָה יוֹתֵר מִשְּׁלִישׁ).

אָמַר רָבָא: מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ בְּטֶפַח הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. מַאי טַעְמָא? רַבָּנַן אָמְרִי: כְּדֵי שֶׁיִּפְגַּע בַּמְּזוּזָה מֵיָּד. רַב חָנִינָא מְסוּרָא אוֹמֵר: כִּי הֵיכִי דְּתִינְטְרֵיהּ.

אָמַר רַבִּי חָנִינָא: בּוֹא וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם, מִדַּת בָּשָׂר וָדָם – מֶלֶךְ יוֹשֵׁב מִבִּפְנִים וְעַם מְשַׁמְּרִין אוֹתוֹ מִבַּחוּץ, מִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן, עֶבְדָּיו יוֹשְׁבִין מִבִּפְנִים וְהוּא מְשַׁמְּרָן מִבַּחוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר: ״ה׳ שׁוֹמְרְךָ ה׳ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ״.

דָּרַשׁ רַב יוֹסֵף בְּרֵיהּ דְּרָבָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: הֶעֱמִיק לָהּ טֶפַח – פְּסוּלָה. לֵימָא מְסַיְּיעָא לֵיהּ: הַנִּיחָהּ בְּפַצְיָן, אוֹ שֶׁטָּלָה עָלֶיהָ מַלְבֵּן, אִם יֵשׁ שָׁם טֶפַח – צָרִיךְ מְזוּזָה אַחֶרֶת, אִם לָאו – אֵינוֹ צָרִיךְ מְזוּזָה אַחֶרֶת.

כִּי תַּנְיָא הָהִיא, בְּפָתַח שֶׁאָחוֹרֵי הַדֶּלֶת.

הָא בְּהֶדְיָא קָתָנֵי לַהּ: פָּתַח שֶׁאָחוֹרֵי הַדֶּלֶת, אִם יֵשׁ שָׁם טֶפַח – צָרִיךְ מְזוּזָה אַחֶרֶת, וְאִם לָאו – אֵינוֹ צָרִיךְ מְזוּזָה אַחֶרֶת! כֵּיצַד קָתָנֵי.

תָּנָא: הֶעֱמִיד לָהּ מַלְבֵּן שֶׁל קָנִים, חוֹתֵךְ שְׁפוֹפֶרֶת וּמַנִּיחָהּ. אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁהֶעֱמִיד וּלְבַסּוֹף חָתַךְ וְהִנִּיחָהּ, אֲבָל חָתַךְ וְהִנִּיחַ וּלְבַסּוֹף הֶעֱמִיד – פְּסוּלָה, "תַּעֲשֶׂה" וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי.

וְאָמַר רָבָא: הָנֵי פִּיתְחֵי שִׁימָאֵי פְּטוּרִין מִן הַמְּזוּזָה. מַאי פִּיתְחֵי שִׁימָאֵי? פְּלִיגִי בַּהּ רַב רִיחוּמִי וְאַבָּא יוֹסֵי, חַד אָמַר: דְּלִית לְהוּ תִּקְרָה, וְחַד אָמַר: דְּלִית לְהוּ שְׁקוֹפֵי.

אָמַר רַבָּה בַּר שֵׁילָא, אָמַר רַב חִסְדָּא: אַכְסַדְרָה פְּטוּרָה מִן הַמְּזוּזָה, לְפִי שֶׁאֵין לָהּ פַּצִּימִין. הָא יֵשׁ לָהּ פַּצִּימִין חַיָּיב? לְחִיזּוּק תִּקְרָה הוּא דַּעֲבִידִי!

הָכִי קָאָמַר: אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהּ פַּצִּימִין – פְּטוּרָה, שֶׁאֵין עֲשׂוּיִין אֶלָּא לְחִיזּוּק לַתִּקְרָה. אָמַר אַבָּיֵי: חֲזִינָא לְהוּ לְאֵיסְפִּלִידֵי דְּבֵי מָר, דְּאִית לְהוּ פַּצִּימֵי וְלֵית לְהוּ מְזוּזָתָא. קָסָבַר: לְחִיזּוּק תִּקְרָה הוּא דַּעֲבִידִי.

מֵיתִיבִי: בֵּית שַׁעַר, אַכְסַדְרָה וּמִרְפֶּסֶת – חַיָּיבִין בִּמְזוּזָה! בְּאַכְסַדְרָה דְּבֵי רַב. אַכְסַדְרָה דְּבֵי רַב כְּאִינְדְּרוֹנָא מְעַלַּיְיתָא הוּא! בְּאַכְסַדְרָה רוֹמְיָתָא.

אָמַר רַחֲבָה, אָמַר רַב יְהוּדָה: בֵּי הַרְזִיקֵי חַיָּיב בִּשְׁתֵּי מְזוּזוֹת. מַאי בֵּי הַרְזִיקֵי? אָמַר רַב פָּפָּא סָבָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַב: בֵּית שַׁעַר הַפָּתוּחַ לְחָצֵר, וּבָתִּים פְּתוּחִין לְבֵית שַׁעַר.

תָּנוּ רַבָּנָן: בֵּית שַׁעַר הַפָּתוּחַ לְגִינָּה וּלְקִיטוֹנִית – רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: נִידּוֹן כְּקִיטוֹנִית, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נִידּוֹן כְּבֵית שַׁעַר. רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: מִגִּינָּה לְבַיִת – כּוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּחַיָּיב, מַאי טַעְמָא? בְּיֹאָה דְּבַיִת הִיא.

כִּי פְּלִיגִי מִבַּיִת לְגִינָּה, מָר סָבַר: קִיטוֹנִית עִיקָּר, וּמָר סָבַר: גִּינָּה עִיקָּר.

רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: מִבַּיִת לְגִינָּה, דְּכוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּפָטוּר. מַאי טַעְמָא? פִּיתְחָא דְּגִינָּה הוּא. כִּי פְּלִיגִי – מִגִּינָּה לְבַיִת, מָר סָבַר: בְּיֹאָה דְּבַיִת הוּא, וּמָר סָבַר: כּוּלַּהּ

דף לד.

אַדַּעְתָּא דְּגִינָּה הוּא דַּעֲבִידָא.

אַבָּיֵי וְרָבָא עָבְדִי כְּרַבָּה וְרַב יוֹסֵף, וְרַב אָשֵׁי עָבֵיד כְּרַב וּשְׁמוּאֵל לְחוּמְרָא, וְהִילְכְתָא כְּרַב וּשְׁמוּאֵל לְחוּמְרָא.

אִיתְמַר: לוּל פָּתוּחַ מִן הַבַּיִת לַעֲלִיָּיה, אָמַר רַב הוּנָא: אִם יֵשׁ לוֹ פֶּתַח אֶחָד – חַיָּיב בִּמְזוּזָה אַחַת, אִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִין – חַיָּיב בִּשְׁתֵּי מְזוּזוֹת. אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁמַע מִינַּהּ מִדְּרַב הוּנָא, הָאי אִינְדְּרוֹנָא דְּאִית לֵיהּ אַרְבְּעָה בָּאבֵי – חַיָּיב בְּאַרְבַּע מְזוּזוֹת. פְּשִׁיטָא! לָא צְרִיכָא, אַף עַל גַּב דְּרָגִיל בְּחַד.

אָמַר אַמֵּימָר: הָאי פִּיתְחָא דְּאַקְּרָנָא חַיָּיב בִּמְזוּזָה. אָמַר לֵיהּ רַב אָשֵׁי לְאַמֵּימָר: וְהָא לֵית לֵיהּ פַּצִּימִין! אָמַר לֵיהּ: עָדֵי פַּצִּימֵי.

רַב פָּפָּא אִיקְּלַע לְבֵי מָר שְׁמוּאֵל, חֲזָא דַּהֲוּא פִּיתְחָא דְּלָא הֲוָה לֵיהּ אֶלָּא (פַּצִּים אֶחָד) [וַחַד פַּצְּמָא] מְשָׁמְאלָא, וַעֲבִידָא לֵיהּ מְזוּזָה. אֲמַר לֵיהּ: כְּמַאן? כְּרַבִּי מֵאִיר? אֵימַר דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר מִימִין, מִשְּׁמאל מִי אָמַר?

מַאי הִיא? דְּתַנְיָא: "בֵּיתֶךָ" – "בְּיאָתְךָ", מִן הַיָּמִין. אַתָּה אוֹמֵר מִן הַיָּמִין, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִשְּׁמאל? תַּלְמוּד לוֹמַר: "בֵּיתֶךָ". מַאי תַּלְמוּדָא? אָמַר רַבָּה: דֶּרֶךְ בִּיאָתְךָ מִן הַיָּמִין, דְּכִי עָקַר אִינִישׁ כַּרְעֵיהּ דְּיַמִּינָא עָקַר.

רַב שְׁמוּאֵל בַּר אַחָא קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא מְשַׁמֵּיהּ דְּרָבָא בַּר עוּלָּא אָמַר, מֵהָכָא: "וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אָרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אוֹתוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית ה' וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרֵי הַסַּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית ה'".

מַאי רַבִּי מֵאִיר? דְּתַנְיָא: בַּיִת שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא פִּצִּים אֶחָד, רַבִּי מֵאִיר מְחַיֵּיב בִּמְזוּזָה, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנַן? "מְזוּזוֹת" כְּתִיב.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? דְּתַנְיָא: "מְזוּזוֹת" – שׁוֹמֵעַ אֲנִי מִיעוּט מְזוּזוֹת שְׁתַּיִם, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "מְזוּזוֹת" בְּפָרָשָׁה שְׁנִיָּה, שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, הֲוֵי רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי, וְאֵין רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי אֶלָּא לְמַעֵט, מַעֲטוֹ הַכָּתוּב לִמְזוּזָה אַחַת, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת", שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר "שְׁתֵּי", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "שְׁתֵּי"? זֶה בָּנָה אָב, כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "מְזוּזוֹת" אֵינוֹ אֶלָּא אַחַת, עַד שֶׁיְּפָרֵט לְךָ הַכָּתוּב שְׁתַּיִם.

תָּנוּ רַבָּנַן: "וּכְתַבְתָּם" – יָכוֹל יִכְתְּבֶנּוּ עַל הָאֲבָנִים? נֶאֱמַר כָּאן כְּתִיבָה, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כְּתִיבָה – מָה לְהַלָּן עַל הַסֵּפֶר, אַף כָּאן עַל הַסֵּפֶר.

אוֹ כְּלָךְ לְדֶרֶךְ זוֹ: נֶאֱמַר כָּאן כְּתִיבָה, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כְּתִיבָה, מָה לְהַלָּן עַל הָאֲבָנִים, אַף כָּאן עַל הָאֲבָנִים!

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה? דִּנְיָן כְּתִיבָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת מִכְּתִיבָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת, וְאֵין דִּנְיָן כְּתִיבָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת מִכְּתִיבָה שֶׁאֵינָהּ נוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן: "וַיֹּאמֶר לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹּתֵב עַל הַסֵּפֶר בַּדְּיוֹ".

אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: רַחֲמָנָא אָמַר "עַל מְזוּזוֹת", וְאַתְּ אָמְרַתְּ נֵילַף כְּתִיבָה כְּתִיבָה? אָמַר קְרָא "וּכְתַבְתָּם" – כְּתִיבָה תַּמָּה, וְהֶדֵר "עַל הַמְּזוּזוֹת".

וּמַאַחַר דִּכְתִיב ["וּכְתַבְתָּם"], הַאי גְּזֵירָה שָׁוָה לְמָה לִי? אִי לְאו גְּזֵירָה שָׁוָה, הֲוָה אָמֵינָא לִיכְתְּבֵהּ אַאַבְנָא וְלִיקְבְּעֵהּ אַסִּיפָּא, קָא מַשְׁמַע לַן.

אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּתְּפִילִּין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, וְאַפִּילּוּ כְּתָב אֶחָד מְעַכְּבָן. פְּשִׁיטָא!

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְקוֹצוֹ שֶׁל יוּד. וְהָא נָמֵי פְּשִׁיטָא! לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לְאִידַּךְ דְּרַב יְהוּדָה, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל אוֹת שֶׁאֵין גְּוִיל מוּקָף לָהּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ, פְּסוּלָה.

דף לד:

תָּנוּ רַבָּנַן: "לְטַטָּפֹת" "לְטַטָּפֹת" "לְטוֹטָפוֹת" – הֲרֵי כָּאן אַרְבַּע, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, "טַט" בְּכַתְפֵּי שְׁתַּיִם, "פַּת" בְּאַפְרִיקִי שְׁתַּיִם.
תָּנוּ רַבָּנַן: יָכוֹל יִכְתְּבֵם עַל אַרְבָּעָה עוֹרוֹת, וְיִנִּיחֵם בְּאַרְבָּעָה בָּתִּים בְּאַרְבָּעָה עוֹרוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ", זִכָּרוֹן אֶחָד אָמַרְתִּי לָךְ, וְלֹא שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה זִכָּרוֹנוֹת. הָא כֵּיצַד?
כּוֹתְבָן עַל אַרְבָּעָה עוֹרוֹת וּמַנִּיחָן בְּאַרְבָּעָה בָּתִּים בְּעוֹר אֶחָד.
וְאִם כָּתָבָן בְּעוֹר אֶחָד, וְהִנִּיחָן בְּאַרְבָּעָה בָּתִּים – יָצָא, וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא רֵיוַח בֵּינֵיהֶן, דִּבְרֵי רַבִּי.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ צָרִיךְ. וְשָׁוִין, שֶׁנּוֹתֵן חוּט אוֹ מְשִׁיחָה בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת. וְאִם אֵין חֲרִיצָן נִיכָּר – פְּסוּלוֹת.
תָּנוּ רַבָּנַן: כֵּיצַד כּוֹתְבָן? תְּפִלָּה שֶׁל יָד כּוֹתְבָהּ עַל עוֹר אֶחָד, וְאִם כְּתָבָהּ בְּאַרְבַּע עוֹרוֹת וְהִנִּיחָה בְּבַיִת אֶחָד – יָצָא. וְצָרִיךְ לְדַבֵּק, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדֶךָ", כְּשֵׁם שֶׁאוֹת אַחַת מִבַּחוּץ – כָּךְ אוֹת אַחַת מִבִּפְנִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וּמוֹדֶה לִי רַבִּי יְהוּדָה בְּרִיבִּי, שֶׁאִם אֵין לוֹ תְּפִילִּין שֶׁל יָד וְיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי תְּפִילִּין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁטּוֹלֶה עוֹר עַל אַחַת מֵהֶן וּמַנִּיחָהּ. מוֹדֶה? הַיְינוּ פְּלוּגְתַּיְיהוּ! אָמַר רָבָא: מִדְּבָרָיו שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי חָזַר בּוֹ רַבִּי יְהוּדָה.
אִינִי? וְהָא שְׁלַח רַב חֲנַנְיָה מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: תְּפִלָּה שֶׁל יָד עוֹשִׂין אוֹתָהּ שֶׁל רֹאשׁ, וְשֶׁל רֹאשׁ אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ שֶׁל יָד, לְפִי שֶׁאֵין מוֹרִידִין מִקְּדוּשָּׁה חֲמוּרָה לְקְדוּשָּׁה קַלָּה.
לָא קַשְׁיָא, הָא בְּעַתִּיקָתָא, הָא בְּחַדְתָּתָא. וּלְמַאן דְּאָמַר הַזְּמָנָה מִילְּתָא הִיא, דְּאַתְנִי עֲלַיְיהוּ מֵעִיקָּרָא.
תָּנוּ רַבָּנַן: כֵּיצַד סִדְרָן? "קַדֵּשׁ לִי" "וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ" מִימִין, "שְׁמַע" "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" מִשְּׂמֹאל.
וְהָתַנְיָא אִיפְּכָא? אָמַר אַבָּיֵי: לָא קַשְׁיָא, כָּאן מִימִינוֹ שֶׁל קוֹרֵא, כָּאן מִימִינוֹ שֶׁל מַנִּיחַ, וְהַקּוֹרֵא קוֹרֵא כְּסִדְרָן.
אָמַר רַב חֲנַנְאֵל אָמַר רַב: הֶחְלִיף פָּרָשִׁיּוֹתֶיהָ פְּסוּלוֹת. אָמַר אַבָּיֵי: לָא אֲמַרַן

דף לה.

אֶלָּא גַּוְיֵיתָא לְבָרְיֵיתָא וּבָרְיֵיתָא לְגַוְיֵיתָא, אֶבָל גַּוְיֵיתָא לְגַוְיֵיתָא וּבָרְיֵיתָא לְבָרְיֵיתָא – לֵית לַן בַּהּ.

אָמַר לֵיהּ רָבָא: מַאי שְׁנָא גַּוְיֵיתָא לְבָרְיֵיתָא וּבָרְיֵיתָא לְגַוְיֵיתָא דְּלָא, דְּהָךְ דְּבָעֵי לְמִיחְזֵי אַוִּירָא לָא קָא חָזְיֵיא, וְהָא דְּלָא קָא בָעֵי לְמִיחְזֵי אַוִּירָא קָא חָזְיֵיא? בָּרְיֵיתָא לְבָרְיֵיתָא וְגַוְיֵיתָא לְגַוְיֵיתָא נָמֵי – הָךְ דְּבָעֵיָא לְמִיחְזֵי אַוִּירָא דְּיָמִין קָא חָזְיָא אַוִּירָא דִּשְׂמֹאל, וְדִשְׂמֹאל קָא חָזְיָא אַוִּירָא דְּיָמִין! אֶלָּא לָא שְׁנָא.

וְאָמַר רַב חֲנַנְאֵל, אָמַר רַב: תִּיתּוּרָא דִּתְפִילִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. אָמַר אַבָּיֵי: מַעְבַּרְתָּא דִּתְפִילִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְאָמַר אַבָּיֵי: שִׁי"ן שֶׁל תְּפִילִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

וְצָרִיךְ שֶׁיַּגִּיעַ חָרִיץ לְמָקוֹם הַתָּפֶר, רַב דִּימִי מִנְּהַרְדְּעָא אָמַר: כֵּיוָן דְּמִנְכַּר, לָא צָרִיךְ.

וְאָמַר אַבָּיֵי: הַאי קֵילְפָּא דִּתְפִילִּין צָרִיךְ לְמִיבְדְּקֵיהּ, דְּדִילְמָא אִית בַּהּ רֵיעוּתָא, וּבָעֵינָא כְּתִיבָה תַּמָּה וְלֵיכָּא. רַב דִּימִי מִנְּהַרְדְּעָא אָמַר: לָא צָרִיךְ, קוּלְמוֹסָא בָּדֵיק לַהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: רְצוּעוֹת שְׁחוֹרוֹת הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. מֵיתִיבִי: תְּפִילִּין אֵין קוֹשְׁרִין אוֹתָן אֶלָּא בְּמִינָן, בֵּין יְרוּקוֹת בֵּין שְׁחוֹרוֹת בֵּין לְבָנוֹת, אֲדוּמּוֹת לֹא יַעֲשֶׂה, מִפְּנֵי גְּנַאי וְדָבָר אַחֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּתַלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיָה קוֹשֵׁר תְּפִילָּיו בִּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל תְּכֵלֶת, וְלָא אָמַר לוֹ דָּבָר. אִיפְּשָׁר אוֹתוֹ צַדִּיק רָאָה תַּלְמִידוֹ וְלֹא מִיחָה בּוֹ? אָמַר לוֹ: הֵן, לֹא רָאָה אוֹתוֹ, וְאִם רָאָה אוֹתוֹ לֹא הָיָה מַנִּיחוֹ.

מַעֲשֶׂה בְּהוּרְקָנוֹס בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוּרְקָנוֹס, שֶׁהָיָה קוֹשֵׁר תְּפִילָּיו בִּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל אַרְגְּמָן, וְלֹא אָמַר לוֹ דָּבָר. אִיפְּשָׁר אוֹתוֹ צַדִּיק רָאָה בְּנוֹ וְלֹא מִיחָה בּוֹ? אָמְרוּ לוֹ: הֵן, לֹא רָאָה אוֹתוֹ, וְאִם רָאָה אוֹתוֹ לֹא הָיָה מַנִּיחוֹ.

קָתָנֵי מִיהָא, בֵּין יְרוּקוֹת בֵּין שְׁחוֹרוֹת וּבֵין לְבָנוֹת. לָא קַשְׁיָא: כָּאן – מִבִּפְנִים, כָּאן – מִבַּחוּץ.

אִי מִבִּפְנִים, מַאי גְּנַאי וְדָבָר אַחֵר אִיכָּא? זִימְנִין דְּמִתְהַפְּכִין לֵיהּ.

תָּנָא: תְּפִילִּין מְרוּבָּעוֹת – הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. אָמַר רַב פָּפָּא: בְּתִפְרָן וּבַאֲלַכְסוֹנָן.

לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ: הָעוֹשֶׂה תְּפִילָּתוֹ עֲגוּלָה – סַכָּנָה וְאֵין בָּהּ מִצְוָה. אָמַר רַב פָּפָּא: מַתְנִיתִין דַּעֲבִידָא כִּי אֲמִגּוּזָא.

אָמַר רַב הוּנָא: תְּפִילִּין, כָּל זְמַן שֶׁפָּנֵי טַבְלָא קַיָּימֶת – כְּשֵׁירוֹת. רַב חִסְדָּא אָמַר: נִפְסְקוּ שְׁתַּיִם – כְּשֵׁירוֹת, שָׁלֹשׁ – פְּסוּלוֹת.

אָמַר רָבָא: הָא דְּאָמְרַתְּ שְׁתַּיִם כְּשֵׁירוֹת, לָא אֲמַרַן אֶלָּא זֶה שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד זֶה, אֲבָל זֶה כְּנֶגֶד זֶה – פְּסוּלוֹת. וְזֶה כְּנֶגֶד זֶה נָמֵי לָא אֲמַרַן אֶלָּא בְּחַדְתָּתָא, אֲבָל בְּעַתִּיקְתָּא לֵית לַן בַּהּ.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרַב יוֹסֵף: הֵיכִי דָּמְיַין חַדְתָּתָא, וְהֵיכִי דָּמְיַין עַתִּיקָתָא? אֲמַר לֵיהּ: כֹּל הֵיכָא כִּי מִיתְּלֵי בֵּיהּ בְּשִׁלְחָא וַהֲדַר חָלֵים – עַתִּיקָתָא, וְאִידַּךְ – חַדְתָּתָא.

דף לה:

וְאִי נָמֵי כֹּל הֵיכִי דְּכִי מִיתְּלֵי בֵּיהּ בְּמִתְנָא אַתְיֵיהּ אַבָּתְרֵיהּ – חַדְתָּתָא, וְאִידַּךְ – עַתִּיקָתָא.
אַבָּיֵי הֲוָה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף, אֵיפְסִיק לֵיהּ רְצוּעָה דִּתְפִילֵּי, אֲמַר לֵיהּ: מַהוּ לְמֵיקְטַרֵיהּ? אֲמַר לֵיהּ: "וּקְשַׁרְתָּם" כְּתִיב, שֶׁתְּהֵא קְשִׁירָה תַּמָּה.
אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף לְרַב אָשֵׁי: מַהוּ לְמֵיתְּפְרֵיהּ וְעַיילֵיהּ לִתְפִירָה לְגָאו? אֲמַר: פּוֹק חֲזֵי מָה עָמָא דָּבַר.
אָמַר רַב פָּפָּא: גַּרְדּוּמֵי רְצוּעוֹת כְּשֵׁירוֹת, וְלָאו מִילְתָא הִיא, מִדְּאָמְרִי בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא: גַּרְדּוּמֵי תְּכֵלֶת וְגַרְדּוּמֵי אֵזוֹב כְּשֵׁירִין. הָתָם הוּא דְּתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה נִינְהוּ, אֲבָל הָכָא דְּתַשְׁמִישֵׁי קְדוּשָּׁה נִינְהוּ – לָא.
מִכְּלָל דְּאִית לְהוּ שִׁיעוּרָא, וְכַמָּה שִׁיעוּרַיְיהוּ? אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: עַד אֶצְבַּע צְרָדָה. רַב כָּהֲנָא מַחְוֵי כְּפוּף, רַב אָשֵׁי מַחְוֵי פָּשׁוּט.
רַבָּה קְטַר לְהוּ וּפְשֵׁיט וְשָׁדֵי לְהוּ, רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב קְטַר לְהוּ וּמְתַלֵּית לְהוּ, מָר בְּרֵיהּ דְּרַבְנָא עֲבֵיד כְּדִידַן.
אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִּין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. אָמַר רַב נַחְמָן: וְנוֹיֵיהֶן לְבַר. רַב אָשֵׁי הֲוָה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּמָר זוּטְרָא, אֵיתְהַפְכָא לֵיהּ רְצוּעָה דִּתְפִילִּין. אֲמַר לֵיהּ: לָא סָבַר לַהּ מָר וְנוֹיֵיהֶן לְבַר? אֲמַר לֵיהּ: לָאו אַדַּעְתַּאי.
"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ", תַּנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: אֵלּוּ תְּפִילִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. "וַהֲסִרֹתִי אֶת כַּפִּי וְרָאִיתָ אֶת אֲחֹרָי", אָמַר רַב חָנָא בַּר בִּיזְנָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן חֲסִידָא: מְלַמֵּד שֶׁהֶרְאָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִּין.
אָמַר רַב יְהוּדָה: קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִּין צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא לְמַעְלָה, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה, וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא כְּלַפֵּי פָּנִים, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנִים וְלֹא לְאָחוֹר.
אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר בֵּידֵרֵי אָמַר רַב, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַבִּי אַחָא אֲרִיכָא אָמַר רַב הוּנָא, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא אָמַר שְׁמוּאֵל: תְּפִילִּין מֵאֵימָתַי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן? מִשְּׁעַת הַנָּחָתָן. אִינִי? וְהָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל הַמִּצְוֹת כּוּלָּן מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן! אַבָּיֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: מִשְּׁעַת הַנָּחָה וְעַד שְׁעַת קְשִׁירָה.

דף לו.

אָמַר רַב חִסְדָּא: סָח בֵּין תְּפִילָּה לִתְפִילָּה חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ.

סָח – אִין, לֹא סָח – לָא? וְהָא שְׁלַח רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב הוּנָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: עַל תְּפִילָּה שֶׁל יָד אוֹמֵר "בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין", עַל תְּפִילִּין שֶׁל רֹאשׁ אוֹמֵר "בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִילִּין".

אַבָּיֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: לֹא סָח – מְבָרֵךְ אַחַת, סָח – מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם.

תָּנָא: סָח בֵּין תְּפִילָּה לִתְפִילָּה – עֲבֵירָה הִיא בְּיָדוֹ, וְחוֹזֵר עָלֶיהָ מֵעֶרְכֵי הַמִּלְחָמָה.

תָּנָא: כְּשֶׁהוּא מַנִּיחַ – מַנִּיחַ שֶׁל יָד, וְאַחַר כָּךְ מַנִּיחַ שֶׁל רֹאשׁ, וּכְשֶׁהוּא חוֹלֵץ – חוֹלֵץ שֶׁל רֹאשׁ, וְאַחַר כָּךְ חוֹלֵץ שֶׁל יָד. בִּשְׁלָמָא כְּשֶׁהוּא מַנִּיחַ – מַנִּיחַ שֶׁל יָד וְאַחַר כָּךְ מַנִּיחַ שֶׁל רֹאשׁ, דִּכְתִיב: "וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ", וְהֶדֵר "וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ".

אֶלָּא כְּשֶׁהוּא חוֹלֵץ, חוֹלֵץ שֶׁל רֹאשׁ וְאַחַר כָּךְ חוֹלֵץ שֶׁל יָד, מְנָלַן? אָמַר רַבָּה: רַב הוּנָא אַסְבְּרַא לִי, אָמַר קְרָא: "וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ", כָּל זְמַן שֶׁבֵּין עֵינֶיךָ יְהוּ שְׁתַּיִם.

תָּנוּ רַבָּנָן: תְּפִילִּין מַאֵימָתַי מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן? מִשְּׁעַת הַנָּחָתָן. כֵּיצַד? הָיָה מַשְׁכִּים לְצֵאת לְדֶרֶךְ וּמִתְיָירֵא שֶׁמָּא יֹאבְדוּ – מַנִּיחָן, וּכְשֶׁיַּגִּיעַ זְמַנָּן מְמַשְׁמֵשׁ בָּהֶן וּמְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן.

וְעַד מָתַי מַנִּיחָן? עַד שֶׁתִּשְׁקַע הַחַמָּה. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד זְמַן שֵׁינָה. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יַעֲקֹב שֶׁאִם חָלָצָן לְצֵאת לְבֵית הַכִּסֵּא אוֹ לִיכָּנֵס לְבֵית הַמֶּרְחָץ וְשָׁקְעָה חַמָּה – שׁוּב אֵינוֹ חוֹזֵר וּמַנִּיחָן.

אָמַר רַב נַחְמָן: הֲלָכָה כְּרַבִּי יַעֲקֹב. רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא מְצַלּוּ בְּהוּ בְּאוּרְתָּא. אִיכָּא דְּאָמְרִי: אֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יַעֲקֹב.

דף לו:

וְהָא רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא מְצַלּוּ בְּהוּ בְּאוּרְתָּא? הָהוּא פְּלִיגָא.

וּמִי אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא הָכִי? וְהָא אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא: סָפֵק חֲשֵׁיכָה סָפֵק (לָא) [אֵין] חֲשֵׁיכָה – לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מַנִּיחַ, הָא וַדַּאי חֲשֵׁיכָה – חוֹלֵץ! הָתָם בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִיתְּמַר.

מַאי קָסָבַר? אִי קָסָבַר לַיְלָה זְמַן תְּפִילִּין, שַׁבָּת נָמֵי זְמַן תְּפִילִּין. אִי קָסָבַר שַׁבָּת לָאו זְמַן תְּפִילִּין, לַיְלָה נָמֵי לָאו זְמַן תְּפִילִּין, דְּמֵהֵיכָא דְּמַעֲטָא שַׁבָּת מֵהָתָם מְמַעֲטֵי לֵילוֹת.

דְּתַנְיָא: "וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה" – "יָמִים" וְלֹא לֵילוֹת, "מִיָּמִים" וְלֹא כָּל יָמִים, פָּרַט לְשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא נֶאֱמְרָה חוּקָּה זוֹ אֶלָּא לְפֶסַח בִּלְבָד.

נָפְקָא לֵיהּ מֵהֵיכָא דְּנָפְקָא לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא, דְּתַנְיָא: רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: יָכוֹל יַנִּיחַ אָדָם תְּפִילִּין בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ" – מִי שֶׁצְּרִיכִין אוֹת, יָצְאוּ שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים שֶׁהֵן גּוּפָן אוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִילִּין אַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עוֹבֵר בְּלָאו. לֵימָא בְּרַבִּי אָבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא קָא מִיפַּלְגִי, דְּאָמַר רַבִּי אָבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "הַשָּׁמֶר" "פֶּן" וְ"אַל" אֵינוֹ אֶלָּא לֹא תַּעֲשֶׂה.

דְּמָר אִית לֵיהּ דְּרַבִּי אָבִין, וּמָר לֵית לֵיהּ דְּרַבִּי אָבִין.

לָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא אִית לְהוּ דְּרַבִּי אָבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא, וְהָכָא בְּהָא קָא מִיפַּלְגִי: מָר סָבַר "הִשָּׁמֶר" דִּלְאו – לָאו, וְ"הִשָּׁמֶר" דַּעֲשֵׂה – עֲשֵׂה, וּמָר סָבַר "הִשָּׁמֶר" דַּעֲשֵׂה נָמֵי לָאו.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְאִם לְשָׁמְרָן – מוּתָּר. וְאָמַר רָבִינָא: הָוֶה יָתֵיבְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב אָשֵׁי וְחָשַׁךְ, וְהִנִּיחַ תְּפִילִּין, וַאֲמַרִי לֵיהּ: לְשָׁמְרָן קָא בָעֵי לְהוּ מָר? וַאֲמַר לִי: אֵין. וְחָזֵיתֵיהּ לְדַעְתֵּיהּ דִּלְאו לְשָׁמְרָן הוּא בָּעֵי, קְסָבַר: הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן.

אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא: חַיָּיב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בַּתְּפִילִּין בְּכָל שָׁעָה, קַל וָחוֹמֶר מִצִּיץ, וּמָה צִיץ שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אַזְכָּרָה אַחַת, אָמְרָה תּוֹרָה: "וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד", שֶׁלֹּא (תַּסִּיחַ) [יַסִּיחַ] דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ, תְּפִילִּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַזְכָּרוֹת הַרְבֵּה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה!

תָּנוּ רַבָּנָן: "יָדְךָ" – זוֹ שְׂמֹאל. אַתָּה אוֹמֵר שְׂמֹאל, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא יָמִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם", וְאוֹמֵר: "יָדְךָ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָךְ לְהַלְמוּת עֲמֵלִים", וְאוֹמֵר: "לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינְךָ מִקֶּרֶב חֵיקְךָ כַּלֵּה".

דף לז.

רַבִּי יוֹסֵי הַחוֹרֶם אוֹמֵר: מָצִינוּ יָמִין שֶׁנִּקְרָא יָד, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יַד יְמִינוֹ". וְאִידַּךְ – "יַד יְמִינוֹ" אִיקְּרִי, "יָד" סְתָמָא לָא אִיקְּרִי.

רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "וּקְשַׁרְתָּם" "וּכְתַבְתָּם" – מָה כְּתִיבָה בְּיָמִין, אַף קְשִׁירָה בְּיָמִין, וְכֵיוָן דִּקְשִׁירָה בְּיָמִין – הַנָּחָה בִּשְׂמֹאל הֵיא. וְרַבִּי יוֹסֵי הַחוֹרֶם, הַנָּחָה דִּבְשְׂמֹאל מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מֵהֵיכָא דְּנָפְקָא לֵיהּ לְרַבִּי נָתָן.

רַב אָשֵׁי אָמַר: מִ"יָּדְכָה" כְּתִיב, בְּהֵ"י כֵּהָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא לְרַב אָשֵׁי: וְאֵימָא "יָדְךָ" שֶׁבְּכֹחַ? אָמַר לֵיהּ: מִי כְּתִיב בְּחֵי"ת?

כְּתַנָּאֵי: "יָדְכָה" בְּהֵ"י – זוֹ שְׂמֹאל, אֲחֵרִים אוֹמְרִים: "יָדְךָ" לְרַבּוֹת אֶת הַגִּידֵּם. תַּנְיָא אִידַּךְ: אֵין לוֹ זְרוֹעַ – פָּטוּר מִן הַתְּפִילִּין, אֲחֵרִים אוֹמְרִים: "יָדְכָה" לְרַבּוֹת אֶת הַגִּידֵּם.

תָּנוּ רַבָּנָן: אִטֵּר מַנִּיחַ תְּפִילִּין בִּימִינוֹ, שֶׁהוּא שְׂמֹאלוֹ. וְהַתַּנְיָא: מַנִּיחַ בִּשְׂמֹאלוֹ שֶׁהוּא שְׂמֹאלוֹ שֶׁל כָּל אָדָם! אָמַר אַבָּיֵי: כִּי תַּנְיָא הָהִיא בְּשׁוֹלֵט בִּשְׁתֵּי יָדָיו.

תָּנָא דְּבֵי מְנַשֶּׁה: "עַל יָדְךָ" – זוֹ קִיבּוֹרֶת, "בֵּין עֵינֶיךָ" – זוֹ קָדְקֹד. הֵיכָא? אָמְרִי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: מְקוֹם שֶׁמּוֹחוֹ שֶׁל תִּינוֹק רוֹפֵס.

בְּעָא מִינֵּיהּ פְּלֵימוֹ מֵרַבִּי: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי רָאשִׁים, בְּאֵיזֶה מֵהֶן מַנִּיחַ תְּפִילִּין? אֲמַר לֵיהּ: אוֹ קוּם גְּלִי, אוֹ קַבֵּל עָלְךָ שַׁמְתָּא. אַדְּהָכִי אֲתָא הָהוּא גַּבְרָא, אֲמַר לֵיהּ: אִיתְיְלִיד לִי יָנוֹקָא דְּאִית לֵיהּ תְּרֵי רֵישֵׁי, כַּמָּה בָּעֵינָא לְמִיתַּב לְכֹהֵן? אֲתָא הָהוּא סָבָא תְּנָא לֵיהּ: חַיֵּיב לִיתֵּן לוֹ עֲשָׂרָה סְלָעִים.

אִינִי? וְהָתָנֵי רָמֵי בַּר חָמָא: מִתּוֹךְ שֶׁנֶּאֱמַר "פָּדֹה תִפְדֶּה אֵת בְּכוֹר הָאָדָם", שׁוֹמֵעַ אֲנִי אֲפִילּוּ נִטְרָךְ בְּתוֹךְ שִׁלּשִׁים, תַּלְמוּד לוֹמַר

דף לז:

"אַךְ" – חִלֵּק, שֶׁאֲנִי הָכָא דִּבְגוּלְגּוֹלֶת תְּלָא רַחֲמָנָא.

אָמַר מָר: "יָדְךָ" זוֹ קִיבּוֹרֶת, מְנָלַן? דְּתָנוּ רַבָּנָן: "עַל יָדְךָ" – זוֹ גוֹבַהּ שֶׁבַּיָּד. אַתָּה אוֹמֵר: זוֹ גוֹבַהּ שֶׁבַּיָּד, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עַל יָדְךָ מַמָּשׁ? אָמְרָה תּוֹרָה: הַנַּח תְּפִילִּין בַּיָּד וְהַנַּח תְּפִילִּין בְּרֹאשׁ, מָה לְהַלָּן בְּגוֹבַהּ שֶׁבְּרֹאשׁ – אַף כָּאן בְּגוֹבַהּ שֶׁבַּיָּד.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "וְהָיָה לְךָ לְאוֹת", לְךָ לְאוֹת וְלֹא לַאֲחֵרִים לְאוֹת. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם ... וּקְשַׁרְתָּם", שֶׁתְּהֵא שִׂימָה כְּנֶגֶד הַלֵּב.

רַבִּי חִיָּיא וְרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא מְכַוְּין וּמַנַּח לֵיהּ לַהֲדֵי לִיבֵּיהּ. רַב אָשֵׁי הֲוָה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּאַמֵּימָר, הֲוָה צִירְיָא בִּידֵיהּ וְקָא מִתְחַזְיָין תְּפִילִּין. אֲמַר לֵיהּ: לָא סָבַר לַהּ מָר "לְךָ לְאוֹת" וְלֹא לַאֲחֵרִים לְאוֹת? אֲמַר לֵיהּ: בְּמָקוֹם "לְךָ לְאוֹת" אִיתְּמַר.

גּוֹבַהּ שֶׁבְּרֹאשׁ, מְנָלַן? דְּתָנוּ רַבָּנָן: "בֵּין עֵינֶיךָ" – זוֹ גוֹבַהּ שֶׁבְּרֹאשׁ. אַתָּה אוֹמֵר זוֹ גוֹבַהּ שֶׁבְּרֹאשׁ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בֵּין עֵינֶיךָ מַמָּשׁ? נֶאֱמַר כָּאן "בֵּין עֵינֶיךָ", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "לֹא תְשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵיניֵכֶם לָמֵת". מָה לְהַלָּן בְּגוֹבַהּ שֶׁבְּרֹאשׁ, מְקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה קָרְחָה – אַף כָּאן בְּגוֹבַהּ שֶׁל רֹאשׁ, מְקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה קָרְחָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, אָמְרָה תּוֹרָה: "הַנַּח תְּפִילִּין בַּיָּד", "הַנַּח תְּפִילִּין בָּרֹאשׁ", מָה לְהַלָּן בְּמָקוֹם הֶרְאוּי לִיטָּמֵא בְּנֶגַע אֶחָד, אַף כָּאן בְּמָקוֹם הֶרְאוּי לִיטָּמֵא בְּנֶגַע אֶחָד.

לְאַפּוֹקֵי "בֵּין עֵינֶיךָ", דְּאִיכָּא בְּשָׂר וְשֵׂעָר, דְּאִיכָּא שֵׂעָר לָבָן, וְאִיכָּא נָמֵי שֵׂעָר צָהוֹב.

אַרְבַּע צִיצִיּוֹת מִעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, שֶׁאַרְבַּעְתָּן מִצְוָה אַחַת. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר רַב יוֹסֵף: סָדִין בְּצִיצִית אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

רָבָא בַּר אָהִינָא אָמַר: טַלִּית בַּעֲלַת חָמֵשׁ אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

רָבִינָא אָמַר: דְּרַב הוּנָא אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ, דְּאָמַר רַב הוּנָא: הַיּוֹצֵא בְּטַלִּית שֶׁאֵינָהּ מְצוּיֶּצֶת כְּהִלְכָתָהּ בְּשַׁבָּת – חַיָּיב חַטָּאת.

אָמַר רַב שֵׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: הַאי מַאן דְּבַצְּרֵיהּ לִגְלִימֵיהּ – לָא עֲבַד וְלֹא כְּלוּם, שַׁוְּייֵיהּ טַלִּית בַּעֲלַת חָמֵשׁ.

אָמַר רַב מְשַׁרְשְׁיָא: הַאי מַאן דְּצַיְּירֵיהּ לִגְלִימֵיהּ – לָא עֲבַד וְלֹא כְּלוּם. מַאי טַעְמָא? דִּכְמַאן דְּשַׁרְייֵיהּ דָּמֵי. וּתְנַן נָמֵי: כָּל חֲמָתוֹת הַצְּרוּרוֹת טְהוֹרוֹת, חוּץ מִשֶּׁל עַרְבִיִּים.

אָמַר רַב דִּימִי מִנְּהַרְדְּעָא: הַאי מַאן דְּחַיְּיטֵיהּ לִגְלִימֵיהּ – לָא עֲבַד וְלֹא כְּלוּם, אִם אִיתָא דְּלָא מִיבָּעֵי לֵיהּ – לִיפְסוֹק וְלִישְׁדְּייֵיהּ.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַרְבַּעְתָּן אַרְבַּע מִצְוֹת. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, וְלֵית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ.

רָבִינָא הָוָה קָא אָזֵיל אַבָּתְרֵיהּ דְּמָר בַּר רַב אָשֵׁי בְּשַׁבְּתָא דְּרִינְגְלָא, אֵיפְּסִיק קָרְנָא דְּחוּטְיָיהּ, וְלָא אָמַר לֵיהּ וְלָא מִידֵּי. כַּד מְטָא לְבֵיתֵיהּ, אָמַר לֵיהּ: מֵהָתָם אֵיפְּסִיק. אָמַר לֵיהּ: אִי אָמַרְתְּ לִי מֵהָתָם שְׁדֵּירְתֵּיהּ.

וְהָא אָמַר מָר: גָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שֶׁדּוֹחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה?

תַּרְגּוּמַהּ רַב בַּר שְׁבָא קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא,

דף לח.

בְּלָאו דְּ"לֹא תָסוּר".

וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי מֵהָתָם אָמַר לֵיהּ, וַאֲמַר לֵיהּ: מַאי דַּעְתָּיךְ לְמִישְׁדְּייֵיהּ? וְהָאָמַר מָר: גָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שֶׁדּוֹחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה! וְהָא תַּרְגּוּמַהּ רַב בַּר שְׁבָא קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא בְּלָאו דְּ"לֹא תָסוּר", הָכָא נָמֵי כַּרְמִלִּית דְּרַבָּנַן הִיא.

הַדַּרָן עָלָךְ הַקּוֹמֵץ.

מַתְנִי' **הַתְּכֵלֶת** אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַלָּבָן, וְהַלָּבָן אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּכֵלֶת. תְּפִלָּה שֶׁל יָד אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת שֶׁל רֹאשׁ, וְשֶׁל רֹאשׁ אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת שֶׁל יָד.

גְּמָ' לֵימָא מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי, דְּתַנְיָא: "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ" – מְלַמֵּד שֶׁמְּעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, דִּבְרֵי רַבִּי, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְעַכְּבִין.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי? דִּכְתִיב "הַכָּנָף" – מִין כָּנָף, וּכְתִיב "פְּתִיל תְּכֵלֶת", וְאָמַר רַחֲמָנָא "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ" – עַד דְּאִיכָּא תַּרְוַיְיהוּ בְּחַד.

וְרַבָּנַן, "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ" – כֹּל חַד לְחוֹדֵיהּ מַשְׁמַע.

לֵימָא דְּלָא כְּרַבִּי? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי, לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְקַדֵּם.

דְּתַנְיָא: מִצְוָה לְהַקְדִּים לָבָן לַתְּכֵלֶת, וְאִם הִקְדִּים תְּכֵלֶת לַלָּבָן – יָצָא, אֶלָּא שֶׁחִיסֵּר מִצְוָה.

מַאי חִיסֵּר מִצְוָה?

דף לח:

אִילֵימָא חִיסֵּר מִצְוָה דְּלָבָן וְקָיְימִים מִצְוָה דִּתְכֵלֶת – לְרַבִּי עַכּוֹבֵי מְעַכֵּב אַהֲדָדֵי.
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: שֶׁחִיסֵּר מִצְוָה וְעָשָׂה מִצְוָה, וּמַאי חִיסֵּר מִצְוָה? דְּלָא עָבַד מִצְוָה מִן הַמּוּבְחָר.
הָתִינַח לָבָן דְּאֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּכֵלֶת, תְּכֵלֶת דְּאֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַלָּבָן – מַאי הִיא?
אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְטַלִּית שֶׁכּוּלָּהּ תְּכֵלֶת.
אִיתְמַר נָמֵי: אָמַר לֵיהּ לֵוִי לִשְׁמוּאֵל: אַרְיוֹךְ, לָא תִּיתֵּיב אַכַּרְעָךְ עַד דְּמָפְרְשַׁתְּ לִי לְהָא מִילְתָא: הַתְּכֵלֶת אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַלָּבָן, וְהַלָּבָן אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּכֵלֶת – מַאי הִיא? אֲמַר לֵיהּ: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְסָדִין בְּצִיצִית, דְּמִצְוָה לְאַקְדּוֹמֵי לָבָן בְּרֵישָׁא.
מַאי טַעְמָא? "הַכָּנָף" – מִין כָּנָף, וְאִי אַקְדֵּים תְּכֵלֶת לְלָבָן – לֵית לַן בַּהּ.
תִּינַח לָבָן דְּאֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּכֵלֶת, תְּכֵלֶת דְּאֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַלָּבָן מַאי הִיא?
אָמַר לֵיהּ רָמֵי בַּר חָמָא: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְטַלִּית שֶׁכּוּלָּהּ תְּכֵלֶת, דְּמִצְוָה לְאַקְדּוֹמֵי תְּכֵלֶת בְּרֵישָׁא, דְּ"הַכָּנָף" – מִין כָּנָף, וְאִי אַקְדֵּים לָבָן בְּרֵישָׁא לֵית לַן בַּהּ.
אָמַר רָבָא: מִידֵּי צִיבְעָא קָא גָּרִים? אֶלָּא אָמַר רָבָא: לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְגַרְדּוּמִין, דְּאִי אִיגַּרְדַּם תְּכֵלֶת וְקָאֵי לָבָן, וְאִי אִיגַּרְדַּם לָבָן וְקָאֵי תְּכֵלֶת – לֵית לַן בַּהּ.
דְּאָמְרִי בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא: גַּרְדּוּמֵי תְּכֵלֶת כְּשֵׁרִין, וְגַרְדּוּמֵי אֵזוֹב כְּשֵׁרִין. וְכַמָּה שִׁיעוּר גַּרְדּוּמִין? אָמַר בַּר הַמְדוּרֵי אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּדֵי לְעָנְבָן.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: כְּדֵי לְעָנְבָן – לְעָנְבָן כּוּלְּהוּ בַּהֲדֵדֵי, אוֹ דִלְמָא כֹּל חַד וְחַד לְחוֹדֵיהּ? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רַב אָשֵׁי: אַלְיְמֵי דְּלָא מִיעַנְבִי, וְאִי הֲווֹ קַטְנֵי מִיעַנְבִי, מַאי? אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: כָּל שֶׁכֵּן דְּמִינְּכַר מִצְוָתַיְיהוּ.
וּמַאן תַּנָּא דְּפְלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבִּי? הַאי תַּנָּא הוּא, דְּתַנְיָא: רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי נָתָן, שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: אֵין לוֹ תְּכֵלֶת – מֵטִיל לָבָן.
אָמַר רָבָא: שְׁמַע מִינַּהּ, צָרִיךְ לְקַשּׁוֹר עַל כָּל חוּלְיָא וְחוּלְיָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לֹא צָרִיךְ – הָא דְּאָמְרִי בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא: גַּרְדּוּמֵי תְּכֵלֶת כְּשֵׁרִין וְגַרְדּוּמֵי אֵזוֹב כְּשֵׁרִין, כֵּיוָן דְּאִישְׁתְּרִי לֵיהּ עִילָּאי אִישְׁתְּרִי לֵיהּ כּוּלֵּהּ.

דף לט.

דִּלְמָא דְּאִיקְּטַר.

וְאָמַר רַבָּה: שְׁמַע מִינַּהּ, קֶשֶׁר עֶלְיוֹן דְּאוֹרָיְיתָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּרַבָּנַן, מַאי אִיצְטְרִיךְ לְמִישְׁרֵי סָדִין בְּצִיצִית? פְּשִׁיטָא! הַתּוֹכֵף תְּכִיפָה אַחַת אֵינוֹ חִיבּוּר, אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ דְּאוֹרָיְיתָא.

אָמַר רַבָּה בַּר רַב אַדָּא אָמַר רַב אַדָּא אָמַר רַב: אִם נִפְסַק הַחוּט מֵעִיקָּרוֹ – פְּסוּלָה. יָתֵיב רַב נַחְמָן וְקָא אָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא, אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – בִּתְחִילָּתוֹ, אֲבָל סוֹפוֹ – שְׁיָרָיו וְגַרְדּוּמָיו כָּל שֶׁהוּא.

מַאי שְׁיָרָיו וּמַאי גַּרְדּוּמָיו? מַאי לָאו "שְׁיָרָיו" – דְּאִיפְּסִיק מִינַּיְיהוּ וְאִישְׁתַּיֵּיר מִינַּיְיהוּ, "גַּרְדּוּמָיו" – דְּאִיגַּרְדּוּם אִיגַּרְדּוֹמֵי.

לָא, חָדָא קָתָנֵי, שִׁיּוֹרֵי גַּרְדּוּמָיו כָּל שֶׁהוּא. וְלֵימָא: "גַּרְדּוּמָיו", "שְׁיָרָיו" לְמָה לִי? הָא קָא מַשְׁמַע לַן, דְּבָעֵינַן שִׁיּוּרָא לְגַרְדּוּמָיו כְּדֵי לְעָנְבָן.

יָתֵיב רַבָּה וְקָאָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: חוּט שֶׁל כֶּרֶךְ עוֹלֶה מִן הַמִּנְיָן. אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף: שְׁמוּאֵל אָמְרַהּ וְלָא רַב. אִיתְּמַר נָמֵי: אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, סָח לִי רַבִּי יֹאשִׁיָּה דְּמִן אוּשָׁא: חוּט שֶׁל כֶּרֶךְ עוֹלֶה לָהּ מִן הַמִּנְיָן.

יָתֵיב רָבָא וְקָא אָמַר מִשְּׁמֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל: תְּכֵלֶת שֶׁכָּרַךְ רוּבָּהּ – כְּשֵׁרָה. אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף: רַב אָמְרַהּ, וְלָא שְׁמוּאֵל. אִיתְּמַר נָמֵי, אָמַר רַב הוּנָא בַּר יְהוּדָה אָמַר רַב שֵׁשֶׁת אָמַר רַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא אָמַר רַב: תְּכֵלֶת שֶׁכָּרַךְ רוּבָּהּ – כְּשֵׁרָה.

רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן מַתְנֵי הָכִי: אָמַר רַב הוּנָא, אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, אָמַר רַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא, אָמַר רַב: תְּכֵלֶת שֶׁכָּרַךְ רוּבָּהּ – כְּשֵׁרָה, וַאֲפִילּוּ לֹא כָּרַךְ בָּהּ אֶלָּא חוּלְיָא אַחַת – כְּשֵׁרָה, וְנוֹיֵי תְּכֵלֶת – שְׁלִישׁ גְּדִיל וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף.

וְכַמָּה שִׁיעוּר חוּלְיָא? תַּנְיָא, רַבִּי אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיְּכָרוֹךְ וְיִשְׁנֶה וִישַׁלֵּשׁ. תָּאנָא: הַפּוֹחֶת לֹא יִפְחוֹת מִשָּׁבַע, וְהַמּוֹסִיף לֹא יוֹסִיף עַל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה.

הַפּוֹחֵת לֹא יִפְחוֹת מִשָּׁבַע, כְּנֶגֶד שִׁבְעָה רְקִיעִים, וְהַמּוֹסִיף לֹא יוֹסִיף עַל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כְּנֶגֶד שִׁבְעָה רְקִיעִין וְשִׁשָּׁה אֲוִירִין שֶׁבֵּינֵיהֶם.

תָּנָא: כְּשֶׁהוּא מַתְחִיל – מַתְחִיל בַּלָּבָן: "הַכָּנָף" – מִין כָּנָף, וּכְשֶׁהוּא מְסַיֵּים – מְסַיֵּים בַּלָּבָן, מַעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין.

רַב וְרָבָּה בַּר בַּר חָנָה הֲווֹ יָתְבִי, הֲווָה קָא חָלֵיף וְאָזֵיל הָהוּא גַּבְרָא דְּמִיכַּסֵּי גְּלִימָא דְּכוּלֵּהּ תְּכֵלְתָּא, וּרְמֵי לֵיהּ תְּכֵלְתָּא

דף לט:

וּגְדִילָא מִיגְדִּיל. אָמַר רַב: יָאֵי גְּלִימָא וְלָא יָאֵי תְּכֵלְתָּא, רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר: יָאֵי גְּלִימָא וְיָאֵי תְּכֵלְתָּא.

בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה סָבַר: כְּתִיב "גְּדִיל" וּכְתִיב "פְּתִיל", אוֹ גְּדִיל אוֹ פְּתִיל. וְרַב סָבַר: לְעוֹלָם פְּתִיל בָּעֵינַן, וְהָהוּא "גְּדִילִים" לְמִנְיָינָא הוּא דַּאֲתָא – גְּדִיל שְׁנַיִם, גְּדִילִים אַרְבָּעָה, עֲשֵׂה גְּדִיל וּפוֹתְלֵיהוּ מִתּוֹכוֹ.

אָמַר שְׁמוּאֵל מִשְּׁמֵיהּ דְּלֵוִי: חוּטֵי צֶמֶר פּוֹטְרִין בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: שֶׁל פִּשְׁתָּן מַהוּ שֶׁיִּפְטְרוּ בְּשֶׁל צֶמֶר? צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתִּים הוּא דְּפָטַר, דְּכֵיוָן דִּתְכֶלֶת פָּטְרָה לָבָן נָמֵי פָּטַר, אֲבָל פִּשְׁתִּים בְּצֶמֶר לָא.

אוֹ דִלְמָא, כֵּיוָן דִּכְתִיב: "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו. גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ", לָא שְׁנָא צֶמֶר בְּפִשְׁתִּים וְלָא שְׁנָא פִּשְׁתִּים בְּצֶמֶר?

תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַחֲבָה אָמַר רַב יְהוּדָה: חוּטֵי צֶמֶר פּוֹטְרִין בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן, וְשֶׁל פִּשְׁתָּן פּוֹטְרִין בְּשֶׁל צֶמֶר, חוּטֵי צֶמֶר וּפִשְׁתִּים פּוֹטְרִין בְּכָל מָקוֹם, וַאֲפִילּוּ בְּשִׁירָאִין.

וּפְלִיגָא דְּרַב נַחְמָן, דְּאָמַר רַב נַחְמָן: הַשִּׁירָאִין פְּטוּרִין מִן הַצִּיצִית. אִיתְּמַר: רָבָא לְרַב נַחְמָן: הַשִּׁירָאִין וְהַכְּלָךְ וְהַסְּרִיקִין כּוּלָּן חַיָּיבִין בְּצִיצִית – מִדְּרַבָּנַן.

אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: וְכוּלָּן צֶמֶר וּפִשְׁתִּים פּוֹטְרִין בָּהֶן. אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא דְּאוֹרָיְיתָא – הַיְינוּ דְּמִישְׁתְּרוּ בְּהוּ כִּלְאַיִם, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דְּרַבָּנַן – הֵיכִי מִישְׁתְּרֵי בְּהוּ כִּלְאַיִם? אֵימָא: אוֹ צֶמֶר אוֹ פִּשְׁתִּים.

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּקָתָנֵי סֵיפָא: הֵן בְּמִינָן פּוֹטְרִין, שֶׁלֹּא בְּמִינָן אֵין פּוֹטְרִין. אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא דְּרַבָּנַן – הַיְינוּ דְּמִיפַּטְרוּ בְּמִינָן, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דְּאוֹרָיְיתָא – צֶמֶר וּפִשְׁתִּים הוּא דְּפָטַר.

אִי מִשּׁוּם הָא לָא אִירְיָא, כִּדְרָבָא, דְּרָבָא רָמֵי: כְּתִיב "הַכָּנָף" – מִין כָּנָף, וּכְתִיב "צֶמֶר וּפִשְׁתִּים".

הָא כֵּיצַד? צֶמֶר וּפִשְׁתִּים פּוֹטְרִין בֵּין בְּמִינָן בֵּין שֶׁלֹּא בְּמִינָן, שְׁאָר מִינִין – בְּמִינָן פּוֹטְרִין, שֶׁלֹּא בְּמִינָן אֵין פּוֹטְרִין.

וְרַב נַחְמָן, כִּדְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

דְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: הוֹאִיל וְנֶאֱמְרוּ בְּגָדִים בַּתּוֹרָה סְתָם, וּפָרַט לְךָ הַכָּתוּב בְּאֶחָד מֵהֶן צֶמֶר וּפִשְׁתִּים – אַף כֹּל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים.

אָמַר אַבָּיֵי: וְהַאי תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מַפְקָא מֵאִידַּךְ תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "בֶּגֶד" – אֵין לִי אֶלָּא בֶּגֶד צֶמֶר, מִנַּיִן לְרִבּוֹת צֶמֶר גְּמַלִּים וְצֶמֶר אַרְנָבִים וְנוֹצָה שֶׁל עִזִּים וְהַכְּלָךְ וְהַסְּרִיקִין וְהַשִּׁירָאִין מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אוֹ בֶגֶד".

דף מ.

תָּנוּ רַבָּנַן: סְדִין בְּצִיצִית – בֵּית שַׁמַּאי פּוֹטְרִין וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּיבִין, וַהֲלָכָה כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צָדוֹק: וַהֲלֹא כָּל הַמַּטִּיל תְּכֵלֶת בִּירוּשָׁלַיִם אֵינוֹ אֶלָּא מִן הַמַּתְמִיהִין!
אָמַר רַבִּי: אִם כֵּן, לָמָּה אֲסָרוּהָ? לְפִי שֶׁאֵין בְּקִיאִין.
אֲמַר לֵיהּ רָבָא בַּר רַב חָנָא לְרָבָא: וְלִרְמוֹ בֵּי עַשְׂרָה וְנִפְקוּ לְשׁוּקָא וּמַפַּרְסְמָא (למילתא) [מִילְתָא]! כָּל שֶׁכֵּן דְּמַתְמְהוּ עִילָּוֹן.
וְלִידְרְשַׁהּ בְּפִירְקָא! גְּזֵירָה מִשּׁוּם קָלָא אִילָּן.
וְלֹא יְהֵא אֶלָּא לָבָן! כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר בְּמִינָן – לָא.
כִּדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, אִם אַתָּה יָכוֹל לְקַיֵּים אֶת שְׁנֵיהֶם – מוּטָב, וְאִם לָאו – יָבוֹא עֲשֵׂה וְיִדָּחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה.
וְלִיבְּדְקוּהָ, אֶלָּא גְּזֵירָה מִשּׁוּם טְעִימָה.
וְלִיכְתְּבָהּ אַדִּיסְקֵי! אַדִּיסְקֵי לֵיקוּם וְלִיסְמוֹךְ? אָמַר רָבָא: הַשְׁתָּא

דף מ:

חָמֵץ בְּפֶסַח וְיוֹם הַכִּפּוּרִים דְּכֻרַת – סָמְכִינַן אַדִּיסְקֵי, הָכָא דַּעֲשֵׂה בְּעָלְמָא לֹא כָּל שֶׁכֵּן!
אֶלָּא אָמַר רָבָא: הָא מִילְתָא אָמְרִי, וְאִיתְּמַר בְּמַעְרָבָא מִשּׁוּם דְּרַבִּי זֵירָא כְּוָותֵי: שֶׁמָּא יִקָּרַע סִדִינוֹ בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ וְיִתְפָּרְנוּ.
וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: "תַּעֲשֶׂה" – וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי.
שְׁרָא רַבִּי זֵירָא לְסִדִינֵיהּ. רַב זֵירָא אָמַר: גְּזֵירָה נָמֵי מִשּׁוּם כְּסוּת לַיְלָה.
וְאָמַר רָבָא: הָא מִילְתָא אֲמַרִי, וְאִיתְּמַר בְּמַעְרָבָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי זֵירָא כְּוָותֵי: הִיא שֶׁל בֶּגֶד וּכְנָפֶיהָ שֶׁל עוֹר – חַיֶּיבֶת, הִיא שֶׁל עוֹר וּכְנָפֶיהָ שֶׁל בֶּגֶד – פְּטוּרָה. מַאי טַעְמָא? עִיקַּר בֶּגֶד בָּעֵינַן.
רַב אַחַאי אָזֵיל בָּתַר כְּנָף.
אָמַר רָבָא אָמַר רַב סְחוֹרָה אָמַר רַב הוּנָא: הֵטִיל לְבַעֲלַת שָׁלֹשׁ, וְהִשְׁלִימָהּ לְאַרְבַּע – פְּסוּלָה, "תַּעֲשֶׂה" – וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי.
מֵיתִיבִי: חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים, כֵּיוָן שֶׁאָרְגוּ בָּהּ שָׁלֹשׁ, הָיוּ מְטִילִין לָהּ תְּכֵלֶת. אֵימָא: כֵּיוָן שֶׁפָּצְעוּ בָּהּ שָׁלֹשׁ, הָיוּ מְטִילִין לָהּ תְּכֵלֶת.
וּמִי אָמְרִינַן "תַּעֲשֶׂה" – וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי? (אינו), וְהָאָמַר רַבִּי זֵירָא: הֵטִיל לְמוּטָּלֶת – כְּשֵׁרָה.
אָמַר רָבָא: הַשְׁתָּא בְּ"בַל תּוֹסִיף" קָאֵי, מַעֲשֶׂה לֹא הָוֵי?
מַתְקֵיף לַהּ רַב פָּפָּא: מִמַּאי דְּגַבְרָא לְאוֹסוֹפֵי קָא מִיכַּוֵּין? דִּלְמָא לְבַטּוֹלֵי קָא מִיכַּוֵּין, וּ"בַל תּוֹסִיף" לֵיכָּא, מַעֲשֶׂה אִיכָּא!
אָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַב מַתְנָא אָמַר שְׁמוּאֵל: תְּכֵלֶת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וַאֲפִילּוּ בְּטַלִּית פְּטוּרָה.

מַאי טַלִּית פְּטוּרָה? אִילֵּימָא דְּלֵית בַּהּ שִׁיעוּרָא, וְהָתַנְיָא: טַלִּית שֶׁהַקְּטָן מִתְכַּסֶּה בּוֹ רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ

דף מא.

וְהַגָּדוֹל יוֹצֵא בָּהּ דֶּרֶךְ עֲרָאי – חַיֶּיבֶת בְּצִיצִית, אֵין הַקָּטָן מִתְכַּסֶּה בּוֹ רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהַגָּדוֹל יוֹצֵא בָּהּ עֲרָאי – פְּטוּרָה, וְכֵן לְעִנְיַן כִּלְאַיִם.

וְהָווינַן בַּהּ: מַאי "וְכֵן לְעִנְיַן כִּלְאַיִם"? אִילֵּימָא וְכֵן לְעִנְיַן אִיסּוּרָא דְּכִלְאַיִם, וְהָא אֲנַן תְּנַן: אֵין עֲרַאי בְּכִלְאַיִם!

וְאָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: וְכֵן לְעִנְיַן סָדִין בְּצִיצִית.

אֶלָּא מַאי פְּטוּרָה – הֵטִיל לַמּוֹטָלֶת.

וְהָא אָמְרָה רַבִּי זֵירָא חָדָא זִימְנָא? חָדָא מִכְּלָל דַּחֲבֵירְתָּהּ אִיתְּמַר.

תָּנוּ רַבָּנַן: טַלִּית כְּפוּלָה חַיֶּיבֶת בְּצִיצִית, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר, וְשָׁוִין שֶׁאִם כְּפָלָהּ וּתְפָרָהּ – שֶׁחַיֶּיבֶת.

תְּפָרָהּ, פְּשִׁיטָא! לָא צְרִיכָא דְּנַקְטַהּ בְּסִיכְּי.

רַבָּה בַּר הוּנָא אִיקְּלַע לְבֵי רָבָא בַּר רַב נַחְמָן, חֲזִיֵּיהּ דַּהֲוָה מֵיכַּסֵּי טַלִּית כְּפוּלָה, וּרְמֵי לֵיהּ חוּטֵי עִילָּוֵי כְּפֵילָא. אֵיפְּשִׁיטָא, וַאֲתָא חוּטָא וְקָם לַהֲדֵי רֵישֵׁיהּ.

אָמַר לֵיהּ: לָאו הֵיינוּ כָּנָף דִּכְתַב רַחֲמָנָא בְּאוֹרָיְיתָא! אָתָא שַׁדְיֵיהּ, אֵיכַּסֵּי גְּלִימָא אַחֲרִיתִי.

אָמַר לֵיהּ: מִי סָבְרַתְּ חוֹבַת גַּבְרָא הוּא? חוֹבַת טַלִּית הוּא, זִיל רְמִי לַהּ.

לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ: חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים, כֵּיוָן שֶׁאָרְגוּ בָּהּ שְׁלֹשׁ – הָיוּ מְטִילִין בָּהּ תְּכֵלֶת. שְׁאנֵי חֲסִידִים, דְּמַחְמְרִי אַנַּפְשַׁיְיהוּ.

וּפְלִינָא דְּמַלְאָכָא, דְּמַלְאָכָא אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַב קַטִּינָא דְּמֵיכַּסֵּי סְדִינָא, אָמַר לֵיהּ: קַטִּינָא, קַטִּינָא! סְדִינָא בְּקַיְיטָא וְסַרְבָּלָא בְּסִיתְוָא, צִיצִית שֶׁל תְּכֵלֶת מָה תְּהֵא עָלֶיהָ?

אָמַר לֵיהּ: עָנְשִׁיתוּ אַעֲשֶׂה? אָמַר לֵיהּ: בִּזְמַן דְּאֵיפְכָּא רִיתְחָא עָנְשִׁינַן.

אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא חוֹבַת גַּבְרָא הוּא – הַיְינוּ דְּמִחַיַּיב דְּלָא קָא רָמֵי, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ חוֹבַת טַלִּית הוּא – הָא לָא מִיחַיַּיבָא!

אֶלָּא מַאי חוֹבַת גַּבְרָא הוּא? נְהִי דְּחַיַּיבֵיהּ רַחֲמָנָא כִּי מֵיכַּסֵּי טַלִּית דְּבַת חִיּוּבָא, כִּי מֵיכַּסֵּי טַלִּית דְּלָאו בַּת חִיּוּבָא הֵיא, מִי חַיַּיבֵיהּ רַחֲמָנָא?

אֶלָּא הָכִי קָאָמַר לֵיהּ: טַצְדְּקֵי לְמִיפְטַר נַפְשָׁךְ מִצִּיצִית?

אָמַר רַב טוֹבִי בַּר קִיסְנָא אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּלֵי קוּפְסָא חַיָּיבִין בְּצִיצִית, וּמוֹדֶה שְׁמוּאֵל בְּזָקֵן שֶׁעָשָׂאָהּ לִכְבוֹדוֹ שֶׁפְּטוּרָה. מַאי טַעְמָא? "אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ" אָמַר רַחֲמָנָא, הַאי לָאו לְאִיכַּסּוּיֵי עֲבִידָא.

בְּהָהִיא שַׁעְתָּא, וַדַּאי רָמֵינַן לֵיהּ, מִשּׁוּם "לִשְׁגֹּג לָרֹשׁ חֲרַף עִשֵּׂהוּ".
אָמַר רַחֲבָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: טַלִּית שֶׁנִּקְרְעָה חוּץ לְשָׁלֹשׁ – יִתְפּוֹר, תּוֹךְ שָׁלֹשׁ – לֹא יִתְפּוֹר.
תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: טַלִּית שֶׁנִּקְרְעָה, חוּץ לְשָׁלֹשׁ – יִתְפּוֹר, תּוֹךְ שָׁלֹשׁ – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא יִתְפּוֹר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִתְפּוֹר.
וְשָׁוִין שֶׁלֹּא יָבִיא אֲפִילּוּ אַמָּה עַל אַמָּה מִמָּקוֹם אַחֵר וּבָהּ תְּכֵלֶת, וְתוֹלֶה בָּהּ. וְשָׁוִין שֶׁמֵּבִיא תְּכֵלֶת מִמָּקוֹם אַחֵר וְתוֹלֶה בָּהּ,

דף מא:

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְּהֵא מוּפְסֶקֶת. שָׁמַעְתָּ מִינַּהּ מַתִּירִין מִבֶּגֶד לְבֶגֶד? דִּילְמָא דְּאִי בְּלַאי.
תָּנוּ רַבָּנַן: טַלִּית שֶׁכּוּלָּהּ תְּכֵלֶת – כָּל מִינֵי צִבְעוֹנִין פּוֹטְרִין בָּהּ, חוּץ מִקָּלָא אִילָן.
מֵיתִיבִי: טַלִּית אֵין פּוֹטֵר בָּהּ אֶלָּא מִינָהּ. טַלִּית שֶׁכּוּלָּהּ תְּכֵלֶת – מֵבִיא תְּכֵלֶת וְדָבָר אַחֵר וְתוֹלֶה בָּהּ, וְקָלָא אִילָן לֹא יָבִיא, וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר.
אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: לָא קַשְׁיָא, כָּאן בְּטַלִּית בַּת אַרְבָּעָה חוּטִין, כָּאן בְּטַלִּית בַּת שְׁמוֹנָה חוּטִין.
שָׁמַעְתָּ מִינַּהּ מַתִּירִין מִבֶּגֶד לְבֶגֶד? דִּלְמָא דְּאִי עֲבַד.
אִיתְמַר, רַב אָמַר: אֵין מַתִּירִין מִבֶּגֶד לְבֶגֶד, וּשְׁמוּאֵל אָמַר: מַתִּירִין מִבֶּגֶד לְבֶגֶד.
רַב אָמַר: אֵין מַדְלִיקִין מִנֵּר לְנֵר, וּשְׁמוּאֵל אָמַר: מַדְלִיקִין מִנֵּר לְנֵר.
רַב אָמַר: אֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּגְרִירָה, וּשְׁמוּאֵל אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּגְרִירָה.
אָמַר אַבָּיֵי: כֹּל מִילֵּי דְּמָר עָבֵיד כְּרַב, לְבַר מֵהָנֵי תְּלָת דְּעָבֵיד כִּשְׁמוּאֵל: מַתִּירִין מִבֶּגֶד לְבֶגֶד, וּמַדְלִיקִין מִנֵּר לְנֵר, וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּגְרִירָה.
דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה, כִּסֵּא וְסַפְסָל, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת חָרִיץ.
רַב יְהוּדָה מָסַר לֵיהּ לְקַצָּרָא, רַב חֲנִינָא עָבֵיד לֵהּ סִיסָא, רָבִינָא חָיֵיט לְהוּ מֵיחָט.
תָּנוּ רַבָּנַן: כַּמָּה חוּטִין הוּא נוֹתֵן? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַרְבָּעָה, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שִׁלְשָׁה.
וְכַמָּה תְּהֵא מְשׁוּלְשֶׁת? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַרְבַּע, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ. וְשָׁלֹשׁ שֶׁבֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, אַחַת מֵאַרְבַּע בְּטֶפַח שֶׁל כָּל אָדָם. אָמַר רַב פָּפָּא: טֶפַח דְּאוֹרְיְיתָא אַרְבַּע בְּגוּדָל, שֵׁית בְּקָטַנָּה, חֲמֵשׁ בְּתִילְתָּא.
אָמַר רַב הוּנָא: אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע, וּמְשׁוּלְשֶׁת אַרְבַּע, וְרַב יְהוּדָה אָמַר: שְׁלֹשָׁה בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ, מְשׁוּלְשֶׁת שָׁלֹשׁ.
אָמַר רַב פָּפָּא, הִלְכְתָא: אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ, מְשׁוּלְשֶׁת אַרְבַּע.

לְמֵימְרָא דְּאִית לְהוּ שִׁיעוּרָא, וּרְמִינְהוּ: ״צִיצִית״ – אֵין צִיצִית אֶלָּא יוֹצֵא, וְאֵין צִיצִית אֶלָּא מַשֶּׁהוּ, וּכְבָר עָלוּ זְקֵנֵי בֵּית שַׁמַּאי וְזְקֵנֵי בֵּית הִלֵּל לַעֲלִיַּית יוֹחָנָן בֶּן בְּתֵירָא, וְאָמְרוּ: צִיצִית אֵין לָהּ שִׁיעוּר; כַּיּוֹצֵא בּוֹ, לוּלָב אֵין בּוֹ שִׁיעוּר.

מַאי לָאו אֵין לָהּ שִׁיעוּר כְּלָל? לָא,

דף מב.

אֵין לָהּ שִׁיעוּר לְמַעְלָה, אֲבָל יֵשׁ לָהּ שִׁיעוּר לְמַטָּה. דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי, כַּיּוֹצֵא בּוֹ לוּלָב אֵין לוֹ שִׁיעוּר, הָכִי נָמֵי דְּאֵין לוֹ שִׁיעוּר כְּלָל?

וְהָתְנַן: לוּלָב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁלְשָׁה טְפָחִים כְּדֵי לְנַעֲנֵעַ בּוֹ – כָּשֵׁר, אֶלָּא: אֵין לוֹ שִׁיעוּר לְמַעְלָה, אֲבָל יֵשׁ לוֹ שִׁיעוּר לְמַטָּה; הָכִי נָמֵי אֵין לוֹ שִׁיעוּר לְמַעְלָה, אֲבָל יֵשׁ לוֹ שִׁיעוּר לְמַטָּה.

תָּנוּ רַבָּנַן: ״צִיצִת״ – אֵין צִיצִית אֶלָּא עָנָף, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: ״וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי״, וְאָמַר אַבָּיֵי: וְצָרִיךְ לְפָרוֹדָהּ כִּי צוּצִיתָא דְּאַרְמָאֵי.

תָּנוּ רַבָּנַן: הֵטִיל עַל הַקֶּרֶן, אוֹ עַל הַגְּדִיל – כְּשֵׁרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב (אוֹמֵר) פּוֹסֵל בְּשִׁתֵּיהֶן.

כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּאָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַב: צִיצִית צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא נוֹטָפֶת עַל הַקֶּרֶן, שֶׁנֶּאֱמַר: ״עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם״, כְּמַאן? כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְצָרִיךְ שֶׁיַּרְחִיק מִלֹּא קֶשֶׁר גּוּדֶל.

וְאִיצְטְרִיךְ דְּרַב פָּפָּא, וְאִיצְטְרִיךְ דְּרַבִּי יַעֲקֹב, דְּאִי מִדְּרַב פָּפָּא הֲוָה אָמֵינָא: תּוֹךְ שֶׁלֹּשׁ דְּלָא לַיְרְחֵיק טְפֵי, וְכַמָּה דִּמְקָרַב מְעַלֵּי, אִיצְטְרִיךְ דְּרַבִּי יַעֲקֹב.

וְאִי מִדְּרַבִּי יַעֲקֹב, הֲוָה אָמֵינָא: מִלֹּא קֶשֶׁר גּוּדֶל, דְּלָא לִיקְרַב טְפֵי, וְכַמָּה דְּרַחִיק מְעַלֵּי, צְרִיכָא.

רַבִּינָא וְרַב סָפָא הֲווֹ יָתְבִי קַמֵּיהּ דְּרַב אָשֵׁי, חַזְיֵיהּ רַב סָפָא לְקַרְנֵיהּ דְּגְלִימֵיהּ דְּרָבִינָא דְּסָתַר וּבָצַר מִמִּלֹּא קֶשֶׁר גּוּדֶל, אֲמַר לֵיהּ: לָא סָבַר לַהּ מָר לְהָא דְּרַבִּי יַעֲקֹב? אֲמַר לֵיהּ: בִּשְׁעַת עֲשָׂיָיה אִיתְּמַר.

אִיכְּסִיף, אֲמַר לֵיהּ רַב אָשֵׁי: לָא תִּתְקִיף לָךְ, חַד מִינַּייְהוּ כִּתְרֵי מִינַן.

רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב רָמֵי אַרְבַּע, וְעָיֵיף לְהוּ מֵעָף, וּמְעַיֵּיל לְהוּ בִּגְלִימָא, וְאָבֵיק לְהוּ מֵיבָק.

קָסָבַר: בָּעֵינַן תְּמָנְיָא בִּגְלִימָא, כִּי הֵיכִי דְּלֵיהֲווֹי ״גְּדִילִים״ בְּמָקוֹם פְּתִיל.

רַב יִרְמְיָה מִדְּפְתִי רָמֵי תְּמָנְיָא, דְּאִינְהוּ שִׁיתְּסַר, וְלָא אָבֵיק לְהוּ. מָר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא עָבֵיד כִּדְיַדָן.

רַב נַחְמָן אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה רָמֵי חוּטֵי, וְקָא מְבָרֵךְ ״לַעֲשׂוֹת צִיצִית״. אֲמַר לֵיהּ: מַאי ״צִיצִי״ [וְקָא] שְׁמַעְנָא? הָכִי אָמַר רַב: צִיצִית אֵין צְרִיכָה בְּרָכָה.

כִּי נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב הוּנָא, עָל רַב חִסְדָּא לְמֵירְמָא דְּרַב אַדְּרַב, וּמִי אָמַר רַב: צִיצִית אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה? וְהָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: מִנַּיִן לְצִיצִית בְּגוֹי שֶׁהִיא פְּסוּלָה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת״ – בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ וְלֹא הַגּוֹיִם יַעֲשׂוּ!

וְהָא מַאי רוּמְיָא? אָמַר רַב יוֹסֵף: קָסָבַר רַב חִסְדָּא: כָּל מִצְוָה שֶׁכְּשֵׁירָה בְּגוֹי – בְּיִשְׂרָאֵל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, כָּל מִצְוָה שֶׁפְּסוּלָה בְּגוֹי – בְּיִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְבָרֵךְ.

וּכְלָלָא הוּא? וַהֲרֵי מִילָה דְּכְשֵׁירָה בְּגוֹי, דְּתַנְיָא: עִיר שֶׁאֵין בָּהּ רוֹפֵא יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ בָּהּ רוֹפֵא אַרְמַאי וְרוֹפֵא כּוּתִי – יָמוּל אַרְמַאי וְאַל יָמוּל כּוּתִי, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוּתִי וְלֹא אַרְמַאי.

וּבְיִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְבָרֵךְ, דְּאָמַר מָר: הַמָּל אוֹמֵר: ״בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה״.

מִידֵּי הוּא טַעְמָא, אֶלָּא לְרַב? רַב מִיפְסֵיל פְּסֵיל, דְּאִיתְּמַר: מִנַּיִן לְמִילָה בְּגוֹי שֶׁפְּסוּלָה? דְּרוּ בַּר פָּפָּא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב אָמַר: ״וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר״.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: ״הִמּוֹל יִמּוֹל״, הַמָּל יִמּוֹל.

סוּכָּה מְסַיַּיע לֵיהּ, תְּפִילִּין הָוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ.

הֲרֵי סוּכָּה דְּכְשֵׁירָה בְּגוֹי, דְּתַנְיָא: סוּכַּת גּוֹיִם, סוּכַּת נָשִׁים, סוּכַּת בְּהֵמָה, סוּכַּת כּוּתִיִּים, סוּכָּה מִכָּל מָקוֹם – כְּשֵׁירָה, וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא מְסוּכֶּכֶת כְּהִילְכָתָהּ.

וּבְיִשְׂרָאֵל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, דְּתַנְיָא: הָעוֹשֶׂה סוּכָּה לְעַצְמוֹ אוֹמֵר: ״בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה״, בָּא לֵישֵׁב בָּהּ אוֹמֵר: ״בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסּוּכָּה״, וְאִילּוּ ״לַעֲשׂוֹת סוּכָּה״ לֹא מְבָרֵךְ.

תְּפִילִּין תְּיוּבְתֵּיהּ, וַהֲרֵי תְּפִילִּין דְּפְסוּלוֹת בְּגוֹי, דְּתָנֵי רַב חִינָּנָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא

דף מב:

מַפְשְׁרוּנְיָא: סֵפֶר תּוֹרָה, תְּפִילִּין וּמְזוּזוֹת שֶׁכְּתָבָן מִין, כּוּתִי, גּוֹי, עֶבֶד, אִשָּׁה, וְקָטָן, וְיִשְׂרָאֵל מְשׁוּמָּד – פְּסוּלִין, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וּקְשַׁרְתָּם״ ״וּכְתַבְתָּם״, כֹּל שֶׁיֵּשְׁנוֹ בִּקְשִׁירָה יֶשְׁנוֹ בִּכְתִיבָה, כֹּל שֶׁאֵינוֹ בִּקְשִׁירָה אֵינוֹ בִּכְתִיבָה.

וּבְיִשְׂרָאֵל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, דִּשְׁלַח רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב הוּנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: עַל תְּפִילִּין שֶׁל יָד אוֹמֵר: ״בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִילִּין״, עַל תְּפִילִּין שֶׁל רֹאשׁ אוֹמֵר: ״בָּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִילִּין״, וְאִילּוּ ״לַעֲשׂוֹת תְּפִילִּין״ לֹא מְבָרֵךְ!

אֶלָּא לְאוּ הַיְינוּ טַעְמָא: כָּל מִצְוָה דַּעֲשָׂיְיתָהּ גְּמַר מִצְוָה, כְּגוֹן מִילָה, אַף עַל גַּב דִּכְשֵׁירָה בְּגוֹי – בְּיִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְבָרֵךְ; וְכָל מִצְוָה דַּעֲשָׂיְיתָהּ לָאו גְּמַר מִצְוָה, כְּגוֹן תְּפִילִּין, אַף עַל גַּב דִּפְסוּלוֹת בְּגוֹי – בְּיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.

וּבְצִיצִית, בְּהָא קָמִיפַּלְגִי: מָר סָבַר חוֹבַת טַלִּית הוּא, וּמָר סָבַר חוֹבַת גַּבְרָא הוּא.

אָמַר לֵיהּ רַב מָרְדֳּכַי לְרַב אָשֵׁי: אַתּוּן הָכִי מַתְנִיתוּ לַהּ.

אֲנַן הָכִי מַתְנֵינַן לַהּ, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: מִנַּיִן לְצִיצִית בְּגוֹי שֶׁכְּשֵׁירָה? שֶׁנֶּאֱמַר: ״דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית״, יַעֲשׂוּ לָהֶם אֲחֵרִים.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: עֶשְׂאָן מִן הַקּוֹצִים, וּמִן הַנִּימִין, וּמִן הַגְּרָדִין – פְּסוּלָה, מִן הַסִּיסִין – כְּשֵׁירָה.

כִּי אַמְרִיתַהּ קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל, אָמַר: אַף מִן הַסִּיסִין פְּסוּלָה, בָּעֵינַן טְוִיָּיה לִשְׁמָהּ.

כְּתַנָּאֵי: צִיפֶּן זָהָב, אוֹ שֶׁטָּלָה עֲלֵיהֶן עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה – פְּסוּלוֹת. עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה – כְּשֵׁירוֹת, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא עִיבְּדָן לִשְׁמָן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה פְּסוּלוֹת, עַד שֶׁיְּעַבְּדָן לִשְׁמָן.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יְהוּדָה: הָא תְּכֵילְתָּא הֵיכִי צָבְעִיתוּ לַהּ? אָמַר לֵיהּ: מַיְיתִינַן דַּם חִלָּזוֹן וְסַמְנִין, וְרַמֵּינַן לְהוּ בְּיוֹרָה, וְשַׁקְלִינַן פּוּרְתָּא בְּבֵיעֵתָא, וְטָעֲמִינַן לְהוּ בְּאוּדְרָא, וְשָׁדֵינַן לֵיהּ לְהָהוּא בֵּיעֵתָא, וְקָלֵינַן לֵיהּ לְאוּדְרָא.

שְׁמַע מִינַּהּ תְּלָת: שְׁמַע מִינַּהּ טְעִימָה פְּסוּלָה, וּשְׁמַע מִינַּהּ דְּבָעֵינַן צְבִיעָה לִשְׁמָהּ, וּשְׁמַע מִינַּהּ טְעִימָה פָּסְלָה.

הַיְינוּ טְעִימָה פְּסוּלָה, הַיְינוּ צְבִיעָה לִשְׁמָהּ? אָמַר רַב אָשֵׁי: מָה טַעַם קָאָמַר – מָה טַעַם טְעִימָה פְּסוּלָה? מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן צְבִיעָה לִשְׁמָהּ.

כְּתַנָּאֵי: טְעִימָה פְּסוּלָה, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר: ״כְּלִיל תְּכֵלֶת״, דִּבְרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן דַּהֲבַאי אוֹמֵר: אֲפִילּוּ מַרְאֶה שֵׁנִי שֶׁבָּהּ כָּשֵׁר, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר: ״וּשְׁנִי תּוֹלָעַת״.

תָּנוּ רַבָּנַן: תְּכֵלֶת אֵין לָהּ בְּדִיקָה, וְאֵין נִיקּוּחַת אֶלָּא מִן הַמּוּמְחֶה. תְּפִילִּין יֵשׁ לָהֶם בְּדִיקָה, וְאֵין נִיקּוּחִין אֶלָּא מִן הַמּוּמְחֶה. סְפָרִים וּמְזוּזוֹת יֵשׁ לָהֶן בְּדִיקָה, וְנִיקּוּחִין מִכָּל אָדָם.

וּתְכֵלֶת אֵין לָהּ בְּדִיקָה? וְהָא רַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה בָּדֵיק לֵיהּ! (סִימָן בְּגֶשֶׁם) מַיְיתֵי מַגְבְּיָא גִּילָא, וּמַיָּא דְּשַׁבְלִילְתָּא, וּמֵימֵי רַגְלַיִם

דף מג.

בֶּן אַרְבָּעִים יוֹם, וְתֵרֵי לַהּ בְּגַוַּוְיֵיהוּ מֵאוּרְתָּא וְעַד לְצַפְרָא. אִיפְּרֵד חֲזוּתַיהּ – פְּסוּלָה, לָא אִיפְּרֵד חֲזוּתַיהּ – כְּשֵׁרָה.

וְרַב אַדָּא קַמֵּיהּ דְּרָבָא מִשְׁמֵיהּ דְּרַב עַוִּירָא אָמַר: מַיְיתֵי חֲמִירָא אַרְכְּסָא דִּשְׁעָרֵי וְאָפֵיָא לַהּ בְּגַוֵּויהּ, אִישְׁתַּנַּאי לְמַעֲלְיוּתָא – כְּשֵׁרָה, לְגָרִיעוּתָא – פְּסוּלָה, וְסִימָנָיךְ: שִׁינּוּי שֵׁקֶר, שִׁינּוּי אֱמֶת.

מַאי "אֵין לָהּ בְּדִיקָה" נָמֵי דְּקָאָמַר? אַטְּעִימָה.

מָר מִמִּשְׁכִּי אַיְיתִי תְּכֵלְתָּא בִּשְׁנֵי רַב אַחַאי, בַּדְּקוּהָ בְּדָרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה, וְאִיפְּרֵד חֲזוּתֵיהּ, בְּדָרַב אַדָּא, וְאִישְׁתַּנַּאי לְמַעֲלְיוּתָא.

סָבַר לְמִיפְסְלַהּ, אָמַר לְהוּ רַב אַחַאי: אֶלָּא הָא לָא תְּכֵילְתָּא הִיא, וְלָא קָלָא אִילָן הִיא, אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ שְׁמוּעָתָא אַהֲדָדֵי אִיתְּמַר.

הֵיכָא דְּבַדָּקְנָא בְּדָרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה, לָא אִיפְּרֵד חֲזוּתֵיהּ – כְּשֵׁרָה; אִיפְּרֵד חֲזוּתֵיהּ – בָּדְקִינַן לַהּ בְּדָרַב אַדָּא בַּחֲמִירָא אַרְכְּסָא: אִישְׁתַּנַּי לְמַעֲלְיוּתָא – כְּשֵׁרָה, לְגָרִיעוּתָא – פְּסוּלָה. שְׁלַחוּ מִתָּם: שְׁמוּעָתָא אַהֲדָדֵי אִיתְּמַר.

רַבִּי מָנִי דְּיֵיק וְזָבֵין כְּחוּמְרֵי מַתְנִיתָא, אָמַר לֵיהּ הָהוּא סָבָא: הָכִי עֲבוּד קַמָּאֵי דְּקַמָּךְ, וְאַצְלַח עִיסְקַיְיהוּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַלּוֹקֵחַ טַלִּית מִצּוּיֶּצֶת מִן הַשּׁוּק, מִישְׂרָאֵל – הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקָתָהּ, מִן הַגּוֹי, מִן הַגֵּר – כְּשֵׁרָה, מִן הַהֶדְיוֹט – פְּסוּלָה.

וְאַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: אֵין אָדָם רַשַּׁאי לְמָכוֹר טַלִּית מְצוּיֶּצֶת לְגוֹי עַד שֶׁיַּתִּיר צִיצִיּוֹתֶיהָ.

מַאי טַעְמָא? הָכָא תַּרְגִּימוּ מִשּׁוּם זוֹנָה, רַב יְהוּדָה אָמַר: שֶׁמָּא יִתְלֶוֶּה עִמּוֹ בַּדֶּרֶךְ וְיַהֲרְגֶנּוּ.

רַב יְהוּדָה רָמֵי תְּכֵילְתָּא לְפַרְזוּמָא דְּאִינָשֵׁי בֵּיתֵיהּ, וּמְבָרֵךְ כֹּל צַפְרָא "לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית".

מִדְּרָמֵי, קָסָבַר: מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָא הוּא, אַמַּאי מְבָרֵךְ כֹּל צַפְרָא וְצַפְרָא?

כְּרַבִּי, דְּתַנְיָא: תְּפִילִּין כָּל זְמַן שֶׁמַּנִּיחָן מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, דִּבְרֵי רַבִּי.

אִי הָכִי, כֹּל שַׁעְתָּא נָמֵי! רַב יְהוּדָה אִינִישׁ צְנִיעָא הֲוָה, וְלָא שָׁרֵי לֵיהּ לְגַלְיֵמֵיהּ כּוּלֵּיהּ יוֹמָא.

וּמַאי שְׁנָא מַצָּפְרָא? כִּי מְשַׁנֵּי מִכְסוּת לַיְלָה לְכִסּוּת יוֹם.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַכֹּל חַיָּבִין בְּצִיצִית, כֹּהֲנִים, לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, גֵּרִים, נָשִׁים וַעֲבָדִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּנָשִׁים, מִפְּנֵי שֶׁמִּצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הוּא, וְכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא נָשִׁים פְּטוּרוֹת.

אָמַר מָר: הַכֹּל חַיָּבִין בְּצִיצִית, כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים. פְּשִׁיטָא, דְּאִי כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים פְּטִירִי, מַאן לִיחַיֵּיב?

כֹּהֲנִים אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּכְתִיב "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו. גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ", מַאן דְּלָא אִישְׁתְּרִי כִּלְאַיִם לְגַבֵּיהּ בִּלְבִישָׁה הוּא דְּמִיחַיֵּיב בְּצִיצִית, הָנֵי כֹּהֲנִים הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרִי כִּלְאַיִם לְגַבֵּיהוּ – לָא לִיחַיְּיבוּ.

קָא מַשְׁמַע לַן: נְהִי דְּאִישְׁתְּרִי בְּעִידָּן עֲבוֹדָה, בְּלָא עִידָּן עֲבוֹדָה לָא אִישְׁתְּרִי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בְּנָשִׁים. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? דְּתַנְיָא: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ״ – פָּרָט לִכְסוּת לַיְלָה.
אַתָּה אוֹמֵר: פָּרָט לִכְסוּת לַיְלָה, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא פָּרָט לִכְסוּת סוֹמֵא? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: ״אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ״, הֲרֵי כְּסוּת סוֹמֵא אָמוּר, הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ״? פָּרָט לִכְסוּת לַיְלָה.
וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת כְּסוּת סוֹמֵא וּלְהוֹצִיא כְּסוּת לַיְלָה? מְרַבֶּה אֲנִי כְּסוּת סוֹמֵא שֶׁיֵּשְׁנָהּ בִּרְאִיָּה אֵצֶל אֲחֵרִים, וּמוֹצִיא אֲנִי כְּסוּת לַיְלָה שֶׁאֵינָהּ בִּרְאִיָּה אֵצֶל אֲחֵרִים.
וְרַבָּנַן

דף מג:

הַאי ״אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ״ מַאי עָבְדֵי לֵיהּ? מִיבְּעֵי לְהוּ לְכִדְתַנְיָא: ״עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ״ – אַרְבַּע וְלֹא שָׁלֹשׁ.
אַתָּה אוֹמֵר אַרְבַּע וְלֹא שָׁלֹשׁ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אַרְבַּע וְלֹא חָמֵשׁ? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ״, הֲרֵי בַּעֲלַת חָמֵשׁ אָמוּר, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים ״עַל אַרְבַּע״? אַרְבַּע וְלֹא שָׁלֹשׁ.
וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת בַּעֲלַת חָמֵשׁ וּלְהוֹצִיא בַּעֲלַת שָׁלֹשׁ? מְרַבֶּה אֲנִי בַּעֲלַת חָמֵשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּכָלַל חָמֵשׁ אַרְבַּע, וּמוֹצִיא אֲנִי בַּעֲלַת שָׁלֹשׁ, שֶׁאֵין בְּכָלַל שָׁלֹשׁ אַרְבַּע.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, מֵ״אֲשֶׁר״ נָפְקָא. וְרַבָּנַן, ״אֲשֶׁר״ לָא מַשְׁמַע לְהוּ.
וְרַבָּנַן, הַאי ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ״ מַאי עָבְדֵי לֵיהּ? מִיבְּעֵי לְהוּ לְכִדְתַנְיָא: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם״, רְאֵה מִצְוָה זוֹ וּזְכוֹר מִצְוָה אַחֶרֶת הַתְּלוּיָה (בּוֹ) [בָּהּ], וְאֵיזוֹ זוֹ? זוֹ קְרִיאַת שְׁמַע, דִּתְנַן: מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית? מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן.
וְתַנְיָא אִידַּךְ: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם״ – רְאֵה מִצְוָה זוֹ וּזְכוֹר מִצְוָה אַחֶרֶת הַסְּמוּכָה לָהּ, וְאֵיזוֹ זוֹ? זוֹ מְצָוֹת כִּלְאַיִם, דִּכְתִיב: ״לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו. גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ״.
תַּנְיָא אִידַּךְ: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳״, כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַיֵּיב אָדָם בְּמִצְוָה זוֹ נִתְחַיֵּיב בְּכָל מִצְוֹת כּוּלָּן, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר: מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא הִיא.
תַּנְיָא אִידַּךְ: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳״, שְׁקוּלָה מִצְוָה זוֹ כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת כּוּלָּן.
וְתַנְיָא אִידַּךְ: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם... וַעֲשִׂיתֶם״ – רְאֵיָה מְבִיאָה לִידֵי זְכִירָה, זְכִירָה מְבִיאָה לִידֵי עֲשִׂיָּה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי אוֹמֵר: כָּל הַזּוֹרִיז בְּמִצְוָה זוֹ זוֹכֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה. כְּתִיב הָכָא: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ״, וּכְתִיב הָתָם: ״אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד״.

תָּנוּ רַבָּנָן: חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁסִּיבְּבָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמִצְוֹת, תְּפִילִּין בְּרָאשֵׁיהֶן וּתְפִילִּין בִּזְרוֹעוֹתֵיהֶן וְצִיצִית בְּבִגְדֵיהֶן וּמְזוּזָה לְפִתְחֵיהֶן, וַעֲלֵיהֶן אָמַר דָּוִד: "שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ".

וּבְשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס דָּוִד לְבֵית הַמֶּרְחָץ וְרָאָה עַצְמוֹ עוֹמֵד עָרוֹם, אָמַר: אוֹי לִי שֶׁאֲעֻמּוֹד עָרוֹם בְּלֹא מִצְוָה! וְכֵיוָן שֶׁנִּזְכַּר בַּמִּילָה שֶׁבְּבָשָׂרוֹ, נִתְיַישְּׁבָה דַּעְתּוֹ. לְאַחַר שֶׁיָּצָא, אָמַר עָלֶיהָ שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד", עַל מִילָה שֶׁנִּיתְּנָה בַּשְּׁמִינִי.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִילִּין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִילִּין בִּזְרוֹעוֹ וְצִיצִית בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפִתְחוֹ, הַכֹּל בְּחִיזּוּק שֶׁלֹּא יֶחֱטָא, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק", וְאוֹמֵר: "חֹנָה מַלְאַךְ ה' סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם".

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מָה נִשְׁתַּנָּה תְּכֵלֶת מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין? מִפְּנֵי שֶׁהַתְּכֵלֶת דּוֹמָה לַיָּם, וְיָם דּוֹמֶה לָרָקִיעַ, וְרָקִיעַ לְכִסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר", וּכְתִיב: "כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא".

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: גָּדוֹל עוֹנְשׁוֹ שֶׁל לָבָן יוֹתֵר מֵעוֹנְשׁוֹ שֶׁל תְּכֵלֶת, מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁאָמַר לִשְׁנֵי עֲבָדָיו, לְאֶחָד אָמַר: "הָבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל טִיט", וּלְאֶחָד אָמַר: "הָבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל זָהָב", וּפָשְׁעוּ שְׁנֵיהֶם וְלֹא הֵבִיאוּ, אֵיזֶה מֵהֶן עוֹנְשׁוֹ מְרוּבֶּה? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה שֶׁאָמַר לוֹ "הָבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל טִיט" וְלֹא הֵבִיא.

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: חַייָב אָדָם לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ".

רַב חִייָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא, בְּשַׁבְּתָא וּבְיוֹמֵי טָבֵי, טָרַח וּמְמַלֵּי לְהוּ בְּאִיסְפַּרְמָקֵי וּמַגְדֵי.

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: חַייָב אָדָם לְבָרֵךְ שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, אֵלּוּ הֵן: "שֶׁלֹּא עָשָׂאַנִי גּוֹי", "שֶׁלֹּא עָשָׂאַנִי אִשָּׁה", "שֶׁלֹּא עָשָׂאַנִי בּוּר".

רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב שַׁמְעֵיהּ לִבְרֵיהּ דַּהֲוָה קָא מְבָרֵךְ "שֶׁלֹּא עָשָׂאַנִי בּוּר", אֲמַר לֵיהּ: כּוּלֵּי הַאי נָמֵי? אֲמַר לֵיהּ: וְאֶלָּא מַאי מְבָרֵךְ? "שֶׁלֹּא עָשָׂאַנִי עֶבֶד"? הַיְינוּ אִשָּׁה! עֶבֶד

דף מד.

זִיל טְפֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן: חִלָּזוֹן זֶה, גּוּפוֹ דּוֹמֶה לַיָּם, וּבְרִייתוֹ דּוֹמָה לְדָג, וְעוֹלֶה אֶחָד לְשִׁבְעִים שָׁנָה, וּבְדָמוֹ צוֹבְעִין תְּכֵלֶת, לְפִיכָךְ דָּמָיו יְקָרִים.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי נָתָן: אֵין לְךָ כָּל מִצְוָה קַלָּה שְׁכְּתוּבָה בְּתוֹרָה, שֶׁאֵין מַתַּן שְׂכָרָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָעוֹלָם הַבָּא אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה. צֵא וּלְמַד מִמִּצְוַת צִיצִית.

מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה זָהִיר בְּמִצְוַת צִיצִית, שָׁמַע שֶׁיֵּשׁ זוֹנָה בִּכְרַכֵּי הַיָּם שֶׁנּוֹטֶלֶת אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בִּשְׂכָרָהּ, שִׁיגֵּר לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים וְקָבַע לָהּ זְמַן, כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ, בָּא וְיָשַׁב עַל הַפֶּתַח.

נִכְנְסָה שִׁפְחָתָהּ וְאָמְרָה לָהּ: אוֹתוֹ אָדָם שֶׁשִּׁיגֵּר לִיךְ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בָּא וְיָשַׁב עַל הַפֶּתַח. אָמְרָה הִיא: יְכָנֵס. נִכְנַס, הִצִּיעָה לוֹ שִׁבְעָה מִטּוֹת, שֵׁשׁ שֶׁל כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב, וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת סוּלָּם שֶׁל כֶּסֶף, וְעֶלְיוֹנָה שֶׁל זָהָב.

עָלְתָה וְיָשְׁבָה עַל גַּבֵּי עֶלְיוֹנָה כְּשֶׁהִיא עֲרוּמָה, וְאַף הוּא עָלָה לְיַשֵּׁב עָרוֹם כְּנֶגְדָּהּ, בָּאוּ אַרְבַּע צִיצִיּוֹתָיו וְטָפְחוּ לוֹ עַל פָּנָיו, נִשְׁמַט וְיָשַׁב לוֹ עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְאַף הִיא נִשְׁמְטָה וְיָשְׁבָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע. אָמְרָה לוֹ: גַּפָּהּ שֶׁל רוֹמִי, שֶׁאֵינִי מַנִּיחָתְךָ עַד שֶׁתֹּאמַר לִי מָה מוּם רְאִיתָ בִּי. אָמַר לָהּ: הָעֲבוֹדָה, שֶׁלֹּא רָאִיתִי אִשָּׁה יָפָה כְּמוֹתֵךְ, אֶלָּא מִצְוָה אַחַת צִוָּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְצִיצִית שְׁמָהּ, וּכְתִיב בָּהּ: "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" שְׁתֵּי פְּעָמִים – אֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לִיפָּרַע, וַאֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לְשַׁלֵּם שָׂכָר. עַכְשָׁיו נִדְמוּ עָלַי כְּאַרְבָּעָה עֵדִים.

אָמְרָה לוֹ: אֵינִי (מניחך) [מַנִּיחָתְךָ] עַד שֶׁתֹּאמַר לִי מָה שִׁמְךָ, וּמָה שֵּׁם עִירְךָ, וּמָה שֵּׁם רַבְּךָ, וּמָה שֵּׁם מְדָרְשְׁךָ שֶׁאַתָּה לָמֵד בּוֹ תּוֹרָה. כָּתַב וְנָתַן בְּיָדָהּ.

עָמְדָה וְחִילְקָהּ כָּל נְכָסֶיהָ, שְׁלִישׁ לַמַּלְכוּת, וּשְׁלִישׁ לָעֲנִיִּים, וּשְׁלִישׁ נָטְלָה בְּיָדָהּ, חוּץ מֵאוֹתָן מַצָּעוֹת.

וּבָאת לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי חִיָּיא. אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, צַוֵּה עָלַי וַיַּעֲשׂוּנִי גִּיּוֹרֶת. אָמַר לָהּ: בִּתִּי, שֶׁמָּא עֵינַיִךְ נָתַתְּ בְּאֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים. הוֹצִיאָהּ כְּתָב מְיֻדָּה וְנָתְנָה לוֹ. אָמַר לָהּ: לְכִי זְכִי בְּמַקָּחֵךְ.

אוֹתָן מַצָּעוֹת שֶׁהִצִּיעָה לוֹ בְּאִיסּוּר, הִצִּיעָה לוֹ בְּהֶיתֵּר. זֶה מַתַּן שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָעוֹלָם הַבָּא אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה.

אָמַר רַב יְהוּדָה: טַלִּית שְׁאוּלָה, כָּל שִׁלְשִׁים יוֹם פְּטוּרָה מִן הַצִּיצִית, מִיכָּן וְאֵילָךְ חַיֶּיבֶת.

תָּנְיָא נָמֵי הָכִי: הַדָּר בְּפוּנְדְּקִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׂוֹכֵר בַּיִת בְּחוּץ לָאָרֶץ – כָּל שִׁלְשִׁים יוֹם פְּטוּר מִן הַמְּזוּזָה, מִיכָּן וְאֵילָךְ חַיָּיב. אֲבָל הַשּׂוֹכֵר בַּיִת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – עוֹשֶׂה מְזוּזָה לְאַלְתַּר, מִשּׁוּם יִישּׁוּב דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

תְּפִלָּה שֶׁל יָד אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת. אָמַר רַב חִסְדָּא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ, אֲבָל אֵין לוֹ – מְעַכֶּבֶת. אָמְרוּ לוֹ: אָמַרְתָּ? אָמַר לְהוּ: לָא, אֶלָּא מַאן דְּלֵית לֵיהּ תְּרֵי מְצָוֹת, חַד מִצְוָה נָמֵי לָא לֶיעְבֵּיד?!

וּמַעִיקְּרָא מַאי סְבַר? גְּזֵירָה שֶׁמָּא יִפְשַׁע.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: כֹּל שֶׁאֵינוֹ מַנִּיחַ תְּפִילִּין עוֹבֵר בִּשְׁמוֹנָה עָשֵׂה.

וְכֹל שֶׁאֵין לוֹ צִיצִית בְּבִגְדוֹ עוֹבֵר בַּחֲמִשָּׁה עָשֵׂה.

וְכָל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה לַדּוּכָן, עוֹבֵר בִּשְׁלֹשָׁה עָשֵׂה.

כֹּל שֶׁאֵין לוֹ מְזוּזָה בְּפִתְחוֹ עוֹבֵר בִּשְׁנֵי עֲשֵׂה, "וּכְתַבְתָּם" "וּכְתַבְתָּם".
וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: כָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִילִּין מַאֲרִיךְ יָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר:

דף מד:

"ה' עֲלֵיהֶם יִחְיוּ וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי".

מַתְנִי' הַסּוֹלֶת וְהַשֶּׁמֶן אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַיַּיִן, וְלֹא הַיַּיִן מְעַכְּבָן. הַמַּתָּנוֹת שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: "וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" – הָבֵא מִנְחָה, וְאַחַר כָּךְ הָבֵא נְסָכִים. רַבִּי אוֹמֵר: "זֶבַח וּנְסָכִים" – הָבֵא זֶבַח, וְאַחַר כָּךְ הָבֵא נְסָכִים.
וְרַבִּי נָמֵי הָכְתִיב "וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם"? הָהוּא מִיבְּעֵי לֵ"מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" בַּלַּיְלָה, וּ"מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" אֲפִילּוּ לְמָחָר.
וְרַבָּנָן נָמֵי, הָכְתִיב "זֶבַח וּנְסָכִים"? הָהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ לִכְדְזֵעִירִי, דְּאָמַר זְעִירִי: אֵין נְסָכִים מִתְקַדְּשִׁין אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח.
וְרַבִּי נָמֵי מִיבְּעֵי לֵיהּ לִכְדְזֵעִירִי, וְרַבָּנָן נָמֵי מִיבְּעֵי לְהוּ לֵ"מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" בַּלַּיְלָה, וּ"מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" אֲפִילּוּ לְמָחָר!
אֶלָּא, הַיְינוּ טַעֲמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן, דִּכְתִיב "עֹלָה וּמִנְחָה", וְרַבִּי נָמֵי הָכְתִיב "עֹלָה וּמִנְחָה"?
אֶלָּא, בְּבָאִים עִם הַזֶּבַח דְּכוּלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּמִנְחָה וְאַחַר כָּךְ נְסָכִים, דִּהָכְתִיב "עֹלָה וּמִנְחָה". כִּי פְּלִיגִי בְּבָאִין בִּפְנֵי עַצְמָן, רַבָּנָן סָבְרִי: מִדְּבָאִין עִם הַזֶּבַח – מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ נְסָכִים, בִּפְנֵי עַצְמָן נָמֵי – מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ נְסָכִים.
וְרַבִּי, הָתָם הוּא דְּאַיְידֵי דְּאַתְחֵיל בַּאֲכִילָה, גָּמַר לַהּ לְכוּלָּא מֵילְתָא דַּאֲכִילָה, אֲבָל בִּפְנֵי עַצְמָן – נְסָכִים עֲדִיפִי, הוֹאִיל דְּמִיתְאַמְרָא שִׁירָה עֲלַיְיהוּ.
הַמַּתָּנוֹת שֶׁעַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ.
תָּנוּ רַבָּנָן: מִנַּיִן לְכָל הַנִּיתָּנִין עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁנִּתָּנָן בְּמַתָּנָה אַחַת שֶׁכִּיפֵּר? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְדָם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ".

מַתְנִי' הַפָּרִים וְהָאֵילִים וְהַכְּבָשִׂים וְהַשְּׂעִירִים – אֵינָן מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם הָיוּ לָהֶם פָּרִים מְרוּבִּים, וְלֹא הָיוּ לָהֶם נְסָכִים – יָבִיא פַּר אֶחָד וּנְסָכִים, וְלֹא יַקְרִיבוּ כוּלָּם בְּלֹא נְסָכִים.

גְּמָ' הֵנִי פָּרִים וּכְבָשִׂים דְּהֵיכָא? אִילֵּימָא דְּחַג – "כַּמִּשְׁפָּטָם", "כְּמִשְׁפָּטָם" כְּתִיב בְּהוּ! אֶלָּא דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וַעֲצֶרֶת דְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים.

דף מה.

אֵילִים דְּהֵיכָא? אִי דְּהָנְהוּ – דְּאַיִל הוּא, אִי דַּעֲצֶרֶת דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים – הֲוָיָה כְּתִיב בֵּהּ. לְעוֹלָם דַּעֲצֶרֶת דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים, וְהָכִי קָאָמַר: לָא אֵילִים דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים מְעַכְּבִי לֵיהּ לְאַיִל דְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים, וְלָא אַיִל דְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים מְעַכֵּב לְהוּ לְאֵילִים דְּתוֹרַת כֹּהֲנִים. אֶלָּא, פָּרִים – דַּאֲפִילּוּ אַהֲדָדֵי לָא מְעַכְּבִי, וְאֵילִים – דְּהָכָא וּדְהָכָא הוּא דְּלָא מְעַכְּבִי, אִינְהוּ מְעַכְּבִי.

תַּנָּא מִילֵּי מִילֵּי קָתָנֵי.

"וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ (תְּקַח) פַּר בֶּן בָּקָר תְּמִים וְשִׁשָּׁה כְבָשִׂים וַאַיִל תְּמִימִם יִהְיוּ", "פַּר" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר?

לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה "פָּרִים", וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא שְׁנַיִם מֵבִיא אֶחָד? תַּלְמוּד לוֹמַר "פַּר".

"שִׁשָּׁה כְבָשִׂים" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה "שִׁבְעָה", וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא שִׁבְעָה יָבִיא שִׁשָּׁה? תַּלְמוּד לוֹמַר "שִׁשָּׁה".

וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא שִׁשָּׁה, יָבִיא חֲמִשָּׁה, חֲמִשָּׁה יָבִיא אַרְבָּעָה, אַרְבָּעָה יָבִיא שְׁלֹשָׁה, שְׁלֹשָׁה יָבִיא שְׁנַיִם, וַאֲפִילּוּ אֶחָד? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְלַכְּבָשִׂים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ".

וּמֵאַחַר דִּכְתִיב הָכִי, "שִׁשָּׁה כְבָשִׂים" לָמָּה לִי? דְּכַמָּה דְּאֶפְשָׁר לְהַדּוֹרֵי, מְהַדְּרִינַן.

וּמִנַּיִן (לְאֵילִים שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים) שֶׁמְּעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיוּ".

"כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים בְּרֹאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים וְחִטֵּאתָ אֶת הַמִּקְדָּשׁ".

"חַטָּאת" – עוֹלָה הִיא! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פָּרָשָׁה זוֹ אֲלִיָּהוּ עָתִיד לְדוֹרְשָׁהּ.

רַב אָשֵׁי אָמַר: מִילּוּאִים הִקְרִיבוּ בִּימֵי עֶזְרָא, כְּדֶרֶךְ שֶׁהִקְרִיבוּ בִּימֵי מֹשֶׁה.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פָּרָשָׁה זוֹ אֲלִיָּהוּ עָתִיד לְדוֹרְשָׁהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: מִלּוּאִים הִקְרִיבוּ בִּימֵי עֶזְרָא, כְּדֶרֶךְ שֶׁהִקְרִיבוּ בִּימֵי מֹשֶׁה. אָמַר לוֹ: תָּנוּחַ דַּעְתְּךָ שֶׁהִנַּחְתָּ דַּעְתִּי.

"וְכָל נְבֵלָה וּטְרֵפָה מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ הַכֹּהֲנִים" – כֹּהֲנִים הוּא דְּלֹא יֹאכְלוּ, הָא יִשְׂרָאֵל אָכְלִי? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פָּרָשָׁה זוֹ אֲלִיָּהוּ עָתִיד לְדוֹרְשָׁהּ.

רַבִינָא אָמַר: כֹּהֲנִים אִיצְטְרִיךְ לֵיהּ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא: הוֹאִיל וְאִשְׁתְּרִי מְלִיקָה לְגַבַּיְיהוּ, תִּשְׁתְּרֵי נָמֵי נְבֵילָה וּטְרֵפָה, קָא מַשְׁמַע לַן.

"וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה בַחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שׁוֹגֶה וּמִפֶּתִי וְכִפַּרְתֶּם אֶת הַבָּיִת", "שִׁבְעָה"?

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵלּוּ שִׁבְעָה שִׁבָּטִים שֶׁחָטְאוּ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוּבָּהּ שֶׁל קָהָל.

"חֹדֶשׁ" – אִם חִדְּשׁוּ וְאָמְרוּ חֶלֶב מוּתָּר, "מֵאִישׁ שׁוֹגֶה וּמִפֶּתִי" – מְלַמֵּד שֶׁאֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל הֶעְלֵם דָּבָר עִם שִׁגְגַת מַעֲשֶׂה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: זָכוּר אוֹתוֹ הָאִישׁ לַטּוֹב, וַחֲנִינָא בֶּן חִזְקִיָּה שְׁמוֹ, שֶׁאִלְמָלֵא הוּא נִגְנַז סֵפֶר יְחֶזְקֵאל, שֶׁהָיוּ דְּבָרָיו סוֹתְרִין דִּבְרֵי תוֹרָה. מָה עָשָׂה? הֶעֱלָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גַּרְבֵי שֶׁמֶן, וְיָשַׁב בַּעֲלִיָּיה וּדְרָשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אִם הָיוּ לָהֶם פָּרִים מְרוּבִּין [וְכוּ'].

תָּנוּ רַבָּנַן: "וְאֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל יַעֲשֶׂה מִנְחָה וְלַכְּבָשִׂים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה". אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכִי מִדַּת פָּרִים וְאֵילִים אַחַת הִיא?

אֶלָּא, שֶׁאִם הָיוּ לָהֶם פָּרִים מְרוּבִּין וְלֹא הָיוּ נְסָכִים – יָבִיאוּ פַּר אֶחָד וּנְסָכָיו, וְאַל יִקְרְבוּ כּוּלָּן בְּלֹא נְסָכִים. וְאִם הָיוּ לָהֶם

דף מה:

אֵילִים מְרוּבִּין וְלֹא הָיָה לָהֶן אֵיפָתָן – יָבִיאוּ אַיִל אֶחָד וְאֵיפָתוֹ, וְלֹא יִקְרְבוּ כּוּלָּם בְּלֹא אֵיפוֹת.

מַתְנִי' הַפָּר וְהָאֵילִים וְהַכְּבָשִׂים וְהַשָּׂעִיר – אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַלֶּחֶם, וְלֹא הַלֶּחֶם מְעַכְּבָן.

הַלֶּחֶם מְעַכֵּב אֶת הַכְּבָשִׂים, וְאֵין הַכְּבָשִׂים מְעַכְּבִין אֶת הַלֶּחֶם, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס: לֹא כִּי, אֶלָּא הַכְּבָשִׂים מְעַכְּבִין אֶת הַלֶּחֶם, וְהַלֶּחֶם אֵינוֹ מְעַכֵּב הַכְּבָשִׂים, שֶׁכֵּן מָצִינוּ כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה קָרְבוּ כְּבָשִׂים בְּלֹא לֶחֶם, אַף כָּאן יִקְרְבוּ כְּבָשִׂים בְּלֹא לֶחֶם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: הֲלָכָה כִּדְבְרֵי בֶּן נַנָּס, אֲבָל אֵין הַטַּעַם כִּדְבָרָיו.

שֶׁכָּל הָאָמוּר בְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים קָרֵב בַּמִּדְבָּר, וְכָל הָאָמוּר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים אֵין קָרֵב בַּמִּדְבָּר, מִשֶּׁבָּאוּ לָאָרֶץ קָרְבוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ.

מִפְּנֵי מָה אֲנִי אוֹמֵר יִקְרְבוּ כְּבָשִׂים בְּלֹא לֶחֶם? מִפְּנֵי שֶׁהַכְּבָשִׂים מַתִּירִין אֶת עַצְמָן, וְלֹא הַלֶּחֶם בְּלֹא כְּבָשִׂים – שֶׁאֵין לוֹ מִי יַתִּירֶנּוּ.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: "וְהִקְרִבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם" – חוֹבָה עַל הַלֶּחֶם, "שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים" – אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לֶחֶם.

אִם כֵּן, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל הַלֶּחֶם"? מְלַמֵּד שֶׁלֹּא נִתְחַיְּבוּ בַּכְּבָשִׂים קוֹדֶם שֶׁנִּתְחַיְּבוּ בַּלֶּחֶם, דִּבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: יָכוֹל הֵן הֵן כְּבָשִׂים הָאֲמוּרִים כָּאן הֵן הֵן כְּבָשִׂים הָאֲמוּרִים בְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים? אֲמַרְתָּ, כְּשֶׁאַתָּה מַגִּיעַ אֵצֶל פָּרִים וְאֵילִים אֵינָן הֵן, אֶלָּא הַלָּלוּ בָּאִין בִּגְלַל עַצְמָן, וְהַלָּלוּ בָּאִין בִּגְלַל לֶחֶם.

נִמְצָא, מַה שֶּׁאָמוּר בְּחוֹמֶשׁ הַפְּקוּדִים – קָרֵב בַּמִּדְבָּר, וּמַה שֶּׁאָמוּר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים – לֹא קָרֵב בַּמִּדְבָּר.

וְדִלְמָא פָּרִים וְאֵילִים לָאו אִינְהוּ, הָא כְּבָשִׂים אִינְהוּ נִינְהוּ? מִדְּהָנֵי אִישְׁתַּנּוֹ, הָנֵי נָמֵי דְּאַחֲרִינֵי.

וּפָרִים וְאֵילִים, מַמַּאי דְּאִישְׁתַּנּוֹ? דִּלְמָא הָכִי קָאָמַר רַחֲמָנָא: אִי בָּעֵי פַּר וּשְׁנֵי אֵילִים לִיקְרַב, אִי בָּעֵי שְׁנֵי פָּרִים וְאַיִל אֶחָד לִיקְרַב! מִדְּאִישְׁתַּנִּי סִדְרָן, שְׁמַע מִינַּהּ אַחֲרִינֵי נִינְהוּ.

הַלֶּחֶם מְעַכֵּב אֶת הַכְּבָשִׂים, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא?

גָּמַר "יִהְיוּ" מִ"תִּהְיֶינָה".

מָה לְהַלָּן לֶחֶם, אַף כָּאן לֶחֶם.

וּבֶן נַנָּס, גָּמַר "יִהְיוּ" "יִהְיוּ", מָה לְהַלָּן כְּבָשִׂים, אַף כָּאן כְּבָשִׂים.

וּבֶן נַנָּס נָמֵי נֵילַף מִ"תִּהְיֶינָה", מָה לְהַלָּן לֶחֶם אַף כָּאן לֶחֶם? דָּנִין "יִהְיוּ" מִ"יִּהְיוּ", וְאֵין דָּנִין "יִהְיוּ" מִ"תִּהְיֶינָה".

מַאי נָפְקָא מִינַּהּ? הָתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "וְשָׁב הַכֹּהֵן" "וּבָא הַכֹּהֵן" – זֶהוּ שִׁיבָה, זֶהוּ בִּיאָה.

הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלֵיכָּא דְּדָמֵי לֵיהּ, אֲבָל הֵיכָא דְּאִיכָּא דְּדָמֵי לֵיהּ – מִדְּדָמֵי לֵיהּ יָלְפִינַן.

וְרַבִּי עֲקִיבָא נָמֵי לֵילַף "יִהְיוּ" מִ"יִּהְיוּ"? דָּנִין דָּבָר שֶׁמַּתְנָה לַכֹּהֵן מִדָּבָר שֶׁמַּתְנָה לַכֹּהֵן, לְאַפּוֹקֵי הָנֵי דְּעוֹלוֹת נִינְהוּ.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, בְּקָרָא גּוּפֵיהּ קָא מִיפַּלְגִי: "קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לַכֹּהֵן", רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: אֵי זֶהוּ דָּבָר שֶׁכּוּלּוֹ לַכֹּהֵן? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה לֶחֶם.

וּבֶן נַנָּס: מִי כְּתִיב "קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַכֹּהֵן"?! "קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לַכֹּהֵן" כְּתִיב, אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁמִּקְצָתוֹ לַה' וּמִקְצָתוֹ לַכֹּהֵן? הֱוֵי אוֹמֵר: אֵלּוּ כְּבָשִׂים.

וְרַבִּי עֲקִיבָא, מִי כְּתִיב "קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' וְלַכֹּהֵן"? "לַה' לַכֹּהֵן" כְּתִיב, כְּדְרַב הוּנָא, דְּאָמַר רַב הוּנָא: קְנָאוֹ הַשֵּׁם וּנְתָנוֹ לַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַכֹּל מוֹדִים

דף מו.

שֶׁאִם הוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה שֶׁמְּעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. (וְאֵיזֶה הוּא) [וְאֵיזוֹ הִיא] זִיקָּה שֶׁלְּהֶן – שְׁחִיטָה.

אָמַר עוּלָּא: בָּעוּ בְּמַעְרְבָא – תְּנוּפָה עוֹשָׂה זִיקָּה, אוֹ אֵינוֹ עוֹשֶׂה זִיקָּה?

פְּשׁוֹט לֵיהּ מִדְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָּה, מִכְּלָל דִּתְנוּפָה אֵינָהּ עוֹשָׂה זִיקָּה.

דְּרַבִּי יוֹחָנָן גּוּפָא קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: מִיפְּשַׁט פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן דִּשְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָּה, וּתְנוּפָה אֵינוֹ עוֹשָׂה זִיקָּה? אוֹ דִלְמָא, שְׁחִיטָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ, וּתְנוּפָה מְסַפְקָא לֵיהּ? תֵּיקוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה בַּר חֲנִינָא לְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: וְהָא כִּי כְּתִיב ״קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה׳ לַכֹּהֵן״ בָּתַר תְּנוּפָה כְּתִיב, וּפְלִיגִי בֵּן נַנָּס וְרַבִּי עֲקִיבָא.

וְלִיטַעְמֵיךְ, בָּתַר תְּנוּפָה וְלָא בָּתַר שְׁחִיטָה?!

אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימְרָא, מֵעִיקָּרָא קָאֵי, וּמַאי ״קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה׳ לַכֹּהֵן״ – דְּבָר שֶׁסּוֹפוֹ לַכֹּהֵן.

הָכָא נָמֵי, דָּבָר שֶׁסּוֹפוֹ לַכֹּהֵן.

וּשְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָה? וְרָמִינְהִי: עַד שֶׁלֹּא שְׁחָטָהּ נִפְרַס לַחְמָהּ – יָבִיא לֶחֶם אַחֵר וְשׁוֹחֵט.

מִשֶּׁשְּׁחָטָהּ נִפְרַס לַחְמָהּ – הַדָּם יִזֶּרֶק, וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל, וִידֵי נִדְרוֹ לֹא יָצָא, וְהַלֶּחֶם פָּסוּל.

נִזְרַק הַדָּם, תּוֹרֵם מִן הַשָּׁלֵם עַל הַפָּרוּס.

עַד שֶׁלֹּא שְׁחָטָהּ יָצָא לַחְמָהּ – מַכְנִיסָהּ וְשׁוֹחֵט.

מִשֶּׁשְּׁחָטָהּ יָצָא לַחְמָהּ – הַדָּם יִזֶּרֶק, וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל, וִידֵי נִדְרוֹ לֹא יָצָא, וְהַלֶּחֶם פָּסוּל. נִזְרַק הַדָּם – תּוֹרֵם מִמַּה שֶּׁבִּפְנִים עַל שֶׁבַּחוּץ.

עַד שֶׁלֹּא שְׁחָטָהּ נִטְמָא לַחְמָהּ – מֵבִיא לֶחֶם אַחֵר וְשׁוֹחֵט; מִשֶּׁשְּׁחָטָהּ נִטְמָא לַחְמָהּ – הַדָּם יִזֶּרֶק, וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל, וִידֵי נִדְרוֹ יָצָא, שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַטֻּמְאָה, וְהַלֶּחֶם פָּסוּל.

נִזְרַק הַדָּם – תּוֹרֵם מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָה, כֵּיוָן דְּהוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה בִּשְׁחִיטָה, אֵיפְסִיל לֵיהּ לֶחֶם – תִּיפְסַל נָמֵי תּוֹדָה.

שְׁאנֵי תּוֹדָה, דְּרַחֲמָנָא קַרְיֵיהּ ״שְׁלָמִים״, מָה שְׁלָמִים קְרֵבִים בְּלֹא לֶחֶם, אַף תּוֹדָה קְרֵבָה בְּלֹא לֶחֶם.

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: אִם תִּמְצָא לוֹמַר תְּנוּפָה עוֹשָׂה זִיקָה, אָבַד הַלֶּחֶם –

דף מו:

אָבְדוּ כְּבָשִׂים, אָבְדוּ כְּבָשִׂים – אָבַד הַלֶּחֶם.

וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר, תְּנוּפָה אֵינָהּ עוֹשָׂה זִיקָה – הֵבִיא לֶחֶם וּכְבָשִׂים וְהוּנְפוּ, וְאָבַד הַלֶּחֶם, וְהֵבִיא לֶחֶם אַחֵר – אוֹתוֹ הַלֶּחֶם טָעוּן תְּנוּפָה, אוֹ אֵינוֹ טָעוּן תְּנוּפָה?

אָבְדוּ כְּבָשִׂים – לָא תֵּיבְעֵי לָךְ, דְּוַדַּאי בָּעֵי תְּנוּפָה; כִּי תֵּיבְעֵי לָךְ – אָבַד הַלֶּחֶם.

וְאַלִּיבָּא דְּבֶן נַנָּס, לָא תֵּיבְעֵי לָךְ, דְּאָמַר כְּבָשִׂים עִיקָּר. כִּי תֵּיבְעֵי לָךְ אַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר לֶחֶם עִיקָּר – מַאי?

כֵּיוָן דְּלֶחֶם עִיקָּר – בָּעֵי תְּנוּפָה, אוֹ דִלְמָא כֵּיוָן דְּמַתִּירִין דִּידֵיהּ כְּבָשִׂים נִינְהוּ – לָא צָרִיךְ תְּנוּפָה. תֵּיקוּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרָבָא: מַאי שְׁנָא שְׁנֵי כְּבָשִׂים דִּמְקַדְּשִׁי לֶחֶם וּמְעַכְּבִי, וּמַאי שְׁנָא שִׁבְעָה כְּבָשִׂים וּפַר וְאֵילִים דְּלָא מְקַדְּשִׁי לֶחֶם וְלָא מְעַכְּבִי?

אָמַר לֵיהּ: הוֹאִיל וְהוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה בִּתְנוּפָה. וַהֲרֵי תּוֹדָה דְּלֹא הוּזְקְקוּ זֶה לָזֶה בִּתְנוּפָה, וּמְקַדְּשָׁא וּמְעַכְּבָא!

אֶלָּא, כְּתוֹדָה – מָה תּוֹדָה שְׁלָמִים, אַף הָכָא נָמֵי שְׁלָמִים.

מִי דָּמֵי? הָתָם לֵיכָּא זְבָחִים אַחֲרִינֵי בַּהֲדֵיהּ, הָכָא דְּאִיכָּא זְבָחִים אַחֲרִינֵי בַּהֲדֵיהּ – לִיקְדְּשׁוּ הָנֵי וְהָנֵי!

אֶלָּא, כְּאֵיל נָזִיר – מָה אֵיל נָזִיר, אַף עַל גַּב דְּאִיכָּא זְבָחִים אַחֲרִינִי, שְׁלָמִים הוּא דְּמִקַּדְּשִׁי, מִידֵּי אַחֲרִינָא לָא, הָכָא נָמֵי לָא שְׁנָא.

וְהָתָם מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "וְאֶת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַה' עַל סַל הַמַּצּוֹת" – מְלַמֵּד שֶׁהַסַּל בָּא חוֹבָה לָאַיִל, וּשְׁחִיטַת אַיִל מְקַדְּשָׁן. לְפִיכָךְ, שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – לֹא קִדְּשׁוֹ הַלֶּחֶם.

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַבָּאוֹת בִּפְנֵי עַצְמָן – יוּנְפוּ, וּתְעוּבַּר צוּרָתָן, וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

מָה נַפְשָׁךְ? אִי לַאֲכִילָה אָתְיִין – לֵיכְלִינְהוּ, אִי לִשְׂרֵיפָה אָתְיִין – לִשְׂרְפִינְהוּ לַאֲלַתַּר, לְמָה לְהוּ עִיבּוּר צוּרָה?

אָמַר רַבָּה: לְעוֹלָם לַאֲכִילָה אָתְיִין, גְּזִירָה שֶׁמָּא יְזַדְּמְנוּ לָהֶן כְּבָשִׂים לְשָׁנָה הַבָּאָה, וְיֹאמְרוּ: אֶשְׁתְּקַד לֹא אָכְלְנוּ לֶחֶם בְּלֹא כְּבָשִׂים, עַכְשָׁיו נָמֵי נֵיכוֹל.

וְאִינְהוּ לָא יָדְעִי, דְּאֶשְׁתְּקַד לָא הֲווֹ כְּבָשִׂים, אִינְהוּ שָׁרְיִין נַפְשַׁיְיהוּ, הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא כְּבָשִׂים – כְּבָשִׂים הוּא דְּשָׁרוּ לְהוּ.

אָמַר רַבָּה: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנַּן: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵעִיד בֶּן בּוּכְרִי בְּיִבְנֶה: כָּל כֹּהֵן שֶׁשּׁוֹקֵל – אֵינוֹ חוֹטֵא.

אָמַר לוֹ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: לֹא כִי, אֶלָּא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוֹקֵל – חוֹטֵא, אֶלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁין מִקְרָא זֶה לְעַצְמָן:

"וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל". הוֹאִיל וְעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים שֶׁלָּנוּ הֵן, הֵיאַךְ נֵאָכְלִין?

הָנֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא בְּבָאוֹת עִם הַזֶּבַח – אַטּוּ תּוֹדָה וְלַחְמָהּ מִי לָא מְנַדְּבִי כֹּהֲנִים וְאָכְלִי לְהוּ?

אֶלָּא לָאו בְּבָאוֹת בִּפְנֵי עַצְמָן, וְקָתָנֵי: "הֵיאַךְ הֵן נֵאָכְלִין", אַלְמָא לַאֲכִילָה אָתְיִין.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: לְעוֹלָם בְּבָאוֹת עִם הַזֶּבַח, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ מִתּוֹדָה וְלַחְמָהּ – לַחְמֵי תּוֹדָה לָא אִיקְּרוּ "מִנְחָה", שְׁתֵּי הַלֶּחֶם אִיקְּרוּ "מִנְחָה", שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'".

רַב יוֹסֵף אָמַר: לְעוֹלָם לִשְׂרֵיפָה אָתְיִין, וְהֵיינוּ טַעְמָא דְּלָא שָׂרְפִינַן – לְפִי שֶׁאֵין שׂוֹרְפִין קָדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מִי דָּמֵי? הָתָם – לָאו מִצְוָתָן בְּכָךְ, הָכָא – דְּמִצְוָתָן בְּכָךְ, לִישְׂרְפִינְהוּ, מִידֵּי דְּהָוָה אַפַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים.

אֶלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף: גְּזִירָה שָׁמָא יְזַדְּמְנוּ לָהֶם כְּבָשִׂים לְאַחַר מִכָּאן. אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: תִּינַח כָּל זְמַן הַקְרָבָתָם, לְבָתַר הָכִי לִשְׁרְפִינְהוּ! מַאי "תְּעוּבַּד צוּרְתָן" נָמֵי דְּקָתָנֵי? – צוּרַת הַקְרָבָתָם.
רָבָא אָמַר: לַאֲכִילָה אָתְיָין, וּגְזֵירָה מִשּׁוּם דְּרַבָּה, וְלָאו מִטַּעֲמֵיהּ, אֶלָּא מִקְרָא.
וְאָמַר רָבָא: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דִּכְתִיב: "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגוֹ' בִּכּוּרִים לַה'", מָה בִּכּוּרִים בִּפְנֵי עַצְמָן, אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בִּפְנֵי עַצְמָן, וּמִינַּהּ: מָה בִּכּוּרִים לַאֲכִילָה, אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם נָמֵי לַאֲכִילָה.

דף מז.

תָּנוּ רַבָּנַן: כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת אֵין מְקַדְּשִׁין אֶת הַלֶּחֶם אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה.
כֵּיצַד? שְׁחָטָן לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן לִשְׁמָן – קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָן לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ קָדוֹשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵינוֹ קָדוֹשׁ עַד שֶׁיִּשְׁחוֹט לִשְׁמָן וְיִזְרוֹק דָּמָן לִשְׁמָן.
מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי?
דִּכְתִיב "וְאֶת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַה' עַל סַל הַמַּצּוֹת", לְמֵימְרָא דִּשְׁחִיטָה מְקַדְּשָׁא.
וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: "יַעֲשֶׂה" – עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו.
וְרַבִּי נָמֵי הָכְתִיב "יַעֲשֶׂה"? אִי כְּתִיב "זֶבַח יַעֲשֶׂה" – כִּדְקָאָמְרַתְּ, הַשְׁתָּא דִּכְתִיב "יַעֲשֶׂה זֶבַח" – בְּמָה יַעֲשֶׂה? בִּזְבִיחָה.
וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָכְתִיב "זֶבַח"? הָהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַכֹּל מוֹדִים שֶׁצָּרִיךְ שְׁחִיטָה לֶחֶם בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה.
מַאי "קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ קָדוֹשׁ"? אַבָּיֵי אָמַר: קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ גָּמוּר. רָבָא אָמַר: קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ נִיתָּר.
מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ לְמִיתְפַּס פִּדְיוֹנוֹ: לְאַבָּיֵי – לָא תְּפֵיס פִּדְיוֹנוֹ, לְרָבָא – תְּפֵיס פִּדְיוֹנוֹ.
בִּשְׁלָמָא לְרָבָא, הַיְינוּ דְּאִיכָּא בֵּין רַבִּי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אֶלָּא לְאַבָּיֵי, מַאי אִיכָּא בֵּין רַבִּי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן?
אִיכָּא [בֵּינַיְיהוּ] לְאִיפְּסוֹלֵי בְּיוֹצֵא.
בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק מֵרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא: כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – אוֹתוֹ הַלֶּחֶם מַהוּ בַּאֲכִילָה?
אַלִּיבָּא דְּמַאן? אִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן – הָאָמַר זְרִיקָה הִיא דְּמְקַדְּשָׁא! אִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי – בֵּין לְאַבָּיֵי בֵּין לְרָבָא, קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ נִיתָּר הוּא!

אֶלָּא, אַלִּיבָּא דְּהַאי תַּנָּא, דְּתָנֵי אֲבוּהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה בַּר אַבָּא: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁיָּצְאוּ בֵּין שְׁחִיטָה לִזְרִיקָה, וְזָרַק דָּמָן שֶׁל כְּבָשִׂים חוּץ לִזְמַנָּן – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין בַּלֶּחֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: יֵשׁ בַּלֶּחֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: הָנֵי תַּנָּאֵי כְּרַבִּי סְבִירָא לְהוּ, דְּאָמַר: שְׁחִיטָה מְקַדְּשָׁא.

מֵיהוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר אֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא, וְרַבִּי עֲקִיבָא לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא.

דף מז:

דִּתְנַן: אֵימוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים שֶׁיָּצְאוּ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְחַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא.

מַאי?

מִדְּזָרִיקַת פִּיגּוּל קָבְעָה לְלֶחֶם בְּפִיגּוּל בְּיוֹצֵא כְּבָשָׂר, זְרִיקָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ נָמֵי שָׁרְיָא לֵיהּ לְלֶחֶם, אוֹ דִלְמָא לְחוּמְרָא אָמְרִינַן, לְקוּלָּא לָא אָמְרִינַן.

מַתְקֵיף לַהּ רַב פָּפָּא: וּמַאי דְּכִי אִיתַּנְהוּ אַבָּרַאי פְּלִיגִי?

דִּילְמָא בְּדַאִיתַּנְהוּ אַבָּרַאי, דְּכוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּאֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא, וּבַהֲדַר עִיּוֹלֵי פְּלִיגִי, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר לַהּ כְּרַבִּי, דְּאָמַר: שְׁחִיטָה מְקַדְּשָׁא, וְאִיפְּסְלוּ לְהוּ בְּיוֹצֵא.

וְרַבִּי עֲקִיבָא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: שְׁחִיטָה לָא מְקַדְּשָׁא, וְלָא מִיפַּסְלִי בְּיוֹצֵא.

הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא רַבִּי עֲקִיבָא כְּרַבִּי סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: שְׁחִיטָה מְקַדְּשָׁא לְהוּ, הַיְינוּ דְּקָאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דְּקָדְשֵׁי לְהוּ בִּשְׁחִיטָה, וְאָתְיָא זְרִיקָה קָבְעָה לְהוּ בְּפִיגּוּל.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ, כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: זְבִיחָה לָא מְקַדְּשָׁא, זְרִיקַת פִּיגּוּל מִי מְקַדְּשָׁא?

וְהָאָמַר רַב גִּיּדֵל, אָמַר רַב: זְרִיקַת פִּיגּוּל אֵינָהּ מְבִיאָה לִידֵי מְעִילָה, וְאֵינָהּ מוֹצִיאָה מִידֵי מְעִילָה.

אֵינָהּ מְבִיאָה לִידֵי מְעִילָה – בְּאֵימוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים.

וְאֵינָהּ מוֹצִיאָה מִידֵי מְעִילָה – בִּבְשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים.

לָאו אִיתּוֹתַב דְּרַב גִּיּדֵל אָמַר רַב?

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא: כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן לִשְׁמָן, וְאָבַד הַלֶּחֶם – מַהוּ שֶׁיִּזְרוֹק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן לְהַתִּיר בָּשָׂר בַּאֲכִילָה?

אֲמַר לֵיהּ: יֵשׁ לְךָ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, וְכָשֵׁר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ?! וְלָא?! וַהֲרֵי פֶּסַח קוֹדֶם חֲצוֹת, דְּאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, וְכָשֵׁר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ!

הָכִי קָא אָמֵינָא: יֵשׁ לָךְ דָּבָר שֶׁנִּרְאֶה לִשְׁמוֹ, וְנִדְחֶה מִלִּשְׁמוֹ, וְאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, וְכָשֵׁר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ?!

וְלָא? וַהֲרֵי פֶּסַח אַחַר זְמַנּוֹ, בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה קוֹדֶם חֲצוֹת!

הָכִי קָאָמֵינָא: יֵשׁ לָךְ דָּבָר שֶׁנִּרְאֶה לִשְׁמוֹ, וְנִשְׁחָט לִשְׁמוֹ, וְנִדְחֶה מִלִּשְׁמוֹ, וְאֵינוֹ כָּשֵׁר לִשְׁמוֹ, וְכָשֵׁר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ?

וְלָא?! וַהֲרֵי תּוֹדָה!

שְׁאנֵי תּוֹדָה, דְּרַחֲמָנָא קְרֵייהּ "שְׁלָמִים".

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁחַט שְׁנֵי כְבָשִׂים עַל אַרְבַּע חַלּוֹת – מוֹשֵׁךְ שְׁתַּיִם מֵהֶן וּמְנִיפָן,

דף מח.

וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָלוֹת בְּפִדְיוֹן. אַמְרוּהָ רַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּרַב חִסְדָּא: הָא דְּלָא כְּרַבִּי.

דְּאִי רַבִּי, כֵּיוָן דְּאָמַר שְׁחִיטָה מְקַדְּשָׁא, דְּפָרֵיק לְהוּ – הֵיכָא?

אִי דְּפָרֵיק לְהוּ מֵאַבָּרַאי, כֵּיוָן דִּכְתִיב "לִפְנֵי ה'", אִיפְּסִיל לְהוּ בְּיוֹצֵא. אִי גַּוּואי, הָא מְעַיֵּיל חוּלִּין לָעֲזָרָה.

אֲמַר לְהוּ רַב חִסְדָּא: לְעוֹלָם כְּרַבִּי, וּפָרֵיק לְהוּ גַּוּואי, וְחוּלִּין מִמֵּילָא קָא הָווֹיִין.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: וְהָתַנְיָא, כְּשֶׁהוּא פּוֹדֶן – אֵין פּוֹדֶן אֶלָּא בַּחוּץ.

הָא וַדַּאי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאִי רַבִּי – הָא אִיפְּסִלוּ לְהוּ בְּיוֹצֵא!

אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: לֵימָא תֵּיהֲוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, מִיהָא דְּאִיתְמַר: תּוֹדָה שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל שְׁמוֹנִים חַלּוֹת – חִזְקִיָּה אָמַר: קָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא קָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים.

וְלָאו מִי אִיתְמַר עֲלַהּ, אָמַר רַבִּי זֵירָא: הַכֹּל מוֹדִים הֵיכָא דְּאָמַר "לִיקְדְּשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים" דְּקָדְשָׁה, הָכָא נָמֵי דְּאָמַר "לִיקְדְּשׁוּ תַּרְתֵּי מִתּוֹךְ אַרְבַּע".

תָּנֵי רַבִּי חֲנִינָא טִירְתָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: שְׁחַט אַרְבָּעָה כְּבָשִׂים עַל שְׁתֵּי חַלּוֹת – מוֹשֵׁךְ שְׁנַיִם מֵהֶן, וְזוֹרֵק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן.

שֶׁאִם אִי אַתָּה אוֹמֵר כָּךְ, הִפְסַדְתָּ אֶת הָאַחֲרוֹנִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן: וְכִי אוֹמֵר לוֹ לְאָדָם "עָמוֹד וַחֲטָא בִּשְׁבִיל שֶׁתְּזַכֶּה"?!

וְהָתְנַן: אֶבְרֵי חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּאֶבְרֵי עוֹלָה, רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: יִתְּנוּ לְמַעֲלָה, וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת בְּשַׂר חַטָּאת לְמַעְלָה כְּאִילּוּ הִיא עֵצִים, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: תְּעוּבַּר צוּרָתָן וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

אַמַּאי? לֵימָא: ״עֲמוֹד וַחֲטָא בְּשִׁבְיל שֶׁתִּזְכֶּה״!
עֲמוֹד וַחֲטָא בְּחַטָּאת בִּשְׁבִיל שֶׁתִּזְכֶּה בְּחַטָּאת – אָמְרִינַן, עֲמוֹד וַחֲטָא בְּחַטָּאת בִּשְׁבִיל שֶׁתִּזְכֶּה בְּעוֹלָה – לָא אָמְרִינַן.
וּבַחֲדָא מִילְּתָא מִי אָמַר? וְהָא תַּנְיָא: כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן בֵּין לִפְנֵי זְמַנָּן בֵּין לְאַחַר זְמַנָּן – הַדָּם יִזָּרֵק וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל.
וְאִם הָיְתָה שַׁבָּת, לֹא יִזָּרוֹק. וְאִם זָרַק – הוּרְצָה לְהַקְטִיר אֵימוּרִין לָעֶרֶב.
וְאַמַּאי? לֵימָא: ״עֲמוֹד חֲטָא בְּשִׁבְיל שֶׁתִּזְכֶּה״!
עֲמוֹד חֲטָא בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה בְּשַׁבָּת – אָמְרִינַן, עֲמוֹד חֲטָא בְּשַׁבָּת כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה בַּחוֹל – לָא אָמְרִינַן.
וּבְתַרְתֵּי מִילֵּי לָא אָמַר? וְהָתְנַן: חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּגַת הָעֶלְיוֹנָה, וּבַתַּחְתּוֹנָה חוּלִּין טְמֵאִין – מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאִם יָכוֹל לְהַצִּיל מִמָּנָּה רְבִיעִית בְּטָהֳרָה יַצִּיל.
וְאִם לָאו, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:

דף מח:

תֵּרֵד וְתִטַּמֵּא, וְאַל יְטַמְּאֶנָּה בַּיָּד, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אַף יְטַמְּאֶנָּה בַּיָּד.
שְׁאנֵי הָתָם, דִּלְטוּמְאָה קָא אָזְלָא.
כִּי אָתָא רַב יִצְחָק, תָּנֵי: כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתָן – פְּסוּלִין, וּתְעוּבַּר צוּרָתָן, וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.
אָמַר רַב נַחְמָן: מָר, דְּמַקֵּישׁ לְהוּ לְחַטָּאת – תָּנֵי פְּסוּלִין, תָּנָא דְּבֵי לֵוִי, דְּגָמַר שַׁלְמֵי חוֹבָה מִשַּׁלְמֵי נְדָבָה – תָּנֵי כְּשֵׁרִים.
דְּתָנֵי לֵוִי: וּשְׁאָר שַׁלְמֵי נָזִיר שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתָן – כְּשֵׁרִין, וְלֹא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשֵׁם חוֹבָה, וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם וְלַיְלָה, וְאֵין טְעוּנִין לֹא לֶחֶם וְלֹא זְרוֹעַ.
מֵיתִיבִי: אֶשֶׁם בֶּן שְׁנָה וְהֵבִיא בֶּן שְׁתַּיִם, בֶּן שְׁתַּיִם וְהֵבִיא בֶּן שָׁנָה – פְּסוּלִין, וּתְעוּבַּר צוּרָתָן וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.
אֲבָל עוֹלַת נָזִיר, וְעוֹלַת יוֹלֶדֶת, וְעוֹלַת מְצוֹרָע, שֶׁהָיוּ בְנֵי שְׁתֵּי שָׁנִים, וּשְׁחָטָן – כְּשֵׁרִין.
כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל הַכָּשֵׁר בְּעוֹלַת נְדָבָה – כָּשֵׁר בְּעוֹלַת חוֹבָה, וְכָל הַפָּסוּל בְּחַטָּאת – פָּסוּל בְּאָשָׁם, חוּץ מִשֶּׁלֹּא לִשְׁמוֹ.
הַאי תַּנָּא, תַּנָּא דְּבֵי לֵוִי הוּא.
תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי לֵוִי: אָשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע, שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁרִים, וְלֹא עָלוּ לַבַּעֲלִים לְשׁוּם חוֹבָה.

שְׁחָטָן מְחוּסַּר זְמַן בִּבְעָלִים, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּנֵי שְׁתֵּי שָׁנִים וּשְׁחָטָן – פְּסוּלִין.
וְאִם אִיתָא, לִיגְמַר מִשְּׁלָמִים? שְׁלָמִים מִשְּׁלָמִים – גְּמַר, אִשָּׁם מִשְּׁלָמִים – לָא גָּמַר.
וְאִי גָּמַר שְׁלָמִים מִשְּׁלָמִים, לִיגְמַר נָמֵי אִשָּׁם מֵאִשָּׁם: אֶשֶׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע מֵאֲשַׁם גְּזֵילוֹת וַאֲשַׁם מְעִילוֹת, אוֹ אֲשַׁם גְּזֵילוֹת וַאֲשַׁם מְעִילוֹת מֵאֲשַׁם נָזִיר וַאֲשַׁם מְצוֹרָע.
אָמַר רַב שִׁימִי בַּר אָשֵׁי: דָּנִין דָּבָר שֶׁלֹּא בְּהֶכְשֵׁירוֹ מִדָּבָר שֶׁלֹּא בְּהֶכְשֵׁירוֹ, וְאֵין דָּנִין דָּבָר שֶׁלֹּא בְּהֶכְשֵׁירוֹ מִדָּבָר שֶׁבְּהֶכְשֵׁירוֹ.
וְלָא? וְהָא תַּנְיָא: מִנַּיִן לְיוֹצֵא, שֶׁאִם עָלָה לֹא יֵרֵד? שֶׁהֲרֵי יוֹצֵא כָּשֵׁר בְּבָמָה.

דף מט.

תְּנָא אַ"זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה" רִיבָּה סְמִיךְ לֵיהּ.
תָּנֵי רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה קַמֵּיהּ דְּרַב: כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוּם אֵילִים – כְּשֵׁרִין, וְלֹא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה. אָמַר לֵיהּ רַב: עָלוּ וְעָלוּ.
אָמַר רַב חִסְדָּא: מִסְתַּבְּרָא מִילְּתֵיהּ דְּרַב בִּכְסָבוּר אֵילִים, וּשְׁחָטָן לְשׁוּם כְּבָשִׂים, שֶׁהֲרֵי כְּבָשִׂים לְשׁוּם כְּבָשִׂים נִשְׁחֲטוּ.
אֲבָל כְּסָבוּר אֵילִים, וּשְׁחָטָן לְשׁוּם אֵילִים – לָא. עֲקִירָה בְּטָעוּת הָוְיָא עֲקִירָה; וְרַבָּה אָמַר: עֲקִירָה בְּטָעוּת לָא הָוְיָא עֲקִירָה.
אָמַר רָבָא: וּמוֹדְבִינַן אַשְּׁמַעְתִּין, הַכֹּהֲנִים שֶׁפִּיגְּלוּ בַּמַּקְדֵּשׁ מְזִידִין – חַיָּיבִין, הָא שׁוֹגְגִין – פְּטוּרִין, וְתָנֵי עֲלַהּ: פִּיגּוּלָן פִּיגּוּל.
הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּיָדַע דְּחַטָּאת הִיא, וְקָא מְחַשֵּׁב בַּהּ לְשׁוּם שְׁלָמִים – הַאי שׁוֹגְגִין?! מְזִידִין הָווּ!
אֶלָּא לָאו דִּכְסָבוּר שְׁלָמִים הוּא, וְקָא מְחַשֵּׁב בַּהּ לְשׁוּם שְׁלָמִים, וְקָתָנֵי: פִּיגּוּלָן פִּיגּוּל, אַלְמָא עֲקִירָה בְּטָעוּת הָוְיָא עֲקִירָה.
אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: לְעוֹלָם דְּיָדַע דְּחַטָּאת הִיא, וְקָא מְחַשֵּׁב בַּהּ לְשׁוּם שְׁלָמִים, וּבְאוֹמֵר "מוּתָּר".
מֵתִיב רַבִּי זֵירָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כָּל מְנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – כְּשֵׁרוֹת, וְעָלוּ לַבְּעָלִים לְשׁוּם חוֹבָה.
שֶׁאֵין הַמְּנָחוֹת דּוֹמוֹת לַזְּבָחִים, שֶׁהַקּוֹמֵץ מַחֲבַת לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת – מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ שֶׁהִיא מַחֲבַת, חֲרֵבָה לְשׁוּם בְּלוּלָה – מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ שֶׁהִיא חֲרֵבָה.
אֲבָל בִּזְבָחִים אֵינוֹ כֵּן, שְׁחִיטָה אַחַת לְכוּלָּן, קַבָּלָה אַחַת לְכוּלָּן, זְרִיקָה אַחַת לְכוּלָּן.
הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּיָדַע דְּמַחֲבַת הִיא, וְקָא קָמֵיץ לָהּ לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת – כִּי מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין, מַאי הָווּ? הָא מִיעְקַר קָא עָקַר לַהּ!

אֶלָּא לָאו דִּכְסָבוּר מַרְחֶשֶׁת הִיא, וְקָא קָמַיְּיץ לָהּ לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת, וּטְעָה, דְּהָכָא הוּא דְּמַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ, הָא בְּעָלְמָא עֲקִירָה בְּטָעוּת הָוְיָא עֲקִירָה.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: לְעוֹלָם דְּיָדַע דְּמַחֲבַת הִיא, וְקָא קָמַיְּיץ לַהּ לְשׁוּם מַרְחֶשֶׁת.

וּדְקָא אָמְרַתְּ: כִּי מַעֲשֶׂיהָ מוֹכִיחִין עָלֶיהָ מַאי הָוְיָ? רָבָא לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רָבָא: מַחְשָׁבָה דְּלָא מִינַּכְרָא – פְּסַל רַחֲמָנָא, מַחְשָׁבָה דְּמִינַּכְרָא – לָא פְּסַל רַחֲמָנָא.

מַתְנִי' הַתְּמִידִין אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמּוּסָפִין, וְלֹא הַמּוּסָפִין מְעַכְּבִין אֶת הַתְּמִידִין, וְלֹא הַמּוּסָפִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. לֹא הִקְרִיבוּ בֻּבְשׁ בַּבּוֹקֶר – יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ אֲנוּסִין אוֹ שׁוֹגְגִין, אֲבָל אִם הָיוּ מְזִידִין וְלֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבּוֹקֶר – לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

לֹא הִקְטִירוּ קְטוֹרֶת בַּבּוֹקֶר – יַקְטִירוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכוּלָּהּ הָיְתָה קְרִיבָה בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁאֵין מְחַנְּכִין אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב אֶלָּא בְּקְטוֹרֶת הַסַּמִּים, וְלֹא מִזְבַּח הָעוֹלָה אֶלָּא בְּתָמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְלֹא אֶת הַשּׁוּלְחָן אֶלָּא בְּלֶחֶם הַפָּנִים בְּשַׁבָּת, וְלֹא אֶת הַמְּנוֹרָה אֶלָּא בְּשִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

גְּמָ' בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר אָבִין מֵרַב חִסְדָּא: צִיבּוּר שֶׁאֵין לָהֶן תְּמִידִין וּמוּסָפִין, אֵי זֶה מֵהֶן קוֹדֵם?

הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא תְּמִידִין דְּיוֹמֵיהּ וּמוּסָפִין דְּיוֹמֵיהּ – פְּשִׁיטָא תְּמִידִין עָדִיפִי, דְּהָווּ לְהוּ תְּדִיר וּמְקוּדָּשׁ!

אֶלָּא, תְּמִידִין דְּלִמְחַר וּמוּסָפִין דְּהַאִידָּנָא – תְּמִידִין עָדִיפִי, שֶׁכֵּן תְּדִיר, אוֹ דִלְמָא מוּסָפִין עָדִיפִי, דְּהָווּ לְהוּ מְקוּדָּשׁ?

אָמַר לֵיהּ, תְּנֵיתוּהָ: הַתְּמִידִין אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמּוּסָפִין, וְלֹא הַמּוּסָפִין מְעַכְּבִין אֶת הַתְּמִידִין, וְלֹא הַמּוּסָפִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה.

הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּאִית לֵיהּ, וּלְקַדֵּם, וְהָתַנְיָא: מִנַּיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר קוֹדֵם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה".

וְאָמַר רָבָא: "הָעֹלָה" – עוֹלָה רִאשׁוֹנָה!

דף מט:

אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּלֵית לֵיהּ! וְאִי דְּיוֹמֵיהּ, אַמַּאי? תְּדִיר וּמְקוּדָּשׁ – תְּדִיר עָדִיף!

אֶלָּא לָאו דְּלִמְחַר, וְקָתָנֵי אֵין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, אַלְמָא כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: לְעוֹלָם דְּאִית לְהוּ, וּלְקַדֵּם. וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר קוֹדֵם – מִצְוָה בְּעָלְמָא הוּא.

תָּא שְׁמַע: אֵין פּוֹחֲתִין מִשִּׁשָּׁה טְלָאִים הַמְבוּקָּרִין בְּלִשְׁכַּת הַטְּלָאִים, כְּדֵי לַשַּׁבָּת וְלִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּאִית לֵיהּ תְּמִידִין וּמוּסָפִין – טוּבָא הָווּ!

אֶלָּא לָאו דְּלֵית לֵיהּ, וּשְׁמַע מִינַּהּ תְּמִידִין עָדִיפִי!

לָא, לְעוֹלָם דְּאִית לֵיהּ, וְהָכִי קָא אָמַר: אֵין פּוֹחֲתִין מִשִּׁשָּׁה טְלָאִים הַמְבוּקָּרִין בְּלִשְׁכַּת הַטְּלָאִים אַרְבָּעָה יָמִים קוֹדֶם שְׁחִיטָה, וּמַנִּי? בֶּן בַּג בַּג הִיא.

דְּתַנְיָא, בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר: מִנַּיִן לְתָמִיד שֶׁטָּעוּן בִּיקּוּר אַרְבָּעָה יָמִים קוֹדֶם שְׁחִיטָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ", וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר: "וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם".

מָה לְהַלָּן טָעוּן בִּיקּוּר אַרְבָּעָה יָמִים קוֹדֶם שְׁחִיטָה, אַף כָּאן טָעוּן בִּיקּוּר אַרְבָּעָה יָמִים קוֹדֶם שְׁחִיטָה.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: הָנֵי שִׁשָּׁה? שִׁבְעָה הָווּ, דְּהָא אִיכָּא דְּצַפְרָא דְּתִלְתָּא בְּשַׁבְּתָא!

וּלְטַעְמִיךָ, תְּמַנְיָא הָווּ, דְּהַאִיכָּא דְּבַיְנָיָא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא!

הָא לָא קַשְׁיָא, דִּלְבָתַר דְּאַקְרִיב קָאָמַר.

דף נ.

מִכָּל מָקוֹם שִׁבְעָה הָווּ! אֶלָּא, תַּנָּא בְּעָלְמָא קָאֵי, וּמַאי כְּדֵי לַשַּׁבָּת וּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה? סִימָנָא בְּעָלְמָא.

דַּיְקָא נָמֵי, דְּקָתָנֵי "כְּדֵי לַשַּׁבָּת", וְלָא קָתָנֵי "לְשַׁבָּת וְלִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה", שְׁמַע מִינַּהּ.

לֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבּוֹקֶר וְכוּ'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכוּלְּהּ הָיְתָה קְרֵיבָה בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁאֵין מְחַנְּכִין אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב אֶלָּא בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים. חִינּוּךְ מַאן דְּכַר שְׁמֵיהּ?!

חַסּוֹרֵי מִיחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי: לֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבֹּקֶר – לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁלֹּא נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ – יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ אֲנוּסִין אוֹ שׁוֹגְגִין, אֲבָל אִם הָיוּ מְזִידִין – לֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבֹּקֶר, לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. לֹא הִקְטִירוּ קְטֹרֶת בַּבֹּקֶר, יַקְטִירוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנָן: "וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם" – שֵׁנִי בֵּין הָעַרְבָּיִם, וְלֹא רִאשׁוֹן בֵּין הָעַרְבָּיִם.

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁלֹּא נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ – אֲפִילּוּ רִאשׁוֹן בֵּין הָעַרְבָּיִם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ אֲנוּסִין אוֹ שׁוֹגְגִין, אֲבָל אִם הָיוּ מְזִידִין – לֹא הִקְרִיבוּ כָּבֶשׂ בַּבֹּקֶר, לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. לֹא הִקְטִירוּ קְטֹרֶת בַּבּוֹקֶר – יַקְטִירוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם.
וְכִי כֹּהֲנִים חָטְאוּ, מִזְבֵּחַ בָּטֵל?! אָמַר רָבָא: הָכִי קָאָמַר – לֹא יַקְרִיבוּ הֵן, אֲבָל אֲחֵרִים יַקְרִיבוּ.
לֹא הִקְטִירוּ קְטֹרֶת בַּבֹּקֶר, יַקְטִירוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם, דְּכֵיוָן דְּלָא שְׁכִיחָא, וּמְעַתְּרָא, חֲבִיבָא לְהוּ וְלָא פָּשְׁעִי.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכוּלָּהּ הָיְתָה קְרֵיבָה בֵּין הָעַרְבַּיִם, שֶׁאֵין מְחַנְּכִין אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב אֶלָּא בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם וְכוּ'. וְהָתַנְיָא: בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁל שַׁחַר! תַּנָּאֵי הִיא.
אָמַר אַבָּיֵי: מִסְתַּבְּרָא כְּמַאן דְּאָמַר בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, דִּכְתִיב: "בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה".
אִי לָאו דַּעֲבַד הַדְלָקָה מֵאוּרְתָּא, הֲטָבָה בְּצַפְרָא מֵהֵיכָא?
וּלְמַאן דְּאָמַר בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁל שַׁחַר, גָּמַר מִמִּזְבַּח הָעוֹלָה: מָה לְהַלָּן בְּתָמִיד שֶׁל שַׁחַר – אַף כָּאן בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים שֶׁל שַׁחַר.
וְלֹא אֶת הַשֻּׁלְחָן אֶלָּא בְּלֶחֶם הַפָּנִים בְּשַׁבָּת, אֶלָּא בְּחוֹל – אִיחַנּוֹכֵי הוּא דְּלָא מְחַנַּךְ, הָא קְדוֹשֵׁי מִיקַּדֵּישׁ?!
הֵיא גּוּפַהּ קָא מַשְׁמַע לַן, דְּחִינּוּךְ וְקִידּוּשׁ דְּשֻׁלְחָן בְּשַׁבָּת הוּא, כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא: וְלֹא אֶת הַמְּנוֹרָה אֶלָּא בְּשִׁבְעָה נֵרוֹתֶיהָ בֵּין הָעַרְבַּיִם.
תָּנוּ רַבָּנָן: (וְהוּ) [זוֹהִי] קְטֹרֶת שֶׁעָלְתָה לְיָחִיד עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, וְהוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה. הֵיכָא? אָמַר רַב פָּפָּא: בַּנְּשִׁיאִים.
אֶלָּא יָחִיד עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן הוּא דְּלָא, הָא עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי מַקְרֵיב? וְתוּ: עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן יָחִיד הוּא דְּלָא, הָא צִיבּוּר מַקְרְבִי?
וְהָתַנְיָא: יָכוֹל יְהֵא יָחִיד מִתְנַדֵּב וּמֵבִיא כְּיוֹצֵא בָּהּ נְדָבָה, וְקוֹרֵא אֲנִי בָּהּ "מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ"? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לֹא תַעֲלוּ עָלָיו קְטֹרֶת זָרָה".
יָכוֹל לֹא יְהֵא יָחִיד מֵבִיא, שֶׁאֵין מֵבִיא חוֹבָתוֹ כְּיוֹצֵא בָּהּ,

דף נ:

אֲבָל צִבּוּר יְהֵא מֵבִיא, שֶׁמֵּבִיא חוֹבָה כְּיוֹצֵא בָּהּ, תַּלְמוּד לוֹמַר "לֹא תַעֲלוּ".
יָכוֹל לֹא יַעֲלוּ עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי, אֲבָל יַעֲלוּ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים לַקֹּדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ יַעֲשׂוּ" – אֵין לְךָ אֶלָּא מַה שֶּׁאָמוּר בָּעִנְיָן.

אָמַר רַב פָּפָּא: לָא מִיבַּעְיָא קָאָמַר, לָא מִיבַּעְיָא צִיבּוּר עַל מְזִבֵּחַ הַחִיצוֹן, דְּלָא אַשְׁכְּחַן, וְלָא מִיבַּעְיָא יָחִיד עַל מְזִבֵּחַ הַפְּנִימִי, דְּלָא אַשְׁכְּחַן, אֶלָּא אֲפִילּוּ יָחִיד עַל מְזִבֵּחַ הַחִיצוֹן, דְּאַשְׁכְּחַן בִּנְשִׁיאִים – הוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה.

מַתְנִי' חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא הָיוּ בָּאִין חָצָאִין, אֶלָּא מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם וְחוֹצֵהוּ, מַקְרִיב מֶחֱצָה בַּבֹּקֶר וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

כֹּהֵן שֶׁמֵּבִיא מֶחֱצָה שַׁחֲרִית, וָמֵת, וּמִינּוּ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו – לֹא יָבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ וַחֲצִי עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, אֶלָּא מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם (מֶחֱצָה) וְחוֹצֵהוּ, מַקְרִיב מֶחֱצָה וּמֶחֱצָה אָבֵד. נִמְצְאוּ שְׁנֵי חֲצָאִין קְרֵיבִין, וּשְׁנֵי חֲצָאִין אוֹבְדִין.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנַן: אֵילּוּ נֶאֱמַר "מִנְחָה מַחֲצִית", הָיִיתִי אוֹמֵר מֵבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ שַׁחֲרִית וּמַקְרִיב, חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ עַרְבִית וּמַקְרִיב.

תַּלְמוּד לוֹמַר "מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב" – מֶחֱצָה מִשֶּׁלֵם הוּא מַקְרִיב, הָא כֵּיצַד? מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם וְחוֹצֵהוּ, וּמַקְרִיב מֶחֱצָה בַּבֹּקֶר וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

נִטְמָא מֶחֱצָה שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, אוֹ שֶׁאָבַד, יָכוֹל יָבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ עַרְבִית וְיַקְרִיב? תַּלְמוּד לוֹמַר "מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב" – מֶחֱצָה מִשֶּׁלֵם הוּא מֵבִיא.

הָא כֵּיצַד? מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם [מִבֵּיתוֹ], וְחוֹצֵהוּ, וּמַקְרִיב מֶחֱצָה, וּמֶחֱצָה אָבֵד. נִמְצְאוּ שְׁנֵי חֲצָאִין קְרֵיבִין, וּשְׁנֵי חֲצָאִין אוֹבְדִין.

כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהִקְרִיב מֶחֱצָה שַׁחֲרִית וָמֵת, וּמִינּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו, יָכוֹל יָבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ, אוֹ חֲצִי עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וּמַחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב" – מֶחֱצָה מִשֶּׁלֵם הוּא מֵבִיא וּמַקְרִיב.

הָא כֵּיצַד? מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, וְחוֹצֵהוּ, וּמַקְרִיב, וּמֶחֱצָה אָבֵד. נִמְצְאוּ שְׁנֵי חֲצָאִין אוֹבְדִין, וּשְׁנֵי חֲצָאִין קְרֵיבִין.

תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן: מֶחֱצָה רִאשׁוֹן וּמֶחֱצָה שֵׁנִי – תְּעוּבַּר צוּרְתָן, וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן: בִּשְׁלָמָא רִאשׁוֹן אִיחֲזִי לְהַקְרָבָה, אֶלָּא שֵׁנִי לְמָה לֵיהּ עִיבּוּר צוּרָה? מֵעִיקָּרָא לְאִיבּוּד קָא אָתֵי.

דַּאֲמַר לָךְ, מַנִּי? תַּנָּא דְּבֵי רַבָּה בַּר אֲבוּהּ הוּא, דְּאָמַר: אֲפִילּוּ פִּיגּוּל טָעוּן עִיבּוּר צוּרָה.

רַב אָשֵׁי אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, כֵּיוָן דִּבְעִידְנָא (דְּפָלְגֵי בְּהוּ) [דְּפַלְגִינְהוּ], אִי בָּעֵי הַאי מַקְרֵיב, וְאִי בָּעֵי הַאי מַקְרֵיב – מִיחְזָא חָזוּ.

אִיתְּמַר: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, כֵּיצַד עוֹשִׂין אוֹתָן? רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹפָּהּ, וְאַחַר כָּךְ מְטַגְּנָהּ. רַבִּי אַסִּי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מְטַגְּנָהּ, וְאַחַר כָּךְ אוֹפָּהּ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא: כְּוָותֵיהּ דִּידִי מִסְתַּבְּרָא, "תֵּפִינֵי" – תֹּאפֶינָה נָאָה. רַבִּי אַסִּי אָמַר: כְּוָותֵיהּ דִּידִי מִסְתַּבְּרָא, "תֵּפִינֵי" – תֹּאפֶינָה נָא.

כְּתַנָּאֵי: "תֵּפִינֵי" – תֹּאפֶינָה נָא. רַבִּי אוֹמֵר: תֹּאפֶינָה נָאָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: תֹּאפֶינָה רַבָּה. אִית לֵיהּ נָא, וְאִית לֵיהּ נָאָה.

תְּנַן הָתָם: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל – לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן וַאֲפִייָתָן בִּפְנִים, וְדוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת.

מָנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַב הוּנָא: "תֵּפִינֵי" – תֹּאפֶינָה נָאָה, וְאִי אָפֵי לַהּ מֵאֶתְמוֹל – אִינַשְׁפָּה לַהּ. מַתְקִיף לַהּ רַב יוֹסֵף: אִימָא דְּכָבִישׁ לֵיהּ בְּיַרְקָא!

דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא: "תֵּעָשֶׂה" – וַאֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת, "תֵּעָשֶׂה" – וַאֲפִילּוּ בְּטוּמְאָה.

אַבָּיֵי אָמַר: אָמַר קְרָא "סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד",

דף נא.

הֲרֵי הִיא כְּמִנְחַת תְּמִידִין.

רָבָא אָמַר: "עַל מַחֲבַת" – מְלַמֵּד שֶׁטְּעוּנָה כְּלִי, וְאִי אָפֵי לַהּ מֵאֶתְמוֹל – אִיפְּסִילָא לֵיהּ בְּלִינָה. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא: "עַל מַחֲבַת" – מְלַמֵּד שֶׁטְּעוּנָה כְּלִי.

"בַּשֶּׁמֶן" – לְהוֹסִיף לַהּ שֶׁמֶן, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה.

הֲרֵינִי דָּן: נֶאֱמַר כָּאן "שֶׁמֶן", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן בְּמִנְחַת נְסָכִים "שֶׁמֶן" – מָה לְהַלָּן שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן, אַף כָּאן שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרֶךְ זוֹ: נֶאֱמַר כָּאן "שֶׁמֶן", וְנֶאֱמַר בְּמִנְחַת נְדָבָה "שֶׁמֶן", מָה לְהַלָּן לוֹג אֶחָד, אַף כָּאן לוֹג אֶחָד.

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה? דָּנִין תבש"ט מתבש"ט: תְּדִיר, בָּאָה חוֹבָה, דּוֹחָה שַׁבָּת, דּוֹחָה טוּמְאָה.

וְאֵין דָּנִין תבש"ט מִשֶּׁאֵינוֹ תבש"ט.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרֶךְ זוֹ: דָּנִין יג"ל מיג"ל – יָחִיד, בִּנְלָל עַצְמָהּ, יַיִן, לְבוֹנָה.

וְאֵין דָּנִין יג"ל, מִשֶּׁאֵינוֹ יג"ל.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: "סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד" – הֲרֵי הִיא לְךָ כְּמִנְחַת תְּמִידִין, מָה מִנְחַת תְּמִידִין שְׁלֹשָׁה לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן, אַף זוֹ שְׁלֹשָׁה לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רִיבָּה כָּאן שֶׁמֶן, וְרִיבָּה בְּמִנְחַת כְּבָשִׂים שֶׁמֶן, מָה לְהַלָּן שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן, אַף כָּאן שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרֶךְ זוֹ: רִיבָּה כָּאן שֶׁמֶן, וְרִיבָּה בְּמִנְחַת פָּרִים וְאֵילִים שֶׁמֶן, מָה לְהַלָּן שְׁנֵי לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן, אַף כָּאן שְׁנֵי לוּגִּין לְעִשָּׂרוֹן?

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה: דָּנִין מִנְחָה הַבָּאָה עִשָּׂרוֹן, מִמִּנְחָה הַבָּאָה בְּעִשָּׂרוֹן, וְאֵין דָּנִין מִנְחָה הַבָּאָה עִשָּׂרוֹן, מִמִּנְחָה הַבָּאָה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים.

הָא גּוּפָא קַשְׁיָא, אָמְרַתְּ ״בַּשָּׁמֶן״ לְהוֹסִיף לָהּ שֶׁמֶן, וַהֲדַר תָּנֵי: נֶאֱמַר כָּאן ״שֶׁמֶן״, וְנֶאֱמַר בְּמִנְחַת נְדָבָה ״שֶׁמֶן״.

אָמַר אַבָּיֵי: מַאן תְּנָא ״בַּשָּׁמֶן״ לְהוֹסִיף? רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, וְאִילּוּ לֹא נֶאֱמַר קָאָמַר. וּבְדִינָא מַאן קָא מַהְדַּר? רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: כּוּלָּהּ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה הִיא.

וְהָכִי קָאָמַר: ״בַּשָּׁמֶן״ – לְהוֹסִיף לָהּ שֶׁמֶן, דְּאִי לִקְבּוֹעַ שֶׁמֶן – לָא צְרִיךְ, כֵּיוָן דִּכְתִיב בָּהּ ״עַל מַחֲבַת״ – כְּמִנְחַת מַחֲבַת דְּמָיָא.

אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לִקְבּוֹעַ לָהּ שֶׁמֶן, דְּאִי לָא כְּתַב רַחֲמָנָא ״בַּשָּׁמֶן״, הֲוָה אָמֵינָא תֵּיהְוֵי כְּמִנְחַת חוֹטֵא.

הֲדַר אָמַר: תֵּיהְוֵי נָמֵי לִקְבּוֹעַ לָהּ שֶׁמֶן, תֵּיתֵי מִדִּינָא, וְדָן דִּינָא וְלָא אָתְיָא לֵיהּ, וְאַצְרְכַהּ קְרָא ״סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד״, כְּדְמַסְיֵים רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מִילְּתֵיהּ.

רַבָּה אָמַר: כּוּלָּהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן [וְאִילּוּ לֹא נֶאֱמַר קָאָמַר].

וְהָכִי קָאָמַר: ״בַּשָּׁמֶן״ לְהוֹסִיף לָהּ שֶׁמֶן, דְּאִי לִקְבּוֹעַ לָהּ שֶׁמֶן לָא צְרִיךְ, כֵּיוָן דִּכְתִיב בַּהּ ״עַל מַחֲבַת״ כְּמַחֲבַת דְּמָיָא, וְעַד שֶׁלֹּא יֵאָמֵר ״בַּשָּׁמֶן״ יֵשׁ לִי בַּדִּין.

וְדָן דִּינָא, לָא אָתְיָא לֵיהּ, וְאַצְרְכַהּ ״בַּשָּׁמֶן״, הֲדַר אָמַר: תֵּיהְוֵי כְּמִנְחַת פָּרִים וְאֵילִים.

הֲדַר אָמַר: דְּנִין

דף נא:

מְנָחָה הַבָּאָה עִשָּׂרוֹן וְכוּ׳.

מַתְנִי׳ לֹא מִינּוּ כֹּהֵן אֶחָד תַּחְתָּיו, מִשֶּׁל מִי הָיְתָה קְרֵיבָה? רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשֶּׁל צִיבּוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשֶּׁל יוֹרְשִׁין. וּשְׁלֵימָה הָיְתָה קְרֵיבָה.

גְּמָ׳ תְּנוּ רַבָּנָן: כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת וְלֹא מִינּוּ כֹּהֵן אֶחָד תַּחְתָּיו, מִנַּיִן שֶׁתְּהֵא מִנְחָתוֹ קְרֵיבָה מִשֶּׁל יוֹרְשִׁין? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ״.

יָכוֹל יַקְרִיבֶנָּה חֲצָאִין? תַּלְמוּד לוֹמַר ״אֹתָהּ״ – כּוּלָּהּ וְלֹא חֲצָיָהּ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: ״חָק עוֹלָם״ – מִשֶּׁל עוֹלָם, ״כָּלִיל תְּקֻטָּר״ – שֶׁתְּהֵא כּוּלָּהּ בְּהַקְטָרָה.

וְהַאי ״הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ״ לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא?

הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: ״זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה׳ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ״, יָכוֹל יְהוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַקְרִיבִין קָרְבָּן אֶחָד? תַּלְמוּד לוֹמַר ״אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה׳״, אַהֲרֹן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וּבָנָיו בִּפְנֵי עַצְמָן. ״בָּנָיו״ – אֵלּוּ כֹּהֲנִים הֲדְיוֹטוֹת.

אַתָּה אוֹמֵר כֹּהֲנִים הֲדְיוֹטוֹת, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו״ – הֲרֵי כֹּהֵן גָּדוֹל אָמוּר, הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים ״בָּנָיו״? אֵלּוּ כֹּהֲנִים הֲדְיוֹטוֹת.

אִם כֵּן לְכְתוֹב קְרָא "הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו בָּנָיו יַעֲשֶׂה", מַאי "מִבָּנָיו"? שָׁמְעַתְּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי "אוֹתָהּ" מַאי עָבֵיד לֵיהּ? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת וּמִינּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו, שֶׁלֹּא יָבִיא חֲצִי עִשָּׂרוֹן מִבֵּיתוֹ וְלֹא חֲצִי עִשָּׂרוֹן שֶׁל רִאשׁוֹן.
וְתִיפּוֹק לֵיהּ מִן "וּמַחֲצִיתָהּ"? וְיֵ"ו לָא דָּרֵישׁ.
וְרַבִּי יְהוּדָה, הַאי "חָק עוֹלָם" מַאי עָבֵיד לֵיהּ? חוּקָּה לְעוֹלָם תְּהֵא.
"כָּלִיל תָּקְטָר" לְמָה לִי? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: אֵין לִי אֶלָּא עֶלְיוֹנָה (מִנְחַת כֹּהֵן גָּדוֹל) בְּ"כָלִיל תָּקְטָר", וְתַחְתּוֹנָה (מִנְחַת כֹּהֵן הֶדְיוֹט) בְּ"לֹא תֵאָכֵל".
מִנַּיִן לִיתֵּן אֶת הָאָמוּר שֶׁל זֶה בָּזֶה וְאֶת הָאָמוּר שֶׁל זֶה בָּזֶה? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּלִיל" "כָּלִיל" לִגְזֵירָה שָׁוָה, נֶאֱמַר כָּאן "כָּלִיל" וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "כָּלִיל",
מָה כָּאן בְּ"כָלִיל תָּקְטָר", אַף לְהַלָּן בְּ"כָלִיל תָּקְטָר". וּמָה לְהַלָּן לִיתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ, אַף כָּאן לִיתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתָהּ.
וְסָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מִשֶּׁל צִיבּוּר דְּאוֹרָיְיתָא?
וְהָתְנַן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: שִׁבְעָה דְּבָרִים הִתְקִינוּ בֵּית דִּין, וְזֶה אֶחָד מֵהֶן. גּוֹי שֶׁשָּׁלַח עוֹלָתוֹ מִמְּדִינַת הַיָּם, שָׁלַח עִמָּהּ נְסָכִים – (קְרִיבָה) [קְרִיבִין] מִשֶּׁלּוֹ, וְאִם לָאו – קְרִיבִין מִשֶּׁל צִיבּוּר. וְכֵן גֵּר שֶׁמֵּת, וְהִנִּיחַ זְבָחִים – יֵשׁ לוֹ נְסָכִים קְרִיבִין מִשֶּׁלּוֹ, וְאִם לָאו – קְרִיבִין מִשֶּׁל צִיבּוּר.
וּתְנַאי בֵּית דִּין הוּא, כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת וְלֹא מִינּוּ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו, שֶׁתְּהֵא מִנְחָתוֹ קְרֵיבָה מִשֶּׁל צִיבּוּר.
אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: (שְׁנֵי) [שְׁתֵּי] תַּקָּנוֹת הָווּ.
דְּאוֹרָיְיתָא מִדְּצִיבּוּר, כֵּיוָן דַּחֲזוֹ דְּקָא מִידַּחְקָא לִישְׁכָּה – תַּקִּינוּ דְּלִגְבֵּי מִיּוֹרְשִׁים, כֵּיוָן דַּחֲזוֹ דְּקָא פָּשְׁעֵי בַּהּ – אוֹקְמוּהָ אַדְּאוֹרָיְיתָא.
וְעַל פָּרָה שֶׁלֹּא יְהוּ מוֹעֲלִין בְּאֶפְרָהּ דְּאוֹרָיְיתָא הִיא! דְּתַנְיָא: "חַטָּאת הִיא", מְלַמֵּד שֶׁמּוֹעֲלִין בַּהּ – "הִיא", בָּהּ מוֹעֲלִין,

דף נב.

בְּאֶפְרָהּ אֵין מוֹעֲלִין.
אָמַר רַב אַשִׁי: שְׁתֵּי תַּקָּנוֹת הָווּ, דְּאוֹרָיְיתָא – בָּהּ מוֹעֲלִין, בְּאֶפְרָהּ אֵין מוֹעֲלִין. כֵּיוָן דַּחֲזוֹ דְּקָא מְזַלְזְלִי בַּהּ, וְקָא עָבְדִי מִינֵּיהּ לְמַכָּתָן – גְּזְרוּ בֵּיהּ מְעִילָה.
כֵּיוָן דַּחֲזוֹ דְּקָא פָּרְשִׁי מִסְּפֵק הַזָּאוֹת, אוֹקְמוּהָ אַדְּאוֹרָיְיתָא.
תָּנוּ רַבָּנָן: פַּר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִיבּוּר וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה – בַּתְּחִילָּה מַגְבִּין לָהֶן, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה הֵן בָּאִין.
וְהָתַנְיָא אִיפְּכָא, הֵי מִינַּייהוּ אַחְרִיתָא?

אַמְרוּהָ רַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּרַב אָשֵׁי: לֵימָא קַמַּיְיתָא אַחְרִיתָא, דְּשָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּחָיֵישׁ לִפְשִׁישָׁה.

אֲמַר לְהוּ רַב אָשֵׁי: אֲפִילּוּ תֵּימָא בָּתְרַיְיתָא אַחְרִיתָא, כִּי קָא חָיֵישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן לִפְשִׁישָׁה – מִילְּתָא דְּלֵית בְּהוּ כַּפָּרָה בְּגַוַּוהּ, בְּמִילְּתָא דְּאִית לְהוּ כַּפָּרָה בְּגַוַּוהּ – לָא חָיֵישׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן לִפְשִׁישָׁה.

מַאי הָוֵי עֲלַהּ?

אֲמַר לֵיהּ רַבָּה זוּטֵי לְרַב אָשֵׁי: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: "אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ" – לְרַבּוֹת פַּר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִיבּוּר וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבָּאִין מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.

וּשְׁלֵימָה הָיְתָה קְרֵיבָה וְכוּ'. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא: בָּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן – שְׁלֵימָה שַׁחֲרִית וּשְׁלֵימָה בֵּין הָעַרְבַּיִם, אוֹ דִילְמָא שְׁלֵימָה שַׁחֲרִית וּבְטֵילָה בֵּין הָעַרְבַּיִם?

אָמַר רָבָא תָּא שְׁמַע: שְׁמִינִי בַּחֲבִיתִּים, וְאִם אִיתָא דִּבְטֵילָה בֵּין הָעַרְבַּיִם – הָא זִמְנִין דְּלָא מַשְׁכַּח לֵיהּ שְׁמִינִי בַּחֲבִיתִּים! הֵיכִי דָּמֵי? דְּמֵת כֹּהֵן גָּדוֹל וְלֹא מִינּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו.

אַמְרוּהָ רַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה, אֲמַר: בַּבְלָאֵי טַפְשָׁאֵי, מִשּׁוּם (דְּיָתְבוּ) [דְּיָתְבִי] בְּאַתְרָא דַּחֲשׁוֹכָא אָמְרִי שְׁמַעְתָּתָא דְּמַחַשְׁכָן.

אֶלָּא, דְּקָתָנֵי: שְׁבִיעִי בַּסֹּלֶת, תְּשִׁיעִי בַּיַּיִן, הָכִי נָמֵי דְּלָא בָּטְלִי?

"מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" בַּלַּיְלָה, "מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" אֲפִילּוּ לְמָחָר.

אֶלָּא, דְּאִי לָא קָתָנֵי; הָכִי נָמֵי, דְּאִי לָא קָתָנֵי.

אַהְדְּרוּהָ קַמֵּיהּ דְּרָבָא, אֲמַר: מְבִישְׁוּתִין אָמְרִי קַמַּיְיהוּ, מְטֵיבוּתִין לָא אָמְרִי קַמַּיְיהוּ.

וְהָדַר אָמַר רָבָא: הָנֵי נָמֵי טֵיבוּתִין הִיא, אָמַר קְרָא: "סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד", הֲרֵי הִיא לְךָ כְּמִנְחַת תְּמִידִין.

מַאי הָוֵי עֲלַהּ? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: שְׁלֵימָה שַׁחֲרִית, וּשְׁלֵימָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פְּלִיגִי בַּהּ אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי וְרַבָּנַן.

אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי אוֹמֵר: מַפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי קְמָצִים שֶׁל לְבוֹנָה, קוֹמֶץ שַׁחֲרִית וְקוֹמֶץ בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְרַבָּנַן אָמְרִי: מַפְרִישׁ לָהּ קוֹמֶץ אֶחָד, חֲצִי קוֹמֶץ שַׁחֲרִית וַחֲצִי קוֹמֶץ בֵּין הָעַרְבַּיִם.

בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי? אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי סָבַר: לָא אַשְׁכְּחַן חֲצִי קוֹמֶץ דְּקָרֵיב, וְרַבָּנַן סָבְרִי: לָא אַשְׁכְּחַן עִשָּׂרוֹן דְּבָעֵי שְׁנֵי קְמָצִים.

בָּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת וְלֹא מִינּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו,

דף נב:

לְרַבָּנַן הוּכְפְּלָה לְבוֹנָתוֹ, אוֹ לָא? מִי אָמְרִינַן: מִתּוֹךְ שֶׁהוּכְפְּלָה סָלְתּוֹ הוּכְפְּלָה לְבוֹנָתוֹ, אוֹ דִילְמָא מַאי דְּגַלִּי גַּלִּי, מַאי דְּלָא גַּלִּי לָא גַּלִּי.

וְשֶׁמֶן, בֵּין לְאַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי וּבֵין לְרַבָּנַן – מַהוּ?

אָמַר רָבָא תָּא שְׁמַע: חֲמִשָּׁה קְמָצִין הֵן, וְאִם אִיתָא, זִימְנִין דְּמַשְׁכַּחְתְּ לַהּ שִׁבְעָה.

דְּאִי לָא קָתָנֵי, יָתֵיב רַב פָּפָּא וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף בַּר שְׁמַעְיָה לְרַב פָּפָּא: וְהָא מַעֲלֶה קוֹמֶץ בַּחוּץ, דְּאִי הֲוָה, וְקָתָנֵי.

מַאי הֲוֵי עֲלַהּ? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֵּת וְלֹא מִינּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו – שְׁלִימָה שַׁחֲרִית, וּשְׁלִימָה בֵּין הָעַרְבַּיִם, וּמַפְרִישׁ לָהּ שְׁנֵי קְמָצִין – קוֹמֶץ שַׁחֲרִית וְקוֹמֶץ בֵּין הָעַרְבַּיִם, וּמַפְרִישׁ לָהּ שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין – לוֹג וּמֶחֱצָה שַׁחֲרִית, לוֹג וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

מַנִּי? אִילֵימָא רַבָּנַן – מַאי שְׁנָא לְבוֹנָתָהּ דְּהוּכְפְּלָה, וּמַאי שְׁנָא שַׁמְנָהּ דְּלֹא הוּכְפְּלָה? אֶלָּא, אַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי הִיא, דְּאָמַר: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל בְּעָלְמָא שְׁנֵי קְמָצִין בָּעֲיָא, וּלְבוֹנָה לֹא הוּכְפְּלָה, וְשֶׁמֶן לֹא הוּכְפַּל.

וּמִדְּשֶׁמֶן לְאַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי לֹא הוּכְפְּלָה לְבוֹנָתָהּ וְשַׁמְנָהּ, לְרַבָּנַן נָמֵי לָא הוּכְפְּלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּאַבָּא יוֹסֵי בֶּן דּוֹסְתַּאי. וּמִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָכִי? וְהָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּסָתָם מִשְׁנָה, וּתְנַן: חֲמִשָּׁה קְמָצִין הֵן.

אָמוֹרָאֵי נִינְהוּ, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן.

הֲדַרַן עֲלָךְ הַתְּכֵלֶת.

מַתְנִי׳ **כָּל הַמְּנָחוֹת** בָּאוֹת מַצָּה, חוּץ מֵחָמֵץ שֶׁבַּתּוֹדָה וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁהֵן בָּאוֹת חָמֵץ.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַשְּׁאוֹר בּוֹדֶה לָהֶן מִתּוֹכָן, וּמְחַמְּצָן.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הִיא אֵינָהּ מִן הַמּוּבְחָר, אֶלָּא מֵבִיא אֶת הַשְּׁאוֹר וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ הַמִּדָּה, וּמְמַלֵּא אֶת הַמִּדָּה. אָמְרוּ לוֹ: אַף הִיא הָיְתָה חֲסֵרָה אוֹ יְתֵרָה.

גְּמָ׳ בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי פְּרִידָא מֵרַבִּי אַמִּי: מִנַּיִן לְכָל הַמְּנָחוֹת שֶׁהֵן בָּאוֹת מַצָּה? מִנָּלַן? דִּכְתִיב בַּהּ – כְּתִיב בַּהּ, דְּלָא כְּתִיב בַּהּ בַּהּ – כְּתִיב בַּהּ

דף נג.

”זֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי ה׳ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל”. אֲמַר לֵיהּ: מְצָוָה לָא קָא מְיבַעְיָא לִי, כִּי קָא מְיבַעְיָא לִי לְעַכֵּב. אָמַר לֵיהּ: לְעַכֵּב, נָמֵי כְּתִיב ”לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ”, אֶלָּא מַצָּה.

מַתְקֵיף לַהּ רַב חִסְדָּא: וְאֵימָא "לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ", אֶלָּא שֹׁאיוּר.
שֹׁאיוּר דְּמַאן? אִי דְּרַבִּי מֵאִיר – לְרַבִּי יְהוּדָה מַצָּה מְעַלְּיָא הִיא, אִי דְּרַבִּי יְהוּדָה – לְרַבִּי מֵאִיר חָמֵץ מְעַלְּיָא הוּא.
אִי דְּרַבִּי מֵאִיר, לְרַבִּי מֵאִיר – מִדְּלָקֵי עֲלֵיהּ, חָמֵץ הוּא! אֶלָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, לְרַבִּי יְהוּדָה.
מַתְקֵיף לַהּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, וְאֵימָא: "לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ" – אֶלָּא חָלוּט. חָלוּט מַאי נִיהוּ? רְבִיכָה. אִי דְּאִיכָּא רְבוּכָה – כְּתִיב בָּהּ רְבוּכָה, וְהָא לָא כְּתִיב בָּהּ רְבוּכָה.
וְאֵימָא: דִּכְתִיב בָּהּ רְבוּכָה – מִצָּוָה בִּרְבוּכָה, וּדְלָא כְּתִיב בַּהּ רְבוּכָה – אִי בָּעֵי רְבוּכָה לַיְיתֵי, אִי בָּעֵי מַצָּה לַיְיתֵי.
מַתְקֵיף לַהּ רָבִינָא, וְאֵימָא: "לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ" – לְמֵיקָם גַּבְרָא בְּלָאו בָּעָלְמָא, וְאִיפְּסוֹלֵי לָא מִיפַּסְלָא?
אֶלָּא מְנָלַן? כִּדְתַנְיָא: "מַצָּה" – יָכוֹל מִצְוָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "תִּהְיֶה" – הַכָּתוּב קְבָעָהּ חוֹבָה.
בָּעָא מִינַּהּ רַבִּי פְּרִידָא מֵרַבִּי אַמִּי: מְנַיִן לְכָל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּילּוֹשׁוֹת בְּפוֹשְׁרִין, וּמְשַׁמְּרָן שֶׁלֹּא יַחֲמִיצוּ? נִלְמְדֶנָּה מִפֶּסַח, דִּכְתִיב "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת".
אָמַר לֵיהּ: בְּגוּפֵהּ כְּתִיב "מַצָּה תִּהְיֶה", הַחְיֶיהָ.
וְהָא אַפֵּיקְתֵּיהּ לְעַכָּב? אִם כֵּן, לֵיכְתּוֹב קְרָא "מַצָּה הִיא", מַאי "תִּהְיֶה"? שָׁמְעַתְּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי.
אָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַבִּי פְּרִידָא: רַבִּי עֻזְרָא בַּר בְּרִיהּ דְּרַבִּי אַבְטוֹלֶס, דְּהוּא עָשִׂירִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֻזְרִיָה, דְּהוּא עָשִׂירִי לְעֻזְרָא, קָאֵי אַבָּבָא. אָמַר: מַאי כּוּלֵּי הַאי?
אִי בַּר אוֹרְיָין הוּא – יָאֵי, אִי בַּר אוֹרְיָין וּבַר אֲבָהָן – יָאֵי, וְאִי בַּר אֲבָהָן וְלָא בַּר אוֹרְיָין – אֵישָׁא תֵּיכְלֵיהּ. אֲמַרוּ לֵיהּ: בַּר אוֹרְיָין הוּא. אָמַר לְהוּ: לֵיעוּל וְלֵיתֵי.
חַזְיֵיהּ דַּהֲוָה עָכִירָא דַּעְתֵּיהּ, פְּתַח וַאֲמַר: "אָמַרְתְּ לַה' אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ", אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַחֵזֵק לִי טוֹבָה שֶׁהוֹדַעְתִּיךָ בָּעוֹלָם.
אָמַר לָהּ: "טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ" – אֵינִי מַחְזִיק טוֹבָה אֶלָּא לְאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שֶׁהוֹדִיעוּנִי תְּחִלָּה בָּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם".
כֵּיוָן דְּשַׁמְעֵיהּ דְּקָאָמַר "אַדִּיר", פָּתַח וְאָמַר: יָבֹא אַדִּיר וְיִפָּרַע לְאַדִּירִים מֵאַדִּירִים בְּאַדִּירִים.
יָבֹא אַדִּיר – זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב: "אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה'". וְיִפָּרַע לְאַדִּירִים – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאַדִּירֵי כָל חֶפְצִי בָם". מֵאַדִּירִים – אֵלּוּ הַמִּצְרִים, דִּכְתִיב: "צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים". בְּאַדִּירִים – אֵלּוּ מַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם".
יָבֹא יָדִיד בֶּן יָדִיד, וְיִבְנֶה יָדִיד לְיָדִיד בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יָדִיד, וְיִתְכַּפְּרוּ בּוֹ יְדִידִים.
יָבֹא יָדִיד – זֶה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, דִּכְתִיב: "וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְדִידְיָהּ בַּעֲבוּר ה'".

דף נג:

בֶּן יְדִיד – זֶה אַבְרָהָם, דִּכְתִיב: "מָה לִידִידִי בְּבֵיתִי", וְיִבְנֶה יָדִיד – זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דִּכְתִיב: "מַה יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ", לְיָדִיד – זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב: "אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי", בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יָדִיד – זֶה בִּנְיָמִין, שֶׁנֶּאֱמַר: "לִבְנְיָמִין אָמַר יְדִיד ה' יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו", וְיִתְכַּפֵּרוּ בּוֹ יְדִידִים – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב: "נָתַתִּי אֶת יְדִידוּת נַפְשִׁי בְּכַף אוֹיְבֶיהָ".

יָבֹא טוֹב וְיִקַּבֵּל טוֹב מִטּוֹב לַטּוֹבִים. יָבֹא טוֹב – זֶה מֹשֶׁה, דִּכְתִיב: "וַתֵּרֶא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא". וְיִקַּבֵּל טוֹב – זוֹ תּוֹרָה, דִּכְתִיב: "כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם". מִטּוֹב – זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב: "טוֹב ה' לַכֹּל". לַטּוֹבִים – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב: "הֵטִיבָה ה' לַטּוֹבִים".

יָבֹא זֶה וְיִקַּבֵּל זֹאת מִזֶּה לְעֻמַּת זוּ – יָבֹא זֶה – זֶה מֹשֶׁה, דִּכְתִיב: "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ", וְיִקַּבֵּל זֹאת – זוֹ הַתּוֹרָה, דִּכְתִיב: "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה", מִזֶּה – זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב: "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ", לְעֻמַּת זוֹ – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "עַם זוּ קָנִיתָ".

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: בְּשָׁעָה שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מְצָאוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, אָמַר לוֹ: "מָה לִידִידִי בְּבֵיתִי"?

אָמַר לוֹ עַל עִיסְקֵי בָּנַי בָּאתִי, אָמַר לוֹ: בָּנֶיךָ חָטְאוּ וְגָלוּ, אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא בְּשׁוֹגֵג חָטְאוּ? אָמַר לוֹ: "עֲשׂוֹתָהּ הַמְזֻמָּתָה", אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא מִיעוּטָן חָטְאוּ? אָמַר לוֹ: "הָרַבִּים".

הָיָה לְךָ לִזְכּוֹר בְּרִית מִילָה, אָמַר לוֹ: "וּבְשַׂר קׇדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ", אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא אִם הִמְתַּנְתָּ לָהֶם הָיוּ חוֹזְרִין בִּתְשׁוּבָה, אָמַר לוֹ: "כִּי רָעָתֵכִי אָז תַּעֲלֹזִי".

מִיָּד הִנִּיחַ יָדָיו עַל רֹאשׁוֹ, וְהָיָה צוֹעֵק וּבוֹכֶה, וְאָמַר לוֹ: שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם אֵין לָהֶם תִּקְוָה? יָצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ: "זֵיתּ רַעֲנָן יְפֵה פְּרִי תֹּאַר קָרָא ה' שְׁמֵךְ", מָה זַיִת (זוֹ) [זֶה] אַחֲרִיתוֹ בְּסוֹפוֹ, אַף יִשְׂרָאֵל אַחֲרִיתָן בְּסוֹפָן.

"לְקוֹל הֲמוּלָה גְּדֹלָה הִצִּית אֵשׁ עָלֶיהָ וְרָעוּ דְּלִיּוֹתֶיהָ", אָמַר רַבִּי חִינְנָא בַּר פָּפָא: לְקוֹל מִילֶּיהָן שֶׁל מְרַגְּלִים נִיתְּרוֹעֲעוּ דְּלִיּוֹתֶיהָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּאָמַר רַבִּי חִינְנָא בַּר פָּפָא: דָּבָר גָּדוֹל דִּבְּרוּ מְרַגְּלִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, "כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ" – אַל תִּיקְרֵי "מִמֶּנּוּ" אֶלָּא "מִמֵּנּוּ", כְּבְיָכוֹל, שֶׁאֲפִילּוּ בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא כֵּלָיו מִשָּׁם.

מַתְקֵיף לַהּ רַבִּי חִייָא בְּרַבִּי חִינְנָא: הַאי "לְקוֹל הֲמוּלָה גְּדֹלָה", "לְקוֹל מִלָּה" מִיבַּעְיָא לֵיהּ! אֶלָּא, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם: קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם, אֲנִי אָמַרְתִּי יִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּאַרְבַּע מַלְכִיּוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּשִׁיעוּר אַרְבַּע מַלְכִיּוֹת.

הַשְׁתָּא, כֹּל חֲדָא וַחֲדָא מַאי דִּפְסִיק לַהּ. וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: אֲנִי אָמַרְתִּי בְּזֶה אַחַר זֶה, עַכְשָׁיו בְּבַת אַחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְזַיִת? לוֹמַר לְךָ: מָה זַיִת אֵין עָלָיו נוֹשְׁרִין, לֹא בִּימוֹת הַחַמָּה וְלֹא בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, אַף יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם בְּטֵילָה עוֹלָמִית, לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְזַיִת? לוֹמַר לְךָ: מָה זַיִת אֵינוֹ מוֹצִיא שַׁמְנוֹ אֶלָּא עַל יְדֵי כְּתִיתָה, אַף יִשְׂרָאֵל אֵין חוֹזְרִין לְמוּטָב אֶלָּא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַשְּׁאוֹר בּוֹדֶה לָהֶן מִתּוֹכָן וּמְחַמְּיצָן [וְכוּ']. מַאי "חֲסֵירָה אוֹ יְתֵירָה"?

אָמַר רַב חִסְדָּא: עִיסַּת הַשְּׁאוֹר עָבֶה – נִמְצֵאת יְתֵירָה מִדַּת הָעִשָּׂרוֹן, רַכָּה – נִמְצֵאת חֲסֵירָה. סוֹף סוֹף, כִּי קָא כָיֵיל לְעִשָּׂרוֹן קָא כָיֵיל.

רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: לִכְמוֹת שֶׁהֵן (הָיְתָה) מְשַׁעֲרִינַן.

וְלִישְׁקוֹל פּוּרְתָּא מִינֵּיהּ, וְלֵיחְמְצֵיהּ מֵאַבָּרַאי, וְלֵיתֵיהּ וְנִילּוּשֵׁיהּ בַּהֲדֵיהּ? גְּזֵירָה, דִּלְמָא אָתֵי לְאֵיתּוּיֵי מֵעָלְמָא.

תָּנוּ רַבָּנַן: אֵין מַחְמִיצִין

דף נד.

בְּתַפּוּחִים. מְשׁוּם רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמְרוּ: מַחְמִיצִין. רַב כָּהֲנָא מַתְנֵי לַהּ בְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן.

כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּתָנַן: תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְקוֹ, וּנְתָנוֹ בְּתוֹךְ הָעִיסָּה, וְחִימְצָה – הֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה.

כְּמַאן? לֵימָא רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, וְלָא רַבָּנַן? אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, נְהִי דְּחָמֵץ גָּמוּר לָא הָוֵי, נוּקְשֶׁה מִיהָא הָוֵי.

אָמַר רַבִּי אֵילָא: אֵין לְךָ הַקְשָׁה לִקְמִיצָה יוֹתֵר מִמַּנְחַת חוֹטֵא. רַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי אָמַר: מִנְחַת חוֹטֵא מְגַבְּלָהּ בַּמַּיִם, וּכְשֵׁרָה.

לֵימָא בְּהָא קָא מִיפַּלְגִי, דְּמָר סָבַר: כְּמוֹת שֶׁהֵן מְשַׁעֲרִינַן, וּמָר סָבַר: לִכְמוֹת שֶׁהָיוּ מְשַׁעֲרִינַן.

לָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא כְּמוֹת שֶׁהֵן מְשַׁעֲרִינַן, וּבְהָא קָא מִיפַּלְגִי: דְּמָר סָבַר מַאי "חֲרֵיבָה"? חֲרֵיבָה מִשֶּׁמָּן, וּמָר סָבַר חֲרֵיבָה מִכָּל דָּבָר.

תָּנַן הָתָם: בְּשַׁר הָעֵגֶל שֶׁנִּתְפַּח, וּבְשַׁר זְקֵנָה שֶׁנִּתְמַעֵךְ, מִשְׁתַּעֲרִין לִכְמוֹת שֶׁהֵן.

רַב וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמְרִי: מִשְׁתַּעֲרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן, שְׁמוּאֵל וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמְרִי: מִשְׁתַּעֲרִין לִכְמוֹת שֶׁהֵן.

מֵיתִיבִי: בְּשַׂר הָעֵגֶל שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ כְּשִׁיעוּר, וְתָפַח וְעָמַד עַל כְּשִׁיעוּר – טָהוֹר לְשֶׁעָבַר, וְטָמֵא מִיכָּן וּלְהַבָּא!

מִדְּרַבָּנַן.

אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: וְכֵן בְּפִיגּוּל, וְכֵן בְּנוֹתָר. אִי אָמְרַתְּ בְּשֶׁלָּמָא דְּאוֹרָיְיתָא, הַיְינוּ דְּאִיכָּא פִּיגּוּל וְנוֹתָר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דְּרַבָּנַן, פִּיגּוּל וְנוֹתָר בִּדְרַבָּנַן מִי אִיכָּא?

אֵימָא: וְכֵן בְּטוּמְאַת פִּיגּוּל, וְכֵן בְּטוּמְאַת נוֹתָר.
סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְטוּמְאַת פִּיגּוּל וְטוּמְאַת נוֹתָר דְּרַבָּנַן הִיא, כּוּלֵי הַאי בְּדְרַבָּנַן לָא עֲבוּד רַבָּנַן, קָא מַשְׁמַע לַן.
תָּא שְׁמַע: בְּשֵׂר זְקֵנָה שֶׁהָיָה בּוֹ כְּשִׁיעוּר, וְצָמַק פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר – טָמֵא לְשֶׁעָבַר, וְטָהוֹר מִיכָּן וּלְהַבָּא.
אָמַר רַבָּה: כֹּל הֵיכָא דְּמֵעִיקָּרָא הֲוָה בֵּיהּ, וְהַשְׁתָּא לֵית בֵּיהּ – הָא לֵית בֵּיהּ, וְכֹל הֵיכָא דְּמֵעִיקָּרָא לָא הֲוָה בֵּיהּ וְהַשְׁתָּא הֲוָה בֵּיהּ – מִדְּרַבָּנַן.

דף נד:

כִּי פְּלִיגִי, כְּגוֹן שֶׁהָיָה בּוֹ כְּשִׁיעוּר וְצָמַק וְחָזַר וְתָפַח, דְּמָר סָבַר: יֵשׁ דִּיחוּי בְּאִיסּוּרָא, וּמַר סָבַר: אֵין דִּיחוּי בְּאִיסּוּרָא.
וּמִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּיֵשׁ דִּיחוּי בְּאִיסּוּרִין? וְהָתְנַן: כְּבֵיצָה אֱכָלִין שֶׁהִנִּיחָן בַּחַמָּה וְנִתְמַעֲטוּ, וְכֵן כְּזַיִת מִן הַמֵּת, כְּזַיִת מִן הַנְּבֵלָה, וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, וּכְזַיִת פִּיגּוּל, וּכְזַיִת נוֹתָר, וּכְזַיִת חֵלֶב – טְהוֹרִין, וְאֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְחֵלֶב.
הִנִּיחָן בַּגְּשָׁמִים וְתָפְחוּ – טְמֵאִין, וְחַיָּיבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל וְנוֹתָר וְחֵלֶב. תְּיוּבְתָּא לְמַאן דְּאָמַר יֵשׁ דִּיחוּי בְּאִיסּוּרִין! תְּיוּבְתָּא.
תָּא שְׁמַע: תּוֹרְמִין תְּאֵנִים עַל הַגְּרוֹגְרוֹת, בְּמִנְיָן.
אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא לִכְמוֹת שֶׁהֵן מְשַׁעֲרִינַן – שַׁפִּיר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ כְּמוֹת שֶׁהֵן – הָוֵה לֵיהּ מַרְבֶּה בְּמַעֲשְׂרוֹת.
וּתְנַן: הַמַּרְבֶּה בְּמַעֲשְׂרוֹת – פֵּירוֹתָיו מְתוּקָּנִים, וּמַעֲשְׂרוֹתָיו מְקוּלְקָלִין.
אֶלָּא מַאי לִכְמוֹת שֶׁהֵן? אֵימָא סֵיפָא: גְּרוֹגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים בְּמִדָּה.
אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא כְּמוֹת שֶׁהֵן – שַׁפִּיר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לִכְמוֹת שֶׁהֵן – מַרְבֶּה בְּמַעֲשְׂרוֹת הוּא.
אֶלָּא, הָכָא בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה עָסְקִינַן, וְרִישָׁא בְּעַיִן יָפָה, וְסֵיפָא בְּעַיִן יָפָה הִיא.
אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי: אַבָּא הָיָה נוֹטֵל עֶשֶׂר גְּרוֹגְרוֹת שֶׁבַּמַּקְצוּעַ עַל תִּשְׁעִים שֶׁבַּכַּלָּה, וְאִי בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה, עֶשֶׂר מַאי עֲבִידְתַּיהּ?
אֶלָּא הָכָא בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר עָסְקִינַן, וְאַבָּא אֶלְעָזָר בֶּן גּוֹמֵל הוּא. דְּתַנְיָא: אַבָּא אֶלְעָזָר בֶּן גּוֹמֵל אוֹמֵר: "וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם" – בִּשְׁתֵּי תְּרוּמוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וְאַחַת תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר.
כְּשֵׁם שֶׁתְּרוּמָה גְּדוֹלָה נִיטֶּלֶת בְּאוֹמֶד וּבְמַחְשָׁבָה, כָּךְ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר נִיטֶּלֶת בְּאוֹמֶד

דף נה.

וּבְמַחְשָׁבָה, מָה תִּרוּמָה גְּדוֹלָה בְּעֵין יָפָה, אַף תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּעֵין יָפָה.
וּמִינַּהּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי יוֹסֵי: אַבָּא הָיָה נוֹטֵל עֶשֶׂר גְּרוֹגְרוֹת שֶׁבַּמַּקְצוּעַ עַל תִּשְׁעִים שֶׁבַּכַּלְכָּלָה. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא לִכְמוֹת שֶׁהֵן אָמְרִינַן – שַׁפִּיר, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ כְּמוֹת שֶׁהֵן – בָּצַר לְהוּ.
כִּי אֲתָא רַב דִּימִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: שְׁאנֵי גְּרוֹגְרוֹת, הוֹאִיל וְיָכוֹל לְשׁוֹלְקָן וּלְהַחְזִירָן לִכְמוֹת שֶׁהֵן.
תָּנוּ רַבָּנָן: תּוֹרְמִין תְּאֵנִים עַל הַגְּרוֹגְרוֹת, בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לַעֲשׂוֹת תְּאֵנִים גְּרוֹגְרוֹת, וְלֹא גְּרוֹגְרוֹת עַל תְּאֵנִים, וַאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לַעֲשׂוֹת תְּאֵנִים גְּרוֹגְרוֹת.
אָמַר מָר: תּוֹרְמִין תְּאֵנִים עַל הַגְּרוֹגְרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לַעֲשׂוֹת תְּאֵנִים גְּרוֹגְרוֹת. בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין – אִין, בְּמָקוֹם שֶׁאֵין רְגִילִין – לָא.
הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאִיכָּא כֹּהֵן, מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָגִיל – אַמַּאי לָא? וְהָתְנַן: מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ כֹּהֵן תּוֹרֵם מִן הַיָּפֶה!
אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּלֵיכָּא כֹּהֵן, אֵימָא סֵיפָא: וְלֹא גְּרוֹגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים, וַאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁרָגִיל לַעֲשׂוֹת תְּאֵנִים גְּרוֹגְרוֹת. וְאִי דְּלֵיכָּא כֹּהֵן, אַמַּאי לָא? וְהָתְנַן: מְקוֹם שֶׁאֵין כֹּהֵן – תּוֹרֵם מִן הַמִּתְקַיֵּים! אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּאִיכָּא כֹּהֵן.
רֵישָׁא דְּלֵיכָּא כֹּהֵן, סֵיפָא דְּאִיכָּא כֹּהֵן? אִין, רֵישָׁא דְּלֵיכָּא כֹּהֵן, סֵיפָא דְּאִיכָּא כֹּהֵן.
אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁמַע מִינַּהּ, דָּחֲקִינַן וּמוֹקְמִינַן מַתְנִיתִין בִּתְרֵי טַעְמֵי, וְלָא מוֹקְמִינַן בִּתְרֵי תַּנָּאֵי.
מַתְנִי' כָּל הַמִּנְחוֹת נִילּוֹשׁוֹת בְּפוּשְׁרִין, וּמְשַׁמְּרָן שֶׁלֹּא יַחְמִיצוּ, וְאִם הֶחְמִיצוּ שְׁיֵרֵיהֶן – עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַה' לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ", וְחַיָּיב עַל לִישָׁתָהּ, וְעַל עֲרִיכָתָהּ, וְעַל אֲפִיָּיתָהּ.
גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר קְרָא: "לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם", אֲפִילּוּ חֶלְקָם לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ.
וְהַאי לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא? הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: "לֹא

דף נה:

תֵאָפֶה חָמֵץ" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר "לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ"! לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ", יָכוֹל לֹא יְהֵא חַיָּיב אֶלָּא אַחַת עַל כּוּלָּם? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לֹא תֵאָפֶה".

אֲפִיָּיה בַּכְּלָל הָיְתָה, לָמָּה יָצְאת לְהַקִּישׁ אֵלֶיהָ? מָה אֲפִיָּיה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מַעֲשֶׂה יְחִידִי, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, אַף אֲנִי אָבִיא לִישְׁתָּהּ וַעֲרִיכָתָהּ.

וְכָל מַעֲשֶׂה יְחִידִי שֶׁבָּהּ, לְאֵיתוֹיֵי קִיטּוּף, שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה יְחִידִי, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ בִּפְנֵי עַצְמָהּ.

אֲנַן מֵ"חֶלְקָם" קָאָמְרִינַן.

וְאֵימָא: כּוּלֵּיהּ לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא?

אִם כֵּן, לְכְתּוֹב "חֶלְקָם לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ", מַאי "לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם"? שְׁמַעְתְּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי.

וְאֵימָא: אֲפִיָּיה, דִּפְרַט בַּהּ רַחֲמָנָא, לִיחַיֵּיב חֲדָא; אִינָךְ לִיחַיֵּיב חֲדָא אַכּוּלְּהוּ! מְשׁוּם דְּהַוֵה דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כּוּלּוֹ יָצָא.

וְאֵימָא: "לֹא תֵעָשֶׂה" – כְּלָל, "לֹא תֵאָפֶה" – פְּרַט, כְּלָל וּפְרָט – אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט; אֲפִיָּיה – אֵין, מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.

אָמַר רַבִּי אַפְּטוֹרִיקִי: מְשׁוּם דְּהַוֵי כְּלָל וּפְרָט הַמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה, וְכָל כְּלָל וּפְרָט הַמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה – אֵין דָּנִין אוֹתָן בִּכְלָל וּפְרָט.

מַתִּיב רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה, וְאָמְרִי לַהּ כְּדִי: וּכְלָל וּפְרָט הַמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה אֵין דָּנִין אוֹתָן בִּכְלָל וּפְרָט? וְהָתַנְיָא: "וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט הָעֹלָה לִפְנֵי ה' חַטָּאת הוּא" – הֵיכָן עוֹלָה נִשְׁחֶטֶת? בַּצָּפוֹן, אַף זֶה בַּצָּפוֹן.

וְכִי אָנוּ מְכָאן לְמֵידִין? וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר: "בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת"! הָא לְמָה זֶה יָצָא? לְקוֹבְעוֹ, שֶׁאִם לֹא שָׁחַט אוֹתוֹ בַּצָּפוֹן – פְּסָלוֹ.

אַתָּה אוֹמֵר לְךָ יָצְאת, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁזֶּה טָעוּן צָפוֹן וְאֵין אַחֵר טָעוּן צָפוֹן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה", זֶה בָּנָה אָב לְכָל חַטָּאוֹת שֶׁטְּעוּנוֹת צָפוֹן.

טַעְמָא דִּכְתַב רַחֲמָנָא "וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת", הָא לָאו הָכִי הֲוָה אָמֵינָא שֶׁזֶּה טָעוּן צָפוֹן, וְאֵין אַחֵר טָעוּן צָפוֹן. מַאי טַעְמָא?

לָאו מְשׁוּם דְּהַוֵי כְּלָל וּפְרָט, וְאַף עַל גַּב דְּמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה, דָּנִין אוֹתָן בִּכְלָל וּפְרָט.

מַתְקֵיף לַהּ רַב אָשֵׁי: הַאי כְּלָל וּפְרָט הוּא?! פְּרָט וּכְלָל הוּא, וְנַעֲשֶׂה כְּלָל מוֹסִיף עַל הַפְּרָט, (וְאִיתְרַבִּי) [וְאִיתְרַבּוֹ] לְהוּ כֹּל מִילֵּי.

אֶלָּא תַּנָּא, "אֹתוֹ" קָא סָקְשָׁא לֵיהּ, וְהָכִי קָאָמַר: אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁזֶּה טָעוּן צָפוֹן וְאֵין אַחֵר טָעוּן צָפוֹן, דִּכְתַב רַחֲמָנָא "אֹתוֹ".

וְהַשְׁתָּא דְּנָפְקָא לֵיהּ מִ"וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת", "אֹתוֹ" לְמַעוֹטֵי מַאי? לְמַעוֹטֵי (נַחְשׁוֹן, וְשָׁחַט, עוֹף, בַּפֶּסַח סִימָן).

"אוֹתוֹ" בַּצָּפוֹן, וְאֵין שְׂעִיר נַחְשׁוֹן בַּצָּפוֹן.
סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאִיתְרַבִּי לְעִנְיַן סְמִיכָה, לִיתְרַבֵּי נָמֵי לְעִנְיַן צָפוֹן, קָא מַשְׁמַע לַן.
וּסְמִיכָה גּוּפַהּ מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר" – לְרַבּוֹת שְׂעִיר נַחְשׁוֹן לִסְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר:

דף נו.

לְרַבּוֹת שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה לִסְמִיכָה.
מַתְקֵיף לַהּ רָבִינָא: תִּינַח לְרַבִּי יְהוּדָה, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
אֲמַר לֵיהּ מָר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב מָרִי לְרָבִינָא: לְרַבִּי יְהוּדָה נָמֵי, מַאי דְּאִיתְרַבִּי – אִיתְרַבִּי, מַאי דְּלָא אִיתְרַבִּי – לָא אִיתְרַבִּי.
וְכִי תֵּימָא, אִי לָא מַעֲטֵיהּ קְרָא, הֲוָה אָמֵינָא תֵּיתֵי בִּבְנָיָן אָב, סְמִיכָה גּוּפַהּ לִישְׁתּוֹק קְרָא מִינֵּיהּ וְתֵיתֵי בִּבְנָיָן אָב! אֶלָּא, שָׂעָה מִדּוֹרוֹת לָא יָלְפִינַן. הָכָא נָמֵי, שָׂעָה מִדּוֹרוֹת לָא יָלְפִינַן.
אֶלָּא, "אוֹתוֹ" טָעוּן צָפוֹן, וְאֵין הַשּׁוֹחֵט עוֹמֵד בַּצָּפוֹן.
מִדְּרַבִּי אֶחָיֶיה נָפְקָא! דְּתַנְיָא: רַבִּי אֶחָיֶיה אוֹמֵר: "וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר?
לְפִי שֶׁמָּצִינוּ בִּמְקַבֵּל, שֶׁעוֹמֵד בַּצָּפוֹן וּמְקַבֵּל בַּצָּפוֹן, וְאִם עָמַד בְּדָרוֹם וְקִיבֵּל בַּצָּפוֹן – פָּסוּל, יָכוֹל אַף זֶה כֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אוֹתוֹ" – אוֹתוֹ בַּצָּפוֹן, וְלֹא הַשּׁוֹחֵט צָרִיךְ לִהְיוֹת עוֹמֵד בַּצָּפוֹן!
אֶלָּא, אוֹתוֹ בַּצָּפוֹן, וְאֵין בֶּן עוֹף בַּצָּפוֹן. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: לֵיתֵי בְּקַל וָחוֹמֶר מִבֶּן צֹאן – וּמָה בֶּן צֹאן שֶׁלֹּא קָבַע לוֹ כֹּהֵן קֶבַע לוֹ צָפוֹן, בֶּן עוֹף שֶׁקָּבַע לוֹ כֹּהֵן – אֵינוֹ דִּין שֶׁנִּקְבַּע לוֹ צָפוֹן?
מָה לְבֶן צֹאן, שֶׁכֵּן קָבַע לוֹ כְּלִי.
אֶלָּא: "אוֹתוֹ" בַּצָּפוֹן, וְאֵין פֶּסַח בַּצָּפוֹן. פֶּסַח מִדְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב נָפְקָא.
דְּתַנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: יָכוֹל יְהֵא הַפֶּסַח טָעוּן צָפוֹן? וְדִין הוּא, וּמָה עוֹלָה שֶׁלֹּא קָבַע לָהּ זְמַן בִּשְׁחִיטָתָהּ קָבַע לָהּ צָפוֹן, פֶּסַח שֶׁקָּבַע לוֹ זְמַן לִשְׁחִיטָתוֹ – אֵינוֹ דִּין שֶׁקָּבַע לוֹ צָפוֹן!
מָה לְעוֹלָה, שֶׁכֵּן כָּלִיל!
מֵחַטָּאת – מָה לְחַטָּאת שֶׁכֵּן מְכַפֶּרֶת עַל חַיָּיבֵי כָרֵיתוֹת!
מֵאָשָׁם – מָה לְאָשָׁם שֶׁכֵּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, מְכוּלְּהוּ נָמֵי שֶׁכֵּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים.
אֶלָּא לְעוֹלָם כִּדְקָאָמְרִינַן מֵעִיקָּרָא, "אוֹתוֹ" בַּצָּפוֹן, וְאֵין הַשּׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן. וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ מִדְּרַבִּי אֶחָיֶיה נָפְקָא – דְּרַבִּי אֶחָיֶיה לָאו לְמַעוֹטֵי שׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן הוּא דַּאָתָא, אֶלָּא הָכִי קָאָמַר: אֵין הַשּׁוֹחֵט בְּצָפוֹן, אֲבָל מְקַבֵּל בַּצָּפוֹן.

מְקַבֵּל מִ״לָקַח״ ״וְלָקַח״ נָפְקָא, ״לָקַח״ ״וְלָקַח״ לָא מַשְׁמַע לֵיהּ.
וְחַיָּיב עַל לִישְׁנָהּ, וְעַל עֲרִיכָתָהּ, וְעַל אֲפָיָיתָהּ. אָמַר רַב פָּפָּא: אֲפָאָהּ – לוֹקֶה שְׁתַּיִם, אַחַת עַל עֲרִיכָתָהּ, וְאַחַת עַל אֲפָיָיתָהּ. וְהָא אָמְרַתְּ: מָה אֲפָיָיה מְיוּחֶדֶת שֶׁהִיא מַעֲשֶׂה יְחִידִי וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ בִּפְנֵי עַצְמָהּ?
לָא קַשְׁיָא, הָא דַּעֲרַךְ הוּא וַאֲפָה הוּא, הָא דַּעֲרַךְ חַבְרֵיהּ וְיהַיב לֵיהּ וַאֲפָה.
תָּנוּ רַבָּנַן: בְּכוֹר שֶׁאֲחָזוֹ דָּם, מַקִּיזִין אוֹתוֹ אֶת הַדָּם בִּמְקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׁין בּוֹ מוּם, וְאֵין מַקִּיזִין אֶת הַדָּם בִּמְקוֹם שֶׁעוֹשִׁין בּוֹ מוּם, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יַקִּיז, אַף בִּמְקוֹם שֶׁעוֹשִׁין בּוֹ מוּם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁחוֹט עַל אוֹתוֹ מוּם.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר:

דף נו:

אַף נִשְׁחָט עַל אוֹתוֹ מוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִילּוּ מֵת – אֵין מַקִּיזִין לוֹ אֶת הַדָּם.
אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַכֹּל מוֹדִים בִּמְחַמֵּץ אַחַר מְחַמֵּץ שֶׁהוּא חַיָּיב, דִּכְתִיב ״לֹא תַעֲשֶׂה חָמֵץ״ וְ״לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ״.
בִּמְסָרֵס אַחֵר מְסָרֵס, שֶׁהוּא חַיָּיב, דִּכְתִיב: ״וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת״, אִם עַל כּוֹרֵת הוּא חַיָּיב, עַל נוֹתֵק לֹא כָּל שֶׁכֵּן? אֶלָּא לְהָבִיא נוֹתֵק אַחַר כּוֹרֵת, שֶׁהוּא חַיָּיב.
לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּמֵטִיל מוּם בְּבַעַל מוּם, רַבִּי מֵאִיר סָבַר: ״כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ״, וְרַבָּנַן סָבְרִי: ״תְּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן״.
וְרַבִּי מֵאִיר נָמֵי, הָכְתִיב ״תְּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן״? הָהוּא לְמַעוֹטֵי בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרָא.
בַּעַל מוּם מֵעִיקָּרָא – דִּיקְלָא בְּעָלְמָא הוּא.
אֶלָּא, לְמַעוֹטֵי פְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁים לְאַחַר פְּדְיוֹנָם, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וַאֲסִירִי בְּגִיזָּה וַעֲבוֹדָה, בְּמוּמָם נָמֵי (לִיתַּסְרוּ) [לִיתַּסְרוּ], קָא מַשְׁמַע לַן.
וְרַבָּנַן נָמֵי, הָכְתִיב: ״כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ״? הָהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: ״וְכָל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ״ – אֵין לִי אֶלָּא שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ מוּם, מְנַיִן שֶׁלֹּא יְגָרוֹם לוֹ עַל יְדֵי אֲחֵרִים, שֶׁלֹּא יַנִּיחַ בָּצֵק אוֹ דְּבֵילָה עַל גַּבֵּי הָאוֹזֶן כְּדֵי שֶׁיִּבָּא הַכֶּלֶב וְיִטְּלֶנּוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״כָּל מוּם״. אָמַר ״מוּם״ וְאָמַר ״כָּל מוּם״.
אָמַר רַבִּי אַמֵּי: הִנִּיחַ שְׂאוֹר עַל גַּבֵּי עִיסָּה, וְהָלַךְ וְיָשַׁב לוֹ, וְנִתְחַמְּצָה מֵאֵלֶיהָ – חַיָּיב עָלֶיהָ כְּמַעֲשֶׂה שַׁבָּת. וּמַעֲשֶׂה שַׁבָּת כִּי הַאי גַּוְונָא מִי מִיחַיַּיב? וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה

דף נז.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִנִּיחַ בָּשָׂר עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים – הִיפֵּךְ בּוֹ חַיָּיב, לֹא הִיפֵּךְ בּוֹ פָּטוּר.

אָמַר רָבָא: מַאי ״חַיָּיב״ נָמֵי דְּקָאָמַר? כְּמַעֲשֶׂה צָלִי שֶׁל שַׁבָּת.
גּוּפָא, אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִנִּיחַ בָּשָׂר עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים, הִיפֵּךְ בּוֹ – חַיָּיב, לֹא הִיפֵּךְ בּוֹ – פָּטוּר. הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּאִי לָא הֵיפֵּךְ בֵּיהּ לָא בָּשִׁיל – פְּשִׁיטָא! אֶלָּא דְּאִי לָא מְהַפֵּיךְ לֵיהּ נָמֵי הֲוָה בָּשִׁיל, אַמַּאי לָא מִיחַיַּיב?
לָא צְרִיכָא, דְּאִי לָא הַפֵּיךְ בֵּיהּ – הֲוָה בָּשִׁיל מִצַּד אֶחָד כְּמַאֲכָל בֶּן דְּרוֹסַאי, וְכִי מְהַפֵּיךְ בֵּיהּ – בָּשִׁיל מִשְּׁנֵי צְדָדִין כְּמַאֲכָל בֶּן דְּרוֹסַאי, וְקָא מַשְׁמַע לַן דְּכֹל מִצַּד אֶחָד כְּמַאֲכָל בֶּן דְּרוֹסַאי – לָא כְּלוּם הוּא.
אָמַר רָבָא: וְאִם נִצְלָה בּוֹ כִּגְרוֹגֶרֶת מִצַּד אֶחָד בְּמָקוֹם אֶחָד – חַיָּיב. אֲמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: בְּמָקוֹם אֶחָד – אִין, בִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת – לָא? וְהָתְנַן: הַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא – חַיָּיב!
הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא בְּמָקוֹם אֶחָד, כָּל שֶׁהוּא לְמַאי חָזֵי? אֶלָּא לְאוּ בִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, דַּחֲזוּ לְצֵירוּף? לָא, לְעוֹלָם בְּמָקוֹם אֶחָד, דַּחֲזוּ לְבָבָא דְּאַקְלִידָא.
וְאִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רָבָא: אֲפִילּוּ בִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת. אֲמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנִינָא – הַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב. הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא בְּמָקוֹם אֶחָד – כָּל שֶׁהוּא לְמַאי חָזֵי? אֶלָּא לְאוּ בִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, דַּחֲזֵי לְצֵירוּף? לָא, לְעוֹלָם בְּמָקוֹם אֶחָד, דַּחֲזוּ לְבָבָא דְּאַקְלִידָא.
תָּנוּ רַבָּנָן: אִילּוּ נֶאֱמַר ״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַה׳ לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ״, הָיִיתִי אוֹמֵר אֵין לִי בְּלֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ אֶלָּא קוֹמֶץ בִּלְבָד.
מִנְחָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִנְחָה״. שְׁאָר מְנָחוֹת מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״כָּל הַמִּנְחָה״.
״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַה׳״ – כְּשֵׁרָה, וְלֹא פְּסוּלָה. מִכָּאן אָמְרוּ: הַמְחַמֵּיץ אֶת הַכְּשֵׁירָה – חַיָּיב, וְאֶת הַפְּסוּלָה – פָּטוּר.
בָּעֵי רַב פָּפָּא: חִימְצָהּ וְיָצָאת, וְחָזַר וְחִימְצָהּ – מַהוּ? כֵּיוָן דְּיָצָאת אִיפְּסִילָה לַה׳ בְּיוֹצֵא, וְכִי הָדַר מְחַמֵּיץ לַה׳ – לָא מִיחַיַּיב עָלַהּ מִשּׁוּם מְחַמֵּיץ אַחֵר מְחַמֵּיץ.
אוֹ דִילְמָא, כֵּיוָן דְּחִימְצָהּ, פְּסוּל יוֹצֵא לָא מַהֲנֵי בֵּיהּ, וְכִי הָדַר מְחַמֵּיץ לַה׳ – מִיחַיַּיב עָלַהּ מִשּׁוּם מְחַמֵּיץ אַחֵר מְחַמֵּיץ? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רַב מָרִי: חִימְצָהּ בִּרְאשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, מַהוּ? ״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ״ אָמַר רַחֲמָנָא, וְהָא אַקְרְבָהּ, אוֹ דִילְמָא מְחוּסַּר הַקְטָרָה כִּמְחוּסַּר מַעֲשֶׂה דְּמֵי? תֵּיקוּ.
וְהַשְׁתָּא דְּנָפְקָא לֵיהּ מִ״כָּל הַמִּנְחָה״, ״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ (לַה׳)״ לְמָה לִי? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: ״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ״ – לְרַבּוֹת מִנְחַת נְסָכִים לְחִימּוּץ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְרַבּוֹת לֶחֶם הַפָּנִים לְחִימּוּץ.
מִנְחַת נְסָכִים? מֵי פֵּירוֹת הֵם!

דף נז:

וּמֵי פֵּירוֹת אֵין מַחְמִיצִין? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אוֹמֵר הָיָה רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, מִנְחַת נְסָכִים מְגַבְּלָהּ בְּמַיִם וּכְשֵׁרָה.

לֶחֶם הַפָּנִים מִדַּת יָבֵשׁ הִיא, וּשְׁמַעְנָא לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר: מִדַּת יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדְּשָׁה.

שְׁלַח רַבִּי רְאוּבֵן מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: כָּךְ הִיא הַצָּעָה שֶׁל מִשְׁנָה, וְאֵיפוֹךְ – ״אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ״ לְרַבּוֹת לֶחֶם הַפָּנִים לְחִימּוּץ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְרַבּוֹת מִנְחַת נְסָכִים לְחִימּוּץ.

וְאַזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאֶחָד מִתַּלְמִידֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, וּמַנּוּ רַבִּי יִאשִׁיָּה.

דְּתַנְיָא, ״וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם״. רַבִּי יִאשִׁיָּה אוֹמֵר: מִדַּת הַלַּח נִמְשַׁח בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, מִדַּת יָבֵשׁ נִמְשְׁחוּ מִבִּפְנִים וְאֵין נִמְשָׁחוּ מִבַּחוּץ.

רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: מִדַּת הַלַּח נִמְשְׁחוּ מִבִּפְנִים, וְאֵין נִמְשְׁחוּ מִבַּחוּץ, מִדּוֹת יָבֵשׁ לֹא נִמְשְׁחוּ כָּל עִיקָּר. תֵּדַע לְךָ שֶׁהֲרֵי אֵין מְקַדְּשׁוֹת, דִּכְתִיב ״מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַה׳״. אֵימָתַי הֵן ״לַה׳״? לְאַחַר שֶׁנֶּאֱפוּ. בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? ״בְּאֹתָם״. רַבִּי יִאשִׁיָּה סָבַר ״אֹתָם״ לְמַעוֹטֵי מִדַּת יָבֵשׁ בַּחוּץ, וְרַבִּי יוֹנָתָן סָבַר מִדַּת יָבֵשׁ חוֹל הוּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוֹטֵי, כִּי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוֹטֵי מִדַּת לַח מִבַּחוּץ.

לֵימָא נָמֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְאֶחָד מִתַּלְמִידֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, וּמַנּוּ? רַבִּי יוֹנָתָן, מִשּׁוּם דְּלָא שָׁוֵו בְּמִדַּת לַח לַהֲדָדֵי.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי: וְהָא אִיכָּא בֵּיסָא, דְּלַח הוּא. אָמַר לֵיהּ: כְּגוֹן שֶׁלָּשׁ עַל גַּבֵּי קַטְבֶּלְיָא.

אִי הָכִי, דְּקָאָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹנָתָן: תֵּדַע לְךָ שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת, לֵימָא לֵיהּ: כְּגוֹן דְּכַיְּילָא בְּעִשָּׂרוֹן דְּחוֹל.

הָכִי הַשְׁתָּא? בִּשְׁלָמָא בֵּיסָא – לָא כְּתַב רַחֲמָנָא דְּלֶעֱבִיד בִּיסָא לְמֵילַשׁ בֵּיהּ, כִּי לָשׁ לַהּ עַל גַּבֵּי קַטְבֶּלְיָא – לֵית לָן בַּהּ. אֶלָּא עִשָּׂרוֹן, כֵּיוָן דְּאָמַר רַחֲמָנָא: עֲבִיד עִשָּׂרוֹן וּכְיֵיל בֵּיהּ – שָׁבִיק עִשָּׂרוֹן דְּקוֹדֶשׁ וְכָיֵיל בְּעִשָּׂרוֹן דְּחוֹל?!

תָּנוּ רַבָּנָן: מְנַיִן לְמַעֲלֶה מִבְּשַׂר חַטָּאת, וּמִבְּשַׂר אָשָׁם, וּמִבְּשַׂר קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים, וּמִקֳּדָשִׁים קַלִּים, וּמִמּוֹתַר הָעוֹמֶר, וּמִמּוֹתַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וּמִלֶּחֶם הַפָּנִים, וּמִשְּׁיָרֵי מְנָחוֹת, שֶׁהוּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה?

תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה'", כֹּל שֶׁהוּא מִמֶּנּוּ לָאִישִׁים הֲרֵי הוּא בְּבַל תַּקְטִירוּ.

וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, יֵשׁ מֵהֶן לָאִישִׁים? וְהָתַנְיָא: יָצְאוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים שֶׁאֵין מֵהֶם לָאִישִׁים!

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: אֵין מִגּוּפוֹ לָאִישִׁים.

אִיתְּמַר: הַמַּעֲלֶה מִכּוּלָּם עַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׁ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חַיָּיב, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: פָּטוּר.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב, דְּתַנְיָא: "הַמִּזְבֵּחַ" – אֵין לִי אֶלָּא מִזְבֵּחַ, כֶּבֶשׁ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרָצוֹן".

וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר פָּטוּר, מַאי טַעְמָא? דְּאָמַר קְרָא: "שְׂאֹר וּדְבַשׁ ... קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם".

"אוֹתָם" – הוּא דְּרַבִּי לְךָ כֶּבֶשׁ כְּמִזְבֵּחַ, אֲבָל מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.

דף נח.

וְרַבִּי יוֹחָנָן, הַאי "אֹתָם" מַאי עָבֵיד לֵיהּ?

מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: יָכוֹל יְהֵא יָחִיד מִתְנַדֵּב וּמֵבִיא כַּיּוֹצֵא בָּהּ נְדָבָה, וְקוֹרֵא אֲנִי בָּהּ "מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ"?

תַּלְמוּד לוֹמַר "קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ", צִיבּוּר אָמַרְתִּי לְךָ, וְלֹא יָחִיד.

יָכוֹל לֹא יְהֵא יָחִיד מֵבִיא, שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא חוֹבָתוֹ כַּיּוֹצֵא בָּהּ, אֲבָל יְהֵא צִיבּוּר מֵבִיא שֶׁמֵּבִיא חוֹבָתוֹ כַּיּוֹצֵא בָּהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֹתָם", וּמָה יֵשׁ לְךָ לְהָבִיא? שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִן הַשְּׂאוֹר, וּבְכִבְשִׂים מִן הַדָּבָשׁ.

וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֹא יִקָּרְבוּ נְדָבָה? וְהָתַנְיָא: אִם נֶאֱמַר "כָּל שְׂאֹר", לְמָה נֶאֱמַר "כָּל דְּבַשׁ"? וְאִם נֶאֱמַר "כָּל דְּבַשׁ", לְמָה נֶאֱמַר "כָּל שְׂאֹר"? מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בַּשְּׂאוֹר מַה שֶּׁאֵין בַּדְּבַשׁ, וְיֵשׁ בַּדְּבַשׁ מַה שֶּׁאֵין בִּשְּׂאוֹר.

שְׂאוֹר הוּתַּר מִכְּלָלוֹ בַּמִּקְדָּשׁ, דְּבַשׁ לֹא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ בַּמִּקְדָּשׁ.

דְּבַשׁ הוּתַּר בִּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת, שְׂאוֹר לֹא הוּתַּר בִּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת. הָא מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בַּשְּׂאוֹר מַה שֶּׁאֵין בַּדְּבַשׁ, וְיֵשׁ בַּדְּבַשׁ מַה שֶּׁאֵין בִּשְּׂאוֹר, הוּצְרַךְ לוֹמַר "כָּל שְׂאֹר", וְהוּצְרַךְ לוֹמַר "כָּל דְּבַשׁ".

שְׂאוֹר דְּהוּתַּר מִכְּלָלוֹ בַּמִּקְדָּשׁ, מַאי נִיהוּ? לָאו שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּקָרְבָה נְדָבָה? אָמַר רַב עַמְרָם: לָא, לִיקָּרֵב עִמָּהֶם.

אִי הָכִי, בִּכּוּרִים נָמֵי, דְּתָנַן: הַגּוֹזָלוֹת שֶׁעַל גַּבֵּי הַסְּלִין הָיוּ עוֹלוֹת, וְהַסְּלִים שֶׁבְּיָדָם נִיתָּנִין לַכֹּהֲנִים. הָנְהוּ לְעַטֵּר בִּכּוּרִים הוּא דְּאָתוּ.

בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא מֵרַב חִסְדָּא: הַמַּעֲלֶה מִבְּשַׂר חַטַּאת הָעוֹף עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, מַהוּ?

כֹּל שֶׁמִּמֶּנּוּ לְאִישִׁים, אָמַר רַחֲמָנָא, וְהַאי אֵין מִמֶּנּוּ לְאִישִׁים? אוֹ דִלְמָא כֹּל שֶׁשְּׁמוֹ קָרְבָּן, וְהַאי נָמֵי שְׁמוֹ קָרְבָּן? אֲמַר לֵיהּ: כֹּל שֶׁשְּׁמוֹ קָרְבָּן, וְהַאי נָמֵי שְׁמוֹ קָרְבָּן.

כְּתַנָּאֵי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כֹּל שֶׁמִּמֶּנּוּ לְאִישִׁים, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כֹּל שֶׁשְּׁמוֹ קָרְבָּן.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר רַב חִסְדָּא: בְּשֵׂר חַטַּאת הָעוֹף אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

רַב אָמַר: לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, דְּתָנֵי לֵוִי: "כָּל קָרְבָּנָם" – לְרַבּוֹת לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע.

תָּנוּ רַבָּנַן: "שְׁאֹר ... בַּל תַּקְטִירוּ" – אֵין לִי אֶלָּא כּוּלּוֹ, מִקְצָתוֹ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כָּל". עֵירוּבוֹ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי כָל".

מַאי קָאָמַר? אָמַר אַבָּיֵי, הָכִי קָאָמַר: "שְׁאֹר בַּל תַּקְטִירוּ" – אֵין לִי אֶלָּא כְּזַיִת, חֲצִי זַיִת מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּל", עֵירוּבוֹ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "כִּי כָל".

רָבָא אָמַר: הָכִי קָאָמַר – "שְׁאֹר בַּל תַּקְטִירוּ" אֵין לִי אֶלָּא קוֹמֶץ, חֲצִי קוֹמֶץ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כָּל". עֵירוּבוֹ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי כָל".

בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? אַבָּיֵי סָבַר: יֵשׁ קוֹמֶץ פָּחוֹת מִשְּׁנֵי זֵיתִים,

דף נח:

וְיֵשׁ הַקְטָרָה פְּחוּתָה מִכְּזַיִת.

וְרָבָא אָמַר: אֵין קוֹמֶץ פָּחוֹת מִשְּׁנֵי זֵיתִים, וְאֵין הַקְטָרָה פְּחוּתָה מִכְּזַיִת.

אִיתְמַר: הַמַּעֲלֶה מִשְׁאוֹר וּמִדְּבַשׁ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, אָמַר רָבָא: לוֹקֶה מִשּׁוּם שְׁאוֹר, וְלוֹקֶה מִשּׁוּם דְּבַשׁ, לוֹקֶה מִשּׁוּם עֵירוּבֵי שְׁאוֹר, וּמִשּׁוּם עֵירוּבֵי דְּבַשׁ.

אַבָּיֵי אָמַר: אֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת.

אִיכָּא דְּאָמְרִי: חָדָא מִיהָא לָקֵי.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי, חָדָא נָמֵי לָא לָקֵי, דְּהָא לָא מְיַחַד לְאַוּוֹיהּ כְּלָאו דַּחֲסִימָה.

דף נט.

מַתְנִי' יֵשׁ טְעוּנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה, לְבוֹנָה וְלֹא שֶׁמֶן, לֹא לְבוֹנָה וְלֹא שֶׁמֶן. וְאֵלּוּ טְעוּנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה: מִנְחַת הַסּוֹלֶת, וְהַמַּחֲבַת, וְהַמַּרְחֶשֶׁת, וְהַחַלּוֹת, וְהָרְקִיקִין.

מִנְחַת כֹּהֲנִים, מִנְחַת מָשִׁיחַ, מִנְחַת גּוֹי, מִנְחַת נָשִׁים, מִנְחַת הָעוֹמֶר.

מִנְחַת נְסָכִים טְעוּנָה שֶׁמֶן, וְאֵין טְעוּנָה לְבוֹנָה. לֶחֶם הַפָּנִים טָעוּן לְבוֹנָה, וְאֵין טָעוּן שֶׁמֶן.

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וּמִנְחַת חוֹטֵא, וּמִנְחַת קְנָאוֹת – אֵין טְעוּנִין לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה.

גְּמָ' אָמַר רַב פָּפָּא: כֹּל הֵיכָא דְּתָנַן עֶשֶׂר – תְּנַן, לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר: מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא.

תָּנוּ רַבָּנַן: ״וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן״ – וְלֹא עַל לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁמֶן.
שֶׁיָּכוֹל – וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה מִנְחַת נְסָכִים שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה לְבוֹנָה טְעוּנָה שֶׁמֶן, לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁטְּעוּן לְבוֹנָה – אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן שֶׁמֶן! תַּלְמוּד לוֹמַר ״עָלֶיהָ״ – עָלֶיהָ שֶׁמֶן, וְלֹא עַל לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁמֶן.
״וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה״ – עָלֶיהָ לְבוֹנָה, וְלֹא עַל מִנְחַת נְסָכִים לְבוֹנָה.
שֶׁיָּכוֹל, וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁאֵינוֹ טָעוּן שֶׁמֶן – טָעוּן לְבוֹנָה, מִנְחַת נְסָכִים שֶׁטְּעוּנָה שֶׁמֶן – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנָה לְבוֹנָה? תַּלְמוּד לוֹמַר ״עָלֶיהָ״ – עָלֶיהָ לְבוֹנָה, וְלֹא עַל מִנְחַת נְסָכִים לְבוֹנָה.
״מִנְחָה״ – לְרַבּוֹת מִנְחַת שְׁמִינִי לִלְבוֹנָה, ״הִיא״ – לְהוֹצִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁלֹּא יִטָּעֲנוּ לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה.
אָמַר מָר: ״עָלֶיהָ שֶׁמֶן״ – וְלֹא עַל לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁמֶן. אִימָא: ״עָלֶיהָ שֶׁמֶן״ – וְלֹא עַל מִנְחַת כֹּהֲנִים שֶׁמֶן!
מִסְתַּבְּרָא מִנְחַת כֹּהֲנִים הָוֶה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן עִשָּׂרוֹן, כְּלִי,
חוּץ, וְצוּרָה, הַגָּשָׁה,
וְאִישִּׁים.
אַדְּרַבָּה, לֶחֶם הַפָּנִים הָוֶה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן צִיבּוּרָא, חוֹבָה, טָמְיָא.
דְּאָכֵיל פִּיגּוּלָא, בְּשַׁבְּתָא.
מִסְתַּבְּרָא ״נֶפֶשׁ״.
אָמַר מָר: ״עָלֶיהָ לְבֹנָה״ – וְלֹא עַל מִנְחַת נְסָכִים לְבוֹנָה. אִימָא: ״עָלֶיהָ לְבֹנָה״ – וְלֹא עַל מִנְחַת כֹּהֲנִים לְבוֹנָה!
מִסְתַּבְּרָא מִנְחַת כֹּהֲנִים הָוֶה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן עִשָּׂרוֹן בָּלוּל בְּלוּל גָּלוּשׁ.
מוּגָּשׁ, בִּגְלַל עֶצֶם.
אַדְּרַבָּה, מִנְחַת נְסָכִים הָוֶה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן צִיבּוּרָא,
חוֹבָה, וְאִיטַּמִי. בְּשַׁבְּתָא.
מִסְתַּבְּרָא ״נֶפֶשׁ״.
״מִנְחָה״ – לְרַבּוֹת מִנְחַת שְׁמִינִי לִלְבוֹנָה, וְאִימָא – לְהוֹצִיא? הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא לְרַבּוֹת – שַׁפִּיר.
אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לְהוֹצִיא – לְמָה לִי? שְׁעָה מִדּוֹרוֹת לָא יָלְפִינַן.
״הִיא״ – לְהוֹצִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁלֹּא יִטָּעֲנוּ לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה. וְאִימָא לְהוֹצִיא מִנְחַת כֹּהֲנִים? מִסְתַּבְּרָא מִנְחַת כֹּהֲנִים הָוֶה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן עִשָּׂרוֹן,
כְּלִי, מַצָּה, וְעֶצֶם, הַגָּשָׁה, וְאִישִּׁים.

אַדְּרַבָּה,

דף נט:

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הָוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן: צִיבּוּר, חוֹבָה, טַמְיָא, דַּאֲכַל,
פִּיגּוּלָא, בְּשַׁבְּתָא, מַתִּיר, תְּנוּפָה, בָּאָרֶץ,
בִּזְמַן חָדָשׁ, וְהָנֵי נְפִישָׁן.
מִסְתַּבְּרָא "נֶפֶשׁ".

מַתְנִי' וְחַיָּיב עַל הַשֶּׁמֶן בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְחַיָּיב עַל לְבוֹנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. נָתַן עָלֶיהָ שֶׁמֶן – פְּסָלָהּ, לְבוֹנָה – יִלְקְטֶנָּה.
נָתַן שֶׁמֶן עַל שְׁיָרֶיהָ – אֵינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה; נָתַן כְּלִי עַל גַּבֵּי כְּלִי – לֹא פְּסָלָהּ.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן: "לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן", וְאִם שָׂם – פְּסָל.
יָכוֹל לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה, וְאִם נָתַן – פְּסַל? תַּלְמוּד לוֹמַר "כִּי חַטָּאת". יָכוֹל אַף בְּשֶׁמֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר "הִיא".
וּמָה רָאִיתָ לִפְסוֹל בַּשֶּׁמֶן וּלְהַכְשִׁיר בַּלְּבוֹנָה? פּוֹסֵל אֲנִי בַּשֶּׁמֶן, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְלָקְטוֹ, וּמַכְשִׁיר אֲנִי בַּלְּבוֹנָה, שֶׁאֶפְשָׁר לְלוֹקְטָהּ.
בְּעָא רַבָּה בַּר רַב הוּנָא מֵרַבִּי יוֹחָנָן: נָתַן עָלֶיהָ לְבוֹנָה שְׁחוּקָה, מַהוּ? מִשּׁוּם דְּאֶפְשָׁר לְלָקְטָהּ, וְהָא לָא אֶפְשָׁר לְלָקְטָהּ? אוֹ דִילְמָא מִשּׁוּם דְּלָא מִיבַּלְעָא, וְהָא נָמֵי לָא מִיבַּלְעָא?
תָּא שְׁמַע: וּלְבוֹנָה יִלְקְטֶנָּה.
דִּילְמָא חָדָא וְעוֹד קָאָמַר: חָדָא, דְּלָא מִיבַּלְעָא, וְעוֹד – יִלְקְטֶנָּה.
תָּא שְׁמַע: מַכְשִׁיר אֲנִי בַּלְּבוֹנָה, שֶׁאֶפְשָׁר לְלוֹקְטָהּ. הָכָא נָמֵי, חָדָא וְעוֹד קָא אָמַר.
מַאי הָוֵי עֲלַהּ? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: תַּנְיָא, מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת שֶׁנָּתַן עָלֶיהָ לְבוֹנָה – מְלַקֵּט אֶת הַלְּבוֹנָה, וּכְשֵׁרָה. וְאִם עַד שֶׁלֹּא לִיקֵּט לְבוֹנָתָהּ חִישֵּׁב עָלֶיהָ, בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ בֵּין חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.
וְאִם מִשֶּׁלִּיקֵּט לְבוֹנָתָהּ, מְחַשֵּׁב עָלֶיהָ חוּץ לִמְקוֹמוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ – פִּיגּוּל, וְחַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת.
וְתִיהְוֵי פַּךְ, וְאַמַּאי פְּסָלָהּ בְּמַחְשָׁבָה? דְּחוּי הוּא!
אָמַר אַבָּיֵי: "חַטָּאת" קַרְיֵיהּ רַחֲמָנָא. רָבָא אָמַר: הָא מַנִּי? חָנָן הַמִּצְרִי הוּא, דְּלֵית לֵיהּ דְּחוּיִין.
דְּתַנְיָא, חָנָן הַמִּצְרִי אוֹמֵר: אֲפִילּוּ דָּם בַּכּוֹס, מֵבִיא חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא בְּהַגְרָלָה וּמְזַוְּגוֹ לוֹ.
רַב אָשֵׁי אָמַר: כֹּל שֶׁבְּיָדוֹ – לָא הָוֵי דְּחוּי.

אָמַר רַב אַדָּא: כְּוָותֵיהּ דְּרַב אָשֵׁי מִסְתַּבְּרָא, דְּמַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאִית לֵיהּ דְּחוּיֵין? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּתָנַן: וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נִשְׁפַּךְ הַדָּם – יָמוּת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, מֵת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ – יִשָּׁפֵךְ הַדָּם.

וְאִילּוּ הֵיכָא דְּבָיְדוֹ, תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרוֹבוֹת, וְזוֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוֹד.

אָמַר רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: נָתָן מַשֶּׁהוּ שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי כְּזַיִת מִנְחָה – פָּסַל. מַאי טַעְמָא? "לֹא יָשִׂים" – שִׂימָה כֹּל דְּהוּ, "עָלֶיהָ" – עַד דְּאִיכָּא שִׁיעוּרָא.

וְאָמַר רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: נָתָן כְּזַיִת לְבוֹנָה עַל גַּבֵּי מַשֶּׁהוּ מִנְחָה – פָּסַל. מַאי טַעְמָא? "לֹא יִתֵּן" כְּתִיב, עַד דְּאִיכָּא נְתִינָה. "עָלֶיהָ" –

דף ס.

הָוֵי רִבּוּי אַחַר רִבּוּי, וְאֵין רִבּוּי אַחַר רִבּוּי אֶלָּא לְמַעֵט.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף: בָּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: נָתַן מַשֶּׁהוּ שֶׁמֶן עַל גַּבֵּי כְּזַיִת מִנְחָה, מַהוּ? מִי בָּעֵינַן שִׁימָה כְּנָתִינָה אוֹ לָא? תֵּיקוּ.

נָתַן שֶׁמֶן עַל שְׁיָרֶיהָ, תָּנוּ רַבָּנַן: "לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן", יָכוֹל בִּשְׁנֵי כֹּהֲנִים.

תַּלְמוּד לוֹמַר "עָלֶיהָ", בְּגוּפָהּ שֶׁל מִנְחָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר, וְלֹא בְּכֹהֵן.

יָכוֹל לֹא יִתֵּן כְּלִי עַל גַּבֵּי כְּלִי, וְאִם נָתַן – פָּסַל? תַּלְמוּד לוֹמַר "עָלֶיהָ", בְּגוּפָהּ שֶׁל מִנְחָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

מַתְנִי' יֵשׁ טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה, וְאֵין טְעוּנוֹת תְּנוּפָה. הַגָּשָׁה וּתְנוּפָה. תְּנוּפָה וְלֹא הַגָּשָׁה. לֹא תְּנוּפָה וְלֹא הַגָּשָׁה.

וְאֵלּוּ טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה וְאֵין טְעוּנוֹת תְּנוּפָה: מִנְחַת הַסּוֹלֶת, וְהַמַּחֲבַת, וּמַרְחֶשֶׁת, וְהַחַלּוֹת, וְהָרְקִיקִין, מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, מִנְחַת גּוֹיִם, מִנְחַת נָשִׁים, וּמִנְחַת חוֹטֵא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ אֵין בָּהֶן הַגָּשָׁה, לְפִי שֶׁאֵין בָּהֶן קְמִיצָה, וְכֹל שֶׁאֵין בָּהֶן קְמִיצָה אֵין בָּהֶן הַגָּשָׁה.

גְּמָ' אָמַר רַב פָּפָּא: כֹּל הֵיכָא דְּתָנַן עֶשֶׂר – תְּנַן. מַאי קָא מַשְׁמַע לַן?

לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא.

מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: אִילּוּ נֶאֱמַר "וְהֵבֵאתָ אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַה' וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ", הָיִיתִי אוֹמֵר: אֵין לִי שֶׁטָּעוּן הַגָּשָׁה אֶלָּא קוֹמֶץ בִּלְבָד.

מִנְחָה, מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "מִנְחָה". מִנְחַת חוֹטֵא מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֶת הַמִּנְחָה".

וְדִין הוּא: נֶאֱמַר הֵבֵא

דף ס:

מִנְחַת חוֹבָה, וְנֶאֱמַר הָבֵא מִנְחַת נְדָבָה. מָה מִנְחַת נְדָבָה טְעוּנָה הַגָּשָׁה – אַף מִנְחַת חוֹבָה טְעוּנָה הַגָּשָׁה!

מָה לְמִנְחַת נְדָבָה, שֶׁכֵּן טְעוּנָה שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה? מִנְחַת סוֹטָה תּוֹכִיחַ!

מָה לְמִנְחַת סוֹטָה שֶׁכֵּן טְעוּנָה תְּנוּפָה? מִנְחַת נְדָבָה תּוֹכִיחַ.

וְחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה. הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן – שֶׁשָּׁוּוּ לִקְמִיצָה, וְשָׁוּוּ לְהַגָּשָׁה. אַף אֲנִי אָבִיא מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁשָּׁוְתָה לָהֶן לִקְמִיצָה, תַּשְׁוֶה לָהֶן לְהַגָּשָׁה!

מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן הוּכְשְׁרוּ לָבֹא בְּעַשִּׁיר כִּבְעָנִי, תֹּאמַר בְּמִנְחַת חוֹטֵא שֶׁלֹּא הוּכְשְׁרָה לָבֹא בְּעַשִּׁיר כִּבְעָנִי? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֶת הַמִּנְחָה".

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "וְהֵבֵאתָ" – לְרַבּוֹת מִנְחַת הָעוֹמֶר לְהַגָּשָׁה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן", "וְהִקְרִיבָהּ" – לְרַבּוֹת מִנְחַת סוֹטָה לְהַגָּשָׁה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ".

וְדִין הוּא: וּמָה מִנְחַת חוֹטֵא, שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה תְּנוּפָה – טְעוּנָה הַגָּשָׁה, מִנְחַת סוֹטָה, שֶׁטְּעוּנָה תְּנוּפָה – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנָה הַגָּשָׁה! מָה לְמִנְחַת חוֹטֵא, שֶׁכֵּן בָּאָה חִיטִּין!

מִנְחַת הָעוֹמֶר תּוֹכִיחַ. מָה לְמִנְחַת הָעוֹמֶר, שֶׁכֵּן טְעוּנָה שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה? מִנְחַת חוֹטֵא תּוֹכִיחַ.

וְחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה. הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁשָּׁוּוּ לִקְמִיצָה וְשָׁוּוּ לְהַגָּשָׁה, אַף אֲנִי אָבִיא מִנְחַת סוֹטָה שֶׁשָּׁוְתָה לָהֶן לִקְמִיצָה – תַּשְׁוֶה לָהֶן לְהַגָּשָׁה!

מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן לֹא הוּכְשְׁרוּ לָבֹא קֶמַח, תֹּאמַר מִנְחַת סוֹטָה שֶׁהוּכְשְׁרָה לָבֹא קֶמַח? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהִקְרִיבָהּ".

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "וְהֵבֵאתָ" – לְרַבּוֹת מִנְחַת סוֹטָה לְהַגָּשָׁה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ".

אֲבָל מִנְחַת הָעוֹמֶר לָא צְרִיכָא קְרָא, מַאי טַעְמָא? מִדִּינָא קָא אָתְיָא: וּמָה מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה תְּנוּפָה – טְעוּנָה הַגָּשָׁה, מִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁטְּעוּנָה תְּנוּפָה – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנָה הַגָּשָׁה!

מָה לְמִנְחַת חוֹטֵא שֶׁכֵּן בָּאָה חִיטִּין? מִנְחַת סוֹטָה תּוֹכִיחַ. מָה לְמִנְחַת סוֹטָה שֶׁכֵּן בָּאָה לְבָרר עָוֹן, דְּ"מַזְכֶּרֶת עָוֹן" הִיא! מִנְחַת חוֹטֵא תּוֹכִיחַ.

וְחָזַר הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן שָׁוּוּ לִקְמִיצָה, וְשָׁוּוּ לְהַגָּשָׁה, אַף אֲנִי אָבִיא מִנְחַת הָעוֹמֶר שֶׁשָּׁוְתָה לָהֶן לִקְמִיצָה, תַּשְׁוֶה לָהֶן לְהַגָּשָׁה.

וּמַאי פְּרָכְתָּךְ? רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּרִיךְ הָכִי: מָה לְהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן, שֶׁכֵּן מְצוּיִין.

וְרַבִּי יְהוּדָה, אַדְּרַבָּה, הָא מְצוּיָיה טְפֵי, הָנָךְ זִימְנִין דְּלָא מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ כְּלָל.

אוֹ אֵינוֹ אוֹמֵר "וְהֵבֵאתָ" אֶלָּא שֶׁיָּחִיד מִתְנַדֵּב וּמֵבִיא מִנְחָה אַחֶרֶת, חוּץ מֵאֵלֶּה שֶׁבָּעִנְיָן.
וְדִין הוּא: צִיבּוּר מֵבִיא מִנְחָה מִן הַחִיטִּין חוֹבָה, וּמֵבִיא מִנְחָה מִן הַשְּׂעוֹרִין חוֹבָה, אַף יָחִיד שֶׁמֵּבִיא מִנְחָה מִן הַחִיטִּין נָדָבָה – יָכוֹל יָבִיא מִנְחָה מִן הַשְּׂעוֹרִין נְדָבָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֵלֶּה" – אֵין לִי אֶלָּא אֵלֶּה.
אוֹ אֵינוֹ אוֹמֵר "אֵלֶּה" אֶלָּא לְאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מִנְחָה", שֶׁמֵּבִיא חֲמִישָׁתָן? תַּלְמוּד לוֹמַר "מֵאֵלֶּה" – רָצָה אַחַת מֵבִיא, רָצָה חֲמִישָׁתָן מֵבִיא.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "אֶת הַמִּנְחָה" – לְרַבּוֹת שְׁאָר מְנָחוֹת, כְּגוֹן מִנְחַת גּוֹיִם מִנְחַת נָשִׁים, לְהַגִּשָׁה. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "מֵאֵלֶּה".
וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת שְׁאָר מְנָחוֹת, וּלְהוֹצִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים? מְרַבֶּה אֲנִי שְׁאָר מְנָחוֹת, שֶׁיֵּשׁ מֵהֶן לָאִישִׁים, וּמוֹצִיא אֲנִי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁאֵין מֵהֶן לָאִישִׁים.
וַהֲלֹא מִנְחַת נְסָכִים כּוּלָּהּ לָאִישִׁים, יָכוֹל (יְהֵא) [תְּהֵא] טְעוּנָה הַגָּשָׁה? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהִקְרִיבָהּ".
וְהָא אַפֵּיקְתֵּיהּ "וְהִקְרִיב" "וְהִקְרִיבָהּ", וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת שְׁאָר מְנָחוֹת וּלְהוֹצִיא מִנְחַת נְסָכִים?

דף סא.

מְרַבֶּה אֲנִי שְׁאָר מְנָחוֹת שֶׁבָּאוֹת בְּגִלַּל עַצְמָן, וּמוֹצִיא אֲנִי מִנְחַת נְסָכִים שֶׁאֵינָהּ בָּאָה בְּגִלַּל עַצְמָהּ. וַהֲלֹא מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ בָּאוֹת בְּגִלַּל עַצְמָן, יָכוֹל יְהוּ טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהִגִּישָׁהּ". הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְגוּפָהּ, שֶׁטְּעוּנָה הַגָּשָׁה! מִן "וְהִגִּישׁ" "וְהִגִּישָׁהּ".
וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת שְׁאָר מְנָחוֹת, וּלְהוֹצִיא מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ? מְרַבֶּה אֲנִי שְׁאָר מְנָחוֹת, שֶׁיֵּשׁ מֵהֶן לְאִישִׁים, וּבָאוֹת בְּגִלַּל עַצְמָן, וְיֵשׁ מֵהֶן לַכֹּהֲנִים. וּמוֹצִיא אֲנִי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁאֵין מֵהֶן לָאִישִׁים. וּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁאֵינָהּ בָּאָה בְּגִלַּל עַצְמָהּ. וּמִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, שֶׁאֵין מֵהֶן לַכֹּהֲנִים.
"וְהֵרִים" – יָכוֹל בִּכְלִי? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֹמְצוֹ", מָה הֲרָמָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן בְּקוֹמְצוֹ, אַף הֲרָמָה הָאֲמוּרָה כָּאן בְּקוֹמְצוֹ.
מַתְנִי' אֵלּוּ טְעוּנוֹת תְּנוּפָה וְאֵין טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה: לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, וַאֲשָׁמוֹ, וְהַבְּכוּרִים כְּדִבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, וְאֵימוּרֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, וְחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁלָּהֶן.
אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא בָּאֲחֵרִים. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּשְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת.

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם עַל גַּבֵּי שְׁנֵי כְּבָשִׂים, וּמַנִּיחַ שְׁתֵּי יָדָיו לְמַטָּה, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרָם". תְּנוּפָה הָיְתָה בַּמִּזְרָח, וְהַנָּשָׂה בַּמַּעֲרָב. תְּנוּפוֹת קוֹדְמוֹת לַהַגָּשׁוֹת.

מִנְחַת הָעוֹמֶר וּמִנְחַת קְנָאוֹת טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה וּתְנוּפָה. לֶחֶם הַפָּנִים וּמִנְחַת נְסָכִים אֵין טְעוּנוֹת לֹא הַגָּשָׁה וְלֹא תְּנוּפָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה מִינִין טְעוּנִין שָׁלֹשׁ מִצְוֹת, שְׁתַּיִם בְּכָל אַחַת וְאַחַת, וּשְׁלִישִׁית אֵין בָּהֶן. וְאֵלּוּ הֵן: זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר, וַאֲשַׁם מְצוֹרָע.

זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד – טְעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים, וּתְנוּפָה שְׁחוּטִין, וְאֵין בָּהֶן תְּנוּפָה חַיִּים. זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר – טְעוּנִים תְּנוּפָה חַיִּים וּשְׁחוּטִין, [וְאֵין בָּהֶם סְמִיכָה]. וַאֲשַׁם מְצוֹרָע – טָעוּן סְמִיכָה וּתְנוּפָה חַי, וְאֵין בּוֹ תְּנוּפָה שָׁחוּט.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: "וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה" – מְלַמֵּד שֶׁטְּעוּנִין תְּנוּפָה כְּאֶחָד.

וּמִנַּיִן שֶׁאִם הֵנִיף זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ יָצָא? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְהֵנִיף". יָכוֹל יָנִיף וְיַחְזִיר וְיָנִיף? תַּלְמוּד לוֹמַר "תְּנוּפָה", וְלֹא תְּנוּפוֹת.

"לִפְנֵי ה'" – בַּמִּזְרָח. וְהָא אָמַר: "לִפְנֵי ה'" – יָכוֹל בַּמַּעֲרָב!

אָמְרִי: הָנֵי מִילֵּי מִנְחָה, דְּאִיקְּרִי "חַטָּאת", וְחַטָּאת טְעוּנָה יְסוֹד, וְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית לֹא הָיָה לוֹ יְסוֹד, אֲבָל הָכָא "לִפְנֵי ה'" קְרִינָא בֵּיהּ.

וְהַבְּכוּרִים, כִּדְבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. מַאי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב? דְּתַנְיָא: "וְלָקַח הַכֹּהֵן", לִימֵּד עַל הַבְּכוּרִים שֶׁטְּעוּנִין תְּנוּפָה, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב? גְּמַר יָד יָד מִשְּׁלָמִים, כְּתִיב הָכָא "וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּנָא מִיָּדֶךָ", וּכְתִיב הָתָם "יָדָיו תְּבִיאֶנָּה".

דף סא:

מָה כָּאן כֹּהֵן – אַף לְהַלָּן כֹּהֵן, וּמָה לְהַלָּן בְּעָלִים אַף כָּאן בְּעָלִים. הָא כֵּיצַד? כֹּהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ תַּחַת יְדֵי בְּעָלִים וּמֵנִיף.

וְלֵימָא נָמֵי כְּדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, דְּתַנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "וְהִנַּחְתּוֹ" – זוֹ תְּנוּפָה, אַתָּה אוֹמֵר זוֹ תְּנוּפָה, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא הַנָּחָה?

כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְהִנִּיחוֹ", הֲרֵי הַנָּחָה אָמוּר; הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים "וְהִנַּחְתּוֹ" – זוֹ תְּנוּפָה.

אָמַר רָבָא: הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה. רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: הוֹאִיל וְרַב גֶּבֶרְיהּ.

וְאֵימוּרֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, וְחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁלָּהֶן – אֶחָד הָאֲנָשִׁים וְאֶחָד הַנָּשִׁים, בִּישְׂרָאֵל אֲבָל לֹא בַּאֲחֵרִים. מַאי קָאָמַר?

אָמַר רַב יְהוּדָה: הָכִי קָאָמַר – אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, קָרְבָּנָן טָעוּן תְּנוּפָה, וּתְנוּפָה עַצְמָהּ בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא בִּידֵי נָשִׁים.

תָּנוּ רַבָּנָן: בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין, וְאֵין הַגּוֹיִם מְנִיפִין. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין, וְאֵין הַנָּשִׁים מְנִיפוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מָצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין קָרְבַּן יִשְׂרָאֵל לְקָרְבַּן גּוֹיִם לְקָרְבַּן נָשִׁים בִּסְמִיכָה, יָכוֹל נַחֲלוֹק בִּתְנוּפָה?

לָא, מָה לִי חִלֵּק בִּסְמִיכָה, שֶׁהַסְּמִיכָה בִּבְעָלִים.

נַחֲלוֹק בִּתְנוּפָה, שֶׁהַתְּנוּפָה בְּכֹהֲנִים, אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"? בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין וְאֵין הַגּוֹיִם מְנִיפִין, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין וְאֵין הַנָּשִׁים מְנִיפוֹת.

תַּנְיָא אִידַּךְ: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – אֵין לִי אֶלָּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, גֵּרִים וַעֲבָדִים מְשׁוּחְרָרִין מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "הַמַּקְרִיב".

אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא זֶה כֹּהֵן הַמַּקְרִיב? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "יָדָיו תְּבִיאֶינָה", הֲרֵי בְּעָלִים אָמוּר. הָא כֵּיצַד? כֹּהֵן מַנִּיחַ יָדָיו תַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים וּמֵנִיף.

דף סב.

כֵּיצַד עוֹשֶׂה? מַנִּיחַ אֵימוּרִין עַל פִּיסַּת הַיָּד, וְחָזֶה וְשׁוֹק עֲלֵיהֶן, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לֶחֶם – הַלֶּחֶם מִלְמַעְלָה.

הֵיכָא? אָמַר רַב פָּפָּא: בְּמִלּוּאִים.

מַאי טַעְמָא? אִילֵימָא מִשּׁוּם דִּכְתִיב: "שׁוֹק הַתְּרוּמָה וַחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה", וְהָכְתִיב: "אֶת הַחֵלֶב עַל הֶחָזֶה יְבִיאֻנּוּ"!

אָמַר אַבָּיֵי: הָהוּא דְּמַיְיתֵי לֵיהּ כֹּהֵן מִבֵּית הַמִּטְבָּחַיִים, וְרָמֵי לֵיהּ.

וְהָכְתִיב "וַיְשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הֶחָזוֹת"? הָהוּא דְּיָהֵיב לֵיהּ לְכֹהֵן אַחֲרִינָא, וְאָזֵיל וּמַקְטַר לֵיהּ.

וְהָא קָא מַשְׁמַע לַן, דְּבָעֵינַן שְׁלֹשָׁה כֹּהֲנִים, מִשּׁוּם דִּכְתִיב: "בְּרֹב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ".

וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּשְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת [וְכוּ']. תָּנוּ רַבָּנָן: "וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים", יָכוֹל יַנִּיחַ כְּבָשִׂים עַל גַּבֵּי הַלֶּחֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים". אִי "עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים" יָכוֹל לֶחֶם עַל גַּבֵּי כְּבָשִׂים? תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים".

נִישְׁתַּקֵּל הַכָּתוּב, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם לֶחֶם עַל גַּבֵּי כְּבָשִׂים, וְאִם כְּבָשִׂים עַל גַּבֵּי לֶחֶם. מָה מָצִינוּ בְּכָל מָקוֹם – לֶחֶם לְמַעְלָה, אַף כָּאן לֶחֶם לְמַעְלָה. הֵיכָא? אָמַר רַב פָּפָּא: בְּמִילּוּאִים.

רַבִּי יוֹסֵי בֶּן הַמְשׁוּלָּם אוֹמֵר: כְּבָשִׂים לְמַעְלָה, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים "עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים" – לְהוֹצִיא שִׁבְעָה.

חֲנִינָא בָּן חֲכִינַאי אוֹמֵר: מַנִּיחַ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בֵּין יַרְכוֹתֵיהֶן שֶׁל כְּבָשִׂים וּמֵנִיף, וְנִמְצָא מְקַיֵּים שְׁנֵי מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ: לֶחֶם עַל גַּבֵּי כְּבָשִׂים, וּכְבָשִׂים עַל גַּבֵּי הַלֶּחֶם. אָמַר רַבִּי: לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם אֵין עוֹשִׂין כֵּן, לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשִׂין כֵּן?! אֶלָּא מַנִּיחַ זֶה בְּצַד זֶה וּמֵנִיף.

וְהָא בָּעֵינַן ״עַל״, אֲמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא, וְאָמְרִי לַהּ רַב הַמְנוּנָא לְרַב חִסְדָּא: רַבִּי לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר ״עַל״ בְּסָמוּךְ.

דְּתַנְיָא, ״וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה״, רַבִּי אוֹמֵר: ״עַל״ בְּסָמוּךְ, אַתָּה אוֹמֵר ״עַל״ בְּסָמוּךְ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא ״עַל״ מַמָּשׁ? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת״, הֲוֵי אוֹמֵר ״עַל״ בְּסָמוּךְ.

מוֹלִיךְ וּמֵבִיא, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד [וְכוּ׳]. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מוֹלִיךְ וּמֵבִיא – לְמִי שֶׁהֲרוּחוֹת שֶׁלּוֹ, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד – לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ.

בְּמַעֲרָבָא מַתְנוּ הָכִי: אָמַר רַב חָמָא בַּר עוּקְבָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא: מוֹלִיךְ וּמֵבִיא – כְּדֵי לַעֲצוֹר רוּחוֹת רָעוֹת, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד – כְּדֵי לַעֲצוֹר טְלָלִים רָעִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַב אָבִין: זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁיָרֵי מִצְוָה מְעַכְּבִים אֶת הַפּוּרְעָנוּת, דְּהָא תְּנוּפָה שְׁיָרֵי מִצְוָה הִיא, וְעוֹצֶרֶת רוּחוֹת רָעוֹת וּטְלָלִים רָעִים. אָמַר רַבָּה: וְכֵן לוּלָב.

רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב מַמְטֵי לֵיהּ וּמַיְיתֵי לֵיהּ, וּמַחֲוֵי הָכִי, וְאָמַר: ״גִּירָא בְּעֵינָא דְּשׁטְנָא״. וְלָאו מִילְּתָא הִיא, מְשׁוּם דְּאָתֵי לְאִתְגָּרוֹיֵי בֵּיהּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: זְבָחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר טְעוּנִין תְּנוּפָה לְאַחַר שְׁחִיטָה, וּתְנוּפָתָן כְּמוֹת שֶׁהֵן – דִּבְרֵי רַבִּי, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּחָזֶה וְשׁוֹק.

בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? אֲמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא, וְאָמְרִי לַהּ רַב הַמְנוּנָא לְרַב חִסְדָּא: בְּדוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ, בְּדוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ – קָא מִיפַּלְגִי.

רַבָּנָן סָבְרִי: דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ – מָה זְבָחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד טְעוּנִין תְּנוּפָה לְאַחַר שְׁחִיטָה, אַף זְבָחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר טְעוּנִין תְּנוּפָה לְאַחַר שְׁחִיטָה, וּמִינַּהּ – מָה הָתָם בְּחָזֶה וְשׁוֹק, אַף הָכָא נָמֵי בְּחָזֶה וְשׁוֹק.

וְרַבִּי סָבַר: דּוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ – מָה זְבָחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד טְעוּנִין תְּנוּפָה לְאַחַר שְׁחִיטָה, אַף זְבָחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר טְעוּנִין תְּנוּפָה לְאַחַר שְׁחִיטָה, וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ – הָתָם הוּא דְּחָזֶה וְשׁוֹק, אֲבָל הָכָא כְּמוֹת שֶׁהֵן, כְּמוֹת שֶׁהֵן בַּחַיִּים.

דף סב:

רַב פָּפָּא אָמַר: דְּכוּלֵי עָלְמָא דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ הוּא, וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי – כִּי הָתָם, מָה הָתָם דָּבָר שֶׁמַּתְּנָה לְכֹהֵן, אַף הָכָא דָּבָר שֶׁמַּתְּנָה לַכֹּהֵן.

רַבִּינָא אָמַר, דְּכוּלֵּי עָלְמָא דּוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ, וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבָּנָן: "שַׁלְמַיְהֶם" רִיבּוּיָא הוּא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה מִינִין טְעוּנִין שָׁלֹשׁ מִצְוֹת, שְׁתַּיִם בְּכָל אֶחָד וּשְׁלִישִׁית אֵין בָּהֶן, וְאֵלּוּ הֵן: זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, וַאֲשַׁם מְצוֹרָע.

זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד טְעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים, וּתְנוּפָה שְׁחוּטִין, וְאֵין בָּהֶן תְּנוּפָה חַיִּים. זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים וּשְׁחוּטִין, וְאֵין בָּהֶן סְמִיכָה. אֲשַׁם מְצוֹרָע טָעוּן סְמִיכָה וּתְנוּפָה חַי, וְאֵין בּוֹ תְּנוּפָה שְׁחוּט.

וְיִהְיוּ זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים, מִקַּל וָחוֹמֶר: וּמָה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, שֶׁאֵין טְעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים, טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים – זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, שֶׁטְּעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים, אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים!

מֵיעֵט רַחֲמָנָא גַּבֵּי זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, "אֹתָם", "אוֹתָם" – לְמַעוּטֵי זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד.

וְיִהְיוּ זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר טְעוּנִין סְמִיכָה, מִקַּל וָחוֹמֶר: וּמָה זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, שֶׁאֵין טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים – טְעוּנִין סְמִיכָה, זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר שֶׁטְּעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנִין סְמִיכָה? אָמַר רָבִינָא: גְּמִירִי שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בְּצִבּוּר.

וְיֵהֵא אֲשַׁם מְצוֹרָע טָעוּן תְּנוּפָה שְׁחוּט, מִקַּל וָחוֹמֶר: מָה זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד שֶׁאֵין טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים, טְעוּנִין תְּנוּפָה שְׁחוּטִין – אֲשַׁם מְצוֹרָע שֶׁטָּעוּן תְּנוּפָה חַי, אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן תְּנוּפָה שָׁחוּט!

מֵיעֵט רַחֲמָנָא גַּבֵּי זִבְחֵי שַׁלְמֵי יָחִיד, "אֹתוֹ", "אוֹתוֹ" לְמַעוּטֵי אֲשַׁם מְצוֹרָע.

תָּנוּ רַבָּנָן: חֲמִשָּׁה שֶׁהֵבִיאוּ קָרְבָּן אֶחָד – אֶחָד מֵניף עַל יְדֵי כוּלָּם, וְהָאַשָּׁה – כֹּהֵן מֵניף עַל יָדָהּ, וְכֵן הַשּׁוֹלֵחַ קָרְבְּנוֹתָיו מִמְּדִינַת הַיָּם – כֹּהֵן מֵניף עַל יָדוֹ.

דף סג.

מַתְנִי' הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי בְּמַחֲבַת" – לֹא יָבִיא בְּמִרְחֶשֶׁת, "בְּמִרְחֶשֶׁת" – לֹא יָבִיא בְּמַחֲבַת. מָה בֵּין מַחֲבַת לְמִרְחֶשֶׁת? מִרְחֶשֶׁת יֵשׁ לָהּ כִּיסּוּי, מַחֲבַת אֵין לָהּ כִּיסּוּי, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִרְחֶשֶׁת עֲמוּקָה וּמַעֲשֶׂיהָ רוֹחֲשִׁין (רכין), מַחֲבַת צָפָה וּמַעֲשֶׂיהָ קְשִׁין.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי? אִילֵּימָא מִרְחֶשֶׁת, דְּאָתְיָא אַרְחוּשֵׁי הַלֵּב, כְּדִכְתִיב: "רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב", וּמַחֲבַת, דְּאָתְיָא אַמַּחְבּוֹאֵי הַפֶּה, כִּדְאָמְרִי אִינָשֵׁי: "מְנַבַּח נַבּוֹחֵי".

אֵימָא אִיפְּכָא: מַחֲבַת, דְּאָתְיָא אַמַּחְבּוֹאֵי הַלֵּב, דִּכְתִיב "לְמָה נַחְבֵּאת לִבְרֹחַ"; מִרְחֶשֶׁת, דְּאָתְיָא אַרְחוּשֵׁי [הַפֶּה], כִּדְאָמְרִי אִינָשֵׁי: "הַוָּה מְרַחֲשָׁן שִׁיפְוָותֵיהּ". אֶלָּא גְּמָרָא גְּמִירִי לַהּ.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כּוּ'. מַרְחֶשֶׁת עֲמוּקָה – דִּכְתִיב "וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת", מַחֲבַת צָפָה – דִּכְתִיב "וְעַל מַחֲבַת".

תָּנוּ רַבָּנָן: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מַרְחֶשֶׁת" יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלְיָהוּ. מְסַפְּקָא לְהוּ, אִי עַל שׁוּם כְּלִי נִקְרָאוּ, אוֹ עַל שׁוּם מַעֲשֵׂיהֶן.

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּלִי הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, וּ"מַרְחֶשֶׁת" שְׁמוֹ, וְדוֹמֶה כְּמִין כַּלְבּוֹס עָמוֹק, וּכְשֶׁבָּצֵק מוּנָּח בְּתוֹכוֹ – דּוֹמֶה כְּמִין תַּפּוּחֵי הַבָּרְתִים וּכְמִין בֵּלְוָטֵי הַיְוונִים.

וְאוֹמֵר: "וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת", אַלְמָא עַל שׁוּם הַכֵּלִים נִקְרָאוּ, וְלֹא עַל שׁוּם מַעֲשֵׂיהֶם.

מַתְנִי' הֲרֵי עָלַי בְּתַנּוּר – לֹא יָבִיא מַאֲפֵה כוּפָּח, וְלֹא מַאֲפֵה רְעָפִים, וּמַאֲפֵה יוֹרוֹת הָעַרְבִיִּים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רָצָה – מֵבִיא מַאֲפֵה כוּפָּח.

הֲרֵי עָלַי מִנְחַת מַאֲפֶה – לֹא יָבִיא מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין; רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרְבָּן אֶחָד.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: "מַאֲפֵה תַנּוּר", וְלֹא מַאֲפֵה כוּפָּח, וְלֹא מַאֲפֵה רְעָפִים, וְלֹא מַאֲפֵה יוֹרוֹת הָעַרְבִיִּים.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "תַּנּוּר" "תַּנּוּר" שְׁנֵי פְּעָמִים, לְהַכְשִׁיר מַאֲפֵה כוּפָּח. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "תַּנּוּר" "תַּנּוּר" שְׁנֵי פְּעָמִים, אֶחָד שֶׁתְּהֵא אֲפָיָיתָן בְּתַנּוּר, וְאֶחָד שֶׁיְּהֵא הֶקְדֵּישָׁן בַּתַּנּוּר.

וּמִי אִית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן הַאי סְבָרָא? וְהָתְנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם הֱוֵי רָגִיל לוֹמַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים כְּשֵׁרוֹת בָּעֲזָרָה, וּכְשֵׁרוֹת בְּבֵית פָּאגֵי.

אָמַר רָבָא: אֵימָא, שֶׁיְּהֵא הֶקְדֵּישָׁן לְשׁוּם תַּנּוּר.

הֲרֵי עָלַי מִנְחַת מַאֲפֶה, לֹא יָבִיא מֻחֱצָה [וְכוּ']. תָּנוּ רַבָּנָן: "וְכִי תַּקְרִיב" – כְּשֶׁתַּקְרִיב, לַעֲשׂוֹת דִּבֵּר רְשׁוּת.

"קָרְבַּן מִנְחָה" – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִנַּיִן לְאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מִנְחַת מַאֲפֶה", שֶׁלֹּא יָבִיא מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין? תַּלְמוּד לוֹמַר "קָרְבָּן מִנְחָה" – קָרְבָּן אֶחָד אָמַרְתִּי לָךְ, וְלֹא שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן:

דף סג:

וְכִי נֶאֱמַר "קָרְבָּן" "קָרְבָּן" שְׁנֵי פְּעָמִים? וַהֲלֹא לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא קָרְבָּן אֶחָד, וְנֶאֱמַר בּוֹ חַלּוֹת וּרְקִיקִין.

מֵעַתָּה, רָצָה לְהָבִיא חַלּוֹת – מֵבִיא, רְקִיקִין – מֵבִיא, מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין – מֵבִיא, וּבוֹלְלָן וְקוֹמֵץ מִשְּׁנֵיהֶם, וְאִם קָמַץ וְעָלָה בְּיָדוֹ מֵאֶחָד עַל שְׁנֵיהֶם – יָצָא.

רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִנַּיִן לְאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מִנְחַת מַאֲפֶה", שֶׁלֹּא יָבִיא מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר", "וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה", "וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַּשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה".

מָה "וְכָל" הָאָמוּר לְמַטָּה שְׁנֵי מִינִין חֻלּוּקִין, אַף "וְכָל" הָאָמוּר לְמַעְלָה שְׁנֵי מִינִין חֻלּוּקִין.

וְרַבִּי יְהוּדָה, שַׁפִּיר קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן? אָמַר לָךְ: כֵּיוָן דִּכְתִיב "בַּשֶּׁמֶן" "בַּשֶּׁמֶן", כְּמַאן דִּכְתִיב "קָרְבָּן" "קָרְבָּן" דָּמֵי.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אִי לָא כְּתִיב "בְּשֶׁמֶן" "בְּשֶׁמֶן", הֲוָה אָמֵינָא דַּוְוקָא מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין, אֲבָל חַלּוֹת לְחוֹדַיְיהוּ וּרְקִיקִין לְחוֹדַיְיהוּ אֵימָא לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הַיְינוּ אֲבוּהּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאִי עֲבַד.

הֲדַרַן עָלָךְ כָּל הַמְּנָחוֹת.

מַתְנִי' **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל** אוֹמֵר: עוֹמֶר הָיָה בָּא בַּשַּׁבָּת מִשָּׁלֹשׁ סְאִין, וּבַחוֹל מֵחֲמֵשׁ, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חוֹל מִשָּׁלֹשׁ הָיָה בָּא.

רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת הָיָה נִקְצָר בְּיָחִיד, וּבְמַגָּל אֶחָד, וּבְקוּפָּה אַחַת, וּבַחוֹל – בִּשְׁלֹשָׁה, בִּשְׁלֹשׁ קוּפּוֹת, וְשָׁלֹשׁ מַגָּלוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חוֹל – בִּשְׁלֹשָׁה, בִּשְׁלֹשׁ קוּפּוֹת, וּבִשְׁלֹשׁ מַגָּלוֹת.

גְּמָ' בִּשְׁלֹמָא רַבָּנַן קָא סָבְרִי: עִשָּׂרוֹן מוּבְחָר (בִּשְׁלֹשָׁה) [מִשָּׁלֹשׁ] סְאִין אָתֵי, וְלָא שְׁנָא בְּחוֹל וְלָא שְׁנָא בְּשַׁבָּת.

אֶלָּא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מַאי קָסָבַר? אִי קָסָבַר: עִשָּׂרוֹן מוּבְחָר לָא אָתֵי אֶלָּא מֵחֲמֵשׁ – אֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת נָמֵי! אִי מִשָּׁלֹשׁ אָתֵי – אֲפִילּוּ בַּחוֹל נָמֵי!

אָמַר רָבָא: קָסָבַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, עִשָּׂרוֹן מוּבְחָר בְּלָא טִירְחָא אָתֵי מֵחֲמֵשׁ, בְּטִירְחָא אָתֵי מִשָּׁלֹשׁ. בַּחוֹל מַיְיתִינַן מֵחֲמֵשׁ, דְּהָכִי שְׁבִיחָא מִילְּתָא. בְּשַׁבָּת – מוּטָב שֶׁיַּרְבֶּה בְּמִלָּאכָה אַחַת בְּהַרְקָדָה, וְאַל יַרְבֶּה בְּמִלָּאכוֹת הַרְבֵּה.

אָמַר רַבָּה: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, דְּתַנְיָא: אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת – מַפְשִׁיט אֶת הַפֶּסַח עַד הֶחָזֶה, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד שֶׁיְּפַשְּׁיט אֶת כּוּלּוֹ.

מִי לָא אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה הָתָם, כֹּל הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר לָא טָרְחִינַן? הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר – לָא טָרְחִינַן.

מַמַּאי? דִּלְמָא עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָכָא, אֶלָּא דִּלֵּיכָּא בִּזְיוֹן קָדָשִׁים, אֲבָל הָתָם דְּאִיכָּא בִּזְיוֹן קָדָשִׁים,

דף סד.

אֵימָא לָךְ כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אִי נָמֵי, עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא הָתָם, אֶלָּא דְּאִיתְּעֲבִיד לֵיהּ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ, וְלָא צָרִיךְ אַחוֹלֵי שַׁבָּת, אֲבָל הָכָא, דְּלָא אִיתְּעֲבִיד לֵיהּ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ, וּצְרִיךְ לְאַחוֹלֵי שַׁבָּת – אֵימָא כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אֶלָּא אָמַר רַבָּה: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, דִּתְנַן: רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת נִקְצָר בְּיָחִיד, בְּמַגָּל אֶחָד וּבְקוּפָּה אַחַת, וּבַחוֹל – בִּשְׁלֹשָׁה, בִּשְׁלֹשׁ קוּפּוֹת וּבִשְׁלֹשׁ מַגָּלוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חוֹל – בִּשְׁלֹשׁ קוּפּוֹת וּבִשְׁלֹשׁ מַגָּלוֹת.

מִי לָא קָאָמַר רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים הָתָם, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר – לָא טָרְחִינַן, הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר – לָא טָרְחִינַן.

מַמַּאי? דִּלְמָא עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָכָא, אֶלָּא דְּלֵיכָּא פַּרְסוֹמֵי מִילְתָא, אֲבָל הָתָם, דְּאִיכָּא פַּרְסוֹמֵי מִילְתָא – אֵימָא כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אִי נָמֵי, עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים הָתָם, דְּאִי בְּחַד אִי בִּשְׁלֹשָׁה – צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ מִיתְּעֲבִיד כְּהִלְכָתוֹ, אֲבָל הָכָא, דְּלָא אִיתְּעֲבִיד כְּהִלְכָתוֹ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ – אֵימָא כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אֶלָּא אָמַר רַב אָשֵׁי: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי יוֹסֵי אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, דִּתְנַן: בֵּין שֶׁנִּרְאָה בַּעֲלִיל וּבֵין שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּעֲלִיל – מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם נִרְאָה בַּעֲלִיל – אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת.

מִי לָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָתָם, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר – לָא טָרְחִינַן, הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר – לָא טָרְחִינַן.

מַמַּאי? דִּלְמָא עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָכָא, אֶלָּא דְּלֵיכָּא נִמְצֵאתָ אַתָּה מַכְשִׁילָן לֶעָתִיד לָבֹא, אֲבָל הָתָם, דְּנִמְצֵאתָ אַתָּה מַכְשִׁילָן לֶעָתִיד לָבֹא, אֵימָא כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אִי נָמֵי, עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָתָם, אֶלָּא דְּלֵיכָּא צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ, וְלֹא נִיתְּנָה שַׁבָּת לִדָּחוֹת, אֲבָל הָכָא, דְּאִיכָּא צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ, וְנִיתְּנָה שַׁבָּת לִדָּחוֹת – אֵימָא כְּרַבָּנַן סְבִירָא לֵיהּ.

אִיתְּמַר: שְׁחַט שְׁתֵּי חַטָּאוֹת שֶׁל צִיבּוּר, וְאֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא אַחַת. אָמַר רַבָּה, וְאִיתֵּימָא רַבִּי אַמִּי: חַיָּיב עַל הַשְּׁנִיָּה, וּפָטוּר עַל הָרִאשׁוֹנָה. וַאֲפִילּוּ נִתְכַּפֵּר לוֹ בַּשְּׁנִיָּה, וַאֲפִילּוּ נִמְצֵאת רִאשׁוֹנָה כְּחוּשָׁה.

וּמִי אָמַר רַבָּה הָכִי? וְהָא אָמַר רַבָּה: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חַטָּאוֹת, אַחַת שְׁמֵינָה וְאַחַת כְּחוּשָׁה – שָׁחַט שְׁמֵינָה וְאַחַר כָּךְ שָׁחַט כְּחוּשָׁה – חַיָּיב, כְּחוּשָׁה וְאַחַר כָּךְ שְׁמֵינָה – פָּטוּר, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאוֹמְרִים לוֹ: הָבֵא שְׁמֵינָה לְכַתְּחִלָּה וּשְׁחוֹט!

אִיבָּעֵית אֵימָא: סְמִי כְּחוּשָׁה מִקַּמָּייְתָא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הָהִיא – רַבִּי אַמֵּי אַמְרָה.

אֲמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: נִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה כְּחוּשָׁה בִּבְנֵי מֵעַיִן, מַהוּ? בָּתַר מַחְשַׁבְתּוֹ אָזְלִינַן, וְגַבְרָא לְאִיסּוּרָא קָא מִיכַּוֵּין, אוֹ דִלְמָא בָּתַר מַעֲשָׂיו אָזְלִינַן?

אֲמַר לֵיהּ: לָאו הַיְינוּ דְּרַבָּה וְרָבָא? דְּאִיתְּמַר: שָׁמַע שֶׁטָּבַע תִּינוֹק בַּיָּם, וּפָרַשׂ מְצוּדָּה לְהַעֲלוֹת דָּגִים וְהֶעֱלָה דָּגִים – חַיָּיב. לְהַעֲלוֹת דָּגִים, וְהֶעֱלָה דָּגִים וְתִינוֹק – רָבָא אָמַר: חַיָּיב, וְרַבָּה אָמַר: פָּטוּר.

וְעַד כָּאן רַבָּה לָא קָא פָּטַר אֶלָּא כֵּיוָן דְּשָׁמַע, אָמְרִינַן נָמֵי דַּעְתֵּיהּ אַתִּינּוֹק, אֲבָל לֹא שָׁמַע – לָא.

וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר לֵיהּ: הַיְינוּ פְּלוּגְתַּייְהוּ דְּרַבָּה וְרָבָא, דְּאִיתְּמַר: שָׁמַע שֶׁטָּבַע תִּינוֹק בַּיָּם, וּפָרַשׂ מְצוּדָּה לְהַעֲלוֹת דָּגִים וְהֶעֱלָה דָּגִים – חַיָּיב, לְהַעֲלוֹת דָּגִים וְהֶעֱלָה תִּינוֹק וְדָגִים – רַבָּה אָמַר: פָּטוּר, וְרָבָא אָמַר: חַיָּיב. רַבָּה אָמַר פָּטוּר – זִיל בָּתַר מַעֲשָׂיו, וְרָבָא אָמַר חַיָּיב – זִיל בָּתַר מַחְשַׁבְתּוֹ.

אָמַר רַבָּה: חוֹלֶה שֶׁאָמְדוּהוּ לִגְרוֹגֶרֶת אַחַת, וְרָצוּ עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם וְהֵבִיאוּ עֲשָׂרָה גְּרוֹגְרוֹת בְּבַת אַחַת – פְּטוּרִין, אֲפִילּוּ בְּזֶה אַחַר זֶה, אֲפִילּוּ קָדַם וְהִבְרִיא בָּרִאשׁוֹנָה.

בָּעֵי רָבָא: חוֹלֶה שֶׁאָמְדוּהוּ לִשְׁתֵּי גְּרוֹגְרוֹת, וְיֵשׁ שְׁתֵּי גְּרוֹגְרוֹת בִּשְׁתֵּי עוּקְצִין, וְשָׁלֹשׁ בְּעוּקָּץ אַחַת – הֵי מִינַּייהוּ מַיְיתִינַן? שְׁתַּיִם מַיְיתִינַן, דְּחָזוּ לֵיהּ, אוֹ דִלְמָא שָׁלֹשׁ מַיְיתִינַן, דְּקָא מְמַעֲטָא קְצִירָה?

פְּשִׁיטָא, שָׁלֹשׁ מַיְיתִינַן,

דף סד:

דְּעַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הָתָם, אֶלָּא דְּכִי מְמַעֵט בַּאֲכִילָה קָא מְמַעֵט קְצִירָה, אֲבָל הָכָא דְּכִי קָא מְמַעֵט בַּאֲכִילָה קָא מַפְשָׁא קְצִירָה, וַדַּאי שָׁלֹשׁ מַיְיתִינַן.

מַתְנִי' מִצְוַת הָעוֹמֶר לְהָבִיא מִן הַקָּרוֹב, לֹא בִּיכֵּר הַקָּרוֹב לִירוּשָׁלַיִם – מְבִיאִין אוֹתוֹ מִכָּל מָקוֹם. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּא הָעוֹמֶר מִגַּגּוֹת צְרִיפִין, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִבִּקְעַת עֵין סוֹכֵר.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא? אִיבָּעֵית אֵימָא מִשּׁוּם "כַּרְמֶל".

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, מִשּׁוּם דְּאֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת.

מַעֲשֶׂה שֶׁבָּא [הָעוֹמֶר] מִגְּגוֹת צְרִיפִין. תָּנוּ רַבָּנָן: כְּשֶׁצָּרוּ מַלְכֵי בֵּית חַשְׁמוֹנַאי זֶה עַל זֶה, וְהָיָה הוּרְקָנוֹס מִבַּחוּץ וְאַרִיסְטוֹבּוּלוּס מִבִּפְנִים, בְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיוּ מְשַׁלְשְׁלִין לָהֶן דִּינָרִין בְּקוּפָּה וּמַעֲלִין לָהֶן תְּמִידִין.

הָיָה שָׁם זָקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מַכִּיר בְּחָכְמַת יְוָונִית, לָעַז לָהֶם בְּחָכְמַת יְוָונִית, אָמַר לָהֶן: כָּל זְמַן שֶׁעֲסוּקִין בַּעֲבוֹדָה אֵין נִמְסָרִין בְּיֶדְכֶם. לְמָחָר שִׁלְּשְׁלוּ לָהֶן דִּינָרִין בְּקוּפָּה, וְהֶעֱלוּ לָהֶן חֲזִיר. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַחֲצִי חוֹמָה, נָעַץ צִפָּרְנָיו בַּחוֹמָה, וְנִזְדַּעְזְעָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מֵאוֹת פַּרְסָה עַל אַרְבַּע מֵאוֹת פַּרְסָה.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ: אָרוּר שֶׁיְּגַדֵּל חֲזִיר, וְאָרוּר שֶׁיְּלַמֵּד בְּנוֹ חָכְמַת יְוָונִית. וְעַל אוֹתָהּ שָׁעָה שָׁנִינוּ: מַעֲשֶׂה שֶׁבָּא עוֹמֶר מִגְּגוֹת צְרִיפִין, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִבְּקִעַת עֵין סוֹכֵר.

כִּי מָטָא עוֹמֶר, לָא הֲווֹ יָדְעִי מַהֵיכָא אַיְיתִי עוֹמֶר. אֲמַר לְהוּ מָרְדֳּכַי, אֲתָא הָהוּא חַרְשָׁא, אוֹתֵיב חֲדָא יְדָא אַאִיגָּרָא וַחֲדָא יְדֵיהּ אַצְרִיפָא. אֲמַר לְהוּ מָרְדֳּכַי: מִי אִיכָּא דּוּכְתָּא דִּשְׁמֵהּ "גַּגּוֹת צְרִיפִין" אוֹ "צְרִיפִין גַּגּוֹת"? בְּדַקוּ וְאַשְׁכְּחוּהָ.

כִּי בָּעֵי לְאֵתוֹיֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, לָא הֲווֹ יָדְעִי מַהֵיכָא לְאֵתוֹיֵי, אֲכַרוּז. אֲתָא הָהוּא גַּבְרָא חַרְשָׁא, אוֹתֵיב יְדֵיהּ אַעֵינֵיהּ וַחֲדָא יְדָא אַסִּיכְרָא. אֲמַר לְהוּ מָרְדֳּכַי: וּמִי אִיכָּא דּוּכְתָּא דִּשְׁמֵהּ "עֵין סוֹכֵר" אוֹ "סוֹכֵר עַיִן"? בְּדַקוּ וְאַשְׁכַּחוּ.

הָנְהוּ שָׁלֹשׁ נָשִׁים דְּאַיְיתוּ שָׁלֹשׁ קִינִּין, חֲדָא אָמְרָה: "לְזִיבָתִי", וַחֲדָא אָמְרָה: "לְיַמָּתִי", וַחֲדָא אָמְרָה: "לְעוֹנָתִי".

סְבוּר מִינָּה "זִיבָתִי" – זָבָה מַמָּשׁ, "לְיַמָּתִי" – לְיַמָּתִי מַמָּשׁ, "לְעוֹנָתִי" – לְעוֹנָתָהּ, דְּכוּלְּהוּ חֲדָא חַטָּאת וַחֲדָא עוֹלָה.

אֲמַר לְהוּ מָרְדֳּכַי: שָׁמָא בְּזוֹב סִיכְנָה, שָׁמָא בַּיָּם סִיכְנָה, שָׁמָא בְּעֵינָהּ סִיכְנָה, דְּכוּלְּהוּ עוֹלוֹת נִינְהוּ. בְּדוֹק וְאַשְׁכַּח.

דף סה.

וְהַיְינוּ דְּתָנֵן: פְּתַחְיָה עַל הַקִּינִּין זֶה מָרְדֳּכַי, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ פְּתַחְיָה – שֶׁפּוֹתֵחַ דְּבָרִים וְדוֹרְשָׁן, וְיוֹדֵעַ בְּשִׁבְעִים לָשׁוֹן.

כּוּלְּהוּ סַנְהֶדְרִין נָמֵי יָדְעִי שִׁבְעִים לָשׁוֹן! דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מוֹשִׁיבִים בַּסַּנְהֶדְרִין אֶלָּא בַּעֲלֵי חָכְמָה, בַּעֲלֵי מַרְאֶה, בַּעֲלֵי קוֹמָה, בַּעֲלֵי זְקָנָה, בַּעֲלֵי כְּשָׁפִים, וְיוֹדְעִים שִׁבְעִים לָשׁוֹן, שֶׁלֹּא תְּהֵא סַנְהֶדְרִין שׁוֹמַעַת מִפִּי הַתּוּרְגְּמָן.

אֶלָּא, דַּהֲוָה בָּיֵיל לִישָּׁנֵי וְדָרֵישׁ, וְהַיְינוּ דִּכְתִיב בְּמָרְדֳּכַי "בִּלְשָׁן".

מַתְנִי׳ כֵּיצַד הֵן עוֹשִׂין שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְעוֹשִׂין אוֹתָן כְּרִיכוֹת בְּמָחוּבָּר לְקַרְקַע, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נוֹחַ לִקְצוֹר. כָּל הָעֲיָירוֹת הַסְּמוּכוֹת לְשָׁם מִתְכַּנְּסוֹת לְשָׁם, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נִקְצָר בְּעֵסֶק גָּדוֹל.

כֵּיוָן שֶׁהֶחְשִׁיכָה, אוֹמֵר לָהֶן: "בָּא הַשֶּׁמֶשׁ?" אוֹמֵר: "הֵין". "בָּא הַשֶּׁמֶשׁ?" אוֹמֵר: "הֵין". "מַגָּל זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין". "מַגָּל זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין". "קוּפָּה זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין". "קוּפָּה זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין".

בַּשַּׁבָּת, אוֹמֵר לָהֶן: "שַׁבָּת זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין". "שַׁבָּת זוֹ?" אוֹמֵר: "הֵין". "אֶקְצוֹר?" וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ: "קְצוֹר". "אֶקְצוֹר?" וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ: "קְצוֹר".

שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, וְהֵן אוֹמְרִים לוֹ: הֵין, הֵין, הֵין. כָּל כָּךְ לָמָּה לִי? מִפְּנֵי הַבַּיְיתוֹסִים, שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: אֵין קְצִירַת הָעוֹמֶר בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב.

גְּמָ׳ תְּנוּ רַבָּנַן: אֵלּוּ יוֹמִיָּא דִּלָּא לְהִתְעַנָּאָה בְּהוֹן, וּמִקְצָתְהוֹן דִּלָּא לְמִסְפַּד בְּהוֹן. מֵרֵישׁ יַרְחָא דְּנִיסָן עַד תְּמָנְיָא בֵּיהּ – אִיתּוֹקֵם תְּמִידָא דִּלָּא לְמִסְפַּד, וּמִתְמָנְיָא בֵּיהּ וְעַד סוֹף מוֹעֲדָא – אִיתּוֹתַב חַגָּא דְּשָׁבוּעַיָּא דִּלָּא לְמִסְפַּד.

מֵרֵישׁ יַרְחָא דְּנִיסָן וְעַד תְּמָנְיָא בֵּיהּ אִיתּוֹקֵם תְּמִידָא, דִּלָּא לְמִסְפַּד – שֶׁהָיוּ צַדּוּקִים אוֹמְרִים: יָחִיד מִתְנַדֵּב וּמֵבִיא תָּמִיד. מַאי דְּרוּשׁ? "אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם".

מַאי אַהֲדְרוּ? "אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי תִּשְׁמְרוּ", שֶׁיְּהוּ כּוּלָּן בָּאִין מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה.

מִתְמָנְיָא בֵּיהּ, וְעַד סוֹף מוֹעֲדָא, אִיתּוֹתַב חַגָּא דְּשָׁבוּעַיָּא, דִּלָּא לְמִסְפַּד, שֶׁהָיוּ בַּייְתוֹסִין אוֹמְרִים: עֲצֶרֶת אַחַר הַשַּׁבָּת.

נִיטְפַּל לָהֶם רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְאָמַר לָהֶם: שׁוֹטִים, מִנַּיִן לָכֶם? וְלֹא הָיָה אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה מְשִׁיבוֹ, חוּץ מִזָּקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מְפַטְפֵּט כְּנֶגְדּוֹ, וְאָמַר: מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁעֲצֶרֶת יוֹם אֶחָד הוּא, עָמַד וְתִקְּנָהּ אַחַר שַׁבָּת כְּדֵי שֶׁיְּהוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַנְּגִין שְׁנֵי יָמִים. קָרָא עָלָיו מִקְרָא זֶה: "אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחוֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר".

דף סה:

וְאִם מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה, לָמָּה אֵיחֲרָן בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה? אָמַר לוֹ: רַבִּי, בְּכָךְ אַתָּה פּוֹטְרָנִי? אָמַר לוֹ: שׁוֹטֶה! וְלֹא תְּהֵא תּוֹרָה שְׁלֵמָה שֶׁלָּנוּ כְּשִׁיחָה בְּטֵילָה שֶׁלָּכֶם!

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה".

הָא כֵּיצַד? כָּאן – בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, כָּאן – בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּאֶמְצַע שַׁבָּת.

(שֶׁל רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: סוֹפֵר, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מוֹנֶה, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מְעַמֵּר, רַבִּי יְהוּדָה: לְמַטָּה – סִימָן.)

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "תִּסְפָּר לָךְ", סְפִירָה תְּלוּיָה בְּבֵית דִּין, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְחַדֵּשׁ. "מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת" – מָחֳרַת יוֹם טוֹב, יָצָאת שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית שֶׁסְּפִירָתָהּ בְּכָל אָדָם.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אָמְרָה תּוֹרָה מִנֵּה יָמִים וְקַדֵּשׁ חֹדֶשׁ, מִנֵּה יָמִים וְקַדֵּשׁ עֲצֶרֶת. מָה חֹדֶשׁ סָמוּךְ לְבִיאָתוֹ נִיכָּר, אַף עֲצֶרֶת סָמוּךְ לְבִיאָתָהּ נִיכֶּרֶת.

וְאִם תֹּאמַר: עֲצֶרֶת לְעוֹלָם אַחַר הַשַּׁבָּת, הֵיאַךְ תְּהֵא נִיכֶּרֶת מִשֶּׁלְפָנֶיהָ?

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אָמְרָה תּוֹרָה הָבֵא עוֹמֶר בַּפֶּסַח, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בָּעֲצֶרֶת. מָה לְהַלָּן – רֶגֶל וּתְחִלַּת רֶגֶל, אַף כָּאן – רֶגֶל וּתְחִלַּת רֶגֶל.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: נֶאֱמַר "שַׁבָּת" לְמַעְלָה, וְנֶאֱמַר "שַׁבָּת" לְמַטָּה. מָה לְהַלָּן – רֶגֶל, וּתְחִלַּת רֶגֶל סָמוּךְ לָהּ, אַף כָּאן – רֶגֶל, וּתְחִלַּת רֶגֶל סָמוּךְ לָהּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם", שֶׁתְּהֵא סְפִירָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

"מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת" – מִמָּחֳרַת יוֹם טוֹב, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְמָחֳרַת שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית? רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר "תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", כָּל סְפִירוֹת שֶׁאַתָּה סוֹפֵר לֹא יְהוּ אֶלָּא חֲמִשִּׁים יוֹם.

וְאִם תֹּאמַר מִמָּחֳרַת שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, פְּעָמִים שֶׁאַתָּה מוֹצֵא חֲמִשִּׁים וְאֶחָד, וּפְעָמִים שֶׁאַתָּה מוֹצֵא חֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם, חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה, חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה, חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה, חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ,

דף סו.

הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "תִּסְפָּר לָךְ", סְפִירָה תְּלוּיָה בְּבֵית דִּין, יָצָתָה שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית שֶׁסְּפִירָתָהּ בְּכָל אָדָם.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: "מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת" – מִמָּחֳרַת יוֹם טוֹב. אַתָּה אוֹמֵר מִמָּחֳרַת יוֹם טוֹב, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִמָּחֳרַת שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית? אָמְרוּ: וְכִי נֶאֱמַר "מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הַפֶּסַח"? וַהֲלֹא לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא "מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת", דְּכָל הַשָּׁנָה כּוּלָּהּ מְלֵאָה שַׁבָּתוֹת, צֵא וּבְדוֹק אֵיזוֹ שַׁבָּת.

וְעוֹד, נֶאֱמְרָה "שַׁבָּת" לְמַטָּה, וְנֶאֱמְרָה "שַׁבָּת" לְמַעְלָה. מָה לְהַלָּן – רֶגֶל וּתְחִילַּת רֶגֶל, אַף כָּאן – רֶגֶל וּתְחִילַּת רֶגֶל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: ״שִׁשָּׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת״, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: ״שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ״. הָא כֵּיצַד? מַצָּה שֶׁאִי אַתָּה יָכוֹל לְאוֹכְלָהּ שִׁבְעָה מִן הֶחָדָשׁ – אַתָּה יָכוֹל לְאוֹכְלָהּ שִׁשָּׁה מִן הֶחָדָשׁ.

״מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם ... תִּסְפְּרוּ״ – יָכוֹל יִקָּצוֹר וְיָבִיא, וְאֵימָתַי שֶׁיִּרְצֶה יִסְפּוֹר?

תַּלְמוּד לוֹמַר: ״מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר״. אִי ״מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ תָּחֵל לִסְפּוֹר״ – יָכוֹל יִקָּצוֹר וְיִסְפּוֹר, וְאֵימָתַי שֶׁיִּרְצֶה יָבִיא? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם״.

אִי ״מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם״ – יָכוֹל יִקָּצוֹר וְיִסְפּוֹר וְיָבִיא בַּיּוֹם? תַּלְמוּד לוֹמַר ״שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה״. אֵימָתַי אַתָּה מוֹצֵא שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת? בִּזְמַן שֶׁאַתָּה מַתְחִיל לִימְנוֹת מִבָּעֳרֶב.

יָכוֹל יִקָּצוֹר וְיָבִיא וְיִסְפּוֹר בַּלַּיְלָה? תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם״, הָא כֵּיצַד? קְצִירָה וּסְפִירָה בַּלַּיְלָה, וְהֲבָאָה בַּיּוֹם.

אָמַר רָבָא: כּוּלְּהוּ אִית לְהוּ פִּירְכָא, בַּר מִתַּרְתֵּי תַּנָּאֵי בָּתְרָאֵי, בֵּין בְּמַתְנִיתָא קַמַּיְיתָא בֵּין בְּמַתְנִיתָא בָּתְרָיְיתָא, דְּלֵית לְהוּ פִּירְכָא.

אִי מִדְּרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, דִּלְמָא כִּדְאַבָּיֵי, דְּאָמַר אַבָּיֵי: מִצְוָה לְמִימְנֵי יוֹמֵי, וּמִצְוָה לְמִימְנֵי שָׁבוּעֵי.

אִי מִדְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִמַּאי דְּבְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן קָאֵי? דִּלְמָא בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן קָאֵי!

דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא – לֵית לְהוּ פִּירְכָא.

אִי מִדְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, הָווּ אֲמֵינָא: דִּלְמָא חַמְשִׁין לְבַר מֵהָנֵי שִׁיתָּא.

אִי מִדְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא – מִמַּאי דְּבְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן קָאֵי? דִּלְמָא בְּיוֹם טוֹב אַחֲרוֹן קָאֵי!

רַבִּי יוֹסֵי נָמֵי חָזֵי לֵיהּ פִּירְכָא, וְהַיְינוּ דְּקָאָמַר ״וְעוֹד״.

גּוּפָא, אָמַר אַבָּיֵי: מִצְוָה לְמִימְנֵי יוֹמֵי, וּמִצְוָה לְמִימְנֵי שָׁבוּעֵי. רַבָּנַן דְּבֵי רַב אָשֵׁי מָנוּ יוֹמֵי וּמָנוּ שָׁבוּעֵי, אַמַּיְמָר מָנֵי יוֹמֵי וְלָא מָנֵי שָׁבוּעֵי, אָמַר: זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ הוּא.

מַתְנִי' קְצָרוּהוּ וּנְתָנוּהוּ בְּקוּפּוֹת, הֲבִיאוּהוּ לָעֲזָרָה, וְהָיוּ מְהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאוּר, כְּדֵי לְקַיֵּים בּוֹ מִצְוַת קָלִי, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּקָנִים וּבְקוֹלְחוֹת חוֹבְטִין אוֹתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְמַעֵךְ.

נְתָנוּהוּ לְאַבּוּב, וְאַבּוּב הָיָה מְנוּקָב, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הָאוּר שׁוֹלֵט בְּכוּלּוֹ. שְׁטָחוּהוּ בָּעֲזָרָה, וְהֵרִיחַ מְנַשֶּׁבֶת בּוֹ. נְתָנוּהוּ לְרֵיחַיִם שֶׁל גְּרוֹסוֹת, וְהוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ עִשָּׂרוֹן, שֶׁהוּא מְנוּפָּה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָה, וְהַשְּׁאָר נִפְדֶּה וְנֶאֱכָל לְכָל אָדָם, וְחַיָּיב בַּחַלָּה, וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר. רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב בַּחַלָּה וּבַמַּעֲשְׂרוֹת.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: ״אָבִיב״ – זֶה אָבִיב, ״קָלוּי בָּאֵשׁ״ – מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאֵשׁ כְּדֵי לְקַיֵּים בּוֹ מִצְוַת קָלִי, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:

דף סו:

אֵין אוּר לְשׁוֹן קָלִי אֶלָּא דָּבָר אַחֵר (הָא כֵּיצַד וְכוּ׳), אֵין לְשׁוֹן קָלִי אֶלָּא דָּבָר (אַחֵר) קָלִיל. הָא כֵּיצַד? אַבּוּב שֶׁל קָלְיוֹת הָיָה שָׁם, וְהָיָה מְנוּקָב כִּכְבָרָה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הָאוּר שׁוֹלֶטֶת בְּכוּלּוֹ. ״אָבִיב קָלוּי ... גֶּרֶשׂ״, אֵינִי יוֹדֵעַ אִם ״אָבִיב קָלוּי״ אִם ״גֶּרֶשׂ קָלוּי״, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״בָּאֵשׁ״ – הִפְסִיק הָעִנְיָן.

״כַּרְמֶל״ – רַךְ וּמָל, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: ״וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שָׁלִשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים וְעֶשְׂרִים לֶחֶם שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל בְּצִקְלֹנוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ״, בָּא וְיָצָק לָנוּ וְאָכַלְנוּ, וְנָוֶה הָיָה.

וְאוֹמֵר: ״נִתְעַלְּסָה בָּאֲהָבִים״, נִשָּׂא וְנִתֵּן, וְנַעֲלֶה, וְנִשְׂמַח וְנִתְחַשֵּׂא בָּאֲהָבִים.

וְאוֹמֵר: ״כְּנַף רְנָנִים נֶעֱלָסָה״, נוֹשֵׂא, עוֹלֶה, וְנִתְחַשֵּׂא.

וְאוֹמֵר: ״כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנֶגְדִּי״ – יֵרֵאתָה, רָאֲתָה, נָטְתָה.

דִּבֵּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא: ״כַּרְמֶל״ – כַּר מָלֵא.

וְרַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב בַּחַלָּה וּבַמַּעַשְׂרוֹת. אָמַר רַב כָּהֲנָא: אוֹמֵר הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא: מֵירוּחַ הֶקְדֵּשׁ אֵינוֹ פּוֹטֵר.

מֵתִיב רַב שֵׁשֶׁת: מוֹתַר שָׁלֹשׁ סְאִין הַלָּלוּ, מָה הָיוּ עוֹשִׁין בּוֹ? נִפְדֶּה וְנֶאֱכָל לְכָל אָדָם, וְחַיָּיב בַּחַלָּה, וּפָטוּר מִן הַמַּעַשְׂרוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב בַּחַלָּה וּבַמַּעַשְׂרוֹת. אָמְרוּ לוֹ: פּוֹדֶה מִיַּד גְּזָבָר יוֹכִיחַ, שֶׁחַיָּיב בַּחַלָּה וּפָטוּר מִן הַמַּעַשְׂרוֹת.

וְאִם אִיתָא דְּמֵירוּחַ הֶקְדֵּשׁ אֵינוֹ פּוֹטֵר, מַאי קָאָמְרִי לֵיהּ? הֵיא הֵיא!

וְעוֹד אֵיתֵיבֵיהּ רַב כָּהֲנָא בַּר תַּחְלִיפָא לְרַב כָּהֲנָא (בַּר מַתְּנָיָה): רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּיב בַּחַלָּה וּבַמַּעַשְׂרוֹת, לְפִי שֶׁלֹּא נִיתְּנוּ מָעוֹת אֶלָּא לְצוֹרֶךְ לָהֶן.

אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא בְּפִיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁלֹּא נִיתְּנוּ מָעוֹת אֶלָּא לְצוֹרֶךְ לָהֶן.

אָמַר רָבָא: פְּשִׁיטָא לִי דְּמֵירוּחַ הֶקְדֵּשׁ פּוֹטֵר, וַאֲפִילּוּ רַבִּי עֲקִיבָא לָא קָא מְחַיֵּיב הָתָם אֶלָּא שֶׁלֹּא נִיתְּנוּ מָעוֹת אֶלָּא לְצוֹרֶךְ לָהֶן, אֲבָל מֵירוּחַ הֶקְדֵּשׁ בְּעָלְמָא פּוֹטֵר.

מֵירוּחַ הַגּוֹי הֲנָאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: תּוֹרְמִין מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשֶּׁל גּוֹיִם עַל שֶׁל גּוֹיִם, וּמִשֶּׁל כּוּתִיִּים עַל שֶׁל כּוּתִיִּים, וּמִשֶּׁל כֹּל עַל שֶׁל כֹּל, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: תּוֹרְמִין מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשֶּׁל גּוֹיִם עַל שֶׁל כּוּתִיִּים, וּמִשֶּׁל כּוּתִיִּים עַל שֶׁל גּוֹיִם, אֲבָל לֹא מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל גּוֹיִם וְשֶׁל כּוּתִיִּים, וְלֹא מִשֶּׁל גּוֹיִם וְשֶׁל כּוּתִיִּים עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דף סז.

גִּלְגּוּל הֶקְדֵּשׁ פּוֹטֵר, דִּתְנַן: הִקְדִּישָׁהּ עִיסָּתָהּ עַד שֶׁלֹּא גִּלְגְּלָה וּפְדָאַתָּה – חַיֶּיבֶת, מִשֶּׁגִּלְגְּלָה וּפְדָאַתָּה – חַיֶּיבֶת, הִקְדִּישָׁהּ עַד שֶׁלֹּא גִּלְגְּלָה, וְגִלְגְּלָהּ הַגִּזְבָּר וְאַחַר כָּךְ פְּדָאַתָּה – פְּטוּרָה, שֶׁבְּשָׁעַת חוֹבָתָהּ הָיְתָה פְּטוּרָה.

בָּעֵי רָבָא: גִּלְגּוּל גּוֹי מַאי? מִיתְנָא תְּנַן: גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וְהָיְתָה לוֹ עִיסָּה, נַעֲשֵׂית עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר – פָּטוּר, מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר – חַיָּיב, סָפֵק – חַיָּיב.

הָא מַאן קָתָנֵי לַהּ? דְּבְרֵי הַכֹּל הִיא, וַאֲפִילּוּ רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה דְּקָמְחַיְּיבִי הָתָם – פְּטָרֵי הָכָא.

הָתָם הוּא, דְכִתְיב "דְּגָנְךָ", "דְּגָנְךָ" יַתִּירָא.

הָוֵי מִיעוּט אַחַר מִיעוּט, וְאֵין מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אֶלָּא לְרַבּוֹת, אֲפִילּוּ גּוֹי.

אֲבָל הָכָא, תְּרֵי זִימְנֵי "עֲרִסֹתֵיכֶם" כְּתִיב, חַד "עֲרִסֹתֵיכֶם" כְּדֵי עִיסָּתְכֶם, וְחַד "עֲרִסֹתֵיכֶם" וְלֹא עִיסַּת גּוֹיִם וְלֹא עִיסַּת הֶקְדֵּשׁ.

אוֹ דִלְמָא רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן קָתָנֵי לַהּ, דְּקָא פָּטְרִי, אֲבָל רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה גָּמְרִי "רֵאשִׁית" "רֵאשִׁית" מֵהָתָם.

אָמַר רָבָא: יְהֵא רַעֲוָא דְּאֶחְזֵיהּ בְּחֵילְמָא. הֲדַר אָמַר רָבָא: מַאן דְּאָמַר מֵירוּחַ הַגּוֹי פּוֹטֵר – גִּלְגּוּל הַגּוֹי פּוֹטֵר, מַאן דְּאָמַר מֵירוּחַ הַגּוֹי אֵינוֹ פּוֹטֵר – גִּלְגּוּל הַגּוֹי אֵינוֹ פּוֹטֵר.

אֵיתִיבֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: גּוֹי שֶׁהִפְרִישׁ פֶּטֶר חֲמוֹר וְחַלָּה, מוֹדִיעִים אוֹתוֹ שֶׁהוּא פָּטוּר, וְחַלָּתוֹ נֶאֱכֶלֶת לְזָרִים, וּפֶטֶר חֲמוֹר גּוֹזֵז וְעוֹבֵד בּוֹ.

הָא תְּרוּמָתוֹ אֲסוּרָה, וְהָא הַאי תַּנָּא דְּאָמַר: מֵירוּחַ הַגּוֹי אֵינוֹ פּוֹטֵר, וְגִלְגּוּל גּוֹי פּוֹטֵר.

וְעוֹד אֵיתִיבֵיהּ רָבִינָא לְרָבָא: חַלַּת גּוֹי בָּאָרֶץ, וּתְרוּמָתוֹ בְּחוּצָה לָאָרֶץ – מוֹדִיעִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא פָּטוּר, חַלָּתוֹ נֶאֱכֶלֶת לְזָרִים, וּתְרוּמָתוֹ אֵינָהּ מְדַמַּעַת. הָא תְּרוּמָתוֹ בָּאָרֶץ – אֲסוּרָה וּמְדַמַּעַת. וְהָא הַאי תַּנָּא דְּאָמַר: מֵירוּחַ הַגּוֹי אֵינוֹ פּוֹטֵר, גִּלְגּוּל הַגּוֹי פּוֹטֵר!

מִדְּרַבָּנַן, גְּזֵירָה מִשּׁוּם בַּעֲלֵי כִיסִּים.

דף סז:

אִי הָכִי, אֲפִילּוּ חָלָה נָמֵי? אֶפְשָׁר דְּאָפֵי לַהּ פָּחוֹת מֵחֲמִשֶּׁת רְבָעִים קֶמַח, וְעוֹד.

תְּרוּמָה נָמֵי, אֶפְשָׁר דְּעָבֵיד לַהּ כִּדְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא? דְּאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: מַעֲרִים אָדָם עַל תְּבוּאָתוֹ וּמַכְנִיסָהּ בַּמּוֹץ שֶׁלָּהּ, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא בְּהֶמְתּוֹ אוֹכֶלֶת וּפְטוּרָה מִן הַמַּעֲשֵׂר. אִי נָמֵי, דְּעַיֵּיל לַהּ דֶּרֶךְ גַּגּוֹת וְדֶרֶךְ קַרְפִּיפוֹת?

הָתָם בְּפַרְהֶסְיָא, זִילָא בֵּיהּ מִילְתָא; הָכָא בְּצִינְעָא, לָא זִילָא בֵּיהּ מִילְתָא.

מַתְנִי׳ בָּא לוֹ לֶעְשָׂרוֹן, נָתַן עָלָיו שַׁמְנוֹ וּלְבוֹנָתוֹ, יָצַק וּבָלַל, הֵנִיף וְהִגִּישׁ, קָמַץ וְהִקְטִיר, וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים.
מִשֶּׁקָּרַב הָעוֹמֶר, יוֹצְאִין וּמוֹצְאִין שׁוּק יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא מָלֵא קֶמַח קָלִי, שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן חֲכָמִים – דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּרָצוֹן חֲכָמִים הָיוּ עוֹשִׂין.
גְּמָ׳ וְלָא גָּזַר רַבִּי יְהוּדָה דִּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל מִינֵּיהּ?
וּרְמִינְהוּ: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹדְקִין אוֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר, וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר שַׁחֲרִית, וּבְשִׁעַת הַבִּיעוּר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא בָּדַק כּוּ׳.
אָמַר רַבָּה: שָׁאנֵי חָדָשׁ,

דף סח.

מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא הִיתַּרְתָּה לוֹ אֶלָּא עַל יְדֵי קִיטּוּף, זָכוּר הוּא.
אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: תִּינַח קְצִירָה, טְחִינָה וְהַרְקָדָה, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
הָא לָא קָשְׁיָא, טְחִינָה – בְּרִיחְיָא דִּידָא, הַרְקָדָה – עַל גַּבֵּי נָפָה.
בֵּית הַשְּׁלָחִין, דְּשַׁרְיָא קְצִירָה, דְּתָנַן: קוֹצְרִין בֵּית הַשְּׁלָחִין שֶׁבַּעֲמָקִים, אֲבָל לֹא גּוֹדְשִׁין – מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: חָדָשׁ – בָּדֵיל מִינֵּיהּ, חָמֵץ – לָא בָּדֵיל מִינֵּיהּ.
אָמַר רָבָא: דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה קָשְׁיָא, דְּרַבָּנַן אַדְּרַבָּנַן לָא קָשְׁיָא?
אֶלָּא אָמַר רָבָא: דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה לָא קָשְׁיָא, כִּדְשַׁנְּיָנַן. דְּרַבָּנַן אַדְּרַבָּנַן לָא קָשְׁיָא: הוּא עַצְמוֹ מְחַזֵּר עָלָיו לְשׁוֹרְפוֹ, מֵיכַל אָכֵיל מִינֵּיהּ?!
רַב אָשֵׁי אָמַר: דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה לָא קָשְׁיָא, "קֶמַח קָלִי" תְּנַן.
וְהָא דְּרַב אָשֵׁי בְּרוּתָא הִיא, תִּינַח מִקָּלִי וְאֵילָךְ, עַד קָלִי מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
וְכִי תֵּימָא, הָכָא נָמֵי עַל יְדֵי קִיטּוּף, וְכִדְרַבָּה, בֵּית הַשְּׁלָחִין דְּשַׁרְיָא קְצִירָה מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? אֶלָּא, הָא דְּרַב אָשֵׁי בְּרוּתָא הִיא.
מַתְנִי׳ מִשֶּׁקָּרַב הָעוֹמֶר הוּתַּר חָדָשׁ מִיָּד, הָרְחוֹקִים מוּתָּרִין מֵחֲצוֹת הַיּוֹם וּלְהַלָּן. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֶף כּוּלּוֹ אָסוּר.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא מִן הַתּוֹרָה הוּא אָסוּר, שֶׁנֶּאֱמַר "עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה", מִפְּנֵי מָה הָרְחוֹקִים מוּתָּרִין מֵחֲצוֹת הַיּוֹם וּלְהַלָּן? מִפְּנֵי שֶׁהֵן יוֹדְעִין שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַצְּלִין בּוֹ.
גְּמָ׳ רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים – עוֹמֶר מַתִּיר, בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים – הֵאִיר מִזְרָח מַתִּיר.

מַאי טַעְמָא? תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבִי: כְּתִיב "עַד יוֹם הֲבִיאֲכֶם", וּכְתִיב "עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה". הָא כֵּיצַד?

כָּאן – בְּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, כָּאן – בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: אֲפִילּוּ בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, הֵאִיר מִזְרָח מַתִּיר. וְהָכְתִיב: "עַד הֲבִיאֲכֶם"! לְמִצְוָה.

מְשֻׁקָּרָב הָעוֹמֶר, הוּתַּר חָדָשׁ מִיָּד! לְמִצְוָה.

הָעוֹמֶר הָיָה מַתִּיר בַּמְּדִינָה, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בַּמִּקְדָּשׁ! לְמִצְוָה.

דף סח:

מְשֻׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֶף כּוּלּוֹ אָסוּר. מַאי טַעְמָא? מְהֵרָה יִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְיֹאמְרוּ: אֶשְׁתַּקַד מִי לֹא אָכַלְנוּ בְּהֵאִיר מִזְרָח? הַשְׁתָּא נָמֵי נֵיכוֹל! וְלָא יָדְעִי, דְּאֶשְׁתַּקַד לָא הֲוָה עוֹמֶר, הֵאִיר מִזְרָח מַתִּיר, וְהַשְׁתָּא דְּאִיכָּא עוֹמֶר – עוֹמֶר מַתִּיר.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לְמִצְוָה, מִשּׁוּם מִצְוָה לֵיקוּם וְלִיגְזוֹר?

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּשִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָה אֲמָרָהּ, דְּאָמַר: מִן הַתּוֹרָה אָסוּר, שֶׁנֶּאֱמַר: "עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה" –

עַד עִיצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם, וְקָסָבַר "עַד" וְעַד בִּכְלָל.

וּמִי סָבַר לַהּ כְּוָותֵיהּ? וְהָא מִיפְלָג פְּלִיג עֲלֵיהּ! דְּתָנַן: מְשֻׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֶף כּוּלּוֹ אָסוּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא מִן הַתּוֹרָה הוּא אָסוּר, דִּכְתִיב "עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה"!

רַבִּי יְהוּדָה הוּא דְּקָא טָעֵי, הוּא סָבַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מִדְּרַבָּנַן קָאָמַר, וְלָא הִיא, מִדְּאוֹרָיְיתָא קָאָמַר. וְהָא "הִתְקִין" קָתָנֵי? מַאי "הִתְקִין"? דָּרַשׁ וְהִתְקִין.

רַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אָכְלִי חָדָשׁ בְּאוּרְתָּא דְּשִׁיתְסַר נַגְהֵי שִׁבְסַר, קָסָבְרִי: חָדָשׁ בְּחוּצָה לָאָרֶץ דְּרַבָּנַן, וְלִסְפֵּיקָא לָא חָיְישִׁינַן.

וְרַבָּנַן דְּבֵי רַב אָשֵׁי אָכְלִי בְּצַפְרָא דְּשִׁבְסַר, קָסָבְרִי: חָדָשׁ בְּחוּצָה לָאָרֶץ דְּאוֹרָיְיתָא.

וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מִדְּרַבָּנַן קָאָמַר, וְכִי תַּקִּין לְיוֹם הֶנֶף – לִסְפֵּיקָא לָא תַּקִּין.

אָמַר רָבִינָא: אָמְרָה לִי אֵם – אֲבוּךְ לָא הֲוָה אָכֵיל חָדָשׁ אֶלָּא בְּאוּרְתָּא דְּשִׁבְסַר נַגְהֵי תְּמָנֵיסַר, דְּסָבַר לַהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְחַיֵּישׁ לִסְפֵּיקָא.

מַתְנִי' הָעוֹמֶר הָיָה מַתִּיר בַּמְּדִינָה, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּמִקְדָּשׁ. אֵין מְבִיאִין מִנְחוֹת, וּבִיכּוּרִים, וּמִנְחַת בְּהֵמָה קוֹדֶם לָעוֹמֶר, אִם הֵבִיא – פָּסוּל. קוֹדֶם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֹא יָבִיא, אִם הֵבִיא – כָּשֵׁר.

גְּמָ' יָתִיב רַבִּי טַרְפוֹן וְקָא קַשְׁיָא לֵיהּ: מָה בֵּין קוֹדֶם לָעוֹמֶר לְקוֹדֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם?
אָמַר לְפָנָיו יְהוּדָה בַּר נְחֶמְיָה: לֹא, אִם אָמַרְתָּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר, שֶׁכֵּן לֹא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ אֵצֶל הֶדְיוֹט, תֹּאמַר קוֹדֶם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁהוּתַּר מִכְּלָלוֹ אֵצֶל הֶדְיוֹט?
שָׁתַק רַבִּי טַרְפוֹן, צָהֲבוּ פָּנָיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה בֶּן נְחֶמְיָה, אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: יְהוּדָה, צָהֲבוּ פָּנֶיךָ שֶׁהֵשַׁבְתָּ אֶת זָקֵן? תְּמֵהֲנִי אִם תַּאֲרִיךְ יָמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אִלְעַאי: אוֹתוֹ הַפֶּרֶק פֵּרֵשׁ הַפֶּסַח הָיָה, כְּשֶׁעָלִיתִי לְעֶצֶרֶת שָׁאַלְתִּי אַחֲרָיו: יְהוּדָה בֶּן נְחֶמְיָה הֵיכָן הוּא? וְאָמְרוּ לִי: נִפְטַר וְהָלַךְ לוֹ.
אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: לְדִבְרֵי יְהוּדָה בֶּן נְחֶמְיָה, נְסָכִים בִּיכּוּרִים שֶׁהִקְרִיבָם קוֹדֶם לָעוֹמֶר – כְּשֵׁירִין. פְּשִׁיטָא!
מַהוּ דְּתֵימָא: הָתָם הוּא דְּהוּתַּר מִכְּלָלוֹ אֵצֶל הֶדְיוֹט, אֲבָל הָכָא דְּלֹא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ – לָא. קָא מַשְׁמַע לַן: כָּל שֶׁכֵּן הָכָא, דְּלָא אִיתְּסַר כְּלָל.
(סֵדֶר הַנָּצָא גְּלֵי פִּיל סִימָן.) בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מַהוּ שֶׁיִּתְּירוּ שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן?
הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן דְּזָרְעִינְהוּ בֵּין הָעוֹמֶר לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וַחֲלִיף עֲלַיְיהוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְעוֹמֶר.
מַאי? כְּסִדְרָן שַׁרְיֶין, שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן לָא שַׁרְיֶין? אוֹ דִלְמָא כְּשֶׁלֹּא כְּסִדְרָן נָמֵי שַׁרְיֶין.
אָמַר רַבָּה: תָּא שְׁמַע, "וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים" – בְּמִנְחַת הָעוֹמֶר הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מֵהֵיכָן בָּאָה? מִן הַשְּׁעוֹרִין. אַתָּה אוֹמֵר מִן הַשְּׁעוֹרִין, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִן הַחִיטִּין?
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נֶאֱמַר "אָבִיב" בְּמִצְרַיִם, וְנֶאֱמַר "אָבִיב" לְדוֹרוֹת. מָה "אָבִיב" הָאָמוּר בְּמִצְרַיִם – שְׁעוֹרִין, אַף "אָבִיב" הָאָמוּר לְדוֹרוֹת – שְׁעוֹרִין.
וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מָצִינוּ יָחִיד שֶׁמֵּבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַחִיטִּין, וְחוֹבָתוֹ מִן הַשְּׁעוֹרִין.
וְצִיבּוּר שֶׁמְּבִיאִין חוֹבָתָן מִן הַחִיטִּין, מְבִיאִין חוֹבָתָן מִן הַשְּׁעוֹרִין, וְאִם אַתָּה אוֹמֵר בָּא מִן הַחִיטִּין – לֹא מָצִינוּ צִיבּוּר שֶׁמֵּבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַשְּׁעוֹרִין.
דָּבָר אַחֵר: אִם אַתָּה אוֹמֵר עוֹמֶר בָּא מִן הַחִיטִּין – אֵין שְׁתֵּי הַלֶּחֶם "בִּיכּוּרִים".
וְאִם אִיתָא דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן שַׁרְיֶין, מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ דְּמַקְרִיב עוֹמֶר מֵהָנָךְ דְּאַשְׁרוּשׁ קוֹדֶם לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וּבָתַר הָעוֹמֶר דְּאֶשְׁתְּקַד.
וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵהָנָךְ דְּאַשְׁרוּשׁ קוֹדֶם לָעוֹמֶר דְּהַשְׁתָּא, וּבָתַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּאֶשְׁתְּקַד.
מִי סָבְרַתְּ

דף סט.

בִּכּוּרִים לְפֵירָא קָא אָמְרִינַן? לְמִזְבֵּחַ קָא אָמְרִינַן! וְהָא אָכֵיל לֵהּ מִזְבֵּחַ מִפֵּירֵי דְּהָא שַׁתָּא.
בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם – הֲנָצָה שְׁרָיָא, אוֹ חֲנָטָה שְׁרָיָיה? מַאי הֲנָצָה, וּמַאי חֲנָטָה?
אִילֵימָא הֲנָצָה דְּפֵירָא וַחֲנָטָה דְּפֵירָא – הַשְׁתָּא הַשְׁרָשָׁה שְׁרָיָא, הֲנָצָה וַחֲנָטָה מִיבַּעְיָא?

אֶלָּא, הֲנָצָה דְּעָלָה וַחֲנָטָה דְּעָלָה, מִי הָוֵי כִּי הַשְׁרָשָׁה אוֹ לָא? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רָבָא בַּר רַב חָנָן: חִטִּין שֶׁזְּרָעָן בַּקַּרְקַע, עוֹמֶר מַתִּירָן אוֹ אֵין עוֹמֶר מַתִּירָן? הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאַשְׁרוּשׁ – תְּנֵינָא, אִי דְּלָא אַשְׁרוּשׁ – תְּנֵינָא.
דִּתְנַן: אִם הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר – עוֹמֶר מַתִּירָן, וְאִם לָאו – אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבֹא עוֹמֶר הַבָּא. לָא צְרִיכָא, דְּחַצְּדִינְהוּ וְזָרְעִינְהוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר, וַאֲתָא עוֹמֶר וַחֲלִיף עֲלַיְיהוּ, וְקָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: מַהוּ לְנַקּוֹטֵי וּמֵיכַל מִינַּיְיהוּ? כְּמַאן דְּשַׁדְיֵיא בְּכַדָּא דְּמָיָא, וּשְׁרִינְהוּ עוֹמֶר, אוֹ דִלְמָא בַּטֵּיל לְהוּ לְגַבֵּי אַרְעָא?
יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה, אוֹ אֵין לָהֶן אוֹנָאָה?
הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּאָמַר לֵיהּ: שְׁדַאי בַּהּ שִׁיתָּא, וַאֲתוֹ סָהֲדֵי וְאָמְרִי דִּלָּא שְׁדָא בַּהּ אֶלָּא חַמְשָׁה – וְהָאָמַר רָבָא: כָּל דָּבָר שֶׁבְּמִדָּה וְשֶׁבְּמִשְׁקָל וְשֶׁבְּמִנְיָן, אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה חוֹזֵר!
אֶלָּא, דְּאָמַר לֵיהּ: שְׁדַאי בַּהּ כִּדְבָעֵי לַהּ, וַאֲתוֹ סָהֲדֵי וְאָמְרִי דִּלָּא שְׁדָא בַּהּ כִּדְבָעֵי לַהּ. יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה, דִּכְמַאן דְּשַׁדְיֵיא בְּכַדָּא דְּמָיָא וְיֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה, אוֹ דִלְמָא בַּטֵּיל לְהוּ לְגַבֵּי אַרְעָא?
נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן, אוֹ אֵין נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן? כִּדְשַׁדְיֵיא בְּכַדָּא דְּמָיָא, וּכְמִטַּלְטְלֵי דָּמוּ, וְנִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן, אוֹ דִלְמָא בַּטֵּיל לְהוּ אַגַּב אַרְעָא, וְכִמְקַרְקְעֵי דָּמוּ, וְאֵין נִשְׁבָּעִין עֲלֵיהֶן? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: חִטִּין שֶׁבְּגָלְלֵי בָקָר, וּשְׂעוֹרִין שֶׁבְּגָלְלֵי בְהֵמָה – מַהוּ? לְמַאי? אִילֵּימָא לְטַמּוֹיֵי טוּמְאַת אֳכָלִין – תְּנֵינָא: חִטִּין שֶׁבִּרְעִי בָקָר וּשְׂעוֹרִין שֶׁבְּגָלְלֵי בְהֵמָה, חִישֵּׁב עֲלֵיהֶן לַאֲכִילָה – אֵין מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, לִקְטָן לַאֲכִילָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.
אֶלָּא לִמְנָחוֹת, פְּשִׁיטָא דְּלָא, "הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצָךְ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ"!
לָא צְרִיכָא, דְּנַקְטִינְהוּ וְזָרְעִינְהוּ, וְקָא בָּעֵי לְאֵיתוֹיֵי מִנְחוֹת מִינַּיְיהוּ. מַאי? מִשּׁוּם דְּמָאִיסוּתָא הוּא, וְכֵיוָן דְּזָרְעִינְהוּ אַזְּדָא (למאיסותייהו) [מְאִיסוּתַיְיהוּ], אוֹ דִלְמָא מִשּׁוּם כְּחִישׁוּתָא הוּא, וְהַשְׁתָּא נָמֵי כְּחוּשָׁה? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רָמֵי בַּר חָמָא: פִּיל שֶׁבָּלַע כְּפִיפָה מִצְרִית, וֶהֱקִיאָהּ דֶּרֶךְ בֵּית הָרֵעִי, מַהוּ? לְמַאי? אִילֵּימָא לְמִבְטַל טוּמְאָתָהּ, תְּנֵינָא: כָּל הַכֵּלִים יוֹרְדִין לִידֵי טוּמְאָתָן בְּמַחְשָׁבָה, וְאֵין עוֹלִין מִטּוּמְאָתָן אֶלָּא בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה.
לָא צְרִיכָא, דְּבָלַע הוּצִין וַעֲבָדִינְהוּ כְּפִיפָה מִצְרִית. מִי הָוֵה עִיכּוּל, הָוֵה לֵיהּ

דף סט:

כְּכֵלִי גְּלָלִים, כִּכְלֵי אֲדָמָה, וְאֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה – דְּאָמַר מָר: כְּלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי גְּלָלִים וּכְלֵי אֲדָמָה אֵין מְקַבְּלִין טוּמְאָה לֹא מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְלֹא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, אוֹ דִלְמָא לָא הָוֵי עִיכּוּל?

תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מֵהָא דְּאָמַר עוּלָּא מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יְהוֹצָדָק: מַעֲשֶׂה וּבָלְעוּ זְאֵבִים שְׁנֵי תִּינוֹקוֹת בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְטִהֲרוּ אֶת הַבָּשָׂר.
שָׁאנֵי בָּשָׂר, דְּרָכִיךְ. וְלִפְשׁוֹט מִסֵּיפָא: וְטִמְּאוּ אֶת הָעֲצָמוֹת! שָׁאנֵי עֲצָמוֹת, דַּאֲקוֹשֵׁי טְפֵי.
בָּעֵי רַבִּי זֵירָא: חִיטִּין שֶׁיָּרְדוּ בָּעָבִים, מַהוּ? לְמַאי? אִי לְמִנְחוֹת – אַמַּאי לָא? אֶלָּא לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, מַאי?
"מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם" אָמַר רַחֲמָנָא, לְאַפּוֹקֵי דְּחוּצָה לָאָרֶץ דְּלָא, אֲבָל דְּעָבִים שַׁפִּיר דָּמֵי; אוֹ דִלְמָא "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם" דַּוְוקָא, וַאֲפִילּוּ דְּעָבִים נָמֵי לָא.
וּמִי אִיכָּא כִּי הַאי גַּוְונָא? אִין, כְּדַעֲדֵי טַיָּיעָא, נְחִיתָא לֵיהּ רוּם כִּיזְבָא חִיטֵּי בִּתְלָתָא פַּרְסֵי.
בָּעֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי: שִׁיבּוֹלֶת שֶׁהֶבִיאָה שְׁלִישׁ קוֹדֶם לָעוֹמֶר, וַעֲקָרָהּ וּשְׁתָלָהּ לְאַחַר הָעוֹמֶר, וְהוֹסִיפָה – מַהוּ? בָּתַר עִיקָּר אָזְלִינַן וְשַׁרְיֵיהּ עוֹמֶר, אוֹ דִלְמָא בָּתַר תּוֹסֶפֶת אָזְלִינַן, וְעַד שֶׁיָּבֹא עוֹמֶר הַבָּא?
תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מֵהָא דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יַלְדָּה שֶׁסִּפְּכָה בִּזְקֵנָה, וּבָהּ פֵּירוֹת, אֲפִילּוּ הוֹסִיף בְּמָאתַיִם – אָסוּר.
וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי, אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: בָּצָל שֶׁשְּׁתָלוֹ בַּכֶּרֶם, וְנֶעֱקַר הַכֶּרֶם, אֲפִילּוּ הוֹסִיף בְּמָאתַיִם – אָסוּר.
הֵיא גּוּפָהּ קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: מִפְּשָׁט פְּשִׁיטָא לְהוּ לְרַבָּנַן דְּבָתַר עִיקָּר אָזְלִינַן, לָא שְׁנָא לְקוּלָּא וְלָא שְׁנָא לְחוּמְרָא? אוֹ דִלְמָא סַפּוּקֵי מְסַפְּקָא לְהוּ, וּלְחוּמְרָא אָמְרִינַן, לְקוּלָּא לָא אָמְרִינַן? תֵּיקוּ.
בָּעֵי רַבָּה: לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר מַאי? הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן

דף ע.

דְּאַמְדִינְהוּ וְעַשְּׂרִינְהוּ וְשַׁתְלִינְהוּ (וְהוֹסִיפָה) [וְאוֹסִיפָא] לְהוּ.
אִם תִּמְצָא לוֹמַר, לָא אָזְלִינַן בָּתַר עִיקָּר, וְתוֹסֶפֶת בָּעֵי עַשּׂוֹרֵי – עִיקָּר מַאי? אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מַאי שְׁנָא מִכָּל חִיטֵּי וּשְׂעֹרֵי דְּעָלְמָא?
אָמַר לֵיהּ: דָּבָר שֶׁזְּרָעוֹ כָּלֶה – לָא מִיבַּעְיָא לִי, אֶלָּא כִּי קָמִיבַּעְיָא לִי – דָּבָר שֶׁאֵין זְרָעוֹ כָּלֶה, מַאי?
תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מֵהָא דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לִיטְרָא בָּצָל שֶׁתִּיקְּנוּ וּזְרָעוֹ – מִתְעַשֵּׂר לְפִי כּוּלּוֹ.
הָתָם – הַיְינוּ זְרִיעָתוֹ, הָכָא – לָאו הַיְינוּ זְרִיעָתוֹ.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲנִינָא בַּר מְנְיוֹמֵי לְאַבָּיֵי: עָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב, מַהוּ? אִי לֹא נָקוּב – הָא לֹא נָקוּב! דִּלְמָא חָזַר וּנְקָבוֹ, קָא אָמְרַתְּ?

הָכָא, חָדָא זְרִיעָה הִיא, אִיחַבּוֹרֵי הוּא דְּקָא מִיחַבְּרָא וְעוֹלָה; הָתָם – שְׁתֵּי זְרִיעוֹת נִינְהוּ.
בָּעֵי רַבִּי אֲבָהוּ: שִׁבּוֹלֶת שֶׁמֵּרְחָהּ בִּכְרִי, וּשְׁתָלָהּ, וְקָרָא עָלֶיהָ שֵׁם בְּמְחוּבָּר – מַהוּ? כֵּיוָן דְּמֵרְחָהּ טָבְלָא לַהּ, כִּי קָרָא עָלֶיהָ שֵׁם קָדְשָׁה לַהּ, אוֹ דִלְמָא, כֵּיוָן דְּשַׁתְלַהּ – פְּקַע לֵיהּ טִבְלָא מִינַּהּ.
אָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְאַבָּיֵי: אִם כֵּן, מָצִינוּ תְּרוּמָה בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע, וּתְנַן: לֹא מָצִינוּ תְּרוּמָה בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע!
אָמַר לֵיהּ: כִּי תַּנְיָא הָהִיא – לְעִנְיַן אִיחַיּוּבֵי מִיתָה וְחוֹמֶשׁ, דְּאִי תֵּלֵישׁ וְאָכֵיל – תָּלוּשׁ הוּא, וְאִי גָּחֵין וְאָכֵיל – בָּטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם.
וּמַאי שְׁנָא מִדִּכְתַב אַפִּינַקְסָא דְּאֵילְפָא: בֵּיצֵי נִבְלַת הָעוֹף הַטְּהוֹר, מִקְצָתָן בַּחוּץ וּמִקְצָתָן בְּפָנִים – מִבִּפְנִים מְטַמְּאִין בְּנֶגַע בָּתִּים אַבִּית הַבְּלִיעָה, מִבַּחוּץ אֵין מְטַמְּאִין בְּנֶגַע בָּתִּים אַבִּית הַבְּלִיעָה.
תָּלוּשׁ – עֲבִידִי אִינָשֵׁי דְּאָכְלִי הָכִי, בִּמְחוּבָּר – לָא עֲבִידִי אִינָשֵׁי דְּאָכְלִי.
אָמַר רַב טָבְיוֹמֵי בַּר קִיסְנָא, אָמַר שְׁמוּאֵל: הַזּוֹרֵעַ כִּלְאַיִם בְּעָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב – אָסוּר. אָמַר אַבָּיֵי: בְּשִׁלְמָא אִי אַשְׁמְעִינַן לוֹקֶה מַכַּת מַרְדּוּת מִדְּרַבָּנַן – שַׁפִּיר, אֶלָּא אָסוּר – מַאי קָא מַשְׁמַע לַן?
דְּמִדְּרַבָּנַן הָוְיָא זְרִיעָה? תְּנֵינָא: תָּרַם מִשֶּׁאֵינוֹ נָקוּב עַל הַנָּקוּב – תְּרוּמָה, וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם.
מַתְנִי' הַחִיטִּין, וְהַשְּׂעוֹרִין, וְהַכּוּסְמִין, וְהַשִּׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל, וְהַשִּׁיפּוֹן – הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּיבִין בַּחַלָּה, וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, וַאֲסוּרִים בֶּחָדָשׁ מִלִּפְנֵי הַפֶּסַח, וּמִלִּקְצוֹר מִלִּפְנֵי הָעוֹמֶר. אִם הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר – הָעוֹמֶר מַתִּירָן, וְאִם לָאו – אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבֹא הָעוֹמֶר הַבָּא.
גְּמָ' תְּנָא: כּוּסְמִין – מִין חִיטִּים, שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן – מִין שְׂעוֹרִין. כּוּסְמִין –

דף ע:

גּוּלְבָּא, שִׁיפּוֹן – דִּישְׁרָא, שִׁיבּוֹלֶת שׁוּעָל – שַׁבְלֵי תַּעֲלָא. הָנֵי – אִין, אוֹרֶז וְדוֹחַן – לָא.
מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אָתְיָא "לֶחֶם" "לֶחֶם" מִמַּצָּה. כְּתִיב הָכָא: "וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ", וּכְתִיב הָתָם: "לֶחֶם עֳנִי".
וְהָתָם גּוּפַהּ מְנָלַן? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: אָמַר קְרָא "לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי" – דְּבָרִים הַבָּאִים לִידֵי חִימּוּץ אָדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח, יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵין בָּאִין לִידֵי חִימּוּץ אֶלָּא לִידֵי סִירְחוֹן.

וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. תָּנָא: הַתְּבוּאָה וְהַקְּמָחִים וְהַבְּצֵיקוֹת מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. לְמַאי הִלְכְתָא?

אָמַר רַב כָּהֲנָא: לְעִנְיַן חָדָשׁ. רַב יוֹסֵף אָמַר: לְעִנְיַן חָמֵץ בַּפֶּסַח. רַב פָּפָּא אָמַר: לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, דְּאִי אָכֵיל לֵיהּ חוּץ לַחוֹמָה – לָקֵי.

רָבָא אָמַר: לְעִנְיַן טוּמְאַת אֳכָלִין, וְהָא קָא מַשְׁמַע לַן: דִּתְבוּאָה וּקְמָחִין דּוּמְיָא דִּבְצֵקוֹת – מָה הָתָם אוֹכְלָא בְּעֵינֵיהּ, אַף הָכָא נָמֵי אוֹכְלָא בְּעֵינֵיהּ.

וְהָתַנְיָא: חִטָּה, בֵּין קְלוּפָּה בֵּין שֶׁאֵינָהּ קְלוּפָּה – מִצְטָרֶפֶת; שְׂעוֹרָה, קְלוּפָּה – מִצְטָרֶפֶת, שֶׁאֵינָהּ קְלוּפָּה – אֵין מִצְטָרֶפֶת.

אִינִי? וְהָא תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ”עַל כָּל זֶרַע זֵרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ“ – כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם מוֹצִיאִין לִזְרִיעָה: חִטָּה בְּקִלִּיפָתָהּ, וּשְׂעוֹרָה בְּקִלִּיפָתָהּ, וַעֲדָשִׁים בְּקִלִּיפָתָן.

לָא קַשְׁיָא, הָא בְּלַחוֹת, הָא בִּיבֵשׁוֹת.

וַאֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ מִלִּפְנֵי הַפֶּסַח, מָנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אָתְיָא ”לֶחֶם“ ”לֶחֶם“ מִמַּצָּה.

וְלִקְצוֹר לִפְנֵי הָעוֹמֶר, מָנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אָתְיָא ”רֵאשִׁית“ ”רֵאשִׁית“ מֵחַלָּה.

מַאי קוֹדֶם לָעוֹמֶר? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: קוֹדֶם קְצִירַת הָעוֹמֶר, רַבִּי יוֹסֵי בַּר זַבְדָּא אָמַר: קוֹדֶם הֲבָאַת הָעוֹמֶר.

תְּנַן: אֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ לִפְנֵי פֶּסַח, וְלִקְצוֹר לִפְנֵי הָעוֹמֶר. בִּשְׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר קוֹדֶם הֲבָאַת הָעוֹמֶר – הַיְינוּ דְּלָא קָא עָרִיב לְהוּ וְתָנֵי לְהוּ.

אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר קוֹדֶם קְצִירַת הָעוֹמֶר, לֵיעָרְבִינְהוּ וְלֵיתְנִינְהוּ: אֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ וְלִקְצוֹר לִפְנֵי הַפֶּסַח!

אֶלָּא, אִי אִיתְּמַר – אַסֵּיפָא אִיתְּמַר: אִם הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לָעוֹמֶר – הָעוֹמֶר מַתִּירָן. מַאי קוֹדֶם לָעוֹמֶר? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: קוֹדֶם הֲבָאַת הָעוֹמֶר, רַבִּי יוֹסֵי בַּר זַבְדָּא אוֹמֵר: קוֹדֶם קְצִירַת הָעוֹמֶר.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר

דף עא.

לְרַבִּי יֹאשִׁיָּה דְּדָרֵיהּ: לָא תֵּיתֵב אַכַּרְעָךְ עַד דְּמָפְרְשַׁתְּ לֵיהּ לְהָא מַתְנִיתִין, מִנַּיִן לָעוֹמֶר שֶׁמַּתִּיר בְּהַשְׁרָשָׁה?

מְנָלַן? דִּכְתִיב ”אָבִיב“, לָאו מִכְּלָל דְּאִיכָּא דְּלָאו ”אָבִיב“?

דְּלָאו ”אָבִיב“, וּלְעוֹלָם דְּעַיֵּיל שְׁלִישׁ.

אֶלָּא אָמַר שְׁמוּאֵל: ״מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ״, לָאו מִכְּלָל דְּאִיכָּא דְּלָאו בַּר חֶרְמֵשׁ? דְּלָאו בַּר חֶרְמֵשׁ, וּלְעוֹלָם שַׁחַת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: ״קָמָה״ – לָאו מִכְּלָל דְּלָאו בַּר קָמָה? דְּלָאו בַּר קָמָה, וּלְעוֹלָם אֲגַם.

אֶלָּא אָמַר רָבָא: ״אֲשֶׁר תִּזְרַע״ – מִשְּׁעַת זְרִיעָה. אֲמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: אִי הָכִי, אַף עַל גַּב דְּלֹא הִשְׁרִישׁ נָמֵי? אָמַר לֵיהּ: סוֹדָנִי, ״בַּשָּׂדֶה״ כְּתִיב.

מַתְנִי' קוֹצְרִין בֵּית הַשִּׁלְחִין שֶׁבָּעֲמָקִים, אֲבָל לֹא גּוֹדְשִׁין. אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ קוֹצְרִין בְּרְצוֹן חֲכָמִים, וְגוֹדְשִׁין שֶׁלֹּא בְּרְצוֹן חֲכָמִים, וְלֹא מִיחוּ בְּיָדָם. קוֹצֵר לְשֵׁחַת, מַאֲכִיל לַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁמַּתְחִיל עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁלִישׁ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יִקְצוֹר וְיַאֲכִיל אַף מִשֶּׁהֵבִיא שְׁלִישׁ.

וְקוֹצְרִין מִפְּנֵי נְטִיעוֹת, מִפְּנֵי בֵּית הָאֵבֶל, מִפְּנֵי בִּיטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. לֹא יַעֲשֶׂה אוֹתָן כְּרִיכוֹת, אֲבָל מַנִּיחִין צְבָתִים.

מִצְוַת הָעוֹמֶר לָבֹא מִן הַקָּמָה. לֹא מָצָא – יָבִיא מִן הָעֲמָרִים. מִצְוָתוֹ לָבֹא מִן הַלַּח, לֹא מָצָא – יָבִיא יָבֵשׁ. מִצְוָתוֹ לִקְצוֹר בַּלַּיְלָה, נִקְצַר בַּיּוֹם – כָּשֵׁר. וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת.

גְּמָ' תַּנְיָא: רַבִּי בִּנְיָמִין אוֹמֵר, כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: ״וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר״, וּכְתִיב: ״רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן״.

הָא כֵּיצַד? מִמָּקוֹם שֶׁאַתָּה מֵבִיא – אִי אַתָּה קוֹצֵר, מִמָּקוֹם שֶׁאִי אַתָּה מֵבִיא – אַתָּה קוֹצֵר.

אֵימָא: מִמִּין שֶׁאַתָּה מֵבִיא – אִי אַתָּה קוֹצֵר, מִמִּין שֶׁאִי אַתָּה מֵבִיא – אַתָּה קוֹצֵר? הָהוּא לָא מָצֵית אָמְרַתְּ, מִדְּרַבִּי יוֹחָנָן.

אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ קוֹצְרִין בִּרְצוֹן חֲכָמִים, וְגוֹדְשִׁין שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים וְכוּ'. מַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר ״מִיחוּ״ וְ״לֹא מִיחוּ״? רַבִּי יְהוּדָה.

וְסָבַר רַבִּי יְהוּדָה קְצִירָה דְּאַנְשֵׁי יְרִיחוֹ בִּרְצוֹן חֲכָמִים הֲוַאי? וְהָא תַּנְיָא: שִׁשָּׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ, שְׁלֹשָׁה בִּרְצוֹן חֲכָמִים, וּשְׁלֹשָׁה שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים.

וְאֵלּוּ שֶׁבִּרְצוֹן חֲכָמִים: מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם, וְכוֹרְכִין אֶת ״שְׁמַע״, וְקוֹצְרִין לִפְנֵי הָעוֹמֶר – בִּרְצוֹן חֲכָמִים. וְאֵלּוּ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים: גּוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעוֹמֶר, וּמַתִּירִין גַּמְזִיוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁל חָרוּב וְשֶׁל שִׁקְמָה, וּפוֹרְצִין פְּרָצוֹת בְּגִנּוֹתֵיהֶן וּבְפַרְדְּסוֹתֵיהֶן לְהַאֲכִיל נֶשֶׁר לַעֲנִיִּים בִּשְׁנֵי בַצּוֹרֶת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: אִם בִּרְצוֹן חֲכָמִים הֵן עוֹשִׂין, יְהוּ כָּל אָדָם עוֹשִׂין כֵּן! אֶלָּא אֵלּוּ וְאֵלּוּ שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים, וְעַל שְׁלֹשָׁה מִיחוּ בְּיָדָם, וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מִיחוּ בְּיָדָם.

וְאֵלּוּ שֶׁלֹּא מִיחוּ בְּיָדָם: מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם, וְכוֹרְכִין אֶת ״שְׁמַע״, וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעוֹמֶר. וְאֵלּוּ שֶׁמִּיחוּ בְּיָדָם:

דף עא:

מַתִּירִין גַּמְזִיּוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁל חָרוּב וְשֶׁל שִׁקְמָה, וּפוֹרְצִין פְּרָצוֹת בְּגַנּוֹתֵיהֶן וּבְפַרְדְּסוֹתֵיהֶן כְּדֵי לְהַאֲכִיל נֶשֶׁר לַעֲנִיִּים בִּשְׁנֵי בַצּוֹרֶת בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, וְנוֹתְנִין פֵּאָה לַיָּרָק, וּמִיחוּ בְּיָדָם.

וְלִיטַעְמָיךְ, שִׁשָּׁה? שִׁבְעָה הָווּ! אֶלָּא סְמִי מִכָּאן קְצִירָה.

קוֹצֵר לְשַׁחַת וּמַאֲכִיל לַבְּהֵמָה. תְּנַן הָתָם: וְאֵלּוּ מַפְסִיקִין לַפֵּאָה – הַנַּחַל, וְהַשְּׁלוּלִית, וְדֶרֶךְ הַיָּחִיד, וְדֶרֶךְ הָרַבִּים, וּשְׁבִיל הָרַבִּים, וּשְׁבִיל הַיָּחִיד הַקָּבוּעַ בִּימוֹת הַחַמָּה וּבִימוֹת הַגְּשָׁמִים, וְהַבּוֹר, וְהַגִּיר, וְזֶרַע אַחֵר.

וְקוֹצֵר לְשַׁחַת מַפְסִיק, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַפְסִיק אֶלָּא אִם כֵּן חָרַשׁ.

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי מֵאִיר בְּשִׁיטַת רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמְרָהּ, דְּאָמַר: יְקִצּוֹר וְיַאֲכִיל אַף מְשֻׁהֲבִיאָה שְׁלִישׁ, אַלְמָא קָסָבַר כֹּל לְשַׁחַת לָאו קְצִירָה הִיא.

יָתֵיב רַבָּה וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, אִיתֵיבֵיהּ רַב אַחָא בַּר הוּנָא לְרָבָא: אֲכָלָהּ חָגָב, קָרְסְמוּהָ נְמָלִים, שִׁבְּרָתָהוּ הָרוּחַ – הַכֹּל מוֹדִים חָרַשׁ מַפְסִיק, לֹא חָרַשׁ אֵינוֹ מַפְסִיק. ”הַכֹּל מוֹדִים“ – מַאן? רַבִּי מֵאִיר.

אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא מַתְנִיתִין בְּשֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ, בָּרַיְיתָא דְּחָרַשׁ – אִין, לֹא חָרַשׁ – לֹא, בְּשֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ מַתְנִיתִין נָמֵי בְּשֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ, הַשְׁתָּא וּמָה הָתָם דְּקָצִירָה דְּהָתָם אָמַר רַבִּי מֵאִיר: לֹא שְׁמָהּ קְצִירָה, הָכָא – לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

אֶלָּא, רַבִּי מֵאִיר בְּשִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָה אָמְרָהּ, דְּאָמַר: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהִתְחִיל עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁלִישׁ, אֲבָל אִם הִתְחִיל עַד שֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ – אָסוּר.

אֵימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה לְבְהֵמָה, לְאָדָם מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ? דְּאִם כֵּן, הָווּ לְהוּ תְּלָתָא תַּנָּאֵי.

אֶלָּא, כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר: רַבִּי מֵאִיר בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָא רַבּוֹ אָמַר, אַף לְאָדָם נָמֵי לָא הָוְיָא קְצִירָה. דִּתְנַן: הַמְנַמֵּר שָׂדֶה וְשִׁייֵר בּוֹ קְלָחִים לַחִים, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: פֵּאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מֵאֶחָד עַל הַכֹּל, וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא חִייֵב רַבִּי עֲקִיבָא אֶלָּא בְּמְנַמֵּר לִקְלָיוֹת, אֲבָל בְּמְנַמֵּר לְאוֹצָר – לֹא.

אִינִי? וְהָא כִּי אֲתָא רָבִין אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְחַייֵב הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא אַף בְּמְנַמֵּר לְאוֹצָר.

דף עב.

סָבַר לַהּ כְּוָותֵיהּ בַּחֲדָא, וּפְלִיג עֲלֵיהּ בַּחֲדָא.
קוֹצְרִין מִפְּנֵי הַנִּטְיעוֹת, וּמִפְּנֵי בֵּית הָאֵבֶל, וּמִפְּנֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. מַאי טַעְמָא? ״קְצִירְכֶם״ אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא קְצִיר מִצְוָה.
וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּרִיכוֹת, אֲבָל מַנִּיחַן צְבָתִים. מַאי טַעְמָא? דְּכַמָּה דְּאֶפְשָׁר לָא טָרְחִינַן.
מִצְוַת הָעוֹמֶר לְהָבִיא מִן הַקָּמָה. תָּנוּ רַבָּנַן: ״וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים״, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁמִּצְוַת הָעוֹמֶר לְהָבִיא מִן הַקָּמָה, מִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא מִן הַקָּמָה יָבִיא מִן הָעֲמָרִין? תַּלְמוּד לוֹמַר ״תַּקְרִיב״.
דָּבָר אַחֵר: ״תַּקְרִיב״ – לְפִי שֶׁמִּצְוָה לְהָבִיא מִן הַלַּח, וּמִנַּיִן שֶׁאִם לֹא מָצָא מִן הַלַּח יָבִיא מִן הַיָּבֵשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר ״תַּקְרִיב״. דָּבָר אַחֵר: ״תַּקְרִיב״ – לְפִי שֶׁמִּצְוָתוֹ לִקְצוֹר בַּלַּיְלָה, מִנַּיִן שֶׁאִם נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר? תַּלְמוּד לוֹמַר ״תַּקְרִיב״.
וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת, תַּלְמוּד לוֹמַר ״תַּקְרִיב״, ״תַּקְרִיב״ – כָּל שֶׁהוּא, ״תַּקְרִיב״ – מִכָּל מָקוֹם, ״תַּקְרִיב״ – וַאֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת, ״תַּקְרִיב״ – וַאֲפִילּוּ בְּטוּמְאָה.
נִקְצַר בַּיּוֹם – כָּשֵׁר. וְהָתְנַן: כָּל הַלַּיְלָה כָּשֵׁר לִקְצִירַת הָעוֹמֶר, וּלְהַקְטִיר חֲלָבִים וְאֵבָרִים. זֶה הַכְּלָל: דָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ כָּל הַיּוֹם – כָּשֵׁר כָּל הַיּוֹם, דָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ בְּלַיְלָה – כָּשֵׁר כָּל הַלַּיְלָה.
קָתָנֵי לַיְלָה דּוּמְיָא דְּיוֹם, מָה דְּיוֹם – בַּלַּיְלָה לָא, אַף דְּלַיְלָה – בַּיּוֹם נָמֵי לָא.
אָמַר רַבָּה: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי, וְהָא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנְיָא: הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב מִנְחַת הָעוֹמֶר וְנִטְמֵאת, אִם יֵשׁ אַחֶרֶת – אוֹמֵר לוֹ: ״הָבֵא אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ״, וְאִם לָאו – אוֹמֵר לוֹ: ״הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתוֹק״, דִּבְרֵי רַבִּי.
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אוֹמֵר לוֹ: ״הֱוֵי פּוֹקֵחַ וּשְׁתוֹק״, שֶׁכָּל הָעוֹמֶר שֶׁנִּקְצַר שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ – פָּסוּל.
אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָא רַבּוֹ שֶׁל אָבִיו אָמְרָהּ, דְּתָנְיָא: כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.
וְסָבַר לַהּ כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דְּאָמַר קְצִירַת הָעוֹמֶר מִצְוָה, דְּתָנָן: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: מָה חָרִישׁ רְשׁוּת, אַף קְצִיר רְשׁוּת, יָצָא קְצִיר הָעוֹמֶר שֶׁהִיא מִצְוָה.
וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ נִקְצַר שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ כָּשֵׁר, אַמַּאי דָּחֵי שַׁבָּת? נִקְצְרֵיהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת! אֶלָּא מִדְּדָחֵי שַׁבָּת, שְׁמַע מִינַּהּ: נִקְצַר שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ – פָּסוּל.
וְרַבִּי, לָאו תַּלְמִידֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא?

וְהָתַנְיָא, אָמַר רַבִּי: כְּשֶׁהָיִינוּ לְמֵדִין תּוֹרָה אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּתָקוֹעַ, הָיִינוּ מַעֲלִין לוֹ שָׁמֶן וַאֲלוּנְטִית מֵחָצֵר לְגַג, וּמִגַּג לְקַרְפִּיף, וּמִקַּרְפִּיף לְקַרְפִּיף אַחֵר, עַד שֶׁאָנוּ מַגִּיעִין לְמַעְיָין שֶׁאָנוּ רוֹחֲצִין בּוֹ.

סָבַר לַהּ כְּאִידָךְ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲבִיבָה מִצְוָה בִּשְׁעָתָהּ, שֶׁהֲרֵי הֶקְטֵר חֲלָבִים וְאֵבָרִים כְּשֵׁרִים כָּל הַלַּיְלָה, וְלֹא הָיָה מַמְתִּין לָהֶן עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ.

דף עב:

וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ?!

אֶלָּא שְׁאנֵי הָתָם, שֶׁהֲרֵי דְּחָתָה שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת.

וּלְרַבִּי, הָכִי נָמֵי דְּחָתָה שְׁחִיטָה אֶת הַשַּׁבָּת! אֶלָּא קָסָבַר רַבִּי: קְצִירַת הָעוֹמֶר לָא דְּחָיָא שַׁבָּת.

וְלָא? וְהָתְנַן: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חוֹל – מִשְּׁלֹשׁ הָיָה בָּא. דְּלָא כְּרַבִּי.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חוֹל – בִּשְׁלֹשָׁה, בְּשָׁלֹשׁ קוּפּוֹת וּבְשָׁלֹשׁ מַגָּלוֹת – דְּלָא כְּרַבִּי.

וּבְשַׁבָּת יֹאמַר לָהֶם "שַׁבָּת זוֹ?" – דְּלָא כְּרַבִּי!

נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר, וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. מַאן שְׁמַעְתְּ לֵיהּ דְּאָמַר: נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר? רַבִּי, וְקָתָנֵי: וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. מַאי לָאו קְצִירָה? לֹא, לְהַקְרָבָה.

אֲבָל לִקְצִירָה לָא? וְהָתַנְיָא: רַבִּי אוֹמֵר: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי ה'" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁלֹּא לְמַדְנוּ אֶלָּא לְתָמִיד וּפֶסַח, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן "בְּמוֹעֲדוֹ", "בְּמוֹעֲדוֹ" – וַאֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת, "בְּמוֹעֲדוֹ" – וַאֲפִילּוּ בְּטוּמְאָה.

שְׁאָר קָרְבָּנוֹת הַצִּבּוּר מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם".

מִנַּיִן לְרַבּוֹת עוֹמֶר, וְהַקָּרֵב עִמּוֹ? שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְהַקָּרֵב עִמָּהֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי ה'" – הַכָּתוּב קָבַע מוֹעֵד לְכוּלָּן.

לְמַאי? אִילֵימָא לְהַקְרָבָה – שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּנֵי הַקְרָבָה נִינְהוּ?

אֶלָּא פְּשִׁיטָא לִטְחִינָה וְהַרְקָדָה, וְדִכְוָותַהּ גַּבֵּי עוֹמֶר לִקְצִירָה, וְקָא דָחֵי אֶת הַשַּׁבָּת.

אֶלָּא, עוֹמֶר לְהַקְרָבָה, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לַאֲפִיָּיה, וְקָסָבַר רַבִּי תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ, אִי אָפֵי לַהּ מֵאֶתְמוֹל – אִיפְּסִילָה לַהּ בְּלִינָה.

וְסָבַר רַבִּי תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ? וְהָתַנְיָא: כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת אֵין מְקַדְּשִׁין אֶת הַלֶּחֶם אֶלָּא בִּשְׁחִיטָה. כֵּיצַד? שְׁחָטָן לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן לִשְׁמָן – קָדַשׁ הַלֶּחֶם.

שְׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָן לִשְׁמָן, וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ וְאֵינוֹ קָדוֹשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵינוֹ קָדוֹשׁ, עַד שֶׁיִּשְׁחוֹט לִשְׁמָן וְיִזְרוֹק דָּמָן לִשְׁמָן. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: הוּקְבְּעוּ וְלֹא הוּקְבְּעוּ קָא אָמַר.

הֲדַרַן עֲלָךְ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל.

מַתְנִי׳ **וְאֵלּוּ מְנָחוֹת נִקְמָצוֹת**, וּשְׁיָרֵיהֶן לַכֹּהֲנִים: מִנְחַת הַסֹּלֶת, וְהַמַּחֲבַת, וְהַמַּרְחֶשֶׁת, וְהַחַלּוֹת, וְהָרְקִיקִין, מִנְחַת גּוֹיִם, וּמִנְחַת נָשִׁים, וּמִנְחַת הָעוֹמֶר, וּמִנְחַת חוֹטֵא, וּמִנְחַת קְנָאוֹת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת, וְקוֹמֶץ קָרֵב לְעַצְמוֹ, וּשְׁיָרִים קְרֵיבִים לְעַצְמָן.

גְּמָ׳ אָמַר רַב פָּפָּא: כֹּל הֵיכָא דְּתָנַן – עֶשֶׂר תְּנַן, מַאי קָא מַשְׁמַע לַן?

לְאַפּוֹקֵי מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: מֻחֱצָה חַלּוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא.

וּשְׁיָרֵיהֶן לַכֹּהֲנִים, מְנָלַן? דִּכְתִיבָא – כְּתִיבָא, וּדְלָא כְּתִיבָא – כְּתִיב בַּהּ: ״וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקָּרֵב אוֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן וְגוֹ׳ וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו״.

בָּאָה חִיטִּין – לֹא קְמִיבַּעְיָא לַן, כִּי קָא מִיבַּעְיָא לַן – בָּאָה שְׂעוֹרִין. בָּאָה שְׂעוֹרִין נָמֵי, מִדְּנִקְמֶצֶת – שְׁיָרֶיהָ לַכֹּהֲנִים.

אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן, לֹא קָא מִיבַּעְיָא לַן; כִּי קָא מִיבַּעְיָא לַן – אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: אִיכָּא מִנְחָה דְּמִיקַּמְצָא וְלָא מִיתְאֲכְלָא.

דִּתְנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת, הַקּוֹמֶץ קָרֵב בְּעַצְמוֹ, וְהַשְּׁיָרִים קְרֵיבִין בְּעַצְמָן. מְנָלַן?

אָמַר חִזְקִיָּה: דְּאָמַר קְרָא ״וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה״. אִם אֵינוֹ עִנְיָן לִבְלוּלָה שֶׁל חִיטִּין – תְּנֵהוּ עִנְיָן לִבְלוּלָה שֶׁל שְׂעוֹרִין, וְאִם אֵינוֹ עִנְיָן לַחֲרֵבָה שֶׁל חִיטִּין – תְּנֵהוּ עִנְיָן לַחֲרֵבָה שֶׁל שְׂעוֹרִין.

וְהַאי לְהָכִי הוּא דַּאֲתָא? הָא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: מִנַּיִן שֶׁאֵין חוֹלְקִין מְנָחוֹת כְּנֶגֶד זְבָחִים –

דף עג.

תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְכָל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו״.

יָכוֹל לֹא יַחְלְקוּ מְנָחוֹת כְּנֶגֶד זְבָחִים, שֶׁלֹּא קָמוּ תַּחְתֵּיהֶן בְּדַלּוּת, אֲבָל יַחְלְקוּ מְנָחוֹת כְּנֶגֶד עוֹפוֹת, שֶׁהֲרֵי קָמוּ תַּחְתֵּיהֶן בְּדַלּוּת – תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה״.

יָכוֹל לֹא יַחְלְקוּ מְנָחוֹת כְּנֶגֶד עוֹפוֹת, שֶׁהַלָּלוּ מִינֵי דָּמִים וְהַלָּלוּ מִינֵי קְמָחִים, יַחְלְקוּ עוֹפוֹת כְּנֶגֶד זְבָחִים, שֶׁהַלָּלוּ וְהַלָּלוּ מִינֵי דָּמִים – תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְעַל מַחֲבַת לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה״.

יָכוֹל לֹא יַחְלְקוּ עוֹפוֹת כְּנֶגֶד זְבָחִים, שֶׁהַלָּלוּ עֲשָׂיְיתָן בַּיָּד, וְהַלָּלוּ עֲשָׂיְיתָן בִּכְלִי, אֲבָל יַחְלְקוּ מְנָחוֹת כְּנֶגֶד מְנָחוֹת, שֶׁאֵלּוּ וְאֵלּוּ עֲשָׂיְיתָן בַּיָּד – תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַּשָּׁמֶן ... לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה״.

יָכוֹל לֹא יַחְלְקוּ מַחֲבַת כְּנֶגֶד מַרְחֶשֶׁת, וּמַרְחֶשֶׁת כְּנֶגֶד מַחֲבַת, שֶׁזּוֹ מַעֲשֶׂיהָ קָשִׁין וְזוֹ מַעֲשֶׂיהָ רַכִּין, אֲבָל יַחְלְקוּ מַחֲבַת כְּנֶגֶד מַחֲבַת וּמַרְחֶשֶׁת כְּנֶגֶד מַרְחֶשֶׁת – תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וְחֻרָבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה״.

יָכוֹל לֹא יַחְלְקוּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֲבָל יַחְלְקוּ בְּקָדְשִׁים קַלִּים – תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אִישׁ כְּאָחִיו״, ״וְאִם עַל תּוֹדָה״ – כְּשֵׁם שֶׁאֵין חוֹלְקִין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, כָּךְ אֵין חוֹלְקִים בְּקָדְשִׁים קַלִּים.

״אִישׁ״ – אִישׁ חוֹלֵק, וַאֲפִילּוּ בַּעַל מוּם, וְאֵין קָטָן חוֹלֵק, וַאֲפִילּוּ תָּם.

הָהוּא מִ״כָּל״ נָפְקָא, וְהָא אַפֵּיקְתֵּיהּ לְכִדְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה? אֶלָּא, הָהוּא מִ״וְכָל״.

רָבִינָא אָמַר: אִתְיָא מִדְּתָנֵי לֵוִי, דְּתָנֵי לֵוִי: ״לְכָל קָרְבָּנָם וּלְכָל מִנְחָתָם וּלְכָל חַטָּאתָם וּלְכָל אֲשָׁמָם״.

״כָּל קָרְבָּנָם״ – לְרַבּוֹת לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: ״מִן הָאִשֶּׁה״ כְּתִיב רַחֲמָנָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

״לְכָל מִנְחָתָם״ – לְרַבּוֹת מִנְחַת הָעוֹמֶר וּמִנְחַת קְנָאוֹת, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: ״וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר כֻּפַּר בָּהֶם״ אָמַר רַחֲמָנָא, וְהַאי לְהַתִּיר קָא אָתְיָא, וְאִידַּךְ נָמֵי לְבֶרֶר קָא אָתְיָא – קָא מַשְׁמַע לַן.

״לְכָל חַטָּאתָם״ – לְרַבּוֹת חַטַּאת הָעוֹף, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: נְבֵילָה הִיא, קָא מַשְׁמַע לַן.

״לְכָל אֲשָׁמָם״ – לְרַבּוֹת אֲשַׁם נָזִיר וַאֲשַׁם מְצוֹרָע. אֲשַׁם מְצוֹרָע – בְּהֶדְיָא כְּתִיב בֵּיהּ: ״כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן״!

אֶלָּא, לְרַבּוֹת אֲשַׁם נָזִיר כַּאֲשַׁם מְצוֹרָע. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: לְהַכְשִׁיר קָא אָתֵי, קָא מַשְׁמַע לַן.

״אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ״ – זֶה גֵּזֶל הַגֵּר, ״לְךָ הִיא וּלְבָנֶיךָ״ – שֶׁלְּךָ הִיא וּלְבָנֶיךָ, אֲפִילּוּ לְקַדֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה.

אָמַר רַב הוּנָא:

דף עג:

שַׁלְמֵי הַגּוֹי – עוֹלוֹת, אִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא. אִיבָּעֵית אֵימָא סְבָרָא – גּוֹי לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא קְרָא, ״אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה׳ לְעֹלָה״ – כֹּל דְּמָקְרְבִי עוֹלָה לֵיהֱוֵי.

מֵתִיב רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא: גּוֹי שֶׁהִתְנַדֵּב לְהָבִיא שְׁלָמִים, נְתָנָן לְיִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל אוֹכְלָן, נְתָנָן לְכֹהֵן – הַכֹּהֵן אוֹכְלָן.

אָמַר רָבָא: הָכִי קָא אָמַר, עַל מְנָת שֶׁיִּתְכַּפֵּר בָּהֶן יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל אוֹכְלָן, עַל מְנָת שֶׁיִּתְכַּפֵּר בָּהֶן כֹּהֵן – כֹּהֵן אוֹכְלָן.

מֵתִיב רַב שֵׁיזְבִי: אֵלּוּ מְנָחוֹת נִקְמָצוֹת וּשְׁיָרֵיהֶן לַכֹּהֲנִים – מִנְחַת גּוֹיִם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, הָא רַבִּי עֲקִיבָא.

דְּתַנְיָא: "אִישׁ", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ"? לְרַבּוֹת אֶת הַגּוֹיִם שֶׁנּוֹדְרִין נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל.

"אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה' לְעוֹלָה" – אֵין לִי אֶלָּא עוֹלָה, שְׁלָמִים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "נִדְרֵיהֶם". תּוֹדָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "נִדְבוֹתָם".

מִנַּיִן לְרַבּוֹת הָעוֹפוֹת, וְהַיַּיִן, וְהַלְּבוֹנָה, וְהָעֵצִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "נִדְרֵיהֶם", "לְכָל נִדְרֵיהֶם", "נִדְבוֹתָם", "לְכָל נִדְבוֹתָם".

אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "עוֹלָה", "עוֹלָה" – פָּרַט לִנְזִירוּת, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: "אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה' לְעֹלָה" – אֵין לִי אֶלָּא עוֹלָה בִּלְבָד.

וְהַאי פָּרַט לִנְזִירוּת, מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר" – בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נוֹדְרִין, וְאֵין הַגּוֹיִם נוֹדְרִים.

אִי מֵהָתָם – הֲוָה אָמֵינָא: קָרְבָּן הוּא דְּלָא לַיְיתֵי, אֲבָל נְזִירוּת חָלָה עֲלַיְיהוּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּתָנַן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: שִׁבְעָה דְּבָרִים הִתְקִינוּ בֵּית דִּין, וְזֶה אֶחָד מֵהֶן: גּוֹי שֶׁשִּׁלַּח עוֹלָתוֹ מִמְּדִינַת הַיָּם וְשִׁילַּח עִמָּהּ נְסָכֶיהָ – קְרֵיבִין מִשֶּׁלּוֹ, וְאִם לָאו – קְרֵיבִין מִשֶּׁל צִיבּוּר.

לֵימָא רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, וְלָא רַבִּי עֲקִיבָא! אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי עֲקִיבָא, עוֹלָה וְכָל (חַבְיָרְתַהּ) [אַבְזָרָהָא].

מַאן תְּנָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אֶזְרָח" – אֶזְרָח מֵבִיא נְסָכִים, וְאֵין הַגּוֹי מֵבִיא נְסָכִים. יָכוֹל לֹא תְּהֵא עוֹלָתוֹ טְעוּנָה נְסָכִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּכָה". מַנִּי? לָא רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְלָא רַבִּי עֲקִיבָא.

אִי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי – הָא אָמַר אֲפִילּוּ יַיִן נָמֵי! אִי רַבִּי עֲקִיבָא – הָא אָמַר: עוֹלָה – אִין, מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.

אִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי עֲקִיבָא. אִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי – סְמִי מֵהַהִיא "יַיִן", וְאִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי עֲקִיבָא – עוֹלָה וְכָל (חַבְיָרְתַהּ) [אַבְזָרָהָא].

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים [וְכוּ']. מְנָא הָנֵי מִילֵּי?

דְּתָנוּ רַבָּנַן: "וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה", שֶׁתְּהֵא עֲבוֹדָתָהּ כְּשֵׁרָה בּוֹ.

אַתָּה אוֹמֵר שֶׁתְּהֵא עֲבוֹדָתָהּ כְּשֵׁרָה בּוֹ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְהַתִּיר מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים "וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל"? מִנְחַת נְדָבָתוֹ, אֲבָל חוֹבָתוֹ תְּהֵא נֶאֱכֶלֶת.

תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה", מַקִּישׁ חוֹבָתוֹ לִנְדָבָתוֹ: מָה נִדְבָתוֹ אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת – אַף חוֹבָתוֹ אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכִי נֶאֱמַר "וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כְּמִנְחָתוֹ"? וַהֲלֹא לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא "כַּמִּנְחָה"! אֶלָּא לְהַקִּישׁ

דף עד.

מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים כְּמִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל יִשְׂרָאֵל – מָה מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִקְמֶצֶת, אַף מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת.

אִי מָה מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִקְמֶצֶת וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין, אַף מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין?

תַּלְמוּד לוֹמַר "לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה", לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה, וְלֹא לְאִשִּׁים כַּמִּנְחָה. הָא כֵּיצַד? קוֹמֶץ קָרֵב בְּעַצְמוֹ, וְשִׁיָּרִים קְרֵיבִין בְּעַצְמָן.

הָא שֶׁתְּהֵא עֲבוֹדָתָהּ כְּשֵׁרָה בּוֹ, מֵהָכָא נָפְקָא?

מֵהָתָם נָפְקָא, מִנַּיִן לַכֹּהֵן שֶׁבָּא וּמַקְרִיב קָרְבְּנוֹתָיו בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצֶה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ וְשֵׁרֵת".

אִי מֵהָתָם, הֲוָה אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי – דְּבָר שֶׁאֵין בָּא עַל חֵטְא, אֲבָל דָּבָר שֶׁבָּא עַל חֵטְא – אֵימָא לָא.

וְהָא נָמֵי מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא: "וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָה בִּשְׁגָגָה", מְלַמֵּד שֶׁהַכֹּהֵן מִתְכַּפֵּר עַל יְדֵי עַצְמוֹ!

אִי מֵהָהוּא, הֲוָה אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי – בְּשׁוֹגֵג, אֲבָל בְּמֵזִיד – לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

בְּמֵזִיד, הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ? בִּזְדוֹן שְׁבוּעָה.

תַּנְיָא אִידַּךְ, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקְמֶצֶת, וְהַקּוֹמֶץ קָרֵב בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְהַשִּׁירַיִם קְרֵיבִין בִּפְנֵי עַצְמָן. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַקּוֹמֶץ קָרֵב בְּעַצְמוֹ, וְהַשִּׁירַיִם מִתְפַּזְּרִין עַל בֵּית הַדֶּשֶׁן.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא: הָוֵי בַּהּ רַבִּי יוֹחָנָן, בֵּית הַדֶּשֶׁן דְּהֵיכָא? אִי דִּלְמַעְלָה – הַיְינוּ אֲבוּהּ, אִי דִּלְמַטָּה – יֵשׁ לְךָ דָּבָר שֶׁקָּרֵב לְמַטָּה?

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא: דִּלְמָא לְאִיבּוּד? אַחֵיכוּ עָלֵיהּ, וְכִי יֵשׁ לְךָ דָּבָר שֶׁקָּרֵב לְאִיבּוּד?

תָּנֵי אֲבוּהּ דְּרַבִּי אָבִין: "כָּל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל" – לַאֲכִילָה הִקַּשְׁתִּיהָ, וְלֹא לְדָבָר אַחֵר.

מַאי קָא אָמַר? אָמַר אַבָּיֵי: הָכִי קָא אָמַר – ״כָּל מִנְחַת כֹּהֵן ... לֹא תֵאָכֵל״ – חוֹבָתוֹ, ״כָּלִיל תִּהְיֶה״ – נְדָבָתוֹ. אֲמַר לֵיהּ רָבָא: סַכִּינָא חֲרִיפָא מַפְסְקָא קְרָאֵי!

אֶלָּא אָמַר רָבָא: ״כָּל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה״ – נְדָבָתוֹ, ״לֹא תֵאָכֵל״ – חוֹבָתוֹ.

וְאֵיפוֹךְ אֲנָא? מִסְתַּבְּרָא נְדָבָתוֹ הֲוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן תְּדִירָה, לָא חָטֵי, בְּסִים רֵיחֵיהּ.

אַדְּרַבָּה, חוֹבָתוֹ הֲוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי, שֶׁכֵּן עִשָּׂרוֹן חוֹבָה! הָנָךְ נְפִישָׁן.

וְרַבָּנַן, הַאי ״כָּל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל״, מַאי עָבְדִי לֵיהּ?

מִיבְּעֵי לְהוּ לְכִדְתַנְיָא: אֵין לִי אֶלָּא עֶלְיוֹנָה בְּ״כָלִיל תָּקְטָר״, וְתַחְתּוֹנָה בְּ״לֹא תֵאָכֵל״.

מְנַיִן לִיתֵּן אֶת הָאֶמּוּר שֶׁל זֶה בָּזֶה, וְאֶת הָאֶמּוּר שֶׁל זֶה בָּזֶה? תַּלְמוּד לוֹמַר ״כָּלִיל״ ״כָּלִיל״ לְגְזֵירָה שָׁוָה: נֶאֱמַר כָּאן ״כָּלִיל״, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן ״כָּלִיל״,

מָה לְהַלָּן בְּ״כָלִיל תָּקְטָר״, אַף כָּאן בְּ״כָלִיל תָּקְטָר״. וּמָה כָּאן לִיתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ, אַף לְהַלָּן לִיתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ.

בָּעֵי רָבִינָא: כֹּהֵן שֶׁאָכַל מִן הָאֵימוּרִין, מָה הוּא? לָאו דְּזָרוּת

דף עד:

לָא קָא מִיבַּעְיָא לִי, כִּי קָא מִבַּעְיָא לִי לָאו דְּ״כָלִיל תִּהְיֶה״, מַאי?

אָמַר רַב אַחָאי לְרָבִינָא: תָּא שְׁמַע דְּתַנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כֹּל שֶׁהוּא בְּ״כָלִיל תִּהְיֶה״, לִיתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ.

מַתְנִי׳ מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים – לַמִּזְבֵּחַ, וְאֵין בָּהֶן לַכֹּהֲנִים.

וּבָזֶה יְפֶה כֹּחַ מִזְבֵּחַ מִכֹּחַ הַכֹּהֲנִים. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים – נֶאֱכָלִין לַכֹּהֲנִים, וְאֵין בָּהֶם לַמִּזְבֵּחַ. וּבָזֶה יְפֶה כֹּחַ הַכֹּהֲנִים מִכֹּחַ הַמִּזְבֵּחַ.

גְּמָ׳ וְתוּ לֵיכָּא? וְהָא אִיכָּא עוֹלָה! אִיכָּא עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. וְהָא אִיכָּא עוֹלַת הָעוֹף! אִיכָּא מוֹרָאָה וְנוֹצָה. וְהָא אִיכָּא נְסָכִים! לְשִׁיתִּין אָזְלִי.

וּמַאי ״בָּזוֹ״? לְאַפּוֹקֵי מִדְּשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: הַמִּתְנַדֵּב יַיִן מְבִיאוֹ וּמְזַלְּפוֹ עַל גַּבֵּי אִישִׁים, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלִשְׁיתִּין אָזְלִי.

מְסַיֵּיע לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: הַמִּתְנַדֵּב שֶׁמֶן – קוֹמְצוֹ, וּשְׁיָרָיו נֶאֱכָלִין.

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְתוּ לֵיכָּא? וְהָא אִיכָּא חַטַּאת הָעוֹף! אִיכָּא דָּמָהּ.

וְהָאִיכָּא לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע! אִיכָּא מַתָּנוֹתָיו.

וּמַאי ״בָּזוֹ״? לְאַפּוֹקֵי מִמַּאן דְּאָמַר: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַבָּאוֹת בִּפְנֵי עַצְמָן לִשְׁרֵיפָה אָתְיָין, קְמַשְׁמַע לַן דְּבָזוֹ יְפֶה כֹּחַ כֹּהֲנִים לְעוֹלָם.

מַתְנִי' כָּל הַמְּנָחוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בִּכְלִי, טְעוּנוֹת שְׁלֹשָׁה מַתָּנוֹת שֶׁמָּן: יְצִיקָה, וּבְלִילָה, וּמַתַּן שֶׁמֶן בִּכְלִי קוֹדֶם לַעֲשִׂיָּיתָן.

חַלּוֹת בּוֹלְלָן, דִּבְרֵי רַבִּי, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: סוֹלֶת. הַחַלּוֹת טְעוּנוֹת בְּלִילָה, וּרְקִיקִין – מְשִׁיחָה. כֵּיצַד מוֹשְׁחָן? כְּמִין כִּי, וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָלִין לַכֹּהֲנִים.

גְּמָ' לְמַעוֹטֵי מַאי? אָמַר רַב פָּפָּא: לְמַעוֹטֵי מִנְחַת מַאֲפֶה.

תָּנוּ רַבָּנָן: "וְאִם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה", מְלַמֵּד שֶׁטְּעוּנָה מַתַּן שֶׁמֶן בִּכְלִי. "קָרְבָּנֶךָ" "קָרְבָּנֶךָ" לִגְזֵרָה שָׁוָה,

דף עה.

מָה כָּאן – מַתַּן שֶׁמֶן בִּכְלִי, אַף לְהַלָּן – מַתַּן שֶׁמֶן בִּכְלִי. וּמָה לְהַלָּן – יְצִיקָה וּבְלִילָה, אַף כָּאן יְצִיקָה וּבְלִילָה.

חַלּוֹת – בּוֹלְלָן, דִּבְרֵי רַבִּי, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: סוֹלֶת.

תָּנוּ רַבָּנָן: "סֹלֶת בְּלוּלָה", מְלַמֵּד שֶׁנִּבְלֶלֶת סוֹלֶת. רַבִּי אוֹמֵר: חַלּוֹת בּוֹלְלָן, שֶׁנֶּאֱמַר: "חַלּוֹת בְּלוּלֹת". אָמְרוּ לוֹ: וַהֲלֹא לַחְמֵי תוֹדָה נֶאֱמַר בָּהֶן "חַלּוֹת", וְאִי אֶפְשָׁר לְבוֹלְלָן כְּשֶׁהֵן חַלּוֹת, אֶלָּא סוֹלֶת!

כֵּיצַד עוֹשֶׂה? נוֹתֵן שֶׁמֶן בִּכְלִי קוֹדֶם לַעֲשִׂיָּיתָן, וְנוֹתְנָהּ, וְנוֹתֵן שֶׁמֶן עָלֶיהָ וּבוֹלְלָהּ, וְלָשָׁהּ, וְאוֹפָהּ, וּפוֹתְתָהּ, וְנוֹתֵן עָלֶיהָ שֶׁמֶן, וְקוֹמֵץ.

רַבִּי אוֹמֵר: חַלּוֹת בּוֹלְלָן, שֶׁנֶּאֱמַר: "חַלּוֹת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן". כֵּיצַד עוֹשֶׂה? נוֹתֵן שֶׁמֶן בִּכְלִי קוֹדֶם לַעֲשִׂיָּיתָהּ, וְנוֹתְנָהּ, וְלָשָׁהּ, וְאוֹפָהּ, וּפוֹתְתָהּ, וְנוֹתֵן עָלֶיהָ שֶׁמֶן, וּבוֹלְלָהּ, וְחוֹזֵר וְנוֹתֵן עָלֶיהָ שֶׁמֶן, וְקוֹמֵץ.

"אִי אֶפְשָׁר" דְּקָאָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַבִּי, מַאי הִיא? אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: רְבִיעִית שֶׁמֶן הִיא, הֵיאַךְ מִתְחַלֶּקֶת לְכַמָּה חַלּוֹת?

הַחַלּוֹת טְעוּנוֹת בְּלִילָה, וּרְקִיקִין מְשִׁיחָה. תָּנוּ רַבָּנַן: "חַלּוֹת בְּלוּלֹת", וְלֹא רְקִיקִין בְּלוּלִין. שֶׁיָּכוֹל וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה חַלּוֹת שֶׁאֵינָן טְעוּנוֹת מְשִׁיחָה – טְעוּנוֹת בְּלִילָה, רְקִיקִין שֶׁטְּעוּנִין מְשִׁיחָה – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנִין בְּלִילָה! תַּלְמוּד לוֹמַר: "חַלּוֹת בְּלוּלֹת" – וְלֹא רְקִיקִין בְּלוּלִין.

"רְקִיקִין מְשׁוּחִין", וְלֹא חַלּוֹת מְשׁוּחוֹת. שֶׁיָּכוֹל – וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה רְקִיקִין שֶׁאֵינָן טְעוּנִין בְּלִילָה – טְעוּנִין מְשִׁיחָה, חַלּוֹת שֶׁטְּעוּנוֹת בְּלִילָה – אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנוֹת מְשִׁיחָה! תַּלְמוּד לוֹמַר "רְקִיקִין מְשׁוּחִים" – וְלֹא חַלּוֹת מְשׁוּחוֹת.

מַאי תַּלְמוּדָא? אָמַר רָבָא: לָא לִישְׁתְּמִיט וְלִכְתּוֹב "חַלּוֹת מְשׁוּחוֹת וּרְקִיקִין בְּלוּלִין".

כֵּיצַד מוֹשְׁחָן? כְּמִין כִּי, וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָל וְכוּ'. מַאי "כְּמִין כִּי"? אָמַר רַב כָּהֲנָא: כְּמִין כִּי יְוָונִי.

תָּנוּ רַבָּנָן: מִנְחָה הַבָּאָה מֻחֱצָה חֲלוֹת וּמֻחֱצָה רְקִיקִין, מֵבִיא לוֹג שֶׁמֶן, וְחוֹצֵהוּ – חֶצְיוֹ לַחֲלוֹת וְחֶצְיוֹ לָרְקִיקִין.

וְחַלּוֹת בּוֹלְלָן, וּרְקִיקִין מוֹשְׁחָן, וּמוֹשֵׁחַ אֶת הָרָקִיק עַל פְּנֵי כוּלּוֹ, וּשְׁאָר הַשֶּׁמֶן מַחְזִירוֹ לַחֲלוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מוֹשְׁחָן כְּמִין כִּי, וּשְׁאָר הַשֶּׁמֶן נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים.

תַּנְיָא אִידַּךְ: רְקִיקִין הַבָּאִים בִּפְנֵי עַצְמָן, מֵבִיא לוֹג שֶׁמֶן וּמוֹשְׁחָן, וְחוֹזֵר וּמוֹשְׁחָן, עַד שֶׁיִּכְלֶה כָּל שֶׁמֶן שֶׁבַּלּוֹג. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מוֹשְׁחָן כְּמִין כִּי, וּשְׁאָר הַשֶּׁמֶן נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים.

מַתְנִי' כָּל הַמְּנָחוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בִּכְלִי טְעוּנוֹת פְּתִיתָה.

גְּמָ' לְמַעוֹטֵי מַאי? אָמַר רַב פָּפָּא: לְמַעוֹטֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים.

תָּנוּ רַבָּנָן: "פְּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים מִנְחָה" – לְרַבּוֹת כָּל הַמְּנָחוֹת לִפְתִיתָה. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֹתָהּ".

"וְיָצַקְתָּ ... שֶׁמֶן מִנְחָה" – לְרַבּוֹת כָּל הַמְּנָחוֹת לִיצִיקָה. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף מִנְחַת מַאֲפֶה? תַּלְמוּד לוֹמַר "עָלֶיהָ שֶׁמֶן".

אוֹצִיא אֶת הַחַלּוֹת וְלֹא אוֹצִיא אֶת הָרְקִיקִין? תַּלְמוּד לוֹמַר "הִיא". מַאי תַּלְמוּדָא? אֵימָא לְהוֹצִיא מִנְחַת כֹּהֲנִים!

דף עה:

אָמַר רַבָּה: אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ שְׁנֵי מִיעוּטִין? הֱוֵי אוֹמֵר זוֹ מִנְחַת מַאֲפֶה.

מַתְנִי' מִנְחַת יִשְׂרָאֵל – קוֹפֶל אֶחָד לִשְׁנַיִם, וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וּמַבְדִּיל. מִנְחַת כֹּהֲנִים – קוֹפֵל אֶחָד לִשְׁנַיִם, וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וְאֵינוֹ מַבְדִּיל. מִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ – לֹא הָיָה מְקַפְּלָהּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ אֵין בָּהֶן פְּתִיתָה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן קֶמִיצָה, וְכֹל שֶׁאֵין בָּהֶן קֶמִיצָה – אֵין בָּהֶן פְּתִיתָה. וְכוּלָּן פּוֹתְתָן כְּזֵיתִים.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: "פְּתוֹת" – יָכוֹל לִשְׁנַיִם? תַּלְמוּד לוֹמַר "פִּתִּים". אִי "פִּתִּים" – יָכוֹל יַעֲשֶׂנָּה פֵּירוּרִין? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֹתָהּ" – אוֹתָהּ לִפְתִיתִים, וְלֹא פְּתִיתָה לִפְתִיתִים.

הָא כֵּיצַד? מִנְחַת יִשְׂרָאֵל – קוֹפֵל אֶחָד לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה וּמַבְדִּיל. מִנְחַת כֹּהֲנִים וְכֹהֵן מָשִׁיחַ – הָיָה מְקַפְּלָהּ וְכוּ'. וְהָא אֲנַן תְּנַן: לֹא הָיָה מְקַפְּלָהּ! אָמַר רַבָּה: אֵינוֹ מְקַפְּלָהּ לְאַרְבָּעָה, אֲבָל מְקַפְּלָהּ לִשְׁנַיִם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ אֵין בָּהֶן פְּתִיתָה. אָמַר רַב יוֹסֵף: הַאי חֲבִיצָא דְּאִית בַּהּ פֵּירוּרִין כְּזַיִת – מְבָרְכִינַן עֲלֵיהּ "הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ", אִי לֵית בַּהּ פֵּירוּרִין כְּזַיִת – מְבָרְכִינַן עֲלֵיהּ "בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת".

אָמַר רַב יוֹסֵף: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב מְנָחוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, אוֹמֵר: "בָּרוּךְ שֶׁהֶחֱיָינוּ וְקִיְּמָנוּ", נָטְלָן לְאָכְלָן אוֹמֵר: "הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ", וּתְנַן: וְכוּלָּן פְּתִיתִים בְּכְזַיִת.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: וּלְתַנָּא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דְּאָמַר מְפָרְכָן עַד שֶׁמַּחְזִירָן לְסָלְתָן, הָכִי נָמֵי דְּלָא מְבָרֵךְ "הַמּוֹצִיא"?

וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי, וְהָתַנְיָא: לִיקֵּט מִכּוּלָּן כְּזַיִת וַאֲכָלָן, אִם חָמֵץ הוּא – עָנוּשׁ כָּרֵת, אִם מַצָּה הוּא – אָדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח.

הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּשֶׁעֵירְסָן.

אִי הָכִי, הַיְינוּ דְּקָתָנֵי עָלַהּ: וְהוּא שֶׁאָכָלָן בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס, וְאִי בְּשֶׁעֵירְסָן – "שֶׁאָכָלָן" מִיבָּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּבָא מִלֶּחֶם גָּדוֹל.

מַאי הָוֵי עָלַהּ? רַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֲפִילּוּ פֵּירוּרִין שֶׁאֵין בָּהֶן כְּזַיִת. אָמַר רָבָא: וְהוּא דְּאִיכָּא תּוֹרִיתָא דְּנַהְמָא עֲלַיְיהוּ.

דף עו.

מַתְנִי' כָּל הַמְּנָחוֹת טְעוּנוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפָּה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעִיטָה, שִׁיפָּה וּבְעִיטָה בַּחִיטִּין. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בַּבָּצֵק. כָּל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר, חוּץ מִלֶּחֶם הַפָּנִים וַחֲבִיתֵי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהֵם בָּאוֹת שִׁתִּים עֶשְׂרֵה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כּוּלָּם בָּאוֹת שִׁתִּים עֶשְׂרֵה, חוּץ מֵחַלּוֹת תּוֹדָה וּנְזִירוּת שֶׁהֵן בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר.

גְּמָ' תָּנָא: שְׁפָה אַחַת, בּוֹעֲטָ שְׁתַּיִם. שְׁפָה שְׁתַּיִם, בּוֹעֲטָ שָׁלֹשׁ. בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: אַמְטוֹיֵי וְאֵתוֹיֵי חַד, אוֹ דִלְמָא אַמְטוֹיֵי וְאֵתוֹיֵי תְּרֵי? מַאי? תֵּיקוּ.

שִׁיפָּה וּבְעִיטָה בַּחִיטִּין, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בַּבָּצֵק. אִיבַּעְיָא לְהוּ: בַּבָּצֵק וְלֹא בַּחִיטִּין, אוֹ דִלְמָא אַף בַּבָּצֵק? תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: שִׁיפָּה וּבְעִיטָה בַּחִיטִּין, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שִׁיפָּה וּבְעִיטָה בַּבָּצֵק.

כָּל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת כּוּ'. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לֶחֶם הַפָּנִים – בְּהֲדֵיָא כְּתִיב בֵּיהּ.

חֲבִיתֵי כֹהֵן גָּדוֹל – אָתְיָא "חֻקָּה" "חֻקָּה" מִלֶּחֶם הַפָּנִים.

כָּל הַמְּנָחוֹת דְּבָאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר, מְנָלַן? גְּמַר מִלַּחְמֵי תוֹדָה – מָה לְהַלָּן עֶשֶׂר, אַף כָּאן עֶשֶׂר. וְלֵילַף מִלֶּחֶם הַפָּנִים – מָה לְהַלָּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, אַף כָּאן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה!

מִסְתַּבְּרָא מִלַּחְמֵי תוֹדָה הָוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן יָחִיד, הַמִּתְנַדֵּב, שָׁמָן, נִפְסָל, שֶׁלֹּא בְּשַׁבָּת, וְשֶׁלֹּא בְּטוּמְאָה.
אַדְּרַבָּה, מִלֶּחֶם הַפָּנִים הָוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן הֶקְדֵּשׁ, וּלְבוֹנָה, מַצָּה, וָעֶצֶם!
הָנָךְ נְפִישָׁן.
וְאִי סְבִירָא לַן דָּבָר הַלָּמֵד בִּגְזֵירָה שָׁוָה חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אָב, נֵילַף מֵחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל:
מָה לְהַלָּן – שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, אַף כָּאן – שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה?
מִסְתַּבְּרָא מִלַּחְמֵי תוֹדָה הָוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן הֶדְיוֹט שֶׁהִתְנַדֵּב חֻצָאִין;
לְפִיגּוּל, שֶׁלֹּא בְּשַׁבָּת, וְשֶׁלֹּא בְּטוּמְאָה.
אַדְּרַבָּה, מֵחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל הָוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן עִשָּׂרוֹן, כְּלִי הֶקְדֵּשׁ, וּלְבוֹנָה;
מַצָּה וָעֶצֶם, הַגָּשָׁה וְאִישִּׁים, וְהָנֵי נְפִישָׁן.
הֶדְיוֹט מֵהֶדְיוֹט עָדִיף לֵיהּ.
רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כּוּלָּן בָּאוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. מַאי קָסָבַר? אִי סְבִירָא לֵיהּ דְּדָבָר הַלָּמֵד בִּגְזֵירָה שָׁוָה חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיַן אָב – יְלֵיף מֵחֲבִיתֵי (דכהן) [כֹּהֵן] גָּדוֹל, דְּהָנֵי נְפִישָׁן.
אִי סְבִירָא לֵיהּ דְּדָבָר הַלָּמֵד בִּגְזֵירָה שָׁוָה אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיַן אָב – יְלֵיף מִלֶּחֶם הַפָּנִים, הֶקְדֵּשׁ מֵהֶקְדֵּשׁ עָדִיף לֵיהּ.
חוּץ מִלַּחְמֵי תוֹדָה וּנְזִירוּת, שֶׁהֵן בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר. לַחְמֵי תוֹדָה – בְּהֶדְיָא כְּתִיב בְּהוּ.
נְזִירוּת – דְּאָמַר מָר: "שְׁלָמָיו" – לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נְזִיר.
אָמַר רַב טוֹבִי בַּר קִיסְנָא, אָמַר שְׁמוּאֵל: לַחְמֵי תוֹדָה שֶׁאָפָאן אַרְבַּע חַלּוֹת – יָצָא. וְהָא בָּעֵינַן אַרְבָּעִים לְמִצְוָה!
וְהָא בָּעֵי אַפְרוֹשֵׁי תְּרוּמָה מִינַּיְיהוּ! וְכִי תֵּימָא דְּמַפְרֵישׁ מִכֹּל חָדָא וַחֲדָא – "אֶחָד" אָמַר רַחֲמָנָא, שֶׁלֹּא יִטּוֹל פָּרוּס, דְּאַפְרְשִׁינְהוּ בְּלֵישָׁה.
מֵיתִיבִי: כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁרִיבָּה בְּמִדַּת חַלָּתָן, אוֹ שֶׁמִּיעֵט בְּמִדַּת חַלָּתָן – כְּשֵׁרוֹת, חוּץ מִלֶּחֶם הַפָּנִים, וַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, וְלַחְמֵי תוֹדָה וּנְזִירוּת! הוּא

דף עו:

דְּאָמַר כִּי הַאי תַּנָּא, דְּתַנְיָא: כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁרִיבָּה בְּמִדַּת חַלָּתָן, אוֹ שֶׁמִּיעֵט בְּמִדַּת חַלָּתָן – כְּשֵׁרוֹת, חוּץ מִלֶּחֶם הַפָּנִים וַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף לַחְמֵי תוֹדָה וּנְזִירוּת.
אָמַר רַב הוּנָא: מְנָחַת מַאֲפֶה (שאפה) [שֶׁאָפָאהּ] חַלָּה אַחַת – יָצָא. מַאי טַעְמָא? (מַצּוֹת) "מַצַּת" כְּתִיב.

מַתְקֵיף לַהּ רַב פָּפָּא: טַעְמָא דִּכְתִיב "מַצָּת", הָא כְּתִיב "מַצּוֹת" – לָא? וְהָא גַּבֵּי לַחְמֵי תוֹדָה דִּכְתִיב "מַצּוֹת", וְאָמַר רַב טוֹבִי בַּר קִיסָנָא אָמַר שְׁמוּאֵל: לַחְמֵי תוֹדָה שֶׁאֲפָאָן אַרְבַּע חַלּוֹת – יָצָא! הָהִיא פְּלִיגָא.

מַתְנִי' הָעוֹמֶר הָיָה בָּא עִשָּׂרוֹן מִשָּׁלֹשׁ סְאִין, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׁתֵּי עֶשְׂרוֹנִים מִשָּׁלֹשׁ סְאִין, לֶחֶם הַפָּנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע עֶשְׂרוֹנִים מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע סְאִין.

גְּמָ' מַאי טַעְמָא? כֵּיוָן דְּמֵחָדָשׁ אָתֵי, וּמִשְׁעוּרִין אָתֵי, עִשָּׂרוֹן מוּבְחָר לָא אָתֵי אֶלָּא מִשָּׁלֹשׁ סְאִין.

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׁתֵּי עֶשְׂרוֹנוֹת מִשָּׁלֹשׁ סְאִין – כֵּיוָן דְּמֵחִיטֵּי אָתְיָין, אַף עַל גַּב דְּמֵחָדָשׁ אָתְיָין, שְׁתֵּי עֶשְׂרוֹנוֹת אָתוּ מִשָּׁלֹשׁ סְאִין.

לֶחֶם הַפָּנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה עֶשְׂרוֹנוֹת מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סְאִין – מַאי טַעְמָא? כֵּיוָן דְּמֵחִיטֵּי אָתוּ, וּמְיַשָּׁן אָתוּ, עִשָּׂרוֹן מוּבְחָר אָתֵי מִסְּאָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁרִיבָּה בְּמִדַּת עֶשְׂרוֹנָן, אוֹ שֶׁמִּיעֵט בְּמִדַּת עִשָּׂרוֹן – פְּסוּלוֹת. רִיבָּה בְּמִדַּת סְאִין שֶׁלָּהֶן, אוֹ שֶׁמִּיעֵט בְּמִדַּת סְאִין שֶׁלָּהֶן – כְּשֵׁרוֹת.

מַתְנִי' הָעוֹמֶר הָיָה מְנוּפֶּה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָה, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, וְלֶחֶם הַפָּנִים בְּאַחַת עֶשְׂרֵה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא הָיָה לָהֶן קִצְבָה, אֶלָּא סוֹלֶת מְנוּפָּה כָּל צָרְכָּהּ הָיָה מֵבִיא, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ", עַד שֶׁתְּהֵא מְנוּפָּה כָּל צָרְכָּהּ.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: בְּדַקָּה בְּגַסָּה, בְּדַקָּה בְּגַסָּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נְפוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ וְזוֹ לְמַטָּה מִזּוֹ, עֶלְיוֹנָה קוֹלֶטֶת סוּבִין, תַּחְתּוֹנָה קוֹלֶטֶת סוֹלֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא הָיָה לָהֶן קִצְבָה. תָּנוּ רַבָּנָן: "סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ" – מְלַמֵּד שֶׁנִּקְּחָת סוֹלֶת.

וּמִנַּיִן שֶׁאֲפִילּוּ חִיטֵּין? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְלָקַחְתָּ" – מִכָּל מָקוֹם. יָכוֹל אַף בִּשְׁאָר מְנָחוֹת כֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֹתָהּ", מִפְּנֵי הַחִיסָּרוֹן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי "מִפְּנֵי הַחִיסָּרוֹן"? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הֵיכָא רְמִיזָא? דִּכְתִיב: "וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם".

הֲדַרַן עָלָךְ אֵלּוּ מְנָחוֹת נִקְמָצוֹת.

מַתְנִי' **הַתּוֹדָה הָיְתָה בָּאָה** חֲמֵשׁ סְאִין יְרוּשַׁלְמִיּוֹת, שֶׁהֵן שֵׁשׁ מִדְבָּרִיּוֹת. שְׁתֵּי אֵיפּוֹת, הָאֵיפָה שְׁלֹשׁ סְאִין, עֶשְׂרִים עִשָּׂרוֹן – עֲשָׂרָה לֶחֶם וַעֲשָׂרָה לַמַּצָּה.

דף עז.

עֲשָׂרָה לְחֻמֵּץ – עִשָּׂרוֹן לְחַלָּה, וַעֲשָׂרָה לְמַצָּה – וּבְמַצָּה שָׁלֹשׁ מִינִין: חַלּוֹת, רְקִיקִין, וּרְבוּכָה. נִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים וּשְׁלִישׁ לְכָל מִין וּמִין, וְשָׁלֹשׁ חַלּוֹת לְעִשָּׂרוֹן.

וּבְמִדָּה יְרוּשַׁלְמִית הָיוּ שְׁלֹשִׁים קַב, חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְחֻמֵּץ וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר לְמַצָּה. חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְחֻמֵּץ – קַב וּמֶחֱצָה לְחַלָּה, חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְמַצָּה. וּבְמַצָּה שָׁלֹשׁ מִינִין: חַלּוֹת, וּרְקִיקִין, וּרְבוּכָה. נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת קַבִּין לְכָל מִין וּמִין, וּשְׁתֵּי חַלּוֹת לְקַב.

גְּמָ' הַתּוֹדָה הָיְתָה בָּאָה חֲמֵשׁ סְאִין יְרוּשַׁלְמִיּוֹת. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַב חִסְדָּא: דְּאָמַר קְרָא "הָאֵיפָה וְהַבַּת תֹּכֶן אֶחָד יִהְיֶה (לָכֶם)". מָה בַּת שָׁלֹשׁ סְאִין, אַף אֵיפָה שָׁלֹשׁ סְאִין.

וּבַת גּוּפַהּ מְנָלַן? אִילֵימָא מִדִּכְתִיב "לְשֵׁאת (אֶת) מַעְשַׂר הַחֹמֶר הַבָּת", אֵיפָה נָמֵי הָכְתִיב "וַעֲשִׂירִית הַחֹמֶר הָאֵיפָה"! אֶלָּא חוֹמֶר לָא יָדַעְנָא כַּמָּה, הָכָא נָמֵי לָא יָדַעְנָא כַּמָּה.

אֶלָּא מֵהָכָא: "וְחֹק הַשֶּׁמֶן הַבַּת הַשֶּׁמֶן וּמַעְשַׂר הַבַּת מִן הַכּוֹר עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חוֹמֶר כִּי עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חוֹמֶר".

אָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין מוֹסִיפִין עַל הַמִּדּוֹת יוֹתֵר מִשְּׁתוּת, וְלֹא עַל הַמַּטְבֵּעַ יוֹתֵר מִשְּׁתוּת, וְהַמְשַׁתֵּכֵר לֹא יִשְׁתַּכֵּר יוֹתֵר מִשְּׁתוּת.

מַאי טַעְמָא? אִילֵימָא מִשּׁוּם אַפְקוֹעֵי תַּרְעָא – אִי הָכִי, שְׁתוּת נָמֵי לָא!

אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹנָאָה, כִּי הֵיכִי דְּלָא לֶיהֱוֵי בִּיטּוּל מִקָּח, וְהָא אָמַר רָבָא: כָּל דָּבָר שֶׁבְּמִדָּה וְשֶׁבְּמִשְׁקָל וְשֶׁבְּמִנְיָן, אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה – חוֹזֵר!

אֶלָּא מִשּׁוּם תַּגְּרָא, כִּי הֵיכִי דְּלָא לִמְטַיֵּיהּ דְּיָאנָה. דְּיָאנָה הוּא דְּלָא לִימְטֵייהּ, רְוָוחָא לָא בָּעֵי? זְבֶן וְזַבִּין – תַּגְּרָא אִיקָּרֵי?!

אֶלָּא אָמַר רַב חִסְדָּא: שְׁמוּאֵל קָרֵא אַשְׁכַּח וּדְרַשׁ, "הַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁקֶל הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם", מָנֶה מָאתָן וְאַרְבְּעִין הָווּ. אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ תְּלָת: שְׁמַע מִינַּהּ מָנֶה שֶׁל קוֹדֶשׁ כְּפוּל הָיָה, וּשְׁמַע מִינַּהּ מוֹסִיפִין עַל הַמִּדּוֹת וְאֵין מוֹסִיפִין יוֹתֵר מִשְּׁתוּת, וּשְׁמַע מִינַּהּ שְׁתוּתָא מִלְּבַר.

אָמַר רָבִינָא: מַתְנִיתִין נָמֵי דַּיְקָא, דְּקָתָנֵי: תּוֹדָה הָיְתָה בָּאָה חֲמֵשׁ סְאִין יְרוּשַׁלְמִיּוֹת שֶׁהֵן שֵׁשׁ מִדְּבָרִיּוֹת, שְׁמַע מִינַּהּ.

דף עז:

מַתְנִי' מִכּוּלָּם הָיָה נוֹטֵל אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַה'", "אֶחָד" – שֶׁלֹּא יִטּוֹל פָּרוּס, "מִכָּל קָרְבָּן" – שֶׁיְּהוּ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שָׁוִין, שֶׁלֹּא יִטּוֹל מִקָּרְבָּן עַל חֲבֵירוֹ. "לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה", וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָל לַבְּעָלִים.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן: "וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ" – מִן הַמְחוּבָּר, "אֶחָד" – שֶׁלֹּא יִטּוֹל פָּרוּס, "מִכָּל קָרְבָּן" – שֶׁיְּהוּ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת (שָׁוִוין) [שָׁווין], שֶׁלֹּא יִטּוֹל מִן הַקָּרְבָּן עַל חֲבֵירוֹ, "תְּרוּמָה לַה'" – אֵינִי יוֹדֵעַ מִכַּמָּה הִיא,

הֲרֵינִי דָּן: נֶאֱמַר כָּאן "תְּרוּמָה", וְנֶאֱמַר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר "תְּרוּמָה", מָה לְהַלָּן אֶחָד מֵעֲשָׂרָה, אַף כָּאן אֶחָד מֵעֲשָׂרָה.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרָךְ זוֹ: נֶאֱמַר כָּאן "תְּרוּמָה", וְנֶאֱמַר בִּבְכוּרִים "תְּרוּמָה", מָה לְהַלָּן אֵין לָהּ שִׁיעוּר, אַף כָּאן אֵין לָהּ שִׁיעוּר.

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמָה: דָּנִין תְּרוּמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ תְּרוּמָה, מִתְּרוּמָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ תְּרוּמָה, וְאַל יוֹכִיחַ בִּכּוּרִים, שֶׁיֵּשׁ אַחֲרֶיהֶן תְּרוּמָה.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרָךְ זוֹ: דָּנִין תְּרוּמָה הַנֶּאֱכֶלֶת בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, מִתְּרוּמָה הַנֶּאֱכֶלֶת בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, וְאַל תּוֹכִיחַ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, שֶׁנֶּאֱכֶלֶת בְּכָל מָקוֹם.

תַּלְמוּד לוֹמַר "מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה לַה'", וּכְתִיב בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר "מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה" – לִגְזֵירָה שָׁוָה.

לָמַדְנוּ לִתְרוּמָה שֶׁהִיא אֶחָד מֵעֲשָׂרָה, אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ מִכַּמָּה הִיא חַלָּה. הֲרֵינִי דָּן: נֶאֱמַר כָּאן "לֶחֶם", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם "לֶחֶם", מָה לְהַלָּן עִשָּׂרוֹן לְחַלָּה, אַף כָּאן עִשָּׂרוֹן לְחַלָּה.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרָךְ זוֹ, נֶאֱמַר כָּאן "לֶחֶם", וְנֶאֱמַר בְּלֶחֶם הַפָּנִים "לֶחֶם", מָה לְהַלָּן שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת, אַף כָּאן שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת.

נִרְאֶה לְמִי דּוֹמָה? דָּנִין מִנְחָה הַבָּאָה חָמֵץ עִם הַזֶּבַח, מִמִּנְחָה הַבָּאָה חָמֵץ עִם הַזֶּבַח, וְאַל יוֹכִיחַ לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁאֵינוֹ בָּא חָמֵץ עִם הַזֶּבַח.

אוֹ כְּלָךְ לְדָרָךְ זוֹ, דָּנִין מִנְחָה הַבָּאָה מֵאָרֶץ וְחוּצָה לָאָרֶץ, מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הַיָּשָׁן, מִמִּנְחָה הַבָּאָה מֵאָרֶץ וְחוּצָה לָאָרֶץ, מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הַיָּשָׁן, וְאַל יוֹכִיחוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁאֵין בָּאוֹת אֶלָּא מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הָאָרֶץ.

תַּלְמוּד לוֹמַר "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם", שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר "תָּבִיאוּ", וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר "תָּבִיאוּ"? שֶׁכָּל מַה שֶּׁאַתָּה מֵבִיא מִמָּקוֹם אַחֵר הֲרֵי הוּא כָּזֶה, מַה לְהַלָּן עִשָּׂרוֹן לְחַלָּה אַף כָּאן עִשָּׂרוֹן לְחַלָּה.

אִי מָה לְהַלָּן שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת, אַף כָּאן שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "תִּהְיֶינָה".

לָמַדְנוּ עֲשָׂרָה לְחָמֵץ, עֲשָׂרָה לְמַצָּה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ".

נֶגֶד חָמֵץ, הֱבֵא מַצָּה. נִמְצְאוּ עֶשְׂרִים עֶשְׂרוֹנוֹת לַחְמֵי תוֹדָה, עֲשָׂרָה לְחָמֵץ, וַעֲשָׂרָה לְמַצָּה. יָכוֹל עֲשָׂרָה שֶׁבְּמַצָּה לֹא יְהוּ כוּלָּן אֶלָּא מִמִּין אֶחָד? תַּלְמוּד לוֹמַר "אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן סֹלֶת

מֶרְבֶּכֶת וְגוֹ׳״. נִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים וּשְׁלִישׁ לְכָל מִין וּמִין, וְשָׁלֹשׁ חַלּוֹת לְעִשָּׂרוֹן, וְנִמְצְאוּ לַחְמֵי תוֹדָה אַרְבָּעִים. נוֹטֵל מֵהֶן אַרְבַּע וְנוֹתֵן לְכֹהֵן, וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָלִים לַבְּעָלִים.

אָמַר מָר: ״וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ״ – מִן הַמְחוּבָּר. אֶלָּא מֵעַתָּה, דִּכְתִיב ״וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ״ – הָתָם מַאי מְחוּבָּר אִיכָּא?

כִּדְרַב חִסְדָּא אָמַר אַבִּימִי, דְּאָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר אֲבִימִי: שֶׁלֹּא יְנַתֵּחַ בָּשָׂר קוֹדֶם שֶׁיְּטוֹל אֵימוּרִין.

אָמַר מָר: נֶאֱמַר כָּאן ״תְּרוּמָה״, וְנֶאֱמַר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר ״תְּרוּמָה״.

וְנֵילַף מִתְּרוּמַת מִדְיָן? דְּנִין תְּרוּמָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת מִתְּרוּמָה הַנּוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת, וְאַל תּוֹכִיחַ תְּרוּמַת מִדְיָן שֶׁאֵינָהּ נוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת.

וְנֵילַף מִתְּרוּמַת חַלָּה? תְּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: דָּנִין דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ ״מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת ה׳״ מִדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ ״תְּרוּמָה לַה׳״, לְאַפּוֹקֵי תְּרוּמַת חַלָּה דִּלְא נֶאֱמַר בּוֹ ״מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה לַה׳״.

בָּעֵי רָבָא: תְּרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה, חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ, אוֹ אֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ?

כֵּיוָן דְּאִיתַּקַּשׁ לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, כִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר דָּמֵי, אוֹ דִלְמָא ״בּוֹ״ וַ״חֲמִשִּׁיתוֹ״ מִיעֵט רַחֲמָנָא?

מְדַמַּעַת, אוֹ אֵינָהּ מְדַמַּעַת? תֵּיקוּ.

אָמַר מָר: תַּלְמוּד לוֹמַר ״תִּהְיֶינָה״. מַאי תַּלְמוּדָא?

דף עח.

אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי: ״תִּהְיֶינָה״ כְּתִיב. אֵימָא עֲשָׂרָה קְפִיזֵי? אָמַר רָבָא: בְּעֶשְׂרוֹנוֹת דִּבֵּר הַכָּתוּב.

לְמַדְנוּ עֲשָׂרָה לְחָמֵץ. עֲשָׂרָה לְמַצָּה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״עַל חַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ״, כְּנֶגֶד חָמֵץ הָבֵא מַצָּה.

וְכִי דָּבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ, חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶיקֵּשׁ? הֵימֶנּוּ וְדָבָר אַחֵר הוּא, וְכֹל הֵימֶנּוּ וְדָבָר אַחֵר – לָא הָוֵי הֶיקֵּשׁ.

הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר לָא הָוֵי הֶיקֵּשׁ, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר הָוֵי הֶיקֵּשׁ, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? ״תְּבִיאוּ״ רִבּוּיָא הִיא.

מַתְנִי׳ הַמִּילּוּאִים הָיוּ בָּאִין כַּמִּצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה – חַלּוֹת, וּרְקִיקִין, (וּרְבִיכָה) [וּרְבוּכָה].

נְזִירוּת הָיְתָה בָּאָה שְׁתֵּי יָדוֹת כְּמִצָּה שֶׁל תּוֹדָה, חַלּוֹת וּרְקִיקִין, וְאֵין בָּהּ רְבוּכָה, נִמְצָא עֶשְׂרָה קַבִּין יְרוּשַׁלְמִית, שֶׁהֵן שִׁשָּׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וְעוֹדְיִין.

גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַב חִסְדָּא, אָמַר רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא: דְּאָמַר קְרָא "וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' לָקַח חַלַּת מַצָּה אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד". בִּשְׁלָמָא "חַלּוֹת" – חַלּוֹת, "רְקִיקֵי" – רָקִיק, "שֶׁמֶן" מַאי נִינְהוּ? לְאוּ רְבוּכָה.

מַתְקֵיף לַהּ רַב אוֹשַׁעְיָא: אִימָא אַנְתָּא דְּמִשְׁחָא! אֶלָּא, כִּדְדָרֵשׁ רַב נַחְמָן בַּר רַב חִסְדָּא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי טַבְלָא: "זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה' בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ".

וְכִי מָה לְמַדְנוּ לְבָנָיו בְּיוֹם הִמָּשְׁחוֹ? אֶלָּא מַקִּישׁ חִינּוּכוֹ לְהִמָּשְׁחוֹ: מָה הִמָּשְׁחוֹ רְבוּכָה, אַף חִינּוּכוֹ רְבוּכָה.

אָמַר רַב חִסְדָּא: כֹּהֵן גָּדוֹל הַמִּתְקָרֵב לַעֲבוֹדָה צָרִיךְ שְׁתֵּי עֶשְׂרוֹנוֹת הָאֵיפָה, אַחַת לְהִמָּשְׁחוֹ, וְאַחַת לְחִינּוּכוֹ. מָר בַּר רַב אָשֵׁי אָמַר: שָׁלֹשׁ.

וְלָא פְּלִיגִי, הָא – דַּעֲבַד עֲבוֹדָה כְּשֵׁהוּא כֹּהֵן הֶדְיוֹט, הָא – דְּלָא עֲבַד עֲבוֹדָה כְּשֵׁהוּא כֹּהֵן הֶדְיוֹט.

נְזִירוּת הָיְתָה בָּאָה שְׁתֵּי יָדוֹת, כַּמַּצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: "שְׁלָמָיו" – לְרַבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר, לַעֲשֶׂרֶת קִבִּין יְרוּשַׁלְמִיּוֹת וְלִרְבִיעִית שֶׁמֶן.

יָכוֹל לְכָל מָה שֶׁאָמוּר בָּעִנְיָן, תַּלְמוּד לוֹמַר "מַצּוֹת".

מַאי תַּלְמוּדָא? אָמַר רַב פָּפָּא: דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "מַצּוֹת", לְאַפּוֹקֵי רְבוּכָה דְּלֹא נֶאֱמַר בּוֹ "מַצּוֹת". דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא: "מַצּוֹת" – כָּלַל, "חַלּוֹת וּרְקִיקִין" – פָּרַט, כְּלָל וּפְרָט אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מָה שֶׁבַּפְּרָט, חַלּוֹת וּרְקִיקִין – אִין, מִידֵּי אַחֲרִינָא – לָא.

דף עח:

מַתְנִי' הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתּוֹדָה לִפְנִים וְלַחֻמָּהּ חוּץ לַחוֹמָה – לֹא קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָהּ עַד שֶׁלֹּא קִרְמוּ פָּנֶיהָ בַּתַּנּוּר, וַאֲפִילּוּ קִרְמוּ כּוּלָּן חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן – לֹא קִדַּשׁ הַלֶּחֶם.

גְּמָ' מַאי "חוּץ לַחוֹמָה"? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חוּץ לְחוֹמַת בֵּית פָּאגֵי, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה.

רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה, בָּעֵינַן "עַל" בְּסָמוּךְ.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חוּץ לְחוֹמַת בֵּית פָּאגֵי, אֲבָל חוּץ לָעֲזָרָה – קָדוֹשׁ, וְלָא בָּעֵינַן "עַל" בְּסָמוּךְ.

וְהָא אִיפְּלִיגוּ בַּהּ חֲדָא זִימְנָא?

דִּתְנַן: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הֶחָמֵץ – עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַתָּמִיד. וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: לְעוֹלָם אֵינוֹ חַייָב עַד שֶׁיְּהֵא אוֹ לַשּׁוֹחֵט, אוֹ לַזּוֹרֵק, אוֹ לְאֶחָד מִבְּנֵי חֲבוּרָה – עִמּוֹ בָּעֲזָרָה. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עִמּוֹ בָּעֲזָרָה.

צָרִיכָא, דְּאִי אִיתְּמַר בְּהַהִיא – בְּהַהִיא קָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, דְּכֹל הֵיכָא דְּאִיתֵּיהּ בְּאִיסּוּרָא קָאֵי, אֲבָל לְעִנְיַן מִקְדַּשׁ לֶחֶם – אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאִי אִיתֵּיהּ בִּפְנִים – קָדוֹשׁ, אַבָּרַאי – לֹא קָדוֹשׁ.

וְאִי אִיתְּמַר בְּהָא, בְּהָא קָאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, אֲבָל בְּהָךְ אֵימָא מוֹדֶה לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, צָרִיכָא. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתּוֹדָה לִפְנִים, וְלַחְמָהּ חוּץ לְחוֹמַת בֵּית פָּאגֵי – לֹא קִדַּשׁ הַלֶּחֶם.

שְׁחָטָהּ עַד שֶׁלֹּא קָרְמוּ פָּנֶיהָ בַּתַּנּוּר.

מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: ״עַל חַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח״ – מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ אֶלָּא אִם כֵּן קָרְמוּ פָּנֶיהָ בַּתַּנּוּר. ״יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח״ – מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. ״זֶבַח תּוֹדַת״ – מְלַמֵּד שֶׁאִם שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן לֹא קִדַּשׁ הַלֶּחֶם.

תָּנוּ רַבָּנַן: יוֹצְאִין בְּמַצָּה נָא, וּבְמַצָּה הָעֲשׂוּיָה בְּאִילְפָּס. מַאי מַצָּה נָא? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כֹּל שֶׁפּוֹרְסָהּ וְאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין הֵימֶנָּה.

אָמַר רָבָא: וְכֵן לְעִנְיַן לַחְמֵי תוֹדָה, פְּשִׁיטָא! הָכָא ״לֶחֶם״ כְּתִיב, וְהָכָא ״לֶחֶם״ כְּתִיב.

מַהוּ דְּתֵימָא: ״אֶחָד״ אָמַר רַחֲמָנָא – שֶׁלֹּא יִטּוֹל פָּרוּס, וְהָא כְּמַאן דִּפְרִיסָא דָּמְיָא, קָמַשְׁמַע לַן.

אִיתְּמַר, תּוֹדָה שֶׁשְּׁחָטָהּ עַל שְׁמוֹנִים חַלּוֹת: חִזְקִיָּה אָמַר: קָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא קָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: הַכֹּל מוֹדִים, הֵיכָא דְּאָמַר ״לְיקָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים״ – קָדְשׁוּ, ״אַל יְקָדְשׁוּ אַרְבָּעִים אֶלָּא אִם כֵּן יְקָדְשׁוּ שְׁמוֹנִים״ – לֹא קָדְשׁוּ. כִּי פְּלִיגִי בִּסְתָמָא, מָר סָבַר: לְאַחֲרִיוּת קָא מִיכַּוֵּין, וּמָר סָבַר: לְקָרְבָּן גָּדוֹל קָא מִיכַּוֵּין.

אַבָּיֵי אָמַר: דְּכוּלֵי עָלְמָא לְאַחֲרִיוּת קָא מִיכַּוֵּין, וּבְכֻלֵּי שְׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא מִדַּעַת קָא מִיפַּלְגִי. מָר סָבַר: כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא מִדַּעַת, וּמָר סָבַר: כְּלֵי שָׁרֵת אֵין מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא מִדַּעַת.

רַב פָּפָּא אָמַר: דְּכוּלֵי עָלְמָא כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא מִדַּעַת, וְהָכָא בְּסַכִּין קָא מִיפַּלְגִי – מָר סָבַר: סַכִּין מְקַדֶּשֶׁת כִּכְלִי שָׁרֵת, וּמָר סָבַר: סַכִּין, כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ תּוֹךְ, אֵינָהּ מְקַדֶּשֶׁת כִּכְלִי שָׁרֵת.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי, רַב פָּפָּא אָמַר: דְּכוּלֵי עָלְמָא כְּלֵי שָׁרֵת אֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא מִדַּעַת, וְהָכָא בְּסַכִּין קָא מִיפַּלְגִי. מָר סָבַר: סַכִּין אֵלִימָא מִכְּלֵי שָׁרֵת, דְּאַף עַל גַּב דְּלֵית לַיהּ תּוֹךְ – מְיקַדְּשָׁה, וּמָר סָבַר: סַכִּין לָא אֵלִימָא (לַיהּ) מִכְּלֵי שָׁרֵת.

מַתְנִי׳ שְׁחָטָהּ חוּץ לִזְמַנָּהּ וְחוּץ לִמְקוֹמָהּ – קָדַשׁ הַלֶּחֶם, שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת טְרֵיפָה – לֹא קִדַּשׁ הַלֶּחֶם.

שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קִדַּשׁ, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא קִדַּשׁ.

שְׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, וְכֵן אֵיל הַמִּילּוּאִים, וְכֵן שְׁנֵי כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – לֹא קִדַּשׁ הַלֶּחֶם.

גְּמָ׳ – מַתְנִיתִין מַנִּי? רַבִּי מֵאִיר.

דְּתַנְיָא, זֶה הַכְּלָל: כֹּל שֶׁפִּיסּוּלוֹ קוֹדֶם שְׁחִיטָה – לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם; פִּיסּוּלוֹ אַחַר שְׁחִיטָה – קָדַשׁ הַלֶּחֶם. שְׁחָטָהּ חוּץ לִזְמַנָּהּ וְחוּץ לִמְקוֹמָהּ – קָדַשׁ הַלֶּחֶם; שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת טְרֵיפָה – לֹא קָדַשׁ הַלֶּחֶם.

דף עט.

שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קָדַשׁ, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֹא קָדַשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל שֶׁשְּׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת טְרֵיפָה – שֶׁלֹּא קָדַשׁ, וְעַל חוּץ לִזְמַנּוֹ – שֶׁקָּדַשׁ, וְעַל בַּעַל מוּם – שֶׁלֹּא קָדַשׁ. וְעַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל חוּץ לִמְקוֹמוֹ, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קָדַשׁ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֹא קָדַשׁ.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הוֹאִיל וְחוּץ לִזְמַנּוֹ פָּסוּל, וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ פָּסוּל, מָה חוּץ לִזְמַנּוֹ – קָדַשׁ, אַף חוּץ לִמְקוֹמוֹ – קָדַשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הוֹאִיל וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ פָּסוּל, וּבַעַל מוּם פָּסוּל, מָה בַּעַל מוּם – לֹא קָדַשׁ, אַף חוּץ לִמְקוֹמוֹ – לֹא קָדַשׁ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֲנִי דִּמִּיתִיהוּ לְחוּץ לִזְמַנּוֹ, וְאַתָּה דִּמִּיתוֹ לְבַעַל מוּם, נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה – אִם דּוֹמֶה לְחוּץ לִזְמַנּוֹ, נְדוֹנֶנּוּ מֵחוּץ לִזְמַנּוֹ, אִם דּוֹמֶה לְבַעַל מוּם, נְדוֹנֶנּוּ מִבַּעַל מוּם.

הִתְחִיל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְדוֹן: דָּנִין פְּסוּל מַחְשָׁבָה מִפְּסוּל מַחְשָׁבָה, וְאֵין דָּנִין פְּסוּל מַחְשָׁבָה מִפְּסוּל הַגּוּף.

הִתְחִיל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְדוֹן: דָּנִין פְּסוּל שֶׁאֵין בּוֹ כָּרֵת, מִפְּסוּל שֶׁאֵין בּוֹ כָּרֵת, וְאַל יוֹכִיחַ חוּץ לִזְמַנּוֹ, שֶׁפְּסוּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת. וְעוֹד, נְדוֹנֶנּוּ מִשֶּׁלֹּא לִשְׁמוֹ, שֶׁפְּסוּל מַחְשָׁבָה וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

וְשָׁתַק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

וְרַבִּי מֵאִיר, מַאי שְׁנָא שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת טְרֵיפָה, דְּהָוֵי פְּסוּלוֹ קוֹדֶם שְׁחִיטָה, וּמַאי שְׁנָא שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם, דְּלָא הָוֵי פְּסוּלוֹ קוֹדֶם שְׁחִיטָה?

בְּדוּקִין שֶׁבָּעַיִן, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר: אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כִּי אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ – בִּפְסוּלָא דְּגוּפֵיהּ, אֲבָל לְקִדּוּשֵׁי לֶחֶם – לָא.

אִיתְּמַר: חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ חוּץ לִזְמַנָּהּ, אִם עָלְתָה – לֹא תֵּרֵד. חוּץ לִמְקוֹמָהּ, רָבָא אָמַר: תֵּרֵד, רַבָּה אָמַר: לֹא תֵּרֵד.

רָבָא כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבָּה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

וַהֲדַר בֵּיהּ רַבָּה לְגַבֵּיהּ דְּרָבָא, מִדַּהֲדַר בֵּיהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי: אַף עַל גַּב דַּהֲדַר בֵּיהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רַבָּה לְגַבֵּיהּ דְּרָבָא לָא הֲדַר בֵּיהּ. הָתָם הוּא דְּקָאָמַר לֵיהּ: נְדוֹנָנוּ מִשֶּׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אֲבָל הָכָא, אִי דָּיְינַתְּ לֵיהּ מִשֶּׁלֹּא לִשְׁמוֹ – אִם עָלְתָה לֹא תֵּרֵד.

שְׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ [וְכוּ']. אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁבַק תַּנָּא דִּידַן אֵיל נָזִיר דִּשְׁכִיחַ, וְנָקֵיט אֵיל הַמִּילּוּאִים? וְתַנָּא דִּידַן – עִיקַּר מִילְּתָא נָקֵט.

מַתְנִי' הַנְּסָכִים שֶׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי וְנִמְצָא זֶבַח פָּסוּל, אִם יֵשׁ זֶבַח אַחֵר – יַקְרִיבוּ עִמּוֹ, וְאִם לָאו – יִפָּסְלוּ בְּלִינָה.

גְּמָ' אָמַר זְעֵירִי: אֵין הַנְּסָכִים מִתְקַדְּשִׁין אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא: "זֶבַח וּנְסָכִים".

תְּנַן: הַנְּסָכִים שֶׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי וְנִמְצָא זֶבַח פָּסוּל – אִם יֵשׁ זֶבַח אַחֵר, יַקְרִיבוּ עִמּוֹ; וְאִם לָאו – יִפָּסְלוּ בְּלִינָה.

מַאי לָאו דְּאִיפְּסִיל בִּשְׁחִיטָה? לָא, דְּאִיפְּסִיל בִּזְרִיקָה.

כְּמַאן? כְּרַבִּי, דְּאָמַר: שְׁנֵי דְּבָרִים הַמַּתִּירִין מַעֲלִין זֶה בְּלֹא זֶה.

אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן – כְּגוֹן שֶׁקִּיבֵּל דָּמָן בְּכוֹס וְנִשְׁפַּךְ.

דף עט:

וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לַהּ כְּוָותֵיהּ דַּאֲבוּהּ, דְּאָמַר: כָּל הָעוֹמֵד לִזְרוֹק כְּזָרוֹק דָּמֵי.

אָמַר מָר: אִם יֵשׁ זֶבַח אַחֵר יַקְרִיבוּ עִמּוֹ, וְהָא אָמַר רַב חִסְדָּא: שֶׁמָּן שֶׁהִפְרִישׁוֹ לְשׁוּם מִנְחָה זוֹ – פָּסוּל לְשׁוּם מִנְחָה אַחֶרֶת! אָמַר רַבִּי יַנַּאי: לֵב בֵּית דִּין מַתְנָה עֲלֵיהֶם, אִם הוּצְרְכוּ – הוּצְרְכוּ, וְאִם לָאו – יְהוּ לְזֶבַח אַחֵר.

אִי הָכִי, שֶׁמֶן נָמֵי? שֶׁמֶן גּוּפֵהּ דְּמִנְחָה הוּא.

וְלֵיתְנוּ עֲלֵיהֶן דְּנִיפְּקוּ לְחוּלִּין? גְּזֵירָה שֶׁמָּא יֹאמְרוּ: מוֹצִיאִין מִכְּלֵי שָׁרֵת לַחוֹל.

הַשְׁתָּא נָמֵי, גְּזֵירָה שֶׁמָּא יֹאמְרוּ: נְסָכִים שֶׁהִפְרִישָׁן לְשׁוּם זֶבַח זֶה – כְּשֵׁרִין לְשׁוּם זֶבַח אַחֵר! הָתְנֵי מַתִּתְיָה בֶּן יְהוּדָה, כְּגוֹן שֶׁהָיָה זֶבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.

אֲבָל אֵין זֶבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, מַאי? נִפְסָל בְּלִינָה? אַדְּתָנֵי סֵיפָא: אִם לָאו יִפָּסְלוּ בְּלִינָה, לִיפָּלוֹג וְלֵיתְנֵי בְּדִידַהּ: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁהָיָה זֶבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אֲבָל אֵין זֶבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה – לֹא.

הָכִי נָמֵי קָא אָמַר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁהָיָה זָבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אֲבָל אֵין זָבַח זָבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה – נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁנִּפְסְלוּ בְּלִינָה, וּפְסוּלִין.

וּמִי אִית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר לֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶן?

וְהָא אָמַר רַב אִידִי בַּר אָבִין, אָמַר רַב עַמְרָם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: תְּמִידִין שֶׁלֹּא הוּצְרְכוּ לַצִּיבּוּר – לְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵין נִקְדָּשִׁין תְּמִימִים, לְדִבְרֵי חֲכָמִים נִקְדָּשִׁין תְּמִימִים.

שָׁאנֵי הָתָם, דְּאִית לְהוּ תַּקָּנְתָּא בִּרְעָיָיה.

מַתְנִי' וְלַד תּוֹדָה וּתְמוּרָתָהּ, הִפְרִישׁ תּוֹדָה וְאָבְדָה וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ – אֵינָהּ טְעוּנָה לֶחֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה" – הַתּוֹדָה טְעוּנָה לֶחֶם, וְלֹא וְלָדָהּ וְלֹא חִילּוּפָהּ וְלֹא תְּמוּרָתָהּ טְעוּנִין לֶחֶם.

גְּמ' תְּנוּ רַבָּנָן: מַהוּ אוֹמֵר "תּוֹדָה יַקְרִיב"? "אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיב" – מִנַּיִן לְמַפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת – מִנַּיִן שֶׁאֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה יַקְרִיב וְלַחְמָהּ עִמָּהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר "הַתּוֹדָה יַקְרִיב".

יָכוֹל שֶׁתְּהֵא שְׁנַיָּה טְעוּנָה לֶחֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "יַקְרִיבֶנּוּ" – אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב וּמִיעֵט, מִנַּיִן לְרַבּוֹת וְלָדוֹת וַחֲלִיפוֹת וּתְמוּרוֹת לְהַקְרִבָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "אִם עַל תּוֹדָה". יָכוֹל יְהוּ טְעוּנוֹת לֶחֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה" – תּוֹדָה טְעוּנָה לֶחֶם, וְלֹא וְלָדָהּ וְלֹא חִילּוּפָהּ וְלֹא תְּמוּרָתָהּ טְעוּנִין לֶחֶם.

שְׁלַח רַב חֲנִינָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאַחַר כַּפָּרָה, אֲבָל לִפְנֵי כַּפָּרָה – טְעוּנִין לֶחֶם.

הָוֵי בַּהּ רַב עַמְרָם: אַהֵייָא? אִילֵּימָא אַחֲלִיפֵי תּוֹדַת חוֹבָה – אִי לִפְנֵי כַּפָּרָה, תְּנֵינָא! אִי לְאַחַר כַּפָּרָה, תְּנֵינָא!

דף פ.

אֶלָּא אַחֲלִיפֵי תּוֹדָה נְדָבָה, בֵּין לִפְנֵי כַּפָּרָה בֵּין לְאַחַר כַּפָּרָה טְעוּנוֹת לֶחֶם – מַרְבֶּה בְּתוֹדוֹת הוּא!

אֶלָּא, אַוְלַד תּוֹדָה נְדָבָה – בֵּין לִפְנֵי כַּפָּרָה בֵּין לְאַחַר כַּפָּרָה אֵין טְעוּנִין לֶחֶם, מוֹתַר דְּתוֹדָה הֵיא! אֶלָּא, אַוְלַד תּוֹדָה חוֹבָה – לִפְנֵי כַּפָּרָה טָעוּן לֶחֶם, לְאַחַר כַּפָּרָה אֵין טָעוּן לֶחֶם.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן, דְּקָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן: אָדָם מִתְכַּפֵּר בִּשְׁבַח הֶקְדֵּשׁ. הָוֵי בַּהּ נָמֵי אַבָּיֵי כִּי הַאי גַּוְונָא.

אִיתְמַר נָמֵי, אָמַר רַב יִצְחָק בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: חִילּוּפֵי תּוֹדָה נְדָבָה, בֵּין לִפְנֵי כַּפָּרָה בֵּין לְאַחַר כַּפָּרָה – טְעוּנָה לֶחֶם, מַרְבֶּה בְּתוֹדוֹת הוּא. וְלַד תּוֹדָה נְדָבָה, בֵּין לִפְנֵי כַּפָּרָה בֵּין

לְאַחַר כַּפָּרָה – אֵין טָעוּן לֶחֶם, מוֹתַר דְּתוֹדָה הוּא. וְוֹלַד תּוֹדָה חוֹבָה, לִפְנֵי כַּפָּרָה – טָעוּנִין לֶחֶם, לְאַחַר כַּפָּרָה – אֵין טָעוּנִין לֶחֶם.

אָמַר שְׁמוּאֵל: כֹּל שֶׁבְּחַטָּאת מֻתָּה – בְּתוֹדָה אֵין טָעוּנָה לֶחֶם, כֹּל שֶׁבְּחַטָּאת רוֹעָה – בַּתּוֹדָה טָעוּנָה לֶחֶם.

מֵתִיב רַב עַמְרָם: מַהוּ אוֹמֵר "הַתּוֹדָה יַקְרִיב"? מִנַּיִן לְמַפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנָה, וְהָרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת – מִנַּיִן שֶׁאֵיזוֹ מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה יַקְרִיב וְלַחְמָהּ עִמָּהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר "הַתּוֹדָה יַקְרִיב". יָכוֹל תְּהֵא שְׁנֵיָּה טְעוּנָה לֶחֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "יַקְרִיבֶנּוּ" – אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם.

וְאִילּוּ גַּבֵּי חַטָּאת כִּי הַאי גַּוְנָא רוֹעָה, דְּתָנַן: הִפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנָה, וְהָרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת – מִתְכַּפֵּר בְּאַחַת מֵהֶן וּשְׁנֵיָּה תָּמוּת, דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין חַטָּאת מֻתָּה אֶלָּא שֶׁנִּמְצֵאת לְאַחַר שֶׁנִּתְכַּפְּרוּ בְּעָלִים, הָא קוֹדֶם שֶׁנִּתְכַּפְּרוּ בְּעָלִים – רוֹעָה.

שְׁמוּאֵל כְּרַבִּי סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: אֲבוּדָה בִּשְׁעַת הַפְרָשָׁה – מֻתָּה.

אֶלָּא רוֹעָה, לְרַבִּי הֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ? כִּדְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא, דְּאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: הִפְרִישׁ שְׁתֵּי חַטָּאוֹת לְאַחֲרָיוּת, מִתְכַּפֵּר בְּאֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה, וְהַשְּׁנִיָּה תִּרְעֶה.

וְהָא גַּבֵּי תּוֹדָה כִּי הַאי גַּוְנָא אֵין טָעוּנָה לֶחֶם, אֶלָּא שְׁמוּאֵל כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ, דְּאָמַר: חָמֵשׁ חַטָּאוֹת מֻתּוֹת.

וְהָא רוֹעָה, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן לֵית לֵיהּ כְּלָל.

שְׁמוּאֵל נָמֵי חָדָא קָאָמַר: כֹּל שֶׁבְּחַטָּאת מֻתָּה – בְּתוֹדָה אֵין טָעוּנָה לֶחֶם. מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: אָדָם מַתְכִּפֵּר בִּשְׁבַח הֶקְדֵּשׁ, קָמַשְׁמַע לַן דְּלָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: זוֹ תּוֹדָה וְזוֹ לַחְמָהּ, אָבַד הַלֶּחֶם – מֵבִיא לֶחֶם אַחֵר, אָבְדָה תּוֹדָה – אֵינוֹ מֵבִיא תּוֹדָה אַחֶרֶת. מַאי טַעְמָא? לֶחֶם לְגַלַּל תּוֹדָה, וְאֵין תּוֹדָה לְגַלַּל לֶחֶם.

וְאָמַר רָבָא: הִפְרִישׁ מָעוֹת לְתוֹדָתוֹ

דף פ:

וְנִתְּוֹתְרוּ – מֵבִיא בָּהֶן לֶחֶם. לְלַחְמֵי תּוֹדָה וְנִתְּוֹתְרוּ – אֵין מֵבִיא בָּהֶן תּוֹדָה.

מַאי טַעְמָא? אִילֵּימָא מִשּׁוּם דְּרַב כָּהֲנָא, דְּאָמַר רַב כָּהֲנָא: מִנַּיִן לְלַחְמֵי תּוֹדָה שֶׁנִּקְרְאוּ "תּוֹדָה"? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת". אִי הָכִי, אִיפְּכָא נָמֵי! לֶחֶם אִיקְרִי "תּוֹדָה", תּוֹדָה לָא אִיקְרִי "לֶחֶם".

וְאָמַר רָבָא: הִפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאָבְדָה, וְחָזַר וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְאָבְדָה, וְחָזַר וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנוֹת, וַהֲרֵי שְׁלָשְׁתָּן עוֹמְדוֹת. נִתְכַּפֵּר בָּרִאשׁוֹנָה – שְׁנִיָּה אֵינָהּ טְעוּנָה לֶחֶם, שְׁלִישִׁית טְעוּנָה לֶחֶם.

נִתְכַּפֵּר בַּשְּׁלִישִׁית – שְׁנִיָּה אֵינָהּ טְעוּנָה לֶחֶם, רִאשׁוֹנָה טְעוּנָה לֶחֶם; בָּאֶמְצָעִית – שְׁתֵּיהֶן אֵין טְעוּנוֹת לֶחֶם; אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ נִתְכַּפֵּר בְּאַחַת מֵהֶן – שְׁתֵּיהֶן אֵין טְעוּנוֹת לֶחֶם, כּוּלְּהוּ חֲלִיפִין דַּהֲדֵי נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: וְכֵן לְעִנְיַן חַטָּאוֹת, הִפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְנִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנוֹת, וַהֲרֵי שְׁלָשְׁתָּן עוֹמְדוֹת. נִתְכַּפֵּר בָּרִאשׁוֹנָה – שְׁנִיָּה תָּמוּת, שְׁלִישִׁית תִּרְעֶה.

נִתְכַּפֵּר בַּשְּׁלִישִׁית – שְׁנִיָּה תָּמוּת, וְרִאשׁוֹנָה תִּרְעֶה. נִתְכַּפֵּר בָּאֶמְצָעִית – שְׁתֵּיהֶן יָמוּתוּ. אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ נִתְכַּפֵּר בְּאַחַת מֵהֶן – שְׁתֵּיהֶן יָמוּתוּ, כּוּלְּהוּ חֲלִיפִין דַּהֲדֵי נִינְהוּ.

מַאי "וְכֵן"? מַהוּ דְּתֵימָא: הָתָם הוּא דְּאִיכָּא לְמֵימַר "מַרְבֶּה בִּתְוּדוֹת הוּא", אֲבָל הָכָא, דְּלֵיכָּא לְמֵימַר "מַרְבֶּה בְּחַטָּאוֹת הוּא", אֵימָא לָא. קָא מַשְׁמַע לַן.

תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּתְמוּרָתָהּ, וּמֵתָה אַחַת מֵהֶן – חֶבֶירְתָּהּ אֵין לָהּ תַּקָּנָה. הֵיכִי נַעֲבִיד? נַקְרֵיב לֶחֶם בַּהֲדָהּ – דִּלְמָא תְּמוּרָה הִיא, לָא נַקְרֵיב לֶחֶם בַּהֲדָהּ – דִּלְמָא תּוֹדָה הִיא.

הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאָמַר "עָלַי", לָא סַגִּיא דְּלָא מַיְיתֵי לֵיהּ בְּהֵמָה אַחֲרִינָא וְלֶחֶם, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא תּוֹדָה וְהָא לַחְמָהּ, אִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ וְהָא תְּיהְוֵי אַחֲרָיוּת!

לָא צְרִיכָא, דְּאָמַר "הֲרֵי זוֹ".

(סִימָן: לְמוּדִים, מִידַּת, עֹלָה, שֶׁיֵּשׁ, שֶׁכֵּן, דְּדָמָהּ, דְּאִי, חֲלַשׁ, מוֹתַר, תְּמוּרָה, בַּחוּץ, חִזְקִיָּה, הִפְרִישׁ חַטָּאת, לְאַחַר יוֹתֵר).

אָמְרוּ לְמֵדִין לִפְנֵי רַבִּי: וְלַיְתֵי לֶחֶם, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ, אִי לָא – לִיפּוֹק לְחוּלִּין. אָמַר לְהוּ: וְכִי מַכְנִיסִין חוּלִּין לָעֲזָרָה?

וְלַיְתֵי בְּהֵמָה וְלֶחֶם, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא תּוֹדָה וְהָא לַחְמָהּ, אִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ וְהָא תְּיהְוֵי שְׁלָמִים! אָמַר לְהוּ: מִשּׁוּם דְּקָא מְמַעֵט בַּאֲכִילָה דִּשְׁלָמִים.

אָמַר לֵוִי לְרַבִּי: וְלַיְתֵי בְּהֵמָה וְלֶחֶם, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא תּוֹדָה וְהָא לַחְמָהּ, וְאִי הַאי דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ וְהָא תְּיהְוֵי מוֹתַר דְּתוֹדָה! אָמַר לֵיהּ: כְּמִדּוּמֶּה אֲנִי שֶׁאֵין לוֹ מוֹחַ בְּקָדְקָדּוֹ,

דף פא.

וְכִי מַפְרִישִׁין תְּחִלָּה לְמוֹתָרוֹת?
יָתֵיב רַבִּי יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מָרְתָא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן, וְיָתֵיב וְקָאָמַר: וְלַיְיתֵי בְּהֵמָה וְלֶחֶם, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא תּוֹדָה וְהָא לַחְמָהּ, וְאִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ וְהָא תְּהֵוֵי תְּמוּרָה.
אֲמַר לֵיהּ: עֲנִי מָרִי, אַרְבְּעִין בְּכַתְפֵּיהּ, וְכָשֵׁר?!
רַב עִילָּא חֲלַשׁ, עָל לְגַבֵּיהּ אַבָּיֵי וְרַבָּנַן, וְיָתְבִי וְקָא אָמְרִי: אִם אִיתַּהּ לְדְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר: חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה קָדוֹשׁ, לַיְיתֵי לֶחֶם וְלוֹתְבֵהּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא לַחְמָהּ, וְאִי לָא – לִיפּוֹק לְחוּלִּין.
מְשׁוּם דְּאֵיכָּא אַרְבַּע לְהָנִיף, הֵיכִי לֵיעְבֵּיד? לַנְפְּנֵיהוּ אַבָּרַאי? "לִפְנֵי ה'" כְּתִיב! גַּוּאי? קָא מְעַיֵּיל חוּלִּין לָעֲזָרָה! הִלְכָךְ, לָא אֶפְשָׁר.
מַתְקֵיף לַהּ רַב שִׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי: אִם אִיתַּהּ לְדְחִזְקִיָּה, דְּאָמַר קָדְשׁוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים – לַיְיתֵי בְּהֵמָה, וְלִייתֵי שְׁמוֹנִים בַּהֲדָהּ, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא נָמֵי תֶּיהֱוֵי תּוֹדָה, וְהָא שְׁמוֹנִים דְּתַרְוַיְיהוּ; אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא תּוֹדָה וְהָא לַחְמָהּ, וְלִיקְדְּשׁוּ לְהוּ אַרְבָּעִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים!
מְשׁוּם דְּקָא מְמַעֵט בַּאֲכִילָה דְּאַרְבָּעִים.
אֲמַר לֵיהּ רַב אָשֵׁי לְרַב כָּהֲנָא: אִם אִיתָא לְדְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: הִפְרִישׁ חַטָּאת מְעוּבֶּרֶת וְיָלְדָה – רָצָה בָּהּ מִתְכַּפֵּר, רָצָה בְּוַולְדָהּ מִתְכַּפֵּר, לַיְיתֵי בְּהֵמָה מְעוּבֶּרֶת וְיִמְתִּין לָהּ עַד שֶׁתֵּלֵד, וְלִייתֵי שְׁמוֹנִים בַּהֲדָהּ, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָא וְוַולְדָהּ תּוֹדָה הִיא, וְהָא שְׁמוֹנִים דְּתַרְוַויְיהוּ; וְאִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – הָא נָמֵי תּוֹדָה הִיא, וְהָא שְׁמוֹנִים דְּתַרְוַויְיהוּ הוּא, וְהַאי לֵיתֵּוֵי מוֹתָר דְּתוֹדָה.
אֲמַר לֵיהּ: מַאן לֵימָא לַן דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אִם שִׁיְירוּ מְשׁוּיָּר? דִּלְמָא אִם שִׁיְירוּ אֵינוֹ מְשׁוּיָּר, וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: אָדָם מִתְכַּפֵּר בִּשְׁבַח הֶקְדֵּשׁ.
רַבִינָא אִיקְּלַע לְדַמְהוֹרְיָא, אֲמַר לֵיהּ רַב דִּימִי בְּרֵיהּ דְּרַב הוּנָא מִדַּמְהוֹרְיָא לְרָבִינָא: וְלַיְיתֵי בְּהֵמָה, וְלֵימָא "הֲרֵי עָלַי", וְלַיְיתֵי בְּהֵמָה אַחֲרִיתִי, וְלִייתֵי שְׁמוֹנִים בַּהֲדָהּ, וְלֵימָא: אִי הָךְ דְּקָיְימָא תְּמוּרָה הִיא – הָנֵי תַּרְתֵּי תּוֹדוֹת, וְהָא שְׁמוֹנִים דְּתַרְוַיְיהוּ; וְאִי הָךְ דְּקָיְימָא תּוֹדָה הִיא – וְהָא דְּאָמְרִי "עָלַי" נָמֵי לֶיתֵּוֵי תּוֹדָה, וְהָא שְׁמוֹנִים דְּתַרְוַיְיהוּ, וְאִידַּךְ תִּהֱוֵי לְאַחֲרִיוּת.
אֲמַר לֵיהּ: הַתּוֹרָה אָמְרָה "טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם", וְאַתְּ אָמְרַתְּ: לֵיקוּם וְלִינְדּוֹר בַּתְּחִילָּה?!
מַתְנִי' הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה" – יָבִיא הִיא וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין.

דף פא:

"תּוֹדָה עָלַי מִן הַחוּלִּין וְלַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר" – יָבִיא הֵיא וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין. "תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין" – יָבִיא. "הֵיא וְלַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר" – יָבִיא. וְלֹא יָבִיא מֵחִיטֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אֶלָּא מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

גְּמָ' אָמַר רַב הוּנָא: הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי לַחְמֵי תוֹדָה" – מֵבִיא תּוֹדָה וְלַחְמָהּ. מַאי טַעְמָא? מִידָּע יָדַע הַאי גַּבְרָא דְּלֶחֶם בְּלֹא תּוֹדָה לָא אִיקְרֵיב, וְהַאי תּוֹדָה וְלַחְמָהּ קָאָמַר, וְהַאי דְּקָאָמַר "לַחְמֵי תוֹדָה" – סוֹף מִילְתָא נָקֵט.

תְּנַן: תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין – יָבִיא כְּמָה שֶׁנָּדַר. וְאַמַּאי? כֵּיוָן דְּאָמַר "לַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין" – יָבִיא הֵיא וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין!

שָׁאנֵי הָתָם, דְּכֵיוָן דְּאָמַר "תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר", נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי לֶחֶם לִפְטוֹר תּוֹדָתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי".

אִי הָכִי, רֵישָׁא דְּקָתָנֵי: תּוֹדָה מִן הַחוּלִּין וְלַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר – יָבִיא הֵיא וְלַחְמָהּ מִן הַחוּלִּין, הָכָא נָמֵי נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה לִפְטוֹר לַחְמוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי"!

הָכִי הַשְׁתָּא? בִּשְׁלָמָא לֶחֶם לְמִיפְטַר תּוֹדָה אָתֵי, תּוֹדָה לְמִיפְטַר לֶחֶם מִי אָתְיָא?

תָּא שְׁמַע: הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה בְּלֹא לֶחֶם" וְ"זֶבַח בְּלֹא נְסָכִים" – כּוֹפִין אוֹתוֹ, וּמֵבִיא תּוֹדָה וְלַחְמָהּ, זֶבַח וּנְסָכִים.

טַעְמָא דְּאָמַר, אֲבָל לֹא אָמַר תּוֹדָה – לֹא.

הוּא הַדִּין אַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר "תּוֹדָה", וְאַיְידֵי דְּקָא בָּעֵי לְמֵיתְנָא "זֶבַח בְּלֹא נְסָכִים", דְּלָא מִתְּנֵי לֵיהּ "נְסָכִים בְּלֹא זֶבַח", תְּנָא נָמֵי "תּוֹדָה".

אַמַּאי? נֶדֶר וּפִתְחוֹ עִמּוֹ הוּא!

אָמַר חִזְקִיָּה: הָא מַנִּי? בֵּית שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמְרִי: תְּפוֹס לְשׁוֹן הָרִאשׁוֹן. דִּתְנַן: "הֲרֵינִי נָזִיר מִן הַגְּרוֹגְרוֹת וּמִן הַדְּבֶלָה" – בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נָזִיר, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינוֹ נָזִיר.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא בֵּית הִלֵּל, בְּאוֹמֵר: אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין נוֹדְרִין כָּךְ, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר כָּךְ, אֶלָּא כָּךְ. וּמַאי כּוֹפִין? דְּקָא בָּעֵי הָדַר בֵּיהּ.

תָּא שְׁמַע: הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה בְּלֹא לֶחֶם", וְ"זֶבַח בְּלֹא נְסָכִים", וְאָמְרוּ לוֹ: "הָבֵא תּוֹדָה וְלַחְמָהּ", וְ"זֶבַח וּנְסָכִים", וְאוֹמֵר: "אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר" – כּוֹפִין אוֹתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: "שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ".

בִּשְׁלָמָא לְחִזְקִיָּה, נִיחָא לֵיהּ, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן קַשְׁיָא! אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: הָא וַדַּאי בֵּית שַׁמַּאי הִיא.

מַאי "שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ"? אָמַר אַבָּיֵי: "שְׁמֹר" – הָבֵא תּוֹדָה, "וְשָׁמַעְתָּ" – הָבֵא לַחְמָהּ. רָבָא אָמַר: "שְׁמֹר" – הָבֵא תּוֹדָה וְלַחְמָהּ, "וְשָׁמַעְתָּ" – שֶׁלֹּא תְּהֵא רָגִיל לַעֲשׂוֹת כֵּן.

"תּוֹדָה הִיא וְלַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר" – יָבִיא. יָבִיא? לָא סַגִּי דְּלָא מַיְיתֵי? רַב נַחְמָן וְרַב חִסְדָּא אָמְרִי: רָצָה מֵבִיא, לֹא רָצָה לֹא יָבִיא.

וְלֹא יָבִיא מֵחִיטֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אֶלָּא מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. רַב נַחְמָן וְרַב חִסְדָּא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מֵחִיטֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אֲבָל מֵחִיטֵּין הַלְּקוּחוֹת מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי – יָבִיא.

יָתֵיב רַבִּי יִרְמְיָה קַמֵּיהּ דְּרַבִּי זֵירָא, וְיָתֵיב וְקָאָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מֵחִיטֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אֲבָל מֵחִיטִּין הַלְּקוּחוֹת בִּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי – יָבִיא. אָמַר לֵיהּ: רַבִּי, אַתָּה אוֹמֵר כֵּן? אֲנִי אוֹמֵר אֲפִילּוּ מֵחִיטִּין הַלְּקוּחוֹת בִּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לֹא יָבִיא. וְאֵימָא טַעְמָא דִּידִי, וְאֵימָא טַעְמָא דִּידָךְ. אֵימָא טַעְמָא דִּידָךְ: תּוֹדָה מֵהֵיכָא קָא יָלְפַתְּ לַהּ? מִשְּׁלָמִים,

דף פב.

וּשְׁלָמִים "שָׁם" "שָׁם" מִמַּעֲשֵׂר. וּמִינַּהּ: מָה שְׁלָמִים אֵין גּוּפָן מַעֲשֵׂר – אַף תּוֹדָה נָמֵי אֵין גּוּפָהּ מַעֲשֵׂר, וְהָנֵי חִיטֵּי הַלְּקוּחוֹת בִּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי נָמֵי אֵין גּוּפָן מַעֲשֵׂר.

אֵימָא טַעְמָא דִּידִי: תּוֹדָה מֵהֵיכָא קָא יָלְפְנָא לַהּ? מִשְּׁלָמִים, וּשְׁלָמִים – "שָׁם" "שָׁם" מִמַּעֲשֵׂר. מָה שְׁלָמִים אֵין מִין מַעֲשֵׂר, אַף תּוֹדָה אֵין מִין מַעֲשֵׂר, לְאַפּוֹקֵי חִיטֵּין הַלְּקוּחוֹת בִּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, דְּמִין מַעֲשֵׂר נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי אַמֵּי: הַמַּתְפִּיס מְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לִשְׁלָמִים – לֹא קָנוּ שְׁלָמִים. מַאי טַעְמָא? דְּלָא אַלִּימָא קְדוּשָּׁה דִּשְׁלָמִים לְמֵיחַל אַקְדּוּשַׁת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

מֵיתִיבִי: הַלּוֹקֵחַ חַיָּה לְזִבְחֵי שְׁלָמִים, וּבְהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה – לֹא יָצָא הָעוֹר לְחוּלִּין. לָאו לְמֵימְרָא דְּקָנֵי שְׁלָמִים?

הָא אִיתְמַר עֲלַהּ, אָמַר רַב: לָא קָנֵי שְׁלָמִים, וּמַאי "לֹא יָצָא הָעוֹר לְחוּלִּין"? הָכִי קָאָמַר: אֵינוֹ בְּתוֹרַת לָצֵאת הָעוֹר לְחוּלִּין, מַאי טַעְמָא? אָמַר רַבָּה: נַעֲשָׂה כְּלוֹקֵחַ שׁוֹר לַחֲרִישָׁה.

אִיתְמַר, הַמַּתְפִּיס מְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לִשְׁלָמִים: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: קָנֵי, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לָא קָנֵי.

וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר: מַעֲשֵׂר מָמוֹן הֶדְיוֹט הוּא – דְּכוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּקָנֵי. כִּי פְּלִיגִי אַלִּיבָּא דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: מַעֲשֵׂר מָמוֹן גָּבוֹהַּ הוּא. מַאן דְּאָמַר לָא קָנֵי – כְּרַבִּי מֵאִיר, וּמַאן דְּאָמַר קָנֵי – כֵּיוָן דְּמַעֲשֵׂר (קרי) [קָרֵיב] לֵיהּ שְׁלָמִים, כִּי מַיְתְפְּסַתְּ לֵיהּ נָמֵי תָּפֵיס.

מֵיתִיבִי: הַמַּתְפִּיס מְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לִשְׁלָמִים, כְּשֶׁהוּא פּוֹדָן – מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שְׁנֵי חוּמְשִׁין, אֶחָד לְהֶקְדֵּשׁ וְאֶחָד לְמַעֲשֵׂר.

מִי סָבְרַתְּ דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא? הָא מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא.

מַתְנִי' מְנַיִן לָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה", שֶׁלֹּא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר". וַהֲלֹא פֶּסַח אֵין בָּא אֶלָּא מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים, אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "צֹאן וּבָקָר"? לְהַקִּישׁ כָּל הַבָּא מִן הַצֹּאן וּמִן הַבָּקָר לְפֶסַח: מָה פֶּסַח דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה וְאֵין בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין, אַף כָּל דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה אֵין בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין.

לְפִיכָךְ, הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה", "הֲרֵי עָלַי שְׁלָמִים", הוֹאִיל וּבָאִין חוֹבָה – לֹא יָבֹאוּ אֶלָּא מִן הַחוּלִּין, וּנְסָכִים בְּכָל מָקוֹם – לֹא יָבֹאוּ אֶלָּא מִן הַחוּלִּין.

גְּמָ' וּפֶסַח גּוּפֵיהּ מְנָא לַן? דְּתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נֶאֱמַר פֶּסַח בְּמִצְרַיִם, וְנֶאֱמַר פֶּסַח לְדוֹרוֹת, מָה פֶּסַח הָאָמוּר בְּמִצְרַיִם לֹא בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין, אַף פֶּסַח הָאָמוּר לְדוֹרוֹת לֹא בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: וְכִי דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר? אָמַר לוֹ: אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר, רְאָיָיה גְּדוֹלָה הִיא, וְנִלְמַד הֵימֶנָּה.

חָזַר רַבִּי עֲקִיבָא וְדָנוֹ דִּין אַחֵר: מָה לְפֶסַח מִצְרַיִם, שֶׁכֵּן אֵין טָעוּן מַתַּן דָּמִים וְאֵימוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ,

דף פב:

תֹּאמַר בְּפֶסַח דּוֹרוֹת שֶׁטָּעוּן מַתַּן דָּמִים וְאֵימוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ?

אָמַר לוֹ: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "וְעָבַדְתָּ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה", שֶׁיְּהֵיוּ כָּל עֲבוֹדוֹת שֶׁל חוֹדֶשׁ הַזֶּה כְּזֶה.

וְרַבִּי עֲקִיבָא, אִי סָבַר לַהּ דְּאֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר – לֵיקוּ בְּמִילְּתֵיהּ!

אִי הָדַר בֵּיהּ, וְהַאי דְּלָא גָּמַר מִפֶּסַח מִצְרַיִם מִשּׁוּם הַאי פִּירְכָא הוּא, פֶּסַח מִדְּבָר יוֹכִיחַ!

לְדִבְרֵיו דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר קָאָמַר: לְדִידִי אֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר, לְדִידָךְ דְּאָמְרַתְּ דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר – מָה לְפֶסַח מִצְרַיִם שֶׁכֵּן אֵינוֹ טָעוּן מַתַּן דָּמִים וְאֵימוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, תֹּאמַר בְּפֶסַח דּוֹרוֹת שֶׁטָּעוּן מַתַּן דָּמִים וְאֵימוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ?

וַאֲמַר לֵיהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: "וְעָבַדְתָּ".

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לֵימָא לֵיהּ: פֶּסַח מִדְּבָר יוֹכִיחַ!

לְדִבְרֵיו דְּרַבִּי עֲקִיבָא קָאָמַר לֵיהּ, לְדִידִי דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר, וּמִשּׁוּם הַאי פִּירְכָא – פֶּסַח מִדְּבָר יוֹכִיחַ, לְדִידָךְ דְּאָמְרַתְּ אֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר – "וְעָבַדְתָּ".

וְהַשְׁתָּא נָמֵי לִיפְרוֹךְ? אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: זֹאת אוֹמֶרֶת, אֵין מְשִׁיבִין עַל הַהֶיקֵּשׁ.

וּבְתַרְבִּיצָא אָמוּר: וְכִי דָּבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶיקֵּשׁ? בִּכְלָלָא אִיתְּמַר, פֶּסַח כּוּלֵּיהּ חֲדָא מִילְּתָא הִיא.

וְרַבִּי עֲקִיבָא, פֶּסַח דְּאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מֵהָא דְּאָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי אֶלִּיעֶזֶר: ״זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה וְלַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים״.

״עוֹלָה״ – מָה עוֹלָה טְעוּנָה כְּלִי, אַף כֹּל טָעוּן כְּלִי. מַאי הִיא? אִילֵּימָא מִזְרָק, גַּבֵּי זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר נָמֵי כְּתִיב ״וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת״.

אֶלָּא סַכִּין, וְעוֹלָה גּוּפַהּ מְנָלַן? דִּכְתִיב: ״וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ״, וְהָתָם עוֹלָה הוּא, דִּכְתִיב: ״וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ״.

״מִנְחָה״ – מָה מִנְחָה אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, אַף כֹּל אֵין נֶאֱכָלִין אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה. מַאי? אִי חַטָּאת וְאָשָׁם –

דף פג.

בְּהֶדְיָא כְּתִיב!

אִי זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר – מֵרִבּוּיָא דִּקְרָאֵי אָתֵי: ״בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר (בַּכֹּהֲנִים) יֹאכַל אֹתוֹ״, לִימֵּד עַל זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר שֶׁאֵין נֶאֱכָלִים אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה!

תַּנָּאֵי הִיא, אִיכָּא דְּמַיְיתֵי לַהּ מֵהָכָא, וְאִיכָּא דְּמַיְיתֵי לַהּ מֵהָכָא.

״חַטָּאת״ – מָה חַטָּאת מְקֻדֶּשֶׁת בְּבִלּוּעַ, אַף כֹּל מְקֻדָּשׁ בְּבִלּוּעַ.

״אָשָׁם״ – מָה אָשָׁם אֵין שְׁפִיר וְשִׁלְיָא קָדוֹשׁ בּוֹ, אַף כֹּל אֵין שְׁפִיר וְשִׁלְיָא קָדוֹשׁ בּוֹ. קָסָבַר: וַלְדוֹת קָדָשִׁים בַּהֲוָיְיתָן הֵן קְדוֹשִׁים, וְדִנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר.

״מִלּוּאִים״ – מָה מִלּוּאִים מוֹתְרֵיהֶן בִּשְׂרֵיפָה, וְאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים מוֹתְרֵיהֶן בִּשְׂרֵיפָה, אַף כָּל מוֹתְרֵיהֶן בִּשְׂרֵיפָה, וְאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים מוֹתְרֵיהֶן בִּשְׂרֵיפָה.

״שְׁלָמִים״ – מָה שְׁלָמִים מְפַגְּלִין וּמִתְפַּגְּלִין, אַף כֹּל מְפַגְּלִין וּמִתְפַּגְּלִין.

בְּמַתְנִיתָא תָּנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָא: ״זֹאת הַתּוֹרָה כּוּ' מִנְחָה״ – מָה מִנְחָה מְקֻדֶּשֶׁת בְּבִלּוּעַ, אַף כֹּל מְקֻדֶּשֶׁת בְּבִלּוּעַ.

וְאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב בְּחַטָּאת, וְאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב בְּמִנְחָה. דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בְּמִנְחָה – מִשּׁוּם דְּרַכִּיכָא בָּלְעָה, אֲבָל חַטָּאת אִימָא לָא. וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בְּחַטָּאת – מִשּׁוּם דְּבָשָׂר אַגַּב דְּשַׁמִּין (קְדִיר) [קְרִיר], אֲבָל מִנְחָה אִימָא לָא, צְרִיכָא.

״חַטָּאת״ – מָה חַטָּאת אֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִן הַחוּלִּין, וּבַיּוֹם, וּבְיָדוֹ הַיְמָנִית, אַף כֹּל אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחוּלִּין, וּבַיּוֹם, וּבְיָדוֹ הַיְמָנִית.

וְחַטָּאת גּוּפַהּ מְנָלַן? אָמַר רַב חִסְדָּא, דְּאָמַר קְרָא: "וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ" – "לוֹ" מִשֶּׁלּוֹ, וְלֹא מִשֶּׁל מַעֲשֵׂר.

בַּיּוֹם – מִ"בְּיוֹם צַוּתוֹ" נָפְקָא! כְּדִי נַסְבַּהּ.

בְּיָדוֹ הַיְמָנִית – מִדְּרַבָּה בַּר בַּר חָנָה נָפְקָא, דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֶצְבַּע וּכְהֶנָּה – אֵינוֹ אֶלָּא יָמִין! כְּדִי נַסְבַּהּ.

"אָשָׁם" – מָה אָשָׁם עַצְמוֹתָיו מוּתָּרִין, אַף כֹּל עַצְמוֹתָיו מוּתָּרִין.

וְרַבִּי עֲקִיבָא, הַאי "וְזָבַחְתָּ פֶּסַח"

דף פג:

מַאי עָבֵיד לֵיהּ? מִבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַב נַחְמָן, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ: מִנַּיִן לְמוֹתַר הַפֶּסַח שֶׁקָּרֵב שְׁלֹמִים? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר", וַהֲלֹא אֵין פֶּסַח בָּא אֶלָּא מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים! אֶלָּא מוֹתַר הַפֶּסַח יְהֵא לְדָבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן וּמִן הַבָּקָר.

וְהָא מֵהָכָא נָפְקָא? מִדַּאֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל נָפְקָא, דִּכְתִיב: "אִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים", וְאָמַר אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל: דָּבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן יְהֵא לְזֶבַח שְׁלָמִים.

וְאַכַּתִּי מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא! וְהָתַנְיָא: "כֶּבֶשׂ" – לְרַבּוֹת אֶת הַפֶּסַח לְאַלְיָה.

כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "אִם כֶּבֶשׂ" – לְהָבִיא פֶּסַח שֶׁעִבְּרָה שְׁנָתוֹ, וּשְׁלָמִים הַבָּאִים מֵחֲמַת פֶּסַח, לְכָל מְצוֹת שְׁלָמִים: שֶׁיִּטָּעֲנוּ סְמִיכָה, וּנְסָכִים, וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק.

כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְאִם עֵז" – הִפְסִיק הָעִנְיָן, לִימֵּד עַל הָעֵז שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה אַלְיָה.

תִּלְתָא קְרָאֵי כְּתִיב: חַד לְעִבְּרָה זְמַנּוֹ וְעִבְּרָה שְׁנָתוֹ, וְחַד לְעִבְּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא עִבְּרָה שְׁנָתוֹ, וְחַד לְלֹא עִבְּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא עִבְּרָה שְׁנָתוֹ.

וּצְרִיכִי, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן עִבְּרָה זְמַנּוֹ וְעִבְּרָה שְׁנָתוֹ, מִשּׁוּם דְּאִידְּחִי לֵיהּ לִגְמָרֵי, אֲבָל עִבְּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא עִבְּרָה שְׁנָתוֹ, דַּחֲזֵי לְפֶסַח שֵׁנִי, אֵימָא לָא.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן עִבְּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא עִבְּרָה שְׁנָתוֹ, דְּאִידְּחִי לֵיהּ מִפֶּסַח רִאשׁוֹן, אֲבָל לֹא עִבְּרָה זְמַנּוֹ וְלֹא עִבְּרָה שְׁנָתוֹ, דַּאֲפִילּוּ לְפֶסַח רִאשׁוֹן נָמֵי חָזֵי, אֵימָא לָא, צְרִיכָא.

הֲדַרַן עָלָךְ הַתּוֹדָה הָיְתָה בָּאָה.

מַתְנִי' **כָּל קָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר** וְהַיָּחִיד בָּאִין מִן הָאָרֶץ וּמֵחוּצָה לָאָרֶץ, מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הַיָּשָׁן, חוּץ מִן הָעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁאֵינָן בָּאִין אֶלָּא מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הָאָרֶץ.

וְכוּלָּן אֵינָן בָּאִין אֶלָּא מִן הַמּוּבְחָר, וְאֵיזֶהוּ מוּבְחָר שֶׁלָּהֶם? (מִכְנֵיס וְזַטְחָא) [מִכְמָס וְזוֹנֵחָא] – אַלְפָּא לַסֹּלֶת, שְׁנִיָּיה לָהֶן – עֲפוֹרַיִים בַּבִּקְעָה.

כָּל הָאֲרָצוֹת הָיוּ כְּשֵׁרוֹת, אֶלָּא מִכָּאן הָיוּ מְבִיאִין.

גְּמָ' מַתְנִיתִין דְּלָא כִּי הַאי תַּנָּא, דְּתַנְיָא: עוֹמֶר הַבָּא מִן הַיָּשָׁן – כָּשֵׁר, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַבָּאוֹת מִן הַיָּשָׁן – כְּשֵׁרוֹת, אֶלָּא שֶׁחִיסֵּר מִצְוָה.
עוֹמֶר – דִּכְתִיב "תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ", וַאֲפִילּוּ מִן הָעֲלָיָיה.
שְׁתֵּי הַלֶּחֶם – דִּכְתִיב: "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ", וְלֹא מִן חוּצָה לָאָרֶץ. "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם" – וַאֲפִילּוּ מִן הָעֲלָיָיה.
הָא אַפִּיקְתֵּיהּ? אָמַר קְרָא "תָּבִיאוּ", וַאֲפִילּוּ מִן הָעֲלָיָיה.
וְהַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ, שֶׁכֹּל שֶׁאַתָּה מֵבִיא מִמָּקוֹם אַחֵר – הֲרֵי הוּא כָּזֶה! אִם כֵּן, לִיכְתּוֹב קְרָא "תָּבִיא", מַאי "תָּבִיאוּ"? שְׁמַע מִינַּהּ תַּרְתֵּי.
וְהָכְתִיב "רֵאשִׁית"? לְמִצְוָה.
הָכְתִיב "חֲדָשָׁה"? הַאי מִיבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: רַבִּי נָתָן וְרַבִּי עֲקִיבָא אָמְרוּ: שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַבָּאוֹת מִן הַיָּשָׁן – כְּשֵׁרוֹת, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים "חֲדָשָׁה"? שֶׁתְּהֵא חֲדָשָׁה לְכָל הַמְּנָחוֹת.
עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי אֶלָּא בְּחָדָשׁ,

דף פד.

אֲבָל בָּאָרֶץ לָא פְּלִיגִי, דְּעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵאָרֶץ – אִין, מֵחוּצָה לָאָרֶץ – לָא.
כְּמַאן? דְּלָא כִּי הַאי תַּנָּא, דְּתַנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹמֶר בָּא מֵחוּצָה לָאָרֶץ, וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים "כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ"? שֶׁלֹּא נִתְחַיְּבוּ בָּעוֹמֶר קוֹדֶם שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ.
וְקָסָבַר חֲדָשׁ בְּחוּצָה לָאָרֶץ דְּאוֹרָיְיתָא הִיא, דִּכְתִיב "מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם", כָּל מָקוֹם שֶׁאַתֶּם יוֹשְׁבִין מַשְׁמַע, וְ"כִּי תָבֹאוּ" זְמַן בִּיאָה הִיא, וְכֵיוָן דְּאוֹרָיְיתָא הִיא – אַקְרוֹבֵי נָמֵי מַקְרִיבִין.
תְּנַן הָתָם: שׁוֹמְרֵי סְפִיחִין בַּשְּׁבִיעִית, נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה.
רָמֵי לֵיהּ רָמֵי בַּר חָמָא לְרַב חִסְדָּא: תְּנַן שׁוֹמְרֵי סְפִיחִין בַּשְּׁבִיעִית נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה, וּרְמִינְהוּ: "לְאָכְלָה" – וְלֹא לִשְׂרֵיפָה.
אָמַר לֵיהּ: רַחֲמָנָא אָמַר לָךְ "לְדוֹרֹתֵיכֶם", וְאַתְּ אָמְרַתְּ תִּיבְטַל?
אָמַר לֵיהּ: וּמִי קָאָמֵינָא אֲנָא תִּיבְטַל?! לֵיתֵי מִדְּאֶשְׁתָּקַד! בָּעֵינָא "כַּרְמֶל", וְלֵיכָּא.
וְלֵיתֵי מִכַּרְמֶל דְּאֶשְׁתָּקַד? אָמַר קְרָא: "כַּרְמֶל תַּקְרִיב", בָּעֵינָא כַּרְמֶל בִּשְׁעַת הַקְרָבָה, וְלֵיכָּא.
אִיתְּמַר: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר "כַּרְמֶל תַּקְרִיב", רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר "רֵאשִׁית קְצִירְךָ" – רֵאשִׁית קְצִירְךָ, וְלֹא סוֹף קְצִירְךָ.
מוֹתֵיב רַבָּה: "וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים" – בְּמִנְחַת הָעוֹמֶר הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מֵהֵיכָן הִיא בָּאָה? מִן הַשְּׁעוֹרִים. אַתָּה אוֹמֵר מִן הַשְּׁעוֹרִים, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִן הַחִיטִּין?

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נֶאֱמַר "אָבִיב" בְּמִצְרַיִם, וְנֶאֱמַר "אָבִיב" לְדוֹרוֹת. מָה "אָבִיב" הָאָמוּר בְּמִצְרַיִם – שְׁעוֹרִים, אַף "אָבִיב" הָאָמוּר לְדוֹרוֹת – אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַשְּׂעוֹרִים.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מָצִינוּ יָחִיד שֶׁמֵּבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַחִיטִּין, וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַשְּׂעוֹרִין, וְאַף צִיבּוּר מֵבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַחִיטִּין וּמֵבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַשְּׂעוֹרִין. אִם אַתָּה אוֹמֵר מִן הַחִיטִּין – לֹא מָצִינוּ צִיבּוּר שֶׁמֵּבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַשְּׂעוֹרִין!
דָּבָר אַחֵר: אִם אַתָּה אוֹמֵר עוֹמֶר בָּא מִן הַחִיטִּין – אֵין שְׁתֵּי הַלֶּחֶם "בִּיכּוּרִים". אַלְמָא מִשּׁוּם "בִּיכּוּרִים" הוּא, תְּיוּבְתָּא.
תְּנַן הָתָם: אֵין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין, וְלֹא

דף פד:

מִתְמְרִים שֶׁבֶּהָרִים וְלֹא מִפֵּירוֹת שֶׁבָּעֲמָקִים. אָמַר עוּלָּא: אִם הֵבִיא לֹא קִידֵּשׁ.
יָתֵיב רַבָּה וְקָא אָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, אִיתִיבֵיהּ רַבִּי אַחָא בַּר אַבָּא לְרַבָּה: "קָרְבַּן רֵאשִׁית" – שֶׁתְּהֵא רֵאשִׁית לְכָל הַמְּנָחוֹת, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם".
אֵין לִי אֶלָּא חֲדָשָׁה שֶׁל חִטִּים, חֲדָשָׁה שֶׁל שְׂעוֹרִים מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "חֲדָשָׁה", "חֲדָשָׁה". אִם אֵינוֹ עִנְיָן לַחֲדָשָׁה שֶׁל חִיטִּין – תְּנֵהוּ עִנְיָן לַחֲדָשָׁה שֶׁל שְׂעוֹרִים.
וּמְנַיִן שֶׁתְּהֵא קוֹדֶמֶת לְבִיכּוּרִים? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים", וְאֵין לִי אֶלָּא בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים, קְצִיר שְׂעוֹרִים מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה".
וְאֵין לִי אֶלָּא שֶׁתִּזְרַע, עָלוּ מֵאֲלֵיהֶן מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "בַּשָּׂדֶה".
וְאֵין לִי אֶלָּא בַּשָּׂדֶה, מְנַיִן לְרֵבוֹת שֶׁבְּגַג, וְשֶׁבְּחוּרְבָּה, וְשֶׁבְּעֲצִיץ, וְשֶׁבִּסְפִינָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "בִּכּוּרֵי כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצָם".
מְנַיִן שֶׁתְּהֵא קוֹדֶמֶת לִנְסָכִים וּפֵירוֹת הָאִילָן? נֶאֱמַר כָּאן "בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "בְּאָסְפְּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה" – מָה לְהַלָּן נְסָכִים וּפֵירוֹת אִילָן, אַף כָּאן נְסָכִים וּפֵירוֹת אִילָן.
קָתָנֵי מֵיהָא: שֶׁבְּגַג, שֶׁבְּחוּרְבָּה, שֶׁבְּעֲצִיץ, וְשֶׁבִּסְפִינָה. סֵיפָא אַתָּאן לְמִנְחוֹת.
מַתְקֵיף לַהּ רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: אִי הָכִי, הַיְינוּ דִּכְתִיב "כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ", וְאִי מְנָחוֹת, לְזִכְרֵי כְהוּנָּה הוּא דְּמִיתְאֲכָלָן!
אָמַר רַב מְשַׁרְשְׁיָא: תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבִי, "לְךָ יִהְיֶה", וּכְתִיב "כָּל טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ". הָא כֵּיצַד? כָּאן – בְּבִיכּוּרִים, כָּאן – בִּמְנָחוֹת.
רַב אָשֵׁי אָמַר: כּוּלֵּיהּ בִּמְנָחוֹת, וְסֵיפָא דִּקְרָא אַתָּאן לְלַחְמֵי תּוֹדָה.

בְּפִלּוּגְתָּא: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר – אִם הֵבִיא לֹא קִדֵּשׁ, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר – אִם הֵבִיא קִדֵּשׁ, נַעֲשָׂה כְּכָחוֹשׁ בְּקָדָשִׁים.

בִּשְׁלָמָא רֵישׁ לָקִישׁ, כִּדְאָמַר טַעְמָא. אֶלָּא רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי טַעְמָא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: רַבִּי יוֹחָנָן חֲזַאי בַּחֲלוֹם, מִילְתָא מְעַלַּיְיתָא אָמֵינָא. אָמַר קְרָא: "מֵרֵאשִׁית" – וְלֹא כָּל רֵאשִׁית, "מֵאַרְצְךָ" – וְלֹא כָּל אַרְצָךְ.

וְרֵישׁ לָקִישׁ, הַאי "אַרְצְךָ" מַאי עָבֵיד לֵיהּ? מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא: רַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּר רַבִּי אוֹמֵר, נֶאֱמַר כָּאן "אֶרֶץ", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן "אֶרֶץ", מָה לְהַלָּן שֶׁבַח אֶרֶץ, אַף כָּאן שֶׁבַח אֶרֶץ.

וְאִידַּךְ, "אֶרֶץ" "מֵאֶרֶץ".

וְאִידַּךְ, "אֶרֶץ" "מֵאֶרֶץ" לָא מַשְׁמַע לֵיהּ.

תָּנֵי חֲדָא: שֶׁבָּגַג, וְשֶׁבְּחוּרְבָּה, שֶׁבְּעֲצִיץ, וְשֶׁבִּסְפִינָה – מֵבִיא וְקוֹרֵא. וְתַנְיָא אִידַּךְ: מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא.

בִּשְׁלָמָא רֵישׁ לָקִישׁ, גַּג אַגַּג לָא קַשְׁיָא: הָא – בְּגַג דְּמֶעָרָה, הָא – בְּגַג דְּבַיִת.

חוּרְבָּה אַחוּרְבָּה – לָא קַשְׁיָא: כָּאן בְּחוּרְבָּה עֲבוּדָה, כָּאן בְּחוּרְבָּה שֶׁאֵינָהּ עֲבוּדָה.

עֲצִיץ אַעֲצִיץ – לָא קַשְׁיָא: כָּאן בְּנָקוּב, כָּאן בְּשֶׁאֵינוֹ נָקוּב.

סְפִינָה אַסְפִינָה – לָא קַשְׁיָא, כָּאן בִּסְפִינָה שֶׁל עֵץ, כָּאן בִּסְפִינָה שֶׁל חֶרֶס.

דף פה.

אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן, קַשְׁיָא?

תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: שֶׁבָּגַג וְשֶׁבְּחוּרְבָּה – מֵבִיא וְקוֹרֵא, שֶׁבְּעֲצִיץ וְשֶׁבִּסְפִינָה – אֵינוֹ מֵבִיא כָּל עִיקָּר.

וְכוּלֵּן אֵינָן בָּאוֹת אֶלָּא מִן הַמּוּבְחָר כּוּ'. אָמְרִי לֵיהּ יוֹחָנָא וּמַמְרָא לְמֹשֶׁה: תֶּבֶן אַתָּה מַכְנִיס לְעֶפְרַיִים! אָמַר לְהוּ: אָמְרִי אִינָשֵׁי "לְמָתָא יַרְקָא – יַרְקָא שְׁקוֹל".

מַתְנִי' אֵין מְבִיאִין לֹא מִבֵּית הַזְּבָלִים, וְלֹא מִבֵּית הַשְּׁלָחִים, וְלֹא מִבֵּית הָאִילָן, וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר.

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נָרַהּ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה, וּבְשָׁנָה שְׁנִיָּה זוֹרְעָהּ קוֹדֶם לַפֶּסַח שִׁבְעִים יוֹם, וְהוּא עוֹשֶׂה סוֹלֶת מְרוּבָּה.

כֵּיצַד בּוֹדֵק הַגִּזְבָּר? מַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ. עָלָה בָּהּ אָבָק – פְּסוּלָה, עַד שֶׁיְּנַפֶּנָּה.

וְאִם הִתְלִיעָה – פְּסוּלָה.

גְּמָ' כֵּיצַד עוֹשֶׂה? נָרַהּ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: הֵיכִי קָאָמַר? נָרַהּ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה נָרַהּ וְזוֹרְעָהּ, אוֹ דִלְמָא נָרַהּ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה זוֹרְעָהּ בְּלֹא נָרַהּ?

תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַף חִיטֵּי כָּרְזִיִּים וּכְפַר אַחִים, אִלְמָלֵא סְמוּכוֹת לִירוּשָׁלַיִם – הָיוּ מְבִיאִין מֵהֶן, לְפִי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הָעוֹמֶר אֶלָּא מִן הַשָּׁדוֹת הַמּוּדָּרָמוֹת וְהַמְנוֹנָרוֹת לְכָךְ, שֶׁבָּהֶן חַמָּה זוֹרַחַת, וּמֵהֶן חַמָּה שׁוֹקַעַת.

כֵּיצַד עוֹשֶׂה? נָרָה שָׁנָה רִאשׁוֹנָה, וּשְׁנִיָּה חוֹרֵשׁ וְשׁוֹנֶה, וְזוֹרֶעָה קוֹדֶם לַפֶּסַח שִׁבְעִים יוֹם, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא סְמוּכָה לַחַמָּה, וְעוֹשֶׂה קָנֶה זֶרֶת וְשִׁיבּוֹלֶת זְרַתַּיִם.

וְקוֹצֵר וּמְעַמֵּר, וְדָשׁ, וְזוֹרֶה, וּבוֹרֵר, וְטוֹחֵן, וּמְרַקֵּד, וּמֵבִיא אֵצֶל גִּזְבָּר, וְגִזְבָּר מַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ. אִם עָלְתָה בְּהּ אֶבֶק – אוֹמֵר לוֹ: "חֲזוֹר וְנַפֵּה אוֹתָהּ שְׁנִיָּה". מִשּׁוּם רַבִּי נָתָן אָמְרוּ: גִּזְבָּר סָךְ יָדוֹ שֶׁמֶן, וּמַכְנִיס לְתוֹכָהּ עַד שֶׁמַּעֲלֶה כָּל אֲבָקָהּ.

קָתָנֵי מִיהַת חוֹרֵשׁ וְשׁוֹנֶה.

וּלְטַעְמָיךְ, מַתְנִיתִין לָא קָתָנֵי "שׁוֹנֶה",

דף פה:

בָּרַיְיתָא קָתָנֵי "שׁוֹנֶה".

הָא לָא קָשְׁיָא, כָּאן בַּעֲבוּדָה, כָּאן בְּשָׁאֵינָהּ עֲבוּדָה.

מַאי הָוֵי עֲלַהּ? תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: נָר חֲצִיָּהּ וְזוֹרֵעַ חֲצִיָּהּ, נָר חֲצִיָּהּ וְזוֹרֵעַ חֲצִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מְבִיאִין אֶת הָעוֹמֶר אֶלָּא מִן הַשָּׁדוֹת הַמּוּדָּרָמוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּהֶן חַמָּה זוֹרַחַת, וּמֵהֶן חַמָּה שׁוֹקַעַת.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: עוֹמֶר הָיָה בָּא מִבְּקֵעַת בֵּית מִקְלָה, כְּבַת שָׁלֹשׁ סְאִין הָיְתָה, וְשָׁדֶה מוּדָּרֶמֶת הָיְתָה, וּבָהּ חַמָּה זוֹרַחַת וּמְמֻנָּה חַמָּה שׁוֹקַעַת. נִיר חֲצִיָּהּ וְזוֹרֵעַ חֲצִיָּהּ, נִיר חֲצִיָּהּ וְזוֹרֵעַ חֲצִיָּהּ.

רַב חִלְקִיָּה בַּר טוֹבִי הֲוָה לֵיהּ קַרְנָא דְּאַרְעָא, נָר חֲצִיָּהּ וְזָרַע חֲצִיָּהּ, נָר חֲצִיָּהּ וְזָרַע חֲצִיָּהּ, וַעֲבָדָה עַל חַד תְּרֵי, וּמְזַבֵּין לְהוּ לְחִיטֵּי לְסְמִידָא.

וְאִם הִתְלִיעָה – פְּסוּלָה. תָּנוּ רַבָּנָן: סוֹלֶת שֶׁהִתְלִיעָה רוּבָּהּ – פְּסוּלָה, וְחִיטִּין שֶׁהִתְלִיעוּ רוּבָּן – פְּסוּלוֹת. בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: בְּרוֹב חִטָּה, אוֹ בְּרוֹב סְאָה? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָבָא: הִקְדִּישָׁן, מַהוּ שֶׁיִּלְקֶה עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם בַּעַל מוּם? כֵּיוָן דְּפָסֵיל – כְּבַעַל מוּם דָּמֵי, אוֹ דִלְמָא אֵין בַּעַל מוּם אֶלָּא בִּבְהֵמָה? תֵּיקוּ.

תְּנַן הָתָם: כָּל עֵץ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ תּוֹלַעַת – פָּסוּל לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לַח, אֲבָל יָבֵשׁ – גּוֹרְרוֹ וְכָשֵׁר.

בָּעֵי רָבָא: הִקְדִּישׁוֹ, מַהוּ שֶׁיִּלְקֶה עָלָיו מִשּׁוּם בַּעַל מוּם? כֵּיוָן דְּפָסוּל כְּבַעַל מוּם דָּמֵי, אוֹ דִלְמָא אֵין בַּעַל מוּם אֶלָּא בִּבְהֵמָה? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' תְּקוֹעַ – אַלְפָּא לַשֶּׁמֶן. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: שְׁנַיָּה לָהּ רֶגֶב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן. כָּל הָאֲרָצוֹת הָיוּ כְּשֵׁרוֹת, אֶלָּא מִיכָּן הָיוּ מְבִיאִין.

אֵין מְבִיאִין לֹא מִבֵּית הַזְּבָלִים, וְלֹא מִבֵּית הַשְּׁלָחִים, וְלֹא מִן מַה שֶּׁנִּזְרַע בֵּינֵיהֶם, וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר. אֵין מְבִיאִין אַנְפִּקְטָן, וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר. אֵין מְבִיאִין מִן הַגַּרְגְּרִין שֶׁנִּשְׁרוּ בְּמַיִם, וְלֹא מִן הַכְּבָשִׁים, וְלֹא מִן הַשְּׁלוּקִים, וְאִם הֵבִיא – פָּסוּל.

גְּמָ' "וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה", מַאי שְׁנָא תְּקוֹעָה? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִתּוֹךְ שֶׁרְגִילִין בְּשֶׁמֶן זַיִת, חָכְמָה מְצוּיָה בָּהֶן.

תָּנוּ רַבָּנַן: "וּטְבֹל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ" – זֶה חֶלְקוֹ שֶׁל אָשֵׁר, שֶׁמּוֹשֵׁךְ שֶׁמֶן כְּמַעְיָן. אָמְרוּ: פַּעַם אַחַת נִצְרְכוּ לָהֶן אַנְשֵׁי לוּדְקְיָא (בְּשֶׁמֶן) [לְשֶׁמֶן], מִינּוּ לָהֶן פּוּלְמוֹסְטוּס אֶחָד, אָמְרוּ לוֹ: לֵךְ וְהָבֵא לָנוּ שֶׁמֶן בְּמַאָה רִיבּוֹא.

הָלַךְ לִירוּשָׁלַיִם, אָמְרוּ לוֹ: לֵךְ לְצוֹר, הָלַךְ לְצוֹר, אָמְרוּ לוֹ: לֵךְ לְגוּשׁ חָלָב, הָלַךְ לְגוּשׁ חָלָב, אָמְרוּ לוֹ: לֵךְ אֵצֶל פְּלוֹנִי לְשָׂדֶה הַלָּז, וּמְצָאוֹ שֶׁהָיָה עוֹזֵק תַּחַת זֵיתָיו. אָמַר לוֹ: יֵשׁ לְךָ שֶׁמֶן בְּמַאָה רִיבּוֹא שֶׁאֲנִי צָרִיךְ? אָמַר לוֹ: הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁאֲסַיֵּים מְלַאכְתִּי, הִמְתִּין עַד שֶׁסִּיֵּים מְלַאכְתּוֹ.

לְאַחַר שֶׁסִּיֵּים מְלַאכְתּוֹ, הִפְשִׁיל כֵּלָיו לַאֲחוֹרָיו, וְהָיָה מְסַקֵּל וּבָא בַּדֶּרֶךְ. אָמַר לוֹ: יֵשׁ לְךָ שֶׁמֶן בְּמַאָה רִיבּוֹא? כִּמְדוּמֶּה אֲנִי שֶׁשְּׁחוֹק שָׂחֲקוּ בִּי הַיְּהוּדִים. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְעֵירוֹ, הוֹצִיאָה לוֹ שִׁפְחָתוֹ קוּמְקְמוֹס שֶׁל חַמִּין, וְרָחַץ בּוֹ יָדָיו וְרַגְלָיו. הוֹצִיאָה לוֹ סֵפֶל שֶׁל זָהָב מְלֵיאָה שֶׁמֶן, וְטָבַל בּוֹ יָדָיו וְרַגְלָיו, לְקַיֵּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "וּטְבֹל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ".

לְאַחַר שֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ, מָדַד לוֹ שֶׁמֶן בְּמַאָה רִיבּוֹא. אָמַר לוֹ: כְּלוּם אַתָּה צָרִיךְ לְיוֹתֵר? אָמַר לוֹ: הֵן, אֶלָּא שֶׁאֵין לִי דְּמִים. אָמַר לוֹ: אִם אַתָּה רוֹצֶה לִיקַּח – קַח, וַאֲנִי אֵלֵךְ עִמְּךָ וְאֶטּוֹל דְּמָיו. מָדַד לוֹ שֶׁמֶן בִּשְׁמוֹנָה עָשָׂר רִיבּוֹא. אָמְרוּ: לֹא הִנִּיחַ אוֹתוֹ הָאִישׁ לֹא סוּס וְלֹא פֶּרֶד וְלֹא גָּמָל וְלֹא חֲמוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא שְׂכָרוֹ.

כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְעֵירוֹ, יָצְאוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ לְקַלְּסוֹ. אָמַר לָהֶם: לֹא לִי קַלְּסוּנִי, אֶלָּא לָזֶה שֶׁבָּא עִמִּי, שֶׁמָּדַד לִי שֶׁמֶן בְּמַאָה רִיבּוֹא, וַהֲרֵי נוֹשֶׂה בִּי בִּשְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה רִיבּוֹא, לְקַיֵּים מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב".

אֵין מְבִיאִין לֹא מִבֵּית הַזְּבָלִים, וְהָתַנְיָא: אֵין מְבִיאִין אַנְפִּקְטָן,

דף פו.

וְאִם הֵבִיא – פָּסוּל (וְהָתַנְיָא: וְאִם הֵבִיא – כָּשֵׁר), מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁרָף.

אָמַר רַב יוֹסֵף: לָא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי חִיָּיא, הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי, דְּרַבִּי חִיָּיא זָרִיק לֵיהּ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי מְטַבֵּל [בֵּיהּ] (לֵיהּ), וְסִימָנָךְ: עֲשִׂירִים מְקַמְּצִין.

"שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמּוֹר" – מַאי "שֶׁמֶן הַמּוֹר"? רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא אָמַר: סְטָכְתָּא. רַבִּי יִרְמְיָה בַּר אַבָּא אָמַר: שֶׁמֶן זַיִת שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁלִישׁ.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַנְפִּקְנוֹן – שֶׁמֶן זַיִת שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁלִישׁ, לָמָּה סָכִין אוֹתוֹ? שֶׁמַּשִּׁיר אֶת הַשֵּׂיעָר וּמְעַדֵּן אֶת הַבָּשָׂר.

אֵין מְבִיאִין מִן הַגַּרְגְּרִין שֶׁנִּשְׁרוּ בְּמַיִם. תָּנוּ רַבָּנָן: שֶׁמֶן זַיִת כָּבוּשׁ, שָׁלוּק, שָׁרוּי, וְשֶׁל שְׁמָרִים, וְשֶׁל רֵיחַ רָע – לֹא יָבִיא, וְאִם הֵבִיא – פָּסוּל.

בָּעֵי רַבָּה: הִקְדִּישׁוֹ, מַהוּ שֶׁיְּלֵקֶה עָלָיו מִשּׁוּם בַּעַל מוּם? כֵּיוָן דְּפָסוּל – כְּבַעַל מוּם דְּמֵי, אוֹ דִלְמָא אֵין בַּעַל מוּם אֶלָּא בִּבְהֵמָה? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' שְׁלֹשָׁה זֵיתִים הֵן, וּבָהֶן שְׁלֹשָׁה שְׁמָנִים.

הַזַּיִת הָרִאשׁוֹן מְגַרְגְּרוֹ בְּרֹאשׁ הַזַּיִת, וְכוֹתֵשׁ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסַּל, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סְבִיבוֹת הַסַּל – זֶה רִאשׁוֹן.

חָזַר וְטוֹעֵן בְּקוֹרָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּאֲבָנִים – זֶה שֵׁנִי.

חָזַר וְטָחַן, וְטָעַן – זֶה שְׁלִישִׁי.

הָרִאשׁוֹן – לַמְּנוֹרָה, וְהַשְּׁאָר – לִמְנָחוֹת.

הַשֵּׁנִי – מְגַרְגְּרוֹ בְּרֹאשׁ הַגָּג, וְכוֹתֵשׁ, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסַּל, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סְבִיבוֹת הַסַּל – זֶה רִאשׁוֹן.

טוֹעֵן בְּקוֹרָה, וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּאֲבָנִים – זֶה שֵׁנִי.

חָזַר וְטָחַן, וְטָעַן – זֶה שְׁלִישִׁי.

הָרִאשׁוֹן – לַמְּנוֹרָה, וְהַשְּׁאָר – לִמְנָחוֹת.

שְׁלִישִׁי: עוֹטְנוֹ בְּבֵית הַבַּד, עַד שֶׁיְּלֵקֶה, וּמַעֲלֵהוּ וּמְנַגְּבוֹ בְּרֹאשׁ הַגָּג, כּוֹתֵשׁ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסַּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סְבִיבוֹת הַסַּל – זֶה רִאשׁוֹן.

טוֹעֵן בְּקוֹרָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּאֲבָנִים – זֶה שֵׁנִי.

חָזַר וְטָחַן וְטָעַן – זֶה שְׁלִישִׁי.

הָרִאשׁוֹן – לַמְּנוֹרָה, וְהַשְּׁאָר – לִמְנָחוֹת.

גְּמָ' אִיבַּעְיָא לְהוּ: מְגַרְגְּרוֹ תְּנַן, אוֹ מְגַלְגְּלוֹ תְּנַן?

תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: "שֶׁמֶן זַיִת" – מִזֵּיתוֹ, מִכָּאן אָמְרוּ: זַיִת רִאשׁוֹן מְגַלְגְּלוֹ בְּרֹאשׁ הַזַּיִת, וְכוֹנְסוֹ לְבֵית הַבַּד, וְטוֹחֲנוֹ בְּרֵיחַיִם, וְנוֹתְנוֹ בְּסַלִּין. שֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, זֶה הָיָה רִאשׁוֹן.

טָעַן בְּקוֹרָה, שֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ – זֶה הָיָה שֵׁנִי, וְחָזַר וּפָרַק, טָחַן וְטָעַן – זֶה הָיָה שְׁלִישִׁי. הָרִאשׁוֹן לַמְּנוֹרָה, וְהַשְּׁאָר לִמְנָחוֹת. וְכֵן זַיִת שֵׁנִי.

וְזֵית שְׁלִישִׁי, עוֹטְנוֹ בְּבֵית הַבַּד עַד שֶׁיִּלְקֶה, וּמַעֲלֶה לְרֹאשׁ הַגֶּג, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּמִין תְּמָרָה עַד שֶׁיָּזוּבוּ מֵימָיו, וְכוֹנְסוֹ לְבֵית הַבַּד, וְטוֹחֲנוֹ בָּרֵיחַיִם, וְנוֹתְנוֹ בְּסַלִּין, וְשֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ – זֶה הָיָה רִאשׁוֹן.

טָעַן בְּקוֹרָה, שֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ – זֶה הָיָה שֵׁנִי. פָּרַק חָזַר וְטָחַן וְטָעַן – זֶה הָיָה שְׁלִישִׁי. הָרִאשׁוֹן לַמְּנוֹרָה, וְהַשְּׁאָר לִמְנָחוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה טוֹחֲנוֹ בָּרֵיחַיִם, אֶלָּא כּוֹתְשׁוֹ בְּמַכְתֵּשֶׁת, וְלֹא הָיָה טוֹעֵן בְּקוֹרָה אֶלָּא בַּאֲבָנִים, וְלֹא הָיָה נוֹתְנוֹ בְּסַלִּין אֶלָּא לְתוֹךְ סְבִיבוֹת הַסַּל.

הָא גּוּפָא קַשְׁיָא: כּוֹתֵשׁ – מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, תּוֹךְ הַסַּל – אֲתָאן לְרַבָּנַן!

הַאי תַּנָּא סָבַר לַהּ כְּוָתֵיהּ בַּחֲדָא, וּפְלִיג עֲלֵיהּ בַּחֲדָא.

מַתְנִי' הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּרִאשׁוֹן – אֵין לְמַעְלָה הֵימֶנּוּ. הַשֵּׁנִי שֶׁבָּרִאשׁוֹן וְהָרִאשׁוֹן שֶׁבַּשֵּׁנִי – שָׁוִין. הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבָּרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי שֶׁבַּשֵּׁנִי וְהָרִאשׁוֹן שֶׁבַּשְּׁלִישִׁי – שָׁוִין. הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבַּשֵּׁנִי וְהַשֵּׁנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁי – שָׁוִין. הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁי – אֵין לְמַטָּה הֵימֶנּוּ.

אַף כָּל הַמְּנָחוֹת הָיוּ בַּדִּין שֶׁיִּטְעֲנוּ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ, מָה מְנוֹרָה שֶׁאֵינָהּ לַאֲכִילָה טְעוּנָה שֶׁמֶן זַיִת זָךְ, מְנָחוֹת שֶׁהֵן לַאֲכִילָה אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּטְעֲנוּ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ! תַּלְמוּד לוֹמַר "זָךְ כָּתִית לְמָאוֹר", וְאֵין זָךְ כָּתִית לְמְנָחוֹת.

דף פו:

גְּמָ' שָׁוִין? וְהָא אָמְרַתְּ רִאשׁוֹן לַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁאָר לִמְנָחוֹת! אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: מַאי שָׁוִין – שָׁוִין לִמְנָחוֹת.

אַף [כָּל] הַמְּנָחוֹת הָיוּ בַּדִּין [וְכוּ']. תָּנוּ רַבָּנַן: "זָךְ" – אֵין "זָךְ" אֶלָּא נָקִי, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "כָּתִית" – אֵין "כָּתִית" אֶלָּא כָּתוּשׁ.

יָכוֹל יְהֵא זָךְ כָּתִית פָּסוּל לִמְנָחוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כָּתִית", אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "לַמָּאוֹר"? אֶלָּא מִפְּנֵי הַחִיסָּכוֹן.

מַאי "חִיסָּכוֹן"? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

"יַצּוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ", אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי: "אֵלֶיךָ" – וְלֹא לִי, לֹא לְאוֹרָה אֲנִי צָרִיךְ.

שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, וּמְנוֹרָה בַּדָּרוֹם – אָמַר רַבִּי זְרִיקָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא לַאֲכִילָה אֲנִי צָרִיךְ, וְלֹא לְאוֹרָה אֲנִי צָרִיךְ.

וַיַּעַשׂ לַבָּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים" – תָּנָא: שְׁקוּפִין מִבִּפְנִים, וַאֲטוּמִים מִבַּחוּץ, לֹא לְאוֹרָה אֲנִי צָרִיךְ.

"מחוץ לפרכת העדות באוהל מועד" – עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל.
ואם תאמר: לאורה אני צריך? והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו! אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל.
מאי עדותה? אמר רבא: זה נר מערבי, שנותנין בה שמן כנגד חברותיה, וממנה היה מדליק, ובה היה מסיים.

מתני' מאין היו מביאין את היין? קדוחים ועטולין – אלפא ליין, שנינה לחן – בית רימה ובית לבן בהר, וכפר סיגנא בבקעה. כל ארצות היו כשרות, אלא מיכן היו מביאין.
אין מביאין לא מבית הזבלים, ולא מבית השלחים, ולא ממה שנזרע ביניהן, ואם הביא – כשר. אין מביאין הליסטיון, ואם הביא – כשר. אין מביאין ישן – דברי רבי, וחכמים מכשירין. אין מביאין לא מתוק, ולא מעושן, ולא מבושל, ואם הביא – פסול. ואין מביאין מן הדלויות, אלא מן הרגליות, ומן הכרמים העבודין.
ולא כונסין אותו בחצבין גדולים, אלא בחביות קטנות, ואינו ממלא את החבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף.
אינו מביא מפיה – מפני

דף פז.

הקמחין, ולא משוליה – מפני השמרים, אלא מביא משלישה מאמצעה.
כיצד הוא בודק? הגזבר יושב, והקנה בידו, זרק הגיר, הקיש בקנה.
רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שיש בו קמחין – פסול, שנאמר: "תמימים יהיו לכם", "ומנחתם", "תמימים יהיו לכם ונסכיהם".

גמ' אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן, ואם הביא – פסול. והא קתני רישא: אין מביאין את הליסטיון, ואם הביא – כשר?
אמר רבינא: כרוך ותני. רב אשי אמר: חולא דשימשא – לא מאיס, חולא דפירא – מאיס.
אין מביאין ישן, דברי רבי, והחכמים מכשירין. אמר חזקיה: מאי טעמא דרבי? אמר קרא "ולבשך יין", מה בבשך בן שנתו, אף יין בן שנתו.
אי מה בבשך בן שתי שנים – פסול, אף יין בן שתי שנים – פסול! וכי תימא הכי נמי, והתניא: יין בן שתי שנים לא יביא, ואם הביא – כשר! מאן שמעת ליה דאמר "לא יביא"? רבי, וקאמר: אם הביא – כשר.
אלא אמר רבא: היינו טעמא דרבי, דכתיב "אל תרא יין כי יתאדם".

אֵין מְבִיאִין לֹא מִן הַדְּלִיּוֹת כּוּ'. תָּנָא: כְּרָמִים הָעֲבוּדִים פַּעֲמַיִם בַּשָּׁנָה.
רַב יוֹסֵף הֲוָה לֵיהּ קָרְנָא דְּפַרְדֵּיסָא, דְּרָפֵיק בֵּיהּ טָפֵי רִיפְקָא, וְעָבֵד חַמְרָא דְּדָרֵי מֵיָא עַל חַד תְּרֵין.
לֹא הָיוּ כּוֹנְסִין אוֹתָן בַּחֲצֵבִין גְּדוֹלִים, תָּנָא: חֲבִיּוֹת כַּדִּיּוֹת לוּדִיּוֹת וּבֵינוֹנִיּוֹת.
אֵין מַנִּיחִין אוֹתָן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם, אֶלָּא אַחַת אַחַת.
כֵּיצַד בּוֹדֵק גִּזְבָּר? יוֹשֵׁב וְקָנֶה בְּיָדוֹ. זָרַק הַגִּיר – הִקִּישׁ בַּקָּנֶה. תָּנָא: זָרַק הַגִּיר שֶׁל שְׁמָרִים – גִּזְבָּר הִקִּישׁ בַּקָּנֶה.
וְלֵימָא לֵיהּ מֵימָר? מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֵׁם שֶׁהַדִּיבּוּר יָפֶה לַבְּשָׂמִים, כָּךְ דִּיבּוּר רַע לַיַּיִן.
רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וְכוּ'. בָּעֵי רַבִּי יוֹחָנָן: הִקְדִּישׁוֹ, מַהוּ שֶׁיִּלְקֶה עָלָיו מִשּׁוּם בַּעַל מוּם? כֵּיוָן דְּפָסוּל – כְּבַעַל מוּם דָּמֵי, אוֹ דִלְמָא אֵין בַּעַל מוּם אֶלָּא בִּבְהֵמָה? תֵּיקוּ.
תָּנוּ רַבָּנָן: אֵילִים מִמּוֹאָב, כְּבָשִׂים מֵחֶבְרוֹן, עֲגָלִים מִשָּׁרוֹן, גּוֹזָלוֹת מֵהַר הַמֶּלֶךְ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְבִיאִין כְּבָשִׂים שֶׁגָּבְהָן כְּרָחְבָּן. אָמַר רָבָא בַּר רַב שֵׁילָא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה? דִּכְתִיב: "יִרְעֶה מִקְנָךְ בַּיּוֹם הַהוּא כַּר נִרְחָב".
כְּתִיב: "עַל חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּירִים אֶת ה' אַל דֳּמִי לָכֶם". מַאי אָמְרִי? הָכִי אָמַר רָבָא בַּר רַב שֵׁילָא: "אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן".
רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'". וּמַעְיְקְרָא מַאי הֲווֹ אָמְרִי? אָמַר רָבָא בַּר רַב שֵׁילָא: "כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ".

הֲדַרַן עֲלָךְ כָּל קָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר.

מַתְנִי' **שְׁתֵּי מִדּוֹת** שֶׁל יָבֵשׁ הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, עִשָּׂרוֹן וַחֲצִי עִשָּׂרוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: עִשָּׂרוֹן, עִשָּׂרוֹן, וַחֲצִי עִשָּׂרוֹן.
עִשָּׂרוֹן, מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ? שָׁבוּ הָיָה מוֹדֵד לְכָל הַמְּנָחוֹת, לֹא הָיָה מוֹדֵד לֹא בִּשְׁלֹשָׁה לַפָּר, וְלֹא בְּשֶׁל שְׁנַיִם לָאַיִל, אֶלָּא מוֹדְדָן עֶשְׂרוֹנוֹת.
חֲצִי עִשָּׂרוֹן, מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ? שָׁבוּ הָיָה מוֹדֵד חֲבִיתֵי כֹהֵן גָּדוֹל, מֻחֱצָה בַּבֹּקֶר וּמֻחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.
גְּמָ' תַּנְיָא: הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד"? מְלַמֵּד שֶׁשְּׁתֵּי עֶשְׂרוֹנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, אֶחָד גָּדוֹשׁ וְאֶחָד מָחוּק.
גָּדוֹשׁ שֶׁבּוֹ הָיָה מוֹדֵד לְכָל הַמְּנָחוֹת,

דף פז:

מָחוּק שֶׁבּוֹ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא עִשָּׂרוֹן אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד״.
אִם כֵּן, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן״? לְרַבּוֹת חֲצִי עִשָּׂרוֹן.
וְרַבִּי מֵאִיר, חֲצִי עִשָּׂרוֹן מְנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מִ״וְעִשָּׂרוֹן״. וְרַבָּנַן, וְי״ו לָא דָּרְשִׁי.
וְרַבִּי מֵאִיר, הַאי ״וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד״ מַאי עֲבִיד לֵיהּ? הַהוּא שֶׁלֹּא יִמְדּוֹד לֹא בְּשֶׁל שְׁלֹשָׁה לַפָּר, וְלֹא בְּשֶׁל שְׁנַיִם לָאַיִל.
וְרַבָּנַן, נָפְקָא לְהוּ מִנְּקוּדֵי, דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לָמָּה נָקוּד וְי״ו שֶׁבְּאֶמְצַע ״עִשָּׂרוֹן״ שֶׁל ״עִשָּׂרוֹן״ רִאשׁוֹן שֶׁל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג? שֶׁלֹּא יִמְדּוֹד לֹא בְּשֶׁל שְׁלֹשָׁה לְפַר וְלֹא בְּשֶׁל שְׁנַיִם לָאַיִל. וְרַבִּי מֵאִיר נְקוּדֵי לָא דָּרֵישׁ.
חֲצִי עִשָּׂרוֹן, מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ? שֶׁבּוֹ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל.
מוֹדֵד? וּרְמִינְהִי: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא הָיוּ בָּאִין חֲצָאִין, אֶלָּא מֵבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם וְחוֹצֵהוּ.
אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: מַאי ״מוֹדֵד״ נָמֵי דְּקָתָנֵי? מְחַלֵּק.
בְּעָא מִינֵּיהּ רָמֵי בַּר חָמָא מֵרַב חִסְדָּא: חֲצִי עִשָּׂרוֹן, לְרַבִּי מֵאִיר – גָּדוֹשׁ הָיָה אוֹ מָחוּק הָיָה? (סִימָן: חֲצִי, חֲבִיתֵי, שֵׁלְחָן).
וְתֵיבְעֵי לָךְ לְרַבָּנַן? לְרַבָּנַן, עִשָּׂרוֹן גּוּפֵיהּ קָא מִיבַּעְיָא לְהוּ: גָּדוֹשׁ הָיָה אוֹ מָחוּק הָיָה.
אָמַר לֵיהּ: מִדְּרַבִּי מֵאִיר נִשְׁמַע לְרַבִּי מֵאִיר, וּמִדְּרַבִּי מֵאִיר נִשְׁמַע לְרַבָּנַן.
מִדְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר: עִשָּׂרוֹן מָחוּק, חֲצִי עִשָּׂרוֹן נָמֵי מָחוּק; מִדְּרַבִּי מֵאִיר מָחוּק, לְרַבָּנַן נָמֵי מָחוּק.
בְּעָא מִינֵּיהּ רָמֵי בַּר חָמָא מֵרַב חִסְדָּא: חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל בַּמֶּה מְחַלְּקִן לְחַלּוֹת, בַּיָּד אוֹ בִּכְלִי? פְּשִׁיטָא דְּבַיָּד, דְּאִי בִּכְלִי – טוּרְטָנֵי יַכְנִיס?!
וַיַּכְנִיס! כֵּיוָן דְּבִקְלָלָה כְּתִיב, לָאו אוֹרַח אַרְעָא.
בְּעָא מִינֵּיהּ רָמֵי בַּר חָמָא מֵרַב חִסְדָּא: שֻׁלְחָן מַהוּ שֶׁיְּקַדֵּשׁ קְמָצִים בְּגוֹדֶשׁ שֶׁלּוֹ? מִדְּמְקַדֵּשׁ לֶחֶם, קְמָצִים נָמֵי מְקַדֵּשׁ, אוֹ דִלְמָא דַּחֲזֵי לֵיהּ מְקַדֵּשׁ, דְּלָא חֲזֵי לֵיהּ לָא מְקַדֵּשׁ?
אָמַר לֵיהּ: אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. אִינִי? וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר טְפָחַיִם וּמֶחֱצָה קוֹפֵל, נִמְצָא שֻׁלְחָן מְקַדֵּשׁ חֲמִשָּׁה עָשָׂר טֶפַח לְמַעְלָה. לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר טְפָחַיִם קוֹפֵל, נִמְצָא שֻׁלְחָן מְקַדֵּשׁ שְׁנֵים עָשָׂר טֶפַח לְמַעְלָה.
אָמַר לֵיהּ: אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ לִיקָּרֵב, אֲבָל מְקַדֵּשׁ לִיפָּסֵל.

מַתְנִי׳ שְׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, הִין, וַחֲצִי הִין, וּשְׁלִישִׁית הַהִין, וּרְבִיעִית הַהִין. לוֹג, וַחֲצִי לוֹג, וּרְבִיעִית לוֹג.

רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בַּר רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: שְׁנָתוֹת הָיוּ בַּהִין, עַד כָּאן לַפָּר, וְעַד כָּאן לָאַיִל, עַד כָּאן לַכֶּבֶשׂ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא הָיָה שָׁם הִין, וְכִי מָה הָיָה הִין מְשַׁמֵּשׁ? אֶלָּא מִדָּה יְתֵירָה שֶׁל לוֹג וּמֶחֱצָה הָיְתָה שָׁם, שֶׁבְּהּ הָיָה מוֹדֵד לְמִנְחַת כֹּהֵן גָּדוֹל – לוֹג וּמֶחֱצָה בַּבּוֹקֶר, לוֹג וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ – רְבִיעִית לוֹג, וַחֲצִי לוֹג, וְלוֹג, וּרְבִיעִית הַהִין, וּשְׁלִישִׁית הַהִין, וַחֲצִי הִין, וְהִין, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הִין, וַחֲצִי הִין, וּשְׁלִישִׁית הַהִין, וּרְבִיעִית הַהִין, וְלוֹג, וַחֲצִי לוֹג, וּרְבִיעִית לוֹג. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא הָיָה שָׁם הִין, וְכִי מָה הָיָה הִין מְשַׁמֵּשׁ?

דף פח.

אֶת מִי אָבִיא תַּחְתָּיו? אֶלָּא מִדָּה יְתֵירָה שֶׁל לוֹג וּמֶחֱצָה הָיְתָה שָׁם, שֶׁבְּהּ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל – לוֹג וּמֶחֱצָה בַּבֹּקֶר, לוֹג וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

אָמְרוּ לוֹ: חֲצִי לוֹג הָיְתָה שָׁם, וְאֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּחֲצִי לוֹג.

אָמַר לָהֶם: אַף לְדִבְרֵיכֶם, חֲצִי לוֹג וְלוֹג לֹא יַעֲשֶׂה, רְבִיעִית הָיְתָה שָׁם, וְאֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בִּרְבִיעִית! אֶלָּא זֶה הַכְּלָל הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ: כְּלִי שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ מִדָּה זוֹ אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מִדָּה אַחֶרֶת.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: שְׁנָתוֹת הָיוּ בַּהִין וְכוּ'.

מַאי אִיכָּא בֵּין רַבִּי מֵאִיר לְרַבִּי יְהוּדָה? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בֵּירוּצֵי מִדּוֹת אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

לְמַאן דְּאָמַר מִמַּטָּה לְמַעְלָה, קָסָבַר בֵּירוּצֵי הַמִּדּוֹת נִתְקַדְּשׁוּ, וּרְבִיעִית יָהֵיב לֵיהּ רַחֲמָנָא לְמִשָּׁה, וְאָמַר לֵיהּ: שַׁעַר דְּקָא עָיְילִי לְהוּ בֵּירוּצִין.

לְמַאן דְּאָמַר מִמַּעְלָה לְמַטָּה, קָסָבַר בֵּירוּצֵי מִדּוֹת לֹא נִתְקַדְּשׁוּ, וְהִין יָהֵיב לֵיהּ רַחֲמָנָא לְמִשָּׁה, וְאָמַר לֵיהּ: שַׁעַר בְּהָא, דְּקָא נָפְקִי בֵּירוּצִין.

אַבָּיֵי אָמַר: דְּכוּלֵי עָלְמָא בֵּירוּצֵי הַמִּדּוֹת אִיכָּא לְמֵימַר נִתְקַדְּשׁוּ, וְאִיכָּא לְמֵימַר לֹא נִתְקַדְּשׁוּ, וְהָכָא בְּמִלֵּאִים קָא מִיפַּלְגִי.

מַאן דְּאָמַר מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, קָא סָבַר מִלֵּאִים, שֶׁלֹּא יְחַסֵּר וְשֶׁלֹּא יוֹתִיר.

וּמַאן דְּאָמַר מִמַּטָּה לְמַעְלָה, מִלֵּאִים – שֶׁלֹּא יְחַסֵּר, אֲבָל יוֹתִיר, "מִלֵּאִים" קְרִינָא בֵּיהּ.

אָמַר מָר: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא הָיָה שָׁם הִין, שַׁפִּיר קָאָמַר לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבָּנַן! וְרַבָּנַן – הֲווֹה הִין דַּעֲבַד מֹשֶׁה לְשָׁמָּן הַמְּשׁוּחָה, דִּכְתִיב "וְשָׁמָן זַיִת הִין".

מָר סָבַר: כֵּיוָן דִּלְדוֹרוֹת לָא הֲווֹה צְרִיךְ, לְפִי שָׁעָה הוּא דְּעַבְדֵיהּ וְאִיגְּנִז, וְאִידַּךְ: כֵּיוָן דַּהֲווֹה – הֲווֹה.

אָמַר מָר: וְאֶת מִי אָבִיא תַּחְתָּיו. לָא סַגִּיא דְּלָא מְעַיֵּיל? כִּדְאָמַר רָבִינָא: גְּמִירִי שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בְּצִיבּוּר, הָכָא נָמֵי גְּמִירִי דְּשָׁבַע מִדּוֹת שֶׁל לַח הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: שְׁנָתוֹת הָיוּ בַּהִין. וְלֵית לֵיהּ שָׁבַע מִדּוֹת? לֵית לֵיהּ. וְאִי בָּעֵית אֵימָא: מַאי "שָׁבַע מִדּוֹת"? שָׁבַע מְדִידוֹת.

מַתְנִי' רְבִיעִית מָה הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת? רְבִיעִית מַיִם לִמְצוֹרָע, וּרְבִיעִית שֶׁמֶן לְנָזִיר.

חֲצִי לוֹג מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ? חֲצִי לוֹג מַיִם לְסוֹטָה, וַחֲצִי לוֹג שֶׁמֶן לְתוֹדָה.

וּבַלּוֹג הָיָה מוֹדֵד לְכָל הַמְּנָחוֹת.

אֲפִילּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן, נוֹתֵן לָהּ שִׁשִּׁים לוֹג. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֲפִילּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן אֵין לָהּ אֶלָּא לוּגָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר "לְמִנְחָה וְלֹג שָׁמֶן".

שִׁשָּׁה לַפָּר, וְאַרְבָּעָה לָאַיִל, וּשְׁלֹשָׁה לַכֶּבֶשׂ.

שְׁלֹשָׁה וּמֶחֱצָה לַמְּנוֹרָה, חֲצִי לוֹג לְכָל נֵר.

גְּמָ' יְתֵיב רַבִּי וְקָא קַשְׁיָא לֵיהּ: רְבִיעִית לָמָּה נִמְשְׁחָה? אִי מְצוֹרָע –

דף פח:

חוֹץ הוּא, וְאִי נָזִיר – לֶחֶם נָזִיר בִּשְׁחִיטַת אַיִל הוּא דְּקָרְדִּישׁ.

אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא: שֶׁבָּהּ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, רְבִיעִית שֶׁמֶן לְכָל חַלָּה וְחַלָּה. קָרֵי עָלֵיהּ "מֵאֶרֶץ מֶרְחָק אִישׁ עָצָתִי".

חֲצִי לוֹג, מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ? יְתֵיב רַבִּי וְקָא קַשְׁיָא לֵיהּ: חֲצִי לוֹג לָמָּה נִמְשַׁח? אִי סוֹטָה – וְכִי חוּלִּין הוּא דְּצָרִיכִי לְקַדּוּשֵׁי? "מַיִם קְדוֹשִׁים" כְּתִיב! אִי תּוֹדָה – לַחְמֵי תוֹדָה בִּשְׁחִיטַת תּוֹדָה הוּא דְּקָרְדִּישׁ.

אֲמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרַבִּי: שֶׁבּוֹ הָיָה מְחַלֵּק חֲצִי לוֹג שֶׁמֶן לְכָל נֵר וְנֵר. אָמַר לוֹ: נֵר יִשְׂרָאֵל, כָּךְ הָיָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי: נֵר שֶׁכָּבְתָה, נִידַּשֵּׁן הַשֶּׁמֶן, נִידַּשְׁנָה הַפְּתִילָה. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? מְטִיבָהּ, וְנוֹתֵן בָּהּ שֶׁמֶן, וּמַדְלִיקָהּ.

יְתֵיב רַבִּי זְרִיקָא, וְקָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ: כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן בָּהּ שֶׁמֶן – כְּמִדָּה רִאשׁוֹנָה, אוֹ כְּמוֹ שֶׁחָסְרָה?

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: פְּשִׁיטָא דִּכְמִדָּה רִאשׁוֹנָה, דְּאִי כְּמָה שֶׁחָסְרָה – מְנָא יָדְעִינַן מַאי חִיסַּר? וְכִי תֵּימָא דִּמְשַׁעַר לֵיהּ, אִם כֵּן שָׁבַע מִדּוֹת (נפיש) [נָפְשִׁי] לְהוּ מִדּוֹת טוּבָא.

קָרֵי עָלֵיהּ: "וַהֲדַרְךְ צָלַח רְכַב עַל דִּבְרֵי אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק".

אִיתְּמַר נָמֵי, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי חֲנִינָא אָמַר רַבִּי: נֵר שֶׁכָּבְתָה, נִידַּשֵּׁן הַשֶּׁמֶן נִידַּשְׁנָה הַפִּתִּילָה. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? מְטִיבָהּ, וְנוֹתֵן בָּהּ שֶׁמֶן כְּמִדָּה רִאשׁוֹנָה, וּמַדְלִיקָהּ.

אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה, אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: נֵר שֶׁבִּמְקֻדָּשׁ שֶׁל פְּרָקִים הָוָה.

קָסָבַר: כִּי כְּתִיב ״כִּכָּר״ ו״מִקְשָׁה״ – אַמְנוֹרָה וְנֵרוֹתֶיהָ כְּתִיב, כֵּיוָן דְּמִיבַּעְיָא הֲטָבָה, אִי לָאו דִּפְרָקִים הֲוֵי – לָא הֲוָה מִטַּיְיבָא לֵיהּ.

מֵיתִיבִי: כֵּיצַד עוֹשֶׂה? מְסַלְקָן, וּמַנִּיחָן בְּאוֹהֶל, וּמְקַנְּחָן בִּסְפוֹג, וְנוֹתֵן בָּהֶן שֶׁמֶן, וּמַדְלִיקָן. הוּא דְּאָמַר כִּי הַאי תַּנָּא, דְּתַנְיָא: חֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא הָיוּ מְזִיזִין אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ.

מִכְּלָל דְּאִי בָּעֵי (לֵיהּ) לְאוּזוֹהּ מָצֵי מֵזֵיז לַהּ? אֶלָּא אֵימָא: לֹא הָיְתָה זָזָה מִמְּקוֹמָהּ.

וּמַאן חֲכָמִים? רַבִּי אֶלְעָזָר הוּא, דְּתַנְיָא: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: כְּמִין טַס שֶׁל זָהָב הָיָה לָהּ עַל גַּבָּהּ, כְּשֶׁהוּא מְטִיבָהּ – דּוֹחֲקוֹ כְּלַפֵּי פִּיהָ, כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן בָּהּ שֶׁמֶן – דּוֹחֲקוֹ כְּלַפֵּי רֹאשָׁהּ.

וּבְפִלּוּגְתָּא דְּהָנֵי תַּנָּאֵי, דְּתַנְיָא: מְנוֹרָה וְנֵרוֹתֶיהָ בָּאוֹת מִן הַכֶּסֶף, וְאֵין מַלְקְחֶיהָ וּמַחְתּוֹתֶיהָ מִן הַכֶּסֶף. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: מְנוֹרָה הָיְתָה בָּאָה מִן הַכֶּסֶף, וְלֹא נֵרוֹתֶיהָ וּמַלְקְחֶיהָ וּמַחְתּוֹתֶיהָ בָּאוֹת מִן הַכֶּסֶף.

בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? בְּהַאי קְרָא, דְּתַנְיָא: ״כִּכָּר זָהָב טָהוֹר יַעֲשֶׂה אֹתָהּ״ – לְמַדְנוּ לַמְּנוֹרָה שֶׁבָּאָה מִן הַכֶּסֶף, מִנַּיִן לְרַבּוֹת נֵרוֹתֶיהָ? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה״. יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף מַלְקְחֶיהָ וּמַחְתּוֹתֶיהָ? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אֹתָהּ״, דִּבְרֵי רַבִּי נְחֶמְיָה.

קַשְׁיָא דְּרַבִּי נְחֶמְיָה אַדְּרַבִּי נְחֶמְיָה, תְּרֵי תַּנָּאֵי וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי נְחֶמְיָה.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר: מְנוֹרָה בָּאָה מִן הַכֶּסֶף, וְאֵין מַלְקְחֶיהָ וּמַחְתּוֹתֶיהָ וְנֵרוֹתֶיהָ בָּאָה מִן הַכֶּסֶף. וְאֶלָּא מָה אֲנִי מְקַיֵּים אֵת ״כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה״ – שֶׁהָיוּ כֵּלִים שֶׁל זָהָב.

זָהָב בְּהֶדְיָא כְּתִיב בּוֹ, ״וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר אֶל עֵבֶר פָּנֶיהָ. וּמַלְקְחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר״. לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא לְפִי נֵרוֹת, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּפִי נֵרוֹת אַשְׁחוֹרֵי מַשְׁחַר, הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל,

דף פט.

וְלֶיעְבֵּד זָהָב כֹּל דְּהוּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

חֲצִי לוֹג שֶׁמֶן לְתוֹדָה.

תַּנְיָא: רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״בַּשֶּׁמֶן״ ״בַּשֶּׁמֶן״ שְׁנֵי פְּעָמִים? אִילּוּ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא ״בַּשֶּׁמֶן״ אֶחָד, הָיִיתִי אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא כְּכָל הַמִּנְחוֹת לְלוֹג. עַכְשָׁיו שֶׁכָּתַב ״בַּשֶּׁמֶן״

"בַּשָּׂמֶן", הָוֵי רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי, וְאֵין רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי אֶלָּא לְמַעֵט – מִיעֵטוֹ הַכָּתוּב לַחֲצִי לוֹג.

רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי?! חַד רִיבּוּי הוּא.

אֶלָּא, אִילּוּ לֹא נֶאֱמַר "בַּשָּׂמֶן" כָּל עִיקָּר, הֲיִיתִי אוֹמֵר הֲרֵי הוּא כְּכָל הַמְּנָחוֹת לְלוֹג. עַכְשָׁיו שֶׁנֶּאֱמַר "בַּשָּׂמֶן" "בַּשָּׂמֶן", הָוֵי רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי, וְאֵין רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי אֶלָּא לְמַעֵט, מִיעֵטוֹ הַכָּתוּב לַחֲצִי לוֹג.

יָכוֹל יְהֵא חֲצִי לוֹג זֶה מִתְחַלֵּק לִשְׁלֹשֶׁת מִינִין, לַחֲלוֹת וְלָרְקִיקִין וְלָרְבִיכָה? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "בַּשָּׂמֶן" בָּרְבִיכָה, שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, רִיבָּה שֶׁמֶן לָרְבִיכָה. הָא כֵּיצַד? מֵבִיא חֲצִי לוֹג שֶׁמֶן וְחוֹצֵיהוּ [חֲצָיוֹ] לַחֲלוֹת וְלָרְקִיקִין, וְחֶצְיוֹ לָרְבִיכָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: עֲקִיבָא, אִם אַתָּה מְרַבֶּה כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ "בַּשָּׂמֶן" "בַּשָּׂמֶן" – אֵינִי שׁוֹמֵעַ לְךָ, אֶלָּא חֲצִי לוֹג שֶׁמֶן לְתוֹדָה, וּרְבִיעִית שֶׁמֶן לְנָזִיר, וְאַחַד עֶשֶׂר יוֹם שֶׁבֵּין נִדָּה לְנִדָּה – הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

בְּלוֹג הָיָה מוֹדֵד.

תָּנוּ רַבָּנַן: בִּמְצוֹרָע עָנִי כְּתִיב "עִשָּׂרוֹן ... בָּלוּל ... וְלֹג", לִימֵּד עַל עִשָּׂרוֹן שֶׁטָּעוּן לוֹג, דִּבְרֵי חֲכָמִים.

רַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים: אֲפִילּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים אֵין לָהּ אֶלָּא לוֹגָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְמִנְחָה וְלֹג שָׁמֶן".

וְרַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, הַאי "עִשָּׂרוֹן בָּלוּל וְלֹג" מַאי עָבְדִי לֵיהּ? הָהוּא לְגוּפֵיהּ, דְּקָא אָמַר רַחֲמָנָא: לֵיתֵי חַד עִשָּׂרוֹן.

וְאִידָךְ, לְגוּפֵיהּ לָא צָרִיךְ, מִדְּגַלִּי רַחֲמָנָא גַּבֵּי מְצוֹרָע שְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנוֹת, הָכָא דְּחַד קָרְבָּן – חַד עִשָּׂרוֹן.

וְאִידָךְ – אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְחָס רַחֲמָנָא עֲלֵיהּ לְאֵתוֹיֵי בְּדַלּוּת, אֵימָא לָא לִיבְעֵי (מנה) [מִנְחָה] כְּלָל. וְאִידָךְ – לִגְמָרֵי לָא אַשְׁכְּחַן.

וְרַבָּנַן, הַאי "לְמִנְחָה וְלֹג שָׁמֶן" מַאי עָבְדִי לֵיהּ? הָהוּא לַמִּתְנַדֵּב מִנְחָה, שֶׁלֹּא יִפְחוֹת מִדָּבָר הַטָּעוּן לוֹג, וּמַאי נִיהוּ? עִשָּׂרוֹן. וְאִידָךְ, תַּרְתֵּי שְׁמַעְתְּ מִינַּהּ.

שִׁשָּׁה לַפָּר, אַרְבָּעָה לָאַיִל, שִׁלְשָׁה לַכֶּבֶשׂ. מְנָלַן? דִּכְתִיב: "וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר". הִין – תְּרֵיסַר לוּגִּי הָוְיִין, דִּכְתִיב: "שֶׁמֶן זֵית הִין", וּכְתִיב: "שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם", זֶה בְּגִימַטְרִיָּא תְּרֵיסַר הָוְיִין.

שִׁלְשָׁה וּמֶחֱצָה לַמְּנוֹרָה, חֲצִי לוֹג לְכָל נֵר. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר" – תֵּן לָהּ מִדָּתָהּ שֶׁתְּהֵא דּוֹלֶקֶת וְהוֹלֶכֶת מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר. דָּבָר אַחֵר: "מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר" –

אֵין לְךָ עֲבוֹדָה שֶׁכְּשֵׁירָה מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד. וְשִׁיעֲרוּ חֲכָמִים חֲצִי לוֹג מֵאוּרְתָּא וְעַד צַפְרָא.

אִיכָּא דְּאָמְרִי: מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה שִׁיעֲרוּ, וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: מִמַּטָּה לְמַעְלָה שִׁיעֲרוּ.

מַאן דְּאָמַר מִמַּטָּה לְמַעְלָה שִׁיעֲרוּ – הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמַאן דְּאָמַר מִמַּעְלָה לְמַטָּה שִׁיעֲרוּ – אֵין עֲנִיּוּת בִּמְקוֹם עֲשִׁירוּת.

מַתְנִי' מְעָרְבִין נִסְכֵּי פָּרִים בְּנִסְכֵּי אֵילִים, נִסְכֵּי כְבָשִׂים בְּנִסְכֵּי כְבָשִׂים, שֶׁל יָחִיד בְּשֶׁל צִיבּוּר,

דף פט:

שֶׁל יוֹם בְּשֶׁל אֶמֶשׁ.

אֲבָל אֵין מְעָרְבִין נִסְכֵּי כְבָשִׂים בְּנִסְכֵּי פָּרִים וְאֵילִים, וְאִם בָּלְלָן אֵלּוּ בְּפְנֵי עַצְמָן וְאֵלּוּ בְּפְנֵי עַצְמָן וְנִתְעָרְבוּ – כְּשֵׁרִים, אִם עַד שֶׁלֹּא בָּלַל – פָּסוּל.

הַכֶּבֶשׂ הַבָּא עִם הָעוֹמֶר, אַף עַל פִּי שֶׁמִּנְחָתוֹ כְּפוּלָה – לֹא הָיוּ נִסָּכָיו כְּפוּלִים.

גְּמָ' וּרְמִינְהוּ:

"וְהִקְטִירוֹ", שֶׁלֹּא יֶעֱרַב חֲלָבִים בַּחֲלָבִים.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "אִם נִתְעָרְבוּ" קָא אָמַר.

אִי הָכִי, וְאֵין מְעָרְבִין נִסְכֵּי כְבָשִׂים בְּנִסְכֵּי פָּרִים וְאֵילִים, וַאֲפִילּוּ נִתְעָרְבוּ נָמֵי לָא? וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: בָּלְלָן אֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְאֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְנִתְעָרְבוּ כְּשֵׁרִין, מִכְּלָל דְּרֵישָׁא לְכַתְּחִלָּה קָא אָמַר!

אָמַר אַבָּיֵי: הָכִי קָאָמַר, מְעָרְבִין יֵינָן, אִם נִתְעָרֵב סָלְתָן וְשַׁמְנָן.

וְיֵינָן לְכַתְּחִלָּה לָא? וְהָתַנְיָא: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – בְּסֹלֶת וָשֶׁמֶן, אֲבָל יַיִן מְעָרְבִין.

אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: הָכִי קָאָמַר – הֵיכָא דְּהוּקְטַר סָלְתָן וְשַׁמְנָן, מְעָרְבִין יַיִן לְכַתְּחִלָּה. הֵיכָא דְּלָא הוּקְטַר – אִם נִתְעָרֵב סָלְתָן וְשַׁמְנָן, מְעָרְבִין נָמֵי יֵינָן, וְאִם לָאו – אֵין מְעָרְבִין, דִּלְמָא אָתֵי לְאִיעָרוֹבֵי סֹלֶת וְשֶׁמֶן לְכַתְּחִלָּה.

כֶּבֶשׂ הַבָּא עִם הָעוֹמֶר, תָּנוּ רַבָּנָן: "וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים", לִימֵּד עַל כֶּבֶשׂ הַבָּא עִם הָעוֹמֶר שֶׁמִּנְחָתוֹ כְּפוּלָה.

יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁמִּנְחָתוֹ כְּפוּלָה, כָּךְ יֵינוֹ כָּפוּל? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִית הַהִין". יָכוֹל לֹא יְהֵא יֵינוֹ כָּפוּל שֶׁאֵינוֹ נִבְלָל עִם מִנְחָתוֹ, אֲבָל יְהֵא שַׁמְנוֹ כָּפוּל שֶׁנִּבְלָל עִם מִנְחָתוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְנִסְכּוֹ" – כָּל נְסָכָיו לֹא יְהוּ אֶלָּא רְבִיעִית.

מַאי תַּלְמוּדָא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כְּתִיב "וְנִסְכָּהּ", וְקָרֵינַן "וְנִסְכּוֹ".

כֵּיצַד? "נִסְכָּהּ" דִּמְנָחָה כְּ"נִסְכּוֹ" דְּיַיִן – מָה יַיִן רְבִיעִית, אַף שֶׁמֶן נָמֵי רְבִיעִית.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲשָׁם מְצוֹרָע שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, טָעוּן נְסָכִים, שֶׁאִם אִי אַתָּה אוֹמֵר כֵּן – פְּסַלְתּוֹ.
מַתְקִיף לַהּ רַב מְנַשְּׁיָא בַּר גַּדָּא: אֶלָּא מֵעַתָּה, כֶּבֶשׂ הַבָּא עִם הָעוֹמֶר שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, תְּהֵא מְנָחָתוֹ כְּפוּלָה, שֶׁאִם אִי אַתָּה אוֹמֵר כֵּן – פְּסַלְתּוֹ.
וְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, יְהֵא טָעוּן שְׁנֵי גְזִירִין בְּכֹהֵן אֶחָד, שֶׁאִם אִי אַתָּה אוֹמֵר כֵּן – פְּסַלְתּוֹ. וְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, יְהֵא טָעוּן שְׁנֵי גְזִירִין בִּשְׁנֵי כֹהֲנִים, שֶׁאִם אִי אַתָּה אוֹמֵר כֵּן – פְּסַלְתּוֹ.
אֵין הָכִי נָמֵי, אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: חֲדָא מִינַּיְיהוּ נָקֵט.
רַבִּי אַבָּא אָמַר: בִּשְׁלָמָא הָנָךְ, עוֹלוֹת נִינְהוּ,

דף צ.

אִי לָא חָזוּ לְעוֹלַת חוֹבָה קָרְבִי לְעוֹלַת נְדָבָה, אֶלָּא הָכָא, אִי לָא מוֹקְמִית לֵיהּ בְּמִילְּתֵיהּ – אֲשָׁם נְדָבָה מִי אִיכָּא?
תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: אֲשָׁם מְצוֹרָע שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ שֶׁלֹּא נָתַן מִדָּמוֹ עַל גַּבֵּי בְּהוֹנוֹת – הֲרֵי זוֹ עוֹלָה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, וְטָעוּן נְסָכִים, וְצָרִיךְ אִשָּׁם אַחֵר לְהַתִּירוֹ.
מַתְנִי' כָּל מִדּוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ נִגְדָּשׁוֹת, חוּץ מִשֶּׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, שֶׁהָיָה גּוֹדְשָׁהּ לְתוֹכָהּ.
מִדַּת הַלַּח, בֵּירוּצֵיהֶן קָדֶשׁ; וּמִדַּת הַיָּבֵשׁ, בֵּירוּצֵיהֶן חוֹל.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִדַּת הַלַּח קֹדֶשׁ, לְפִיכָךְ בֵּירוּצֵיהֶן קֹדֶשׁ. מִדַּת הַיָּבֵשׁ חוֹל, לְפִיכָךְ בֵּירוּצֵיהֶן חוֹל. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא מִשּׁוּם זֶה, אֶלָּא שֶׁהַלַּח נֶעֱקָר וְהַיָּבֵשׁ אֵינוֹ נֶעֱקָר.
גְּמָ' מַנִּי? אִי רַבִּי מֵאִיר – חַד גָּדוּשׁ הָוֶה, אִי רַבָּנַן – חַד מָחוּק הָוֶה.
אָמַר רַב חִסְדָּא: לְעוֹלָם רַבִּי מֵאִיר, וּמַאי "כָּל מִדּוֹת"? כָּל מִדִּידוֹת.
מִדַּת הַלַּח בֵּירוּצֵיהֶן קֹדֶשׁ, בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי?
תַּנָּא קַמָּא סָבַר: מִדַּת הַלַּח נִמְשָׁחָה, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ; מִדַּת יָבֵשׁ נִמְשָׁחָה מִבִּפְנִים, וְלֹא נִמְשָׁחָה מִבַּחוּץ.
וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: מִדַּת הַלַּח נִמְשָׁחָה בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, מִדַּת יָבֵשׁ לֹא נִמְשָׁחָה כָּל עִיקָּר.
וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר: אִידֵּי וְאִידֵּי נִמְשָׁחָה מִבִּפְנִים וְלֹא נִמְשָׁחָה מִבַּחוּץ, וְהָכָא הַיְינוּ טַעְמָא – דְּלַח נֶעֱקָר וּמְגַוְּוהּ דְּמָנָא קָא אָתֵי, וְהַיָּבֵשׁ אֵינוֹ נֶעֱקָר.
וְכִי נֶעֱקָר מַאי הָוֵי? גַּבְרָא לְמַאי דְּצָרִיךְ קָא מְכַוֵּין.

אָמַר רַב דִּימִי בַּר שִׁשְׁנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב, זֹאת אוֹמֶרֶת, כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא מִדַּעַת. רָבִינָא אָמַר: לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ, כְּלֵי שָׁרֵת אֵין מְקַדְּשִׁין אֶלָּא מִדַּעַת, וּגְזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמְרוּ מוֹצִיאִין מִכְּלֵי שָׁרֵת לְחוֹל.

מוֹתֵיב רַבִּי זֵירָא: סִידֵּר אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַבָּזִיכִין לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וְהִקְטִיר אֶת הַבָּזִיכִין בַּשַּׁבָּת – פְּסוּלָה. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יַנִּיחֵנוּ לַשַּׁבָּת הַבָּאָה, שֶׁאֲפִילּוּ הוּא עַל שֻׁלְחָן יָמִים רַבִּים – אֵין בְּכָךְ כְּלוּם.

וְאַמַּאי? הָתָם נָמֵי לֵימָא: גְּזֵירָה, שֶׁמָּא יֹאמְרוּ: מַפְקִירִין בִּכְלֵי שָׁרֵת!

פְּנִים אַחוּץ קָא רָמֵית?! פְּנִים – לָאו כּוּלֵי עָלְמָא יָדְעִי, חוּץ – כּוּלֵי עָלְמָא יָדְעִי.

תְּנַן הָתָם: מוֹתַר נְסָכִים לְקֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ.

מַאי "מוֹתַר נְסָכִים"?

רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף אָמַר: בֵּירוּצֵי מִדּוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כְּאוֹתָהּ שֶׁשָּׁנִינוּ: הַמְקַבֵּל עָלָיו לְסַפֵּק סְלָתוֹת מֵאַרְבַּע וְעָמְדוּ בְּשָׁלֹשׁ – יְסַפֵּק מֵאַרְבַּע,

דף צ:

מִשָּׁלֹשׁ וְעָמְדוּ מֵאַרְבַּע – מְסַפֵּק מֵאַרְבַּע, שֶׁיַּד הֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף, תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף: בֵּירוּצֵי מִידּוֹת הַלְּלוּ מָה הֵיוּ עוֹשִׂין בָּהֶן? אִם יֵשׁ זָבַח אַחֵר – יַקְרִיבוּ עִמּוֹ, וְאִם לָנוּ – יִפָּסְלוּ בְּלִינָה, וְאִם לָאו – מְקַיְּצִין בָּהֶן אֶת הַמִּזְבֵּחַ, וְקֶרֶן זָוִית מַהוּ? עוֹלוֹת – הַבְּשָׂר לַשֵּׁם, וְעוֹרוֹת לַכֹּהֲנִים.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: הַמְקַבֵּל עָלָיו לְסַפֵּק סְלָתוֹת מֵאַרְבַּע, וְעָמְדוּ מִשָּׁלֹשׁ – מְסַפֵּק מֵאַרְבַּע. מִשָּׁלֹשׁ וְעָמְדוּ מֵאַרְבַּע – מְסַפֵּק מֵאַרְבַּע, שֶׁיַּד הֶקְדֵּשׁ עַל הָעֶלְיוֹנָה. וְזֶהוּ שֶׁשָּׁנִינוּ: מוֹתַר נְסָכִים לְקֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ.

מַתְנִי' כָּל קָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר וְהַיָּחִיד טְעוּנִין נְסָכִים, חוּץ מִן הַבְּכוֹר, וְהַמַּעֲשֵׂר, וְהַפֶּסַח, וְהַחַטָּאת, וְהָאָשָׁם. אֶלָּא שֶׁחַטָּאתוֹ שֶׁל מְצוֹרָע וַאֲשָׁמוֹ טְעוּנִין נְסָכִים.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן:

"וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַה'" – יָכוֹל כָּל הָעוֹלֶה לְאִישִׁים יְהֵא טָעוּן נְסָכִים, אֲפִילּוּ מִנְחָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "עֹלָה". שְׁלָמִים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "זֶבַח". תּוֹדָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ זָבַח".

יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף בְּכוֹר, וּמַעֲשֵׂר, וָפֶסַח, וְחַטָּאת, וְאָשָׁם? תַּלְמוּד לוֹמַר "לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה" – בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה טָעוּן נְסָכִים, שֶׁאֵינוֹ בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה אֵין טָעוּן נְסָכִים.

מַשְׁמַע לְהוֹצִיא אֶת אֵלּוּ, אוֹצִיא אֶת חוֹבוֹת הַבָּאוֹת מֵחֲמַת הָרֶגֶל בָּרֶגֶל, וּמַאי נִינְהוּ? עוֹלוֹת רְאִיָּיה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה. תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ בְּמוֹעֲדֵיכֶם" – כָּל הַבָּא בְּמוֹעֲדֵיכֶם טָעוּן נְסָכִים.
מַשְׁמַע לְהָבִיא אֶת אֵלּוּ, אָבִיא שְׁעִירֵי חַטָּאת, הוֹאִיל וּבָאִין חוֹבָה בָּרֶגֶל? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בָּקָר".
בֶּן בָּקָר בַּכְּלָל הָיָה, וְלָמָּה יָצָא? לְהַקִּישׁ אֵלָיו: מָה בֶּן בָּקָר מְיוּחָד בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה, אַף כֹּל בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה.
"לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה' מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר "עֹלָה", שׁוֹמֵעַ אֲנִי אֲפִילּוּ עוֹלַת הָעוֹף בְּמַשְׁמַע, תַּלְמוּד לוֹמַר "מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן", דִּבְרֵי רַבִּי יֹאשִׁיָּה.
רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר "זֶבַח", וְעוֹף אֵינוֹ זֶבַח. אִם כֵּן, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן"? לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר "אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן", יָכוֹל הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה" יָבִיא מִשְּׁנֵיהֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר "מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן" – רָצָה אֶחָד מֵבִיא, רָצָה שְׁנַיִם מֵבִיא.
וְרַבִּי יוֹנָתָן, לָמָּה לִי קְרָא? הָאָמַר: עַד שֶׁיִּפְרוֹט לְךָ הַכָּתוּב "יַחְדָּו"!
אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא:

דף צא.

הוֹאִיל וּכְתִיב "וּמִן הַצֹּאן", כְּמַאן דִּכְתִיב "יַחְדָּו" דָּמֵי.
וּלְרַבִּי יֹאשִׁיָּה, דְּאָמַר: אַף עַל גַּב דְּלָא כְּתִיב "יַחְדָּו" כְּמַאן דִּכְתִיב "יַחְדָּו" דָּמֵי, לִיבְעֵי קְרָא! הָכְתִיב: "אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר", "וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ".
וְאִידָךְ, אִיצְטְרִיךְ – סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי בִּמְפֻרָּשׁ, אֲבָל בִּסְתָמָא – לֵיתֵי מִתַּרְוַיְיהוּ! קָא מַשְׁמַע לַן.
אָמַר מָר: תּוֹדָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ זֶבַח". אַטּוּ תּוֹדָה לָאו זֶבַח הוּא? אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאִיכָּא לֶחֶם בַּהֲדָהּ – לָא תִּיבְעֵי נְסָכִים.
וּמַאי שְׁנָא מֵאֵיל נָזִיר, דְּאִיכָּא בַּהֲדֵיהּ לֶחֶם, וּבָעֵי נְסָכִים?
סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָתָם שְׁנֵי מִינִין, הָכָא אַרְבַּעַת מִינִין – קָא מַשְׁמַע לַן.
וְלִכְתּוֹב רַחֲמָנָא "לְכַלֵּא נֶדֶר אוֹ לִנְדָבָה", וְלָא בָּעֵי "עֹלָה"?
אִי לָא כְּתַב רַחֲמָנָא "עֹלָה", הֲוָה אָמֵינָא: "וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַה'" – כְּלָל, "לְכַלֵּא נֶדֶר אוֹ לִנְדָבָה" – פְּרָט, "לְרֵיחַ נִיחוֹחַ" – חָזַר וְכָלַל, כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט: מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בָּא עַל חֵטְא, אַף כֹּל שֶׁאֵין בָּא עַל חֵטְא.

אוֹצִיא חַטָּאת וְאָשָׁם, שֶׁהֵן בָּאִין עַל חֵטְא, אָבִיא בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וְפֶסַח, שֶׁאֵין בָּאִין עַל חֵטְא – תַּלְמוּד לוֹמַר "עֹלָה".

הַשְׁתָּא דְּכְתִיב "עֹלָה", כְּלָל וּפְרָט, מָה מְרַבִּית בֵּיהּ? מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ שֶׁאֵינוֹ מְחוּיָיב וְעוֹמֵד, אַף כֹּל שֶׁאֵינוֹ מְחוּיָיב וְעוֹמֵד.

לְהָבִיא וַלְדוֹת קָדָשִׁים, וּתְמוּרָתָן, וְעוֹלָה הַבָּאָה מִן הַמּוֹתָרוֹת.

וְאָשָׁם שֶׁנִּיתַּק לִרְעִיָּה, וְכָל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן.

וְהַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ "אוֹ" לִדְרָשָׁא, לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ לִנְדָבָה, לְמָה לִי? לְחֻלְקָם. אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: עַד דְּמַיְיתֵי נֶדֶר וּנְדָבָה לָא לִיבְעֵי נְסָכִים, קָא מַשְׁמַע לַן דְּאַיְיתֵי נֶדֶר לְחוֹדֵיהּ לִיבְעֵי נְסָכִים, וְאִי אַיְיתֵי נְדָבָה לְחוֹדֵיהּ לַיְיתֵי נְסָכִים.

הָנִיחָא לְרַבִּי יֹאשִׁיָּה, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹנָתָן לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: אַיְיתֵי נֶדֶר לְחוֹדֵיהּ – לִיבְעֵי נְסָכִים, אַיְיתֵי נְדָבָה לְחוֹדֵיהּ – לִיבְעֵי נְסָכִים, אַיְיתֵי נֶדֶר וּנְדָבָה – תִּיסְגֵּי בִּנְסָכִים דְּחַד, קָא מַשְׁמַע לַן.

"אוֹ בְּמוֹעֲדֵיכֶם" לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: הָנֵי מִילֵּי דְּקָא מַיְיתֵי עוֹלָה בְּנֶדֶר וּשְׁלָמִים בִּנְדָבָה, אִי נָמֵי אִיפְּכָא.

אֲבָל הֵיכָא דְּקָא מַיְיתֵי עוֹלָה וּשְׁלָמִים בְּנֶדֶר, אִי נָמֵי עוֹלָה וּשְׁלָמִים בִּנְדָבָה, שֵׁם נֶדֶר אֶחָד וְשֵׁם נְדָבָה אַחַת הִיא, וְתִיסְגֵּי לֵיהּ בִּנְסָכִים דְּחַד, קָא מַשְׁמַע לַן "אוֹ בְּמוֹעֲדֵיכֶם".

"וְכִי תַעֲשֶׂה בֶּן בָּקָר עֹלָה אוֹ זָבַח", לְמָה לִי? אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּקָא מַיְיתֵי עוֹלָה וּשְׁלָמִים בְּנֶדֶר, אִי נָמֵי עוֹלָה וּשְׁלָמִים בִּנְדָבָה.

אֲבָל הֵיכָא דְּקָא מַיְיתֵי שְׁתֵּי עוֹלוֹת, חֲדָא בְּנֶדֶר וַחֲדָא בִּנְדָבָה, אִי נָמֵי שְׁנֵי שְׁלָמִים, אֶחָד בְּנֶדֶר וְאֶחָד בִּנְדָבָה, אֵימָא שֵׁם שְׁלָמִים אַחַת הִיא, שֵׁם עוֹלָה אַחַת הִיא, וְתִיסְגֵּי לֵיהּ בִּנְסָכִים דְּחַד, קָא מַשְׁמַע לַן.

"לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים", לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּמַיְיתֵי שְׁתֵּי עוֹלוֹת, חֲדָא בְּנֶדֶר וַחֲדָא בִּנְדָבָה, אִי נָמֵי שְׁנֵי שְׁלָמִים, חֲדָא בְּנֶדֶר וַחֲדָא בִּנְדָבָה.

אֲבָל הֵיכָא דְּקָא מַיְיתֵי שְׁתֵּי עוֹלוֹת בְּנֶדֶר, וּשְׁתֵּי עוֹלוֹת בִּנְדָבָה, אִי נָמֵי שְׁנֵי שְׁלָמִים בְּנֶדֶר וּשְׁנֵי שְׁלָמִים בִּנְדָבָה, שֵׁם עוֹלָה אֶחָד הוּא וְשֵׁם נֶדֶר אֶחָד הוּא, וְתִיסְגֵּי לֵיהּ בִּנְסָכִים דְּחַד, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְרַבִּי יֹאשִׁיָּה, הַאי "מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן" לְמָה לִי?

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: הָנֵי מִילֵּי [בַּתְרֵי מִינֵי, אֲבָל בְּחַד מִינָא – תִּסְגֵּי לֵיהּ בִּנְסָכִים דְּחַד, קָא מַשְׁמַע לַן.

"כָּכָה תַּעֲשׂוּ לְאֶחָד", לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא: הָנֵי מִילֵּי] בְּזֶה אַחַר זֶה, אֲבָל בְּבַת אַחַת – תִּיסְגֵּי לֵיהּ בִּנְסָכִים דְּחַד; קָא מַשְׁמַע לַן.

אֶלָּא שֶׁחַטָּאתוֹ שֶׁל מְצוֹרָע וַאֲשָׁמוֹ טָעוּן נְסָכִים, מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים סֹלֶת מִנְחָה" – בְּמִנְחָה הַבָּאָה עִם הַזֶּבַח הַכָּתוּב מְדַבֵּר.
אַתָּה אוֹמֵר בְּמִנְחָה הַבָּאָה עִם הַזֶּבַח, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּמִנְחָה הַבָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה", הֲוֵי אוֹמֵר בְּמִנְחָה הַבָּאָה עִם הַזֶּבַח הַכָּתוּב מְדַבֵּר.
וַעֲדַיִין אֵינִי יוֹדֵעַ אִם טְעוּנָה נְסָכִים וְאִם לָאו, תַּלְמוּד לוֹמַר "וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית הַהִין תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד", "עֹלָה" – זוֹ עוֹלַת מְצוֹרָע, "זֶבַח" – זוֹ חַטַּאת מְצוֹרָע, "אוֹ לַזֶּבַח" – זוֹ אָשָׁם מְצוֹרָע.
וְתִיפּוֹק לֵיהּ תַּרְוַיְיהוּ מִ"זֶּבַח",

דף צא:

דְּאָמַר מָר: חַטַּאת וְאָשָׁם מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "זֶּבַח".
הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּתַרְוַיְיהוּ כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ, אֲבָל הֵיכָא דְּאָשָׁם לְהַכְשִׁיר וְחַטַּאת לְכַפֵּר – בְּעֵינַן תְּרֵי קְרָאֵי.
"זֶּבַח" – זוֹ חַטַּאת מְצוֹרָע, וְאֵימָא זוֹ חַטַּאת וְאָשָׁם דְּנָזִיר.
לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּתַנְיָא: "וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם" – בְּעוֹלָתוֹ וּבִשְׁלָמָיו הַכָּתוּב מְדַבֵּר.
אַתָּה אוֹמֵר בְּעוֹלָתוֹ וּבִשְׁלָמָיו, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אֲפִילּוּ חַטַּאת? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאֶת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ".
אַיִל בַּכְּלָל הָיָה, וְלָמָּה יָצָא? לְהַקִּישׁ אֵלָיו. מָה אַיִל מְיוּחָד בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה, אַף כֹּל בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה.
"עֹלָה" – זוֹ עוֹלַת מְצוֹרָע, וְאֵימָא זוֹ עוֹלַת יוֹלֶדֶת?
אָמַר אַבָּיֵי: עוֹלַת יוֹלֶדֶת מְסֵיפָא דִּקְרָא נָפְקָא.
דְּתַנְיָא, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: "לַכֶּבֶשׂ" – זוֹ עוֹלַת יוֹלֶדֶת, "הָאֶחָד" – זֶה אֶחָד עָשָׂר שֶׁל מַעֲשֵׂר [שֶׁקָּרֵב שְׁלֵמִים].
שֶׁלֹּא מָצִינוּ לָהּ בְּכָל הַתּוֹרָה, שֶׁיְּהֵא טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר.
רָבָא אָמַר: אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ שְׁלֹשָׁה רִבּוּיִין? הֲוֵי אוֹמֵר: זוֹ מְצוֹרָע.
"לְאַיִל", לְמָה לִי? אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: לְרַבּוֹת אֵילוֹ שֶׁל אַהֲרֹן.
אֵילוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, מִ"בְּמוֹעֲדֵיכֶם" נָפְקָא! סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי דְּצִבּוּר, אֲבָל דְּיָחִיד – לָא.
וּמַאי שְׁנָא מֵעוֹלַת יוֹלֶדֶת?

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי – דָּבָר שֶׁאֵין קָבוּעַ לוֹ זְמַן, אֲבָל דָּבָר שֶׁקָּבוּעַ לוֹ זְמַן – אֵימָא לָא. קָא מַשְׁמַע לַן.

"אוֹ לָאַיִל", לְמָה לִי? לְרַבּוֹת אֶת הַפַּלְגָּס.

הָנִיחָא לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר בְּרֵיהּ הוּא, דִּתְנַן: הִקְרִיבוּ – מֵבִיא עָלָיו נִסְכֵּי אַיִל, וְאֵינוֹ עוֹלֶה לוֹ מִזִּבְחוֹ, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "אוֹ לָאַיִל" – לְרַבּוֹת אֶת הַפַּלְגָּס.

אֶלָּא לְבַר פְּדָא, דְּאָמַר: מַיְיתֵי וּמַתְנֵי, דִּסְפֵיקָא הוּא, אִצְטְרִיךְ קְרָא לְרַבּוֹיֵי סְפֵיקָא?

וַדַּאי לְבַר פְּדָא קַשְׁיָא.

"כָּכָה יֵעָשֶׂה לַשּׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּבָשִׂים אוֹ בָעִזִּים". "לְשׁוֹר הָאֶחָד" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁמָּצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין נִסְכֵּי אַיִל לְנִסְכֵּי כֶּבֶשׂ, יָכוֹל נְחַלֵּק בֵּין נִסְכֵּי פַּר לְנִסְכֵּי עֵגֶל – תַּלְמוּד לוֹמַר "לַשּׁוֹר הָאֶחָד".

"אוֹ לָאַיִל" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁמָּצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין נִסְכֵּי בֶּן שָׁנָה לְנִסְכֵּי בֶּן שְׁתַּיִם, יָכוֹל נְחַלֵּק בֵּין נִסְכֵּי בֶּן שְׁתַּיִם לְנִסְכֵּי בֶּן שָׁלֹשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד".

"אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּבָשִׂים" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁמָּצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין נִסְכֵּי כֶּבֶשׂ לְנִסְכֵּי אַיִל, יָכוֹל נְחַלֵּק בֵּין נִסְכֵּי כִבְשָׂה לְנִסְכֵּי רְחֵלָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּבָשִׂים".

"אוֹ בָעִזִּים" – מָה תַּלְמוּד לוֹמַר? לְפִי שֶׁמָּצִינוּ שֶׁחִלֵּק הַכָּתוּב בֵּין נִסְכֵּי כֶּבֶשׂ לְנִסְכֵּי אַיִל, יָכוֹל נְחַלֵּק בֵּין נִסְכֵּי גְּדִי לְנִסְכֵּי שָׂעִיר – תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹ בָעִזִּים".

אָמַר רַב פָּפָּא: בְּדִיק לַן רָבָא,

דף צב.

נִסְכֵּי רְחֵלָה בְּכַמָּה? וּפְשִׁטִינָא לֵיהּ מִמַּתְנִיתִין: גְּדִי מְשַׁמֵּשׁ נִסְכֵּי צֹאן שֶׁל גְּדוֹלִים וְשֶׁל קְטַנִּים, שֶׁל זְכָרִים וְשֶׁל נְקֵבוֹת, חוּץ מִשֶּׁל אֵילִים.

מַתְנִי' כָּל קָרְבְּנוֹת הַצִּבּוּר אֵין בָּהֶן סְמִיכָה, חוּץ מִן הַפָּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת, וְשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף שָׂעִיר עֲבוֹדָה זָרָה.

כָּל קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד טְעוּנִין סְמִיכָה, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח.

וְהַיּוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, וּמֵבִיא נְסָכִים, וּמֵימֵר.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: כָּל קָרְבְּנוֹת הַצִּבּוּר אֵין בָּהֶן סְמִיכָה, חוּץ מִפַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה אֵין בָּהֶן סְמִיכָה, וְאֶת מִי אָבִיא תַּחְתֵּיהֶם – שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ.

לָא סַגִּיא דְּלָא מְעַיֵּיל? אָמַר רָבִינָא: גְּמִירִי שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בְּצִבּוּר.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲלֹא אֵין סְמִיכָה אֶלָּא בִּבְעָלִים, וְזֶה – אַהֲרֹן וּבָנָיו סוֹמְכִין בּוֹ! אָמַר לוֹ: אַף זֶה – אַהֲרֹן וּבָנָיו מִתְכַּפְּרִין בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: וְאָזְדוּ לְטַעְמַיְיהוּ.

דְּתַנְיָא: "וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ" – זֶה לִפְנֵי וְלִפְנִים, "וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד" – זֶה הֵיכָל, "מִזְבֵּחַ" – כְּמַשְׁמָעוֹ, "יְכַפֵּר" – אֵלּוּ הָעֲזָרוֹת, "כֹּהֲנִים" – כְּמַשְׁמָעָן, "עַל כָּל עַם הַקָּהָל" – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, "יְכַפֵּר" – אֵלּוּ הַלְוִיִּם.

הוֹשְׁווּ כּוּלָּן לְכַפָּרָה אַחַת, שֶׁמִּתְכַּפְּרִין בְּשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁדַּם שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו – כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו. כְּשֵׁם שֶׁוִּידּוּי שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁאָר עֲבֵירוֹת – כָּךְ וִידּוּי שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים בִּשְׁאָר עֲבֵירוֹת.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא וַדַּאי הוֹשְׁווּ? אֵין, הוֹשְׁווּ דִּבְנֵי כַּפָּרָה נִינְהוּ, מִיהוּ כֹּל חַד וְחַד מְכַפֵּר בִּדְנַפְשֵׁיהּ.

לְרַבִּי יְהוּדָה – טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדְשָׁיו, יִשְׂרָאֵל מְכַפְּרִי בְּדַם שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים, וְכֹהֲנִים בְּפַר שֶׁל אַהֲרֹן. בִּשְׁאָר עֲבֵירוֹת, אֵלּוּ וְאֵלּוּ מְכַפְּרִי בְּוִידּוּי שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן – בִּשְׁאָר עֲבֵירוֹת נָמֵי, כֹּהֲנִים בְּוִידּוּי דְּפַר מִתְכַּפְּרִי.

כִּדְקָתָנֵי: אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֲנִים וְאֶחָד כֹּהֵן מָשִׁיחַ, מָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְכֹהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשִׁיחַ? אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁדַּם הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל – כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כְּשֵׁם שֶׁוִּידּוּיוֹ שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל – כָּךְ וִידּוּיוֹ שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים.

תָּנוּ רַבָּנַן: "וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר" – פַּר טָעוּן סְמִיכָה, וְאֵין שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: פַּר טָעוּן סְמִיכָה בְּזָקֵנִים, וְאֵין שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טָעוּן סְמִיכָה בְּזָקֵנִים, אֶלָּא בְּאַהֲרֹן.

וּרְמִינְהוּ: "הַחַי" – הַחַי טָעוּן סְמִיכָה, וְאֵין שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חַי" טָעוּן סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן,

דף צב:

וְאֵין שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן, אֶלָּא בְּזָקֵנִים.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: וְתִסְבְּרָא דְּהָךְ קַמַּיְיתָא מְתַרְצְתָּא הִיא? הָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: סְמִיכָה בִּבְעָלִים בָּעֵינַן!

אֶלָּא תָּרֵיץ הָכִי: "הַפָּר" – פַּר טָעוּן סְמִיכָה, וְאֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "הַחַי" – חַי טָעוּן סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן, וְאֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן, אֶלָּא בִּזְקֵנִים.

וְהָכִי קָא אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי יְהוּדָה: שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה בָּעוּ סְמִיכָה, וְאִי שְׁמִיעַ לָךְ דְּלָא בָּעוּ סְמִיכָה – בְּאַהֲרֹן הוּא דִּשְׁמִיעַ לָךְ, וּמִיעוּטָא מֵ"הַחַי" הוּא.

וְרַבִּי יְהוּדָה, לְמָה לִי לְמַעֵטִינְהוּ מִקְּרָא? וְהָא אָמַר רָבִינָא: גְּמִירִי שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בְּצִבּוּר, גֵּירְסָא בְּעָלְמָא.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּבָעֲיָא סְמִיכָה – מְנָלַן?

נָפְקָא לַן מִדְּתַנְיָא: "וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר" – לְרַבּוֹת שְׂעִיר נַחְשׁוֹן לִסְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְרַבּוֹת שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה לִסְמִיכָה, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל חַטָּאת שֶׁנִּכְנַס דָּמָהּ לִפְנִים טְעוּנָה סְמִיכָה.

לְמָה לִי לְמֵימְרָא "שֶׁהָיָה"? סֵימָנָא בְּעָלְמָא.

וְאֵימָא: שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים! דּוּמְיָא דִּשְׂעִיר נָשִׂיא, דְּמִכַּפֵּר עַל עֲבֵירוֹת מִצְוָה יְדוּעָה.

וּלְרַבִּינָא דְּאָמַר: גְּמִירִי שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בְּצִיבּוּר, קְרָאֵי לְמָה לִי?

אִיצְטְרִיךְ הִלְכְתָא, וְאִיצְטְרִיךְ קְרָאִי.

דְּאִי מִקְּרָא, הֲוָה אָמֵינָא: זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר.

כִּי קָשְׁיָא אַמַּתְנִיתִין דְּהָךְ פִּירְקָא, דְּ"כָל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת", אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: שְׁלֹשָׁה מִינִין טְעוּנִין שָׁלֹשׁ מִצְוֹת.

לֵיתֵי בְּקַל וָחוֹמֶר, וְיהוּ זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִיבּוּר טְעוּנִין סְמִיכָה מִקַּל וְחוֹמֶר: מָה שַׁלְמֵי יָחִיד, שֶׁאֵין טְעוּנִין תְּנוּפָה חַיִּים, טְעוּנִין סְמִיכָה חַיִּים וְכוּ'. אִיצְטְרִיךְ הִלְכְתָא.

וְאִי מֵהִלְכְתָא, הֲוָה אָמֵינָא לָא יָדְעִינַן הֵי נִינְהוּ, קָמַשְׁמַע לַן דּוּמְיָא דִּשְׂעִיר נָשִׂיא, דְּמִכַּפֵּר עַל עֲבֵירוֹת מִצְוָה יְדוּעָה.

כָּל קָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד טְעוּנִין סְמִיכָה, חוּץ מִבְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וּפֶסַח.

תָּנוּ רַבָּנָן: "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא הַבְּכוֹר, שֶׁיָּכוֹל וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה שְׁלָמִים שֶׁאֵין קְדוּשָּׁתָן מֵרֶחֶם טְעוּנִין סְמִיכָה, בְּכוֹר שֶׁקְּדוּשָּׁתוֹ מֵרֶחֶם אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן סְמִיכָה! תַּלְמוּד לוֹמַר: "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא הַבְּכוֹר.

"קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא מַעֲשֵׂר, שֶׁיָּכוֹל וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה שְׁלָמִים שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם טְעוּנִין סְמִיכָה, מַעֲשֵׂר שֶׁמְּקַדֵּשׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו – אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן סְמִיכָה! תַּלְמוּד לוֹמַר: "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא מַעֲשֵׂר.

"קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא פֶּסַח, שֶׁיָּכוֹל וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה שְׁלָמִים שֶׁאֵינוֹ בַּ"עֲמוֹד וְהַבֵּא" טְעוּנִין סְמִיכָה, פֶּסַח שֶׁהוּא בַּ"עֲמוֹד וְהַבֵּא" אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן סְמִיכָה! תַּלְמוּד לוֹמַר: "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא פֶּסַח.

אִיכָּא לְמִיפְרַךְ: מָה לִשְׁלָמִים שֶׁכֵּן טְעוּנִין נְסָכִים וּתְנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק? קָרֵאי אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא.

אֶלָּא

דף צג.

קְרֵאי לְמָה לִי? "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא קָרְבַּן חֲבִירוֹ, "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא קָרְבַּן גּוֹי, "קָרְבָּנוֹ" – לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה.

הַיּוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ.

תָּנֵי רַב חֲנַנְיָה קַמֵּיהּ דְּרָבָא: יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵימֵר. וְהָא אָנַן תְּנַן: הַיּוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, וּמֵבִיא אֶת נְסָכָיו, וּמֵימֵר.

אָמַר לֵיהּ אֲיפְכָא? אָמַר לֵיהּ: לָא, מַתְנִיתִין מַנִּי? רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּתַנְיָא: יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ מֵימֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, יוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵימֵר.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה? "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא קָרְבַּן אָבִיו, וְיָלִיף תְּחִלַּת הֶקְדֵּשׁ מִסּוֹף הֶקְדֵּשׁ: מָה סוֹף הֶקְדֵּשׁ – יוֹרֵשׁ אֵינוֹ סוֹמֵךְ, אַף תְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ – יוֹרֵשׁ אֵינוֹ מֵימֵר.

וְרַבָּנַן: "הָמַר יָמִיר" – לְרַבּוֹת אֶת הַיּוֹרֵשׁ, וְיָלִיף סוֹף הֶקְדֵּשׁ מִתְּחִילַּת הֶקְדֵּשׁ: מָה תְּחִלַּת הֶקְדֵּשׁ – יוֹרֵשׁ מֵימֵר, אַף סוֹף הֶקְדֵּשׁ – יוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ.

וְרַבָּנַן, הַאי "קָרְבָּנוֹ" מַאי עָבְדִי לֵיהּ? "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא קָרְבַּן גּוֹי, "קָרְבָּנוֹ" – וְלֹא קָרְבַּן חֲבִירוֹ, "קָרְבָּנוֹ" – לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה.

וְרַבִּי יְהוּדָה, לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה – לֵית לֵיהּ, וְאִי נָמֵי אִית לֵיהּ – גּוֹי וַחֲבֵירוֹ מֵחַד קְרָא נָפְקָא. אִיתְּמַר לֵיהּ תְּרֵי קְרָאֵי: חַד – "קָרְבָּנוֹ" וְלֹא קָרְבַּן אָבִיו, וְאִידַּךְ – לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה.

וְרַבִּי יְהוּדָה, הַאי "הָמַר יָמִיר" מַאי עָבֵיד לֵיהּ? מִיבְּעֵי לֵיהּ לְרַבּוֹת אֶת הָאִשָּׁה, דְּתַנְיָא: לְפִי שֶׁכָּל הָעִנְיָן כּוּלּוֹ אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בִּלְשׁוֹן זָכָר, מָה סוֹפִינוּ לְרַבּוֹת אֶת הָאִשָּׁה? תַּלְמוּד לוֹמַר "הָמַר יָמִיר".

וְרַבָּנַן דָּרְשִׁי מִ"וְאִם", וְרַבִּי יְהוּדָה "וְאִם" לָא דָּרֵישׁ.

מַתְנִי' הַכֹּל סוֹמְכִין, חוּץ מֵחֵרֵשׁ, שׁוֹטֶה, וְקָטָן, וְסוֹמֵא, וְגוֹי, וְהָעֶבֶד, וְהַשָּׁלִיחַ, וְהָאִשָּׁה. וּסְמִיכָה – שְׁיָרֵי מִצְוָה.

עַל הָרֹאשׁ בִּשְׁתֵּי יָדַיִם, וּבְמָקוֹם שֶׁסּוֹמְכִין שׁוֹחֲטִין, וְתֵכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה.

גְּמָ' בִּשְׁלָמָא חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, דִּלְאו בְּנֵי דֵּעָה נִינְהוּ. גּוֹי נָמֵי – "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" סוֹמְכִין וְאֵין גּוֹיִם סוֹמְכִין. אֶלָּא סוֹמֵא מַאי טַעְמָא לָא?
רַב חִסְדָּא וְרַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי, חַד אָמַר: אָתְיָא סְמִיכָה סְמִיכָה מִ"זְקֵנֵי עֵדָה".
וְחַד אָמַר: אָתְיָא סְמִיכָה סְמִיכָה מֵעוֹלַת רְאִיָּיה.
וּלְמַאן דְּאָמַר מֵעוֹלַת רְאִיָּיה, מַאי טַעְמָא לָא יָלֵיף מִן זְקֵנֵי עֵדָה?

דף צג:

דַּיְנִין יָחִיד מְיֻחָד, וְאֵין דָּנִין יָחִיד מִצִּיבּוּר.
וּלְמַאן דְּיָלֵיף מִזְּקֵנֵי עֵדָה, מַאי טַעְמָא לָא יָלֵיף מֵעוֹלַת רְאִיָּיה? דַּיְנִין מִידֵּי דְּכְתִיב בֵּיהּ סְמִיכָה בְּגוּפֵיהּ, מִמִּידֵּי דְּכְתִיב בֵּיהּ סְמִיכָה בְּגוּפֵיהּ, לְאַפּוֹקֵי עוֹלַת רְאִיָּיה, דְּהִיא גּוּפַהּ מֵעוֹלַת נָדָבָה גְּמָרָה.
דְּתָנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב יִצְחָק בַּר אַבָּא: "וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט" – כְּמִשְׁפַּט עוֹלַת נָדָבָה, לִימֵּד עַל עוֹלַת חוֹבָה שֶׁטְּעוּנָה סְמִיכָה.
וְהָעָבָד וְהַשְּׁלִיחַ וְהָאִשָּׁה. תָּנוּ רַבָּנָן: "יָדוֹ" – וְלֹא יַד עַבְדּוֹ, "יָדוֹ" – וְלֹא יַד שְׁלוּחוֹ, "יָדוֹ" – וְלֹא יַד אִשְׁתּוֹ.
כֹּל הֲנֵי לְמָה לִי? צְרִיכָא, אִי כְּתַב רַחֲמָנָא חַד, הֲוָה אָמֵינָא לְמַעוֹטֵי עֶבֶד, דְּלָאו בַּר מִצְוֹת, אֲבָל שְׁלִיחַ דְּבַר מִצְוָה הוּא, וּשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, אֵימָא לִסְמוֹךְ.
וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָנֵי תַּרְתֵּי, דְּלָאו כְּגוּפֵיהּ דָּמְיָא, אֲבָל אִשְׁתּוֹ דִּכְגוּפֵיהּ דָּמְיָא, אֵימָא תִּיסְמֹךְ – צְרִיכָא.
סְמִיכָה שְׁיֵרֵי מִצְוָה. תָּנוּ רַבָּנָן: "וְסָמַךְ" "וְנִרְצָה", וְכִי סְמִיכָה מְכַפֶּרֶת? וַהֲלֹא אֵין כַּפָּרָה אֶלָּא בַּדָּם, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר"! אֶלָּא לוֹמַר לָךְ, שֶׁאִם עָשָׂאהּ לִסְמִיכָה שְׁיֵרֵי מִצְוָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילּוּ לֹא כִּיפֵּר, וְכִיפֵּר.
וְתַנְיָא גַּבֵּי תְּנוּפָה כִּי הַאי גַּוְונָא: "לִתְנוּפָה לְכַפֵּר", וְכִי תְּנוּפָה מְכַפֶּרֶת? וַהֲלֹא אֵין כַּפָּרָה אֶלָּא בַּדָּם, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר"! אֶלָּא לוֹמַר לָךְ, שֶׁאִם עָשָׂאהּ לִתְנוּפָה שְׁיֵרֵי מִצְוָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילּוּ לֹא כִּיפֵּר, וְכִיפֵּר.
עַל הָרֹאשׁ, תָּנוּ רַבָּנָן: "יָדוֹ עַל הָרֹאשׁ" – וְלֹא יָדוֹ עַל הַצַּוָּאר, "יָדוֹ עַל הָרֹאשׁ" – וְלֹא יָדוֹ עַל הַגַּבַּיִים, "יָדוֹ עַל הָרֹאשׁ" – וְלֹא יָדוֹ עַל הֶחָזֶה.
כֹּל הֲנֵי לְמָה לִי? צְרִיכִי, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא חַד לְמַעוֹטֵי צַוָּאר, דְּלָא קָאֵי בַּהֲדֵי רֹאשׁוֹ, אֲבָל גַּבּוֹ דְּקָאֵי לַהֲדֵי רֹאשׁוֹ אֵימָא לָא, צְרִיכָא.
וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָנֵי תְּרֵי, מִשּׁוּם דְּלָא אִיתְרְבִי לִתְנוּפָה, אֲבָל חָזֶה דְּאִיתְרְבִי לִתְנוּפָה, אֵימָא לָא, צְרִיכָא.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: יָדוֹ עַל הַצַּדָּדִין, מַהוּ? תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: אַבָּא בִּירָאָה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: "יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ", וְלָא יָדוֹ עַל הַצַּדָּדִין.

בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: מַטְלִית מַהוּ שֶׁתְּחוֹץ? תָּא שְׁמַע: וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לְבֵין הַזָּבַח.

וּבִשְׁתֵּי יָדַיִם, מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר קְרָא "וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו", כְּתִיב "יָדוֹ" וּכְתִיב "שְׁתֵּי", זֶה בָּנָה אָב: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "יָדוֹ" – הֲרֵי כָּאן שְׁתַּיִם, עַד שֶׁיִּפְרֹט לְךָ הַכָּתוּב "אַחַת".

אָזַל רַבִּי אֶלְעָזָר, אַמְרַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא בְּבֵי מִדְרְשָׁא, וְלָא אַמְרַהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ. שְׁמַע רֵישׁ לָקִישׁ וְאִיקְפַּד, אָמַר לֵיהּ: אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כֹּל הֵיכָא דִּכְתִיב "יָדוֹ" תַּרְתֵּי נִינְהוּ, לָמָּה לִי לְמִכְתַּב "יָדָיו" "יָדָיו"?

אַקְשֵׁי לֵיהּ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע "יָדָיו", "יָדָיו תְּבִיאֵינָה", "יָדָיו רָב לוֹ", "שֹׁכֵל אֶת יָדָיו" – אֵישְׁתִּיק.

לְבָתַר דְּנָח דַּעְתֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ: מַאי טַעְמָא לָא תֵּימָא לִי, "יָדָיו" דְּסָמִיכָה קָאָמְרִי?

בְּסָמִיכָה נָמֵי כְּתִיב: "וַיִּסְמֹךְ אֶת יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֵּהוּ", סְמִיכָה דִּבְהֵמָה קָאָמְרִי.

וּבְמָקוֹם שֶׁסּוֹמְכִין שׁוֹחֲטִין, תֵּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה. מַאי קָאָמַר? הָכִי קָאָמַר: בְּמָקוֹם שֶׁסּוֹמְכִין שׁוֹחֲטִין, שֶׁתֵּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה.

מַתְנִי' חוֹמֶר בַּסְּמִיכָה מִבַּתְּנוּפָה, וּבַתְּנוּפָה מִבַּסְּמִיכָה – שֶׁאֶחָד מֵנִיף לְכָל הַחֲבֵרִים, וְאֵין אֶחָד סוֹמֵךְ לְכָל הַחֲבֵרִים. חוֹמֶר בַּתְּנוּפָה – שֶׁהַתְּנוּפָה נוֹהֶגֶת בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד וּבְקָרְבָּנוֹת הַצִּבּוּר,

דף צד.

בְּחַיִּים וּבְשְׁחוּטִין, וּבְדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וּבְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּסְּמִיכָה.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן: קָרְבָּנוֹ – לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה.

שֶׁיָּכוֹל, וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה תְּנוּפָה שֶׁנִּתְרַבְּתָה בִּשְׁחוּטִין נִתְמַעֲטָה בְּחוֹבְרִין, סְמִיכָה שֶׁלֹּא נִתְרַבְּתָה בִּשְׁחוּטִין – אֵינוֹ דִּין שֶׁתִּתְמַעֵט בְּחוֹבְרִין? תַּלְמוּד לוֹמַר "קָרְבָּנוֹ", לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי קָרְבָּן לִסְמִיכָה.

וְתִתְרַבֶּה תְּנוּפָה בְּחוֹבְרִין מִקַּל וָחוֹמֶר: וּמָה סְמִיכָה שֶׁלֹּא נִתְרַבְּתָה בִּשְׁחוּטִין, נִתְרַבְּתָה בְּחוֹבְרִין, תְּנוּפָה שֶׁנִּתְרַבְּתָה בִּשְׁחוּטִין – אֵינוֹ דִּין שֶׁנִּתְרַבְּתָה בְּחוֹבְרִין!

מִשּׁוּם דְּלָא אֶפְשָׁר, הֵיכִי לֵיעְבֵּיד? לַיְנְפּוּ כּוּלְּהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי – קָא הָוְיָא חֲצִיצָה, לֵינֵיף וְלֵיהְדַּר וְלֵינֵיף – "תְּנוּפָה" אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא תְּנוּפוֹת.

וּסְמִיכָה בַּשְּׁחוּטִין לֵיתַנֵּי? וְהָתְנַן: בִּזְמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל רוֹצֶה לְהַקְטִיר, הָיָה עוֹלֶה בַּכֶּבֶשׁ, וְהַסְּגָן בִּימִינוֹ. הִגִּיעַ לְמַחֲצִית הַכֶּבֶשׁ – אָחַז סְגָן בִּימִינוֹ וְהֶעֱלָהוּ, וְהוֹשִׁיט לוֹ הָרֹאשׁוֹן הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם וְזוֹרְקָן.

הוֹשִׁיט הַשֵּׁנִי לָרִאשׁוֹן שְׁתֵּי יָדַיִם, נוֹתְנוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל, סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם וְזוֹרְקָן. נִשְׁמַט הַשֵּׁנִי וְהָלַךְ לוֹ, וְכָךְ הָיוּ מוֹשִׁיטִין לוֹ שְׁאָר כָּל הָאֵבָרִים, סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם וְזוֹרְקָן.

וּבִזְמַן שֶׁהוּא רוֹצֶה – הוּא סוֹמֵךְ, וַאֲחֵרִים זוֹרְקִין.

אָמַר אַבָּיֵי: הָתָם מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ דְּכֹהֵן גָּדוֹל.

הֲדַרַן עֲלָךְ שְׁתֵּי מִדּוֹת.

מַתְנִי׳ **שְׁתֵּי הַלְּחֶם** נִילּוֹשׁוֹת אַחַת אַחַת, וְנֶאֱפוֹת אַחַת אַחַת. לֶחֶם הַפָּנִים נִילּוֹשׁוֹת אַחַת אַחַת, וְנֶאֱפוֹת שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם. וּבִדְפוּס הָיָה עוֹשֶׂה אוֹתָן; כְּשֶׁהוּא רוֹדָן, נוֹתְנָן לִדְפוּס כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַלְקְלוּ.

גְּמָ׳ מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת" – מְלַמֵּד שֶׁנִּילּוֹשׁוֹת אַחַת אַחַת.

מַנַּיִן שֶׁאַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם כָּךְ? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיֶה". וּמַנַּיִן שֶׁאֲפָיָיתָן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְשַׂמְתָּ אוֹתָם". יָכוֹל אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם כֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "אוֹתָם".

הַאי "אוֹתָם", הָא אַפֵּיקְתֵּיהּ? אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא "וְשַׂמְתָּם"! מַאי "וְשַׂמְתָּ אוֹתָם"? שָׂמְעַתְּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי.

תָּנוּ רַבָּנַן: "וְשַׂמְתָּ אוֹתָם" – בִּדְפוּס. שְׁלֹשָׁה דְּפוּסִין הֵם: נוֹתְנָהּ לִדְפוּס וַעֲדַיִין הִיא בָּצֵק, וּכְמִין דְּפוּס הָיָה לָהּ בַּתַּנּוּר, וּכְשֶׁהוּא רוֹדָהּ נוֹתְנָהּ בַּדְּפוּס כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְקַלְקֵל. וְלַהֲדְרַהּ לְדְפוּס קַמָּא? כֵּיוָן דְּאָפֵי לַהּ, נָפְחָה.

אִיתְמַר: לֶחֶם הַפָּנִים, כֵּיצַד עוֹשִׂין אוֹתוֹ?

דף צד:

רַבִּי חֲנִינָא אָמַר: כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת.

בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – הַיְינוּ דַּהֲווֹ יָתְבִי בָּזִיכִין, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – הֵיכִי הֲווֹ יָתְבִי בָּזִיכִין? מָקוֹם עָבֵיד לְהוּ.

בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – הַיְינוּ דַּהֲווֹ יָתְבִי קָנִים, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – קָנִים הֵיכִי הֲווֹ יָתְבִי? מוּרְשָׁא עָבֵיד לְהוּ.

בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – הַיְינוּ דְּסָמְכִי לֵיהּ סְנִיפִין לְלֶחֶם, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – הֵיכִי סָמְכִי לֵיהּ סְנִיפִין לְלֶחֶם? דְּעָגִיל לְהוּ מִיעְגָּל.
בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – הַיְינוּ דְּבָעֵינַן סְנִיפִין, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – סְנִיפִין לְמָה לִי? אַגַּב יוּקְרָא דְּלֶחֶם תָּלַח.
בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – סְנִיפִין עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן מוּנָּחִין. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – סְנִיפִין הֵיכָא מַנַּח לְהוּ? אַאַרְעָא מַנַּח לְהוּ? אִין, דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר מֶמֶל: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת – סְנִיפִין עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן מוּנָּחִין, לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר כְּמִין תֵּיבָה פְּרוּצָה – סְנִיפִין עַל גַּבֵּי קַרְקַע מוּנָּחִין.
כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַלֶּחֶם מַעֲמִיד אֶת הַסְּנִיפִין, וְהַסְּנִיפִין מַעֲמִידִין אֶת הַלֶּחֶם? כְּמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת.

דף צה.

מֵיתִיבִי: כְּמִין כַּוָּורֶת הָיָה לְהּ בַּתַּנּוּר, וְדוֹמָה כְּמִין טַבְלָא מְרוּבַּעַת! אֵימָא: וּפִיהָ דּוֹמֶה כְּמִין טַבְלָא מְרוּבַּעַת.
תַּנְיָא כְּמַאן דְּאָמַר כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת, דְּתַנְיָא: אַרְבָּעָה סְנִיפִין שֶׁל זָהָב הָיוּ שָׁם, מְפוּצָּלִין מֵרָאשֵׁיהֶן כְּמִין דֶּקֶרְנִין הָיוּ, שֶׁסּוֹמְכִין בָּהֶן אֶת הַלֶּחֶם, שֶׁהוּא דּוֹמֶה כְּמִין סְפִינָה רוֹקֶדֶת.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: לֶחֶם הַפָּנִים נִפְסָל בַּמַּסָּעוֹת, אוֹ אֵינוֹ נִפְסָל בַּמַּסָּעוֹת? רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי – חַד אָמַר: נִפְסָל, וְחַד אָמַר: אֵינוֹ נִפְסָל.
מַאן דְּאָמַר נִפְסָל, דִּכְתִיב: "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ". מָה בַּחֲנָיָיתוֹ – נִפְסָל בְּיוֹצֵא, אַף בִּנְסִיעָתוֹ – נִפְסָל בְּיוֹצֵא.
מַאן דְּאָמַר אֵינוֹ נִפְסָל, דִּכְתִיב: "וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה".
וְאִידַּךְ נָמֵי, הָא כְּתִיב "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ", לְאִידַּךְ גִּיסָא: מָה בַּחֲנָיָיתוֹ, כִּי לֹא יָצָא מִמְּקוֹמוֹ – לָא מִיפְּסֵיל, אַף בִּנְסִיעָתוֹ, כִּי לֹא יָצָא מִמְּקוֹמוֹ – לָא מִיפְּסֵיל.
וְאִידַּךְ נָמֵי, הָא כְּתִיב "וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה"? אֶלָּא, כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר: בְּמָסוֹרָד – דְּכוּלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי, אֶלָּא כִּי פְּלִיגִי – בְּמָסוֹקָק.
מַאן דְּאָמַר נִפְסָל, דִּכְתִיב: "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ", מָה בַּחֲנָיָיתוֹ נִפְסָל בְּיוֹצֵא, אַף בִּנְסִיעָתוֹ מִיפְּסֵל בְּיוֹצֵא.
לְמַאן דְּאָמַר אֵינוֹ נִפְסָל, דִּכְתִיב: "וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד", אַף עַל פִּי שֶׁנָּסַע, אֹהֶל מוֹעֵד הוּא.
וְאִידַּךְ נָמֵי, הָכְתִיב "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ", לְאִידַּךְ גִּיסָא: מָה בַּחֲנָיָיתוֹ – כִּי לָא מַפֵּיק לֵיהּ לָא מִיפְּסֵיל, אַף בִּנְסִיעָתוֹ – כִּי לָא מַפֵּיק לֵיהּ לָא מִיפְּסֵיל.
וְאִידַּךְ נָמֵי, הָא כְּתִיב "וְנָסַע אֹהֶל מוֹעֵד"? הַהוּא לְדָגָלִים הוּא דַּאֲתָא.

וְאִידָךְ, מ"מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנוֹת" נָפְקָא.
מֵיתִיבִי: בִּשְׁעַת סִילּוּק מַסָּעוֹת, קְדָשִׁים נִפְסָלִין בְּיוֹצֵא, וְזָבִין וּמְצוֹרָעִין מִשְׁתַּלְּחִין חוּץ לִמְחִיצָתָן. מַאי לָאו אֲפִילּוּ לֶחֶם הַפָּנִים? לָא, בַּר מִלֶּחֶם הַפָּנִים.
מָה נַפְשָׁךְ, אִי "אֹהֶל מוֹעֵד" דַּוְקָא הוּא – אֲפִילּוּ קָדָשִׁים נָמֵי, אִי "אֹהֶל מוֹעֵד" לָאו דַּוְקָא הוּא – אֲפִילּוּ לֶחֶם הַפָּנִים נָמֵי.
אֶלָּא, כִּי אֲתָא רָבִין אָמַר: מָר אָמַר בִּמְסוּדָּר, וּמָר אָמַר בִּמְסוּלָּק, וְלָא פְּלִיגִי.
אָמַר אַבָּיֵי: שְׁמַע מִינַּהּ יֵשׁ סִילּוּק מַסָּעוֹת בַּלַּיְלָה, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֵין סִילּוּק מַסָּעוֹת בַּלַּיְלָה – אֵימַת מִדְּלֵי? לְצַפְרָא? מַאי אִירְיָא מִשּׁוּם יוֹצֵא? תִּיפּוֹק לִי דְּאִיפְּסִיל לֵיהּ בְּלִינָה!
פְּשִׁיטָא, "לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה" כְּתִיב! מַהוּ דְּתֵימָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דַּעֲקוּר בֵּימָמָא, אֲבָל הֵיכָא דְּלָא עֲקוּר בֵּימָמָא – בְּלֵילְיָא לָא מָצוּ עָקְרִי; קָא מַשְׁמַע לַן.
וּרְמִינְהִי: הוּגְלְלוּ הַפָּרֹכוֹת, הוּתְּרוּ (הזבין) [זְבִין] וּמְצוֹרָעִין לִיכָּנֵס לְשָׁם. אָמַר רַב אָשֵׁי: לָא קַשְׁיָא, הָא – רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הָא – רַבָּנַן. דְּתַנְיָא:

דף צה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יָכוֹל דְּחֻקּוּ זְבִין וּמְצוֹרָעִין וְנִכְנְסוּ לַעֲזָרָה בְּפֶסַח הַבָּא בְּטוּמְאָה יָכוֹל יְהוּ חַיָּיבִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְיִשַּׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ", בְּשָׁעָה שֶׁטְּמֵאֵי מֵתִים מִשְׁתַּלְּחִין – זְבִין וּמְצוֹרָעִין מִשְׁתַּלְּחִין.
אֵין טְמֵאֵי מֵתִים מִשְׁתַּלְּחִין – אֵין זְבִין וּמְצוֹרָעִין מִשְׁתַּלְּחִין.
מַתְנִי' אַחַת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְאַחַת לֶחֶם הַפָּנִים – לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן בַּחוּץ, וַאֲפִיָּיתָן בְּפָנִים, וְאֵינָן דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מַעֲשֵׂיהֶם בְּפָנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם הֱוֵי רָגִיל לוֹמַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים כְּשֵׁרוֹת בַּעֲזָרָה, וּכְשֵׁרוֹת בְּבֵית פָּאגֵי.
גְּמָ' הָא גּוּפָא קַשְׁיָא:
אָמַרְתָּ: לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן בַּחוּץ – אַלְמָא מִדַּת יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדְּשָׁה, וַאֲפִיָּיתָן בְּפָנִים – אַלְמָא מִדַּת יָבֵשׁ נִתְקַדְּשָׁה! אָמַר רַבָּה: הִקְשָׁה אָדָם קָשֶׁה, שֶׁהוּא קָשֶׁה כַּבַּרְזֶל, וּמַנּוּ – רַב שֵׁשֶׁת.
מַאי קַשְׁיָא? דִּילְמָא עִשָּׂרוֹן לָא מְקַדֵּשׁ, תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ.
אֶלָּא, אִי קַשְׁיָא – הָא קַשְׁיָא: וַאֲפִיָּיתָן בְּפָנִים, אַלְמָא תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ, וְאֵין דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת – אִיפְּסָלָה בְּלִינָה! אֶלָּא אָמַר רָבָא: הִקְשָׁה אָדָם קָשֶׁה, שֶׁהוּא קָשֶׁה כַּבַּרְזֶל, וּמַנּוּ – רַב שֵׁשֶׁת.
אָמַר רַב אָשֵׁי: מַאי קוּשְׁיָא? דִּילְמָא מַאי "מִבִּפְנִים" – בְּמָקוֹם זְרִיזִין.

וְהָא דְּרַב אָשֵׁי בְּרוּתָא הִיא, מָה נַפְשָׁךְ? אִי אֲפִיָּיה בָּעֵינַן זְרִיזִין – לִישָׁה וַעֲרִיכָה נָמֵי [בָּעֵינַן] זְרִיזִין, וְאִי לִישָׁה [וַעֲרִיכָה] לָא בָּעֵינַן זְרִיזִין – אֲפִיָּיה נָמֵי לָא בָּעֵינַן זְרִיזִין, אֶלָּא דְּרַב אָשֵׁי בְּרוּתָא הִיא.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מַעֲשֵׂיהֶן בַּפָּנִים [וְכוּ']. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בַּר כָּהֲנָא: וּשְׁנֵיהֶן מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ, "וְהוּא דֶּרֶךְ חֹל אַף כִּי הַיּוֹם יְקֻדַּשׁ בַּכֶּלִי".

רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: בַּחוֹל אַשְׁכְּחִינְהוּ דְּקָא אָפוּ לֵיהּ, אֲמַר לְהוּ: דֶּרֶךְ חוֹל קָא אָפֵיתוּ לֵיהּ? "אַף כִּי הַיּוֹם יְקֻדַּשׁ בַּכֶּלִי", אֵיפְסֵיל לֵיהּ בְּלִינָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר: בְּשַׁבָּת אַשְׁכְּחִינְהוּ דְּקָא אָפוּ לֵיהּ, אָמַר לְהוּ: לָא דֶּרֶךְ חוֹל בָּעֵיתוּ לְמֵיעְבַּדֵיהּ?! מִידֵּי תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ?! שֻׁלְחָן הוּא דְּמְקַדֵּשׁ.

וּמִי מָצֵית אָמְרַתְּ דְּבִשְׁעַת אֲפִיָּיה אַשְׁכְּחִינְהוּ? וְהָכְתִיב: "וְיִתֵּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי ה'"!

אֶלָּא מַאי "דֶּרֶךְ חֹל", דְּקָא אָמַר לְהוּ? – הָכִי קָא אָמְרוּ לֵיהּ: לֵיכָּא לֶחֶם, כִּי אִם "לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי ה'".

אָמַר לְהוּ: לָא מִיבַּעְיָא הַאי, דְּכֵיוָן דִּנְפַק לֵיהּ מִמְּעִילָה דֶּרֶךְ חוֹל הוּא, אֶלָּא אֲפִילּוּ הַאי נָמֵי דְּ"הַיּוֹם יְקֻדַּשׁ בַּכֶּלִי" – הַבּוּ לֵיהּ דְּלֵיכוֹל,

דף צו.

מְסוּכָּן הוּא. וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּגְמָרָא פְּלִיגִי.

דַּיְקָא נָמֵי, דְּקָתָנֵי: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם הֱוֵי רָגִיל לוֹמַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים כְּשֵׁרוֹת בַּעֲזָרָה וּכְשֵׁרוֹת אַבֵּית פָּאגֵי, שְׁמַע מִינַּהּ.

מַתְנִי' חֲבִיתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל – לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן וַאֲפִיָּיתָן בִּפְנִים, וְדוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. טְחִינָתָן וְהַרְקָדָתָן אֵינָן דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת – אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת – דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.

כָּל הַמְּנָחוֹת – יֵשׁ בָּהֶן מַעֲשֶׂה כְּלִי בִּפְנִים, וְאֵין בָּהֶן מַעֲשֶׂה כְּלִי בַּחוּץ.

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם – אָרְכָּהּ שִׁבְעָה טְפָחִים, וְרָחְבָּהּ אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְקַרְנוֹתֶיהָ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת.

לֶחֶם הַפָּנִים – אָרְכּוֹ עֶשְׂרָה טְפָחִים, וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה טְפָחִים, וְקַרְנוֹתָיו שֶׁבַע אֶצְבָּעוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁלֹּא תִּטְעֶה – זד"ד, יה"ז. בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר: "וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד" – "לֶחֶם פָּנִים" שֶׁיְּהוּ לוֹ פָּנִים.

הַשּׁוּלְחָן – אָרְכּוֹ עֶשְׂרָה, וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה; לֶחֶם הַפָּנִים – אָרְכּוֹ עֶשְׂרָה, וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה.

נוֹתֵן אָרְכּוֹ כְּנֶגֶד רָחְבּוֹ שֶׁל שׁוּלְחָן, וְכוֹפֵל טִפְחַיִם וּמֶחֱצָה מִכָּאן וְטִפְחַיִם וּמֶחֱצָה מִכָּאן, נִמְצָא אָרְכּוֹ מְמַלֵּא רָחְבּוֹ שֶׁל שׁוּלְחָן, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַשֻּׁלְחָן – אָרְכּוֹ שְׁנֵים עָשָׂר, וְרָחְבּוֹ שִׁשָּׁה; לֶחֶם הַפָּנִים – אָרְכּוֹ עֲשָׂרָה, וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה.

נוֹתֵן אָרְכּוֹ כְּנֶגֶד רָחְבּוֹ שֶׁל שׁוּלְחָן, כּוֹפֵל טִפְחַיִם מִכָּאן וְטִפְחַיִם מִכָּאן, וְטִפְחַיִם רֵיוַח בָּאֶמְצַע, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא הָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בָּהֶם.

אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: שָׁם הָיוּ נוֹתְנִין שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. אָמְרוּ לוֹ: וַהֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר "וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה"! אָמַר לָהֶם: הֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר "וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה". וְאַרְבָּעָה סְנִיפִין שֶׁל זָהָב הָיוּ שָׁם, מְפוּצָּלִין מֵרֹאשֵׁיהֶן, שֶׁהָיוּ סוֹמְכִין בָּהֶם, שְׁנַיִם לְסֶדֶר זֶה וּשְׁנַיִם לְסֶדֶר זֶה, וְעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה קָנִים כַּחֲצִי קָנֶה חָלוּל, אַרְבָּעָה עָשָׂר לְסֶדֶר זֶה וְאַרְבָּעָה עָשָׂר לְסֶדֶר זֶה.

לֹא סִידּוּר קָנִים וְלֹא נְטִילָתָם דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, אֶלָּא נִכְנָס מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְשׁוֹמְטוֹ, וְנוֹתְנוֹ לְאָרְכּוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן.

כָּל הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, אָרְכָּן לְאָרְכּוֹ שֶׁל בַּיִת.

גְּמָ' כָּל הַמְּנָחוֹת יֵשׁ בָּהֶן מַעֲשֶׂה כְּלִי מִבִּפְנִים. שָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי: זוֹ מִנַּיִן? אָמַר לָהֶם: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר "וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבַּשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָאָשָׁם אֲשֶׁר יֹאפוּ אֶת הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה".

מִנְחָה דּוּמְיָא דְּאָשָׁם וְחַטָּאת, מָה אָשָׁם וְחַטָּאת טְעוּנִין כְּלִי, אַף מִנְחָה נָמֵי טְעוּנָה כְּלִי.

הַשּׁוּלְחָן, אָרְכּוֹ עֲשָׂרָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר טִפְחַיִם וּמֶחֱצָה כּוֹפֵל – נִמְצָא שֻׁלְחָן מְקֻדָּשׁ חֲמִשָּׁה עָשָׂר טְפָחִים לְמַעְלָה. לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר טִפְחַיִם כּוֹפֵל – נִמְצָא שֻׁלְחָן מְקֻדָּשׁ שְׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים לְמַעְלָה.

וְהָאֵיפָא קָנִים? קָנִים שַׁקּוֹעֵי מְשַׁקַּע לְהוּ.

מַאי טַעְמָא? מִשּׁוּם אִיעַפּוּשֵׁי לֶחֶם. סוֹף סוֹף קָא מִיעַפַּשׁ לֶחֶם! דְּמַגְבַּהּ לֵיהּ פּוּרְתָּא.

וְהָאֵיפָא הָהוּא פּוּרְתָּא? כֵּיוָן דְּלָא הָוֵי טֶפַח, לָא חָשִׁיב לֵיהּ.

וְהָאֵיפָא בְּזִיכִין! בְּנַוְויהּ דְּלֶחֶם הָוֵו יָתְבִי, וּלְבַהֲדֵי לֶחֶם הָווּ קָיְימִי. וְהָאֵיפָא קָרְנוֹת! קָרְנוֹת לְנַוְויהּ דְּלֶחֶם כָּייֵף לְהוּ, וְלֶחֶם עֲלַיְיהוּ נָח לֵיהּ!

דף צו:

וְהָאֵיפָא מְסַגְּרִתּוֹ!

כְּמַאן דְּאָמַר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַטָּה הָיְתָה, וּלְמַאן דְּאָמַר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַעְלָה הָיְתָה – פַּרְקוֹדֵי הֲוָה מְפַרְקְדָא, וְלֶחֶם בְּגַוֵּיהּ דְּשֻׁלְחָן הֲוָה יָתֵיב.

כִּדְתַנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא הָיָה שָׁם סְנִיפִין, אֶלָּא מִסְגַּרְתּוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן מַעֲמֶדֶת אֶת הַלֶּחֶם.

אָמְרוּ לוֹ: מִסְגַּרְתּוֹ לְמַטָּה הָיְתָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַטָּה הָיְתָה, טַבְלָא הַמִּתְהַפֶּכֶת טְמֵאָה.

לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַעְלָה הָיְתָה, טַבְלָא הַמִּתְהַפֶּכֶת תִּיבְעֵי לָךְ.

מִכְּלָל דְּשֻׁלְחָן בַּר קַבּוֹלֵי טוּמְאָה הוּא? כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת הוּא, וְכָל כְּלֵי עֵץ הֶעָשׂוּי לְנַחַת – אֵין מְקַבֵּל טוּמְאָה.

מַאי טַעְמָא? דּוּמְיָא דְּשַׂק בָּעֵינַן – מָה שַׂק מִטַּלְטֵל מָלֵא וְרֵיקָן, אַף כֹּל מִטַּלְטֵל מָלֵא וְרֵיקָן.

שֻׁלְחָן נָמֵי מִטַּלְטֵל מָלֵא וְרֵיקָן, כִּדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב ״עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר״? ״טָהוֹר״ – מִכְּלָל דְּאִיכָּא טָמֵא!

אֶלָּא, מְלַמֵּד שֶׁמַּגְבִּיהִין אוֹתוֹ לְעוֹלֵי רְגָלִים, וּמַרְאִין בּוֹ לֶחֶם, וְאוֹמְרִים לָהֶם: רְאוּ חִיבַּתְכֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם!

כְּדִבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: נֵס גָּדוֹל נַעֲשָׂה בְּלֶחֶם הַפָּנִים, סִילּוּקוֹ כְּסִידּוּרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: ״לִשְׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ״.

וְתִיפּוֹק לִי מִשּׂוּם צִיפּוּי? מִי לָא תְּנַן: הַשֻּׁלְחָן וְהַדּוּלְבָּקִי שֶׁנִּפְחֲתוּ, אוֹ שֶׁחִיפָּן בְּשַׁיִּישׁ, וְשַׁיֵּיר בָּהֶן מְקוֹם הַנָּחַת כּוֹסוֹת – טְמֵאִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְקוֹם הַנָּחַת חֲתִיכוֹת.

שַׁיֵּיר – אִין, לֹא שַׁיֵּיר – לָא.

וְכִי תֵּימָא, כָּאן בְּצִיפּוּי עוֹמֵד, כָּאן בְּצִיפּוּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד, וְהָא בְּעָא מִינֵּיהּ רֵישׁ לָקִישׁ מֵרַבִּי יוֹחָנָן: בְּצִיפּוּי עוֹמֵד, אוֹ בְּצִיפּוּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד? בְּשֶׁחִיפָּה אֶת

דף צז.

לְבִזְבְּזָיו, אוֹ בְּשֶׁלֹּא חִיפָּה אֶת לְבִזְבְּזָיו? וְאָמַר לֵיהּ: לָא שְׁנָא צִיפּוּי עוֹמֵד, וְלָא שְׁנָא צִיפּוּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד, לָא שְׁנָא חִיפָּה אֶת לְבִזְבְּזָיו, וְלָא שְׁנָא לָא חִיפָּה לְבִזְבְּזָיו.

וְכִי תֵּימָא, עֲצֵי שִׁיטִּים חֲשִׁיבִי וְלָא בָּטְלִי – הָנִיחָא לְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בִּכְלֵי אֻכְסָלְגוֹס הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם, אֲבָל כְּלֵי מִסְמָס חֲשִׁיבִי וְלָא בָּטְלִי – שַׁפִּיר. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: כְּלֵי מִסְמָס נָמֵי בָּטְלִי, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?

שָׁאנֵי שׁוּלְחָן, דִּרְחֶמָנָא קְרֵייהּ ״עֵץ״, שֶׁנֶּאֱמַר: ״הַמִּזְבֵּחַ עֵץ שָׁלוֹשׁ אַמּוֹת גָּבֹהַּ אָרְכּוֹ שְׁתַּיִם אַמּוֹת וּמִקְצֹעֹתָיו לוֹ וְאָרְכּוֹ וְקִירֹתָיו עֵץ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה׳״.

פָּתַח בַּמִּזְבֵּחַ וְסִיֵּים בַּשּׁוּלְחָן? רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים – מִזְבֵּחַ מְכַפֵּר עַל אָדָם, וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים – שׁוּלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר עָלָיו.

אַרְבָּעָה סְנִיפִּין שֶׁל זָהָב הָיוּ שָׁם [וְכוּ']. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר רַב קַטִּינָא: אָמַר קְרָא "וְעָשִׂיתָ קְעָרֹתָיו וְכַפֹּתָיו וּקְשׂוֹתָיו וּמְנַקִּיֹּתָיו".

"קְעָרֹתָיו" – אֵלּוּ דְּפוּסִין, "כַּפֹּתָיו" – אֵלּוּ בָּזִיכִין, "קְשׂוֹתָיו" – אֵלּוּ סְנִיפִין, "וּמְנַקִּיֹּתָיו" – אֵלּוּ קָנִים, "אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֵן" – שֶׁמְּסַכְּכִין בָּהֶן אֶת הַלֶּחֶם.

מוֹתֵיב רָבָא: לֹא סִידּוּר הַקָּנִים וְלֹא נְטִילָתָן דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאוֹרְיְיתָא, אַמַּאי אֵין דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת?

הֲדַר אָמַר רָבָא: לָאו מִילְּתָא הִיא דַּאֲמָרִי, דִּתְנַן, כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לְהַ לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת – אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְהָנֵי נָמֵי אֶפְשָׁר דְּלָא דְּחֵי שַׁבָּת עֲלַיְיהוּ.

טַעְמָא מַאי? דְּלָא לִיעַפַּשׁ לֶחֶם, בְּכִי הַאי שִׁיעוּרָא לָא מִיעַפַּשׁ.

כִּדְתַנְיָא: כֵּיצַד? נִכְנַס מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְשִׁמְּטָן, וּמִנִּיחָן לְאָרְכּוֹ שֶׁל שׁוּלְחָן, וּמוֹצְאֵי שַׁבָּת נִכְנַס, מַגְבִּיהַּ רָאשֶׁיהָ שֶׁל חַלָּה וּמַכְנִיס קָנֶה תַּחְתֶּיהָ, וְחוֹזֵר וּמַגְבִּיהַּ רָאשֶׁיהָ שֶׁל חַלָּה וּמַכְנִיס קָנֶה תַּחְתֶּיהָ.

אַרְבָּעָה חֲלוֹת צְרִיכוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה קָנִים, הָעֶלְיוֹנָה – אֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא שְׁנַיִם, לְפִי שֶׁאֵין עָלֶיהָ מַשְׂאוֹי; הַתַּחְתּוֹנָה – אֵינָהּ צְרִיכָה כָּל עִיקָּר, לְפִי שֶׁמּוּנַּחַת עַל טָהֳרוֹ שֶׁל שׁוּלְחָן.

תְּנַן הָתָם: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל אַמּוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ בֵּינוֹנִיּוֹת, חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב, וְהַקֶּרֶן, וְהַסּוֹבֵב, וְהַיְסוֹד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַמַּת בִּנְיָן שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְשֶׁל כֵּלִים חֲמִשָּׁה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וּשְׁנֵיהֶם מִקְרָא אֶחָד דָּרְשׁוּ: "וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת אַמָּה אַמָּה וָטֹפַח

דף צז:

וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה רֹחַב וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת הָאֶחָד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ". "חֵיק הָאַמָּה" – זֶה יְסוֹד, "אַמָּה רֹחַב" – זֶה סוֹבֵב, "וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת הָאֶחָד" – אֵלּוּ קְרָנוֹת, "זֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ" – זֶה מִזְבַּח הַזָּהָב.

רַבִּי מֵאִיר סָבַר: "זֶהוּ" – בְּאַמָּה בַּת חֲמִשָּׁה, הָא כָּל אַמּוֹת כֵּלִים בְּאַמָּה בַּת שֵׁשׁ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: כְּזֶה יְהוּ כָּל אַמּוֹת כֵּלִים.

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ מִיסּוֹד וְעַד סוֹבֵב בְּאַמָּה בַּת חֲמִשָּׁה בְּגוֹבַהּ. וּמַאי "חֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה רֹחַב"? הָכִי קָא אָמַר: מֵחֵיק הָאַמָּה וְעַד רוֹחַב בְּאַמָּה בַּת חֲמִשָּׁה.

גּוֹבַהּ הַמִּזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? עֶשֶׂר אַמּוֹת: שֵׁית בְּנֵי חַמְשָׁה חַמְשָׁה, וְאַרְבְּעֵי בְּנֵי שִׁיתָּא שִׁיתָּא.

מִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָה. פַּלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? עֶשְׂרִין וְשִׁבְעָה. מִקֶּרֶנוֹת וְעַד סוֹבֵב כַּמָּה הָוֵי? עֶשְׂרִין וְאַרְבְּעָה. כַּמָּה בְּצִיר לְפַלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ? תְּלָתָא. וּתְנַן: חוּט שֶׁל סִקְרָא חוֹגְרוֹ בָּאֶמְצַע, כְּדֵי לְהַבְדִּיל בֵּין דָּמִים הָעֶלְיוֹנִים לְדָמִים הַתַּחְתּוֹנִים.

אֶלָּא הָא דְּתַנְיָא גַּבֵּי עוֹלַת הָעוֹף: הָיָה עוֹלֶה בַּכֶּבֶשׁ, וּפָנָה לַסּוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית [מִזְרָחִית], וּמוֹלֵק אֶת רֹאשָׁהּ מִמּוּל עָרְפָּה, וּמַבְדִּיל, וּמוֹצֶה אֶת דָּמָהּ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, וְאִם עָשָׂאהּ לְמַטָּה מֵרַגְלָיו אֲפִילּוּ אַמָּה אַחַת – כְּשֵׁירָה.

הָא קָא יָהֵיב עֶלְיוֹנָה לְמַטָּה מִשֶּׁנֵּי טְפָחִים!

אֶלָּא, "חֵיק הָאַמָּה" – כְּנִיסָה, "אַמָּה רֹחַב" – כְּנִיסָה, "גְּבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב" – כְּנִיסָה.

מִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵה לֵיהּ? שִׁיתִּין. פַּלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? תְּלָתִין. מִקֶּרֶנוֹת וְעַד סוֹבֵב כַּמָּה הָוֵי? עֶשְׂרִים וְאַרְבְּעָה. כַּמָּה בְּצִיר לְפַלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ? שִׁשָּׁה. וּתְנַן: אִם עָשָׂאהּ לְמַטָּה מֵרַגְלָיו אֲפִילּוּ אַמָּה אַחַת – כְּשֵׁרָה.

בְּמַאי אוֹקֵימְתָּא? בִּכְנִיסָה. וּמִי מָצֵית מוֹקְמַתְּ לָהּ בִּכְנִיסָה? וְהָא תְּנַן: מִזְבֵּחַ הָיָה שִׁלֹּשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם, עָלָה אַמָּה וְכָנַס אַמָּה – זֶהוּ יְסוֹד, נִמְצָא שְׁלֹשִׁים עַל שְׁלֹשִׁים. שְׁלֹשִׁים וּשְׁנֵי טְפָחִים הָוֵי.

וְתוּ: עָלָה חֲמֵשׁ, וְכָנַס אַמָּה – זֶהוּ סוֹבֵב. נִמְצָא עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה עַל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה. עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה (וארבע) [וְאַרְבָּעָה] טְפָחִים הָוֵי!

וְכִי תֵּימָא, כֵּיוָן דְּלָא הָוֵי אַמָּה, לָא חֲשֵׁיב לֵיהּ מְקוֹם קְרָנוֹת: אַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה – נִמְצָא עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ עַל עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ.

עֶשְׂרִין וּשְׁבַע הָווּ! לָא דָּק.

מְקוֹם הֵילּוּךְ רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים, אַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה. נִמְצָא עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע עַל עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מְקוֹם הַמַּעֲרָכָה. עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה הֲוַאי!

וְכִי תֵּימָא הָכָא נָמֵי לָא דָּק, וְהָא כְּתִיב: "וְהָאֲרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַרֶךְ בִּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ", יָכוֹל שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה עַל שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "אַל אַרְבַּעַת רְבָעָיו", מְלַמֵּד שֶׁבָּאֶמְצַע הוּא מוֹדֵד שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה אַמָּה לְכָל רוּחַ וָרוּחַ.

וְכִי תֵּימָא: שֵׁית מִינַּייהוּ מֵעִיקְּרָא בְּאַמָּה בַּת חֲמִשָּׁה מַיְיתֵי לְהוּ, אִם כֵּן – רָווּחָא לַהּ עֲזָרָה.

דִּתְנַן: כָּל הָעֲזָרָה הָיְתָה אוֹרֶךְ מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וָשֶׁבַע עַל רוֹחַב מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ, מִמִּזְרָח לַמַּעֲרָב מֵאָה שְׁמוֹנִים וָשֶׁבַע: מְקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל – אַחַת עֶשְׂרֵה אַמָּה, וּמְקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים – אַחַת עֶשְׂרֵה אַמָּה, הַמִּזְבֵּחַ – שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם, בֵּין אוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ – עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אַמָּה, הַהֵיכָל – מֵאָה אַמָּה, אַחַת עֶשְׂרֵה אַמָּה אֲחוֹרֵי בֵּית הַכַּפּוֹרֶת.

אֶלָּא, "חֵיק הָאַמָּה" – בְּגוּבְהָהּ, "אַמָּה רֹחַב" – כְּנִיסָה, "גְּבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב" –

דף צח.

לָא שְׁנָא הָכִי וְלָא שְׁנָא הָכִי.

מִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? חֲמִשִּׁין וּתְמָנְיָא. פַּלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ כַּמָּה הָוֵי? עֶשְׂרִין וְתִשְׁעָה. מִקְּרָנוֹת וְעַד סוֹבֵב כַּמָּה הָוּו? עֶשְׂרִין וּתְלָתָא.

כַּמָּה בְּצִיר לְפַלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ? שִׁיתָּא, וּתְנַן: אִם עָשָׂאהּ לְמַטָּה מֵרַגְלָיו, אֲפִילּוּ אַמָּה אַחַת – כְּשֵׁירָה.

דַּיְקָא נָמֵי, דִּכְתִיב "חֵיק הָאַמָּה" וְ"אַמָּה רֹחַב", שְׁמַע מִינַּהּ.

וְכַמָּה אַמָּה בֵּינוֹנִית? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שִׁשָּׁה טְפָחִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר אָבִין: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַשָּׁלְחָן אָרְכּוֹ שְׁנַיִם עָשָׂר וְרָחְבּוֹ שִׁשָּׁה.

מִכְּלָל דְּהָוְיָא אַמָּה דִּנְפִישָׁא מִינַּהּ? אִין, וְהָא תְּנַן: שְׁתֵּי אַמּוֹת הָיוּ בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, אַחַת עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית וְאַחַת עַל קֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית. שֶׁעַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית יְתֵירָה עַל שֶׁל מִשֶּׁה חֲצִי אֶצְבַּע, שֶׁעַל קֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית הָיְתָה יְתֵירָה עָלֶיהָ חֲצִי אֶצְבַּע, נִמְצֵאת יְתֵירָה עַל שֶׁל מִשֶּׁה אֶצְבַּע.

וְלָמָּה אָמְרוּ אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה? כְּדֵי שֶׁיְּהוּ הָאוּמָנִין נוֹטְלִין בַּקְּטַנָּה, וּמַחְזִירִין בַּגְּדוֹלָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מְעִילָה.

וְתַרְתֵּי לְמָה לִי? חֲדָא – לְכַסְפָּא וְדַהֲבָא, וַחֲדָא – לְבִנְיָינָא.

תְּנַן הָתָם: שַׁעַר הַמִּזְרָח, עָלָיו שׁוּשַׁן הַבִּירָה צוּרָה. מַאי טַעְמָא?

רַב חִסְדָּא וְרַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי, חַד אָמַר: כְּדֵי שֶׁיְּדָעוּ מֵהֵיכָן בָּאוּ, וְחַד אָמַר: כְּדֵי שֶׁתְּהֵא אֵימַת מַלְכוּת עֲלֵיהֶן.

אָמַר רַבִּי יַנַּאי: לְעוֹלָם תְּהֵא אֵימַת מַלְכוּת עָלֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיָּרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר", וְאֵילּוּ לְדִידֵיהּ לָא קָאָמַר לֵיהּ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מֵהָכָא, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיַּד ה' הָיְתָה אֶל אֱלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה".

"וְעָלֹהוּ לִתְרוּפָה" – רַב חִסְדָּא וְרַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי,

חַד אָמַר לְהַתִּיר פֶּה שֶׁלְּמַעְלָה, וְחַד אָמַר לְהַתִּיר פֶּה שֶׁלְּמַטָּה. אִיתְּמַר: חִזְקִיָּה אָמַר לְהַתִּיר פֶּה אִלְּמִים, בַּר קַפָּרָא אָמַר לְהַתִּיר פֶּה עֲקָרוֹת.

תָּנוּ רַבָּנָן: אִילּוּ נֶאֱמַר "וְלִקַּחְתְּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרָכוֹת" וְלֹא נֶאֱמַר "שֵׁשׁ", הָיִיתִי אוֹמֵר אַחַת שֶׁל אַרְבַּע וְאַחַת שֶׁל שְׁמוֹנָה, לְכָךְ נֶאֱמַר "שֵׁשׁ".

וְאִילּוּ נָאֲמַר ״שְׁתַּיִם מַעֲרֻכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת״, וְלֹא נֶאֱמַר ״שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה״ – הָיִיתִי אוֹמֵר שָׁלֹשׁ שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, לְכָךְ נֶאֱמַר ״שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה״.

וְאִילּוּ נָאֲמַר ״שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת״ וּ״מַעֲרֻכוֹת״, וְלֹא נֶאֱמַר ״שְׁתַּיִם״ וְ״שֵׁשׁ״ – הָיִיתִי אוֹמֵר שָׁלֹשׁ שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע, לְכָךְ נֶאֱמַר ״שְׁתַּיִם״ וְ״שֵׁשׁ״. הָא עַד שֶׁלֹּא יֵאָמְרוּ שְׁלֹשָׁה מִקְרָאוֹת הַלָּלּוּ לֹא לָמַדְנוּ.

הָא כֵּיצַד? נוֹתֵן שְׁתַּיִם מַעֲרֻכוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, וְאִם נָתַן אַחַת שֶׁל אַרְבַּע וְאַחַת שֶׁל שְׁמוֹנָה – לֹא יָצָא, שְׁתַּיִם שֶׁל שֶׁבַע שֶׁבַע, רַבִּי אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הָעֶלְיוֹנָה כְּאִילּוּ אֵינָהּ. וְהָא בָּעֵינַן ״וְנָתַתָּ עַל״?

אָמַר לֵיהּ רַב חִסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא, וְאָמְרִי לַהּ רַב הַמְנוּנָא לְרַב חִסְדָּא: רַבִּי לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר ״עַל״ בְּסָמוּךְ, דְּתַנְיָא: רַבִּי אוֹמֵר ״וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה״ – ״עַל״ בְּסָמוּךְ. אַתָּה אוֹמֵר ״עַל״ בְּסָמוּךְ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא ״עַל״ מַמָּשׁ? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר ״וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת״, הֲוֵי אוֹמֵר ״עַל״ בְּסָמוּךְ.

כָּל הַכֵּלִים שֶׁמְּקַדְּשׁ וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנָן: כָּל הַכֵּלִים שֶׁמְּקַדְּשׁ אֲרֻכָּן לְאָרְכּוֹ שֶׁל בַּיִת, חוּץ מֵאָרוֹן שֶׁאָרְכּוֹ לְרָחְבּוֹ שֶׁל בַּיִת, וְכָךְ הָיָה מוּנָּח, וְכָךְ הָיוּ בַּדָּיו מוּנָּחִין.

מַאי קָאָמַר? הָכִי קָאָמַר: כָּךְ הָיָה מוּנָּח, מִדְּבַדָּיו כָּךְ הָיוּ מוּנָּחִין.

וּבַדָּיו מְנָלַן? דְּתַנְיָא: ״וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים״ – יָכוֹל לֹא הָיוּ נוֹגְעִין בַּפָּרוֹכֶת? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וַיֵּרָאוּ״. אִי ״וַיֵּרָאוּ״ – יָכוֹל יְהוּ מְקָרְעִין בַּפָּרוֹכֶת וְיוֹצְאִין? תַּלְמוּד לוֹמַר ״לֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה״. הָא כֵּיצַד?

דף צח:

דּוֹחֲקִין וּבוֹלְטִין בַּפָּרוֹכֶת, וְדוֹמִין כְּמִין שְׁנֵי דַּדֵּי אִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין״.

וּמְנָלַן דְּבַדָּיו לְפוּתְיָא דְּאָרוֹן הֲווֹ יָתְבִי? דִּילְמָא לְאָרְכּוֹ דְּאָרוֹן הֲווֹ יָתְבִי! אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: תְּרֵי גַּבְרֵי בְּאַמְתָא וּפַלְגָא לָא מְסַתְּגִי לְהוּ.

וּמְנָא לַן דְּבַאֲרִבְעָה הֲווֹ דָּרוּ לְהוּ? דִּכְתִיב ״וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים״ – תְּרֵי, ״נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ״ – נָמֵי תְּרֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן: עֶשְׂרֵה שׁוּלְחָנוֹת עָשָׂה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיַּעַשׂ שֻׁלְחָנוֹת עֲשָׂרָה וַיַּנַּח בַּהֵיכָל חֲמִשָּׁה מִיָּמִין וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול״.

וְאִם תֹּאמַר: חֲמִשָּׁה מִימִין הַפֶּתַח, וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאל הַפֶּתַח – אִם כֵּן מָצִינוּ שֶׁשּׁוּלְחָן בַּדָּרוֹם, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: ״וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן״.

אֶלָּא, שֶׁל מֹשֶׁה בָּאֶמְצַע, חֲמִשָּׁה מִימִינוֹ, וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאלוֹ.

תָּנוּ רַבָּנָן: עֲשֶׂר מְנוֹרוֹת עָשָׂה שְׁלֹמֹה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּנֹרוֹת הַזָּהָב עֶשֶׂר כַּמִּשְׁפָּט וַיִּתֵּן בַּהֵיכָל חָמִשָּׁה מִיָּמִין וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול״.

וְאִם תֹּאמַר: חֲמִשָּׁה מִימִין הַפָּתַח וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאל הַפָּתַח, אִם כֵּן מָצִינוּ מְנוֹרָה בַּצָּפוֹן, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: ״וְאֶת הַמְּנוֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן״.

אֶלָּא, שֶׁל מֹשֶׁה בָּאֶמְצַע, חֲמִשָּׁה מִימִינָהּ, וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאלָהּ.

תָּנֵי חָדָא: מֵחֲצִי בַּיִת וְלִפְנִים הָיוּ מוּנָּחִין, וְתָנֵי חָדָא: מִשְּׁלִישׁ הַבַּיִת וְלִפְנִים הָיוּ מוּנָּחִין.

וְלָא קַשְׁיָא, מָר קָא חָשֵׁיב בֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים בַּהֲדֵי הֵיכָל, מָר לָא קָא חָשֵׁיב בֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים בַּהֲדֵי הֵיכָל.

תָּנוּ רַבָּנָן: מִזְרָח וּמַעֲרָב הָיוּ מוּנָּחִין, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: צָפוֹן וְדָרוֹם.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי? גָּמַר מִמְּנוֹרָה – מָה מְנוֹרָה מִזְרָח וּמַעֲרָב, אַף הָנֵי נָמֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב.

וּמְנוֹרָה גּוּפַהּ מְנָלַן? מִדִּכְתִיב בְּנֵר מַעֲרָבִי ״יַעֲרֹךְ אֹתוֹ [אַהֲרֹן וְגוֹ'] לִפְנֵי ה״ – מִכְּלָל דְּכוּלְּהוּ לְאוּ ״לִפְנֵי ה״, וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ צָפוֹן וְדָרוֹם, כּוּלְּהוּ נָמֵי ״לִפְנֵי ה״ נִינְהוּ.

וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי טַעְמָא? גָּמַר מֵאָרוֹן: מָה אָרוֹן צָפוֹן וְדָרוֹם, אַף הָנֵי נָמֵי צָפוֹן וְדָרוֹם. וְרַבִּי נָמֵי לִיגְמַר מֵאָרוֹן? דְּנִין חוּץ מֵחוּץ, וְאֵין דָּנִין חוּץ מִבִּפְנִים.

וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, לִיגְמַר מִמְּנוֹרָה? אָמַר לָךְ: מְנוֹרָה גּוּפַהּ צָפוֹן וְדָרוֹם הֲוָה מַנְּחָה. אֶלָּא הָכְתִיב ״יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו״, דְּמַצְדֵּד לְהוּ אַצְדּוֹדֵי.

דְּתַנְיָא: ״אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת״ – מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ מְצַדְּדִין פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי נֵר אֶמְצָעִי. אָמַר רַבִּי נָתָן: מִכָּאן שֶׁאֶמְצָעִי מְשׁוּבָּח.

בִּשְׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר מִזְרָח וּמַעֲרָב – הַיְינוּ דַּהֲווֹ יָתְבִי עַשְׂרָה בְּעֶשְׂרִין, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר צָפוֹן וְדָרוֹם – עַשְׂרָה בְּעֶשְׂרִין הֵיכִי הֲווֹ יָתְבִי?

וְתוּ, כֹּהֲנִים הֵיכִי הֲווֹ עָיְילִי? וְתוּ, מָצִינוּ חֲמִשָּׁה שֻׁלְחָנוֹת בַּדָּרוֹם! וְתוּ, שֻׁלְחָן דְּמִשָּׁה הֵיכָא מַנַּח לֵיהּ?

וְלִיטַעְמָיךְ, לְמַאן דְּאָמַר מִזְרָח וּמַעֲרָב נָמֵי, שֻׁלְחָן דְּמִשָּׁה הֵיכָא הֲוָה מַנַּח לֵיהּ?

אֶלָּא, מִי סָבְרַתְּ חַד דָּרָא הוּא?! תְּרֵי דָּרֵי נִינְהוּ!

דף צט.

בִּשְׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר צָפוֹן וְדָרוֹם, שַׁפִּיר.

אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר מִזְרָח וּמַעֲרָב, מִכְּדֵי שֻׁלְחָן כַּמָּה מָשׁוּךְ מִן הַכּוֹתֶל? שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמֶחֱצָה, וְאַמָּה דִּידֵיהּ, וּשְׁתֵּי אַמּוֹת וּמֶחֱצָה דְּבֵינֵי בֵּינֵי.

וְאַמָּה, וּשְׁתֵּי אַמּוֹת וּמֶחֱצָה דְּבֵינֵי בֵּינֵי, וְאַמָּה דִּידֵיהּ – אִישְׁתְּכַח דְּקָאֲכִיל שׁוּלְחָן פַּלְגָא דְּאַמְּתָא בְּדָרוֹם.

מִי סָבְרַתְּ שֻׁלְחָן דְּמשֶׁה בַּהֲדֵייהוּ הֲוָה יָתֵיב? לָא, דְּמַיְדְלֵי לֵיהּ, וּמַנַּח לֵיהּ, וּמִיתַתֵּי לְהוּ לְדִידְהוּ פּוּרְתָּא, כְּתַלְמִיד הַיּוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבּוֹ.

תָּנוּ רַבָּנָן: עֲשָׂרָה שֻׁלְחָנוֹת עָשָׂה שְׁלֹמֹה, וְלֹא הָיוּ מְסַדְּרִין אֶלָּא עַל שֶׁל משֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: ”וְאֶת הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב”.

עֶשֶׂר מְנוֹרוֹת עָשָׂה שְׁלֹמֹה, וְלֹא הָיוּ מַדְלִיקִין אֶלָּא בְּשֶׁל משֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: ”אֶת מְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לִבְעַר בָּעֶרֶב”.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ אוֹמֵר: עַל כּוּלָּם הָיוּ מְסַדְּרִין, שֶׁנֶּאֱמַר: ”אֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת וְעַל־הֵם לֶחֶם הַפָּנִים”, וּבְכוּלָּן הָיוּ מַדְלִיקִין, שֶׁנֶּאֱמַר: ”אֶת הַמְּנֹרוֹת וְנֵרֹתֵיהֶם לְבַעֲרָם כַּמִּשְׁפָּט לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר”.

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיוּ מְסַדְּרִין אֶלָּא עַל שֶׁל משֶׁה, אֶלָּא מָה אֲנִי מְקַיֵּים ”וְאֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת אֲשֶׁר עָלֵיהֶם לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב”? אִלּוּ שְׁלֹשָׁה שֻׁלְחָנוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ: שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בְּאוּלָם מִבִּפְנִים לְפֶתַח הַבַּיִת, אֶחָד שֶׁל כֶּסֶף וְאֶחָד שֶׁל זָהָב.

עַל שֶׁל כֶּסֶף נוֹתֵן לֶחֶם הַפָּנִים בִּכְנִיסָתוֹ, וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ, שֶׁמַּעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. אֶחָד שֶׁל זָהָב בִּפְנִים, שֶׁעָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד.

וּמְנָא לַן דְּאֵין מוֹרִידִין? אָמַר רַבִּי: דְּאָמַר קְרָא: ”וַיָּקֶם משֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם אֶת עַמּוּדָיו”.

וּמְנָלַן דְּמַעֲלִין? אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר יַעֲקֹב: דְּאָמַר קְרָא ”אֵת מַחְתּוֹת הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשׁוֹתָם וְעָשׂוּ אֹתָם רִקֻּעֵי פַחִים צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבָם לִפְנֵי ה’ וַיִּקְדָּשׁוּ וְיִהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל” – בַּתְּחִילָּה תַּשְׁמִישֵׁי מִזְבֵּחַ, וְעַכְשָׁיו גּוּפוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ.

”אֲשֶׁר שִׂבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן” – תָּנֵי רַב יוֹסֵף: מְלַמֵּד שֶׁהַלּוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לוּחוֹת מוּנָּחִין בָּאָרוֹן. מִכָּאן לְתַלְמִיד חָכָם שֶׁשָּׁכַח תַּלְמוּדוֹ מֻחְמֶּת אוֹנְסוֹ, שֶׁאֵין נוֹהֲגִין בּוֹ מִנְהַג בִּזָּיוֹן.

(סִימָן ”בִּיטֵּל” ”סָרַח” ”וְשָׁכַח”).

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: פְּעָמִים

דף צט:

שֶׁבִּיטּוּלָהּ שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ יְסוֹדָהּ, דִּכְתִיב: ”אֲשֶׁר שִׂבַּרְתָּ”, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמשֶׁה: יִישַׁר כֹּחֲךָ שֶׁשִּׂבַּרְתָּ.

וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: תַּלְמִיד חָכָם שֶׁסָּרַח, אֵין מְבַזִּין אוֹתוֹ בְּפַרְהֶסְיָא, שֶׁנֶּאֱמַר: ”וְכִשַּׂלְתָּ הַיּוֹם וְכָשַׁל גַּם נָבִיא עִמָּךְ לָיְלָה” – כַּסֵּהוּ כַּלַּיְלָה.

וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: כָּל הַמְשַׁכֵּחַ דָּבָר אֶחָד מִתַּלְמוּדוֹ עוֹבֵר בְּלָאו, שֶׁנֶּאֱמַר: ״הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים״, וְכִדְרַבִּי אָבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא, דְּאָמַר רַבִּי אָבִין אָמַר רַבִּי אִילְעָא: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר ״הִשָּׁמֶר״, ״פֶּן״, וְ״אַל״ – אֵינוֹ אֶלָּא לֹא תַּעֲשֶׂה.

רָבִינָא אָמַר: ״הִשָּׁמֶר״ וְ״פֶּן״ שְׁנֵי לָאוִין נִינְהוּ. רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: בִּשְׁלֹשָׁה לָאוִין, שֶׁנֶּאֱמַר: ״הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים״.

יָכוֹל אֲפִילּוּ מֵחֲמַת אוֹנְסוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ״ – בְּמִסְירָם מִלִּבּוֹ הַכָּתוּב מְדַבֵּר. רַבִּי דּוֹסְתַּאי בְּרַבִּי יַנַּאי אָמַר: יָכוֹל אֲפִילּוּ תָּקְפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר ״רַק״.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: תּוֹרָה נִיתְּנָה בְּאַרְבָּעִים, וּנְשָׁמָה נוֹצְרָה בְּאַרְבָּעִים. כָּל הַמְשַׁמֵּר תּוֹרָתוֹ – נִשְׁמָתוֹ מִשְׁתַּמֶּרֶת, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ מְשַׁמֵּר אֶת הַתּוֹרָה – אֵין נִשְׁמָתוֹ מִשְׁתַּמֶּרֶת.

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מָשָׁל לְאָדָם שֶׁמָּסַר צְפוֹר דְּרוֹר לְעַבְדּוֹ, אָמַר: כְּמִדּוּמֶּה אַתָּה שֶׁאִם אַתָּה מְאַבְּדָהּ שֶׁאֲנִי נוֹטֵל מִמְּךָ אִיסָּר בְּדָמֶיהָ? נִשְׁמָתְךָ אֲנִי נוֹטֵל מִמְּךָ!

מַתְנִי׳ שְׁנֵי שׁוּלְחָנוֹת הָיוּ בָּאוּלָם מִבִּפְנִים, עַל פֶּתַח הַבַּיִת, אֶחָד שֶׁל שַׁיִישׁ וְאֶחָד שֶׁל זָהָב. עַל שֶׁל שַׁיִישׁ נוֹתְנִים לֶחֶם הַפָּנִים בִּכְנִיסָתוֹ, וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ.

שֶׁמַּעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים, שֶׁעָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד.

וְאַרְבָּעָה כֹּהֲנִים נִכְנָסִין, שְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי סְדָרִים, וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי בָּזִיכִין, וְאַרְבָּעָה מַקְדִּימִין לִפְנֵיהֶם, שְׁנַיִם לִיטּוֹל שְׁנֵי סְדָרִים, וּשְׁנַיִם לִיטּוֹל שְׁנֵי בָּזִיכִין.

הַמַּכְנִיסִים עוֹמְדִים בַּצָּפוֹן, וּפְנֵיהֶם לַדָּרוֹם, וְהַמּוֹצִיאִין עוֹמְדִים בַּדָּרוֹם, וּפְנֵיהֶם בַּצָּפוֹן. אֵלּוּ מוֹשְׁכִין, וְאֵלּוּ מַנִּיחִין, וְטִפְחוֹ שֶׁל זֶה כְּנֶגֶד טִפְחוֹ שֶׁל זֶה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״לְפָנַי תָּמִיד״.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִילּוּ אֵלּוּ נוֹטְלִין וְאֵלּוּ מַנִּיחִין, אַף הֵיא הָיְתָה ״תָּמִיד״.

יָצְאוּ וּנְתָנוּם עַל שֻׁלְחָן הַזָּהָב שֶׁהָיָה בָּאוּלָם, הִקְטִירוּ הַבָּזִיכִין, וְהַחַלּוֹת מִתְחַלְּקוֹת לַכֹּהֲנִים. חָל יוֹם כִּיפּוּרִים לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, הַחַלּוֹת מִתְחַלְּקוֹת לָעֶרֶב. חָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, שְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים נֶאֱכָל לָעֶרֶב, וְהַבַּבְלִיִּים אוֹכְלִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא חַי, מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתָּן יָפָה.

גְּמָ׳ תַּנְיָא: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אֲפִילּוּ סִילֵּק אֶת הַיְשָׁנָה שַׁחֲרִית וְסִידֵּר אֶת הַחֲדָשָׁה עַרְבִית – אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, אֶלָּא מָה אֲנִי מְקַיֵּים ״לְפָנַי תָּמִיד״? שֶׁלֹּא יְלִין שֻׁלְחָן בְּלֹא לֶחֶם.

אָמַר רַבִּי אַמֵּי: מִדְּבָרָיו שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי נִלְמוֹד, אֲפִילּוּ לֹא שָׁנָה אָדָם אֶלָּא פֶּרֶק אֶחָד שַׁחֲרִית וּפֶרֶק אֶחָד עַרְבִית – קַיֵּים מִצְוַת ״לֹא יָמוּשׁ (אֶת) סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ״.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: אֲפִילּוּ לֹא קָרָא אָדָם אֶלָּא קְרִיַּת שְׁמַע שַׁחֲרִית וְעַרְבִית – קַיֵּים ״לֹא יָמוּשׁ״, וְדָבָר זֶה אָסוּר לְאוֹמְרוֹ בִּפְנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ, וְרַבָּא אָמַר: מִצְוָה לְאוֹמְרוֹ בִּפְנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ.

שָׁאַל בֶּן דָּמָה, בֶּן אֲחוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אֶת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כְּגוֹן אֲנִי, שֶׁלָּמַדְתִּי כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, מַהוּ לִלְמוֹד חָכְמַת יְוָנִית? קָרָא עָלָיו הַמִּקְרָא הַזֶּה: "לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה". צֵא וּבְדוֹק שָׁעָה שֶׁאֵינָהּ לֹא מִן הַיּוֹם וְלֹא מִן הַלַּיְלָה, וּלְמוֹד בָּהּ חָכְמַת יְוָנִית.

וּפְלִינָא דְּרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: פָּסוּק זֶה אֵינוֹ לֹא חוֹבָה וְלֹא מִצְוָה, אֶלָּא בְּרָכָה. רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת יְהוֹשֻׁעַ שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה חֲבִיבִים עָלָיו בְּיוֹתֵר, שֶׁנֶּאֱמַר: "וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל". אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: יְהוֹשֻׁעַ, כָּל כָּךְ חֲבִיבִין עָלֶיךָ דִּבְרֵי תוֹרָה? "לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ".

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: דִּבְרֵי תוֹרָה לֹא יְהוּ עָלֶיךָ חוֹבָה, וְאִי אַתָּה רַשַּׁאי לִפְטוֹר עַצְמְךָ מֵהֶן. אָמַר חִזְקִיָּה: מַאי דִּכְתִיב "וְאַף הֶסִיתְךָ מִפִּי צָר רַחַב לֹא מוּצָק תַּחְתֶּיהָ"? בּוֹא וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. מִדַּת בָּשָׂר וָדָם אָדָם מֵסִית אֶת חֲבֵירוֹ מִדְּרָכִי חַיִּים לְדַרְכֵי מִיתָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵסִית אֶת הָאָדָם מִדַּרְכֵי מִיתָה לְדַרְכֵי חַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַף הֶסִיתְךָ מִפִּי צָר" מִגִּיהִנֹּם, שֶׁפִּיהָ צָר, שֶׁעֲשָׂנָהּ צָבוּר

דף ק.

בְּתוֹכָהּ. וְשֶׁמָּא תֹּאמַר כְּשֵׁם שֶׁפִּיהָ צַר כָּךְ כּוּלָּהּ צָרָה – תַּלְמוּד לוֹמַר "הֶעֱמִיק הִרְחִיב". וְשֶׁמָּא תֹּאמַר לַמֶּלֶךְ לֹא הוּכְנָה – תַּלְמוּד לוֹמַר "גַּם הִיא לַמֶּלֶךְ הוּכָן", וְשֶׁמָּא תֹּאמַר אֵין בָּהּ עֵצִים – תַּלְמוּד לוֹמַר "מְדֻרָתָהּ אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה", וְשֶׁמָּא תֹּאמַר זֶה הוּא שִׁכָּרָהּ – תַּלְמוּד לוֹמַר "וְנַחַת שַׁלְחָנְךָ מָלֵא דָּשֶׁן".

חָל יוֹם הַכִּיפּוּרִים לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת [וְכוּ']. אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא בָּבְלִיִּים הֵם, אֶלָּא אֲלֶכְסַנְדְּרִיִּים הֵם, וּמִתּוֹךְ שֶׁשּׂוֹנְאִין אֶת הַבָּבְלִיִּים – קוֹרִין אוֹתָם עַל שֵׁם בָּבְלִיִּים. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא בָּבְלִיִּים הֵם, אֶלָּא אֲלֶכְסַנְדְּרִיִּים הֵם, וּמִתּוֹךְ שֶׁשּׂוֹנְאִין אֶת הַבָּבְלִיִּים – קוֹרְאִין אוֹתָן עַל שֵׁם בָּבְלִיִּים. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: תָּנוּחַ דַּעְתְּךָ שֶׁהִנַּחְתָּ דַּעְתִּי.

מַתְנִי' סִידֵּר אֶת הַלֶּחֶם בַּשַּׁבָּת, וְאֶת הַבְּזִיכִין לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וְהִקְטִיר אֶת הַבְּזִיכִין בַּשַּׁבָּת – פָּסוּל, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא.

סִידֵּר אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַבְּזִיכִין בַּשַּׁבָּת, וְהִקְטִיר אֶת הַבְּזִיכִין לְאַחַר הַשַּׁבָּת – פְּסוּלָה, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא.

סִידֵּר אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַבְּזִיכִין לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וְהִקְטִיר אֶת הַבְּזִיכִין בַּשַּׁבָּת – פְּסוּלָה. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יַנִּיחֶנָּה לְשַׁבָּת הַבָּאָה, שֶׁאֲפִילּוּ הִיא עַל הַשּׁוּלְחָן יָמִים רַבִּים – אֵין בְּכָךְ כְּלוּם.

גְּמָ' תְּנַן הָתָם: אָמַר לָהֶם הַמְמוּנֶּה: "צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן שְׁחִיטָה". אִם הִגִּיעַ, הָרוֹאֶה אוֹמֵר: "בַּרְקַאי". מַתְּנִיָא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר: "הֵאִיר פְּנֵי כָל הַמִּזְרָח עַד שֶׁבְּחֶבְרוֹן", וְהוּא אוֹמֵר: "הֵן".

וְלָמָּה הוּצְרְכוּ לְכָךְ? שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מְאוֹר הַלְּבָנָה, וְדִימּוּ שֶׁהֵאִיר מִזְרָח, שָׁחֲטוּ אֶת הַתָּמִיד, וְהוֹצִיאוּהוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

וְהוֹרִידוּ כֹּהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכְּלָל הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ: כָּל הַמַּסִּיחַ אֶת רַגְלָיו טָעוּן טְבִילָה, וְכָל הַמֵּטִיל מַיִם טָעוּן קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם.

תָּנֵי אֲבוּהּ דְּרַבִּי אָבִין: לֹא זוֹ בִּלְבַד, אֶלָּא אֲפִילּוּ עוֹלַת הָעוֹף שֶׁנִּמְלְקָה בַּלַּיְלָה, וּמִנְחָה שֶׁנִּקְמְצָה בַּלַּיְלָה – תֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה.

בִּשְׁלָמָא עוֹלַת הָעוֹף – מִשּׁוּם דְּלָא אֶפְשָׁר לְאַהְדּוֹרֵהּ, אֶלָּא מִנְחָה – אֶפְשָׁר דְּמַהְדַּר קוֹמֶץ לְדוּכְתֵּיהּ וְקָמֵיץ בֵּימָמָא.

הוּא תָּנֵי לַהּ, וְהוּא אָמַר לַהּ: כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן.

מֵיתִיבִי: כָּל הַקָּרֵב בַּיּוֹם – קָדוֹשׁ בַּיּוֹם, בַּלַּיְלָה – קָדוֹשׁ בַּלַּיְלָה, בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה – קָדוֹשׁ בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה.

כָּל הַקָּרֵב בַּיּוֹם – קָדוֹשׁ בַּיּוֹם; "בַּיּוֹם" – אִין, "בַּלַּיְלָה" – לָא; אֵינוֹ קָדוֹשׁ לִיקָּרֵב, אֲבָל קָדוֹשׁ לִיפָּסֵל.

מוֹתֵיב רַבִּי זֵירָא: סִידֵּר אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַבָּזִיכִין אַחַר שַׁבָּת, וְהִקְטִיר אֶת הַבְּזִיכִין בַּשַּׁבָּת – פְּסוּלָה. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יַנִּיחֶנָּה לְשַׁבָּת הַבָּאָה, שֶׁאָפִילּוּ הִיא עַל הַשֻּׁלְחָן יָמִים רַבִּים אֵין בְּכָךְ כְּלוּם.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן (לִיפָּסֵל) – לִיקְדּוֹשׁ וְלִיפְּסוֹל.

אָמַר רַבָּה: מַאן דְּקָא מוֹתֵיב – שַׁפִּיר קָא מוֹתֵיב, אֲבוּהּ דְּרַבִּי אָבִין נָמֵי מַתְנִיתָא קָאָמַר.

קָסָבַר: לַיְלָה אֵין מְחוּפָּר זְמַן, הָא יָמִים מְחוּפָּרִין זְמַן.

סוֹף סוֹף,

דף ק:

כִּי מָטֵי לֵילְיָא דְּבֵי שִׁימְשֵׁי לִיקְדּוֹשׁ וְלִיפְּסוֹל? אָמַר רָבָא: בְּשֶׁקִּדֵּם וְסִילֵּק.

מָר זוּטְרָא, וְאִיתֵּימָא רַב אָשֵׁי, אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא בְּשֶׁלֹּא קִדֵּם וְסִילֵּק, כֵּיוָן דְּסִידְּרוֹ שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ – נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁסִּדְּרוֹ הַקּוֹף.

מַתְנִי' שְׁתֵּי הַלֶּחֶם נֶאֱכָלוֹת אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם, וְלֹא יוֹתֵר עַל שִׁלְשָׁה. כֵּיצַד? נֶאֱפוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב – נֶאֱכָלוֹת בְּיוֹם טוֹב לִשְׁנַיִם. חָל יוֹם טוֹב לִהְיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת – נֶאֱכָלוֹת לִשְׁלשָׁה.

לֶחֶם הַפָּנִים נָאֱכָל אֵין פָּחוֹת מִתִּשְׁעָה, וְלֹא יוֹתֵר עַל אַחַד עָשָׂר. כֵּיצַד? נֶאֱפָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת – וְנֶאֱכָל בְּשַׁבָּת לְתִשְׁעָה. חָל יוֹם טוֹב לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת – נֶאֱכָל לַעֲשָׂרָה.

שְׁנֵי יָמִים [טוֹבִים] שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה – נֶאֱכָל לְאַחַד עָשָׂר. וְאֵינוֹ דּוֹחֶה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הַסְּגָן: דּוֹחֶה אֶת יוֹם טוֹב, וְאֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת יוֹם צוֹם.

גְּמָ' אָמַר רָבִינָא: לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֵין קָרֵיבִין בְּיוֹם טוֹב, לֹא תֵּימָא מִדְּאוֹרָיְיתָא מֵיחְזֵא חָזוּ, וְרַבָּנַן הוּא דְּגָזְרוּ שֶׁלֹּא יְשַׁהֶא, אֶלָּא מִדְּאוֹרָיְיתָא נָמֵי לָא חָזוּ.

דְּהָא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּחוֹבַת הַיּוֹם הוּא, וְלֵיכָּא לְמֵימַר שֶׁמָּא יְשַׁהֶא, וְקָתָנֵי אֵינוֹ דּוֹחֶה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב.

הֲדַרַן עֲלָךְ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם.

מַתְנִי' **הַמְּנָחוֹת וְהַנְּסָכִים** שֶׁנִּטְמְאוּ, עַד שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בִּכְלִי – יֵשׁ לָהֶם פִּדְיוֹן; מִשֶּׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי – אֵין לָהֶם פִּדְיוֹן.

הָעוֹפוֹת וְהָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת, מִשֶּׁנִּטְמְאוּ – אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּדְיוֹן אֶלָּא בִּבְהֵמָה.

גְּמָ' אָמַר שְׁמוּאֵל: וַאֲפִילּוּ הֵן טְהוֹרִין נִפְדִּין. מַאי טַעְמָא? כַּמָּה דְּלָא קָדְשִׁי בִּכְלִי – קְדוּשַׁת דָּמִים נִינְהוּ, וּקְדוּשַׁת דָּמִים נִפְדִּין.

וְהָא נִטְמְאוּ תְּנַן? הוּא הַדִּין דְּאַף עַל גַּב דְּלֹא נִטְמְאוּ, וְאַיְידֵי דְּקָא בָּעֵי מִיתְנֵא סֵיפָא מִשֶּׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן, דַּאֲפִילּוּ נִטְמְאוּ נָמֵי לָא, תְּנָא נָמֵי רֵישָׁא שֶׁנִּטְמְאוּ עַד שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בִּכְלִי.

פְּשִׁיטָא, קְדוּשַׁת הַגּוּף נִינְהוּ!

אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּבַעַל מוּם אִיקְּרֵי "טָמֵא", טָמֵא נָמֵי כְּבַעַל מוּם דָּמֵי, וְאַף עַל גַּב דְּקָדוֹשׁ קְדוּשַׁת הַגּוּף, כֵּי נָפֵיל בֵּיהּ מוּם – מֵיפְרֵיק, הָנֵי נָמֵי לִיפְרוּק. קָמַשְׁמַע לַן, דְּלָאו כִּי הַאי "טָמֵא" קָרֵייהּ רַחֲמָנָא לְבַעַל מוּם,

דף קא.

דְּמִכְלִי שָׁרֵת לָא אַשְׁכְּחַן דְּמֵיפְרֵיק.

וּבַעַל מוּם הֵיכָא אִיקְּרֵי "טָמֵא"? דְּתַנְיָא: "וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה'" – בְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁנִּפְדִּין הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

אַתָּה אוֹמֵר בְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁנִּפְדּוּ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בִּבְהֵמָה טְמֵאָה מַמָּשׁ? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְעֶרְכֶּךָ", הֲרֵי בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲמוּרָה. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים "וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה"? בְּבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁנִּפְדּוּ הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

יָכוֹל יִפָּדוּ עַל מוּם עוֹבֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה'" – מִי שֶׁאֵינָהּ קְרֵיבָה לַה' כָּל עִיקָּר, יָצְתָה זוֹ שֶׁאֵינָהּ קְרֵיבָה הַיּוֹם וּקְרֵיבָה לְמָחָר.

מוֹתֵיב רַב הוּנָא בַּר מָנוֹחַ: הָעוֹפוֹת וְהָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת שֶׁנִּטְמְאוּ, אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּדְיוֹן אֶלָּא בִּבְהֵמָה. בִּשְׁלָמָא עוֹפוֹת – קְדוּשַּׁת הַגּוּף נִינְהוּ, וְלֹא נֶאֱמַר אֶלָּא בִּבְהֵמָה.

אֶלָּא עֵצִים וּלְבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת – לִיפָּרְקוּ? אֶלָּא לָאו מִשּׁוּם דְּטָהוֹרִין בְּעָלְמָא אֵין נִפְדִּין.

וְהָנֵי נָמֵי, אַף עַל גַּב דְּנִטְמְאוּ – כִּטְהוֹרִים דָּמוּ, דְּעֵצִים וּלְבוֹנָה לָאו בְּנֵי אַשְׁוֵיֵי אוּכְלָא נִינְהוּ, אֶלָּא חִיבַּת הַקּוֹדֶשׁ מַשְׁוֶה לְהוּ אוּכְלָא.

דְּעֵצִים, כְּמָה דְּלָא מְשַׁפֵּי לְהוּ לִגְזִירִין – לָא מִיתְכְּשְׁרִי. לְבוֹנָה נָמֵי, כַּמָּה דְּלָא קָרְשָׁה בִּכְלֵי שָׁרֵת – לָא מִיתַּכְשְׁרָה. כְּלֵי שָׁרֵת נָמֵי, הוֹאִיל וְאִית לְהוּ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה.

לָא, לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ: טְהוֹרִין בְּעָלְמָא נִפְדִּין, וְהָנֵי – מִשּׁוּם דְּלָא שְׁכִיחִי הוּא.

בִּשְׁלָמָא לְבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת – לָא שְׁכִיחִי, אֶלָּא עֵצִים – מִישְׁכַּח שְׁכִיחִי! עֵצִים נָמֵי, כֵּיוָן דְּאָמַר מָר: כָּל עֵץ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ תּוֹלַעַת פָּסוּל לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, הֵילְכָךְ לָא שְׁכִיחִי.

אָמַר רַב פָּפָּא: אִי שְׁמִיעָא לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל הָא דְּתַנְיָא, הַמַּתְפִּיס תְּמִימִים לְבֶדֶק הַבַּיִת – אֵין פּוֹדִין אוֹתָן אֶלָּא לְמִזְבֵּחַ, שֶׁכָּל הָרָאוּי לַמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי מִזְבֵּחַ לְעוֹלָם, וְאַף עַל גַּב דִּקְדוּשַּׁת דָּמִים נִינְהוּ – אֵין נִפְדִּין הוֹאִיל וּטְהוֹרִים הֵם, הֲוָה הָדַר בֵּיהּ.

וְלָא הִיא, שְׁמִיעָא לֵיהּ וְלָא הֲדַר בֵּיהּ. לָאו אָמְרַתְּ הָתָם: כֵּיוָן דְּלָא שְׁכִיחִי – לָא מִיפָּרְקִי.

הָכָא נָמֵי, כֵּיוָן דִּשְׁכִיחִי מוּמִין דְּפָסְלִי בִּבְהֵמָה, דַּאֲפִילּוּ בְּדוּקִין שֶׁבָּעֵין נָמֵי פָּסְלִי, הֵילְכָךְ לָא שְׁכִיחִי.

רַב כָּהֲנָא אָמַר: טְמֵאִין – נִפְדִּין, טְהוֹרִין – אֵין נִפְדִּין. וְכֵן אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: טְמֵאִין – נִפְדִּין, טְהוֹרִין – אֵין נִפְדִּין. אִיכָּא דְּאָמְרִי אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: אֲפִילּוּ טְהוֹרִין – נִפְדִּין.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כּוּלָּן טְמֵאִין – נִפְדִּין, טְהוֹרִין – אֵין נִפְדִּין, חוּץ מֵעֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל מִנְחַת חוֹטֵא.

שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה: "מֵחַטָּאתוֹ" "עַל חַטָּאתוֹ".

אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: שָׁמַעְתִּי פִּיגֵּל בְּמִנְחָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֻכָלִין, דִּתְנַן: הָעֶרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם

דף קא:

וְשׂוֹר הַנִּסְקָל וְעֶגְלָה עֲרוּפָּה וְצִפּוֹרֵי מְצוֹרָע וּפֶטֶר חֲמוֹר וּבָשָׂר בְּחָלָב כּוּלָּם מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֳכָלִין.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כּוּלָּן אֵין מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֳכָלִין, וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּבָשָׂר בְּחָלָב שֶׁמִּטַּמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, הוֹאִיל וְהָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר.

וְאָמַר רַב אַסִי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? ״מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל״ – אוֹכֶל שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַאֲכִילוֹ לַאֲחֵרִים קָרוּי אוֹכֶל, אוֹכֶל שֶׁאִי אַתָּה יָכוֹל לְהַאֲכִילוֹ לַאֲחֵרִים אֵינוֹ קָרוּי אוֹכֶל.

וְהָא פִּיגֵּל בְּמִנְחָה נָמֵי, אוֹכֶל שֶׁאִי אַתָּה יָכוֹל לְהַאֲכִילוֹ לַאֲחֵרִים הוּא.

אִי הָכִי, בָּשָׂר בְּחָלָב נָמֵי תִּיפּוֹק לֵיהּ, דְּאוֹכֶל שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַאֲכִילוֹ לַאֲחֵרִים הוּא.

דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: בָּשָׂר בְּחָלָב אָסוּר בַּאֲכִילָה וּמוּתָּר בַּהֲנָאָה, שֶׁנֶּאֱמַר ״כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה׳ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ״, וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר ״וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ״, מָה לְהַלָּן אָסוּר בַּאֲכִילָה וּמוּתָּר בַּהֲנָאָה, אַף כָּאן אָסוּר בַּאֲכִילָה וּמוּתָּר בַּהֲנָאָה.

חָדָא וְעוֹד קָאָמַר: חָדָא, דְּאוֹכֶל שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַאֲכִילוֹ לַאֲחֵרִים הוּא, וְעוֹד, לְדִידֵיהּ נָמֵי הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר.

מֵיתִיבִי: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, יֵשׁ נוֹתָר שֶׁהוּא מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, וְיֵשׁ נוֹתָר שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.

כֵּיצַד? לַן לִפְנֵי זְרִיקָה – אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, לְאַחַר זְרִיקָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.

(וְהָא) וּפִיגּוּל, בֵּין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים בֵּין בְּקָדְשִׁים קַלִּים – אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין. פִּיגֵּל בְּמִנְחָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.

לָא קַשְׁיָא, כָּאן – שֶׁהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, כָּאן – שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר.

הֵיכִי דָּמֵי דְּלֹא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר? דְּאַקְדְּשִׁינְהוּ בְּמִחוּבָּר.

וְלִיפְרְקִינְהוּ! הָנִיחָא לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: טְמֵאִין – נִפְדִּין, טְהוֹרִין – אֵין נִפְדִּין, שַׁפִּיר.

אֶלָּא לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר, אֲפִילּוּ טְהוֹרִין נִפְדִּין, לִפְרְקִינְהוּ.

הַשְׁתָּא מִיהָא לָא פָּרִיק.

וְכֵיוָן דְּאִי בָּעֵי פָּרִיק לֵיהּ, שָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר: כָּל הָעוֹמֵד לִפְדּוֹת – כְּפָדוּי דָּמֵי.

דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: פָּרָה מְטַמְּאָה טוּמְאַת אֳכָלִין, הוֹאִיל וְהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר.

וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אוֹמֵר הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, פָּרָה נִפְדֵּית עַל גַּב מַעֲרָכְתָהּ.

הָכִי הַשְׁתָּא? בִּשְׁלָמָא פָּרָה, עוֹמֶדֶת לִפְדּוֹת הִיא, שֶׁאִם מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה – מִצְוָה לִפְדּוֹתָהּ. אֶלָּא הָנֵי מְנָחוֹת, מִצְוָה לִפְדּוֹתָן?!
וְהָא לָן לִפְנֵי זְרִיקָה, דְּמִצְוָה לְמִיזְרְקֵיהּ, וְאִי בָּעֵי זָרַק, וְקָתָנֵי דְּאֵין מִטַּמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין!
הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן – שֶׁלֹּא הָיְתָה שְׁהוּת בַּיּוֹם לְמִיזְרְקֵיהּ.
אֲבָל הָיְתָה לוֹ שְׁהוּת בְּיוֹם, מַאי? מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.
אַדְּתָנֵי לָן לְאַחַר זְרִיקָה מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין – לִיפְלוֹג בְּדִידַהּ: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שְׁהוּת בְּיוֹם, אֲבָל הָיְתָה לוֹ שְׁהוּת בַּיּוֹם – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין!
הָכִי נָמֵי קָאָמַר: לָן, קוֹדֶם שֶׁיֵּרָאֶה לִזְרִיקָה – אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, לְאַחַר שֶׁיֵּרָאֶה לִזְרִיקָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.
וְהָא פִּיגֵּל, בֵּין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים בֵּין בְּקָדְשֵׁים קַלִּים, מִצְוָה לְמִיזְרְקֵיהּ,

דף קב.

וְאִי בָּעֵי זָרִיק, וְקָתָנֵי דְּאֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין. מַאי לָאו דְּפִיגֵּל בִּזְרִיקָה? לָא, דְּפִיגֵּל בִּשְׁחִיטָה.
אֲבָל פִּיגֵּל בִּזְרִיקָה, מַאי? הָכִי נָמֵי דְּמְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.
אַדְּתָנֵי פִּיגֵּל בְּמִנְחָה מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, לִיפְלוֹג בְּדִידַהּ, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? דְּפִיגֵּל בִּשְׁחִיטָה, אֲבָל פִּיגֵּל בִּזְרִיקָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין!
פִּיגֵּל בְּמִנְחָה אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ, דְּאַף עַל גַּב דְּפִיגֵּל בְּקֻמִּיצָה, דְּקוֹמֶץ בְּמִנְחָה כִּשְׁחִיטָה דָּמֵי, אָפִילּוּ הָכִי – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, הוֹאִיל וְהָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר מֵעִיקָּרוֹ.
אָמַר רַב אָשֵׁי: אַמְרִיתַהּ לִשְׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן, אָפִילּוּ תֵּימָא לָן מַמָּשׁ, וַאֲפִילּוּ תֵּימָא דְּפִיגֵּל בִּזְרִיקָה.
דְּאִי בָּעֵי פְּרִיק – אָמְרִינַן, אִי בָּעֵי הֲוָה זָרִיק – לָא אָמְרִינַן.
מֵיתִיבִי, כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כֹּל שֶׁהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים – אֵין מוֹעֲלִין בָּהּ, וְכֹל שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים – מוֹעֲלִין בָּהּ.
וְאֵיזֶהוּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים? שֶׁלָּנָה, וְשֶׁנִּטְמֵאת, וְשֶׁיָּצְאָה.
וְאֵיזוֹ הִיא שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים? שֶׁנִּשְׁחֲטָה חוּץ לִזְמַנָּהּ, וְחוּץ לִמְקוֹמָהּ, וְשֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִין וְזָרְקוּ אֶת דָּמָהּ.
קָתָנֵי מִיהָא יֵשׁ שֶׁלָּנָה, וְשֶׁנִּטְמֵאת, וְשֶׁיָּצְאָה. מַאי לָאו לָנָה מַמָּשׁ, וְהָכָא דְּאִי בָּעֵי הֲוָה זָרִיק הוּא, וְקָתָנֵי דְּאֵין מוֹעֲלִין.
לָא, רְאוּיָה לָצֵאת, וּרְאוּיָה לִטַּמֵּא, וּרְאוּיָה לָלִין.

אֲבָל לִינָה מַמָּשׁ, מַאי? הָכִי נָמֵי דְּמוֹעֲלִין! הַאי "כָּל (שהיה) [שֶׁהָיְתָה] לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים" וְ"כֹל שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים"?

"כֹּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים אֵין מוֹעֲלִין בָּהּ", וְ"כֹל שֶׁאֵין לָהּ שְׁעַת הֶיתֵּר לַכֹּהֲנִים מוֹעֲלִין בָּהּ" מִיבָּעֵי לֵיהּ!

אֶלָּא אָמַר רַב אָשֵׁי: מְעִילָה אַטּוּמְאָה קָא רָמֵית?

מְעִילָה מִשּׁוּם קְדוּשָּׁה וְלָאו קְדוּשָּׁה הִיא, לְבָתַר דְּפָקְעָה לַהּ קְדוּשְׁתֵּיהּ, בְּמַאי הָדְרָא רָכְבָא לַהּ?

טוּמְאָה מִשּׁוּם אוּכְלָא וְלָאו (מִשּׁוּם) אוּכְלָא הִיא, כֹּל הֵיכָא דְּאִי בָּעֵי זָרִיק מָצֵי זָרִיק לֵיהּ – מְשַׁוֵּי לֵיהּ אוּכְלָא, וּמְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין. הֵיכָא דְּאִי בָּעֵי (מָצֵי) זָרִיק לָא מָצֵי זָרִיק – לָא מְשַׁוֵּי לֵיהּ אוּכְלָא, [וְלָא] מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין.

מֵיתִיבִי: הַמַּבִיא אָשָׁם תָּלוּי, וְנוֹדַע שֶׁלֹּא חָטָא – אִם עַד שֶׁלֹּא נִשְׁחַט נוֹדַע לוֹ, יֵצֵא וְיִרְעֶה בָּעֵדֶר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:

דף קב:

יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יַקְרִיב, שֶׁאִם אֵינוֹ בָּא עַל חֶטְא זֶה הֲרֵי הוּא בָּא עַל חֶטְא אַחֵר.

מִשֶּׁנִּשְׁחַט, נוֹדַע לוֹ – הַדָּם יִשָּׁפֵךְ, וְהַבָּשָׂר יִשָּׂרֵף.

נִזְרַק הַדָּם – הַבָּשָׂר יֵאָכֵל, וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִילּוּ הַדָּם בַּכּוֹס – יִזָּרֵק וְהַבָּשָׂר יֵאָכֵל.

וְאָמַר רָבָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּשִׁיטַת רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲמָרָהּ, דְּאָמַר: כָּל הָעוֹמֵד לִזְרוֹק – כְּזָרוּק דָּמֵי.

מֵידֵי הוּא טַעְמָא? אָמְרִי בְּמַעְרָבָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּקָסָבַר כְּלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין אֶת הַפְּסוּלִין לְכַתְּחִילָּה לִיקָּרֵב.

אָמַר לֵיהּ רַב אָשֵׁי לְרַב כָּהֲנָא: מִדְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן כָּל הָעוֹמֵד לִזְרוֹק כְּזָרוּק דָּמֵי, כָּל הָעוֹמֵד לְשָׁרוֹף נָמֵי כְּשָׁרוּף דָּמֵי – נוֹתָר וּפָרָה אַמַּאי מְטַמְּאִין טוּמְאַת אֳכָלִין? עַפְרָא בְּעָלְמָא נִינְהוּ!

אָמַר לֵיהּ: חִיבַּת הַקּוֹדֶשׁ מַכְשַׁרְתָּן.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: נְהִי דְּמַהְנְיָא לְהוּ חִיבַּת הַקּוֹדֶשׁ לְאִיפְּסוֹלֵי דְּגוּפֵּיהּ, לִיקְרוֹיֵי טָמֵא נָמֵי, לְמִימְנֵי בֵּיהּ רֹאשׁוֹן וְשֵׁנִי?

תִּפְשׁוֹט דְּבָעֵי רֵישׁ לָקִישׁ: צָרִיד שֶׁל מְנָחוֹת, מוֹנִין בּוֹ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, אוֹ אֵין מוֹנִין בּוֹ רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי?

כִּי מִיבַּעְיָא לֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ – דְּאוֹרְיְיתָא, כִּי קָאָמְרִינַן – דְּרַבָּנַן.

מַתְנִי' הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי בְּמַחֲבַת" וְהֵבִיא בְּמִרְחֶשֶׁת, "בְּמִרְחֶשֶׁת" וְהֵבִיא בְּמַחֲבַת – מַה שֶּׁהֵבִיא הֵבִיא, וְיֵדֵי חוֹבָתוֹ לֹא יָצָא.

"זוֹ לְהָבִיא בְּמַחֲבַת", וְהֵבִיא בְּמַרְחֶשֶׁת; "בְּמַרְחֶשֶׁת", וְהֵבִיא בְּמַחֲבַת – הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה.
הָאוֹמֵר: "הֲרֵי עָלַי שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת לְהָבִיא בִּכְלִי אֶחָד", וְהֵבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים, "בִּשְׁנֵי כֵּלִים", וְהֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד – מַה שֶּׁהֵבִיא הֵבִיא, וְיֵדֵי חוֹבָתוֹ לֹא יָצָא.
"אֵלּוּ בִּכְלִי אֶחָד", וְהֵבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים; "בִּשְׁנֵי כֵּלִים", וְהֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד – הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִין.
"הֲרֵי עָלַי שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת לְהָבִיא בִּכְלִי אֶחָד", וְהֵבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים, אָמְרוּ לוֹ: "בִּכְלִי אֶחָד נָדַרְתָּ". הִקְרִיבָן בִּשְׁנֵי כֵּלִים – פְּסוּלִין, בִּכְלִי אֶחָד – כְּשֵׁרִין.
"הֲרֵי עָלַי שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת לְהָבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים", וְהֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד, אָמְרוּ לוֹ: "בִּשְׁנֵי כֵּלִים נָדַרְתָּ". הִקְרִיבָן בִּשְׁנֵי כֵּלִים – כְּשֵׁרִין, נָתְנוּ לִכְלִי אֶחָד – כִּשְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ.

גְּמָ' וּצְרִיכָא.
דְּאִי אַשְׁמְעִינַן הָךְ קַמַּיְיתָא, מִשּׁוּם דְּאָמַר "בְּמַחֲבַת" וְקָא מַיְיתֵי בְּמַרְחֶשֶׁת, אֲבָל הָכָא דְּאִידֵּי וְאִידֵּי בְּמַחֲבַת, וְאִידֵּי וְאִידֵּי בְּמַרְחֶשֶׁת, אֵימָא יְדֵי נִדְרוֹ נָמֵי יָצָא.
וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָךְ, מִשּׁוּם דְּקָא פָּלֵיג לַהּוֹ, אֲבָל הָתָם דְּלָא פָּלֵיג בֵּיהּ – אֵימָא לָא. צְרִיכָא.
תָּנוּ רַבָּנָן: מַה שֶּׁהֵבִיא – הֵבִיא, וְיֵדֵי נִדְרוֹ לֹא יָצָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף יְדֵי נִדְרוֹ נָמֵי יָצָא.
זוֹ לְהָבִיא בְּמַחֲבַת – וְהָא תַּנְיָא: לֹא קִידְּשׁוּם כְּלֵי שָׁרֵת? אָמַר אַבָּיֵי: לֹא קִידְּשׁוּם לְיקָרֵב, אֲבָל קִידְּשׁוּם לִיפָּסֵל.
וְאָמַר אַבָּיֵי: לֹא שָׁנוּ

דף קג.

אֶלָּא שֶׁקִּבְּעָן בִּשְׁעַת נֶדֶר, אֲבָל בִּשְׁעַת הַפְּרָשָׁה – לָא.
"כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ", וְלֹא "כַּאֲשֶׁר הִפְרַשְׁתָּ".
אִיתְּמַר נָמֵי: אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר חֲנִינָא, אָמַר רַבִּי אַסִּי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁקִּבְּעָן בִּשְׁעַת נֶדֶר, אֲבָל בִּשְׁעַת הַפְּרָשָׁה – לָא, "כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ" וְלֹא "כַּאֲשֶׁר הִפְרַשְׁתָּ".
מַתְנִי' הָאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי מִנְחָה מִן הַשְּׁעוֹרִים" – יָבִיא מִן הַחִטִּים. "קֶמַח" – יָבִיא סוֹלֶת. "בְּלֹא שֶׁמֶן וּבְלֹא לְבוֹנָה" – יָבִיא שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה.
"חֲצִי עִשָּׂרוֹן" – יָבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, "עִשָּׂרוֹן וּמֶחֱצָה" – יָבִיא שְׁנַיִם, רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר, שֶׁלֹּא הִתְנַדֵּב כְּדֶרֶךְ הַמִּתְנַדְּבִין.
גְּמָ' אַמַּאי? נֶדֶר וּפְתָחוֹ עִמּוֹ הוּא!
אָמַר חִזְקִיָּה: הָא מַנִּי? בֵּית שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמְרִי תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן, דִּתְנַן: "הֲרֵינִי נָזִיר מִן הַגְּרוֹגָרוֹת וּמִן הַדְּבֵילָה" – בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נָזִיר, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינוֹ נָזִיר.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא בֵּית הִלֵּל, בְּאוֹמֵר ״אֵילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין נוֹדְרִין כָּךְ, לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר כָּךְ אֶלָּא כָּךְ״.

אָמַר חִזְקִיָּה: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָמַר ״מִנְחָה מִן הַשְּׁעוֹרִים״, אֲבָל אָמַר ״מִנְחָה מִן הָעֲדָשִׁים״ – לָא.

מִכְּדֵי חִזְקִיָּה כְּמַאן אָמַר לִשְׁמַעְתֵּיהּ? כְּבֵית שַׁמַּאי, וּבֵית שַׁמַּאי מְשׁוּם תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן הוּא. מָה לִי מִן הַשְּׁעוֹרִין, מָה לִי מִן הָעֲדָשִׁים? הֲדַר בֵּיהּ.

וּמַאי טַעְמָא הֲדַר בֵּיהּ? אָמַר רָבָא: מַתְנִיתִין קְשִׁיתֵיהּ, מַאי אִירְיָא דְּתָנֵי ״מִנְחָה מִן הַשְּׁעוֹרִים״? לִיתְנֵי ״מִן הָעֲדָשִׁים״!

אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ, מְשׁוּם דְּטָעֵי הוּא, בְּשְׁעוֹרִים טָעֵי, בַּעֲדָשִׁים לָא טָעֵי.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ מִן הָעֲדָשִׁים. מִכְּדֵי, רַבִּי יוֹחָנָן כְּמַאן אַמְרַהּ לִשְׁמַעְתֵּיהּ? כְּבֵית הִלֵּל, וּבֵית הִלֵּל מְשׁוּם דְּטָעֵי הוּא. בִּשְׁעוֹרִין – טָעֵי, בַּעֲדָשִׁים – לָא טָעֵי!

לְדִבְרֵיהֶן דְּחִזְקִיָּה קָאָמַר לֵיהּ, אַתְּ מַאי טַעְמָא הָדְרַתְּ בָּךְ מְשׁוּם דְּלָא קָתָנֵי ״מִן הָעֲדָשִׁים״. דִּלְמָא ״לָא מִיבַּעְיָא״ קָאָמַר, לָא מִיבַּעְיָא מִן הָעֲדָשִׁים, דְּאִיכָּא לְמֵימַר מֵהָדָר הוּא דְּהָדַר בֵּיהּ, וּתְפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן, אֶלָּא אֲפִילּוּ מִן הַשְּׁעוֹרִין נָמֵי, דְּאִיכָּא לְמֵימַר מִיטְעָא הוּא דְּקָא טָעֵי, אֲפִילּוּ הָכִי תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן.

דף קג:

אָמַר זְעֵירִי: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָמַר ״מִנְחָה״, אֲבָל לָא אָמַר ״מִנְחָה״ – לָא.

יָתֵיב רַב נַחְמָן וְקָאָמַר לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא. אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן: ״קֶמַח״ – יָבִיא סוֹלֶת, לָאו דְּלֹא אָמַר ״מִנְחָה״? לָא, דְּאָמַר ״מִנְחָה״.

״בְּלֹא שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה״, יָבִיא שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה. מַאי לָאו דְּלֹא אָמַר ״מִנְחָה״? לָא, דְּאָמַר ״מִנְחָה״.

״חֲצִי עִשָּׂרוֹן״ – יָבִיא עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, מַאי לָאו דְּלֹא אָמַר ״מִנְחָה״? לָא, דְּאָמַר ״מִנְחָה״.

אִי הָכִי, אֵימָא סֵיפָא: עִשָּׂרוֹן וּמֶחֱצָה – יָבִיא שְׁנַיִם, כֵּיוָן דְּאָמַר ״מִנְחָה״ אִיחַיַּיב לֵיהּ בְּעִשָּׂרוֹן, כִּי אָמַר ״חֲצִי עִשָּׂרוֹן״ לֹא כְּלוּם קָאָמַר הוּא.

לָא צְרִיכָא דְּאָמַר ״הֲרֵי עָלַי מִנְחָה חֲצִי עִשָּׂרוֹן וְעִשָּׂרוֹן״, דְּכֵיוָן דְּאָמַר ״מִנְחָה״ אִיחַיַּיב לֵיהּ בְּעִשָּׂרוֹן, כִּי אָמַר ״חֲצִי עִשָּׂרוֹן״ וְלֹא כְּלוּם קָאָמַר, כִּי הָדַר אָמַר ״עִשָּׂרוֹן״ מַיְיתֵי עִשָּׂרוֹן אַחֲרִינָא.

אִי הָכִי, רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר שֶׁלֹּא הִתְנַדֵּב כְּדֶרֶךְ הַמִּתְנַדְּבִין, אַמַּאי? אָמַר רָבָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיטַת רַבִּי יוֹסֵי אֲמָרַהּ, דְּאָמַר: אַף בִּגְמַר דְּבָרָיו אָדָם מַתְפִּיס.

מַתְנִי' מִתְנַדֵּב אָדָם מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן, וּמֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד. (אִם אָמַר ״הֲרֵי עָלַי שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן״ – מֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד). אִם אָמַר ״הֲרֵי עָלַי שִׁשִּׁים וְאֶחָד״ – מֵבִיא שִׁשִּׁים בִּכְלִי

אֶחָד, וְאֶחָד בִּכְלִי אֶחָד, שֶׁכֵּן הַצִּיבּוּר מֵבִיא בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שִׁשִּׁים וְאֶחָד.

דַּיּוֹ לַיָּחִיד שֶׁהוּא פָּחוֹת מִן הַצִּיבּוּר אֶחָד.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲלֹא אֵלּוּ לַכְּבָשִׂים, וְאֵלּוּ לַכְּבָשִׂים, וְאֵינָם נִבְלָלִים זֶה עִם זֶה! אֶלָּא עַד שִׁשִּׁים יְכוֹלִין לְיבָּלֵל.

אָמְרוּ לוֹ: שִׁשִּׁים נִבְלָלִין, וְשִׁשִּׁים וְאֶחָד אֵין נִבְלָלִין?! אָמַר לָהֶם: כָּל מִדּוֹת חֲכָמִים כֵּן – בְּאַרְבָּעִים סְאָה הוּא טוֹבֵל, וּבְאַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר קֶרְטוֹב אֵינוֹ יָכוֹל לִטְבּוֹל בָּהֶן.

גְּמָ' שְׁאֵיל שְׁאֵילָה לְמַעְלָה מֵרַבִּי יְהוּדָה בַּר אִילְעַאי: מִנַּיִן לְאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי שִׁשִּׁים וְאֶחָד" מֵבִיא שִׁשִּׁים בִּכְלִי אֶחָד, וְאֶחָד בִּכְלִי אֶחָד?

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִילְעַאי, רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים בְּכָל מָקוֹם, וְאָמַר: שֶׁכֵּן מָצִינוּ צִיבּוּר מְבִיאִין בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שִׁשִּׁים וְאֶחָד, דַּיּוֹ לַיָּחִיד שֶׁיִּפְחוֹת מִן הַצִּיבּוּר אֶחָד.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן: וַהֲלֹא אֵלּוּ פָּרִים וְאֵילִים, וְאֵלּוּ כְּבָשִׂים? אֵלּוּ בְּלֵילָתָן עֲבָה, וְאֵלּוּ בְּלֵילָתָן רַכָּה, אֵלּוּ בְּלֵילָתָן שַׁחֲרִית, וְאֵלּוּ בְּלֵילָתָן בֵּין הָעַרְבַּיִם, וְאֵין נִבְלָלִין מִזֶּה עַל זֶה.

אָמְרוּ לוֹ: "אֱמוֹר אַתָּה". אָמַר לָהֶם: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר "וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה", כְּבָר אָמְרָה תּוֹרָה: הָבֵא מִנְחָה שֶׁיְּכוֹלָה לְהִיבָּלֵל.

אָמַר לוֹ: בְּשִׁשִּׁים נִבְלָלִין, בְּשִׁשִּׁים וְאֶחָד אֵין נִבְלָלִין?! אָמַר לוֹ: כָּל מִדַּת חֲכָמִים כֵּן הוּא – בְּאַרְבָּעִים סְאָה הוּא טוֹבֵל, בְּאַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר קֶרְטוֹב אֵינוֹ יָכוֹל לִטְבּוֹל.

כְּבֵיצָה – מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין, כְּבֵיצָה חָסֵר שׁוּמְשׁוּם – אֵין מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳכָלִין. שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה – מְטַמֵּא מִדְרָס, שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה חָסֵר נִימָא אַחַת – אֵינוֹ מְטַמֵּא מִדְרָס.

וְכִי אֵין נִבְלָלִין, מַאי הָוֵי? וְהָא תְּנַן: אִם לֹא בָּלַל – כְּשֵׁרִ! אָמַר רַבִּי זֵירָא: כָּל הָרָאוּי לְבִילָה – אֵין בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְבִילָה – בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ.

אָמַר רַבִּי בִּיבִי, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: מַעֲשֶׂה בִּפְרִדְּה אַחַת שֶׁל בֵּית רַבִּי שֶׁמֵּתָה, וְשִׁיעֲרוּ חֲכָמִים אֶת דָּמָהּ בִּרְבִיעִית.

מֵתִיב רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא: הֵעִיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָא עַל דַּם נְבֵילוֹת שֶׁהוּא טָהוֹר, וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָא: מַעֲשֶׂה וְהָיוּ נוֹחָרִין עֲרוֹדְיָאוֹת לְאֲרָיוֹת בְּאִיסְטַרְיָא שֶׁל מֶלֶךְ, וְהָיוּ עוֹלֵי רְגָלִים שׁוֹקְעִין עַד רְכוּבוֹתֵיהֶן בַּדָּם, וְלֹא אָמְרוּ לָהֶם דָּבָר.

אִישְׁתִּיק, אֲמַר לֵיהּ רַבִּי זְרִיקָא: מַאי טַעְמָא לָא קָא מַהְדַּר מָר? אֲמַר לֵיהּ: הֵיכִי אַהְדַּר לֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי חָנִין: "וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלָאִים לְךָ מִנֶּגֶד" – זֶה הַלּוֹקֵחַ תְּבוּאָה מִשָּׁנָה לְשָׁנָה.

"וּפָחַדְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם" – זֶה הַלּוֹקֵחַ תְּבוּאָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת, "וְאַל תַּאֲמִן בְּחַיֶּיךָ" – זֶה הַסּוֹמֵךְ עַל הַפַּלְטֵר.

דף קד.

וְהָהוּא גַּבְרָא עַל פַּלְטֵר סָמִיךְ.

מַאי הָוֵי עֲלַהּ? אָמַר רַב יוֹסֵף: רַבִּי יְהוּדָה מוֹרֵיינָא דְּבֵי נְשִׂיאָה הֲוָה, וְאוֹרֵי לֵיהּ כְּשִׁמְעָתֵיהּ. דְּתָנַן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁשָּׁה דְּבָרִים מְקוּלֵּי בֵּית שַׁמַּאי וּמֵחוּמְרֵי בֵּית הִלֵּל. דַּם נְבֵילוֹת – בֵּית שַׁמַּאי מְטַהֲרִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בָּרַבִּי יְהוּדָה: אַף כְּשֶׁטִּמְּאוּ בֵּית הִלֵּל, לֹא טִמְּאוּ אֶלָּא בִּרְבִיעִית, הוֹאִיל וְיָכוֹל לִקְרוֹשׁ וְלַעֲמוֹד עַל כְּזַיִת.

מַתְנִי' אֵין מִתְנַדְּבִין לוֹג, שְׁנַיִם, וַחֲמִשָּׁה, אֲבָל מִתְנַדְּבִין שְׁלֹשָׁה, וְאַרְבָּעָה, וְשִׁשָּׁה, וּמִשִּׁשָּׁה וּלְמַעְלָה.

גְּמָ' אִיבַּעְיָא לְהוּ – יֵשׁ קֵבַע לִנְסָכִים, אוֹ אֵין קֵבַע לִנְסָכִים?

הֵיכִי דָּמֵי? כְּגוֹן דְּאַיְיתִי חֲמִשָּׁה. אִי אָמְרַתְּ אֵין קֵבַע לִנְסָכִים – מָשֵׁיךְ וּמַקְרֵיב אַרְבָּעָה מִינַּיְיהוּ, דַּחֲזֵי לְאֵיל, וְאִידַּךְ הָוֵי נָדָבָה. וְאִי אָמְרַתְּ יֵשׁ קֵבַע לִנְסָכִים – עַד דִּמְמַלֵּי לְהוּ לָא קָרְבִי.

מַאי? אָמַר אַבָּיֵי: תָּא שְׁמַע, שִׁשָּׁה לִנְדָבָה, וְאָמְרִינַן: כְּנֶגֶד מִי? כְּנֶגֶד מוֹתַר חַטָּאת, וּמוֹתַר אָשָׁמוֹת, וּמוֹתַר אָשָׁם נָזִיר, וּמוֹתַר אָשָׁם מְצוֹרָע, וּמוֹתַר קִינִּין, וּמוֹתַר מִנְחַת חוֹטֵא.

וְאִם אִיתָא, לִיתַּקְּנִין שׁוֹפָר אַחֲרִינָא כְּנֶגֶד מוֹתַר נְסָכִים!

הָנָךְ לְנִדְבַת צִבּוּר אָזְלִי, הֲנֵי שְׁכִיחִי, אֶפְשָׁר דְּמִצְטָרְפִי דְּמַר וּדְמַר בַּהֲדֵי הֲדָדֵי, וְקָרְבִי.

אָמַר רָבָא: תָּא שְׁמַע, "אֶזְרָח" – מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין נְסָכִים, וְכַמָּה? שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין.

וּמִנַּיִן שֶׁאִם רָצָה לְהוֹסִיף יוֹסִיף? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיֶה". יָכוֹל יִפָּחוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּכָה".

מַאי "יוֹסִיף"? אִילֵּימָא אַרְבָּעָה וְשִׁשָּׁה – מַאי שְׁנָא שִׁלְשָׁה? דַּחֲזוּ לְכֶבֶשׂ – אַרְבָּעָה וְשִׁשָּׁה נָמֵי חֲזוּ לְאֵיל וּפָרִי אֶלָּא לְאו, חֲמִשָּׁה, וּשְׁמַע מִינַּהּ אֵין קֵבַע לִנְסָכִים. שְׁמַע מִינַּהּ.

אָמַר רַב אַשִׁי: וְהָא אָנַן לָא תְּנַן הָכִי? אֵין מִתְנַדְּבִין לוֹג שְׁנַיִם וַחֲמִשָּׁה. קָתָנֵי חֲמִשָּׁה דּוּמְיָא דִּשְׁנַיִם, מָה שְׁנַיִם דְּלָא חֲזוּ כְּלָל, אַף חֲמִשָּׁה נָמֵי דְּלָא חֲזוּ כְּלָל.

מִידֵּי אִירְיָא? הָא כִּדְאִיתָהּ, וְהָא כִּדְאִיתָהּ.

אָמַר אַבָּיֵי: אִם תִּמְצָא לוֹמַר אֵין קֵבַע לִנְסָכִים – הָא אֵין קֵבַע לִנְסָכִים, אִם תִּמְצָא לוֹמַר יֵשׁ קֵבַע לִנְסָכִים – עַד עֲשָׂרָה פְּשִׁיטָא לִי, אַחַד עָשָׂר

דף קד:

מִיבַּעְיָא לִי, מַאי: גַּבְרָא לִשְׁנֵי פָּרִים קָא מְכַוֵּין, וְעַד דְּמָמַלֵּי לְהוּ לָא קָרְבִי, אוֹ דִלְמָא לִשְׁנֵי אֵילִים וְכֶבֶשׂ אֶחָד קָמְכַוֵּוין? תְּרֵי מֵחַד מִינָא וְחַד מֵחַד מִינָא אָמְרִינַן, אוֹ לָא? מַאי? תֵּיקוּ.

מַתְנִי' מִתְנַדְּבִין יַיִן, וְאֵין מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן.

אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: מָה מָצִינוּ בְּיַיִן, שֶׁהוּא בָּא חוֹבָה וּבָא נְדָבָה, אַף שֶׁמֶן שֶׁהוּא בָּא חוֹבָה בָּא נְדָבָה. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּיַיִן שֶׁכֵּן קָרֵב עִם חוֹבָתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, תֹּאמַר בְּשֶׁמֶן שֶׁאֵינוֹ קָרֵב עִם חוֹבָתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ?

אֵין שְׁנַיִם מִתְנַדְּבִין עִשָּׂרוֹן אֶחָד, אֲבָל מִתְנַדְּבִין עוֹלָה וּשְׁלָמִים, וְעוֹף – אֲפִילּוּ פְּרִידָה אַחַת.

גְּמָ' אָמַר רָבָא: מִדִּבְרֵי שְׁנֵיהֶם נִלְמוֹד, מִתְנַדֵּב אָדָם מִנְחַת נְסָכִים בְּכָל יוֹם.

פְּשִׁיטָא? מַהוּ דְּתֵימָא: מִנְחַת נְדָבָה גַּלִּי בַּהּ רַחֲמָנָא – הָנֵי חֲמִשָּׁה מְנָחוֹת אִין, טְפֵי לָא! קָא מַשְׁמַע לַן: הָנֵי מִילֵּי בִּסְתָמָא, אֲבָל הֵיכָא דְּפַרֵישׁ – פָּרֵישׁ.

אֵין שְׁנַיִם מִתְנַדְּבִין. מַאי טַעְמָא? אִילֵּימָא מִשּׁוּם דִּכְתִיב "תַּקְרִיב", עוֹלָה נָמֵי הָא כְּתִיב "יַקְרִיב"!

אֶלָּא עוֹלָה מַאי טַעְמָא, דִּכְתִיב "לְעֹלֹתֵיכֶם", מִנְחָה נָמֵי הָא כְּתִיב "לְמִנְחֹתֵיכֶם", אֶלָּא מִשּׁוּם דִּכְתִיב בָּהּ "נֶפֶשׁ".

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי, רַבִּי אוֹמֵר: "אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַה'" – הַכֹּל בָּאִין בְּשׁוּתָפוּת, לֹא סִילֵּק הַכָּתוּב אֶלָּא מִנְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "נֶפֶשׁ".

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מִפְּנֵי מָה נִשְׁתַּנִּית מִנְחָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ "נֶפֶשׁ"? אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מִי דָּרְכּוֹ לְהָבִיא מִנְחָה? עָנִי, מַעֲלֶה אֲנִי עָלָיו כְּאִילּוּ הִקְרִיב נַפְשׁוֹ לְפָנַי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מָה נִשְׁתַּנִּית מִנְחָה, (שנאמר) [שֶׁנֶּאֱמְרוּ] בָּהּ חֲמִשָּׁה מִינֵי טִיגּוּן הַלָּלוּ? מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם שֶׁעָשָׂה לוֹ אוֹהֲבוֹ סְעוּדָה, וְיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא עָנִי. אָמַר לוֹ: עֲשֵׂה לִי מִן חֲמִשָּׁה מִינֵי טִיגּוּן, כְּדֵי שֶׁאֲהֶנֶה מִמְּךָ.

הֲדַרַן עֲלָךְ הַמְּנָחוֹת וְהַנְּסָכִים.

מַתְנִי' **"הֲרֵי עָלַי עִשָּׂרוֹן"** – יָבִיא אֶחָד, "עֶשְׂרוֹנוֹת" – יָבִיא שְׁנַיִם, "פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן.

"הֲרֵי עָלַי מִנְחָה" – יָבִיא אֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יָבִיא מִנְחַת הַסּוֹלֶת, שֶׁהִיא מְיוּחֶדֶת שֶׁבַּמְּנָחוֹת.

"מִנְחָה" אוֹ "מִין הַמִּנְחָה" – יָבִיא אַחַת. "מְנָחוֹת" אוֹ "מִין מְנָחוֹת" – יָבִיא שְׁתַּיִם. "פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶן פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא חֲמִשְׁתָּן.

פֵּירַשְׁתִּי מִנְחָה שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה פֵּירַשְׁתִּי – יָבִיא שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן. רַבִּי אוֹמֵר: יָבִיא מְנָחוֹת שֶׁל עֶשְׂרוֹנוֹת, מֵאֶחָד וְעַד שִׁשִּׁים.

גְּמָ׳ פְּשִׁיטָא! ״עֶשְׂרוֹנוֹת״ – יָבִיא שִׁתַּיִם אֵיצְטְרִיכָא לֵיהּ. הָא נָמֵי פְּשִׁיטָא! מֵיעוּט עֶשְׂרוֹנוֹת שִׁתַּיִם אֵיצְטְרִיכָא לֵיהּ.

״פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי״ – יָבִיא שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן. מַאן תַּנָּא?

אָמַר חִזְקִיָּה: דְּלָא כְּרַבִּי, דְּאִי רַבִּי, הָאָמַר: יָבִיא מְנָחוֹת שֶׁל עֶשְׂרוֹנוֹת מֵאֶחָד וְעַד שִׁשִּׁים.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי, בְּאוֹמֵר ״פֵּירַשְׁתִּי עֶשְׂרוֹנוֹת אֲבָל לֹא קְבָעְתִּים בִּכְלִי״, דְּמַיְיתֵי שִׁיתִּין עֶשְׂרוֹנוֹת בְּשִׁיתִּין מָאנֵי.

״הֲרֵי עָלַי מִנְחָה״ – יָבִיא אֵיזֶהוּ שֶׁיִּרְצֶה [וְכוּ׳]. תָּנָא: הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה.

אֶלָּא מַעֲתָּה, הָאוֹמֵר ״הֲרֵי עָלַי עוֹלָה״ – יָבִיא בֶּן בָּקָר, הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב

דף קה.

תְּחִלָּה.

״מִן הַצֹּאן״ – יָבִיא כֶּבֶשׂ, הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה.

״מִן הָעוֹפִי״ – יָבִיא תּוֹרִים, הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה.

אַלְמָה תְּנַן: הֲרֵי עָלַי עוֹלָה – יָבִיא כֶּבֶשׂ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: תּוֹר אוֹ בֶּן יוֹנָה, וְלָא פְּלִיג רַבִּי יְהוּדָה.

אֶלָּא מַאי מְיוּחֶדֶת שֶׁבַּמְּנָחוֹת? דְּלֵית לֵיהּ שֵׁם לְוַוי.

וְהָא תָּנָא הוֹאִיל וּפָתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה קָאָמַר? הָכִי קָאָמַר: אֵיזֶהוּ מִנְחָה מְיוּחֶדֶת שֶׁבַּמְּנָחוֹת, דְּלֵית לֵיהּ שֵׁם לְוַוי? זוֹ שֶׁפָּתַח בּוֹ הַכָּתוּב תְּחִלָּה.

פְּשִׁיטָא, מִנְחַת הַסּוֹלֶת קָאָמַר, סֵימָנָא בְּעָלְמָא.

״מִנְחָה״, ״מִין הַמִּנְחָה״ [וְכוּ׳]. בָּעֵי רַב פָּפָּא: ״מִינֵי מִנְחָה״ מַהוּ?

כֵּיוָן דְּאָמַר ״מִינֵי״, תַּרְתֵּי קָאָמַר, וּמַאי ״מִנְחָה״? (דְּכוּלַּהּ) מְנָחוֹת נָמֵי ״מִנְחָה״ מִיקַּרְיִין, דִּכְתִיב ״וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה״.

אוֹ דִלְמָא, כֵּיוָן דְּאָמַר ״מִנְחָה״, חָדָא מִנְחָה קָאָמַר, וּמַאי ״מִינֵי מִנְחָה״? הָכִי קָאָמַר: ״מִמִּינֵי מִנְחָה חָדָא מִנְחָה עָלַי״.

תָּא שְׁמַע: ״מִנְחָה״ ״מִין מִנְחָה״ – יָבִיא אַחַת, הָא ״מִינֵי מִנְחָה״ – שְׁתַּיִם.

אֵימָא סֵיפָא: ״מְנָחוֹת״, ״מִין מְנָחוֹת״ – יָבִיא שְׁתַּיִם, הָא ״מִינֵי מִנְחָה״ – חָדָא. אֶלָּא, מֵהָא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינַּהּ.

תָּא שְׁמַע: ״מִין מְנָחוֹת עָלַי״ – יָבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִמִּין אֶחָד, הָא ״מִמִּינֵי מִנְחָה״ – חָדָא. דִּלְמָא: הָא ״מִינֵי מִנְחָה״ – מֵבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִשְּׁנֵי מִינִין.

וְהָא לָא תָּנֵי הָכִי, ״מִין מְנָחוֹת עָלַי״ – מֵבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִמִּין אֶחָד, ״מִינֵי מְנָחוֹת עָלַי״ – מֵבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִשְּׁנֵי מִינִין, הָא ״מִינֵי מִנְחָה״ – חָדָא.

דִּלְמָא הָא מַנִּי, רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר: מֶחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא, וּמַאי ״מִינֵי מִנְחָה״? מִנְחָה דְּאִית בַּהּ תְּרֵי מִינֵי.

אֲבָל רַבָּנַן דְּאָמְרִי, מֶחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין – לֹא יָבִיא, מֵבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִשְּׁנֵי מִינִין.

״פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה פֵּירַשְׁתִּי״ – יָבִיא חֲמִשְׁתָּן. מַאן תַּנָּא?

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאִי רַבִּי שִׁמְעוֹן – כֵּיוָן דְּאָמַר מֶחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא.

אִי נָמֵי סָבַר לַהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר כָּל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת עֶשֶׂר, אֵיפָא לְסַפּוֹקָהּ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה מְנָחוֹת.

אַבָּיֵי אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי שִׁמְעוֹן, שָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר: מַיְיתֵי וּמַתְנֵי.

דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, לַמַּחֲרֶת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ

דף קה:

עָמוֹ, וְאוֹמֵר: אִם מְצוֹרָע הוּא – זֶהוּ אֲשָׁמוֹ וְזֶה לוּגּוֹ, וְאִם לָאו – אָשָׁם זֶה יְהֵא שַׁלְמֵי נְדָבָה. וְאוֹתוֹ אָשָׁם טָעוּן שְׁחִיטָה בַּצָּפוֹן, וּמַתַּן בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וְנִסָּכִים, וּתְנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק, וְנֶאֱכָל לְזִכְרֵי כְהוּנָּה לְיוֹם וְלַיְלָה.

וְאַף עַל גַּב דְּקָא מְפָרֵיק מָר בִּשְׁחִיטַת קָדָשִׁים.

אֵימַר דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מַיְיתֵי וּמַתְנֵי לְכַתְּחִילָּה – לְתַקּוֹנֵי גַּבְרָא, אֲבָל בְּעַלְמָא – דִּיעֲבַד אִין, לְכַתְּחִילָּה לָא.

הָנֵי מִילֵּי גַּבֵּי שְׁלָמִים, דְּקָא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתָן, דְּהָווּ לְהוּ קָדְשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל, אֲבָל מְנָחוֹת – אֲפִילּוּ לְכַתְּחִילָּה.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבָּיֵי: רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר מֶחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין יָבִיא, הָא קָא מַיְיתֵי עֶשְׂרוֹן אֶחָד מִשְּׁנֵי עֶשְׂרוֹן, וְלוֹג אֶחָד מִשְּׁנֵי לוּגִּין!

שָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: אִם הֵבִיא עֶשְׂרוֹן אֶחָד מִשְּׁנֵי עֶשְׂרוֹנוֹת, וְלוֹג אֶחָד מִשְּׁנֵי לוּגִּין – יָצָא.

וּמִיקְמָץ הֵיכִי קָמַץ? דְּמַתְנֵי וְאָמַר: אִי חַלּוֹת לְחוֹדַיְיהוּ, וּרְקִיקִין לְחוֹדַיְיהוּ אֲמַרִי – דְּקָא קָמֵיצְנָא מֵחַלּוֹת לֵיהֱוֵי אַחַלּוֹת, דְּקָא קָמֵיצְנָא מֵרְקִיקִין לֵיהֱוֵי אַרְקִיקִין. אִי מֶחֱצָה רְקִיקִין וּמֶחֱצָה חַלּוֹת אֲמַרִי – דְּקָא קָמֵיצְנָא מֵחַלּוֹת לֵיהֱוֵי אַמֶּחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין, וּדְקָא קָמֵיצְנָא מֵרְקִיקִין לֵיהְווֹ אַמֶּחֱצָה רְקִיקִין וּמֶחֱצָה חַלּוֹת.

וְהָא בָּעֵי מִיקְמָץ חַד קוֹמֶץ מֵחַלּוֹת

דף קו.

וּמֵרְקִיקִין, וְקָא קָמִיץ מֵחַלּוֹת אַרְקִיקִין וּמֵרְקִיקִין אַחַלּוֹת.
שָׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: אִם קָמַץ וְעָלָה בְּיָדוֹ מֵאֶחָד עַל שְׁנֵיהֶם – יָצָא.
וְהָא אִיכָּא מוֹתַר שֶׁמֶן, דְּאִי מֶחֱצָה חַלּוֹת וּמֶחֱצָה רְקִיקִין אָמַר – מוֹתַר הַשֶּׁמֶן מַחְזִירוֹ לַחַלּוֹת, אִי כּוּלְּהוּ רְקִיקִין אָמַר – מוֹתַר הַשֶּׁמֶן נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים.
כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה, דְּתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מוֹשְׁחָן כְּמִין כִּי, וּמוֹתַר הַשֶּׁמֶן נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים.
אָמַר לֵיהּ רַב כָּהֲנָא לְרַב אָשֵׁי: וְהָא אִיכָּא לְסַפּוֹקֵהּ בְּמִנְחַת נְסָכִים, דְּאָמַר רָבָא: מִתְנַדֵּב אָדָם מִנְחַת נְסָכִים בְּכָל יוֹם.
כִּי קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ (סִימָן: "יָחִיד", "בִּגְלַל", "לְבוֹנָה", "בְּלוֹג", "מְקַמְּצָה") –
בָּאָה בִּגְלַל יָחִיד, בָּאָה בִּגְלַל צִיבּוּר – לָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ.
כִּי קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ – בָּאָה בִּגְלַל עַצְמָהּ, בָּאָה בִּגְלַל זָבַח – לָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ.
כִּי קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ – טְעוּנָה לְבוֹנָה, שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה לְבוֹנָה – לָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ.
כִּי קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ – בָּאָה בְּלוֹג, בָּאָה בִּשְׁלִשָּׁה לוּגִּין – לָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ.
כִּי קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ – טְעוּנָה קְמִיצָה, שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה קְמִיצָה – לָא קָא מִסְתַּפְּקָא לֵיהּ.
"פֵּירַשְׁתִּי מִנְחָה שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים".
תָּנוּ רַבָּנָן: "פֵּירַשְׁתִּי מִנְחָה, וְקִבַּעְתִּי בִּכְלִי אֶחָד שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים, דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי אוֹמֵר: יָבִיא מִנְחוֹת שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים מֵאֶחָד וְעַד שִׁשִּׁים, שֶׁהֵן אֶלֶף וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים.
"פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי, וְאִי זוֹ מֵהֶן פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא חֲמֵשׁ מְנָחוֹת שֶׁל שִׁשִּׁים שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים, שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת, דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי אוֹמֵר: יָבִיא חֲמֵשׁ מְנָחוֹת שֶׁל שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים מֵאֶחָד וְעַד שִׁשִּׁים, שֶׁהֵן תִּשְׁעָה אֲלָפִים וּמֵאָה וַחֲמִשִּׁים.
בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי? אָמַר רַב חִסְדָּא: בְּמוּתָּר לְהַכְנִיס חוּלִּין לָעֲזָרָה קָא מִיפַּלְגִי, רַבִּי סָבַר: אָסוּר לְהַכְנִיס חוּלִּין לָעֲזָרָה, וְרַבָּנַן סָבְרִי: מוּתָּר לְהַכְנִיס חוּלִּין לָעֲזָרָה.
רָבָא אָמַר: דְּכוּלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְהַכְנִיס חוּלִּין לָעֲזָרָה, וְהָכָא בְּמוּתָּר לְעֶרֶב חוֹבָה בִּנְדָבָה קָא מִיפַּלְגִי.
רַבָּנַן סָבְרִי: מוּתָּר לְעֶרֶב חוֹבָה בִּנְדָבָה, וְרַבִּי סָבַר: אָסוּר לְעֶרֶב חוֹבָה בִּנְדָבָה.
אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרָבָא: לְרַבָּנַן דְּאָמְרִי מוּתָּר לְעֶרֶב חוֹבָה בִּנְדָבָה, הָא בָּעֵינַן שְׁנֵי קְמָצִים? דְּקָמִיץ וַהֲדַר קָמִיץ.
וְהָא קָא קָמִיץ מֵחוֹבָה אִנְּדָבָה וּמִנְּדָבָה אֲחוֹבָה!

דְּתָלֵי לֵיהּ בְּדַעַת כֹּהֵן, דְּאָמַר: כֹּל הֵיכָא דְּמָטְיָא יָדָא דְּכֹהֵן הַשְׁתָּא – חוֹבָה, וּלְבַסּוֹף – נְדָבָה.
וְאַקְטוֹרֵי הֵיכִי מַקְטַר? לַיקְטַר נְדָבָה בְּרֵישָׁא – דְּחוֹבָה הֵיכִי מַקְטַר לַהּ? דִּלְמָא כּוּלַּהּ חוֹבָה הִיא, וְחָסְרוּ לְהוּ שִׁירַיִם.
וְאָמַר מָר: שִׁירַיִם שֶׁחָסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה – אֵין מַקְטִיר קוֹמֶץ עֲלֵיהֶן!
לַיקְטַר חוֹבָה בְּרֵישָׁא – דִּנְדָבָה הֵיכִי מַקְטַר לַהּ?

דף קו:

וְדִלְמָא כּוּלַּהּ חוֹבָה הִיא, וְכֹל שֶׁהוּא מִמֶּנּוּ לָאִישִׁים הֲרֵי הוּא בְּ"בַל תַּקְטִירוּ".
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פַּזִּי: דְּמַסֵּיק לְהוּ לְשׁוּם עֵצִים, וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּתַנְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֶרַיח נִיחוֹחַ אִי אַתָּה מַעֲלֶה, אֲבָל אַתָּה מַעֲלֶה לְשׁוּם עֵצִים.
אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: וְדִלְמָא דְּכוּלֵּי עָלְמָא מוּתָּר לְעָרֵב חוֹבָה בִּנְדָבָה, וְהָכָא בְּדְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר קָא מִיפַּלְגִי – דְּרַבָּנַן אִית לְהוּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי לֵית לֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר?
אָמַר לֵיהּ: אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לְרַבִּי מוּתָּר לְעָרֵב חוֹבָה בִּנְדָבָה, וּדְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֵית לֵיהּ, אֶפְשָׁר דְּמַיְיתֵי שִׁיתִּין בְּחַד מָנָא, וְחַד בְּחַד מָנָא, וּמַגַּע לְהוּ, וְקָמֵיץ.
רָבָא אָמַר: דְּכוּלֵּי עָלְמָא מוּתָּר לְעָרֵב חוֹבָה בִּנְדָבָה, וּדְכוּלֵּי עָלְמָא אִית לְהוּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְהָכָא בְּפִלּוּגְתָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב וְרַבָּנַן קָא מִיפַּלְגִי.
דְּתָנַן: אֲפִילּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן נוֹתֵן לָהּ שִׁשִּׁים לוֹג. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֲפִילּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן אֵין לָהּ אֶלָּא לוּגָּהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְמִנְחָה וְלֹג שָׁמֶן".
רַבָּנַן סָבְרִי [וְכִרַבָּנַן], דְּאָמְרִי: שִׁשִּׁים לוֹג, וְכֹל חַד וְחַד עִשָּׂרוֹן – לוּגָּה קָא שָׁקֵיל.
וְרַבִּי סָבַר כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּאָמַר אֵין לָהּ אֶלָּא לוּגָּהּ, וְלָא יָדְעִינַן אִי חָדָא מִנְחָה הִיא – דְּסַגֵּי לַהּ בְּחַד לוֹג, אִי שְׁתֵּי מְנָחוֹת נִינְהוּ – דְּבָעֵינַן שְׁנֵי לוּגִּין.
רַב אָשֵׁי אָמַר: בְּקָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל קְמִיפַּלְגִי. רַבָּנַן סָבְרִי: קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל – יָצָא, וְרַבִּי סָבַר: לֹא יָצָא.
וְהָא אִיפְּלְגוּ בַּהּ חָדָא זִמְנָא, דְּתַנְיָא: קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל – יָצָא, רַבִּי אוֹמֵר: לֹא יָצָא.
צָרְיָכָא, דְּאִי אִיתְּמַר בְּהָא – בְּהָא קָא אָמְרִי רַבָּנַן, מִשּׁוּם דְּאִידֵּי וְאִידֵּי קוֹמֶץ הוּא; אֲבָל הָתָם, דְּקָא נְפִישִׁי אֵימוּרִין – אֵימָא מוֹדוּ לֵיהּ לְרַבִּי.
וְאִי אִיתְּמַר בְּהָהִיא – בְּהָהִיא קָאָמַר רַבִּי, אֲבָל בְּהָא אֵימָא מוֹדֵי לְהוּ לְרַבָּנַן; צָרְיָכָא.
סִימָן: עֵצִים, זָהָב, יַיִן, עוֹלָה, תּוֹדָה, שׁוֹר.

מַתְנִי' הֲרֵי עָלַי עֵצִים – לֹא יִפְחוֹת מִשְּׁנֵי גְזִירִין, לְבוֹנָה – לֹא יִפְחוֹת מִקּוֹמֶץ.

חֲמִשָּׁה קְמָצִים הֵם: הָאוֹמֵר ״עָלַי לְבוֹנָה״ – לֹא יִפְחוֹת מִקּוֹמֶץ, הַמְנַדֵּב מִנְחָה – יָבִיא עִמָּהּ קוֹמֶץ לְבוֹנָה, הַמַּעֲלֶה אֶת הַקּוֹמֶץ בַּחוּץ – חַיָּיב, שְׁנֵי בָּזִיכִין טְעוּנִין שְׁנֵי קְמָצִים.
״הֲרֵי עָלַי זָהָב״ – לֹא יִפְחוֹת מִדִּינַר זָהָב, ״כֶּסֶף״ – לֹא יִפְחוֹת מִדִּינַר כֶּסֶף, ״נְחֹשֶׁת״ – לֹא יִפְחוֹת מִמָּעָה כֶּסֶף. ״פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי״ – יְהֵא מֵבִיא עַד שֶׁיֹּאמַר ״לֹא לְכָךְ נִתְכַּוַּנְתִּי״.
גְּמָ׳ תָּנוּ רַבָּנָן: ״קָרְבָּן״ – מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין עֵצִים, וְכַמָּה? שְׁנֵי גְּזִירִין. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: ״וְהַגּוֹרָלוֹת הִפַּלְנוּ עַל קָרְבַּן הָעֵצִים״. רַבִּי אוֹמֵר: עֵצִים קָרְבָּן הֵם, טְעוּנִין מֶלַח וּטְעוּנִין הַגָּשָׁה.
אָמַר רָבָא: וּלְדִבְרֵי רַבִּי, עֵצִים טְעוּנִין קְמִיצָה. אָמַר רַב פָּפָּא: לְדִבְרֵי רַבִּי, עֵצִים צְרִיכִין עֵצִים.
לְבוֹנָה – לֹא יִפְחוֹת מִן הַקּוֹמֶץ. מְנָלַן? דִּכְתִיב: ״וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה״. מַקִּישׁ לְבוֹנָה לַהֲרָמָה דְּמִנְחָה – מָה הֲרָמָה דְּמִנְחָה קוֹמֶץ, אַף לְבוֹנָה נָמֵי קוֹמֶץ.
תָּנוּ רַבָּנָן: ״הֲרֵי עָלַי לְמִזְבֵּחַ״ – יָבִיא לְבוֹנָה, שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁקָּרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ אֶלָּא לְבוֹנָה.
״פֵּירַשְׁתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי״ – יָבִיא מִכָּל דָּבָר שֶׁקָּרֵב לְמִזְבֵּחַ.
וְתוּ לֵיכָּא? וְהָא אִיכָּא עוֹלָה! אִיכָּא עוֹרָהּ לְכֹהֲנִים.
וְהָא אִיכָּא עוֹלַת הָעוֹף, אִיכָּא

דף קז.

מוּרְאָה וְנוֹצָה.
וְהָאִיכָּא נְסָכִים, לַשִּׁיתִין אָזְלִי.
וְהָאִיכָּא מִנְחַת נְסָכִים? כֵּיוָן דְּאִיכָּא מִנְחָה דְּאָכְלִי כֹּהֲנִים מִינַּהּ, לָא פְּסִיקָא לֵיהּ.
״הֲרֵי עָלַי זָהָב״ – לֹא יִפְחוֹת מִדִּינַר זָהָב. וְדִלְמָא נְסָכָא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: דְּאָמַר ״מַטְבֵּעַ״.
וְדִלְמָא פְּרִיטֵי? אָמַר רַב פָּפָּא: פְּרִיטֵי דְּדַהֲבָא לָא עָבְדִי אִינָשֵׁי.
״כֶּסֶף״ – לֹא יִפְחוֹת מִדִּינָר. וְדִלְמָא נְסָכָא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: דְּאָמַר ״מַטְבֵּעַ״, וְדִלְמָא פְּרִיטֵי? אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: בְּאַתְרָא דְּלָא סָגוּ פְּרִיטֵי דְּכַסְפָּא.
״נְחוֹשֶׁת״ – לֹא יִפְחוֹת מִמָּעָה כֶּסֶף. תַּנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר – לֹא יִפְחוֹת מִצִּינּוֹרָא קְטַנָּה שֶׁל נְחשֶׁת. לְמַאי חָזְיָא? אָמַר אַבָּיֵי: שֶׁמְּחַטְּטִין בָּהּ פִּתִּילוֹת, וּמְקַנְּחִין בָּהּ נֵרוֹת.
בְּרַיְיתָא, תַּנְיָא, אֲחֵרִים אוֹמְרִים: לֹא יִפְחוֹת מִכְּלִיָּה עוֹרֵב, וְכַמָּה? אָמַר רַב יוֹסֵף: אַמָּה עַל אַמָּה.
אִיכָּא דְּאָמְרִי: לֹא יִפְחוֹת מֵאַמָּה עַל אַמָּה. לְמַאי חָזְיָא? אָמַר רַב יוֹסֵף: לְכָלְיָה עוֹרֵב.

מַתְנִי׳ "הֲרֵי עָלַי יַיִן" – לֹא יִפָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוּגִּין, "שֶׁמֶן" – לֹא יִפָּחוֹת מִלּוֹג, רַבִּי אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה לוּגִּין.

"פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא כְּיוֹם מְרוּבֶּה.

גְּמָ׳ תָּנוּ רַבָּנָן: "אֶזְרָח" – מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין יַיִן, וְכַמָּה? שְׁלֹשָׁה לוּגִּין.

וּמִנַּיִן שֶׁאִם רָצָה לְהוֹסִיף יוֹסִיף? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיֶה". יָכוֹל יִפָּחוֹת? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּכָה".

שֶׁמֶן – לֹא יִפָּחוֹת מִן הַלּוֹג, רַבִּי אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה לוּגִּין. בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי?

אָמְרוּהָ רַבָּנָן קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא: בְּדוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ, בְּדוּן מִינַּהּ וְאוֹקִים בְּאַתָּרָהּ – קָא מִיפַּלְגִי.

רַבָּנָן סָבְרִי: דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ, מָה מִנְחָה מִתְנַדְּבִין – אַף שֶׁמֶן נָמֵי מִתְנַדְּבִין, וּמִינַּהּ: מָה מִנְחָה בְּלוֹג – אַף שֶׁמֶן בְּלוֹג.

וְרַבִּי סָבַר: דּוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתָּרָהּ, מָה מִנְחָה מִתְנַדְּבִין, אַף שֶׁמֶן נָמֵי מִתְנַדְּבִין, וְאוֹקֵי בְּאַתָּרָהּ כִּנְסָכִים, מָה נְסָכִים שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין, אַף שֶׁמֶן נָמֵי שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין.

אֲמַר לְהוּ רַב פָּפָּא: אִי מִמְּנָחָה גָּמַר לַהּ רַבִּי, דְּכוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ, אֶלָּא רַבִּי מֵ"אֶזְרָח" גְּמִיר לַהּ.

אֲמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא: וּמִי מָצֵית אָמְרַתְּ הָכִי? וְהָתַנְיָא: "קָרְבָּן" – מְלַמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין שֶׁמֶן, וְכַמָּה? שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין. מַאן שְׁמַעְתְּ לֵיהּ דְּאָמַר שְׁלֹשֶׁת לוּגִּין? רַבִּי, וְקָא מַיְיתֵי לַהּ מִ"קָרְבָּן". אֲמַר לֵיהּ: אִי תַּנְיָא תַּנְיָא.

"פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא כְּיוֹם מְרוּבֶּה. תְּנָא: כְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת.

מַתְנִי׳ "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה" – יָבִיא כֶּבֶשׂ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אוֹ תּוֹר אוֹ בֶּן יוֹנָה.

"פֵּירַשְׁתִּי מִן הַבָּקָר, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא פַּר וְעֶגֶל. "מִן הַבְּהֵמָה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא פַּר וְעֶגֶל, אַיִל, שָׂעִיר, גְּדִי וְטָלֶה. "פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" –

דף קז:

מוֹסִיף עֲלֵיהֶן תּוֹר וּבֶן יוֹנָה.

"הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה וּשְׁלָמִים" – יָבִיא כֶּבֶשׂ. "פֵּירַשְׁתִּי מִן בָּקָר, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא פַּר וּפָרָה, עֵגֶל וְעֶגְלָה. "מִן הַבְּהֵמָה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא פַּר וּפָרָה, עֵגֶל וְעֶגְלָה, אַיִל וְרָחֵלָה, שָׂעִיר וּשְׂעִירָה, גְּדִי וּגְדָיָיה, טָלֶה וְטַלְיֵיה.

"הֲרֵי עָלַי שׁוֹר" – יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בְּמָנֶה, "עֵגֶל" – יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בְּחָמֵשׁ, "אַיִל" – יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בִּשְׁתַּיִם, "כֶּבֶשׂ" – יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בְּסֶלַע.

"שׁוֹר בְּמָנֶה" – יָבִיא בְּמָנֶה, חוּץ מִנְּסָכָיו. "עֶגֶל בְּחָמֵשׁ" – יָבִיא בְּחָמֵשׁ, חוּץ מִנְּסָכָיו. "אַיִל בִּשְׁתַּיִם" – יָבִיא בִּשְׁתַּיִם, חוּץ מִנְּסָכָיו. "כֶּבֶשׂ בְּסֶלַע" – יָבִיא בַּסֶּלַע, חוּץ מִנְּסָכָיו.

"שׁוֹר בְּמָנֶה", וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמָנֶה – לֹא יָצָא, וַאֲפִילּוּ זֶה בְּמָנֶה חָסֵר דִּינָר וְזֶה בְּמָנֶה חָסֵר דִּינָר.

"שָׁחוֹר" וְהֵבִיא לָבָן, "לָבָן" וְהֵבִיא שָׁחוֹר, "גָּדוֹל" וְהֵבִיא קָטָן – לֹא יָצָא. "קָטָן" וְהֵבִיא גָּדוֹל – יָצָא. רַבִּי אוֹמֵר: לֹא יָצָא.

גְּמָ' וְלָא פְּלִיגִי, מַר כִּי אַתְרֵיהּ וּמַר כִּי אַתְרֵיהּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה בְּסֶלַע לַמִּזְבֵּחַ" – יָבִיא כֶּבֶשׂ, שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁקָּרֵב בְּסֶלַע לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ אֶלָּא כֶּבֶשׂ. "שֶׁקָּרֵב בְּסֶלַע פֵּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא מִכָּל דָּבָר שֶׁקָּרֵב בְּסֶלַע לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

"פֵּירַשְׁתִּי מִן הַבָּקָר, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה פֵּירַשְׁתִּי" – יָבִיא פָּר וְעֶגֶל. אַמַּאי? וְלֵיתֵי פַּר, מִמָּה נַפְשָׁךְ!

הָא מַנִּי? רַבִּי הִיא, דְּאָמַר: קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל – לֹא יָצָא.

אִי רַבִּי, אֵימָא סֵיפָא: "שׁוֹר בְּמָנֶה" וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמָנֶה – לֹא יָצָא, וַאֲפִילּוּ זֶה בְּמָנֶה חָסֵר דִּינָר וְזֶה בְּמָנֶה חָסֵר דִּינָר.

"שָׁחוֹר" וְהֵבִיא לָבָן, "לָבָן" וְהֵבִיא שָׁחוֹר, "גָּדוֹל" וְהֵבִיא קָטָן – לֹא יָצָא, "קָטָן" וְהֵבִיא גָּדוֹל – יָצָא, רַבִּי אוֹמֵר: לֹא יָצָא.

רֵישָׁא וְסֵיפָא – רַבִּי, וּמְצֵיעָתָא – רַבָּנָן.

אֵין, רֵישָׁא וְסֵיפָא רַבִּי, מְצֵיעָתָא רַבָּנָן, וְהָכִי קָאָמַר: דָּבָר זֶה מַחְלוֹקֶת רַבִּי וְרַבָּנָן.

תְּנַן הָתָם: שִׁשָּׁה לִנְדָבָה, כְּנֶגֶד מִי? (סִימָן (קמ"ף) [קנ"ז] ש"ע.)

אָמַר חִזְקִיָּה: כְּנֶגֶד שִׁשָּׁה בָּתֵּי אָבוֹת הַכֹּהֲנִים, שֶׁתִּתְקְנוּ לָהֶם חֲכָמִים שֶׁיְּהֵא שָׁלוֹם זֶה עִם זֶה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִתּוֹךְ שֶׁהַנְּדָבָה מְרוּבָּה, תִּיקְּנוּ לָהֶם שׁוֹפָרוֹת מְרוּבִּין, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַפְּשׁוּ הַמָּעוֹת.

וּזְעֵירִי אָמַר: כְּנֶגֶד פַּר וְעֶגֶל, אַיִל וְכֶבֶשׂ, גְּדִי וְשָׂעִיר, וְרַבִּי הִיא, דְּאָמַר: קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל – לֹא יָצָא.

וּבַר פְּדָא אָמַר: כְּנֶגֶד הַפָּרִים, וְהָאֵילִים,

דף קח.

וְהַכְּבָשִׂים, וְהַשְּׂעִירִים, וְהַמּוֹתָרוֹת, וְהַמָּעָה.

כּוּלְּהוּ כְּחִזְקִיָּה לָא אָמְרִי, לְאִנְצוֹיֵי לָא חָיְישִׁינַן, דְּכֹל חַד וְחַד יוֹמֵיהּ קָא עָבֵיד.

כְּרַבִּי יוֹחָנָן לָא אָמְרִי, לְאֵיעַפּוּשֵׁי לָא חָיְישִׁינַן.

כִּזְעֵירִי לָא אָמְרִי, כִּיחִידָאָה לָא מוֹקְמִי.
כְּבָר פְּדָא נָמֵי לָא אָמְרִי. מוֹתָרוֹת – כּוּלְּהוּ נָמֵי מוֹתָרוֹת.
מָעָה נָמֵי לִשְׁקָלִים אָזְלָא, דְּתַנְיָא: לְהֵיכָן קָלְבּוֹן זֶה הוֹלֵךְ? לִשְׁקָלִים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לִנְדָבָה.
וּשְׁמוּאֵל אָמַר: כְּנֶגֶד מוֹתַר חַטָּאת, וּמוֹתַר אָשָׁם, וּמוֹתַר אֵשֶׁם נָזִיר, וּמוֹתַר אֵשֶׁם מְצוֹרָע, וּמוֹתַר מִנְחַת חוֹטֵא, וּמוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל.
וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא אָמַר: כְּנֶגֶד מוֹתַר חַטָּאת, וּמוֹתַר אָשָׁם, וּמוֹתַר אֵשֶׁם נָזִיר, וּמוֹתַר אֵשֶׁם מְצוֹרָע, וּמוֹתַר קִינִּין, וּמוֹתַר מִנְחַת חוֹטֵא.
וּשְׁמוּאֵל מַאי טַעְמָא לָא אָמַר כְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָא? קִינִּין תְּנָא לֵיהּ רֵישָׁא.
וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא תָּנֵי, וְלָא תָּנֵי קִינִּין? וְהָתְנֵי רַבִּי אוֹשַׁעְיָא וְתָנֵי קִינִּין! חַד לְקִינִּין, וְחַד לְמוֹתַר קִינִּין.
וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא מַאי טַעְמָא לָא אָמַר כִּשְׁמוּאֵל? סָבַר לַהּ כְּמַאן דְּאָמַר: מוֹתָר שֶׁל עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל יִרְקַב, דְּתַנְיָא: מוֹתַר מִנְחַת – נְדָבָה, מוֹתַר מִנְחָה – יִרְקַב.
מַאי קָאָמַר? אָמַר רַב חִסְדָּא: הָכִי קָאָמַר – מוֹתַר מִנְחַת חוֹטֵא נְדָבָה, מוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל – יִרְקַב.
רַבָּה אָמַר: אֲפִילּוּ מוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל – נָמֵי נְדָבָה, אֶלָּא מוֹתַר לַחְמֵי תוֹדָה – יִרְקַב.
בְּפְלוּגְתָּא: מוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: נְדָבָה, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: יִרְקַב.
מֵיתִיבִי: מוֹתַר שְׁקָלִים – חוּלִּין, וּמוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה, וּמוֹתַר קִינֵּי זָבִין וְקִינֵּי זָבוֹת וְקִינֵּי יוֹלְדוֹת וְחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת – מוֹתְרֵיהֶן נְדָבָה.
מַאי לָאו: מוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה – שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל?
לֹא, מוֹתַר מִנְחַת חוֹטֵא.
אָמַר רַב נַחְמָן בַּר רַב יִצְחָק: מִסְתַּבְּרָא כְּמַאן דְּאָמַר מוֹתַר עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל יִרְקַב.
דְּתַנְיָא: "לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא", אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הִיא קְרוּיָה "חַטָּאת", וְאֵין אַחֶרֶת קְרוּיָה "חַטָּאת". לִימֵּד עַל עֶשְׂירִית הָאֵיפָה שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵינָהּ קְרוּיָה "חַטָּאת", וּטְעוּנָה לְבוֹנָה.
וּמִדְּאֵינָהּ קְרוּיָה "חַטָּאת", מוֹתָרָהּ יִרְקַב.
מַתְנִי' "שׁוֹר זֶה עוֹלָה", וְנִסְתָּאֵב – אִם רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו שְׁנַיִם. "שְׁנֵי שְׁוָורִים אֵלּוּ עוֹלָה", וְנִסְתָּאֲבוּ – רָצָה יָבִיא בִּדְמֵיהֶן אֶחָד, וְרַבִּי אוֹסֵר.

"אַיִל זֶה עוֹלָה", וְנִסְתָּאֵב – אִם רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו כֶּבֶשׂ. "כֶּבֶשׂ זֶה עוֹלָה", וְנִסְתָּאֵב – אִם רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו אַיִל, וְרַבִּי אוֹסֵר.

דף קח:

גְּמָ' וְהָא אָמְרַתְּ רֵישָׁא: "שׁוֹר בְּמָנֶה" וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמָנֶה – לֹא יָצָא.
"שׁוֹר זֶה" וְנִסְתָּאֵב שָׁאנֵי.
"שְׁנֵי שְׁוָורִין אֵלּוּ עוֹלָה" וְנִסְתָּאֲבוּ, רָצָה יָבִיא בִּדְמֵיהֶן אֶחָד, וְרַבִּי אוֹסֵר. מַאי טַעְמָא?
מִשּׁוּם דְּהָוֶה לֵיהּ גָּדוֹל וְהֵבִיא קָטָן, וְאַף עַל גַּב דְּנִסְתָּאֵב, לְכִתְחִילָּה לָא שָׁרֵי רַבִּי.
וְלִפְלוֹג נָמֵי בְּרֵישָׁא?
רַבִּי אַכּוּלַּהּ מִילְּתָא פְּלִיג, וְנָטַר לְהוּ לְרַבָּנַן עַד דְּמַסְקֵי מִילְּתַיְיהוּ, וַהֲדַר מִיפְּלִיג עֲלַיְיהוּ.
תֵּדַע, דְּקָתָנֵי: "אַיִל זֶה עוֹלָה" וְנִסְתָּאֵב – רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו כֶּבֶשׂ; "כֶּבֶשׂ זֶה לְעוֹלָה" וְנִסְתָּאֵב – רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו אַיִל, וְרַבִּי אוֹסֵר. שְׁמַע מִינַּהּ.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: מִמִּינָא לְמִינָא מַאי?
תָּא שְׁמַע: שׁוֹר זֶה עוֹלָה, וְנִסְתָּאֵב – לֹא יָבִיא בְּדָמָיו אַיִל, אֲבָל מֵבִיא בְּדָמָיו שְׁנֵי אֵילִים, וְרַבִּי אוֹסֵר, לְפִי שֶׁאֵין בֵּילָה. שְׁמַע מִינַּהּ.
אִי הָכִי, מַאי אִירְיָא תְּרֵי? אֲפִילּוּ חַד נָמֵי! דְּהָא בְּנִסְתָּאֵב, לְרַבָּנַן לָא שָׁנֵי לְהוּ בֵּין גָּדוֹל לְקָטָן!
תְּרֵי תַּנָּאֵי, וְאַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן.
רַבִּי אוֹסֵר, לְפִי שֶׁאֵין בֵּילָה; טַעְמָא דְּאֵין בֵּילָה, הָא יֵשׁ בֵּילָה – שָׁרֵי.
וְהָתְנַן: "אַיִל זֶה עוֹלָה" וְנִסְתָּאֵב, רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו כֶּבֶשׂ. "כֶּבֶשׂ זֶה עוֹלָה" וְנִסְתָּאֵב, יָבִיא בְּדָמָיו אַיִל, וְרַבִּי אוֹסֵר.
תְּרֵי תַּנָּאֵי, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי.
וּבְטָהוֹרִים, "עֵגֶל" וְהֵבִיא פָּר, "כֶּבֶשׂ" וְהֵבִיא אַיִל – יָצָא. סְתָמָא – כְּרַבָּנַן.
רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו שְׁנַיִם [כּוּ']. אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא בַּר זְבִיד אָמַר רַב: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָמַר "שׁוֹר זֶה עוֹלָה", אֲבָל אָמַר "שׁוֹר זֶה עָלַי עוֹלָה" – הוּקְבַּע.
וְדִלְמָא "עָלַי לַהֲבִיאוֹ" קָאָמַר?
אֶלָּא אִי אִיתְּמַר הָכִי אִיתְּמַר, אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא בַּר זְבִיד אָמַר רַב: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָמַר "שׁוֹר זֶה עוֹלָה", אִי נָמֵי אָמַר "שׁוֹר זֶה עָלַי עוֹלָה", אֲבָל אָמַר "שׁוֹר זֶה וְדָמָיו עָלַי עוֹלָה" – הוּקְבַּע.
מַתְנִי' הָאוֹמֵר "אֶחָד מִכְּבָשַׂי הֶקְדֵּשׁ" וְ"אֶחָד מִשְּׁוָורַי הֶקְדֵּשׁ", וְהָיוּ לוֹ שְׁנַיִם – הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ. שְׁלֹשָׁה – בֵּינוֹנִי שֶׁבָּהֶם הֶקְדֵּשׁ. "פִּירַשְׁתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁפִּירַשְׁתִּי", אוֹ שֶׁ"אָמַר לִי אַבָּא, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה" – הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ.

גְּמָ' אַלְמָא מַקְדִּישׁ – בְּעַיִן יָפָה מַקְדִּישׁ, אֵימָא סֵיפָא: בֵּינוֹנִי שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ, אַלְמָא מַקְדִּישׁ – בְּעַיִן רָעָה מַקְדִּישׁ!

אָמַר שְׁמוּאֵל: חוֹשְׁשִׁין אַף לְבֵינוֹנִי, דִּלְגַבֵּי קָטָן – עַיִן יָפָה הוּא.

הֵיכִי עָבֵיד? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר רַב: מַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיּוּמַם, וּמַחֵיל לֵיהּ לְקִדּוּשְׁתֵּיהּ בַּגְּדוֹל.

אָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אָבוּהּ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָמַר "אֶחָד מִשְּׁוּוֹרֵי הֶקְדֵּשׁ", אֲבָל אָמַר "שׁוֹר בִּשְׁוָורֵי הֶקְדֵּשׁ" – הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ, "תּוֹרָא בְּתוֹרַאי" קָאָמַר.

אִינִי? וְהָאָמַר רַב הוּנָא, אָמַר רַבִּי חִיָּיא מִשְּׁמֵיהּ דְּעוּלָּא: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ "בַּיִת בְּבָתַּי אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" – מַרְאֶהוּ עָלָיְיה, לְאוֹ מִשּׁוּם דִּגְרִיעַ? לָא, מְעוּלֶּה שֶׁבַּבָּתִּים.

מֵיתִיבִי: "שׁוֹר בִּשְׁוָורֵי הֶקְדֵּשׁ", וְכֵן שׁוֹר שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים – הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ, וְכוּלָּם יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי עוֹלוֹת, וּדְמֵיהֶן חוּלִּין.

תַּרְגּוּמָא: אַשּׁוֹר שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים. וְהָא "וְכֵן" קָאָמַר? תַּרְגּוּמָא: אַגַּדּוֹל.

מֵיתִיבִי: "בַּיִת בְּבָתַּי אֲנִי מוֹכֵר לְךָ", וְנָפַל – מַרְאֶהוּ נָפוּל, "עֵבֶד בַּעֲבָדַיי אֲנִי מוֹכֵר לְךָ", וָמֵת – מַרְאֶהוּ מֵת.

דף קט.

וְאַמַּאי? לִיחְזֵי הֵיידֵן נָפַל, הֵיידֵן מֵת!

לוֹקֵחַ קָא אָמְרַתְּ? שָׁאנֵי לוֹקֵחַ, דְּיַד בַּעַל הַשֶּׁטַר עַל הַתַּחְתּוֹנָה.

הַשְׁתָּא דְּאָתֵית לְהָכִי, אֲפִילּוּ תֵּימָא עָלָיְיה דִּגְרִיעָה – יַד בַּעַל הַשֶּׁטַר עַל הַתַּחְתּוֹנָה.

מַתְנִי' "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה" – יַקְרִיבֶנָּה בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִם הִקְרִיבָהּ בְּבֵית חוֹנְיוֹ – לֹא יָצָא. "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה שֶׁאַקְרִיבֶנָּה בְּבֵית חוֹנְיוֹ" – יַקְרִיבֶנָּה בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִם הִקְרִיבָהּ בְּבֵית חוֹנְיוֹ – יָצָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין זוֹ עוֹלָה.

"הֲרֵינִי נָזִיר" – יְגַלַּח בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִם גִּלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ – לֹא יָצָא. "הֲרֵינִי נָזִיר שֶׁאֲגַלֵּחַ בְּבֵית חוֹנְיוֹ" – יְגַלַּח בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִם גִּלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ – יָצָא. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין זֶה נָזִיר.

גְּמָ' יָצָא? הָא מִקְּטָל קָטְלַהּ!

אָמַר רַב הַמְנוּנָא: נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר "הֲרֵי עָלַי עוֹלָה, עַל מְנָת שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּיב בְּאַחֲרָיוּתָהּ".

אָמַר לֵיהּ רָבָא: אֶלָּא מֵעַתָּה, סֵיפָא דְּקָתָנֵי הֲרֵינִי נָזִיר שֶׁאֲגַלֵּחַ בְּבֵית חוֹנְיוֹ – יְגַלַּח בַּמִּקְדָּשׁ, וְאִם גִּילַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ – יָצָא, הָכִי נָמֵי דְּנַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר "הֲרֵינִי נָזִיר עַל מְנָת שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּיב בְּאַחֲרָיוּת קָרְבְּנוֹתָיו"? נָזִיר כַּמָּה דְּלָא מַיְיתֵי קָרְבְּנוֹתָיו – לָא מִתַּכְשַׁר!

אֶלָּא אָמַר רָבָא: אָדָם זֶה לְדוֹרוֹן נִתְכַּוֵּין, אָמַר: אִי סַגִּיא בְּבֵית חוֹנְיוֹ – טָרַחְנָא, טְפֵי – לָא מָצֵינָא לְאִיצְטַעוֹרֵי.

נָזִיר נָמֵי, הַאי גַּבְרָא לְצַעוֹרֵי נַפְשֵׁיהּ קָא מִיכַּוֵּין, אָמַר: אִי סַגִּיא בְּבֵית חוֹנְיוֹ – טָרַחְנָא, טְפֵי לָא מָצֵינָא לְאִיצְטַעוֹרֵי.

וְרַב הַמְנוּנָא אָמַר לָךְ: נָזִיר – כִּדְקָאָמְרַתְּ, עוֹלָה – עַל מְנָת שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּיב בְּאַחֲרָיוּתָהּ קָאָמַר.

וְאַף רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר לַהּ לְהָא דְּרַב הַמְנוּנָא, דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: ״הֲרֵי עָלַי עוֹלָה שֶׁאַקְרִיבֶנָּה בְּבֵית חוֹנְיוֹ״, וְהִקְרִיבָהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – יָצָא, וְעָנוּשׁ כָּרֵת.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: הֲרֵי עָלַי עוֹלָה שֶׁאַקְרִיבֶנָּה בַּמִּדְבָּר, וְהִקְרִיבָהּ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן – יָצָא, וְעָנוּשׁ כָּרֵת.

מַתְנִי׳ הַכֹּהֲנִים שֶׁשִּׁמְּשׁוּ בְּבֵית חוֹנְיוֹ – לֹא יְשַׁמְּשׁוּ בַּמִּקְדָּשׁ שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְדָבָר אַחֵר, שֶׁנֶּאֱמַר: ״אַךְ לֹא יַעֲלוּ כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל מִזְבַּח ה׳ בִּירוּשָׁלִַם כִּי אִם אָכְלוּ מַצּוֹת בְּקֶרֶב אֲחֵיהֶם״. הֲרֵי אֵלּוּ כְּבַעֲלֵי מוּמִין – חוֹלְקִין וְאוֹכְלִין וְלֹא מַקְרִיבִין.

גְּמָ׳ אָמַר רַב יְהוּדָה: כֹּהֵן שֶׁשָּׁחַט לַעֲבוֹדָה זָרָה, קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי: מַאי קְרָאָה? ״יַעַן אֲשֶׁר יִשְׂרְתוּ אוֹתָם לִפְנֵי גִלּוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עָוֹן עַל כֵּן נָשָׂאתִי יָדִי עֲלֵיהֶם נְאֻם ה׳ אֱלֹהִים וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם״, וּכְתִיב בָּתְרֵיהּ: ״וְלֹא יִגְּשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי״. אִי עֲבַד שֵׁירוּת – אִין, שְׁחִיטָה לָאו שֵׁירוּת הוּא.

אִיתְּמַר: שָׁגַג בִּזְרִיקָה, רַב נַחְמָן אָמַר: קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, רַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: מְנָא אָמֵינָא לַהּ, דִּכְתִיב: ״וְהָיוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עָוֹן״, מַאי לָאו – אוֹ מִכְשׁוֹל אוֹ עָוֹן, וּ״מִכְשׁוֹל״ – שׁוֹגֵג, וְ״עָוֹן״ – מֵזִיד.

וְרַב נַחְמָן – ״מִכְשׁוֹל״ דְּ״עָוֹן״.

אָמַר רַב נַחְמָן: מְנָא אָמֵינָא לַהּ, דְּתַנְיָא: ״וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָה בִּשְׁגָגָה״, מְלַמֵּד שֶׁכֹּהֵן מִתְכַּפֵּר עַל יְדֵי עַצְמוֹ.

בְּמַאי? אִילֵימָא בִּשְׁחִיטָה – מַאי אִירְיָא שׁוֹגֵג? אֲפִילּוּ מֵזִיד נָמֵי! אֶלָּא לָאו בִּזְרִיקָה.

וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר לָךְ: לְעוֹלָם בִּשְׁחִיטָה, וּבְמֵזִיד – לֹא נַעֲשָׂה כּוֹמֶר לַעֲבוֹדָה זָרָה?!

וְאָזְדוּ לְטַעְמַיְיהוּ, דְּאִתְּמַר: הֵזִיד בִּשְׁחִיטָה – רַב נַחְמָן אָמַר: קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

רַב נַחְמָן אָמַר: קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, דְּלָא עֲבַד שֵׁירוּת. רַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ,

דף קט:

נַעֲשָׂה כּוֹמֶר לַעֲבוֹדָה זָרָה.

אָמַר רַב נַחְמָן: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: כֹּהֵן שֶׁעָבַד עֲבוֹדָה זָרָה, וְשָׁב, קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

בְּמַאי? אִילֵּימָא בְּשׁוֹגֵג – מַאי "וְשָׁב"? שָׁב וְעוֹמֵד הוּא! אֶלָּא פְּשִׁיטָא בְּמֵזִיד, וְאִי בִּזְרִיקָה – כִּי שָׁב מַאי הָוֵי? הָא עֲבַד לֵיהּ שֵׁירוּתָא! אֶלָּא לָאו בִּשְׁחִיטָה.

וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר לָךְ, לְעוֹלָם בְּשׁוֹגֵג, וְהָכִי קָאָמַר: אִם שָׁב מֵעִיקָּרוֹ, דְּכִי עֲבַד בְּשׁוֹגֵג עֲבַד – קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְאִם לָאו – אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

הִשְׁתַּחֲוָה לַעֲבוֹדָה זָרָה – רַב נַחְמָן אָמַר: קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ. הוֹדָה לַעֲבוֹדָה זָרָה – רַב נַחְמָן אָמַר: קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ, וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר: אֵין קָרְבָּנוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ.

וּצְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן הָךְ קַמַּיְיתָא – בְּהַהִיא קָאָמַר רַב שֵׁשֶׁת מִשּׁוּם דַּעֲבַד לֵיהּ שֵׁירוּתָא, אֲבָל שְׁחִיטָה דְּלָא עֲבַד לֵיהּ שֵׁירוּתָא – אֵימָא מוֹדֶה לֵיהּ לְרַב נַחְמָן.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן שְׁחִיטָה, מִשּׁוּם דְּעָבֵד לֵיהּ עֲבוֹדָה, אֲבָל הִשְׁתַּחֲוָה דְּלָא עֲבַד לֵיהּ עֲבוֹדָה – אֵימָא לָא. צְרִיכָא.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן הִשְׁתַּחֲוָאָה, מִשּׁוּם דְּעָבֵיד לֵיהּ מַעֲשֶׂה, אֲבָל הוֹדָה דְּדִיבּוּרָא בְּעָלְמָא – אֵימָא לָא. צְרִיכָא.

וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר דָּבָר אַחֵר [וְכוּ']. מִדְּקָאָמַר: אֵין צָרִיךְ לוֹמַר דָּבָר אַחֵר, מִכְּלָל דְּבֵית חוֹנְיוֹ לָאו עֲבוֹדָה זָרָה הוּא.

תַּנְיָא כְּמַאן דְּאָמַר בֵּית חוֹנְיוֹ לָאו עֲבוֹדָה זָרָה הוּא, דְּתַנְיָא: אוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁמֵּת שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, אָמַר לָהֶן: שָׁנָה זוֹ הוּא מֵת, אָמְרוּ לוֹ: מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ?

אָמַר לָהֶן: כָּל יוֹם הַכִּפּוּרִים נִזְדַּמֵּן לִי זָקֵן אֶחָד לָבוּשׁ לְבָנִים, וְנִתְעַטֵּף לְבָנִים, וְנִכְנַס עִמִּי וְיָצָא עִמִּי. שָׁנָה זוֹ נִזְדַּמֵּן לִי זָקֵן אֶחָד לָבוּשׁ שְׁחוֹרִים, וְנִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים, וְנִכְנַס עִמִּי וְלֹא יָצָא עִמִּי.

לְאַחַר הֶרֶגֶל, חָלָה שִׁבְעַת יָמִים וָמֵת, וְנִמְנְעוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים מִלְּבָרֵךְ בַּשֵּׁם.

בִּשְׁעַת פְּטִירָתוֹ, אָמַר לָהֶם: חוֹנְיוֹ בְּנִי יְשַׁמֵּשׁ תַּחְתַּי. נִתְקַנֵּא בּוֹ שִׁמְעִי אָחִיו, שֶׁהָיָה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים וּמֻחֲצָה. אָמַר לוֹ: בֹּא וַאֲלַמֶּדְךָ סֵדֶר עֲבוֹדָה. הִלְבִּישׁוֹ בְּאוּנְקְלִי, וַחֲגָרוֹ בְּצִיץְלוֹל, (העמידו) [וְהֶעֱמִידוֹ] אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ. אָמַר לָהֶם לְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים: רְאוּ מָה נָדַר זֶה וְקַיְּימוּ לַאֲהוּבָתוֹ: "אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאֶשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה אֶלְבּוֹשׁ בְּאוּנְקְלִי שֶׁלִּיכִי וְאֶחְגּוֹר בְּצִיץְלוֹל שֶׁלִּיכִי".

בִּקְּשׁוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים לְהָרְגוֹ, רָץ מִפְּנֵיהֶם, וְרָצוּ אַחֲרָיו. הָלַךְ לְאֶלְכְּסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם, וּבָנָה שָׁם מִזְבֵּחַ, וְהֶעֱלָה עָלָיו לְשׁוּם עֲבוֹדָה זָרָה. וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ חֲכָמִים בַּדָּבָר, אָמְרוּ: מָה זֶּה שֶׁלֹּא יָרַד לָהּ – כָּךְ, הַיְוֹרֵד לָהּ – עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: לֹא כָּךְ הָיָה מַעֲשֶׂה, אֶלָּא לֹא קִיבֵּל עָלָיו חוֹנְיוֹ, שֶׁהָיָה שִׁמְעִי אָחִיו גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים וּמֻחֲצָה, וְאַף עַל פִּי כֵן נִתְקַנֵּא בּוֹ חוֹנְיוֹ בְּשִׁמְעִי אָחִיו. אָמַר לוֹ: בֹּא וַאֲלַמֶּדְךָ סֵדֶר עֲבוֹדָה, וְהִלְבִּישׁוֹ בְּאוּנְקְלִי, וַחֲגָרוֹ בְּצִילְצוֹל, וְהֶעֱמִידוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ. אָמַר לָהֶם לְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים: רְאוּ מָה נָּדַר זֶה וְקַיֵּים לַאֲהוּבָתוֹ "אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה אֶלְבּוֹשׁ בְּאוּנְקְלִי שֶׁלִּיכִי וְאֶחְגּוֹר בְּצִילְצוֹל שֶׁלִּיכִי".

בִּקְּשׁוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים לְהָרְגוֹ, סָח לָהֶם כָּל הַמְּאוֹרָע, בִּקְּשׁוּ לַהֲרוֹג אֶת חוֹנְיוֹ, רָץ מִפְּנֵיהֶם, וְרָצוּ אַחֲרָיו, רָץ לְבֵית הַמֶּלֶךְ, וְרָצוּ אַחֲרָיו, כָּל הָרוֹאֶה אוֹתוֹ אוֹמֵר: זֶה הוּא, זֶה הוּא, הָלַךְ לְאַלְכְּסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם, וּבָנָה שָׁם מִזְבֵּחַ, וְהֶעֱלָה עָלָיו לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "(וְהָיָה) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַה' בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמַצֵּבָה אֵצֶל גְּבוּלָהּ לַה'".

וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ חֲכָמִים בַּדָּבָר, אָמְרוּ: וּמָה זֶה שֶׁבָּרַח מִמֶּנָּה כָּךְ, הַמְבַקֵּשׁ לֵירֵד לָהּ – עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה: בַּתְּחִלָּה, כָּל הָאוֹמֵר "עֲלֵה לָהּ" – אֲנִי כּוֹפְתוֹ וְנוֹתְנוֹ לִפְנֵי הָאֲרִי; עַתָּה, כָּל הָאוֹמֵר לִי לֵירֵד מִמֶּנָּה – אֲנִי מֵטִיל עָלָיו קוֹמְקוּם שֶׁל חַמִּין.

שֶׁהֲרֵי שָׁאוּל בָּרַח מִמֶּנָּה, וּכְשֶׁעָלָה בִּקֵּשׁ לַהֲרוֹג אֶת דָּוִד.

אָמַר לֵיהּ מָר קַשִּׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב חִסְדָּא לְאַבָּיֵי: רַבִּי מֵאִיר, הַאי קְרָא דְּרַבִּי יְהוּדָה מַאי עֲבֵיד לֵיהּ?

לְכִדְתַנְיָא: לְאַחַר מַפַּלְתּוֹ שֶׁל סַנְחֵרִיב, יָצָא חִזְקִיָּה וּמָצָא בְּנֵי מְלָכִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בִּקְרוֹנוֹת שֶׁל זָהָב, הִדִּירָן שֶׁלֹּא לַעֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חֲמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנַעַן

דף קי.

וְנִשְׁבָּעוֹת לַה' צְבָאוֹת". הָלְכוּ לַאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם וּבָנוּ מִזְבֵּחַ וְהֶעֱלוּ עָלָיו לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַה' בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרָיִם".

"עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאַחַת", מַאי "עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת"? כְּדִמְתַרְגֵּם רַב יוֹסֵף: "קַרְתָּא דְּבֵית שֶׁמֶשׁ דַּעֲתִיד לְמֵיחֲרַב", אִיתְּאֲמַר דְּהִיא חֲדָא מִנְּהוֹן. וּמַמַּאי דְּ"עִיר הַהֶרֶס" לִישָׁנָא דְּשִׁימְשָׁא הִיא? דִּכְתִיב: "הָאוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח".

"הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ" – "הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק", אָמַר רַב הוּנָא: אֵלּוּ גָּלִיּוֹת שֶׁל בָּבֶל, שֶׁדַּעְתָּן מְיוּשֶׁבֶת עֲלֵיהֶן כְּבָנִים. "וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ" – אֵלּוּ גָּלִיּוֹת שֶׁל שְׁאָר אֲרָצוֹת, שֶׁאֵין דַּעְתָּן מְיוּשֶׁבֶת עֲלֵיהֶן כְּבָנוֹת.

אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר רַב יִצְחָק, אָמַר רַב חִסְדָּא, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: מִצּוֹר וְעַד קַרְטִיגְנֵי מַכִּירִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וּמִצּוֹר כְּלַפֵּי מַעֲרָב וּמִקַּרְטִיגְנֵי כְּלַפֵּי מִזְרָח אֵין מַכִּירִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶת אֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

אֵיתִיבֵיהּ רַב שִׁימִי בַּר חִיָּיא לְרַב: "מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם וּבְכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה". אֲמַר לֵיהּ: שִׁימִי אַתְּ?! דִּקְרוּ לֵיהּ אֱלָהָא דְּאִלָּהָא.

"בְּכָל מָקוֹם מֻקְטָר מֻגָּשׁ לִשְׁמִי" – בְּכָל מָקוֹם סָלְקָא דַּעְתָּךְ? אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶן כְּאִילּוּ מַקְטִירִין וּמַגִּישִׁין לִשְׁמִי.

"וּמִנְחָה טְהוֹרָה" – זֶה הַלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה, נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ לוֹמֵד תּוֹרָה.

"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' הָעֹמְדִים בְּבֵית ה' בַּלֵּילוֹת", מַאי "בַּלֵּילוֹת"? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה בַּלַּיְלָה, מַעֲלֶה עֲלֵיהֶן הַכָּתוּב כְּאִילּוּ עֲסוּקִים בַּעֲבוֹדָה.

"לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל", אָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַב: זֶה מִזְבֵּחַ בָּנוּי, וּמִיכָאֵל שַׂר הַגָּדוֹל עוֹמֵד וּמַקְרִיב עָלָיו קָרְבָּן.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵלּוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעֲסוּקִין בְּהִלְכוֹת עֲבוֹדָה, מַעֲלֶה עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב כְּאִילּוּ נִבְנָה מִקְדָּשׁ בִּימֵיהֶם.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב "זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם" – כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּאִילּוּ הִקְרִיב עוֹלָה, מִנְחָה, חַטָּאת, וְאָשָׁם.

אָמַר רָבָא: הַאי "לָעֹלָה לַמִּנְחָה" – "עֹלָה וּמִנְחָה" מִיבְּעֵי לֵיהּ! אֶלָּא אָמַר רָבָא: כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא עוֹלָה (וְלֹא חַטָּאת) וְלֹא מִנְחָה וְלֹא אָשָׁם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַאי דִּכְתִיב "זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת" וְ"זֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם"? כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת חַטָּאת – כְּאִילּוּ הִקְרִיב חַטָּאת, וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת אָשָׁם – כְּאִילּוּ הִקְרִיב אָשָׁם.

מַתְנִי' נֶאֱמַר בְּעוֹלַת בְּהֵמָה "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", וּבְעוֹלַת עוֹף "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", וּבְמִנְחָה "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", לוֹמַר לְךָ: אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט, וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּין לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי זֵירָא: מַאי קְרָאָה? "מִתּוּקָה שְׁנַת הָעֹבֵד אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכֵל".

רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר, מֵהָכָא: "בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמַה כִּשָּׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ".

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי: בּוֹא וּרְאֵה מָה כְּתִיב בְּפָרָשַׁת קָרְבָּנוֹת, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בָּהֶן לֹא "אֵל" וְלֹא "אֱלֹהִים", אֶלָּא "ה'", שֶׁלֹּא לִיתֵּן פֶּתַח לְבַעַל דִּין לַחְלוֹק.

וְנֶאֱמַר בְּשׁוֹר הַנֶּגַח "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", וּבְעוֹף הַדַּק "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", וּבְמִנְחָה "אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ", לוֹמַר לְךָ: אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט, וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּין אֶת לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם.

וְשָׁמָא תֹּאמַר: לַאֲכִילָה הוּא צָרִיךְ, תַּלְמוּד לוֹמַר: "אִם אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ", וְנֶאֱמַר: "כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יָעַר בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אָלֶף, יָדַעְתִּי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי", "הַאוֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה".

לֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם זִבְחוּ, כְּדֵי שֶׁתֹּאמַר "אֶעֱשֶׂה רְצוֹנוֹ וְיַעֲשֶׂה רְצוֹנִי". לֹא לִרְצוֹנִי אַתֶּם זוֹבְחִים, אֶלָּא לִרְצוֹנְכֶם אַתֶּם זוֹבְחִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "לִרְצוֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ".

דָּבָר אַחֵר: "לִרְצוֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ" – לִרְצוֹנְכֶם זִבְחוּ, לְדַעְתְּכֶם זִבְחוּ.

כְּדִבְעָא מִינֵּיהּ שְׁמוּאֵל מֵרַב הוּנָא: מִנַּיִן לַמִּתְעַסֵּק בַּקֳּדָשִׁים שֶׁהוּא פָּסוּל? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר", שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה לְשֵׁם בֶּן בָּקָר.

אָמַר לוֹ: זוֹ בְּיָדֵינוּ הִיא, לְעַכֵּב מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לִרְצוֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ" – לְדַעְתְּכֶם זִבְחוּ.

הֲדַרַן עֲלָךְ הֲרֵי עָלַי עִשָּׂרוֹן, וּסְלִיקָא לַהּ מַסֶּכֶת מְנָחוֹת.